

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

REDAKTOR:

MSGR. FRANTIŠEK VANĚČEK,

CESTNÝ KOMOŘÍ JEHO SVATOSTI, SÍDELNÍ KANOVNÍK VYŠEHRADSKÝ.

ROČNÍK XXVIII.

DO ROČNÍKU XXVIII. PŘISPĚLI:

BARTOŠ VACLAV, CÍVKA JAN, ČECH FRANTIŠEK, ČERNÝ VOJTĚCH,
DOBOHLAV VINC., ENDL KAREL, HAVELKA JAN, HOLÝ JAN NEP.
O. Praem., KOUSAL JOSFF, KNETTL V., MELKA ANT., Dr. P, MIKLÍK
JOSEF, Dr. ONDROUŠEK ANTONÍN, OCETEK JOS., JAN PTÁČEK, JAN
PÁTEK, Dr. ŘEHÁK K. L., VANĚČEK FRANT., VÁCHAL V. M., Dr. VAIS
JOSEF, ZEMAN FRANT, EM. ŽÁK. —

V PRAZE 1921.

TISK A MAJETEK CYRILLO-METHODĚJSKÉ KNIHTISKÁRNÝ. V. KOTRBA.

Obsah XXVIII. ročníku.

(Rok 1920 a 1921.)

Část homiletická.

Neděle a svátky církevního roku:

	Strana
Neděle první adventní. — Fr. Vaněček	1
Neděle druhá adventní. — Prof. Em. Žák	4
Svátek Neposkvrněné Početí Panny Marie. Dnešní svátek trojí čestnou korunou. — P. Jan Nep. Holý	7
Na slavnost Neposkvrněného Početí blahosl. Panny Marie. Víra v neposkvrněné početí Panny Marie není ničím novým. — V. M. Váchal	10
Neděle třetí adventní. — Prof. Em. Žák	14
Neděle třetí adventní. Jak máme svědectví vydávati o Kristu. — Vojt. Černý	18
Neděle čtvrtá adventní. — Prof. Em. Žák	22
Narození Páně. Vánoční program narozeného Spasitele. — Jan Nepom. Jos. Holý	33
Hod boží vánoční. — Fr. Vaněček	37
Na svátek sv. Štěpána. — Karel Endl	40
Na den sv. Štěpána. — Ku dni Mladětek. — Procuratio abortus. — Jan Havelka	44
Na poslední den v roce. Zpytování svědomí občana. — Josef Kousal .	49
Na Nový rok. Novoroční přání. — Fr. Vaněček	53
Slavnost nejsvětějšího Jména Ježíš. — Josef Ocetek	57
Slavnost Zjevení Páně. Katolické missie. — Josef Ocetek	58
Slavnost Zjevení Páně aneb sv. Tří Králů. Homilie sv. Řehoře, papeže. — Dr. Antonín Ondroušek	61
Neděle první po Zjevení Páně. Skrytý život Páně. — Josef Ocetek . .	63
Neděle druhá po Zjevení Páně. Homilie. — Frant. Čech	65
Neděle devítník. Třeba spolupůsobiti s milostí boží. — V. M. Váchal .	81

Neděle první po devítiku. — Em. Žák	85
Na svátek Očišťování Panny Marie. Světlo v církvi katolické. — V. M. Váchal	88
Neděle druhá po devítiku. Potřeba víry. — —ský	92
O církvi. Napsal Antonín Melka:	
I. Neděle první postní. Zaručené vítězství	96
II. Neděle druhá postní. Pán Ježíš — zakladatel církve katolické a apoštolské	101
III. Neděle třetí postní. Svatost a jednota	107
IV. Neděle čtvrtá postní. O svobodě církve	113
V. Neděle pátá postní. Moc odpouštění a trestati hřích	118
VI. Neděle Květná. Církev v záři svého krále	125
Tři promluvy velikonoční. (Příprava k přijetí svatých svátostí.) Napsal Em. Žák:	
I. Kříž	129
II. Hrob	133
III. Vzkříšení	137
Na Velký pátek. Kříž — útěcha křesťana. — Fr. Vaněček	140
Hod boží velikonoční. Vzkříšení Páně, základ naší víry a naděje našeho zmrtvýchvstání. — Vojt. Černý	144
Pondělí velikonoční. Příprava dítek ku sv. přijímání. — Fr. Vaněček	150
Neděle první po velikonoci (provodní). Víra v život věčný přirozená a útěchuplná. — Em. Cívka	154
Neděle druhá po velikonoci. Jaké povinnosti mají ovečky k dobrému pastýři a proč mají tyto povinnosti plnit. — Vojt. Černý	154
Neděle třetí po velikonoci. Největší útěcha zbožných duší. — J. M. Váchal	161
Neděle čtvrtá po velikonoci. Význam modlitby pro život. — Jan Nep. Jos. Holý	165
Neděle pátá po velikonoci. O pokrytectví. — Dr. K. L. Řehák	170
Svátek Nanebevstoupení Páně. Život náš na nebe vstupování. — Jan N. Jos. Holý	172
Neděle šestá po velikonoci. Svědky Páně jsme: při sčítání, při volbě, životem, školou, tiskem. — Frant. Vaněček	176
Na Hod boží Svatodušní. Duch sv. — dárce pravé radosti. — Napsal Em. Cívka	180
Pondělí Svatodušní. Světlo a tma. — Napsal J. M. Váchal	183
Neděle Nejsvětější Trojice. Odpad komu prospívá? — Fr. Vaněček	187
Na svátek sv. Jana Nep. Smutné milostivé léto v Čechách. Fr. Vaněček	193
Na slavnost Božího Těla. Eucharistie v životě křesťana. — Dr. Antonín Ondroušek	197
Neděle druhá po sv. Duchu. Nehodné sv. přijímání. — Dr. Jos. Miklík	199
Neděle třetí po sv. Duchu. Škola Božského Srdce Páně. — Jan Nepom. Josef Holý	202
Neděle čtvrtá po sv. Duchu. Různost mínění a jednota víry. — Frant. Vaněček	205
Neděle pátá po sv. Duchu. Neuveď nás v pokušení. — Fr. Čech	208
Neděle šestá po sv. Duchu. — Jan Ptáček	211

	Strana
Na slavnost sv. Petra a Pavla. Sv. Petr vzorem lásky k Bohu, sv. Pavel vzorem lásky k bližnímu. — Fr. Čech	225
Neděle sedmá po sv. Duchu. Nevěrec snižuje svou důstojnost. — Jan Nepom. Josef Holý	229
Na svátek sv. Prokopa. Nevěrec — nebezpečný člověk. — Jan Nepom. Josef Holý	233
Na svátek sv. apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje. — Prof. dr. Josef Vajs	237
Na svátek sv. Cyrilla a Methoděje. Nevěrec — nešťastný člověk. — Jan Nep. Josef Holý	242
Neděle osmá po sv. Duchu. O povinnostech. — Fr. Vaněček	245
Neděle devátá po sv. Duchu. Služba boží a návštěva boží. — Frant. Vaněček	249
Neděle desátá po sv. Duchu. Nemáš příčiny býti pyšným. — Jan Nep. Josef Holý	252
Na neděli jedenáctou po sv. Duchu. Bůh všechno dobré činí. — Jan Nep. Jos. Holý	257
Neděle dvanáctá po sv. Duchu. Proč máme bližního milovati? — Vinc. Drbohlav	262
Na slavnost sv. Vavřince. Vítězství církve nad nepřáteli-pronásledovateli. — Em. Balcar	264
Neděle třináctá po sv. Duchu. O věčnosti. — Dr. Ant. Ondroušek	270
Na slavnost Nanebevzetí Panny Marie. — Dr. Ant. Ondroušek	272
Neděle čtrnáctá po sv. Duchu. Péče o »zde« a »tam«. — Fr. Vaněček	274
Neděle patnáctá po sv. Duchu. O zármutku nad zemřelými. — Vincenc Drbohlav	277
Neděle šestnáctá po sv. Duchu. Neděle dobrodiní boží člověku prokazuje. — Fr. Vaněček	280
Poutní promluvy: J. M. Váchal:	
I. Při odchodu z farního chrámu Páně	284
II. Při spatření poutního místa	286
III. Při příchodu na poutní místo	317
IV. Při odchodu z místa poutního.	355
Na slavnost Narození Panny Marie. Trojí narozeniny Panny Marie. — Jan Nep. Jos. Holý	289
Neděle sedmnáctá po sv. Duchu. Co žádá svět a co Bůh ohledně víry a přikázání. — J. M. Váchal	292
Na den Jména Panny Marie. Panna Maria jest naše matka. — Vincenc Drbohlav	295
Na slavnost sv. Lidmily (tisícileté jubileum). Poklad sv. Lidmily a Lidmila drahokam národa. — Fr. Vaněček	298
Neděle osmnáctá po sv. Duchu. Výklad evangelia. — N. N.	303
Neděle devatenáctá po sv. Duchu. Kdož ví, je-li nějaké peklo. — Dr. Ant. Ondroušek	305
Na den sv. Václava, mučedníka Páně a vévody českého. — Fr. Zeman	307
Neděle dvacátá po sv. Duchu. — V. Knettl	313
Slavnost Posvěcení chrámu Páně. Chrám Páně místem světla. — Jan N. Josef Holý	321

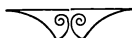
	Strana
Neděle dvacátá první po sv. Duchu. — V. Knettl	324
Neděle dvacátá druhá po sv. Duchu. — V. Knettl	328
Neděle dvacátá třetí po sv. Duchu. — V. Knettl	332
Neděle dvacátá čtvrtá po sv. Duchu. — V. Knettl	336
Na slavnost Všech Svatých. Křesťanská filosofie nad všechny filosofie. — Josef Kousal	340
Na slavnost věrných Dušiček. O zmrtvýchvstání a shledání na věčnosti. Václav Bartoš	342
Neděle dvacátá pátá po sv. Duchu. Zapfi sebe sám. — Fr. Čech	345
Neděle dvacátá šestá po sv. Duchu. Království boží na zemi a na nebi. J. M. Váchal	348
Neděle poslední po sv. Duchu. Druhý příchod Pána Ježíše. — Fr. Čech	351

Řeči příležitostné.

Řeč po příchodu faráře na osadu. — Jan Pátek	210
Svěcení sv. kříže. — J. M. Váchal	216
Proslov při nastoupení fary. Program úřadování	191
Causa nostrae laetitiae při přijímání do kongregace Mariánské	357

Část pastorační.

Stoleté jubileum sv. Klimenta Hofbauera. — P. Lad. Daňha, C. SS. R. 24	
Sv. Kliment M. Hofbauer na kazatelně. — Dr. P. Jos. Miklík, C. SS. R. 26	
(Dokončení)	69
Jsou jen věřící vinni, že jest tak málo posluchačů slova božího? — Z-ka	74

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

REDAKCI VEDE

Msgr. FRANTIŠEK VANĚČEK.

KOMORÍ JEHO SVATOSTI, SÍDELNÍ KANOVNÍK VYŠEHRADECKÝ

ZA PŘÍSPĚNÍ MNOHA ČELNÝCH SPOLUPRACOVNÍKŮ.

VYDÁVÁ

VÁCLAV KOTRBA.

Schváleno nejđ. kníž. arcib. konsistofí v Praze a v Českých Budějovicích.

Zásilky literární račte zaslati redaktoru na Kr. Vyšehrad č. 81. — Rukopisy se nevra-
cejí a za vrácení zodpovědnost se neběře. — Honorář se vyplácí čtvrtletně aneb až po
dokončení práce. Po skončení ročníku třeba do čtvrt roku honorář reklamovati, kdyby nebyl
včas zaslán, jinak by propadal. Adresa autora budiž při každé práci udána.

NOTANDA:

Limpas na konci sešitu má sloužiti za informaci
ohledně událostí ve Španělsku, o níž nerozhodly
dosud úřady církevní.

Číslo 2. ročníku XXVIII. vyjde v prosinci.

V PRAZE 1920.

CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A NAKLADATELSTVÍ V. KOTRBA.

OBSAH.

Listy homiletické

	Strana
Neděle první adventní. — Fr. Vaněček	1
Neděle druhá adventní. — Prof. Em. Žák	4
Svátek Neposkvrněné Početí Panny Marie. Dnešní svátek troji čestnou korunou. — P. Jan Nep. Holý	7
Na slavnost Neposkvrněného Početí b'ahosl. Panny Marie. Víra v neposkvrněné početí Panny Marie není ničím novým. — V. M. Váchal	10
Neděle třetí adventní. — Prof. Em. Žák	14
Neděle třetí adventní. Jak máme svědectví vydávati o Kristu. — Vojt. Černý	18
Neděle čtvrtá adventní. — Prof. Em. Žák	22

Část pastorační.

Stoleté jubileum sv. Klimenta Hofbauera. — P. Lad. Daňha, C. SS. R. 24	24
Sv. Kliment M. Hofbauer na kazatelně. — Dr. P. Jos. Miklík, C. SS. R. 26	26
Limpias. — Fr. Vaněček	30
Příklady	31

RÁDCE DUCHOVNÍ

Vychází v sešitech jednou za měsíc. —
 Předplatné ročně 24 K. Přihlášky přijímá
 CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A
 NAKLAD. V. KOTRBA V PRAZE-II. Č. 200.

Nejlevnější knihou

obsahující

Život Pána našeho Ježíše Krista

jest

Evangelium podle sepsání sv. Matouše,

které dle Vulgaty se stálým ohledem na text původní (řecký) přeložil, úvodem a výklady opatřil Dr. Jan Lad. Sýkora, řádný professor české fakulty theologické.

155 stran.

Objednávky vyřizuje:

Váz. K 2.—

**Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a naklad.
 V. Kotrba, Praha II.-200.**

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle první adventní.

»Bratří, vězte, že hodina jest, abychom již ze sna povstali.«

(K Řím. 13, 11.)

Tato epištola a vlastně jen 13. a 14. verš její zrodil církví svaté velkého sv. Augustina. Tyto dva verše, když je rozvážil s milostí boží, učinily z něho jiného člověka. Kolikrát už byly tytéž verše čteny a slyšeny a přece neměly taký výsledek, proto že jsme slyšeli dřímajícíce.

Každý zná rozdíl mezi snem a skutečností. Každý snil a mnohý žije ve snu, t. j. on se řídí zásadami a větami, které jsou tak lživé jako sen u chorobného člověka. Vidí mnoho věcí a mluví ve snu mnoho, snad i dělá a pracuje, ale vše jest jen lživý pomějejší sen, který se nevyzpytatelně tvoří v mysli člověka a zase přechází. Snící člověk vidí radosti, které nejsou, vidí starosti, které jsou zbytečné, vše jest jen ve fantasii, nic ve skutečnosti. Mnohý a běda, že musíme říci většina lidí má náboženství snivé. Život jejich dle jejich snů. Ani nechci sestupovati do jednotlivostí těch snů, jimiž se řídí. Co jest vše to slibování ráje na zemi, co jest vše to uspávání svatého hlasu našeho svědomí? Nic než sen, není pravda. Pravda jest vážná, pravda žene člověka ke skutkům, pravda jediná nás spasí, ne sny, ne fantasie lživé, nýbrž holá skutečná pravda. Jako měli pohané své modly a o nich snili a špatně žili, tak křesťané mají dle jména své sny a v těch spí a zahynou. Ty sny — ty zásady bludné jako pára přejdou, ale slova Páně, zvoucí nás k pokání, ku práci, k svatosti, k sebezapření dennímu, ty zůstanou déle než to slunce a než hvězdy, které pominou. Však podívejte se, kolik je tu snů, v nichž žije tolik tisíc a miliony lidí! Oni myslí a věří, že sny jejich jsou tvrdší skutečnost než slovo Páně a než slunce nebeské, věří v hmotu a více nic! Ubozí snílci, sní a nic pak ze svého snu nenajdou v lůně svém, až se probudí při smrti své: nic, co učinili pro Ježíše, nic co vytrpěli pro něho. Oni spali a snili docela jiný život a představovali si svět — než byl ten skutečný život, k němuž nás povolal Ježíš:

Rádce duchovní.

1

vezmi kříž svůj deanně na se a následuj mne! Čas jest povstati každému člověku z těch snů, dle nichž se neřídí ani tento život ani budoucí, ale toliko dle slov Páně, která nepomijí.

Starý Franklin, když se dopravoval prvního místa ve státě, sdělil dítkám svým tajemství svého výsledku života. Privil a napsal jim: Kdo vám praví, že lze jinak se dodělati blaha než prací, šetrností, ctností, ten jest svědce, toho se varujte. Kolik lidí sní a sní marně a prosní život svůj. Jest čas ze sna povstati a Slovem božím se vzbuditi a souditi. Poznáme, zda sníme či bdíme, dle toho, kolik se zapíráme pro Ježíše Krista. Zdaž slova sv. Pavla: povstati ze sna zplodí též kajícího jako zplodila Augustina?

1. Jako ve dne poctiví chodíme, jak jednoduché k pochopení, jak těžké ku provedení. Odhodíme skutky temnosti, jak jasná řeč, a přece těžká při uskutečňování. Boží den má zvláštní moc. Vlívá nový život a nové smýšlení do člověka. Kdy se stává nejvíce krádeží? V noci; kdy je cesta nejbezpečnější? Ve dne! Den a noc — toť dvě protivy. Život a spaní opět dvě protivy. Svatý apoštol dí: Odhodte skutky temnosti a oblect se ve zbraně světla.

Zvláštním jest, že člověk noci se štítí, že tmy se člověk varuje, kdežto den člověku vlívá radost do srdce. Noc jaksi člověku vnuká žádost zlou a smělost ve zlém. Noc tmavá jako plášť zdá se, že přikrývá člověka, jakoby oko boží zastírala. Když oko lidské neproniká tmu, zdá se vám, že ani boží oko nevidí skutky temnosti.

To jest bludný sen lidský, že se ukryje před všemohoucností boží. Tento sen jest starý klam. Už žalmista Páně proti němu bojoval. (Ž. 93, 8.) »Srozumějte nemoudří z lidu a blázni jednou sesmyslete, zdaliž ten, jenž učinil ucho, nebude slyšeti, aneb který způsobil oko, nepozoruje?« Tak mnozí v bláznivém žijí snu, že oku božímu se skryjí, a že ucho boží neslyší je. Žijí v bláhovém snu. Opět žalmista poučuje o jiné pravdě bláhovce své doby (Ž. 9 a 10, 37): »Už i přípravu srdce slyšelo ucho Jeho.« Jaký vliv má tato pravda na život! Jest třeba člověku ve světle této pravdy chodícím zákona proti lichvě, falešné váze, špatné míře a práci? Není! Ale člověk žijící v bláznivém snu, že Bůh ho nevidí a neslyší, stává se šelmou bližnímu. Všechny zákony nevyvážá závažnost pravdy boží o vševedoucnosti boží.

Lev, tygr a většina dravé zvěře jsou zvířata noční, to jest doba jejich života. I lidé špatní běhají si noc za dobu svých zábav a veselí. Ve dne by se jim jejich zábavy ani tak nelíbily jako v noci. Stejně k stejnému, skutky temnosti pro noc, skutky světla pro den.

2. Oblect odění světla. K Římanům píše sv. Pavel. Říman svobodný z rána oblékl se ve svou zbroj. Čím byl Říman vznešenější, tím více lesklejší zbraně měl, které nosil celý den připraven k boji. Zbraň světla, kterou člověk ve dne nosí, slouží k poctivé obraně a ne zákeřnictví. Člověku zbraní a bojem jest ctnost, která svítí lépe než nejsvětější zbraň na slunci.

Křesťan musí býti jako Říman svobodný v poctivé, světlé zbroji, kterou nosí a užívá ve dne, přede všemi lidmi veřejně, aby se nemusil skrývat s jedním svým.

3. Tak žítí, aby člověk mohl býti stále v přítomnosti lidí, bývalo i moudrých pohanů přání. Cato římský říkával, že by nejraději bydlel v domě skleněném. Důvod tohoto přání byl, že by se nutil býti vždy dokonalejší. Sv. apoštol tutéž pravdu ve světle víry nám hlásá: jako ve dne poctiví chodme. Ve dne člověk nejde ani neoblečen, ani si nedovolí skutky nepoctivé, ale jeho jednání má docela jinou tvářnost. Tak — dí sv. Pavel — sluší nám choditi ve světle, jakoby celý svět nás viděl.

Žena spustlá, jež chtěla svěsti sv. Efréma, odpověděla jemu, když žádal, aby na veřejném tržišti hřešila: »Kterak bych mohla hřešiti na veřejném místě?« Ano, v té odpovědi zvrhlé ženy bylo kus moudrosti světla. Jako ve dne poctiví chodme. Totéž nám Pán sám hlásal. Nic nebude skryto, co by nebylo zjeveno.

Jakému bláznovství propadlo tisíce duší, že se nestydí páchatí ohavnost, jako bychom nebyli vždy v jasné přítomnosti boží. Stydno o tom jen vzpomínati. Velká Praha má 12 000 poběhlíků. Číslo to se rovná několika plukům vojska. To jsou pluky hříchu; žijí v samovolném mravním bláznovství. Výsledek nemravného sna udává číslo jediného lékaře v jedné barákové nemocnici, kde léčil v jediném roce 30.000 mužů stížených nakažlivou nemocí. Není čas, abychom ze sna povstali, a chodili jako ve dne poctiví?

Před Pánem Bohem jest vždy den, i my mějme v srdci vždy den a ne noc; oko boží nikdy nedřímá a vždy vzhlíží na nás. Jako ve dne poctiví chodme, nebo před Bohem není zastínění.

4. Poznání Boha nám dává světlo duševní. Proto tak důležité jest Boha znáti a vše, co nás ku větší známosti boží vede, jest dílem milosti boží a dobrodiním pro člověka.

Mnozí žijí ve snu vědeckém: vše dávají a sází na vědu! Ti se potácí mezi snem a dnem. Objasniž sám to příklad. Koperník, kanovník varmínský (1473—1543), vydal první světoznámý spis o otáčení se těles nebeských, jímž založil svou vědeckou slávu, poznáv některé ze zákonů oběhu těles nebeských. Svět žasl nad dílem vědy jeho (Luther ovšem jej nazýval bláznem: Tischreden), a nyní tážu se: položme vedle sebe na váhu moudrost, jež ve spisu Koperníkově jest, a moudrost, kterou nám hlásá nebeský vesmír se svými zákony. Spis Koperníkův hlásá některé poznatky o tělesech nebeských. Kde, tážu se, jest obdivuhodné moudrosti více: ve spise o otáčení těles nebeských, či v tělesech nebeských samých? Odpověď jest zřejmá. Však vidíte tisíce lidí plno chvály o spise, jenž částku moudrosti poznal, ale vidíte je zapomínati Trho, jenž zákony tělesům nebeským dal! Sen vědecký, který je svádí od chvály boží!

Jiný příklad. Anatom Hyrtl ve Vídni v letech sedmdesátých vydal svou anatomii těla lidského, kteráž mu vynesla čest i majetek, který věnoval jako věfci křesťan sirotčinci v Möllingu. Spis jedná o těle lidském, jeho zřízení. Tážu se: kde jest více

obdivuhodné moudrosti ukryto: v knize o těle lidském či v těle lidském samém? Kolik lidí žije ve snu vědeckém, podivují se spisům o tvorech a zapomínají Tvůrce samého. V tom snu žije tisíce a tisíce ctitelů knih, které napsali lidé, a zapomínají na knihu, v níž mluví k nám Bůh. V této době převratné jako opojení snem vrávorají mnozí na cestě přikázání božích a poznání božího, žijí bez známosti boží, církve Kristovy a Krista samého. Ubozí šílenci! Obdivují se Koperníkovu spisu, ale pohrdají Bohem a věrou. Koperníkoví dali přátelé modlitbičku, kterou si ráno opětoval, jako nápis na jeho náhrobek: »Neprosím za milost, jakou obdržel Pavel, ani odpuštění jako Petr, ale jakou jsi udělil lotru na kříži, tu milost žádám.« Mnozí z těch opilých snem vědeckým běhou si druhého lotra v náboženství za vzor. Povstaňme ze sna! Ze sna hříchu, ze sna bludných zásad mravních a ze sna nevěry neb polověry a choďme ve světle Páně.

Život jest skutečnost, z níž přecházíme do nového života stejně skutečného jako jest přítomný. Vybavme se ze sna, do něhož nás uspává svět svými zásadami. Jdeme smrti k životu. Koperník, o němž jsem se zmínil, ve svém spise »o otáčení se těles nebeských« dokazuje, že naše země se otáčí od západu k východu. Tak jest i v duchovním životě: zdá se nám, že jdeme k hrobu a zatím jdeme smrti k životu, a proto se připravme k životu věčnému. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle druhá adventní.

Napsal Em. Žák.

»Co jste vyšli na poušť viděti? Třtinu-li větrem se klátící?« (Mat. 11, 8.)

Ve sv. dnešním evangeliu, z temna žaláře ve tvrzí Machernské, ozývá se hlas velikého muže, sv. Jana Křtitele. Posílá zbývající své učedníky ze žaláře k Ježíši Kristu, aby oni z jeho úst slyšeli, že je Messiasem a přidali se k němu. Byl dříve velikým poustevníkem, který v tichu samoty, v horách judských, v rozjímání a na modlitbách prožil valnou část svého života. Šat ze srsti velbloudí, šat kajcníků, a pás kolem beder halil jeho tělo, posty a příslným životem zbičované. Kobylky polní na kameni upečené, med divokých včel, ve skalních rozsedlinách nasbíraný, a kořínky bylin byly jeho potravou. Sv. Jan Křtitel, jenž tělo své zapíráním otužoval, žil duší svou v říši boží. V ní nalézal sílu, nadšení a oheň dávného proroka Eliáše.

A podivno! K němu, muži nejpršnějšího života, jakousi neviditelnou silou puzeni jdou zástupové. Tuší v něm něco nadlidského, ohromujícího. Zdá se jim, že jeho ústy mluví sám Bůh k jejich svědomí. Sv. Jan nekoná zázraků, a přece spatřují v něm všichni velikého proroka. Uchvacuje všechny síla jeho ducha, jeho mocný odpor proti každé nepravosti a nadšení pro ctnost. —

A co jej vyzdvihlo vysoko nad všechny lidi, co jej učinilo tak velikým a vlivuplným, že slova jeho jako bouře otřásají svědomím posluchačů a mění dřívější požitkáře a hříšníky v pokorné kajícíky?

Byla to zajisté nejdříve milost boží, která jej posvětila a vedla cestou života neobyčejnou. Ale také samotou, nejprostším způsobem života, přemáháním všech žádostí těla vycvičil svoji vůli, utužil ducha, že šel za jediným cílem sloužiti Bohu, připravovati lid na příští Vykupitelovo voláním ke kajícínosti. Byla to jeho veliká askese, kterou se připravil k svému vznešenému úkolu.

Sv. Jan, veliký muž pouště, přísností svého žití nemůže nám býti vzorem, kterého lze ve všem následovati. Ale jeho askese, kterou se stal velikým, nám ukazuje, že k pravé velikosti a síle ducha, k šlechtitným cílům životním, je každému potřebí jistá míra sebezpřemáhání a stálého cvičení v askesi. A o této askesi v životě všedním dnes krátce uvažujme.

1. Již Zeno, zakladatel školy stoické, v 3. století před Kristem Pánem, za hlavní pravidlo člověka prohlásil: „Abstine et sustine — Zdrž se a snášej.“ Potlačovati své choutky a touhy, přemáhati nízká přání a chvilkovou žádost rozkoše, a za druhé snášeti nehody a strasti trpělivě, statečně, s hrdinnou myslí, to jest cesta, kterou člověk slíí svého ducha i svoji vůli. A kdo chce dospěti v silného člověka, který svobodně a pevně rozhoduje o sobě a nechce býti otrokem svých nálad, ten nemůže voliti jinou cestu, než cestu askese, sebezpřemáhání.

Od dávných věků zkušenost ukazuje, že dtky — mazlíčkové rodičů, jimž nikdy ničeho nebylo odepřeno, vyrostly v lidi slabé, neschopné vzdorovati obtížím života a buď bídně skončily neb žily život bezradostný, život nespokojenců. A proti tomu jinoši z rodin chudých, kterým téměř od kolébky bylo snášeti bídu a nouzi, jimž bylo pracovati nejen ve škole, ale i v rodině spolu s otcem či matkou, vyspěli v silné povahy, vzácné energie a neobyčejného ducha. A odkud to? Již domov byl pro ně školou sebezapírání, přemáhání všeho pohodlí a všl lenosti; byl místem, kde se pro zápasy života připravili a proto obtíže života dovedli zdati.

Kázeň, ať domácí či školní, ničím jiným není, než cvičením, v němž zák své myšlenky, svoji řeč, svoji duši a tělo dá ve službu vyšších cílů; to jest k utužení a posílení svého ducha. Proto právem dí velký myslitel anglický, John Stuart Mill: „Chápeme význam dávných cvičení mládeže v starověku pro vytvoření silné mravní jich povahy. Kdo si nedovede nikdy dobrovolně odepřít něco dovoleného, od něho nelze očekávati, že si odřekne vše, co je nedovoleného. A je potřebí, aby každý již od dětství k tomu byl veden, aby své různé choutky ovládal, nebezpečím vzdoroval a bolesti trpělivě snášel. To jest nejpřirozenější cesta k vytvoření silné povahy člověka.“ — Život, milí přátelé, žádá mnoho mravní síly, strojí člověku řadu obtíží a nesnází. A každý musí své síly napínati do krajnosti, aby je přemohl. Život není

brou ani zábavou; je těžkou zkouškou, řadou povinností, jež vyžadují sebezapírání i síly a vytrvalosti. A domov i škola má k nim připravovati, síly člověka utužovati. Proto i ona ukládá přiměřeně věku zákovu práci. A správně řekl jeden vychovatel: »Lehká, pohodlná škola života je společenským zlem a kazí povahu dítěte.« Proto je osudnou chybou rodičů, kteří dítkám svým hovějí, jim snaží se učiniti doma i ve škole vše lehkým a pohodlným; nikdy jich k těžší práci nenabádají. Z takých dětí rostou rozmazlenci, budoucí lehkomyšlníci, štítlíci se každé práce a vyhýbající se každé námaze. Ty budou jednou zármutkem a metlou vlastních rodičů.

Znáte smutný rozvrat domu nejvyššího kněze israelského, Heli. Přelíš miloval své syny a nedovedl jich v mládí trestati. Byl slabých rukou oproti dětem. A za to stihl trest neposlušné, nepoctivé jeho syny, Ofni a Fineese, i jich otce. V týž den zahynuli všichni. Tak výstražně se na Helim vyplnila slova Písma: »Kdo šetří metly, nenávidí syna svého, ale kdo jej miluje, v čas ho tresce.«

2. A jak se má naše askese, sebepřemáhání jeviti? Nejprve ovládnutím svých myšlenek; upřením jejich na určitý předmět, k věci, o níž se jedná. Tím, že se nedáme ničím vzrušiti a od nich odvrátiti.

Slavný matematik Archimedes býval prý tak zabrán do své duševní práce, že jej musili jeho přátelé vždy napomínati, kdykoli měl jíti nebo jíti na lože. A když r. 212 Syrakusy byly Římany dobytý, tu on uprostřed lomozu válečného stále ještě geometrické obrazce do písku kreslil, neznámaje, že nepřátelé zmocnili se již města. A když vojn jeden strčil do něho štítem, tu prý zvolal známá slova: »Noli tangere circulos meos. — Nedotýkej se mých kruhů.« Vojn podrážděn slovy jeho, Archimeda zabil. — To je ovšem krajní a vyjimečný příklad duševní vytrvalosti a upjatosti myšlenek. Ale jisto jest, že tékavý člověk v myšlenkách je rovněž tékavý v řeči, nestálý v skutcích a nepevný povahou. Nezná ovládati ducha; není pánem svých myšlenek.

Askese jeví se též ovládnutím jazyku. Člověk pevný povahou nemluví v nečas a nemluví zbytečně. Známa byla krotónská škola filosofa Pythagora. Žáci jeho, kteří cvičili se v ctnostech, denně o samotě, mlčky, sebe sama zpytující, musili plně dvě hodiny prožiti. Mlčením slíli člověk svého ducha. A pravdu měl Jean Paul, když napsal: »Kdo se nenaučí mlčeti, nenaučí se též mysliti.« Neboť mlčení jest přípravou na myšlení; jest to znamení, že člověk necíce se úsudkem ukvapí, ale vše si rozmyslí. — Sebeppřemáhání jeví se dále zdrženlivostí v pokrmu a nápoji. V bibli vypráví se o tom, jak Esau za trochu čočovice prodal své právo na prvorozenství. Hlad jej trápil. Ale kdyby byl jenom půl hodiny dovedl hlad svůj přemoci a sám si pokrm připravil, byl by tak lehkomyšlně svého velikého práva nezažal.

A kolik je nyní lehkomyšlných lidí, kteří za okamžik rozkoše, za ukojení svého pudu prodají svoji čest, ničí svoji duši,

připravují si trapnou budoucnost? Býti ve chvíli pokušení pánem nad sebou samým, znamená často zachrániti svoji duši, svoji celou budoucnost. Jsou to zlatá slova, která pronesl přední vychovatel (Fr. W. Förster), když napsal: „Mlčení a půst jsou hlavní školou sebezpřemáhání!“ A když církev ukládá nám každý týden jeden den postní, vede nás stále touto školou sebezpřemáhání, jak krásně to vystihuje praeface postní, pravíc: „Qui corporali jejuniu vitia compromis, mentem elevas, virtutem largiris et praemia. Tělesným postem potlačuješ nepravosti, pozvedáš mysl, zjednáváš ctnost i odměny.“ Sebezpřemáhání, askese, není jen úkolem poustevníků, a přísných mnichů ale je povinností každého, kdo chce dospěti v opravdového, sebe sama ovládajícího člověka.

Jen stále sebezpřemáhání zjednává člověku ony veliké ctnosti: trpělivost, vytrvalost, mravní čistotu, v níž člověk nalézá největší zásobárnu svých sil duševních i tělesných. Vypravuje se o Caesarovi, že vždy, kdykoli zmocňoval se ho hněv, vždy v duchu počítal do 20 a teprve odpovídal. Ukázal velikou sílu ducha, panova sám nad sebou. — —

A co dávní mudrci prohlásili za pravidlo života: sebezpřemáhání, to doporučil i Ježíš Kristus říka: „Chceš-li za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne.“ Není to slabost, ale heroické ovládnutí, když Ježíš klidně obrací se k služebníku v domě Annášově, který dal jemu políček; když mlčí na posměšná slova lidu, na znuctění vojnů, kteří jej oblékli za krále. To bylo přemáhání nad lidské, božský klid, jedině důstojný Syna člověka. A proto odznakem askese křesťanské, sebezpřemáhání a znamení trpělivosti je vždy kříž. Připomíná nám, že i nám život je ustavičnou školou sebezapírání, je cestou, na níž každý se svým křížem kráčí a bez něhož nikdo nejde. Kdo v mládí nezvyká sebezpřemáhání, zůstane vždy skotačivým, lehkomyšlným děckem až do smrti. Kdo však dovede se v pravý čas přemáhati, je vždy pravý muž, v němž se vždy ukazuje síla příkladu Ježíše Krista. Spasitel pronesl hluboká slova: „Království boží násilím trpí, a jenom ti, kdo násilím činí, dobývají je.“ Chce říci, že křesťan musí činiti násilí samu sobě, musí se přemáhati, a tak jenom dospěje k vnitřnímu pokoji zde na zemi a připraví se pro království nebeské. Amen.

Svátek neposkvrněného početí P. Marie.

Dnešní svátek troji čestnou korunou.

„Učinil mi veliké věci, jenž mocný jest.“
(Luk. 1, 49.)

Na podivuhodné divadlo patřil Mojžíš, když pásl kdysi stáda, s hory Horeb. Tu stál před ním keř, který hořel, ale neshořel. Podiv zmocnil se Mojžíše, že řekl sám k sobě: „Půjdu, abych se podíval na tento veliký div.“ Podobný obdiv zmocnil se nás a přivedl sem do chrámu, neboť patříme ještě na větší div než

na hořící keř. Maria, dcera Adamova, uchovala si přes nečistý pramen, z něhož vyšla, přes zkázu světa, v němž žila, celou čistotu posvátné duše a zůstává neposkvrněnou uprostřed všeobecné zkázy. Plameny hříchu obklopují ji se všech stran; ale nic nepo-
cituje z jejich zkázonosného žáru. Podívejme se na tento div! Oba zázraky, hořící keř na hoře Horeb a Maria v lůně matky své Anny, jsou skutečně ve spojení, první div jest předobrazem druhého. Hořící keř jest neposkvrněné srdce P. Marie. Jako z hořícího keře Bůh mluvil a Mojžíše vybídl, aby vysvobodil lid israelský z otroctví egyptského, tak také mluví Bůh z P. Marie a připravuje ji, aby vysvobodil syny lidské z poroby hříchu tím, že má dáti světu Spasitele. Jako hořící keř ukazoval na vysvobození lidu israelského, tak ukazuje neposkvrněné početí P. Marie na spasení veškerého lidstva. Máme také veškeru příčinu proto se radovati z dnešního svátku, neboť tento svátek je trojí čestnou korunou. O tom chceme dnes více uvažovati.

I.

Dnešní svátek jest čestnou korunou pro Boha samého, pro celou nejsvětější Trojici.

1. Bůh Otec jest všemohoucnost sama. Tato všemohoucnost však nezáleží jen v zákonodárství a trestání, nýbrž i v moci činiti výjimky ze zákona a milost udělovati, jak, kde a kdy chce. Tak tomu jest i při početí Panny Marie. Po prvním hříchu v ráji platí pro všechny děti Adamovy zákon duchovní smrti, nedostatku posvěcující milosti pro první okamžik života, při Marii jest výjimka z tohoto zákona a to z moudrých důvodů zvláště, že se měla státi matkou boží.

2. Kristus jest Syn boží, jak dvakrát slavnostně prohlásil Bůh Otec při křtu Páně a jeho proměnění na hoře Tábor. To nám také hlásá dnešní svátek a proto jest tento den také čestnou korunou pro Krista, Syna božího. Proč učinil Bůh Pannu Marii neposkvrněnou? Nikoli pro její zásluhy, nýbrž proto, že si ji Bůh vyvolil za matku Syna svého. Jak by byl mohl Bůh připustiti, aby se jeho jednorozený Syn narodil z těla, které bylo hříchu podrobeno? Aby Bůh Synu svému připravil vhodný přibýtek, uchránil Bůh matku jeho hned v prvním okamžiku života ode vši poskvrny hříchu dědičného. Když péče, kterou přibýtek pro někoho připravujeme, píše, kterou jej čistíme, a štědrost, kterou jej ozdobujeme, jest důkazem přátelství a lásky k tomuto člověku a ke cti a chvále mu slouží, tak slouží neposkvrněné početí Panny Marie ke cti Krista, Syna božího, pro něhož se jí dostalo tohoto vyznamenání.

3. Duch svatý jest láska boží v udělování přirozených a nadpřirozených darů. V neposkvrněném početí Panny Marie ukazuje Duch svatý nevyčerpatelnou lásku zvláště způsobem, jak jí milost boží uděluje. Obvykle uděluje Duch sv. milost posvěcující teprve po narození na křtu sv., sv. Jana Křtitele posvětil již před narozením, Pannu Marii však v prvním okamžiku života jejího. Dále

omilostňuje Duch sv. všechny jiné lidi jen do jisté míry, Marii však bez míry, neboť ona jest milosti plná. Tak jest dnešní svátek čestnou korunou pro Boha Otce i Syna i Ducha sv.

II.

Tento svátek jest dále čestnou korunou pro Marii. Svatý Bernard dí: »Panna se nenalezla náhodou, nýbrž Bůh ji od věčnosti vyvolil, znal a za matku připravil.« Bůh na ni myslil již dříve, než stvořil svět. Neboť již tehdy předvídal pád prvních lidí a již i Spasitele i jeho Matku vyvolil. Viděl všechny ženy a panny, které se během časů narodí, viděl mezi nimi šlechetné duše, ale žádná se mu tak nelíbila jako Panna Maria. Nepozdvihuje se tím náde všechny ženy, není-liž v pravdě pozeňnaná mezi ženami, není-liž to čestnou korunou pro ni? Proto právem praví Panna Maria: »Učinil mi veliké věci, jenž mocný jest.« A právě její neposkvrněné početí jest základem její svatosti. Svatost záleží hlavně v tom, že je člověk prost hříchu a má milost posvěcující a ctnosti ji doprovázející. Maria byla prosta všeho hříchu a naplněna milostí a všemi ji doprovázejícími milostmi. Její neposkvrněné početí jest také základem její moci. Čistota, nevinnost, svatost jest moc, ke které i Bůh láskyplně se sklání. Čistota, nevinnost jest mocným slovem u Boha, mnoho u něho zmůže.

Tím větší moc má u Boha Panna Maria, která nezkalena žádným stínem skutečně jest zrcadlem spravedlnosti. Četná jsou vyznamenání Panny Marie, panenský porod Spasitele, vzkříšení a nanebevzetí jejího těla před obecným soudem. Ale největším vyznamenáním, které jest základem všech ostatních, jest její neposkvrněné početí. Jest tedy skutečně tento svátek čestnou korunou pro Pannu Marii.

III.

Konečně jest tento svátek čestnou korunou pro nás, pro církev, pro celý svět. Její neposkvrněné početí jest také ctí a slávou naší.

1. Neboť Panna Maria je z nás t. j. jest členem pokolení lidského, jemuž i my náležíme. Svou přirozeností jsme s ní spojeni, jsme s ní příbuzní. Když sestra naše dojde vyznamenání, když je veřejně ctěna, ano na trůn pozdvížena, zdaž i nám to není ke cti? Zdažliž se nehonosíme, když osoba vysoce postavená narodila se tam, kde my, když je z našeho národa? Tak i je ctí a slávou naší, když dochází takového vyznamenání Panna Maria, kost z kostí našich! Zdaž s ní i naše přirozenost není povýšena? Není to anděl, který jest daleko od nás, není to nadpozemská bytost, kterou obdivujeme, nýbrž jest to Maria, dcera z královského rodu Davidova. Jest naší sestrou, má se však státi také naší matkou.

2 Její neposkvrněné početí jest slávou, ctí naší také pro to, že byla takto vyznamenána pro nás. Jako byl hřích a hanba Evina také hříchem a hanbou naší, tak jest čistota a sláva Panny

Marie také slávou naší, štěstím naším. Její početí jest jako červánky našeho spasení. Dnes počal uražený Bůh zapuzovati svou spravedlnost, po prvé k nám ruce natahuje, aby nás láskyplně přijal na své otcovské srdce. Daes vidí Spasitel, jak se rodí jeho matka, a s dychtivostí čeká na okamžik, kdy v jejím lůně sám se narodí. Dnes se dává záruka, že i od nás na křtu sv. odňata bude poskvrna prvotního hříchu, že i my účastnými se staneme božské lásky. Skrze Pannu Marii, neposkvrněné počatou, která jest matkou boží a matkou lidí, stáváme se bratry Ježíše Krista a dědici království nebeského. Jaká to čest pro nás! Radujme se tedy, že máme tak čistou matku a přesejme s ní: »Učinil mi veliké věci, jenž mocný jest.«

Tak jest skutečně tento svátek trojí čestnou korunou a to pro Boha trojjediného, pro Pannu Marii i pro nás. Proč bychom tedy neuctívali její neposkvrněné početí? Kdo se nebude utíkat k jejímu neposkvrněnému Srdci ve všech potřebách? Byť i byla neposkvrněná, přece má srdce otevřené pro nás všechny, i pro hříšníky, vždyť jest útočištěm hříšníkův. Toto Srdce její pro nás stále bije, pro nás bdí, za nás se přimlouvá, pro nás jest otevřené na všech místech, v každé době, v každé potřebě. Toto neposkvrněné Srdce ví dobře, co nás souží, co nás bolí. Proto spěchejme k němu, postěžujme si mu a budme ujištěni, že nás neoslyší. Ve spojení s tímto neposkvrněným Srdcem chceme žíti, chceme umřítí a na onom světě, v nebi se probuditi. Amen.

P. Jan Nep. Holý.

Neposkvrněné početí Panny Marie.

Víra v neposkvrněné početí Panny Marie není ničím novým.

»Zdrávas, milosti plná.«

(Luk. 1, 28.)

R. 1862 nalézal se v Londýně na studijních cestách Dr. Gustav Bickel, protestant. Opisoval neznámé dosud Nisibijské písně sv. Efréma, který koncem III. století narodil se v Nisibii v Mesopotamii, a zemřel r. 379, a zanechal po sobě mnoho duchovních písní, kázání a učených spisů. Bickel jakožto protestant nepochopil význam článku o neposkvrněném početí Panny Marie, jímž celá veřejnost tehdy se od jeho prohlašování r. 1854 zabývala.

Vždyť peklo muselo svými pomocníky použití všech sil, všlsti, aby víru v neposkvrněné početí té, jež měla potřít hlavu ďáblou, vyplnilo a účinky její zmařilo.

Na jedné straně zbožní katolíci jásalí radostí, že bl. Panna Maria objeví se v plné své kráse, jak o ni pěli od nejprvnějších počátků křesťanství sv. Otcové, že bude nyní mnohem více uctívána a s ní božský její Syn oslavován; na druhé straně jinověrci a nevěrci se rouhali a Pannu neposkvrněnou tupili, nemohouce ve zlobě a zaslepenosti pochopiti tajemství sv. víry.

Bickel učinil slib, že stane se katolíkem, nalezne-li ve spisech sv. Efréma svědectví o Panně bez poskvrny počaté.

Modlil se a prosil, aby mu Bůh dopřál té milosti; z toho že poznal, že církev katolická jest jediné pravou církví Kristovou, a že mimo ní není spásy. Vzával i Marii Pannu o přimluvu, ač protestanté Panny Marie neuctívají.

Přání jeho se splnilo, místa touženého nalezl. Sv. Efrém velel neposkvrněnou Pannu, když takto oslovuje Ježíše, Syna jejího: »Ty, Pane, a tvoje matka jediná jste dokonale čistí, neboť na tobě nejmenší není poskvrny, na matce tvé není žádné skvrny.«

»Maria jest neposkvrněnou, neporušenou, přecistou, dalekou od vši poskvrny hříchu.«

Jak byl překvapen, potěšen; považoval to za zvláštní přízeň nebeské Matky, studoval dále, nabyt u sv. Efréma ještě jiné svědectví, jež jej ve víře utvrdilo a přivedlo k rozhodnutí.

Píše sv. Efrém (na poč. 4. století): »Ó, neporušená, ó, neposkvrněná, ó, přecistá Panno Maria, Matko boží a královno naše! Ty jsi povýšena nade všemi nebeštany, jasnější nežli blesk, čistší nežli paprsky slunce, vznešenější než Cherubíni, moudřejší než duchové nebeští, slavnější než všechny sbory andělské.

Ty jsi naděje zoufalých, pomocnice stísněných, ochránkyně křesťanů.

Budiž i mojí pomocí, mojí ochranou, mojí matkou v životě i ve smrti.« —

Bickel stal se katolickým knězem, r. 1867 tedy po 5 letech, sloužil jako novosvěcenec první mši sv. nad hrobem sv. Bonifáce ve Fuldě. Stal se universitním professorem ve Vídni a jest vynikajícím znalcem východních řečí. —

Dnes světíme památku Marie Panny bez poskvrny počaté. Víra v neporušenost nejsvětější Panny není ničím novým, je tak starou jako evangelium samo. Bůh sám pravdu tu zjevil, potvrdil, sv. Otcové a církve sv. povždy tak učila k našemu povzbuzení a posvěcení, jak z dnešní promluvy poznáte.

* * *

Když nastala plnosť času a zaslíbený Vykupitel měl přijíti na svět, poslán byl archanděl Gabriel ku Marii Panně, aby jí oznámil, že Bůh ji vyvolil pro její neporušenost za matku Spasitele světa. Když ji pozdravil slovy: »Zdrávas, Maria, milosti plná, Pán s tebou, požehnána jsi mezi ženami«, ulekla se, neměla ani tušení, že ona jest tou, jež nabyla milost u Boha, státi se matkou vtěleného Boha, o níž prorok Isaiáš předpověděl. Nepřišlo jí ani na mysl, že by její nevinnost, neporušenost a čistota duše, její oddanost do vůle boží, její modlitby plné prostoty a pokory — měly míti zvláštní ceny před Bohem. A když anděl oznámil, že ona jest vyvolena od Boha za matku Spasitele světa, že počne z Ducha sv., podala nejjasnější důkaz své pokory v odpovědi: »Aj, já dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého.«

Pannu nejčistší, nejsvětější, neposkvrněnou, uchráněnou poskvrny dědičného hříchu, vyvolii Bůh, aby byla choť Ducha sv., matkou jednorozenného Syna božího.

A tato víra v neporušenou čistotu Panny Marie byla nepřetržitou od nejstarších dob křesťanských až na doby naše. Už za dob apoštolských nalézáme v liturgii sv. Jakuba mladšího a evangelisty sv. Marka svědectví, Maria nazývá se tu nejsvětější a neposkvrněnou. V aktech sv. apoštola Ondřeje zachoval se nám list kněží a jáhnů z Acháje, v němž se nalézá místo: »Jako první Adam utvořen byl ze země, dříve než byla kletbou stížena, tak i druhý Adam utvořen z panenské půdy, jež nikdy nebyla kletbou hříchu stížena!«

Totéž svědectví vydávají sv. Otcové a spisovatelé prvních století křesťanství. Tak ku př. praví sv. Hypolit (220—234):

»Kristus narodil se z Panny přesváté a neporušené.«

Origenes († 254) volá v nadšení: »Ó, neposkvrněná, neporušená, hříchem nedotknutá Matko; tys nebyla obelstěna lstí hada, aniž nakažena jeho jedovatým dechem.« Totéž hlásal jeho žák, slavný biskup Řehoř z Neocaesary: »Poslán byl anděl posel k neporušené a neposkvrněné Panně; posel bez hříchu poslán k té, jež byla bez hříchu a beze vši poskvrny.«

Sv. Cyprian, biskup Kartaginský († 258) praví: »Veliký jest rozdíl mezi Pannou a ostatními smrtelníky, s nimiž má ona společnou jen přirozenost lidskou, ne však vinu.«

Sv. Anfeloch, biskup v Ikonu v III. století nazývá Pannu Marii pannou neposkvrněnou, bez poskvrny hříchu.

Sv. Ambrož píše o Panně Marii: »Tato jest prutem, na němž nebylo suku (uzlu) hříchu dědičného, ani kůry jakéhokoliv hříchu osobního.«

Podobně píše sv. Augustin, sv. Cyrill Alexandrijský, sv. Fulgens, sv. Anselm, p. Bonaventura, sv. Bernardin Sienský, a mnoho jiných.

Sv. Norbert volá pln nadšení: »Zdráva buď, Panno, kteráž působením Ducha sv. prvotním hříchem zůstala nedotčena.«

Víru v neporušenost Panny Marie hájily sněmy církevní proti úkladům bran pekelných, bludařů různých dob až na žádost přechetných biskupů celého světa prohlášena slavně r. 1854 na sněmu Vatikánském za článek, proti němuž nelze více bojovati.

U přítomnosti kardinálů, 42 arcibiskupů, 100 biskupů, několika tisíc kněží světských a řeholních, 50.000 věřících ze všech končin světa, prohlásil sv. Otec Pius IX. slavnostně: »Učení, že přeblahoslavená Panna Maria za prvního okamžiku početí svého zvláštní milostí a předností od Boha všemohoucího vzhledem na zásluhy Ježíše, Vykupitele člověčenstva, od všeliké vady hříchu prvotního byla oprostěna, jest od Boha zjeveno, a tudíž pevně a stále věřeno býti má!«

Zdravý rozum lidský svědčí také, že jinak se nemohlo státi, než aby Maria, matka nejsvětějšího, byla také prosta nejmenší skvrny hříchu. —

Sennacherib, král Assyřský, obléhal Jerusalema již delší dobu a naplnil obyvatele města úzkostí a zděšením. Konečně slitoval se Bůh a řekl:

»Sennacherib nevejde do města toho, aniž vstřelí do něho šíp, aniž se ho zmocní pazeza, aniž obeháno bude náspem. Budu chrániti města tohoto a vysvobodím je.« (4 Král. 19, 32.).

A tak se také stalo. Usmáli byste se pošetilosti, kdyby vám někdo řekl, že by bylo lépe, kdyby byl Jerusalema do rukou Assyřských padl, od nich spustošen a vyvrácen, a pak by se lehko mohlo město zase zbudovati. Maria jest nádherná a vyvolená město, jež od krále pekel bylo obléháno, jež však Bůh sám tak ochránil, že od nepřítelů ani nejmenší škody neutrpělo. Proto obrací církev sv. slova žalmisty Páně: »Slavné věci pověděny jsou o tobě, město boží!« (Ž. 86, 3.), a slova písně písní: »Celá jsi krásna, přítelkyně má, a poskvrny není na tobě.« (4, 7.).

A anděl právem nazval Marii »milostí plnou, požehnanou mezi ženami.«

O Pompejovi Attikovi vypravují dějiny, že říkával, že za celý život nebylo třeba, aby svou matku měl usmířit, poněvadž jí ani v nejmenším neurazil.

Tak něžný poměr mezi matkou a synem jest velice chvály hodný a každý by se jím také chlubil. O Panně Marii však by se mělo říci, že jsouc hříchem stížena, musela nejprv Syna svého usmířiti? V tom právě byla její sláva a přednost, že bez poskvrny prvotního hříchu byvši počata, byla prosta i všelikého osobního hříchu, a tak byla po celý život spojena se Synem svým nejužší láskou, ustavičně milostí plnou dcerou nebeského Otce, milenou chotí Ducha sv.

A nyní, jakého užitku máme čerpati z dnešní slavnosti? Účel její jest dvojitý; a sice, aby víra v toto veliké tajemství v nás byla probuzena a utvrzena, a pak abychom si z této víry vzali některá poučení pro život bohumilý a stali se následovníky přesvaté Matky naší, Marie Panny.

Panna Maria byla bez hříchu počata a bez hříchu setrvala po celý život. Nazýváme ji proto neposkvrněnou, nejčistší, nejsvětější, neporušenou.

A jistota té víry a vyznání té víry má pro nás největší užitek. Připomíná nám stále dědičný hřích a smutné jeho následky, a vede nás proto k pokoře. Připomíná nám lásku Kristovu, který pro nás vše obětoval, aby nás z moci hříchu a pekla vysvobodil; a to vede nás k lásce a vděčnosti k Bohu.

Připomíná nám účinky milosti boží, a tím nabádá k úctě a naprosté důvěře v Boha. Připomíná nám účinky svátostí křtu a pokání, jež nám uvělují milost posvěcující a povzbuzující, abychom roucho nevinnosti bedlivě střežili.

Láska boží k nám jest nevystihlou; jako povýšil Marii k neslýchané důstojnosti a přivedl k nejvyšší ctnosti a slávě, tak chce vésti i nás každého ke ctnosti a svatosti a udržeti v důstojenství dítek božích a budoucích dědiců věčné slávy. Zvláště v posvátné

době adventní vybízí nás ku řádné přípravě na příští Páně o vánočních, aby Spasitel se zrodil opět v srdci našem, a při druhém příchodu, posledním soudu, byl naším milostivým soudcem.

A dnešní slavnost, vzpomínka na nejsvětější, neposkvrněnou Pannu a Matku naši, Marii, jest nejmocnější pohnutkou, abychom konečně povstali ze sna lhostejnosti a netečnosti, stali se opět jejími dětmi a miláčky Kristovými.

Doba, v níž žijeme, jest velice smutnou a vážnou. Brány pekelné útočí stále prudčeji na církev Kristovu, království boží na zemi otravují nevěrou a rouháním, lákají k odpadu od víry, ku zradě Krista a Boha.

Jak si máme počínati, abychom neztratili duši a celou věčnost, a nestali se nehodnými obětí, jež pro nás přinesl Syn boží? —

Bretaňský rybář vyjel si na loďce ulovit něco ryb. Moře bylo klidné, lov se dařil, zašel trochu dále od břehu. Měl dvě děti s sebou. Najednou přihnaly se mraky, nastala hrozná bouře a loďka stala se hříčkou vln mořských.

Setmělo se, a rybář ztratil směr cesty ku břehu.

V smrtelné úzkosti modlily se děti a prosily nebeskou Matku, aby jim byla hvězdou mořskou a ukázala cestu k záchraně. Měly doma obraz neposkvrněné Panny Marie Lurdské, před nímž se modlily, složily i nyní všechnu svou důvěru v její přímliivu a pomoc.

Najednou spatřily v temnu nočním světlou postavu v bílém rouše s modrou stuhou kolem pásu, právě jak vidaly doma na obraze; Panna Maria rukou dávala znamení, kterým směrem třeba veslovati; a za malou chvíli byli zachráněni.

Neztrácejme mysl, ač bouře, v níž se nalézáme, jest hroznou a nebezpečnou, v temnotách světa pohledme na zářící postavu neposkvrněné Panny Marie, rukou dává nám znamení, kde je záchrana a naše spása; ukazuje k jeslím betlemským, ku Spasiteli světa, volajíc slovy sv. apoštola: »Není v žádném jiném spasení, leč v Kristu Ježíši, Pánu našem.« Upravme své srdce za přibyték božského Jezulátka řádnou zpovědí a sv. přijímáním, celé nebe snese se do našeho srdce, Pán Ježíš zahrne nás svým štěstím a požehnáním.

V. M. Váchal.

Neděle třetí adventní.

Napsal Em. Žák.

»Ty, kdo jsi?«

(Jan 1, 20.)

Sv. Tomáš Aquinský vypravuje o kterémsi přírodozpytci, který chtěl sledovati činnost včel v úlu a vypátrati, kterak připravují med. I dal si zhotoviti skleněný úl, aby mohl pozorovati včely při jejich práci. Ale včely pokryly vždy skleněné stěny úlu vrstvou vosku, a tak zabraňovaly pohled na svoji činnost. — Tím však nedal se přírodozpytec nikterak zastrašiti. Znovu očišťoval a připravoval úl; leč včely znovu vždy povlékly jej voskovou

vrstvou. A učenec třicet plných let bádá a pozoroval, nežli mohl práci včel v úlu dokonale popsati. A sv. Tomáš, obdivuje tuto nezdolnou práci přírodopysce, poznamenal: »Jakých výsledků byl by se onen muž dopátral, kdyby byl 30 let pozoroval s toužejitostí sebe? Neboť to je přece hlavní úlohou člověka, aby jasně a zřetelně dovedl poznati sebe sama.« Už dávný mudrc poutníkům do Delf nápisem v průčelí chrámu volal: »Gnóthi sauton« »Poznej sebe sama«. —

Dnes stojí před sv. Janem, velikým předchůdcem Páně, vyslanci vysoké rady židovské a kladou mu otázku: »Ty, kdo jsi?« Jeho náhlé objevení se v době, v níž ústa proroků dávno již umlkla, záhadný zjev přísného askety a ohnivého kazatele, který tajuplnou silou vábil k sobě zástupy posluchačů, moc jeho slova, jež otřásalo dušemi starých a zatvrzelých hříšníků, to vše budilo úžas a obdiv. Sv. Jan byl jim velikou záhadou. Přišel snad v něm Eliáš s nebe, aby připravoval lid na dobu soudu? Či snad je on očekávaným, touženým Messiasem? Ty otázky se rodily, ale tajuplnost osoby Janovy je neobjasňovala.

Otázka vyslanců veškerady k sv. Janovi jako je krátká, tak je také nejvyšší významná. Svatopisec dnešním sv. evangeliem dává ji i nám. »Ty, kdo jsi!« volá k nám sv. čtení a žádá, abychom sami sebe zpytovali a dali si odpověď na tuto otázku. — Prodlíme krátce u ní.

1. Jeden z předních našich malířů vymaloval podivný obraz. Za poledního slunce stojí na pláni egyptské člověk u kamenné sfirgy a upírá na ni své tázavé oči. Ptá se jí svým pohledem: »Odpověz mi sama na svoji hádanku, kdo je člověk.« Ale sfinga má zavřené oči a mlčí. Nechce ani pohledem prozraditi své tajemství. Odpovídá jenom svojí podobou, svojí záhadností. »Jako já jsem bytost tajemná, zpola lité zvíře, zpola lidský tvor, s lidskou tváří, tak i ty jsi tvorem záhadným. Jsi hádankou, tajemstvím sám sobě.«

Člověk je bytostí dvojitou, velikou syntesou ducha a hmoty. Hmota má své zákony, své potřeby a touhy; duch má rovněž své zákony, potřeby a žádosti. A spojení obou v jednu bytost má zase nové zákony a záhady. V nitru člověka, byt žil daleko, oddálen světa a lidské společnosti, často zaplne boj, krutý a strašný boj mezi tělem a duší.

Na bolestný rozpor v nitru poukazuje již římský básník, když doznává: »Video meliora, probecque, sed deteriora, sequor.« Cítí, jak jej vábí ono lepší, jak po něm toužil, ale vždycky jej strhuje ono nižší, špatné. — O této dvojakosti lidských náklonností mluví sv. Pavel, když žaluje: »Co čínám, nerozumím, anebo ne co dobrého chci, to čínám, ale čínám to zlé, které mám v nenávisti... Vidím jiný zákon v údech svých, kterýž odporuje zákonu myslí mé, a jímá mne pod zákon hříchu, který jest v údech mých.« (Řím. 7, 15, 23) A když napomíná křesťany galatské, které získal k evangeliu, praví: »Duchem chďte a žádosti těla nevykonáte

(je přemůžete). Nebo tělo žádá proti duchu, duch pak proti tělu; ty jistě sobě vespolek se protíví.« (Galat. 5, 16—17.)

Dvojí touhy rostou v člověku, jedny ze žádosti těla, druhé z potřeby duše. Jedny hledají ukojení na zemi, v pozitcích smyslů, v hovéní vášní; druhé nesou se k nebesům, v říši nadzemskou, a jenom ve shodě se zákonem božím, v milosti boží nalézají svého vyplnění.

Tyto dvojí touhy, po zemi a po nebi, po nízkém a vznešeném, po smyslném a duševním, stále planou a stále zmítají myslí. U koho je mír, klid, ten buď je světcem v nebesích, nebo je poražen, je otrokem svých vášní na zemi. Tělo zakřiklo a spoutalo duši. Tento mír, tato spokojenost je znamením rozkladu. Je to vyprahlá poušť tam, kde měly rozkvétati zahrady ctností.

Sv. Augustin v slavných svých »Vyznáních« zaznamenává velmi pozoruhodnou zkušenost. Praví:

»Et eunt homines admirari alta montium et ingentes fluctus maris, et latissimos lapsus fluminum, et oceani ambitum et gyros siderum, et relinquunt se ipsos nec mirantur.«

»Vycházejí lidé podívat se vysokým horám a nesmírným vlnobitím mořským, a mohutným vodopádům a oceánu rozsáhlosti a kruhům hvězd, a sami sebe opouštějí a nediví se.« (Confessiones. X. 8.)

»Člověk člověka ještě nepoznal« — žaluje Dostojevský. Je sám sobě záhadou, a snad ani nechce se poznati, léká se pohledu do vlastního nitra, protože se bojí, že by zřel příliš mnoho smutného a ošklivého. Nechce jíti do sebe, protože by musil jako marnotratný syn zaplakati sám nad sebou, nad svým přítomným, ubohým hříšným stavem. Nad svojí bídou.

2. Ale pryč s tímto smutným obrazem. Všimněme si obrazu utěšenějšího. Písmo sv. ještě jinak odpovídá na otázku: »Ty, kdo jsi?« Praví, že jsme obrazem božím, že jsme chrámem Ducha sv., že jsme dědici Kristovými, určení k věčnému blaženství s ním v nebesích. To jsou slova plná jasu, naděje a radosti.

Člověk jest králem všeho tvorstva, je takoruka náměstkem božím na zemi. Slova, jež pronesl Bůh, chtěje stvořiti Adama: »Učiňme člověka k obrazu a podobnosti svému, ať panuje nade vším tvorstvem pozemským«, platí o každém z nás. A jestli každý, kdo má vznešeného otce, ať rodem či důstojenstvím, je toho pamětliv, a právem na svém původu si zakládá, nemá i člověk na svém Otci nebeském, jehož je dítkem, si zakládati? Jak je to nízké, a jak sebe sama znehodnocuje, kdo toho zapomíná!

S bolestí slyšíme, kterak Noe, neznaje síly vína, opil se a potácel se, jsa na posměch svého syna Cháma, k stanu svému. A Noema lze omluviti, poněvadž neznal následky svého opojení. A kolik je lidí, kteří obětí svých slabostí, ať v nestřídmosti, hněvu, nestydatosti, potácejí se ve svých hříších! Jsou to lidé, stvoření k obrazu božímu? Diogenes, cynik, za dne chodil po náměstí athenském s rozžatou lucernou. A když se ho tázali, proč to činí a co hledá, odpovídal: »Hledám člověka.« Tento pohan dobře

pochopil, že mnozí, jež viděl, nevedou života, důstojného člověka. I dnes možno říci: Jak mnoho těch, kteří nežijí tak, jak na člověka se sluší. Nevládou, ale sami jsou ovládáni svými hříchy. Spadla koruna důstojnosti s hlav jejich, stali se otroky vlastních slabostí a vášní.

Ale ještě dále odpovídejme k otázce: »Ty, kdo jsi?« Jsme křesťané. Když voda křestní obmyla nás od hříchu, i nad námi otevřelo se nebe a Bůh promluvil k nám: »Tentoť je můj milý syn, v němž se mi dobře zalíbilo.« A osvícení světlem učení Kristova, již nepotácíme se ve tmách nevědomosti, nejsme bludnými poutníky, kteří neznají cíle své cesty. Víme, jak žítí, víme, kde máme viděti cíl své pouti pozemské, kde končí život, kde jednou máme složití jeho břímě a vzítí odměnu za vše, co dobrého jsme vykonali. Nenaplňuje nás toto vědomí spokojeností a radostí? Nedává nám chuti, abychom strasti života trpělivě snášeli? Přední znalec života dávných Řeků a Římanů, Winkelman, bystře poznal, že ve tvářích všech jich soch lze čísti jakýsi bol, smutek a beznadějnost. To proto, že neměli jasného poznání, který je smysl a cíl jejich života. Ale my, křesťané, známe jasné odpovědi. Víme, proč žijeme, kam spějeme. Víme, co nás čeká, jestli jsme žili podle vůle svého Otce nebeského.

Konečně jsme katoličtí křesťané. Jsme údové církve Kristovy. Té církve, jež jediná má všechny prostředky, které Ježíš Kristus k spasení ustanovil, a v tom smyslu je samospasitelná. Na lodi, kterou Kristus Pán zbudoval a které přislíbil ustavičnou pomoc svoji, plujeme neklidným mořem života, vlnobitím nevěry a bludů, k břehům života. Když malomyslníme, když víra naše kolísá, i k nám mluví Spasitel: »Co se bojíte, malověrní?« On bdí nad námi, on nás sprovedí k břehům věčného života. Kdo fídl se jeho vůli, kdo radostně užívá všech prostředků, které duchovní život v nás posilují a rozmnožují, nemá se čeho báti. Pluje bezpečně k přístavu věčnosti.

Tolik odpovědí je na otázku: »Ty, kdo jsi?« Jedny nám ukazují naše slabosti, nebezpečí, která hrozí našemu duchovnímu životu; jiné připomínají nám naši důstojnost, povýšenost a náš cíl. — Neměli bycho:n denně a častokrát za dne sami otázku tuto si dávat? Ale mnohý toho nedovede a jiný nechce se o to ani pokoušeti. Je stále jako onen přírodopysk nad skleněným úlem. Jeho ješitnost, samolibost, jeho zamilované chyby, s nimiž nechce se rozloučiti, stále mu takofka zalepují pohled do vlastního nitra.

Na kůru kteréhosi chrámu nalezen byl starý, potrhaný obraz. Neznalci chtěli jej spáliti. Ale přišel znalec, odborník, a poznal pod tím prachem a pavučinami vzácné umělecké, drahocenné dílo. I ujal se obrazu, s láskou a nadšením jej očistil, opravil a obnovil, a celá osada mohla se chlubití, že ve svém chrámě chová obraz veliké ceny, vzácné dílo neobyčejné hodnoty. Tvá duše je snad jako ten zaprášený, zašlý a potrhaný obraz. Hříchy a náruživosti k nepoznání v ní znešvařily obraz boží. Ale nezoufejí! Vyhledej i ty v posvátné době přípravy povolání k tomu člověka, který

dovede ji očistiti, obraz boží obnoviti a ukázati tobě její cenu a důstojnost. On nebude k tobě mluvití přisným hlasem Janovým. Promluví k tobě slovy plnými soucitu a lásky. On tě zbaví všech hříchů, jež zohydily duši tvoji. On ti neřekne, že jsi již hoden rozvázati řeménka na obuvi Spasitelovy, ale prohlásí ti, že duše tvá je připravena pokorně pokleknouti u jeho jeslí a uvítati jej jako vzácného, nebeského hosta. Amen.

Neděle třetí adventní.

Jak máme svědectví vydávati o Kristu.

»A budete mi svědky.«

(Skutk. apošt. 1, 8.)

Čtyři tisíce let čekal lid na zaslíbeného Vykupitele; za ten čas mělo se pokolení lidské připraviti na příchů jeho. Jelikož ale člověk sám ze sebe nic nemůže, jelikož celé pokolení lidské vždy hlouběji a hlouběji klesalo v modloslužbu a prvního zjevení zapomínalo, povolal milý Bůh národ jeden, národ israelský. K tomuto národu posílal čas od času proroky a tak jim vůli svou zjevoval; ti poučovali lid o budoucím Vykupiteli; řadu těchto proroků končí Jan Křtitel, který prstem ukázal na vtělení božství. »Ejhle beránek boží, který snímá hříchy světa.« Již před tím vydal svědectví o Kristu řka: »Já nejsem Kristus, já křtím vodou, ale uprostřed vás stojí, kteréhož vy neznáte.«

Však nejen Jan vydal svědectví o Kristu; i svatí apoštolové a učedníci Pána Ježíše, i ti svědčili o Kristu a svědectví to krví svou zpečetili. Svědectví o Kristu vydali též mučedníci a vyznavači a sv. panny. Svědectví o Kristu vydává též ustavičně církev svatá, hlásající jeho učení po veškerém světě. Všichni křesťané mají býti svědky Pánu Ježíši. Ano Tomu, kterému svědectví vydali proroci, sv. Jan, apoštolové; kterému svědectví vydala příroda, tmy po celé zemi, slunce, měsíc, hvězdy, pukající skály, otvírající se hrobové, Tomu máme, drazí křesťané, všichni svědectví dáti, že křesťané jsme, že Kristus náš Bůh, náš Pán, náš učitel. O tom máme svědčiti slovy, máme svědčiti i skutky.

Dvoji tedy svědectví máme dáti Kristu:

I. Svědectví slova neb víru svou slovy vyznávati.

II. Svědectví skutků neb víru svou skutky vyznávati.

O tomto svědectví dnes si promluvíme.

I.

Každý křesťan má Kristu svědectví vydati slovem; každý má víru svou vyznávat, neboť co prospěje víra v srdci? »Srdcem se zajisté věří k spravedlnosti, ale ústy se děje vyznání k spasení.« (K Řím. 10, 10.) Ježíš Kristus sám ráčil nám říci: »Kdo mne vyzná před lidmi, toho vyznám i já před Otcem, kterýž jest v nebesích.«

Celý svět má o tom věděti, že věříme v Ježíše Krista, Ukřižovaného; celý svět má věděti, že věříme všechno, cokoli učil; celý svět má věděti, že věříme to, co nám církev Kristova k věření předkládá. Avšak jak by svět to mohl věděti, když bychom víru tu pouze v srdci chovali? Jak by to mohl věděti, když bychom víru tu nikdy ústy nevyznávali? A budete mi svědky t. j. před celým světem vyznate a nezapřete, že věříte v svého Spasitele, Ježíše Krista. Pro svědectví to byli první křesťané pronásledováni. Svědectví a vyznání: jsem křesťan, věřím v Ježíše Krista, svědectví to postačilo, že byli první křesťané k hrozné smrti odsouzeni. Však ni vyhrůžka ni smrt nebyla s to přiměti pravověřícího křesťana, by zapřel svou víru. Dík Bohu budíž za to, že pominul ten čas ukrutného pronásledování. Ó jak jsme šťastni, že můžeme veřejně víru svou vyznávat! Zdal ž pak nevidíme v tom zvláštní přízeň a lásku boží k nám, když nám takto lehká učiněna jest cesta k spasení? Zdaliž pak ale není též trestuhodnější ten, kdož i nyní víru svou popírá? Zdaliž pak se nemusí obávatí přísnějšího soudu a hněvu Páně? A jsou přece tak mnozí, kteří víru svou nevyznávají, kteří ji i popírají. A co přivádí je k tomu? Bázeň před lidmi zdržuje mnohé před vyznáním víry; oni bojí se, A by nebyli vyhlášeni za tmáře, nevzdělance, by nebyli vysmáni. proto se stává tak často, že i jinak dobrý a horlivý katolík ustává z bázně před lidmi ve svých modlitbách, že se i vyhne chrámu Páně. Bázeň před lidmi přivádí mnohé, že setrvají i ve společnosti, kde se víra jejich tupí a haní, kde se mluví věci hanlivé o církvi svaté, bázeň před lidmi přivádí mnohé, že mlčí při takovém tupení, ano i často nevěrcům přisvědčují. Jsou časy, kde se bojí tak mnozí více lidí než Boha; z bázně, že by mohl upadnouti v nelásku pána svého, že by mohl utrpěti časné škody, z bázně té zapře tak mnohý víru svou. Jsou časy, kde si tak mnozí váží více přízně a lásky lidské než lásky boží a proto ta přílišná starost o zachování přízně lidské, třebaž by i ztracena byla přízeň boží.

Jest snad takový někdo mezi námi? Daleko buď to od nás, abychom kdy z bázně neb ze strachu před lidmi neb z lásky k světu někdy víru svou zapřeli!

My jsme katoličtí křesťané — to at' ví celý svět: za to se nestydíme, proto se nikoho nebojíme a kdyby nás všichni opustili, víru svou nikdy nezapřeme. My vždycky vydáme svědectví Ježíši Kristu, když toho bude čest a chvála boží žádat; když uvidíme, že bychom vyznáním tím bližního buď k poznání pravdy přivedli neb ho u víře uivrdili, když by naše mlčení za zapření pokládali se mohlo. Vyznáme a nezapřeme nikdy Ježíše Krista, neboť víme, co pravil náš Spasitel: «Kdo se bude styděti za mne a za mé řeči, za toho se bude styděti i Syn člověka, když přijde ve velebnosti své a Otcově i svatých andělů.» (Luk. 9, 26.)

Běda tomu člověku, za něhož bude se styděti Pán Ježíš při posledním soudu. Na koho se obrátí potom?

Jsem katolický křesťan! Jaká to čest pro nás mít tak slavné jméno; jest to jméno, které má náš Spasitel a Vykupitel, náš Bůh! Křesťany stali jsme se na křtu sv. pokřtěni jsoouce ve jméno Boha Otce, Syna i Ducha sv.

«A budete mi svědky» t. j. vydáte ústně, slovy svědectví o mne. A jak jinak lépe můžeš, drahý křesťane, použití svého jazyka, než kdvž jím chválíš Boha, když jím uctivě vyslovuješ jméno Ježíše? Ó kéž by nebylo jméno to nikdy zlehčováno! Kéž by se již jednou vyplnilo, co napsal svatý Pavel k Římanům (15, 5—6): «Bůh pak, dárce trpělivosti a potěšení, abyste jednomyslně smýšleli ve jménu Ježíše Krista, abyste jednomyslně, jedněni ústy ctili Boha a Otce, Pána našeho Ježíše Krista.»

II.

«A budete mi svědky.» Máme svědčiti Ježíši Kristu nejen slovy, nýbrž i skutky t. j. máme též víru svou skutky vyznávat. Dobré jest znamení u křesťana, který víru svou slovy vyznává. Avšak co by mu vyznání prospělo, kdyby skutky svými Krista zapíral? Kdyby tak živ byl, jakoby učení Kristovo nikdy nebyl slyšel? Neboť «víra bez skutků jest mrtvá» a mrtvá víra nevede k spasení. Musíme také to, co věříme, skutky svými na jevo dávat t. j. celý život svůj dle víry v Ježíše Krista zaříditi. Jaké jsou to ale skutky? Je to bohoslužba, jak ji náboženství žádá, jest to věrnost v povolání.

1. Bůh stvořil člověka, aby ho poznal, miloval a jemu sloužil. Sloužení tedy Bohu, jest účelem člověka, zvláště katolíka a každý, kdož Bohu neslouží, ten skutky upírá, co ústy vyznává. Bohu též sloužíme, když často mysl svou k Bohu pozdvihneme, když se modlíme. Katolický křesťan tedy vyznává víru svou, když miluje modlitbu a to jak soukromou, tak i veřejnou. Máme zač Bohu děkovati, máme zač ho prositi. Katolický křesťan vyznává modlitbou víru svou; katolická rodina dává svědectví Kristu skutky, když kleká ráno a večer společně a Boha chválí; krásné jest to, v které rodině se to děje. Katolická rodina vydává svědectví Kristu, když se schází sem na posvátné místo, aby se modlila, aby při nejdrazší oběti svědčila Kristu jako pukající skály, když týž Kristus na Golgotě ducha vypouští! Zde při mši sv. může jedenkaždý říci a svědectví vydati jako sv. Jan Křtitel: «Ejhle, beránek boží, kterýž snímá hříchy světa.»

Což však prospěje modlitba bez nábožnosti? Jaký užitek máš ze mše sv. bez pobožnosti? Modlitba bez nábožnosti jsou pouhá slova, srdce necítí nějaké sladkosti ani potěšení. Při mši sv. býti přítomnu bez pobožnosti jest tolik, jako žizniv státi u pramenu vody a nenabírat. Roztržitost při modlitbě, roztržitost při mši sv. zbavuje nás všeho užitku, jestli se tím Bůh docela nezlehčuje a nepokouší. Mluvit s Pánem Bohem a mysliti na něco jiného, není žádná modlitba; neboť není pozdvižení mysle k Bohu.

Láskou k bohoslužbě dáváme skutkem svědectví Pánu Ježíši.

2. Život lidský má býti ustavičně činný. Ne všichni jsou ale činni tak, aby vydávali svědectví Kristu. Mnozí právě skutky svými zapírají Krista, oni nepamatují si pravidlo: »čin dobré a varuj se zlého«.

Dobré ovoce má nésti každý křesťan; dobré skutky má konati každý, zvláště ve svém povolání. Jedenkaždý, ať si již zvolil stav kterýkoli, má se vystříhati zlého a činiti dobré. Představení mají dávatí světečům svým dobrý příklad, starati se o jejich časné i věčné blaho, nemají jich utiskovati. Hospodářové mají předcházeti dobrým příkladem čeládce své; dohlížeti na ni, zdali vždy mravně se chová, zakázati jim zbytečnou práci v den nedělní a sváteční, posílati je na služby boží; vřídností svou mají si čeleď nakloniti a nepřítižovati jim dosti obtížný život. Služebníků jest ale povinností poslouchati, práce své pilně vykonávati, ve všem věrnost zachovati, aby důvěry pánů svých nezklamali a lásku jich si získali. Rodičové velikou úlohu na sebe vzali, jelikož nesmrtelné duše k vychování od Boha převzali a Bůh požádá je z rukou jejich. K bohabojnosti vésti dítky jest povinností rodičů; dobrý příklad nevyhnutelná potřeba; bdíti nad každým krokem syna a dcery lék nejlepší. Dítky však mají rodiče své ve všem poslouchati, jich milovati a v potřebách jim pomáhati. Takové svědectví žádá Ježíš Kristus na každém katolickém křesťanu. Avšak jest i třeba vystříhati se zlého. Každý stav dává příležitost k něčemu zlému a toho zvláště se má každý vystříhati pro Ježíše Krista.

A proto již buďme svědky Pánu Ježíši. Vyznávejme víru svou jak slovy, tak i skutky, aby celý svět věděl, v koho věříme! Často stavme si otázku: »Ty kdo jsi?« a vyznejme a nezapřejme, že jsme katolíci, vykoupení předrahou krví Ježíše Krista!

Živou vírou krácejme vstříc novorozenému Spasiteli, pozdravme ho vyznáním víry aspoň my, když tak mnozí životem svým Krista zapírají! K živé víře připojme též vroucí lásku vzpomínající si na lásku jednorozeného Syna božího k nám, který tak miloval nás, že trůn nebeský za chatrné jesle proměnil, který Pán pánů stal se služebníkem v nejmenším, který sám sebe zmařil, aby nás od věčného zahynutí vysvobodil. Z víry a lásky zrodí se v nás silná naděje v Ježíše Krista, že nedopustí, aby krev jeho svatá za nás zmařena nebyla. Víru, naději a lásku; s těmito dary přiblížme se k jeslím a obětujme se vtělenému božství! Když takto žíti a připravovati se budeme, pak se nebudeme museti obávati, že by se za nás styděl Ježíš Kristus při svém druhém příchodu. Amen.

Vojt. Černý.

Neděle čtvrtá adventní.

Napsal Em. Žák.

Kdo třeba jen povrchně sleduje v těchto dnech život na ulicích, spatřuje zde neobvyklou čilost a jakýsi radostný chvat. Každý shání a přemýšlí, jako by k čemusi důležitému a významnému se připravoval. I tváře klidné a jako ztrnulé jaksi ožívují a se rozechřívají. A co je příčinou tohoto tajemného ruchu? Jsou to blížící se svátky; slavnost křesťanská v nejvlastnějším slova smyslu: vánoce.

I samo sv. evangelium poslední neděle adventní je jako slavné vyzvánění v předvečer velikých svátků; dýše tímto ruchem, radostným shonem. Veliký Jan Křtitel na březích jordánských opouští samotu pouště, přibližuje se k městům judským a v radostném rozechvění volá jako královský posel, jenž oblašuje příchod svého Pána: »Připravujte cestu Páně, přímé činite stezky jeho.«

Nuže uvažujme dnes krátce o významu blížících se svátků.

1. V celém věku pohanském, ba i u Židů, kteří uprostřed pohanstva vysoko drželi světu pochodeň víry v jediného Boha, nenalezneme svátků, které by jen z daleka svým významem rovnaly se svátkům vánočním. Bůh sestupuje s trůnu věčnosti, stává se člověkem. Přichází na svět jako děcko, pomalu roste, a cele prožívá život lidský; pracuje, aby lidské práci dodal důstojnosti, učí lidi o jich pravém poměru k Bohu, trpí, aby i lidi naučil trpěti, a zmírá, aby je hříšné vysvobodil od věčné smrti. To vše, drazí přátelé, je myšlenka tak krásná, pravda takové závažné hloubky, že člověk napřed by ji musil zcela zapomenouti a pak jako dospělý a přemýšlející znovu slyšeti, aby chápal její vznešený a hluboký význam.

My však slyšeli jsme ji od malička, znovu a znovu nám zněla do duše rok co rok. A proto jaksi zevšedněla a zobyčejněla.

Jsme při ní jako horalé, kterým hory, okouzlující na nich východ slunce, i temena jejich, sněhem pokrytá, jsou zjevem obyčejným a proto všedním. Proto nedovedou chápati, co že ti neznámí cizinci, kteří k nim přicházejí, mají na tom divadle. Denně téměř vidíme nebe hvězdami poseté. A kolik lidí z tisíce si uvědomí, jaký to velebný zjev oněch millionů vzdálených světů, jaký to úchvatný výhled do prostoru všehomíra? Snad jediný z tisíců. — A tak jest i s významem svátků vánočních. Kdo chápe důležitost významného okamžiku narození Spasitelova? Kdo v té chvíli jasné si uvědomuje, kdo přichází na svět a co světu přináší?

Slavný vychovatel a paedagog, křesťanský celým svým srdcem upřímně citící, Pestalozzi, n. jedinkrát v roce neopomenul před svátky vánočními k svým chovancům z hloubi duše své promlouvat. Jeho vánoční řeči obsahují takofka nejlepší perly, jež vyrostly z jeho lásky. A v jedné z těchto řečí, konané r. 1810 dí: »Proč pobízí tento den k radosti? Tisíc let a skoro ještě

jednou tisíc let uplynulo od té doby, kdy v této chvíli vždycky se radováno. Není-li však radost této doby právě proto dnes bezvýznamná, že jest tak stará, a nemá-li snad již jen pouhou škoťáčku a lesk její posvátné polstary? Ó, pak bych nechtěl jí se účastniti, pak bych nechtěl se radovati; pak chtěl bych truchliti v této chvíli staré radosti! — Svatá byla člověku noc, které nebyla rovna žádná jiná noc pozemská. Den největší pozemské radosti nebyl ani jejím stínem. Výroční dní vysvobození země z poroby, výroční dní svobody nebylo lze k ní přirovnati. Byla to veskrze noc nebeská, noc nebeských radostí. V jejich tichých, Bohu zasvěcených chvílích, zaznívala slova: »Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj, lidem dobré vůle.« Když pak ještě andělé se jako by nad hlavami lidskými v hodině té shromáždili a Boha velebili, že Spasitel světa se narodil, jaká to byla noc o vánocích! Země byla radostí tou proměněna v nebe. Vůně nesmrtelného života vály nad lidstvem. Radostí tou byl Bůh na výsosti oslavován, pokoj byl na zemi, a radostí tou lidé projevovali blaženou mysl.«

2. Ano, drazí přátelé, to jest onen veliký význam svátků vánočních pro křesťana. Jest to svátek narození Boha člověka, Ježíše Krista. A že vidíme v duchu betlémské dítko, z Panny zrozené, odpočívati v jesličkách, proto též svátky vánoční jsou nejprůtluňějšími svátky rodinnými. Každý, kdo jen může, v ten den spěchá ke krbu domácímu, aby uprostřed svých nejdrazších prožil posvátnou chvíli štědrovečerní. A kdo nemůže ten den přijíti, vzpomíná svých rodčů a pocituje tesknotu ve své duši. A kdo jich více nemá mezi živými, vzpomíná a teskni dvojnásob. Všechnu radost, všechno ve el v domě cizím dal by v ten den rád za jediný okamžik tichého štěstí u své matičky. Vždyť ti doové vánoční jsou dny rodinné lásky a upřímné vzájemnosti. Jsou oslavou dětství a posvěcením života rodinného.—

Kdo však chce svátky vánoční v pravdě v duchu křesťanském oslaviti, je věru jednoho potřebí. Musí si uchovati ve svém ntru lásku k Bohu a k lidem; hlavně vroucí lásku ke svým příbuzným. Musí si uchovati něco ze svého dětství, jako již Spasitel kdysi řekl: »Nebudete-li jako tito malíci, nevejdete do království nebeského.« Musí si uchovati nevinnost ducha, upřímnost a prostotu dítěte.

Všimněte si člověka, který těchto darů, vzácného dědictví, jež mu z utěšeného mládí zbylo, si nezachoval. Jak jsou mu ty svátky vánoční nemilé, ba snad i protivné! Jsou mu jako výčitkou v prázdném, bezcitném jeho srdci. Ale vízte zase člověka zbožného, hluboce věřícího. V duši jeho svítí to radostí jako na ozářeném stromku vánočním. Cítí se svěží duchem; uchoval v sobě kouzlo mládí, byt již snad šediny kladly se na jeho skráně.

Přeji vám, milí přátelé, abyste i vy šťastně prožili tyto posvátné hody vánoční pod útulným krovem svých rodičů. Tam u nich posilněte svoji lásku a svoji vděčnost k otci i matce. Všimněte si dobře jich tváře. Spatříte v ní snad tu či onu vrásku,

kteří jste dříve neviděli. Vyryl ji pokračující věk jejich a snad i starosti o vás. Ó, vzpomeňte té chvíle: Zda pak ještě za rok a potom po roce opět budu s nimi slaviti narození Páně? A kdo z nás první bude, jenž vyhybne? Posilněte se v jich lásce, upřímné oddanosti, a pak tím posilněte se též ke své další práci, k dalšímu povolání. Vždyť je nemožno, aby nekonal svých povinností, kdo rodí svých vzpomíná a je miluje!

Pestalozzi ve své vánoční řeči, o níž jsem se byl zmínil, mezi jiným dí: »Vánoční radosti budou nám jen tehdy všeobecné, povzneseme-li se tak vysoko, že se stanou nám radostmi posvátné lásky nebeské. Nadarmo snažíme se po vespolečné radosti, chybí-li nám vespolečná láska.« — Toužil po tom, aby srdce každého bylo plno Ducha sv. a ruka plna lidských darů, vždy ochotna bližnímu pomáhati, kde jen možno! Nuž, kéž i vám jsou vánoce posvátnou dobou vzájemné lásky a ušlechtilé radosti. Prožijte je v štěstí, ve zdraví, posilnění láskou a milostí boží k další užitečné práci! Amen.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Stoleté jubileum sv. Klimenta Hofbauera.

Dne 15. března tohoto roku bylo tomu 100 let, co zavřel oči veliký světec a novodobý reformátor, náš krajan, po otci Čech, sv. Kliment Maria Hofbauer, první mimoitalský redemptorista. V chrámech redemptoristů pořádaly a pořádají se jubilejní slavnosti, a jako trvalou upomínku na jubilejní rok klade nám do rukou P. Josef Rejška, C. SS. R., knížku o 143 stranách: »Svatý Kliment Maria Hofbauer, generální vikář kongregace nejsv. Vykupitele, apoštol nové doby. K stoleté památce jeho smrti.« V Praze 1920. Tiskl V. Kotrba. Nákladem vlastním. (Lze obdržeti v klášteře OO. Redemptoristů, Praha III. u sv. Kajetána.)

I ten, kdo již větší životopis sv. Klimenta četl, bude tuto knížku se zájmem čísti. Spisovatel rozvrhl svoji práci v části dvě. První podává »Nástin života sv. Klimenta« v 10 článcích. Je to opravdu jen nástin, avšak kde nutno bylo, zasazený do rámce současných dějin. Toho ovšem je nezbytně třeba, abychom rozuměli životu našeho světce.

Českého čtenáře těšiti budou příležitostné údaje z českých dějin, tak str. 12, 32.

Kdo ví, jak hledí na sv. Klimenta katolická Vídeň, až se zastaví nad střízlivým úsudkem: »Apoštolem Vídně stal se svatý Kliment pouze proto, že mu bylo bráněno dále konati úřad apoštolský ve Varšavě (str. 32).

Dobrá je poznámka o gymnasiijních studiích za doby svatého Klimenta (str. 12). Sv. Kliment vystudoval v klášteře louckém celé tehdejší gymnasium a měl tudíž náležité předběžné vzdělání pro studia vyšší. Na okolnost, že gymnasium oné doby nemělo více než 4 třídy, neupozornil dosud žádný životopisec světcův. Je proto zbytečné, ano nesprávné omlouvat nedostatečné předběžné vzdělání našeho světce.

Pisatel přidržel se názoru (str. 15), že byl sv. Kliment svěcen až r. 1786. Mínění jiné — snad více odůvodněné — klade tuto událost hned na rok 1785.

Hlavní váhu pisatel položil na II. část díla svého: »Apoštol nové doby«, již neváháme nazvat i zdařilou. Zajímá nás hned rozdělení této části na pět hlav: I. Bohem poslaný reformátor. — II. Péče Klimentova o život náboženský. — III. Zásluhy Klimentovy o křesťanskou kulturu. — IV. Péče Klimentova o sociální potřeby. — V. Zásluhy Klimentovy o národ český.

Podané obrazy obrodné činnosti Klimentovy jsou, hledě k rozsahu knihy, bohaté; kde se vidělo, vylíčeno názorně dějinně pozadí (str. 66—68 reformy josefinské, 72—73, 52—57 neutěšené poměry v Polsku a v Rakousku).

Hlava první ukazuje především, že Prozřetelnost boží vyvolila sv. Klimenta za reformátora své doby a že sv. Kliment měl onu velikou podmínku pravého reformátora, svatost života.

V dalších hlavách sledujeme činnost sv. Klimenta v různých již naznačených oborech. Z hojně zásoby přiběhů o sv. Klimentu dochovaných vybírá velmi vhodné ukázky.

V třetí hlavě rádi si přečteme zprávy o žácích sv. Klimenta z řad vzdělců. Pisatel se zmiňuje téměř jen o Čechách a pozdějších redemptoristech. Sv. Kliment, novodobý světec, chápal veliký význam tisku; proto pisatel i této stránce činnosti světcovy věnoval zvláštní článek: »Apoštol tisku«.

Poslední hlava poukazuje na vztahy sv. Klimenta k našemu národu. Byl sv. Kliment Čech či Němec? Spisovatel snesl celou řadu podrobností, z nichž plyne, že by jistě správné nebylo, činiti ze sv. Klimenta pouhého a ryzího Němce. V druhém článku téže hlavy spisovatel mluví o »odkazu sv. Klimenta národu českému«. Jest to chrám Panny Marie na Nábřeží ve Vídni. Dovožuje, že císař František tento chrám dal národu českému za chrám národní, a že tento chrám byl redemptorisům odevzdán jako národní chrám český. Výčtem českých redemptoristů, kteří po delší dobu na nábřeží na spáse duší našich krajanů pracovali, uzavírá pisatel tuto hlavu.

Pisatel píše důsledně Kliment. Patrně z důvodu, že forma Kliment je starobylá; sv. papeže Klimenta, jehož ostatky sv. Cyril a Metoděj přinesli, vždy naši předkové zvali Klementem, ne Klementem.

Životopis tento zajímavě podaný slohem pěkným a plyným doporučujeme zejména proto, že jest to první životopis světce a našeho krajana v duchu českém.

P. Lad. Daňha, C. SS. R.

Sv. Kliment M. Hofbauer na kazatelně.

Dr. P. Josef Miklík, C. SS. R.

Letos je tomu právě sto roků, co dokonal ve Vídni náš veliký krajan, sv. Kliment M. Hofbauer. Žil v době nehlubšího náboženského úpadku, se slzami rozséval sítě slova božího — avšak brzy viděl rašiti kolem sebe nový nový život. V boji proti náboženské lhostejnosti a proti hříchu je sv. Kliment zářivým vzorem každého kněze. Proto čtenáři tohoto listu uvítají snad s povděkem několik řádek o kazatelské činnosti sv. Klimenta.*)

Dne 31. května 1813 byl sv. Kliment jmenován správcem kostela Voršilek ve Vídni. V neděli po svém příchodu se tázal, v kolik hodin bývá v kostele kázání. Odpověď světce překvapila: od několika roků kázalo se prý pouze na největší svátky. Světec neřikal nic, avšak dal zazvoniti, vystoupil na kazatelnu a měl své první kázání ve Vídni — posluchačů bylo pět nebo šest. Příští neděli přišlo jich již více a brzy nestačil malý kostelík zástupům a lidé se tlačili ještě na ulici. A tak to zůstalo až do smrti světcovy; tajná**) policejní zpráva nazývá ho proto novým Abrahámem a Sta Clara. Na slavnosti zval světec obyčejně cizího kazatele, v obyčejné neděle kázával skoro vždycky sám.

Všimněme si podrobněji kazatelské činnosti sv. Klimenta.

a) Jak světec kázal.

Očitý svědek vypravuje, že kázání sv. Klimenta posluchače zrovna okouzlovalo. Když mluvil, bylo v kostele ticho jako v hrobě a každý hleděl, aby mu neušlo ani slovíčko. Často byli posluchači tak dojati, že hlasitě plakali a vzlykali.

Tajemství těchto úspěchů spočívalo především v prosté a přirozené metodě, které světec na kazatelně užíval. Jeden z jeho mladých přátel a pozdější člen kongregace, P. Bartoloměj Pajalich popisuje světce takto: »Když P. Hofbauer vystoupil na kazatelnu, poklonil se velebné Svátosti a vykonal obvyklou modlitbu. Na to vzal knihu evangelí a četl pomalu, hlasitě a srozumitelně příslušné evangelium; potom knihu odložil a několika úvodními slovy přešel k hlavní myšlence evangelia, které pak počal vykládati větu za větou. U některého bodu zdržel se úmyslně dle, vyložil jej podrobněji, připojil své úvahy a vyvodil praktické důsledky; činil to tak, že každý si mohl vybrati něco užitečného. Na to pokračoval v textu evangelia, až přišel zase k nějaké význačné pravdě anebo zásadě evangelické: s touto zásadou srovnával potom život lidí ve světě, ukázal jasně rozdíl mezi oběma,

*) Jako pramenů použito: Adolf Junerkofler; Der hl. Klemens M. Hofbauer¹ 1913; Sebastian Brunner, Clemens Maria Hofbauer und seine Zeit, 1858; Haringer, Leben der ehrw. Dieners Gottes², 1880; Matěj Bauchinger, Der selige Klemens Maria Hofbauer⁴, 1902.

**) Jak známo, byl světec ustavičně pozorován policií; tajné zprávy o něm činí objemný svazek a jsou důležitým pramenem pro poznání kazatelské činnosti světcovy.

živě vylíčil smutné následky takového jednání pro přítomnost a budoucnost a vybízel svoje posluchače, aby o jeho slovech vážně přemýšleli a nedali se strhnouti dravým proudem světa. —

Na to důtklivě napomínal každého, kdo se snad vypočtených hříchů dopustil, aby bez odkladu konal upřímné pokání a rozhodně si umínil, srovnati svůj život s evangeliem; proto jim připomínal, že každý bude přísně souzen od Ježíše Krista, který přijde na konci světa, jako neúprosný Soudce. — Ke konci kázání modlíval se k božskému Spasiteli, kterého obyčejně vzýval slovy: »Ježíši, synu Davidův, smiluj se nad námi!« nebo se obrátil ke svatostánku a prosil o milost pro svoje posluchače. Mnohdy připojil také prosbu k Matce boží a vzýval toto útočiště hříšníků, matku milosrdenství a mocnou přímluvkyni u bož. Soudce.

Podobné zprávy máme o světcích z Varšavy; poněvadž mívál kázání každý den, vykládal mezi týdnem epistolu předešlé neděle. Budilo až obdiv, jak světec znal literaturu patristickou a církevní dějiny. Poněvadž mívál na kázání až 200 svých studentů, dával jim občas otázky a velice se radoval, jestli mu dobře odpovídali. Aby je povzbudil, sliboval jim, že se za ně pomodlí; uměl-li kdo velice dobře, sloužil za něho mši sv. Nedbalé napomínal, aby se polepšili. Že světec dával s kazatelnou otázky, dovidáme se také z mnohých míst Německa a přece lid se za ním hrnul a plnil v zástupech chrámy, kde měl sv. Kliment kázati. Někdy — zvláště v kostelích venkovských — přestal na okamžik čísti evangelium a vyložil lidu některé nesrozumitelné slovo a teprve potom evangelium dočetl.

Ještě podrobněji a názorněji poznáváme metodu světcovu z tajných policejních referátů. Nejdive byl světec pozorován konfidentem Ohnusem, později dvorním koncipientem Zettlerem a právě od tohoto muže máme zachován přesný myšlenkový postup několika kázání světcových. Již předem upozorňuji, že tajný zaprodanec policie snažil se postavit sv. Klimenta do světla co možná nejnepríznivějšího, protože věděl, jaký vítr vane s hora: avšak dojmu mohutných slov kazatelových se přece neubráníl. Jeho referáty jsou čím dále, tím mírnější a uctivější a po jednom kázání mariánském vzdává se Zettler své činnosti úplně. Nejlepší chvála pro svatého kněze.

Poprvé byl Zettler na kázání v neděli, dne 3. září 1815. Piše: »Hofbauer vystoupil klidně na kazatelnu a pronesl motto: »Běda světu pro pohoršení.« (Mat. 18, 6) — Na to četl epistolu dnešního nedělního evangelia; ale dříve se zmínil o tom, že dnes připadají dvě evangelia, poněvadž je slavnost sv. andělů strážných. O nedělním evangeliu (uzdravení vodnatelného) zmínil se pouze krátce a počal čísti evangelium sváteční: »Amen, pravím vám, neobrátíte li se a nebudete li jako maličtí, nevejdete do království nebeského. Kdo se tedy poníží, jako toto dítě, ten bude největší v království nebeském.« Již mezi čtením evangelia dělal Hofbauer vysvětlivky a poznámky; po čtení přidal své doplňky a vyvodil

předmět, o kterém chtěl kázat: »Běda světu pro pohoršení!« — Čtení epistoly, vysvětlivky a poznámky a způsob, jakým se to děje, je u zdejších kazatelů neobvyklý.

Hofbauer mluví o zvoleném předmětu »o pohoršení« ustavičně, avšak bez jakéhokoli rozdělení. Zdá se, že si thema pouze promyslel a hlavní body poznamenal; opustí-li ho paměť, počne znova a několika otázkami hledí obnoviti přerušenou spojitost řeči. Mluví špatně, je zbrklý (!) a poněvadž neumí dobře německy — dle přízvuku není jistě Němec — mluví chybně a také možno říci, že slov zrovna neodvažuje; chce býti populární. — Otázky, zbožné povzdechy a výroky z Bible jsou u něho velice časté. Jeho posluchači si asi nezapamatují celého kázání; za to tím hlouběji se jim vtisknou do duše jednotlivá místa. Takové úryvky z dnešního kázání jsou asi tyto:

Pohoršovati není druhého zlobiti; to znamená někoho ke hříchu sváděti atd. — Musíme býti jako děti, chceme-li přijíti do nebe atd. V nebi budeme věděti, chápati a viděti všecko atd. . . . Máme býti jako andělé a proto máme své bližní milovati, jich nesváděti. — Pohoršení je největší (?) hřích. O, jak mnoho rodičů dává svým dětem největší pohoršení! Místo aby své děti také vychovávali, krmí pouze jejich tělo; dělají z nich ďáblíky, ačkoliv z nich měli udělati andělky; dávají jim úplnou volnost, místo aby je časné navykali se přemáhati, se zapíráti a poslouchati.

My všichni jsme tak hluboko zapadli do hříchu, že se nám hřích líbí, místo co by se nám ošklivil; ba dokonce rádi o svých hříších mluvíme a jimi se chlubíme. Zvláště ženy rády mluví; ponejvíce však mluvívají o chybách druhých, i když se staly před 20 lety a Bůh tento hřích již dávno odpustil. — Jak drze chlubí se jiní lidé, že v postě jedí maso. Co jsou jim přikázání církevní? Avšak Duch sv. praví: »Kdo neuposlouchne církve, nevejde do království nebeského.« (?) — A kdyby kněží, biskupové a papežové byli sebe horší, přece je musíme poslouchati. — Ó, jak často zarmucujeme anděla strážného, který je v nás (!?) a který nás vede! — Obratě se, moji bratři, smíťte se s Bohem sv. svátostmi, nebuďte vlažni, neboť Duch svatý — tak říká Hofbauer místo Písma sv. — praví: »Kdo není ani studený, ani horký, atd.« — Prosme anděla strážného za odpuštění, že jsme ho tolikráte zarmoutili, aby se nepřestal u Boha za nás přimlouvati.«

V dalším mluví Zettler o posluchačích a výslovně upozorňuje, že P. Hofbauer nemá oněch směšných akcí, kterých užívali tehdejší kazatelé italští, a končí: »Zpravodaj si dá záležeti, aby častěji poslechl kázání Hofbauerova a tak vnikl hlouběji do jejich ducha.«

Tento úmysl se mu zdařil lépe, než sám očekával. V neděli, 10. září 1815 byl opět na kázání a referuje o něm s větší úctou, ale také s větším porozuměním. Bylo to na slavnost Jména Panny Marie. — Světec se na počátku zmínil, že tuto slavnost konáme na památku osvobození Vídně. — Zettler je přesvědčen, že »P. Hofbauer je pravověrný horlitel.« Pestrý obsah kázání udává takto:

1. O svěcení neděle. Neděle není den všední — v neděli má se křesťan obírat svým Bohem atd. — 2. O neomylnosti církve. Církev uchovává Kristovo učení bez poruchy, proto ji máme poslouchati; církev má vždy pravdu, papež může býti hříšník, ale Bůh ho přece vede, aby v učení nepobloudil. — O tomtéž mluvil také minulý týden a skoro stejnými slovy. — 3. O Panně Marii, jako Matce boží mluvil s velikou (vorzüglich!) horlivostí; již od věčnosti byla předurčena, aby potěla hlavu hadovu; byla naznačena v žalmech atd. — 4. Při tom se zmínil také o řeholnicích. Kdysi se vzdělával svět na panně, která se Bohu zasvěcovala, dnes se jí svět posmívá a možná, že je to právě těchto několik zbožných duší, které svou modlitbou odvracejí od nás neštěstí atd. — 5. O čistotě srdce vyslovil se Hofbauer trochu drsně: »Je lépe, abychom měli v těle tisíc ďáblů (?), nežli jedinou nečistou myšlenku.« Zpráva končí slovy: »Hofbauer ve své horlivosti slov zrovna neodvažuje.«

Ještě jednou — 17. září 1815 — šel Zettler na kázání světovo, ale zprávu policii posílá naposled. Zdá se, že to byla právě světcova řeč o bolestné Matce boží, která ho tak dojala, že se mu jeho vyzvědačství zprotivilo. Na počátku svého referátu charakterisuje světce takto: »Hofbauerův způsob kázání se nezměnil; je přísně pravověrný. Jeho kázání jsou výklady evangelií. Při tom používá každé příležitosti, aby se zmínil o zvycích a svátcích církevních, o tajemstvích a účinních víry, o bludech a neřestech své doby... Hledí horlivě šířiti živou viru a nekáže tak morálku, jako spíše dogmata. Nesnaží se působiti tak na rozum, jako spíše na srdce; nedokazuje rozumově, nýbrž výroky Pasma sv., jejich výkladem a praktickou aplikací.«

K obsahu podotýká: »Dnes mluvil o evangeliu (uzdravení dnou sklíčeného Mat. 9.) a zvláště se zastavil u v. 6.: »Odpouštěj se tobě hříchové tvoji« — načež mluvil o hříchu a jeho odpuštění; v druhé části kázal o svátku povýšení sv. kříže, který se konal 14. září; konečně o bolestné Matce boží, poněvadž církev koná toho dne její památku.« — Opravdu musíme býti Zettlerovi vděční, že nás tak podrobně poučil o způsobu, jak světec kázal.

Metoda sv. Klimenta byla velice vhodná, poněvadž každý z jeho různorodých posluchačů měl příležitost vybrati si právě to, co se mu hodilo. Zajímavé je, že světec neměl nikdy soustavných a delších kázání o věčných pravdách. O smrti, o soudu, o nebi a o pekle zmiňoval se pouze při výkladu evangelií a jenom krátko.

Kardinál Rauscher pravil kdysi o sv. Klimentu, že nikdy nestudoval řečnictví a proto marně bychom u něho hledali eleganci slohovou. Dr. Emanuel Veith o něm vypravuje: »Jeho kázání neměla nikdy pravidelného rozdělení a také ne řečnických ozdob. Nikdy nemluvil uměle a hledaně, ale vždy dýchala jeho slova hlubokým přesvědčením náboženským. Jeho posluchači byli na to již zvyklí, zvolal-li světec náhle uprostřed kázání: »Apropos, ještě mi něco napadá.« — Jestli se někdy pokusil mluvití klassicky

anebo vědecky, bylo hned pozorovati, že není ve svém živlu. Tak chtěl kdysi vyložit lidem zázračné zatmění při smrti Páně. Pravil: »Měsíc přiběhl a postavil se mezi slunce a zemi.« — Všemuhledanému a umělkovanému se schválně vyhýbal. Často říkal již na počátku kázání: »Dnes budu mluvit tak prostince, aby mi rozuměli i neučení, ano i děti, abyste na mne nemohli před soudnou stolicí boží žalovati, že jste mi nerozuměli.« Jindy pravil, že chce, aby mu rozuměly i děti, anebo: »Dnes budu mluvit tak jasně a tak prostince, aby mi rozuměla každá babička.« Policejní zpráva velmi se pohoršuje, že světec jednou pravil: »Chci, aby mi rozuměli i nejhlopěšší.« Referent (ze dne 26. srpna 1815) nazývá »působ jeho kázání «eine sehr gemeine« a praví o něm, že je »ein Prediger für den ganz gemeinen Pöbel.« Později (14. srpna 1817) opravuje referent toto udání, že se sice varuje slov urážlivých, ale mluví tak, jako nejnižší vrstvy lidové. Z úst předpojatého a placeného vyzvědače veliká chvála pro apoštolského kněze!

Tento odstavec možno ukončiti významnými slovy Veithových: Sv. Kliment vtušil záhy, že nová doba žádá nových forem a často, ba denně říkával: »Evangelium musí býti hlášáno docela novým způsobem!«

(Dokončení.)

Limpas

jest město v severním Španělsku, kde ku konci missie měl crucifix v kostele pověšený býti předmětem zázraků, které se mnohým osobám opakují. Podáváme zprávu kněze kongregace SS. R., jenž žije na blízku. Ježto autorita církve nepromluvila, slouží zpráva jen za informaci. Zní:

»Dilectissime Pater! Gratissimum munus accepi tuis litteris respondendi; utinam possim tibi plene complacere. Summa fuit nobis laetitiae ratio videre, quantum gloria miraculosi Crucifixi Limpiensis dilatata sit, ut ad vos usque pervenerit. Ut ex tua epistola patet diversa et praecipua prodigia, quae de nostro Limpiensi Crucifixo enarrantur, optime cognoscitis; quamobrem plura de ipsis agere superfluum duco. Nunc vero de horum mirabilium authenticitate quam verissime et historice possim (debita tamen brevitate servata) agam. Si aliquid probare potest ingens visitantium multitudo, testimonium habemus pro Imagine Limpiensi simile illi, quod in Apparitione B. V. Mariae Immaculae de Lourdes affertur: nam sex mensibus 150 000 visitantium oraverunt ante altare Beatae Virg. Lourdetanae et eodem tempore 100.000 annotantur in Chronica Limpiensi. Sicut secunde ratio testimonia scripta, quae in quodam: »Album Paroeciae Limpiensis« asservantur, eorum, qui aliquod prodigium in santissimo Crucifixo viderunt. Antequam anniversarium compleretur primi miraculi, quod sub fine cujusdam Missionis Capuccinorum visum fuit, plus quam 1000 testimonia videntium dictus liber continet. Inter istos testantes inveniuntur ex omni aetate, gradu sociali et

qualificatione religiosa. Multi sunt, qui Limpias petierant, ut suam negativam fidem confirmarent; multi qui juramento affirmant; item alii qui mera curiositate profana ducti, plene conversi sunt et apostoli vitae religiosae et Crucifixi Limpienti facti sunt. Inter quos casus notatu dignus est qui sequitur: ex propinqua civitate Sancti Andreae (Santander) in Limpias profectae sunt viginti circiter puellae »modistas« vulgo, quae mundana hilaritate abundantes quaerebant aliquod »piano« mechanicum ad choreas in porticu ecclesiae instituendas: sed ubi ante oculos Sacri Crucifixi steterunt, tanta fuit illius aspectus vis, ut ex illis 14 in terram prociderent; sensibus recuperatis, vitam omnino aliam inceperunt. Ex prodigiis primis prodigium sudoris comprobare voluerunt Patres Missionarii, et unus ex eis, obedientia obligatus, tremore plenus, scalam ascendit et digitos vidit sacro sudore udos ex sudore Crucifixi. Prodigia ista aliqui vident paucis minutis, alii vero etiam per horam integram continuam; aliquoties unus vel alius ex concursu, aliquoties vero omnes quasi colective Sanationes aliquae narrantur, sed non multae. Quid vero de auctoritate ecclesiastica? Usque nunc prudenter tacet; sperabatur ejus iudicium proxime editurum, sed non multis abhinc diebus Episcopus hujus dioecesis mortuus est. Nullum ergo habemus testimonium officiale ecclesiasticum; ceterum multi Episcopi et sacerdotes ut personae privatae favorabiliter loquuti sunt; praecipue vero Episcopus »van Pinar del Rio«, qui in pulcherrima pastoralis hortatur suos (Habana) credere, quod ipse vidit. Ex nostris Patribus aliqui timide affirmant aliquid vidisse prodigium; sed in his rebus ipsa fides jurata vix naturalem incredibilitatem flectit. Haec sunt, dilecte Pater, quae circa propositam materiam dici possunt substantialiter: possibilitatem miraculi ut Christiani admittimus; utrum vero testimonia adducta sufficiant ad transitum ex posse ad esse, quisque iudicabit, dum Ecclesia non loquatur. Interea utinam semper divini effectus sequantur, qui usque nunc sequuti sunt. Gloria Dei super omnia. Tibi et Confratribus... semper servire cupit Dionysius Felipe C. Ss. R.«

Přiklady.

Matka. Roku 1610 ochuravě'a matka sv. Františka Sales. (29/1.) Předvídající brzkou smrt svou, přijela do Annecy, aby u milovaného syna v odloučenosti od světa mohla náležitě na odchod svůj z tohoto světa se připravit. Vrátivši se na hrad svůj, byla potom brzo raněna mrtvicí. Sv. František spěchal k ní a do-sloužil jí s něžnou láskou ku smrti. Když mu přátelé vyslovovali soustrast, řekl jim: »Nemohu dosti poděkovati Bohu, že mně tak nábožnou matku dal a tak dlouho mně ji ponechal. Bůh si ji nyní vzal, poněvadž ona náležela více jemu nežli mně.« (Ekert: Církev vítězná I 176.)

Matka sv. Edmunda, metropolitý anglického (16/11.), byla žena vážná a bohabojná. Libovala si v kajících skutcích a vymo-

vávala děti svoje podle zákonů božích. Od ní naučil se nadaný Edmund již záhy milovati Boha, zoškliviti si hřích a pečovati o čistotu srdce. Když ho z Exfordu posílala do Paříže, napomenula ho důtklivě, co činiti a varovati se má, aby v dalekém, lidnatém městě nepodléhl pokušením a zachoval si čisté srdce. Často mu tam dopisovala, aby zlých společností se stranil, modlitby i slova božího pílen byl a do ochrany Rodičky boží každý den se poroučel. Matka se v Anglii roznemohla a povolala ho k sobě. I spěchal do vlasti a dosloužil jí s něžnou láskou ke smrti. Později jal se pěstovati výhradně vědy mathematické. Jednou zdálo se mu ve snách, že přistoupila k němu zesnulá matka kladouc mu na srdce, aby se raději věnoval bohovědě. I jal se velmi horlivě studovati bohosloví. (Ekert: Církev vítězná IV. 457 d.)

Matka křesťanská. Vliv její je tak mocný, že jeden z největších apologetů pravil: Dejte mi dobré matky, a já svět se propadající zachovám. Bůh na odměnu věrnosti, kterou zde na zemi u žen nalézá, dal jim velikou moc. Křesťanská matka vydoobývá vítězství, jaká mužům se nezdaří. A právě teď potřebuje mládež velikých ideálních matek. A ideální je pouze matka křesťanská. Jestliže mládež namnoze klesá, je toho hlavně příčina klesání křesťanství v srdcích žen i matek. Čím méně křesťanskou je žena, tím méně vážnosti požívá u mužského pohlaví. (Z řeči M. Rackea o 53. sjezdu něm. katolíků v Essenu. «Čech» 24./8. 1906 str. 2.)

Modlitba. Sv. Anežka Monte Pulciánská, panna (20./4.), nalézala nejsladší radost v modlitbě. «Křesťan, jenž modlitby nemiluje a ji buď zcela zanedbává aneb jen ledabyle koná, je zbaven té krásné útěchy, jež ze zbožnosti plyne. Sv. Augustin: «Kdo se modlí, veď si tak, jako lidé, kteří podávajíc vznešenému pánu prosebný list, vztahují k němu ruce své a buď před ním pokleknají neb na zem se vrhají.» Sv. Jan Chrys.: «Mluvíš-li s velkým pánem neb dobrým přítelem svým, činíš to s největší pozorností. Proč tedy mluvíš s Bohem a prose ho za odpuštění hříchů, býváš nezdědkou lenivým, a ačkoli kolena ohýbáš, přece bloudíš myšlenkami po tržišti a po domech?»

(Ekert: Církev vítězná II. 129.)

Modlitba. Prostopášný boháč Ondřej Nadinno roznemohl se r. 1370 těžce a zdráhal se s Bohem se smířiti. Uslyševši o tom sv. Kateřina Sienská (30./4.), jala se horlivě modlitby konati za něho a vyprosila mu daru kajcnosti. — Jindy byli polapeni a na smrt odsouzeni dva lotři, kteří i cestou k popravišti strašně se Bohu rouhali. Když je Kateřina z okna svojí světnice spatřila, začala se vroucně za spasení jejich modliti. A sotva odsouzenci ku městské bráně dovezeni byli, projevíli náhle žádost po zprovozníku, přijali sv. svátosti a zemřeli kajcně.

(Ekert: Církev vítězná II. 204.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Narození Páně.

Vládní program narozeného Spasitele.

»Sláva na výsostech Bohu a na zemi
pokoj lidem dobré vůle.«

(Luk 2, 14.)

Když pozemský vladař ujmá se vlády ve své zemi, pronáší buď v řeči nebo v povolání k lidu zásady a úmysly, které ho při vládě říditi budou. Nazýváme to vládním programem.

Dnes prodlévají naše myšlenky také u vladaře. Není to pozemský vladař, jehož moc jest obmezena, jehož říše jest ohraničena, jehož dni sečteny jsou. Tento vladař sám prohlásil: »Království mé není z tohoto světa.« (Jan 18. 36.) O něm anděl předpověděl: »Království jeho nebude konce.« (Luk. 1, 33.) Jemu holdují knížata nebeská, před ním padají lidé na zemi a ve jménu jeho i podsvětí se klaní. (P. Filip. 2, 10.)

Dnes přichází viditelně na svět, dnes ujmá se vlády, počíná panovati.

Dnes se narodil ten, k němuž Otec praví: »Syn můj jsi ty, dnes zplodil jsem tebe, požádaj ode mne a dám tobě národy v dědictví tvé a ve vladařství tvé končiny země.« (Žalm 2, 7 d.) Ale když přichází ve své dědictví, neobjevuje se v neproniknutelné velebnosti, nýbrž v nízkosti. Jeho purpurem jsou plenky, jeho trůnem jsou jesle, jeho hradem chlív, jeho bohatstvím chudoba. Ještě nikdy žádný pozemský vladař neujal se vlády za takých okolností jako nebeský vladař Ježíš Kristus v den svého narození.

Než nedíváme se na něho toliko tělesnými očima, nýbrž také očima víry a tu vidíme »slávu jeho, slávu jakožto jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy« (Jan 1, 14.) V okolí jeho vidíme nejen nerozumná zvířata, nejen Marii, panenskou matku a jejího snoubence Josefa, nýbrž množství vojska nebeského, množství andělů. A ty si právě narozený Spasitel, nebeský vladař, vyvolil za své posly k lidu. Sám ještě nemůže mluvit,

jest ještě »nemluvnátko« (Luk. 2, 12), proto prohlašuje svůj vládní program celému světu skrze anděly říkající: »Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.« To jsou vánoční dary, které narozený Syn boží v den svého narození rozděluje.

Sláva Bohu, lidem pokoj! O to se chce snažiti po celý život. Za to chce trpěti, za to chce zemřít. Sláva Bohu, to je základní zákon, lidem pokoj, to je požehnání říše, kterou založiti chce. Sláva Bohu a lidem pokoj, o tom dnes chceme uvažovati.

I.

»Sláva Bohu«. Právem počíná chvalozpěv andělů těmito slovy. Především sláva Bohu. Slávu, čest Bohu vzdávati jest prvou úlohou každého tvora. Máme Boha uznati za svého nejvyššího Pána, máme vyznávati úplnou závislost na něm, máme se jeho vůli a jeho nařízením podrobiti, máme mu v bázi a lásce sloužiti. To je povinnost všech rozumných tvorů. Andělé v nebi nemají vyššího úkolu než Boha ctíti, chvalozpěvy mu propěvovati, klaněti se mu, poslouchati ho, jemu sloužiti. A člověk nemá významnějšího povolání, vznešenější povinnosti, nutnějšího úkolu než Boha poznávati, ctíti, milovati, jemu sloužiti. Tím vzdává slávu Bohu na výsosti, ke kterému se modlíme: »Otče náš, jenž jsi na nebesích,« tím se jméno jeho posvěcuje, tím se jeho království rozšiřuje, tím se jeho vůle plní na zemi i na nebi.

Kéž by lidé vždy tak jednali! Avšak oloupili Boha o to, co mu měli vzdávati, totiž o slávu, o čest. Když hříchem pohrdali vůlí boží, jeho přikázání přestoupili, oloupili ho o patřičnou úctu a slávu. Vzbouřili se proti svému Pánu, posmívali se jeho spravedlnosti, zneužili jeho dobrotivosti, hřešili na jeho milosrdenství. Proto stěžuje si Bůh z proroka (Mal. 1, 6): »Jestliže jsem já otec (váš), kde je čest má? a jestliže jsem já Pán, kde je bázeň má?«

A tato nepravost proti slávě boží je však tak veliká, že za ni nemohl dosti učiniti žádný, sebe světější a dokonalejší tvor. A Bůh žádal dostiučinění, dostatečný, úplný smír, jestliže měl člověk dojíti odpuštění a nalézt nové milosti. Aby to vykonal, přichází Syn boží na svět.

Stal se člověkem. »A slovo tělem učiněno jest.« (Jan 1, 14.) Vzal na sebe lidskou přirozenost. Neprestal býti Bůh, přece se stal člověkem a tak jest Bůh i člověk v jedné osobě. Stal se členem našeho pokolení, hlavou lidské společnosti. Tak mohl nastoupiti na naše místo, tak nás mohl zastupovati vůči uraženému Bohu Otci. Jest nyní člověk, a lidé Boha urazili. Poněvadž pak jest také zároveň Bůh, mají všechny skutky jeho nekonečnou, božskou cenu. Každý dech, každá krůpěj krve a potu, každá slza je tak drahocenná, že nás mohla vykoupiti, kdyby se to bylo moudré Prozřetelnosti boží líbilo.

Tak předstupuje Bohočlověk s nejbohatším pokladem před Otce svého, aby mu přinesl obět chvály, jaká mu ani na nebi ani na zemi přinesena nebyla. Co byly tisíce beránek a býků,

které oheň na zápalném oltári v Jerusalemě pohltil! Sám Hospodin dí u proroka Isaiáše (1, 11): »K čemu jest mi množství obětí vašich? Syt jsem: zápalných obětí skopců a tuku krvaavých hověd, a krve telat a beranů a kozlů nechci.« A i kdyby se mu tyto oběti líbily, lesy »Libanonu nestačily by k zanícení a živoučíchové jeho nepostačili by k zápalné oběti.« (Is. 40, 16.)

Ano, skutečně, žádná obět nemohla se měřiti s obětí, kterou při narození svém Syn boží Otcí přinášel, když děl: »Obětí a darů nechťel jsi, ale tělo způsobil jsi mi, oběti zápalné za hřích nelíbily se tobě. Tehdy řekl jsem: »Aj jdu, na počátku knihy psáno jest o mně: Abych činil, Bože, vůli tvou.« (K židům 10, 5—7.)

Tím počal vzdávati slávu Bohu, když plnil vůli Otce svého nebeského. Jeho vůle byla, aby se stal člověkem. Vizte, člověk chtěl býti jako Bůh, chtěl býti pánem vedle něho. Je větší nepravosti než tento útok na velebnost boží? Proto musil Syn boží v největší nízkosti sestoupiti a podobati se hříšnému člověku.

Poněvadž člověk Bohu poslušnost odepřel, proto musil Syn boží býti poslušen obět prvního okamžiku svého narození až do smrti, až do smrti na kříži.« (Filip. 2, 8)

Poněvadž člověk nechťel Bohu sloužiti, poněvadž chtěl býti svým pánem, proto sloužil Syn boží v každém okamžiku nejvyššímu Pánu, kterému jest jako Bůh roven.

Ze Srdce jeho vyznívá bez přestání nejvzácnější chvalozpěv, proti němuž je chvalozpěv andělů jen jako dětská mluva. Každým okamžikem přináší obět chvály; neboť všechny skutky, každá práce, každá námaha, každé utrpení, každá myšlenka směřuje ke cti a chvále boží. Tak plní úlohu, kterou mu dal Otec, kterou si již při narození vytýčil: »Sláva na výsostech Bohu.«

1. »Na zemi pokoj lidem.« Pokoj je slovo, které tolikrát dobra v sobě obsahuje. Co může člověka upokojiti, obšťastniti, vše to obsahuje slovo pokoj. Po pokoji volal a volá proto celý svět od té doby, co je ráj zavřen. Tam panoval pokoj, nejdokonalější soulad tvorů se Stvořitelem a tvorů mezi sebou. Pokud člověk byl Boha poslušen, obcovat s ním Bůh jako nejlaskavější otec se svým dítětem. A vše kolem člověka žilo, působilo ve svornosti a souladu, tu nebylo boje, nebylo sporu, nebylo zloby, nebylo závisti. Avšak jakmile se člověk dotekl zapovězeného ovoce, vše se změnilo v něm a kolem něho. Ráj přestal, poněvadž pokoj přestal. To přišel boj, boj v člověku a kolem člověka. Přišel boj v člověku, neboť jeho nevinnost byla ztracena a na místo její se uhnízдила vina, která ho držela v odloučenosti od Boha a mučila ho výčitkami svědomí.

Ale i mimo člověka otevřela se propast, neboť živly staly se mu nepřátelské, země, která trní a bodláčí plodila, oheň a voda, které leckdy ničí v krátké době práci dlouhých let. Nesčetná tlupa zlých věcí přišla na zemi, poněvadž přestal pokoj; závist, nenávisť, loupež, válka, vražda a všechny druhy nepořádku bujely jako bujný plevel, až celou zemi obvinuly a nouzi a bídu kolem rozšířily.

2. Uprostřed této bídy, tohoto nepokoje přichází božské Jezulátko s heslem: »Na zemi pokoj lidem.« Jak však zjedná opět pokoj? Roztrhne nejprve přehradu mezi Bohem a člověkem, smyje vinu, kterou člověk od Boha odloučen byl. Jakmile nastalo smíření člověka s Bohem, navrátí se také pokoj. Smířen s Bohem najde také člověk pokoj v sobě. O tom se každý přesvědčí, kdo užívá prostředků milosti, které nám božské Jezulátko podává, a kdo o pravé, vážné smíření s Bohem usiluje. Jakmile jest hřích odstraněn, cítí se také srdce pokojným a zůstává pokojným, dokud ve stavu posvěcující milosti boží trvá. Ať na nás spočívají různé nedostatky, ať nás sužuje sebe větší trýzeň, tento pokoj nemůže nám žádná moc, žádné zlo vzít. Vidíme biskupy v žaláři, vidíme zbožné křesťany v největší bídě, vidíme mučedníky v největším soužení, vidíme spravedlivé na bolestném lůžku v nemoci: ale pokoj v srdci ai zachovávají. Ať jsou o všechno připraveni, ať jim vzaty jsou všechny radosti a pohodlí životní, ať trpí největší bolesti: pokoj jim zůstal a odškodňuje je ve všech ztrátách a potěšuje je i v nelidském trápení.

Ovšem není tento pokoj jako býval v ráji; neboť mnoho zlých věcí, o kterých v ráji člověk nevěděl, je stále ještě na světě; Bůh je neodstraňuje, ale mírní je tak, že člověk s milostí boží snadno je snášeti může. Kdyby pokoj božského Jezulátka přišel do mnoha, mnoha srdcí, bylo by pokojněji kolem nás.

3. Kdyby lidé měli pokoj v srdci, žili by také pokojněji mezi sebou. Co pokoj mezi lidmi ruší, to je hřích. Hřích rozdvouje rodiny, obce, země, rozněcuje války mezi národy. Odstraňte všude hřích, uveďte pokoj do srdce každého člověka, pak nastane pokoj na zemi, pak i nerozumní tvorové pokojněji se dají do služeb člověka. Čím více pokoj božského Jezulátka bude v nás pracovati, čím více budem s Bohem spojeni, tím ochotnější bude i příroda k nám. To dokazují životopisy svatých. Když čteme, že krkavec nosil proroku Eliášovi denně potřebný chléb, že plamen v ohnivé peci mládencům neuškodil, že Daniel ve lví jámě neporušen zůstal, že sv. František z Assisi se zvířaty všeho druhu obcuje jakoby byla jeho služebníky, jeho přáteli, že svatí měli podivuhodnou moc nad rozličnými tvory, pochází to z pokoje, ve kterém s Bohem žili a pro který dosáhli části vlivu a moci, jakou měl člověk v ráji nad nimi. Čím blíže člověk k Bohu přistupuje, tím více se k němu i příroda přibližuje; s propastí, která ho od Boha odlučuje, naplňuje se i propast, která se mezi ním a ostatními tvory otvírá; s pokojem v nás přichází i pokoj kolem nás.

4. Ale když betlémské Jezulátko přineslo nám pokoj, proč je tolik nepokoje ve světě? Tuto otázku může klásti jen ten, kdo nedává dobrý pozor na vládní jeho program, jak jej andělé zvěstovali. Pějí sice: »Na zemi pokoj lidem,« ale dodávají: »lidem dobré vůle«. Tento pokoj se nám nevnučuje, musíme jej sami chtít. Abychom ho dosáhli, je třeba z naší strany dobré vůle, a tuto dobrou vůli musíme dokázati tím, že podávaných nám

Kristem prostředků milosti řádně užíváme, abychom s Bohem smíření došli, a pak svědomitě příkázání boží plníme. Kde tato dobrá vůle schází, kde je člověk příliš lenivý a lhostejný, aby se ve svátosti pokání očistil, kde člověk hřích miluje a v něj den ode dne více se vžije, rok od roku v něm více pokračuje, tu nemůže o pokoji se mluvit. To však není vinou božského Jezulátka, nýbrž vinou zlého člověka s jeho nekající vůlí. Co může božské Jezulátko za to, že jeho drahocenné dary opovržlivě zamítají nejen jednotlivci, nýbrž celí národové? Může se jen rmouti nad zaslepením, které nepokoj více miluje než pokoj.

Od té doby, co vladař pokoje se narodil, má svět volbu mezi pokojem a nepokojem. Chce-li pokoj, obdrží jej a to v bohaté míře, že bude ukojen. Když shledáte tedy dobu, v níž všude nepokoj, nespokojenost panuje, když nepokoj panuje i mezi národy, mezi rodinami, vězte, že se to staťo proto, že se lidstvo od Jezulátka odvrátilo a ke hříchu obrátilo. Čím více je svět bez víry, čím je nemravnější, tím je nepokojnější, tím je nespokojenější. Nedivte se pak, že naše doba je tak nepokojná a nespokojená, neboť sotva v jiné době se lidstvo od Jezulátka odvrátilo jako v dnešní době. Křesťanství má býti vyhlazeno jako největší nepřítel světa a blaha lidského. Tu ovšem nemůže býti pokoj, tu může býti jen stálý boj mezi lidmi a třídami.

Chceme-li pokoj, hledejme pokorně a kající knížete pokoje v betlemských jeslích, řiďte se dle jeho učení a zásad a použijte horlivě jeho pokladů milosti. To učiníme a poprosíme nemluvnátko v plenkách zavinité: Dej nám pokoj, jaký svět dáti nemůže. Dej pokoj církvi svaté, národům, sousedům, manželům, rodičům, každému srdci i duši mé, abychom svorně s tebou Boha velebili a aby plnou pravdou byl chvalozpěv andělův: Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle! Amen.

Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem.

Boží Hod vánoční.

Tichá noc minula, když jsme slavili narození Páně. Jediná to noc v roce, kdy se slouží mše sv. o půlnoci. Musí býti příčina zajisté veliká, že taká odchylka od počátku se připouští. Příčina jest pravda zjevená, kterou nám hlásá jedna ze 6 vět, které má každý člověk jak vědět, tak věřit: že se druhá božská osoba vtělila, aby nás svou smrtí na kříži vykoupila a spasila. Boží narození jest upomínkou této pravdy, kterou si máme pro celý život vštípit do duše své. Bůh ve své lásce stal se člověkem a přebýval mezi námi. Tuto pravdu nám připomíná církev sv. veškerým způsobem, všem smyslům ji znázorňuje, aby každá duše jí se dala proniknout a dospívala v dítě boží sama. To chci dnes vám zopakovati, aby duše vaše znovu se zrodily v Kristu.

P o j e d n á n í.

1. Půlnoční mše sv. shromažďuje věřící, aby obcovali mši sv. a vyslechli evangelium a zpěv andělský: Sláva Bohu na výsosti a na zemi pokoj lidem dobré vůle. Vtělený Syn boží obě přináší s nebe: slávu Bohu Otcí i pokoj lidem, ovšem jen dobré vůle.

Tak často slýcháte: kterak se Bůh může dívatí na ty hrůzy válečné a bídu v zázemí? Proč pravící svou neskončí tu bědnou válku? Proč nám nedá svatý mír? Slyšte dobře andělské poselství: pokoj lidem — dobré vůle. Jest možný pokoj mezi lidmi zlé vůle? Bůh dal nám vůli svobodnou a ctí ji tak, že ji nenutí. Jest naše vůle taká, že ji musíme nazvatí dobrou? Toho tvrditi nebudeme. Jak daleko jsme poko, i božímu, a jak málo slávy boží mezi námi. Opuštěný stůl Páně, den ráno i večer bez modlitby, když pomlčíme o zneuctívání všeho, co boží a svaté: ať jméno boží, nebo neděle, ať manželství neb výchova. Jak daleko jsme od Srdce Páně!

Proč jsme tak klesli? Že jsme nepoznali jasně srdcem svým, kdo jest Ten, jehož příchod oznamují andělé a ve světlo proměněná noc! Ten jest křestan pravý a zbožný, který o těle Ježíše Krista a božství jeho správně smýšlí. Pak také o jeho zákoně správně soudí a jím se řídí, a tak v nového člověka se rodí.

Noc tmavá se mění v světlo denní. Byly doby, kdy nebyl Ježíš se svou pravdou a zákonem na světě. Ty doby zoveme pohanství a víme o něm, lidstvo bylo bez práva — v otroctví, bez ctnosti a bez radosti, bez víry pravé — a bez naděje. Ten stav jest vyjádřen v těch slovech touhy sv. Otců: Rosu dejte nebesa s hůry a oblakové deštěte Spravedlivého. Ten smutný stav vyjadřovali i nejlepší z jich mudrců, kteří pravili, že musí přijít Bůh s nebe a nás učiti pravdě. Stalo se tak, Evangelium šlo od národu k národu, od dílu světa do druhého dílu a noc tmavá měnila se ve světlo denní. Práva člověka stávala se svatá, rodina nerozlučná, bezpečnost rostla, mzda byla spravedlivá, vzdělání šířeno církví a školou, a to vše způsobil zákon jediný: Sláva Bohu: Miluj Boha a bližního.

Však nastává doba nového pohanství, jež hlásá: nestarej se o Boha, nic není svatého, ani rodina není nerozlučitelná a máš svobodu vyžítí se. Den křesťanský mění se v noc pohanskou, v níž nebude nic svatého: ani neděle a přisaha, ani rodina a manželství, ale také ne: majetek a čest. Kdo si může škrtnouti I., II. a III. přikázání boží, ten si ani z druhých sedmi nebude nic dělati. Lidstvo bude bez Boha, ale také bez pokoje a naděje věčné.

Vánoční boží Hod nám hlásá nutný přerod naší vůle, která musí vyhledávati dobré voliti a v dobrém setrvávati, byt viděla sebe horší příklady kol sebe. Cvičme vůli svou, aby volila vždy dobré, toť vůle boží a v tom jest náš pokoj. Zapiš do srdce: pokoj lidem dobré vůle!

2. Jesličky v kostele staví se na oči, abychom si lásku boží živě připomínali, která k vůli nám stala se člověkem, abychom Ježíše milovali a pro něho i bližního. Svátý František Seraf. jest původce jesliček. Účel jesliček vyjádřil, když postavil mezi lid jesličky a řekl: »Milujme dítko betlemské.«

Toto dítko betlemské jest »král a zákonodárce náš a jeho zákon musíme plniti, jeho vůli zachovati«. Jest tomu tak? Proto se stal člověkem, aby nás svou smrtí na kříži vykoupil a spasil. Však my nevidíme v Bohu ani svého krále ani zákonodárce. — Sbory lidí osobují si moc sesazovati Boha s trůnu, sebe činí nejvyšším zákonem, dle něhož se má celý svět říditi. Všechna moc, praví, jest z lidu a ne z Boha. Není tedy moc zákonodárná z Boha, ale z měnivého a nestálého lidu a tedy může dnes býti hříchem, co včera bylo ctností. Jak potřebujeme kárání jesliček Kristových! On miloval nás tolik, abychom my jej milovali jako Boha, krále, zákonodárce.

Když milujeme Boha, veškeren zákon zachováváme rádi a ochotně, a bez lásky k Bohu není nic svato před člověkem, ani chrám, ani oltář, ani svatostánek, ale také ne člověk, jeho právo, jeho majetek, čest, život a dobré jméno. Proto krásně dí svatý Augustin: »Miluj Boha a čím, co chceš, všeho hříšného se zdržíš a ztěkneš.«

Svatá Alžběta, zakladatelka sester ošetřujících nemocné, při pohledu na kříž v kostele odkládá svou knížecí korunku, ozdobu hlavy své.

Svatý Jan Qualbert na Velký pátek odpouští vrahu bratra svého, jenž ve znamení kříže ruce sepal nad hlavou, když nemohl v úvoze se mu vyhnouti. Lásky k Bohu byla zákonem jemu a poroučela mu odpouštění, smíření a dobře činiti. Co by dělal, kdyby neměl té lásky k Ježíši, Synu božmu? Tasil by meč, vraždil by a mstil se. Tak mění se člověk, když má Boha za zákon, aneb když jím pohrdá. To nemohou mnozí pochopiti a domnívají se, že zachovávati budou lidé zákon i bez Boha. Život lidský tak často dokazuje pravý opak, ale vždy se znovu vrací ten bestialní blud do společnosti lidské, která se mění ve smečku bytostí rozumných, ale loupících bližního o život, statek, čest a pokoj boží. To kárání jesliček sv. Františka Serafinského jest školou lásky, pořádku a i té svaté zbožné prostoty života, která tolik blaží člověka jí oddaného.

Prostické jesličky hlásají největší jednoduchost v životě, výchově i v zbožnosti. Čím jednodušší život, tím spokojenější, říkal Pius X., jenž si zachoval jednoduchost života až do smrti a mohl říci umíraje: »Chudý jsem se narodil, chudě jsem žil a chudý umírám.« Rozmařilost otrávil srdce rodin, když vymizel svatý pokoj Kristův.

»Milujme dítko betlemské« vlastním svým životem a prostotou duše. Več se zvrhly vánoce v rodině? Ve vzájemné obdivování, z něhož přichází mnoho nespokojenosti a mrzutosti.

O lásce k betlemskému dítěti není nikde stopy a také není po spokojenosti stopy.

3. Třetím názorným kazatelem vánočním stal se stromeček, jenž zůstal se svými dárky v paměti všech, ale zmizel jeho skutečný význam: strom poznání dobrého a zlého. Šťastná duše, která nepoznala ničeho zlého a ve sv. nevinnosti žila, neboť kde poznání zlého v srdci zdomácnělo, tam jest kořen zla. Spasitel sám (Mat. 15, 19) dí: »Ze srdce vycházejí zlé myšlenky, vraždy, cizoložství, smilstva, krádeže, křivá svědectví, rouhání.« Proto jest nám i zlá žádost v srdci zapovězena IX. a X. přikázáním božím, aby nedošlo ku horším věcem než jsou žádosti zlé. Však novodobé pohanství hlásá: myšlenky jsou volné, a jiní jdou dále a dí: také platí svoboda slova a konečně třetí jdou ještě dále a praví: jsem si za své skutky jen sobě zodpověden. — Ve všech těch větech jest zlá vůle obsažena a proto není v ní pokoje pro lidstvo.

Jest pravda, že jsme od Pána Boha nadáni svobodou: mysliti, mluvit, jednati volně, ale nemáme práva jednati, mluvit nebo mysliti nespravedlivě. Máme svobodu jednati proti přikázáním božím, ale nemáme práva tak jednati, nýbrž jednáme-li tak, porušujeme své svědomí a pokoj svůj a rušíme i pokoj ostatních.

Ve vůli boží jest náš pokoj, proto sláva Bohu vzdaná jest pokoj lidí dobré vůle. Lidstvo se dává cestou špatnou: pokoj hledá, ale vůli dobrou nechce mít a tím méně slávu Bohu vzdává. Pomeňte a sebou vezměte vánoční evangelium:

1. Ježíš jest světlo světa, mimo Něj jest tmavá noc pohanstva; toť význam půlnoční mše sv.

2. Jesličky Páně nám hlásají zákon lásky, bez níž i sebe větší spravedlnost neuspokojí lidstvo, proto milujme betlemské dítě, abychom i bližního milovali.

3. Stromeček nám připomíná poznání zlého, z něhož se rodí vše zlé, co lidstvo mohl a nešťastné činí.

Dle světla Páně uť se milovati bližního a budeš spokojen zde i na věčnosti. Amen.

Fr. Vaníček:

Na svátek sv. Štěpána.

»Vyrhli ho z města a kamenovali.«
(Skut. ap. 7, 57.)

Slovy andělského zpěvu »Sláva na výsostech Bohu!« slavili jsme včera památku oné svaté noci, v níž po dlouhých, dlouhých tisících let zazněla světu radostná zpráva: »Pokoj lidem dobré vůle!« Dnes máme památku narození prvního mučedníka pro život věčný.

Tak úzce jsou ty svátky spjaty!

Brzo po prvních svátcích svatodušních počala se církev rozvíjet, počet věřících rostl, takže apoštolé, již dleli v Jerusalemě, nemohli už stačit, aby obstarali vnitřní záležitosti křesťanské obce.

Majíc na paměti vysoké, svrchovaně důležité své poslání, je muž výhradně se chtěli věnovat, aby splnili Kristův rozkaz: »Jdouce učte všechny národy!« zvolili si sedm jáhnů, jež pověřili zvláště úkolem rozdílet almužny. (Sk. ap. b.)

Jedním z těchto jáhnů byl Štěpán. Proti tomuto pomocníku apoštolů, jehož horlivost i několik židovských kněží Kristu ziskala, jenž neobyčejně byl mocný ve slově, skálopevný ve víře, namířena byla přede všemi jinými zuřivost zákonníků. Žalovali, že se rouhal Bohu. Neznaje bázně statečně vyznává svoji víru, mluví pravdy, jež na nepřátele Vykupitelovy i jeho působily svým obsahem hrozně, jichž zvuk byl jim nesnesitelný. Celý ten výjev skončil ukamenováním světce.

Zvláštní byla odvěta mučedníkova. Odporučiv duši svoji Bohu, prosí za vrahy: »Pane, nepokládej jim toho za hřích!«

To byla první krvavá oběť, již počíná dlouhá řada mučedníků křesťanských, první, na níž se splnilo, co Kristus předpovídá v evangeliu.

Ale nepřátelé minuli se s cílem své nelidské snahy. Církev roste jim brzo přes hlavy; krev prvního mučedníka stává se zúrodnující vlahou pro vzrůst i sílu mladé obce křesťanské. — Jak je to možné? Jakou to divnou moc provozuje Kristus na svých lidech? Jaká síla žije v jeho nauce, v celém křesťanství? Odpověď na tyto otázky dá nám látku k úvaze v den zasvěcený památce první, jenž mučednickou smrtí následoval Mistra.

Všimněme si slov dnešního evangelia ještě jednou! Jakou to v něm smutnou budoucnost věští Kristus Pán svým mučedníkům! Jeho slova ničeho neobsahují, co by lidi smyslných zájmů, všedních snah pozemských mohlo připoutati k jeho učení. Jen utrpení, protivenství, hanbu, pronásledování a konečně všemu tomu podobnou smrt jim dává jako cestovné.

V čem je ta divuplná síla, která přece tak veliký počet lidí k němu připoutala? Kde jinde, než v jeho zjevu, ověřeném jeho skutky, a v jeho učení a v jeho pomoci?

Předně v jeho celém zjevu

Vnějšek člověkův je otiskem nitra, říká se. Povaha dobrá, přívětivá jeví se vlídným pohledem. Odtud přísloví: »Okno do duše okno.« Vše, co plní nitro člověkovy, radost i smutek, celé naše vnitřní složení, duševní stavy, hřích i ctnost dávají se často vyčíst ze vnějšku, v němž otiskují patrné stopy. Podivná musila být jímavost i moc celého zjevu Vykupitelova. Vše, co nám o něm vypravují evangelia, to potvrzuje.

Již o jeho mládí praví se: »Byl plný moudrosti, a milost boží byla v něm. (Luk. 2, 40.) Prospíval věkem moudrosti i milostí. (Luk. 2, 52.) Divili se všichni, kdo ho slyšeli.« Když po nastoupení svého učitelského úřadu přišel do Nazareta a mluvil tam, byli posluchači p'ni údivu a ptali se: »Odkud tento vše to ví? Jaká je to moudrost, jež mu byla dána? A jak to, že jeho rukama dějí se takové zázraky?« (Marek 6, 2)

Chtěli ho, hněvajíce se naň, usmrтит, vyvedli na vrchol hory, aby ho shodili; Kristus však vyšel bez pohromy jich středem. (Luk. 4, 29—39.) Nikdo se neodvážil jeho se dotknout. S hrůzou a bezmocně patřili na něho, jak šel nedotknutelný, dokud nena-dešel jeho den. Umčel i své nejzarytější nepřátele slovy: »Kdo z vás mne bude vinit z hříchů?« Vícekrát činěny pokusy jej za-jati, vícekrát chtěli jej kamenovat. Ale divná moc jeho zlomila vždy hněv nepřátel a bezmocnou učinila jich ruku. Před jeho po-hledem a zdviženou pravici prchali kupci, prodavači a všichni, kterým platil jeho spra edlivý hněv, z chrámu. Zahanbeni vzda-lovali se jeden po druhém fariseové, když u přítomnosti jimi předvedené hříšné ženy na ně volá: »Kdo z vás bez hříchů, hoď na ni kamenem.«

Když konečně přišli, aby jej zajali, byla to celá četa ozbro-jených vojáků, již byli posláni jako proti zločinci, jak pravil jim: »Já jsem!« na ráz jako zasažení bleskem padli na zem.

Jak brozný byl zjev jeho nepřítelům, tak plný lásky a vlád-nosti byl ku všem, kdo upřímně jej hledali a s duší pravdy-chtivou toužili jej poznat a slyšet. Sotva je slovo které milejší, lásky, něhy plnější nad to, kterým volal k sobě nevinné: »Nechte maličkých ke mně přijít, jejich jest království nebeské.« Anebo ten útěchy plný výrok: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete, obtíženi jste, a já vás občerstvím.«

Který hříšník, jenž upřímně zatoužil po smíru s Bohem, po klidu duše, vyvážnutí z bludu a hříchů, nenašel u něho vysly-šení?

U hrobu Lazarova plakal, takže přítomní volali: »Vizte, jak jej miloval!« Jak vše se ujal svých, když fariseové je kárali, vidouce, jak v sobotu utrhuje a vydrcuje zrna obilná z klasů. — Když nepřátelé vyzývají lid, by ustal v oslavování Krista, praví jim: »Já pravím vám, tito li budou mlčet, bude hlasitě volat kámen!« Když pak přišel ozbrojený zástup, aby ho jali, při-mlouvá se za své věrné: »Hledáte-li mne, nechte tyto odejít!«

Celá ta moc, jež skončena byla s jeho zjevem, jeho láska ke všem, kteří se mu blížili, přečetné zázraky, jež konal jako dů-kazy svého božského poslání a svého božství, to vše bylo přif-činou, že tisíce jej následovali, že i na pokrm a nápoj zapomínali. To byla ta pouta, jež jeho učedníky činila neodlučitelnými, jež je nadchlaula do té míry, že opustili vše, by následovati mohli svého Mistra.

Ale ty účinky zjevu Kristova nemohly trvati vždy. Málo poměrně bylo těch, kdo byli tak šťastni, že vlastním zrakem jej na zemi vídali. Bylo a je třeba proto jiného svazku, jenž by trval navždy bez polevení a ochabnutí. Tímto druhým je jeho učení. Jaké zase to je, když miliony s ním spojuje. Mohamed, zakla-datel nepřesného náboženství, nadchl ovšem též své stoupence do boje pro jich vyznání, jenom že způsobem docela jiným. Stále blýskal jim před očima odměnou přiměřenou smyslným tužbám, a když v boji padnou, sliboval odměnu stejného druhu i po smrti.

Krutá vášeň tlačila mnohým jeho stoupencům do ruky vražednou zbraň k boji pro mohamedanismus. Buddhismus neměl vlastně závazné mravovědy a konec konců úpěl v línosti. Vlastně to náboženství ani nebylo. Protestantismus má mravovědu velmi pohodlnou, vlastně do důsledků proveden nemá mravovědy žádné. Nic z těchto výhod (mohou-li se tak nazvat) nemáme v křesťanství. Obraz věčné blaženosti utkví nám ovšem před očima, jednoduchý, při tom veliký a vznešený. Je to však blaženost plynoucí z poznání Boha a lásky k němu. Kristus Pán nám o ní praví: »Radujte se, plesejte, neboť odplata bude veliká v nebesích.« (Mat. 5, 12.) A opět: »Ani oko nevidělo, ucho neslyšelo, na srdce nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří ho milují.« (I. Kor. 2, 9.) Ale tady na světě neslabil vlastně radostí žádných, až na klid duševní, jakého svět nemůže dát.

Naopak praví večer před svým utrpením: »Nenávidí-li vás svět, vězte, že i mne před vámi nenáviděl.« (Jan 15, 18.) »Pamatujte na moji řeč, kterou jsem k vám mluvil: Není služebník nad pána. Mne-li pronásledovali, i vás pronásledovati budou.« (Jan 15, 20.)

To byl odkaz Kristův, to bylo, co jim slíbil na obtížné cesty.

To mělo být ono pouto, iež by je spojovalo tak trvale, pevně, nerozlučně s Kristem? Tu platí otázka: »Od které doby učení, které slibuje na zemi jen utrpení, pronásledování, nesnáze, jehož zakladatel pravil svým věrným: »Kdo chce za mnou přijít zapři sebe sám a následuj mne.« (Mar. 8, 34.) Od které doby takové učení získávalo duše přemnohých, dovedlo nadchnout až k mučednickému hrdinství?

V těchto vyhlídkách moc učení asi není. Kde ji hledat? kde najít?

V tom, že nás Kristus duchovně osvobodil, že zmatky, nejistoty, bludy odklidil. Postavil nám před oči jinde nezámoú pravdu o našem cíli posledním a všech podmínkách jeho dosažení, učil, že jsme bratři, Bůh náš otec, že máme sebe navzájem láskou účinnou a čistou nezištnou, křesťanskou milovati; vyzýval, abychom se snažili býti dokonalými. Ale nezůstavil nás sobě samým, znát nás lépe, než my sebe samy. Pravil: »Beze mne nic nemůžete učiniti.« Slíbil a v církvi složil nesmírné svou smrtí zasloužené zásoby milostí pomocných, jimiž se člověka ujmá, jej vyhledává, vede, chrání, podporuje i v dobrém sílí, uchovává. — To je nové, podivuhodné učení s tou neznámou jinde silou přerazující a očistnou. A kdo toto učení jeho zachovává, ten pozná, jak sám Kristus praví, zdali učení to z Boha jest.

To jen zkušební kámen učení Kristovo. Na sobě ho musíme zkusit a poznáme, že je pravdou čistou, osvobozující. Všem, kteří je plní, dává už zde útěchy plné zaslíbení: »Pokoj svůj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám, ten klid, kterého svět dáti nemůže, který však svět může jen porušit.

To je učení ono božské, jež obrodilo a silou obdařilo jeho vyznavače, jež jim dalo vzácnou míru křesťanské moudrosti i statečnosti, jež usnadnilo jim bídu, bolesti i pronásledování. Tažme se nyní sebe samých: Dopřáváme onomu učení vždy v duši tolik místa, na kolik má právo, nedožilo se nikdy křivd, nebylo naší vinou otřásáno, zlehčeno, nestavěli jsme se sami v cestu jeho účinkům hříchem v jakékoli podobě, bídnou četbou, společností bez víry, či nedbáním svých povinností, zvláště modlitby? Byli bychom hotovi je vyznat vždy, všude, za každou cenu? Nemluvíli, nejednali jsme tak, že kdo nás slyšel, viděl, mohl nás mítí za vše, jen ne za katolíky? Bylo-li tomu tak, pak tento kus zpytování svědomí nám může jen prospět. Dej Bůh, aby bylo jinak! Je jistě mnoho znovuzrozených svatým křtem, kteří však už dávno hříchem zahodili roucho svatební a teď rychle panují na vlastní záhubě, ztrácejí se v zemi jako tvorové, jimž denní světlo neslouží. Vydal Bůh od nás ta nízká hnutí, všecku lehkomyšlnost, slabost, a vše to, co učení Spasitelovo by mohlo z duše vyhánět! Plňme věrně svoje křesťanské povinnosti i kdyby nás okolí naše stíhalo jen smíchem a potupou; s Mistrem-li učedník žije, pracuje i trpí, s Mistrem bude také oslaven. Amen.

Karel Endl.

Na den sv. Štěpána. — Ku dni Mladátek. — Procuratio abortus.

Na kazatelnu upravil Jan Havelka, kaplan v Časlavi.

Drazí moji! Každý rok církev, když slaví 28. prosince památku mučednické smrti nevinných dětí, opakuje s evangelistou Matoušem (2, 18) prorockví Jeremiášovo: »Hlas v Ramě slyšen jest, pláč a kvílení mnohé: Rachel, plačící synů svých; a nedávala se potěšiti, poněvadž jich není.«

Dle staré víry církve byla tato svatá nevinňátka na prahu svého života k zachránění božského Dítěte pohřžena v moře utrpení, aby byla prvními mučedníky a aby v témž okamžiku dosáhla koruny i palmy zároveň. »Slyšíme hlasité volání a pronikavé výkřiky žen, které všechny hrůzou zachváceny kvůli jako ptáci v lese, když jestřábem poděšeni ulétají; s nářkem a vzlykáním matek mísí se srdcervoucí pláč nevinných dětí, jež smrti za obět krvácejí. (W. Faber.)

I dnes vládne ještě takové hromadné zabíjení nevinných dětí — jakkoli neslyšíme vzdychání matek a sténání dětí, hromadné vraždění, které ukrutnější jest onoho za krále Herodesa, neboť zabíjí nejen tělo, ale i duši, dopravujíc nektěně děti na věčnost a jest — jak praví Roosevelt — pravou sebevraždou plemene!

Jestliže, drazí moji, s politováním odsuzujeme zločin, jehož jedinec samovraždou se dopouští a třesoucí se rukou znamenáme jednotlivé případy ve statistice a pátráme po příčinách tohoto hrozného zjevu v moderní společnosti, volající po zrušení zákona,

jímž trestá se vražda nezrozeného dítěte a chvějeme se strachem o štěstí našeho plemene, jemuž tímto hrozí — dle slov velkého Američana — pozvolná samovražda a jisté zahynutí.

A proto — promiňte lásky vaše — chci promluvit v dnešní den o hříchu moderního lidstva: o maření života nezrozeného člověka.

Velké a tajů plné jest slovo Hospodinovo, jež čteme v prvé kapitole Písma sv. (v. 28.), jež pronesl prvním lidem v ráji: „I požehnal jím Hospodin a řekl: Rostež a množte se a naplňte zemi!“ Slovy těmito rozdělil se všemohoucí Tvůrce světa o svoji tvůrčí moc s člověkem. Muži a ženě, manželům svěcuje právo, jež takřka v povinnost ukládá tvořiti tělo člověka, sám pak vyhrazuje si právo a moc: tvořiti duši. Úkolem manželů jest udržovati společnost lidskou, království boží, a největším štěstím obou jest: dítě! Ono jest rodičům nejdražším pokladem a nejsladší nadějí zároveň. A proto, sledujete-li dějiny lidstva v pravěku, kdy víra v Boha byla životní silou a nadějí všech, dítě bylo vždy žádoucí korunou manželské lásky a manželského štěstí. Ve Starém Zákoně děti byly důkazem zvláštního požehnání Hospodina a tentýž Starý Zákon mnoho nám vypravuje o vysoké úctě, kterou požívala dítkami požehnaná matka u Hebraeů. Bezdětnost byla u nich považována vždy za potupu.

Když však stará víra v Boha jediného z valné části lidstva vymizela a svět opanovalo pohanství se svým mnohoženstvím, tu mizela především úcta k ženě, která za nic jiného nebyla považována než za nástroj k ukojení chťice mužova. S potupou ženy ruku v ruce přišla neláska, ba přímo nenávisť dítěte; dějepis nejkuhurnějších národů, jako byli Řekové a Římané, vypráví světu, jak dítě bylo ceněno s němou tvář, jak závisel život dítěte na lásce otcově, jenž jediný měl právo dítě buď odevzdati matce na vychování anebo nechati svrhnutí se skály Taigetské či pohoditi dravým psům.

Teprve křesťanství povzneslo dítě, dajíc neúprosný zákon jeho rodičům: Nezabiješ, poučujíc rodiče, že v dítěti působuje Tvůrce rodícím hřívnu, kterou s úroky na nich opět požadovati bude. Křesťanství povýšilo ženu manželku a posadilo na skráň její nejkrásnější korunu ženy: Mateřství. Maria, vznešený obraz celého ženského pokolení, ukazuje se nám lásky nejhodnější a nejkrásnější s božským Dítětem v náručí. Od té doby, co křesťanství opanovalo svět, žena dovede oceniti důstojnost mateřství a jest odhodlána, když třeba, obětovati zdraví, ano i život, aby darovala život dítěti. Věřící rodičové křesťanští zřídka si stěžují na velikou rodinu a důvěřují více v Boha, než v pozemské bohatství. Ano, velmi často křesťanští rodičové přijímají sirotky za své vlastní, soudíce, že kde jest živobytí pro devět, jest ho také dosti pro deset! Před nedávnem četl jsem o jednom strážníku, který za své pochůzky nalezl před práhem jistého domu balík; zvedl jej a nalezl v něm novorozené dítě. Bez dlouhého rozmyšlení vzal dítě s sebou domů, kde ležel v kolébce jeho prvorozený syn,

sotva den starý a pravil k své šťastné manželce: »Drahá, Bůh nám poslal toto dítě; žijme a vychováváme je jako vlastní!« — Jak šlechetné, opravdu křesťanské to jednání!

Dnes však, drazí moji, ustupuje láska k ženě i k dítěti. Manželskou rozlukou, po které volají lidé, kteří křesťanství co přítěžek odhodili přes palubu svého srdce, pošlapána jest důstojnost ženy, která opět vrací se v staré doby pohanstva a jeho otroctví, hmotafským a požitkářským názorem na život znesvěcuje se svatý úkon lidstva Bohem v ráji člověku daný a opovrhováním povinné otcovské i mateřské povinnosti dopouští se moderní lidstvo hříchu, jehož jméno jest vražda nezrozeného dítěte, čili umělé vyhánění plodu před zrozením.

Jak souditi máme o tomto hříchu?

Se stanoviska křesťansko katolického náboženství nejen zmaření probouzejícího se života v devíti narození předcházejících měsících jest těžkým hříchem proti pátému přikázání, jehož dopouští se i ta žena, která dovoluje toto počínání, i ta, která je provádí, ale každý vědomý čin nebo úmysl umělým způsobem zabrániti vývoji lidského života jest zločinem proti přírodě, který Bůh těžce trestá. Účinnou vůli muže a ženy dosažená malá rodina jest nemravnost tělo i duši ke zkáze vedoucí. Manželé, kteří zasahují v právo božské Prozřetelnosti umělým bráněním plození, přestupují boží přikázání, maří účel, ke kterému manželství ustanoveno jest, znesvěcují pouta manželská a jsou součinní na mravní, tělesné i duševní zvrhlosti lidského pokolení!

Malá rodina mladých manželů jest vždy známkou náboženského úpadku. Kde jest náboženství ve vážnosti, tu jsou domy plny veselých dětí; kde náboženství vymizelo, tu péče, jež by náležela dětem, věnuje se koním, psům a kočkám. Nedostatek důvěry v božskou Prozřetelnost, která s otcovskou péčí stará se o všechny, vzbuzuje v mnohém případě strach před velkou rodinou. Vratně se ku praktickému křesťanství a budeme v rodinách vidět nejen trní, ale i růže, nejen starosti, ale i radosti!

Jak nutno pohlížeti na tento moderní zločin se stanoviska národního?

Již na počátku jsem pravil, že velký Američan Roosevelt nazval tento hřích pravou sebevraždou plemene. Toto stanovisko zaujímá každý rozumný člověk a já dnes v paměť vám uvádím slova českého lékaře: »Příšerný mor, horší tuberkulosa, nebezpečnější alkoholismu, žravější rakovina, potulnější venerických nemocí tiše a zákeřně plíží se temnými zástěnkami jako sodomský hřích pod pláštěm noci a v rouši tajemství, rozežítaje nejtělejší kofeny národní bytosti. Nemáme-li nastoupiti cestu k národní sebevraždě, nejvyšší čas, abychom i v tomto směru počali burcovat národní svědomí. Proti tuberkulose máme již četné organizace po celé republice — ale marně se ohlížíme po hrázi, která by vzdorovati měla a mohla přitvalu zla národní budoucnost dnes nejvíce ohrožujícího. Nepřeháním: Vraždy nezrozených, dnes zjev všední a každodenní, zahubí v národě našem ročně více životů,

nežli ony vyjmenované metly dohromady.« (Dr. Svítíl v »Nár. L.«: Vraždy nezrozených) A proto jiný lékař volá: »Národ, v němž ubývá porodů a přibývá potratů, kde znenáhla se zvětšuje procento sterilních manželství, kráčí vstříc záhubě. Jakmile počet úmrtí rovná se nebo dokonce převyšuje počet porodů, je národ nevyhnutelně ztracen!« (Prof. Ostrčil.)

Kéž tato slova uvážil naši zákonodárci dříve, než odhlasují beztrestnost a možnost vraždy nezrozeného dítěte, kterou by kopali jenom hrob národu, který vyslal je do parlamentu jen za tím účelem, aby mu připravili klid a štěstí v drahé domovině!

Pohledme ještě na tento zločin se stanoviska zdravotního.

Tentýž lékař usuzuje o zhoubě zločinu potratu právě dále: »Zlo šíří se jako lavina... Nebude se však jevit pouze úbytkem porodů, nýbrž i vzrůstem stonavosti. Kriminální potrat, byť proběhl zdánlivě sebe příznivěji a okolím téměř nepozorován, nezůstane vždycky bez následků. Nežádka vleklými a úpornými chorobami mstí se neoklamatelná příroda na bytostech, které se prohřešily proti zákonu nedotknutelnosti života. Setkáme se dosti často s dívkou nebo mladou ženou dosud svěží jako mléčenské jablíčko, jež náhle jako nalomeny počínají vadnouti, měníce se zdánlivě bez příčiny v neduživé, předčasně sestárlé bytosti. Že pak vysilující ztráty krve, při tom strach, výčitky svědomí nebo jiná strádání, podlamující zdatnost organismu, otvírají zároveň dokořán bránu všem nákazám a předem tuberkulóze, o tom nebude pochybovati nikdo, kdo uváží, kolik utajených a zdánlivě vyhojených ložisek tuberkulosních číhá v plicních brotech a v mizných žlázách na vhodný okamžik, v němž by zákeřný bacillus znova přepadl oslabené ústrojí.

A jako nutno odsouditi tento zločin po stránce zdravotní, tak nutno protestovati proti zamýšlenému trpění, ba dovolování zákonem se stránky etické, mravnostní!

Nebot — jak praví týž odborník — odhánění plodů nemůže se díti bez zlého, destruktivního vlivu na mravní charakter žen. Jde přece o zločin, který vraždě podobá se jako vejce vejci. — I není přehnaným tvrditi, že povaha, která jednou k zločinu svolila, utrpěla těžký mravní kaz. Řekl-li Lessing moudře, že roditi děti je pro ženu škola sebezapření, osmělil bych se dodati, že násilně přerušovati mateřství jest u ženy srážným sklonem ke každé lehkomyšlnosti, k uspávání svědomí, k rozpoutání požívačnosti, k mravní zkáze! (Tamtéž.)

Nuže, drazí moji, zlo, které zabíjí tisíce pučících životů, oslabuje ženské organismy, zlo, které svolením k zločinu má v zápětí i těžký ořes mravní povahy — není-liž to třikrát zlý nepřítel, jemuž dlužno již jednou přímo pohleděti v ohavnou Medusinu tvář?

S bolestí však musíme konstatovat, že dnešní lidstvo nechce rozuměti a potřítí hlavu neúhlavnějšího svého nepřítel, ba naopak, snaží se zločin utracení nezrozeného dítěte omluviti.

Chťi namluviti světu, že k tomuto činu vedeno je lidstvo dnešními existenciálními poměry. Připouštíme jistou oprávněnost této

omluvy, ačkoli není nejmenší pochybnosti, že zlořád bují stejně mezi nemajetnými, jako mezi bohatými, i velmi bohatými. Možno se pak důvodně obávati, že zakořeněný, v krev vešlý zlozvyk zůstane i tehdy, až poměry změní k lepšímu. I potom budou v platnosti lapidární slova Zolova o květu národa, který odchází kanálem. (Dr. Svítíl)

Jiní dokonce tvrdí: Je přece lepší mít málo dětí a je dobře vychovati, než mít celé hejno dětí, které potom člověk zanedbává. Co to znamená: Dítě vychovati? Je snad dobrá výchova možná jen v přepychu a hojnosti? Každý ví, že bylo by hříchem proti mravnímu charakteru dítěte zodpověděti tuto otázku kladně. Právě jako labužnictví kazí zdraví, tak ničí smyslnéžitky tělo i duši. Nejlepší výživou dítěte je silný a jednoduchý pokrm chudých: hrubý šat jest nejlepším oděvem. Prostopášnosti a rozkošnictví oslabují tělo i ducha. Mimo to je chlapci i děvčeti vždy lépe, vyrůstá-li uprostřed více dětí, než je-li sám, od otce i matky býčká a vychováván v malého, nadutého a domýšlivého darebu, který je na obtíž a trnem v oku všem hodným dětem! Kde má také jedináček nabýti příležitosti k samoštatnosti a k probuzení lásky k bližnímu?

Poznali jste, draží, zlo hrozného činu, jako je vyhánění plodu nezrozeného, i malichernost námitek, jimiž chť dnes zločin omluviti. Jest třeba však uvážiti ještě příčiny, jež tomuto zlu tolik napomáhají.

Přední příčina zla vězí v úpadku víry. To dokazuje nám dějepis, že s úpadkem víry mizela úcta k ženě, láska k dítěti, smysl pro povinnost, jež otcovství i mateřství lidstvu ukládá. — I moderní člověk nedovede toho upříti. Sám lékař praví, že první příčina, jež zavinuje zlo a volá po jeho zákonem dovolení, jest otrlost svědomí a povšechná znepravnělost, jež jeví se rozpoutáním požívačnosti ve vrstvách nejširších, a nechutí k jakémukoli sebeovládání a vyhýbání se všemu, co ukládá obět a má jisté nepohodlí v zápětí.

Druhou příčinou jsou venkovské muziky, pořádané dnes v takovém pleonastickém množství, jako bychom již byli na prahu věku zlatého, a jež od jakživa bývaly pařeništěm, v němž bezohledně se vyblýjelo pohlavní napjetí.

Tyto příčiny odstranit znamená zlomit nepříteli, jenž těžce hlodá na tělu národa. Život dle víry, v kázni a bázni boží, v sebezáporu a oběti prožilý život je schopen vzíti na sebe úkol tak svatý a těžký, jako je národu zroditi zdravé a silné potomstvo a vychovat je ve zdárné syny a dcery draze vykoupené vlasti! A proto kéž není ani jediné české ženy katoličky, která by nepozvedla hlasu svého k mohutnému protestu proti zamýšlenému dovolení beztréstně mařit život nezrozeného dítěte! Kéž nikdy nestanou se o katolické ženě pravdivými slova, jež napsal J. C. Ferald ve své knize »The New Womanhood«: »Neblahá vychovavací metoda vkrádá se pod povrch našeho společenského života... Vrahové nevinných dětí kupují si pěkné domy s přepy-

chovým zařízením, velejemné šaty, a místo co by se styděli, chlubí se ještě činy svými. Naše pokrokové ženy vypínají se jako tetovaní, péry ozdobení náčelníci divokých Modokův, zdobíce se pásy z kůže — svých vlastních dětí!« Toho chraň nás Pán Bůh sám! Amen.

Na poslední den v roce.

Zpytování svědomí občana.

Kázal Josef Koukal, děkan.

Na vysokou horu namáhavě vystupuje poutník; vždy, kdykoliv má kus cesty za sebou, usedá, stírá pot s čela, uvažuje o všech svízlech, jež překonal, a počítá, mnoho-li cesty má ještě před sebou, jaké obtíže bude mu překonati a kdy bude u cíle.

Takovým poutníkem jest každý z nás; jeden i druhý máme kus životní pouti za sebou, jeden i druhý dožil se všelikých zklamání i svízeli a rozdíl jest jen ten, že poutník ví, kdy jeho cesty bude konec, kdežto my tápáme v ohledu tom ve tmách.

V loni byli tu s námi, kteří se jistě nenadáli, že v tomto roce bude také poslední den putování jejich na zemi a mnohý z nás, kteří jsme se shromáždili v těchto posvátných klenbách v poslední den občanského roku, odejde nastávající rok za předky svými, i kdyby se tomu sebe více vzpečoval, a bude to snad, kdo se toho nejméně nadál.

Proto jest to přínos potřebou, abychom se na své cestě aspoň dnes, kdy opět jeden rok máme za sebou, zastavili, nazpět ohlédli, a vážným myšlenkám, tak vážným jako je chvíle sama, oddali. Je ovšem mnoho lidí, kteří ani dnes nejsou přístupni hlubšímu nazírání na život a každou spasitelnou myšlenku považuje za strpčování života a obtíž, ale jsou na druhé straně tisíce a tisícové, kteří nemohou potlačití mohutný dojem, že jsou opět o rok starší a o rok hrobu bližší.

A pro ty zněly hlasy zvonů, pro ty platí tato vážná chvíle duševní sebranosti. Co přinese nám rok budoucí, to zastřeno jest clonou neproniknutelnou; bylo by proto zbytečno, zabývatí se budoucností. Tolik však jisto, že jako člověk jest osudu svého strůjce, máme i my všichni budoucnost v rukou svých. »Človče, změň se,« praví přísloví, »a změní se čas!« Budeme-li budoucího roku kráčetí v stopách zákona božího, nebude nám třeba se báti oněch zlých následků, jež jsou kletbou každého hříchu. Snad přijde na nás leccos z dopuštění božího, ale my budeme moci si říci: »Bůh dopouští, ale neopouští, On o nás ví, a nesloží víc na bedra naše, než jsme s to unést.«

Je-li zkušenost učitelkou moudrosti pak bude nám možno na základě minulých let vše činiti a všeho se vyvarovati, aby to bylo k blahu našemu časnému i věčnému.

Proto nechťjme odhalovati, co rok budoucí pro nás chová, ale pohledme raději za sebe a uvažujme, jak povinnosti své jsme v roce minulém konali a jaký vliv mělo plnění neb zanedbání jich na běh života našeho.

Jsme členy rodiny, jsme údy lidstva a katolické církve, nuž jak jsme se v ohledu tom zachovali?

Již zákonem přirozeným uložil mně Bůh povinnosti ke svým rodičům, jimž mám prokazovati úctu, lásku a poslušnost, za něž nemám se stydět, a když sestárnou, v jejich slabostech a křehkostech nemám jich opouštět, nýbrž jim pomáhati. Snad polévá se studem tvář má, vzpomenu-li, jak jsem se v ohledu tom zachoval, a již pouhá myšlenka činí mne nešťastným, že snad si musím od vlastních svých dětí jednou totéž dáti líbiti.

Avšak kdo má právo, má i povinnosti; jsem otcem, jsem matkou a Bůh stvořil děti, abych je vychoval, nejen pro svou podporu, ale také na hodné a užitečné členy lidské společnosti. Byl jsem si toho povždy vědom, že ony jsou v každém ohledu odkázány jen na mne? Žil jsem šetrně, abych je mohl opatřiti vším, co potřebují? Hleděl jsem jim dáti vychování nábožensko-mravní? Vedl jsem je k Bohu a jeho zákonu, nebožil lehkomyslným životem nebo neprozřetelnými řečmi, co vystavěla škola a kostel?

Mám družku života, již jsem před oltářem slíbil věrnost i oddanost v dobách dobrých i zlých. Netýral jsem ji zbytečně, netrápil lehkomyslným životem, věděl v ní, čím ona ve skutečnosti býti má, zachoval jsem přísahu věrnosti před oltářem učiněnou?

Jsem vázán příbuzenským svazkem k jiným; nezavdával jsem z malicherných, sobeckých pohnutek příčiny k svárům?

Jsem však členem občanské společnosti; mám k ní práva, jež plynou ze zákonitého řádu, ale uznával jsem také své povinnosti k ní? Byl jsem si toho vědom, že povinnosti své nejlépe vykonám, když budu spokojen s povoláním, do kterého Bůh mne postavil bez rozdílu, je-li ono vyšší či nižší, měl jsem cit pro chudé, slabé a trpící své spolubratry, či zmámilo mne snad ono z nevěry plynoucí sobectví dnešní doby, jež za heslem »získati a užítí« žene se přes hlavy spolubližního bez ohledu, je-li on odstrčen, poražen, zraněn, tělesně i duševně zničen?

Lidskou společnost však možno udržeti jen na základě náboženství; co bylo na světě národů, z nichž ani jeden nezůstal bez něho; čím vznešenější zásady toho kterého náboženství, tím výše stojí národ v ohledu vzdělanosti, jenž jest mu oddán. Až na skrovné výminky tak zv. volných myslitelů platí všeobecné předsvědčení, že jest to učení Kristovo, které vyniká nade všechna náboženství světa, nejen proto, že on byl Synem božím, ale že vznešené zásady jeho víry nepodařilo se ještě nikomu nahraditi něčím lepším.

»Milujte se vespolek, tak jako já miloval vás;« mohlo-li kdy něco krásnějšího býti vysloveno nad tuto větu? Žel, že křesťanská společnost nyní se od tohoto ideálu víc a více. Lidé

na výšinách tohoto života nevidí v těch, kteří jsou v údolí, své bratry, nýbrž stroje. Našeptávají jim, že není Boha, protože Ho při svém způsobu života potřebovati nemohou, a ti dole důsledně odpovídají: »Není li Pána na nebi, není ho ani na zemi.« A tak kdo seje vtr, klidí bouři. Lid, jenž nevěří v Boha spravedlivého a dobrotivého a v život nadpozemský, chce účastniti se přepychu, ježž kolem sebe vidí, a poněvadž výtěžek práce na to nestačí, dává se strhovati k výstřednostem od svých svůdců, z nichž jedni chtějí loviti v kalných vodách a po ramenou lidu vyšplhati se výš, jiní jednají v nepřičetném velikášství. Dokud křesťanský duch nebude spojovati dělnictvo i ty, kdož je zaměstnávají, nebude dorozumění možné.

Já jsem také údem toho náboženství Kristova. Stal jsem se jím na křtu svatém a slib svůj jsem u stolu Páně obnovoval; jak zachoval jsem se v tom ohledu? Nebyl jsem křesťanem jen dle jména, konal jsem také své povinnosti, dával jsem dobrý příklad těm, kdož jej ode mne očekávali, ozval jsem se, když nepřátelé tuto mou víru tupili, v shromážděních i novinách, anebo snad mlčel jsem zbaběle a díval se na to býlení světa s vírou jako cizinec, který sám křtu sv. nikdy nedošel? Přispěl jsem kdy k tomu, aby veřejné poměry, křesťanská víra a kázeň neklesaly a s nimi mravnost a bezpečnost?

Ovšem vtíraly se v mysl mou pochyby, zdaž jest to vůbec dílo boží, když mohlo býti v rukou lidských zneuctíváno a špiněno, když i ti, kteří byli vyvoleni, aby byli světlem světa, světly tento příklad vždy nedávali?

Ale jako člověk zdravého rozumu musím uznati, že tyto své nástroje nevyvolil Bůh z kůřů andělských, nýbrž z křehkých lidí, a že když klesali oni, neklesala pravda sama. Křesťanství přetvořilo svět a upravilo veškeré poměry společenské, muže k ženě, otce k dětem, člověka k spolučlověku, křesťanství dalo lidstvu kulturu, bez níž byli by národové evropští tam, kde jsou dnes obyvatelé Asie, Afriky atd.

Vzdor tomu všemu povstává dnes pokolení nové, jež má tolik odvahy a bezcitnosti, že tuto svou matku duchovní tupí a tupiti nechává hůře než syn nezdárný, který sice matky své nectí, však přece se jí zastane, když jiní na ni útočí. Povstává pokolení nové, jemuž se stýská ne tak po starém pohanství, jako spíše po staré mravů rozpoutanosti, ano povstává pokolení, jemuž píchá do očí majetek církve, o nějž by se ono rádo rozdělilo k hanbě svých předků, kteří je k účelům náboženským a kulturním věnovali.

Zdaž nečetli jste, drazí v Kristu, o volných myslitelích Francie, kteří zavřeli kostely, vyrabovali kláštery, vyhnali kněze a řeholnice, skonfiskovali církevní jmění. Slibujíce, že věnují na starobní pojištění pracujícího lidu nejméně pět miliard? ! Zajisté, ale vy jste též četli, že pro tento lid nic nezbylo, poněvadž tito početní mužové sebrané jmění mezi sebe rozdělili, jako pověstný Duez, jenž sám jako sekvestor několik milionů ukradl. Dnes jest církev ve

Francii druhdy bohatá ožebračena, co z toho má národ, co z toho mají chudí, kteří se u bran klášterů nasýtí, co z toho mají nemocní, o něž jeptišky tolik se staraly?! Kdyby však zůstalo jen při tom všem! Rozvodem manželství, státní školou a rozlukou církve od státu vytvořeny v této nešťastné zemi poměry tak ubohé, že ona se stala odstrašujícím příkladem celému světu. Úplatky, zločinství, vzpoury, stávky, cizoložstvo, zrady, vraždy jsou v této jinak pokročilé zemi na denním pořádku, takže v americkém pralese jest bezpečněji než v hlavním městě, v Paříži samé. Kostely zavřeny, ale chrámy Venuše, rozmařilosti a prostopášnosti otevřeny dokořán. Či není to přímo k pláči výjev, jenž nedávno se odehrál před porotou pařížskou, o kterém jste zajisté četli? Stál před ní 18letý Sandot, jehož obličej dával na jevo mravní spustlost. Předseda se ho tázal: »Sandote, zavraždil jste stařenu Rosinu Manie, abyste se zmocnil jediného franku, jejíž měla zavražděná. Kdyby jste byl věděl, že najdete u ní tak málo, nebyl byste ji jistě zavraždil?« — Sandot: »Proč ne, pracuji za každou cenu.« — Předseda: »Vaše odpověď musí naplniti hrůzou nejhoršího zpusťlíka. Je vám teprve 18 let a jste již tak hrozným zločincem. Kdo pak vás učil téhle zkáze?« — Sandot: »Což já vím?« — Přiznáte se ke všemu, z čeho vás viní žaloba?« — Sandot: »Přiznávám se ke všemu a — směji se tomu.« — Obhájce Saint Appen pravil mezi jiným asi toto: »Má úloha jest velice lehká. Obžalovaný se přiznal, hájení jeho jest nemožné. Přes to pronesu několik slov. Žádá-li soud od Sandota, aby se zodpovídal ze spáchaného velikého zločinu, budiž mi dovoleno, abych pronesl úsudek o soudu. Nevím, jak porotci rozhodnou, ale tolik vím, že mnohý z přítomných jest vinnější nežli zločinec Sandot. Vinníky chci označiti. Jste vinni vy, pánové, kteří představujete nynější společnost, která se stará o to, aby trestala zločiny, která však si netroufá odstraniti svou vlastní zkaženost, svůj vlastní mravní úpadek. Vidím před sebou na stěně Ukřižovaného. Zde visí v soudní síni, kde jsou odsuzováni zločinci. Proč nevisí ve škole, kam posíláte své děti? Proč trestajíce nyní, odvoláváte se na Boha? Proč byl na Golgotě Ukřižovaný ukázán Sandotovi teprve nyní, kde stojí, aby se zodpovídal před trestním zákonem? Kdyby Sandotovi, dokud chodil do školy, byl býval představen před oči obraz Ukřižovaného, jeho příklad a jeho učení, nebyl by jistě přišel na lavici obžalovaných. Kdo poučoval Sandota, že má nesmrtelnou duši? Že má milovati Boha a lidi? Kdo jej učil přikázáním božím? Jeho duše byla ponechána všem špatným vášním bez ochrany, bez mravní obrany. Hoch rostl jako divoké zvíře v poušti sám v lidské společnosti, která jej nyní dá popraviti jako divokou bestii, kdežto by z ní byla mohla vychovati beránka. Ano, vy jste to, pánové, na které žaluji! Vy, kteří se chlubíte svým vzděláním, ve skutečnosti však jste divokými barbary. Vy, kazatelé občanské mravnosti, vy, kteří šíříte mezi lidem nevěru a nemravnost slovem i příkladem a pak se nad tím divíte, když vám lid zločinem, sesurováním a úplnou hroznou zpust-

lostí špatně se odměňuje. Odsuďte Sandota, máte k tomu právo, avšak já žaluji na vás a tím konám svou povinnost.*

My jsme sice na tom o něco lépe, ale jak dlouho to může při nynějších poměrech trvati, kdy tací Sandotové i před našimi porotami budou státi, a kdy státní zástupce podobně bude musiti hřměti od svého stolu? K týmž poměrům, jaké dnes ve Francii panují, pracují i u nás zavilí nepřátelé katol. církve a vlády katolických zemí nenalézají prostředků, aby je v jejich šíleném počínání zadržely. V Anglii a v Německu vystupují vlády rozhodněji na obranu náboženství státního, a proč? — poněvadž náboženství to je náboženstvím státním, které se státem žije, kvete i upadá; katolické náboženství však jest náboženství Ježíše Krista a jeho římského nástupce, ono žije a žíti bude svou vlastní, vnitřní silou i tehdy, až státy se rozpadnou a panovnické rodiny vymrou. To je ta příčina, proč katolictví trpí více než protestantství. Stát nemá na něm toho zájmu, proto nevystupuje tak rozhodně na jeho obranu, nechává je na pospas jeho nepřátelům, a ti vrhají se na ně tím více, čím větší moc ona představuje a čím jest jim nebezpečnější.

Neptřinese nám již budoucí rok, na jehož prahu dnes stojíme, nemilé překvapení? Proto na svá místa, katolíci! Slibme matce církvi dnes, že i kdyby nedostávalo se nám sil, abychom ji hájili, bude se nám vezdy nedostávati odvahy, abychom po ni kamenem hodili. Dokud budeme katolíky slouiti, dotud chceme katolicky cítiti, jednati i umírat. Chceme své povinnosti k rodině, vlasti, národu, jakož i k celému člověčenstvu věrně po katolicku plniti a pak přijď, co přijď, i kdyby řít se svět nad hlavami našimi, my státi budeme pevně při praporu Kristovu a rok nový za každých okolností bude pro nás šťastný a požehnaný, jaký vám dnes jako duchovní správce s tohoto místa posvátného přeji. Amen.

Na Nový rok.

Novoroční přání.

Kterýž dal sebe samého za nás, aby nás vykoupil od všeliké nepravosti.
(Sv. Pav. k Tib. 2, 11.)

Včera k večeru ve všech závodech větších a pořádných udělal v knihách tlustou čáru v účtech a spočetli, kolik vydali, a spočetli, kolik přijmuli, a pak věděli, jak za celý rok pochodili, v čem mají příští rok pokračovati, v čem mají zvláště se vzít na pozor. Hospodaříme na nejisto, protože ani o dnešním odpůldni nevíme ničeho, tím méně o celém roku. Ostatně dobře učinil Hospodář nebeský, že zastřel neprůhlednou záclonou věci, které na nás čekají. Mnohý by již předem se rmoutil aneb přlíš pyšnil. Mnohý by zaplakal, kdyby viděl rakev a v ní sebe aneb některého druhého.

Proto není nám třeba tak viděti, co nás potká, jako znáti, co nám prospěje! Vždy nám prospěje svatý pořádek, ten tedy si všichni na Pánu Bohu žádejme.

1. »Pořádek jest vůdce k Bohu a co od Boha jest, spořádáno jest.« Podívejme se na stvoření boží, že pořádek mezi ním ve všem najdeme. Bůh také na nás žádá, abychom pořádek zachovali, Pořádek veliký vidíme na každé květině, kterou vedle cesty šlapeme, pořádek vidíme mezi hvězdami, pořádek vidíme i mezi tvářmi němou, jen mezi lidmi bývá nepořádek, ten pak není od Boha, ale od lidí, protože co od Boha jest, spořádáno jest.

2. K pořádku tělesnému patří zdravé údy, patří dobrý zrak, dobrý sluch, zdravé ústrojí. I k životu duchovnímu patří, abychom měli jisté vlastnosti, bez kterých nemůžeme dobře býti živi.

A proto vám přeji k Novému roku dobrý zrak očí tělesných, ale i očí duchovních.

Víte, že slepý slepého-li vede, oba do jámy padnou. Proto Kristus Pán přišel, aby nás vedl, aby vidoucí slepým ukázal cestu a ne slepý slepému. Proto přeji vám bystrý zrak, abyste poznali svou vlastní křehkost, a tím opatrněji sobě počínali; s porušenou nádobou pozorně zacházeti se musí. My jsme nádoby natlučené a křehké, s kterými velmi opatrně zacházeti třeba. Dobrý zrak, abyste viděli, k čemu koho jaký život přivedl, a voliti sobě tu jistou bezpečnou cestu. Vidíš před sebou příkladů mnoho a všl, jak kdo začal a jak kdo skončil, nechceš-li přijíti k podobným koncům, tedy podobně nezačíněj, jen dobře se podívej, co vede kam. Ten a onen počínali s maličkostmi lehkomyšlně zacházeti a v hrubých přestupcích skončili. Kam vede tebe cesta, kam vede osadu a rodinu? Matriky farářů nám o tom mohly mnoho pověděti. Měj dobrý zrak a podívej se, kam tě vede tato cesta? Tebe vede k hanbě a jestli se upřímně neobrátiš, vede k záhubě. Ježíš, milovník čistoty, v tobě by zalíbení míti nemohl. Kam povede rodinu takovýto začátek? Napřed k hádkám a svárům, potom k hanbě a zármutku, naposled k bídě. A kam dovede obec takovýto život? Připraví ji k výdajům a obtížím — a naposled k pohoršení, že zmizí svatý stud, který vyznamenává člověka před zvířetem.

Hle, prosím vás, osadníci milí, mějte vy aspoň dobrý zrak a vizte, kam vedou nezřízené zábavy, schůzky neslušné a nemístné žertování. Malá jiskra působí velký oheň, proto hleďte, abyste nikde netrpěli jiskry, kterými byste připravili dům svůj o čest, dítě neb služebného o svatou čistotu a dobré svědomí a rodiče o pokoj a radost, kterou mají ze zvedených dětí. Chraňte si čest vašeho domu, aby se mohlo říci, že ve vašem domě, ve vašem hospodářství nic takového se netrpí. Poslyšte, co praví Písmo svaté: »Všude, kde hřích se páše, tam padne i kletba boží.« Prosím vás tedy, mějte dobrý zrak, abyste viděli před sebou hlubokou propast, která nám vždycky hrozí každým okamžikem.

Přeji vám k Novému roku dobrý sluch. Sluchem vchází do duše svatá víra. Víra jest pravidlo života. Jako rád slyšíš krásnou hudbu a zpěv a nemilé je ti poslouchatí šramot neb vrzání, tak buď také opatrným, abys naslouchal dychtivě slovu božímu a tak se stal synem božím. Kristus Pán dí: »Kdo z Boha jest: slovo boží slyší rád.« Kdo ze světa, ten ovšem bude slýchati světské řeči radši. Otevři sluch svůj slovu božímu a budeš moudrý. Neb slovo boží z Boha jest, pramenem moudrosti.

Však měj dobrý sluch, abys slyšel, co se v domě tvém mluví a zpívá, co dítky tvé rádi opakují a mluví, tím budeš viděti hluboko do jejich srdce, v jakém stavu jsou. Vždyť jistě toužíš, aby dítě tvé šťastné bylo a tedy toužíš-li opravdu po jeho štěstí, hled duši jeho spasiti. Kristus Pán volával: »Kdo má uši k slyšení, slyš.«

Když byla v Jerusalemě slavnost posvěcení a byla zima, Ježíš chodil v chrámě v síni Šalomounově; mnozí pravili o něm: Zlého ducha má a blázní, co ho posloucháte — a jiní řekli: Tato slova nejsou zlého ducha majícího, zdali může oči slepých otvírati? — Tak děje se i dnes: jedni veleblíme Krista, druzí tupí a roubají se. Jedni posloucháme, druzí od poslouchání zdržujeme. Přeji vám dobrý sluch, abyste sluchem oddaně přijímali sv. víru po celý rok, a tak byli ovcemi Pastýře božského.

Jak podivný obraz skytá svět přítomný. K slovu Božímu jeví lhostejnost a vlažnost za rouháním se žene. Jak horlivý a zbožný kněz zápasí s tvrdostí srdce a kleslý chlubl se zástupem. Pravda boží jest jako vzácná květina, potřebuje mnoho ošetřování, plevel toho nepotřebuje. Uši své zavíráme pravdě a otevíráme bludu. Ve XVII. věku zaznamenána jest událost z kostela sv. Mikuláše na Starém Městě. Učený opat Zdislav Berka mluvil i hebrejsky a proto toužil kázati i židům ze židovského města. Když židé byli nuceni poslouchati evangelium, zalepili si uši voskem, aby neslyšeli. (Ekert II. 358.) Jak katolíci jsou lehkomyšní, běží za odpadlým knězem a celou duší poslouchají řeč jeho, kdežto slovu božímu zacpou své uši. Není omluvou pro člověka říci: já slyším kněze odpadlého od církve. Kněz jen dokud s církví spojen věrou, kázni, jest vůdcem života věčného, odpadne-li od církve, jest svůdcem, před ním třeba se míti na pozoru. Rozvířila se u nás náboženská štanice, jako v síni Šalomounově v Jerusalemě. Když v ní mluvil Pán: jedni tupí církev, dílo Kristovo, město na hoře, odpadávají jako červivé ovoce, že i mnohý z věrných jest v úžasu. Drazí, nic nového pod sluncem, tak to bylo již mnohokrát. Ukazuje se mnohých srdcí smýšlení. Jest mnoho falešných věr (jako jest i mnoho falešných peněz), jež lidé různí hlásají, ale jedna jest víra, již nám Kristus nese, jenž sebe samého dal za nás, aby nás vykoupil a učinil sobě lid vzácný, následovní dobrých skutků. K čemu dobrému povzbuzují odpadlíci? Které zapření a které následování Krista hlásají? Přeji vám sluch zdravý, jenž by s radostí naslouchal pravdě Páně a proroctví falešného pilně se varoval. Kdo by neuposlechl církve, buď tobě jako pohan a veřejný hříšník.

Přeji vám i dobrou chuť, avšak chuť po pokrmu, který nás slíbí k životu věčnému po sv. přijímání. V postní době přistoupilo k stolu Páně 680 dospělých, ale snad zůstal zde i onde některý, který tělem Páně pohrdal.

Co říkají lidé, když někdo nemá patřičnou chuť? Že nebude uvnitř zdrav. Nebo chuť je znamením zdravého těla. Chléb Kristův jest pokrm pro život věčný a proto přijímáš-li jej nerad anebo zřídka, není to znamením, že duše tvá jest v pořádku.

Proto ti žádám na Pánu Ježíši, abys i ty lačněl a žíznil po spravedlnosti boží a tak častěji a hodně v tomto roce tělo Páně přijmul.

Při této chuti nemohu opomenout, abych vám nežádal i dobrou řeč. »Řečí stává se vyznání k spasení«, praví Písmo svaté, tedy i dobrou řeč vám přeji, abyste vyznávali hříchy své beze lsti a klamu, ale tak, aby se vám vyznáním hříchů spasení dostalo.

Dobrou řeč vám přeji, abyste vyplnili, co nám Kristus Pán praví: »Řeč vaše buď ano neb ne, aby každý vám jako křesťanu na slovo všecko věřil. Malý úd jest jazyk, ale veliké věci působí — jak dobré, tak i zlé«. Veliké sváry z řeči zlé pojdou, ale z dobré pocházejí i dobré skutky.

Řeč vaše ať ukazuje cestu dobrému a je varovný hlas před špatností, abyste byli lid vzácný, následovný dobrých skutků. Rozsívajte hojně pravdu svaté víry — kdo hojně rozsívá, i hojně bude žít. Kdo hojně hlásá ve své rodině sv. naučení — byt ne všecko, tedy aspoň něco se ujme v srdci domácích.

Pak jste laičtí apoštolové. Mnozí domnívají se, že laik má míti díl při církevních úkolech, avšak význam laického apoštolátu je ten, aby věřící svým životem stal se učitelem jiných a obranou církve a byl Kristovou vůní dobrými skutky svými. Buďte apoštoly v rodině, dílně, v krámě, na poli, abyste byli lid vzácný, následovný dobrých skutků.

Konečně vám přeji pamět, onu pamět, která zachovává naučení ne pro den, ale pro život — pamět, která ne na chvílku učiní dobrý úmysl, ale navždy. Pamět, abyste byli nejen slova božího posluchači, ale i plniteli. Jak víte, sv. Pavel povídá, že kdo jest slova božího posluchač toliko a ne plnitel, ten že bude připodobněn člověku bláznu, který se vzhledl v zrcadle a hned se obrátil a zapomněl, jaký byl. Nebuďte posluchači, kteří řeknou: ano, ano, a pak nečiní.

Přeji vám pamět, o jaké mluví i Písmo svaté pravíc: Pamatuj na poslední věci své.

Rok nový začínáme, ale nevíme, dokonáme-li ho. Všichni v srdci máte touhu i tento rok dokonati, a já vám všem přeji, abyste ho v bázni boží dokonali jako následovníci Páně. Ale lidé smrtelní jsme, nebo od loňského roku 29 jich na osadě zemřelo a mezi nimi dva náhle a dva bez zaopatření. — Proto pamatujte na poslední věci své a pomodleme se za ty, kteří letošního roku na věčnost se odeběrou, aby byli účastní milosti Kristových. Amen.

Fr. Vaněček.

Svátek nejsv. Jména Ježíš.

»Není v žádném jiném spásy.«
(Skut. ap. 4, 12.)

V »garitu«, schůzové síni velerady vedle chrámu, byli shromáždění radní páni s veleknězi Annášem a Kaifášem k důležitému řízení. Před soudem jejich stáli apoštolové Petr a Jan. Soudní moci velerady podléhaly nejdůležitější věci trestné a největší zločiny. Ale čím se provinili tihle dva galilejští rybáři v šatě dělníckém s mozolnými rukama, osmahlým obličejem? Včera se dopustili činu, který celou veleradu rozčílil.

Včera kolem poledne šli se do chrámu modlit. U brány chrámové, zvaná »krásná«, seděl schoulen asi 40letý žebrák, chromý od narození. Také těch dvou prosil o almužnu. Jsouce sami chudi, nemohli mu ničeho dát, ale Petr ho ujal za ruku a řekl: »Stříbra a zlata nemám, ale co mám, to tobě dám: ve jménu Ježíše Krista Nazaretského vstaň a chod!« A chromý vyskočil a měl rovné údy a následoval jich do chrámu. Zázrak ten způsobil veliké pozdvižení, se všech stran v tisících se sbíhal lid a divil se a úžasem ani se nemohl vzpamatovati. Ve velké síni chrámové, ve slouporadě Šalamounově ujal se Petr slova a mluvil k lidu, hlásajíc, že tento zázrak učinil ve jménu Ježíše Nazaretského, kterého židé ukřižovali. On že jest proroky zaslíbený Messiáš, všichni že musí věřiti v něho, a všeliká duše, jež ho neslyší, že bude z lidu vyhlazena. A 5000 mužů hlásilo se hned k nové víře a byli od apoštolů pokřtěni.

To přec bylo jako náboženská revoluce proti židovské duchovní vrchnosti. Když sám velekněz vstupoval do chrámu k oběti, nebylo nikdy takového shonu, jako včera všechno běželo za téma dvěma rybáři. A to všechno se děje pro Ježíše Nazaretského, kterého velerada pomocí prokuratora Pontského Piláta ukřižovala. Už mysleli, že se ho naždy zbyli, ale teď nemají teprv pokojné chvíle a čím dále je hůř. Tomu třeba vážně učiniti konec. A co Petr ještě ve chrámě kázal, přišla knížata kněžská s chrámovým setníkem a zatkli oba apoštoly a vsadili je do vězení. Byl už večer, v noci velerada právoplatně zasedati nesměla, bylo tedy soudní řízení odročeno na zítřek.

A tak stojí druhého dne Petr a Jan před veleradou. A radní páni je ženou k zodpovědnosti: »Jakou mocí anebo v jakém jméně jste to učinili?« Ale rybář z Betsaidy, Šimon Petr, dovedl čeliti velkým pánům a prohlásil, že se tak stalo ve jménu Ježíše Nazaretského a dodal: »Není v žádném jiném spásy; neboť není jiného jména pod nebem dáno lidem, v němž bychom měli býti spaseni, leč jméno Ježíš.« Soudní dvůr byl na velkých rozpacích. Zázraku popřeti nemohli, pro lid nemohli proti apoštolům násilím zakročiti; ale další jejich činnost byla knížatům kněžským svrchovaně nebezpečna a nepřijemna. Uložili jim tedy přísně, aby vůbec nemluvili a neučili ve jménu Ježíš. Ale Petr a Jan odpověděli:

»Sluší-li se před Bohem, poslouchati více vás nežli Boha, sudte sami.« Že tu nebylo právní viny a velerada se bála lidu, propustila apoštoly, ovšem s hrozbami na svobodu.

»Není v žádném jiném spásy; neboť není jiného jména pod nebem dáno lidem, v němž bychom měli spasení býti, leč jméno Ježíš.« Tak bylo za času apoštola Petra, tak tomu i dnes.

Jiní nežli Ježíš chtějí dnes lidi učiniti šťastnými. Říkají: »Náboženství není potřeba, bez něho může být člověk také šťasten, po smrti beztoho nic není.« »Po ovoci jejich poznáte je,« praví Spasitel; a poznáváme je.

Kristus praví: »Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.« Ale mohou lidé být šťastni, když se navzájem nenávidí a pronásledují, jednotlivci a celé národy? Zákon boží praví: »Nepokradeš!« a zůstáváš zlodějem a darebákem, dokud nenavrátiš posledního odcizeného haléře. Ale může kdo být šťasten, musí-li se ve dne v noci trásti o svůj majetek, ba o život, protože si jiný myslí, že ho krádež a loupež učinila šťastným? Zákon boží praví: »Nesesmilníš, nezcižolíš!« A může v domě přebývati štěstí, kde děti žijí spustle, kde manželé jsou sobě nevěrní, manželský svazek trhají a za volnou láskou se honí? Zákon boží praví: »Cti otce svého i matku svou.« Ale může štěstí přebývati v domě, kde rodiče dětem slova říci nesmějí, kde všechno jest rozháráno a rozeštváno?

Zvláštní věc: devatenáct věků katolické církve a celé dějiny světové dokazují, že lidé bývali jen tehdy šťastni, když žili dle náboženství, že spravedlnost vyvyšuje národy, ale hřích bídné činí národy: a přece naleznou se vždy proroci, kteří tvrdí opak, nevěrou a nemravností chtějí oblažovati lidi, ale v pravdě je činí nešťastnými. Rozumnému člověku zdá se to záhadným a nevysvětlitelným, ale je to skutečnost a smutný důkaz nauky katolické církve, že člověk dědičným hříchem je více nakloněn ke zlému nežli k dobrému.

Buďme rozumní, nevrhejme se sami do záhuby, uznejme pravdu a žijme dle ní: že není v žádném jiném spásy nežli v Kristu, a že není jiného jména pod nebem dáno lidem, v němž bychom měli být spaseni, leč jméno Ježíš. Amen.

Jos. Ocetlek.

Slavnost Zjevení Páně.

Katolické missie.

»A padáe klaněli se jemu.«

(Mat. 2, 11.)

Na sv. Tři Krále a po celou oktávu koná se v Římě, středisku katolického světa, ve chrámě sv. Sylvestra zvláštní slavnost. Na hlavním oltáři postaven velký Betlem a před ním denně slavná mše svatá, každý den v jiném obřadu a v jiné řeči: latinsky, řecky, slovansky, arménsky a j. a po ní je kázání, rovněž v různých řečích.

Touto slavností znázorněno, že církev římská je v pravdě katolická t. j. všeobecná, že je zřízena pro všechny lidi, národy a jazyky, a že všichni národové a jazykové v ní jsou zastoupeni, v ní mají svoje věřící.

Za všech věků snažila se církev světlo víry Kristovy nositi mezi pohany, vysílala k nim missionáře, aby je získala pro Krista; ale ve století 19. nastal v činnosti missionářské velikolepý rozmach, podporovaný vývojem světového styku, zvláště paroplavby, železnic, tisku a života spolkového, jímž zjednávány potřebné prostředky peněžní. Ve století 19. povstalo 450 nových řeholních společností, které papeži služeb svých nabídly výlučně pro činnost missijní, a tak v onom století mohly založeny býti 3 nové patriarcháty, 325 arcibiskupství, 100 apoštolských vikariátů, celkem tedy okrouhle 480 nových oblastí missijních.

Církev pak také hledí nejen missionáře z Evropy posílati do zemí pohanických, nýbrž vzdělává na kněze také domorodé křesťany zemí missijních. K tomu cíli založili už papežové Řehoř XV. r. 1622 a jeho nástupce Urban VIII. v Římě velikolepý ústav »Collegium de propaganda fide« — ústav rozšíření víry ku vzdělávání budoucích missionářů. V I. neděli po Zjevení Páně koná se v ústavě tom na památku povolání křesťanstva Ku Kristu slavnost jazyků. Je to divadlo, jaké možno jen v církvi katolické. Chovanci — nastávající kněží a missionáři, jinoši všech řečí a barev — oslavují různými jazyky světa, mnohdy více než 50, před vybraným posluchačstvem básněmi a přednáškami tajemství Zjevení Páně. V ústavě tom je také obrovská tiskárna, kde se tisknou knihy bohoslužebné, modlitební, učebnice, katechismy pro missionáře v nejrozličnějších řečích. Tak tam tištěn katechismus ve 250 řečích.

Tak se stará církev o obrácení pohanů.

A missionářům, které k nim posílá, vede se obyčejně tak, jako mudrcům od Východu, na pouť k Spasiteli do Betlema.

Mudrcové opustili bohatou vlast chaldejskou, opustili rodiny, aby hledali Dítka betlemského v chudém chlévě. To byla jejich první obět.

První velikou obětí, kterou jest missionáři přinést, jest rozloučení s příbuznými, s domovem, rozloučení obyčejně navždy. A tomu rozloučení předchází často dlouhý a tuhý boj, boj v srdci mladého missionáře nebo milosrdné sestry. Bůh je volá, nesmrtelné duše na ně čekají s úzkostí a touhou — a rodiče, bratři, sestry hledí je vši mocí udržeti doma. Ale pamatují na slova Spasitelova: »Kdo miluje otce nebo matku více než mě, není mne hoden,« a třeba srdce bolí a krvácí, odcházejí konečně přece a následují navždy hlasu božího.

Nebezpečností všeho druhu hrozila sv. Tří Králům na jejich pouť do Betlema. Putovali do Sv. Země nehostinnou pouští Syrskou. Cesta je vedla starou, širokou silnicí, která vedla přes Palestinu do Egypta, po které se valily voje babylonské do Svaté Země, po které také král Nabuchodonosor vlekl do zajetí

babylonského národ židovský. V poušti Syrské široko daleko není města ani dědinky, není stinného lesa, ba ani stromu, jen žhavý písek a vyprahlé kamení. V některých krajích není na dva dny cesty pramene, ani potůčka, ani kapky vody. Nad to jest tato poušť rejdíštěm loupežných Beduinů, vražedných Arabů, před nimiž není jist nejen majetek, nýbrž i život cestujících.

Dálnější ještě cestu jest konati missionářům do zemí pohan-
ských. Celé týdny, ba měsíce jedou po širém moři, dokola bez-
měrná voda, nad nimi širé nebe, k tomu mořské bouře a ne-
moce. A když konečně přistanou na pevnině, nebývá tam žád-
ných nebo málo železnic, a zase po týdny a měsíce putují pěšky,
než přijdou na místo určené. A při tom nejsou dnem i nocí jisti
životem v cizí, divoké zemi.

Mudrcové přišli po dlouhé pouti do Betlema, našli tam ovšem
Spasitele, ale v největší chudobě.

Tak se stává často i missionářům, unaveni do úpadu dojdou
konečně na určenou stanici, ale nenajdou tam ani chaty, jako byl
chléb betlemský. Divoši žijí pod širým nebem a missionáři musí
sobě teprve obydli stavěti sami. Vlastníma rukama musí káceti
stromy, je osekávati a přiřezávati a stavěti chudobné chatrče,
kryté rákosím nebo slamou. Mnohdy mohou sobě zaříditi jenom
jedinou chudou světničku: ta je jejich obydlem, školou a kaplí.
V jednom koutě za přepážkou stojí hrubý stůl, to je oltář, na
němž slouží denně mši svatou, a na něm malý svatostánek, kde
přechovávají Spasitele, chudého Boha betlemského, útěchu své
chudoby. Tam také shromažďují divochy na kázání a služby boží.
A jak chudobné jejich obydli, tak prosta i jejich strava a všeho
pohodlí se musí zříci. A k tomu nezvyklé podnebí a nemoce.
Mnozí toho dlouho nevydrží: mladí missionáři a milosrdné sestry
koší před časem smrti, a přece umírají oddaně, umírají pro Je-
žíše a duše nesmrtelné.

A ukrutný Herodes přichází v životě mnohého missionáře.
Když se blížili mudrcové Jerusalemu, mínili, že jsou už blízko
u cíle; zatím našli ve hlavním městě ukrutného, lstivého krále,
který brzy ukrutnými vraždami poskvrnil kolébky betlemské.

Často se těší missionáři, že kraj jejich křesťanství už získán
a zajištěn a slibují sobě i své misi šťastnou budoucnost: a zatím
přijde zarytý pohanický náčelník nebo král a kvetoucí missijní
stanice vzplanou plameny a zahál se mraky kouře a missionáři
a jejich křesťané krvácejí a strašně umírají. Ale i toho je po-
třeba: křesťanství může pevně zapustiti kořeny jenom tam, kde
prve tekla krev jeho mučedníků, jak už napsal církevní spisovatel
Tertullian: »Krev mučedníků jest semenem křesťanů.« Až přejdou
krvavé bouře, křesťanství tam tím utěšeněji rozkvete.

* * *

Budte, draží moji, Pánu Bohu vděční za drahý poklad pravé
víry, jež v očích rekovných věrozvěstů takové jest ceny, že se
všeho zříkají, všeho odvažují, aby jen jiným přinesli tu víru sv.

Dokažte vděčnost svou také skutkem: komu možno, přispějte almužnou na toto veliké dílo obrácení pohanů. A zase vám tu doporučuji dílo sv. dětství pro děti, a spolek rozšíření víry pro dospělé.

A zvláště k mládeži mám dnes vážné slovo. Z jiných zemí mládež — mladí missionáři a Bohu zasvěcené panny — po stech a tisících opouštějí domov, aby nosili Krista mezi pohany, aby pro toho Krista tam i umřeli. Z našich zemí velmi zřídka najde missionáře mezi pohany. Což není v naší mládeži vděčnosti za víru, není v ní nadšení a obětavosti pro Krista? Mním, že také jest, ale držme v srdci jejím, co třeba ji budit. Kéž by slovo moje ji probudilo aspoň v srdci některém!

Církev Kristova jest katolická, všeobecná, katolík má milovati všechny lidi, jsou všichni jeho bratři v Kristu, a kde může, má jim pomáhati jako bratřím. V jiných zemích to už i mládež pochopila a založila si svoje spolky missijní, v nichž se pěstuje a šíří zájem o missie zámořské, kde se sbírají příspěvky na toto dílo důležitosti věčné. Naše mládež stojí dosud za cizinou. Proč? Hlavně asi proto, že od pastýřů svých dosud nebyla řádně poučena a nadšena. Aby nám Pán toho na soudě jednou nevytýkal, činíme svou povinnost a voláme k mládeži: nezůstávej za cizinou a pro Krista přinášej oběti, ku kterým tě zavazuje už křesťanská vděčnost!

A my všichni modleme se, aby Bůh milosrdný dal, by církev jeho vždy zdárněji se šířila:

•Přijď k nám království tvé! Přijď i k těm, kteří dosud sedí v mrákotách nevěry a ve stínu smrti!« Amen.

Jos. Ocelek.

Slavnost Zjevení Páně aneb sv. Tří Králů.

•Viděli jsme hvězdu jeho na východě,
a přijeli jsme klaněti se jemu.«
(Mat. 2, 2.)

(Homilie sv. Řehoře, papeže.)

Jak jste, nejmilejší bratři, ve čtení sv. evangelia slyšeli, když se narodil Král nebes, zděšen byl král světa; protože totiž zastíněna bývá pozemská velebnost, když se odhaluje velebnost nebes. Než zkoumati nám třeba, co že to jest, že, když se narodil Vykupitel, ukázal se pastýřům anděl, a aby se jemu klaněli od Východu mudrci, nikoliv anděl, nýbrž hvězda přivedla? Protože totiž židům, jakožto rozumu užívajícím rozumným tvorům, to jest musel kázati anděl; pohané však, protože rozumu užívati neuměli, přivedeni byli k poznání Pána nikoliv slovy, nýbrž znamením. Pročež ústy Pavla řečeno jest: •Prorocství dána jsou věřícím, nikoliv nevěřícím, znamení však nevěřícím, nikoliv věřícím« Protože dána byla též oněm prorocství jako věřícím ne nevěřícím; a těmto znamením jako nevěřícím nikoliv věřícím. A poznamenati dlužno, že Spasitele našeho, když už byl dospělého věku, kážou téměř po-

hanům apoštolové, a téhož maličkého, a ani ještě pomocí těla lidského nemluvicího zvěstuje hvězda pohanům; protože totiž vyžadoval řád rozumu, aby už mluvicího Pána hlásali mluvicí kazatelé, a ještě nemluvicího kázaly němé síly. Avšak při všech znameních, jež se dějí buď při narození Páně anebo při smrti, uvažovati nám třeba, jaká byla zatvrzelost srdce u některých židů, kteří ho nepoznali ani skrze proroctví ani skrze znamení. Nebo všichni tvorové svědčili, že přišel jejich Stvořitel. Abych totiž pověděl něco o nich dle obyčeje lidského: Že Bůh jest on, nebesa poznala, neboť hned se ukázala na nich hvězda. Moře poznalo, poněvadž se stalo schůdným nobám jeho. Země poznala, neboť se třásla, když umíral. Slunce poznalo protože se zatmělo. Skály a zdi poznaly, poněvadž pukaly při jeho smrti. Podsvětí poznalo, protože ty, kteří byli, mrtvé vydalo. A přece toho, jež cítila, jakožto Pána vše stvoření, dosud srdce nevěřících židů jako Boha nepoznává, a tvrdší než skála nedají se pohnouti ku pokání.

Dověděv se o narození Krále našeho Herodes obrací se k úskočným záměrům; a aby nebyl zbaven pozemského království, žádá, aby mu bylo oznámeno, kde by se mělo dítě naroditi. Přetváří se, že se mu chce klaněti, aby jej, kdyby ho mohl nalézt, zahubil. Než co jest lidská zloba proti úradkům božským. Psánoť jest: »Není moudrosti, není obezřetnosti, není rady proti Hospodinu.« Nebo hvězda, jež se ukázala, doprovází mudrce, nalézají narozeného Krále, dary obětují, a aby se nevraceli k Herodesovi, napomenuti jsou ve snách. A tak se stává, že Ježíše, kterého hledá Herodes, nemůže nalézt. Jehožto osobou, kdo jiní se označují než pochlebníci, kteří zatím co zdánlivě hledají, nikdy nezasluhují, aby Pána našli.

Než při tom věděti nám třeba, že Priscilianisté bludaři se domnívají, že se rodí každý člověk pod vlivem hvězd (planet) a toho se dovolávají na důkaz svého bludu, že nová hvězda vzešla, když se ukázal Pán v těle: jehožto fatum (osud) že byla tatáž, jež se ukázala, hvězda tvrdí. Avšak uvážíme-li slova evangelia, jimiž o téže hvězdě se praví: Až přišedší zůstala státi nad městem, kde bylo dítě: zatím co nikoliv dítě ku hvězdě, nýbrž hvězda běžela k dítěti, jest nám třeba říci, že nikoliv hvězda fatum (osud) dítěte, nýbrž fatum (osud) hvězdy bylo ono, jež se ukázalo, dítě. Než budíž to daleko od srdcí věřících, aby myslili, že fatum (osud) něco jest. Neboť život lidí jediný tento Stvořitel, jenž jej stvořil, řídí. Nebyť stvořen člověk pro kvězdy, nýbrž hvězdy učiněny jsou pro člověka.

Mudrci však přinášejí zlato, kadidlo a myrhu. Zlato totiž patří králi, kadidlo se zapaluje Hospodinu při oběti, myrhou natírá se tělo zemřelých. Jeho tedy mudrci, kterému se klaní, též hlásají mystickými dary: zlatem krále, kadidlem Boha, myrhou smrtelného. Jsou však někteří bludaři, kteří věří, že jest tento Bůh, že by však panoval všudy, nikterak nevěří. Tito sice mu obětu, kadidlo, ale nechťejí zároveň obětovati zlato. A jsou někteří, kteří míní, že on jest králem, ale upírají, že jest Bohem.

Tito obětují mu zlato, ale nechtějí obětovati kadidlo. A jsou někteří, kteří vyznávají, že tento jest Bůh i Král, ale upírají, že na se vzal smrtelné tělo. Tito totiž mu obětují zlato i kadidlo, ale nechtějí obětovati myrhu přijaté smrtelností. My tudíž narozenému Pánu obětujeme zlato, abychom vyznávali, že on všady panuje; obětujeme kadidlo, abychom věřili, že ten, jenž v čase se ukázal, byl Bohem před věky; obětujeme myrhu, abychom věřili, že ten, o němž víme, že jest utrpení neschopen ve svém božství, byl i v našem těle smrtelný.

Ač zlatem, kadidlem a myrhou vyrozumívati možno i jiné věci: Zlatem naznačuje se moudrost, dle svědectví Šalamouna, jenž dí: Poklad kýžený spočívá v ústech moudrého. Kadidlem však, jež se Hospodinu zapaluje, naznačuje se modlitba; myrhou však umrtvování těla našeho. Přinášíme narozenému Pánu modlitbu i skutky kajcnosti, abychom moudře života užívali a blaženosti věčné dosáhli. Amen.

Dr. Ant. Ondrouček.

Neděle první po Zjevení Páně.

Skrytý život Páně.

Od návratu sv. Rodiny z vyhnanství egyptského mlčí Písmo svaté o pozemském životě Spasitelově. Teprve zpráva o pouti dvanáctiletého Ježíše na slavnost do Jerusalema podává nám poněkud světla o jeho mládí; a potom zase mlčí evangelia až do jeho třicátého roku.

V duši věřící sama sebou povstává otázka: »Jak asi prožil Spasitel v Nazaretě těch dlouhých třicet let?« Písmo sv. mlčí a má pro to svůj důvod. Ježíš sám později řekl, že přišel, »aby naplnil zákon«; žil tedy v zátiší nazaretském dle zákona, jako jiný zbožný Israelita, a život takový byl zákonem přesně a určitě předepsán. Nebylo tedy třeba, aby evangelia psala o skrytém životě Páně. Z Písem sv. St. zákona a z tehdejších poměrů židovského národa můžeme sobě sestaviti dosti jasný obraz o skrytém životě Páně. (Didon: J. Kristus.)

* * *

Ježíš byl vychován jako všichni ostatní Galilejští v jeho věku v malém městečku Nazaretě. Výchova nynější jest daleko rozdílna od výchovy mladého Israelity v Judsku za doby Herodovy. Veřejná škola má u nás předůležitou úlohu, odnímajíc dítě na dlouhý čas domu otcovskému a přenechávajíc je učitelům; tak nebylo u Židů. Jedině Jerusalema měl školu národní, nazvanou »Beth-Hassepher«, dům zákona. Založena byla 100 let př. Kristem fariseem Ben Šetachem a stala se vzorem všech ostatních, které byly zakládány v městech a městečkách z rozkazu velekněze Jesu Ben Gamaly.

Dítě židovské vychovávalo tehdy v domě otcovském, ve sbornici a v dílně řemeslnické. V rodině dostávalo se mu naučení od rodičů, ve sbornici učilo se čísti Thoru (zákon) a v dílně přiučovalo se svému budoucímu povolání.

1. Dům otcovský. Domácí výchova u Židů byla výhradně náboženskou a vlasteneckou a omezovala se na Zákon, mravouku a dějiny vyvoleného národa; účelem jejím bylo vytvořiti dobré svědomí, vštípit v ně Zákon boží, věrnost k přikázáním a lásku k vlasti.

Dům Josefa tesaře byl nejprvnější školou Ježíšovou; zde prospíval u svých rodičů, učil se od nich čísti Písmo, slyšel z úst jejich předpisy Zákona a dějiny svého národa. Dítě, jež živě cítilo a vědělo, že jest Synem božím, přece rádo přijímalo od rodičů pozemských nauky a rozkazy boží, a jako všechny děti ochotně se seznamovalo se životem a věděním lidským. — Křesťanský dům nejlepší škola.

2. Sbornice. Mladý Israelita doplňoval svou výchovu ve sbornici. Od zjetí babylonského mělo každé městečko svou sbornici, často jednoduchou jen světnici beze vsí okrasy a bez stavitelského slohu, postavenou směrem k svatému Jerusalemu. Ve skříni, zastřešené skvostnou barevnou záslonou, připomínající oponu chrámovou, byla uschována Thora. Před závitkem pergamenovým, na němž jest psána, hořela neustále lampa, podobná lampě v našich kostelích. Uprostřed síně byla kazatelna, s níž sedm předčítatelů, třikráte týdně, v sobotu, v pondělí a ve čtvrtek, předčítali místa ze Zákona a úryvky z Proroků. Písmo sv. psáno jest v jazyku starohebrejském. Potom předčítatel vykládal v jazyku novohebrejském neb azamejském verše právě přečtené a pak starosta nebo ten, koho tento ustanovil, odříkával ku konci požehnání, na které lid stojí a obrácen jsa ke vzdálenému chrámu, odpovídal vždy hlasem velikým: »Amen.« Na lavicích rohožkami nebo polštáři pokrytých, postavených podél stěn a kolem kazatelny, seděli přísluhovatelé, majíce na hlavě »taleth«, úzký pruh s dlouhými střapci na čtyřech cípech, modlíce se potichu a souměrně hlavou a hořejší částí těla pohybující.

Ženy, odděleny jsouce od mužů, stály před vchodem, držíce dítky v náručí a v tichosti sledující modlitby celého shromáždění.

Sbornice nazaretská vídala Ježíše a jeho příbuzné; přicházeli tam v sobotu a ostatní ustanovené dny; jako zbožní Israelité modlívali se ráno, v poledne a večer. Kdož chtěli čísti Zákon, rádi sedávali před skříní, kde bývaly uschovány jeho předpisy a »Hasan« jim dával posvátný závitek. I Ježíš za svého mládí často asi přicházel se tam modlit a číst Zákon boží, jenž tak mnoho o něm obsahoval, jehož tajný smysl měl on jedenkrátě všem zjevit, jenž na něm se měl dokonale vyplniti. Ale žádný »rabbi« nesměl si pokládati za čest, že Ježíš byl jeho žákem. »Ten, v němž Bůh bydlel« (Kol. II., 9.), neměl potřebi žádného učitele; jeho jediný, jeho pravý učitel byl živý Bůh sám.

3. Dílna. Žid ve výchově své nezapomínal nikterak na pozemský a praktický život: každému Israelitovi, ať byl jakéhokoli stavu, bylo se učití nějakému řemeslu. »Otcovou povinností jest« — praví Talmud — »učiti syna znáti zákon a naučiti jej nějakému povolání.« Kdož pak neučil dítky nějakému řemeslu, těžce se provinují: jest tomu tak, dří Talmud, jakoby je učili loupežnictví. Tehdy práce sama sebou Židovi byla posvátná a řemeslo čestným i u nejslavnějších a největších rabbinů: Hillel a Akiba byli drvoštěpi; Rabbi Johanan obuvníkem; Rabbi Isaal Nanacha kovářem. Ježíš, syn řemeslníkův, byl tesařem jako Josef, pěstoun jeho. Vyrůstal v dílně při práci. Dělal, praví sv. Justin, práce ze dřeva, pluh, jha a váhy; pomáhal svému otci a živil se prací rukou svých, jako každý obyčejný řemeslník.

Z dílny řemeslnické měl jedenkrát vyjítí pravý učitel lidu. Zůstává, očekáváje svého dne, vzorem všem poníženým a těm, jejichž jména jsou neznáma v dějinách, a kteří žijí skrytě, nepoznání, toliko Bohu známi. Léta života jejich ubíhají jednotvárně; vše v něm je tiché: bol i radost, práce a ctnost. Nesmírné množství lidí tak žije, a jest to nemalou předností křesťanství, že může lidu tomu za vzor následování ukázati Krista jakožto řemeslníka v jeho mladém věku vroucně oddaného práci denní, jak to u většiny lidu bývá.

Tak se nám skýtá pohled do skrytého života Páně. A vidíme-li tuto pokoru, milejší než dosud stává se nám Spasitel, jenž tak se snížil, jsa přece naším Bohem a Pánem. Ano, milujme jej a zůstaňme mu věrni, jej, který prve miloval nás a z lásky za nás se vydal. Amen.

Jos. Ocetek.

Neděle druhá po Zjevení Páně.

Homilie.

Třetího dne byla svatba v Káni galilejské. (Jan 2, 1.)

Asi 6 km. cesty od Nazareta na severovýchod jest vesnice, kterou dnes Arabové nazývají Kafr Kenna. Jest to Kána, o níž vypravuje dnešní sv. evangelium, že tam byla svatba.

Stala se svatba v Káni galilejské a byla matka Ježíšova tam. Pozván jest pak také Ježíš i učedníci jeho na svatbu.

Ženichem byl Šimon Kananejský (Mat. 10, 4), syn Kleofáše, jenž byl bratr sv. Josefa. A proto byla Maria, matka Ježíšova, tam jako příbuzná a proto byl také Ježíš pozván i učedníci jeho na svatbu. Sv. Josef již byl mrtev.

Za času Ježíše Krista nebylo jako za časů našich, aby nevěsty dostávaly věno. Mezi námi zhusta muž, bera si manželku, chce věnem jejím si pomoci, se zaopatřiti neb obohatiti. Tenkrát bylo naopak; ženich musil si nevěstu od otce koupiti, jejím bratřím dary přinést, neboť bez přivolení synů nesměl otec dceru vydávati. Mnoho-li asi dávali tenkrát za ženu? Prostřední cena byla

30 siklů (26 K). Pro nás obnos to malý, ale tenkrát bylo to mnoho. Vždyť zrádce Jináš dostal také jen 30 stříbrných za zradu Pána Ježíše. Kdo za oněch časů nechtěl neb nemohl si ženu koupiti, ten si ji musel vysloužiti nebo vybojovati — dostal ji za odměnu své udatnosti. Známó nám z Písma sv., že Jakub za dvě manželky své Liu a Ráchel musel za každou sedm let Labanovi sloužit. David obdržel dceru Saulovu Michol za manželku, že porazil Goliáše; častěji zvítězil a konečně 200 Filištinských pobil. Věno obdržela manželka jen tenkrát, když otec neměl synů; pak dědily dcery majetek otců. Musely si však vzít manžela z pokolení a rodu svého a sice vzdálenějšího příbuzného, aby dědictví otcovské nepřišlo v cizí ruce. Mladý Tobías dostal s manželkou svou Sírrou veliké bohatství, protože byla jediná dcera a jeho příbuzná. Zdali ženich v Káni galilejské nevěstu si koupil nebo vysloužil, nebo vybojoval, nebo darem obdržel, nevíme.

Pán Ježíš byl pozván na svatbu i učedníci jeho. Než kterak srovnává se to se svatostí Pána Ježíše, že účastnil se svatebního veselí? Ježíš nešel na svatbu ze žádných ohledů marných, nýbrž z úmyslu spasitelného; chtěl totiž ukázati, že se slušně obveseliti smíme a přece ctnostní býti můžeme. Chtěl poctít a posvětit svou přítomností stav manželský, který později za velkou svátost v církvi své ustanovil. »Proto ráčil Pán jsa pozván na svatbu přijíti, aby čistota manželská nabyla posily a svatost sňatku aby ukázána byla.« (Sv. Augustin.) Chtěl té příležitosti použiti k prvnímu zázraku a zjevití se jako všemohoucí Bůh. Svatebčané měli poznati, kde jest Ježíš, tam jest pomoc, útěcha, štěstí a požehnání.

Když se nedostávalo vína, řekla matka Ježíšova k němu: Vína nemají. I dí jí Ježíš: Co jest mně a tobě ženo? Ještě nepřišla hodina má. Dí matka jeho k služebníkům: Cožkoli vám řekne, učíňte.

U židů trvala svatba více dní, ano i celý týden. Ženich a nevěsta v Káni byli chudi. Přišlo třeba více hostí, než očekávali, snad přišel Ježíš až poslední dny, kdy již víno docházelo. Maria neseděla mezi hostmi, nýbrž pomáhala strojit a posluhovat, a proto snadno věděti mohla, že se vína nedostává. Obávajíc se, aby mladí manželé neměli hanbu a pomluvu, aby svatební jejich veselí neobrátilo se v zármutek a nemohouc sama pomoci, obrátila se k Synu svému s důvěrou mu šeptajíc: Vína nemají. Zdá se ovšem, jakoby Pán Ježíš byl matku svou nevlídně odbyl, řka: Co jest mně a tobě ženo? (Říkati ženo, místo matko, bylo tenkrát obyčejem.) Ještě nepřišla hodina má. Ještě není čas, abych učinil zázrak, hosté ještě nevědí, že se vína nedostává, víno musí napřed docela dojít, aby svatebčané pozorní byli na můj zázrak. Maria dobře porozuměla řeči jeho, znala jeho srdce dobré, nepochybovala, že pomůže. Proto pravila služebníkům: Cožkoli vám řekne, učíňte.

Bylo pak tu postaveno šest kamenných štoudví podle očišťování židovského, beroucí v sebe každá měřice dvě neb tři.

Štoudve byly kamenné nádoby na vodu, jež stávaly v síni neb na nějakém chladnějším místě. Sloužily k očišťování židů. Židé se totiž před každým jídlem očišťovali, myli si ruce, když bylo třeba i nohy; mnozí, jako fariseové častěji mezi jídlem ruce si umývali. Což drželi tenkrát židé tak mnoho na čistotu? Když byl čas k jídlu, prostřeli koberec na zem, na ten postavili nízký, malý stolek, jen co mlsa na něm státi mohla. Okolo toho stolku si na zem po orientálním způsobu posedali. Proto musely míti nohy čisté, aby se nezamazali sami od sebe a jeden od druhého. Oni nenosili boty, střevíce, punčochy, nýbrž jen sandály, to jest kus kůže na šlapadle uvázaný řemenky; chudí chodili bosí. Sandály hostům odepjali služebníci domácí v síni a umyli jim nohy. Hostům vzácným učinil tak sám domácí pán. Bosýma, umytýma nohama vešli do jídelny. Proč si umývali ruce? Oni neměli lžice, vidličky, nože, nýbrž sahalí do mlsy rukama, prsty (polávkou ne-jídali) a proto si je umývali — očišťovali. Odtud očišťování židovské a k tomu štoudve s vodou. V obyčejném, soukromém domě stačila jedna nebo dvě takové štoudve, při mimořádných slavnostech vypůjčovány asi od rodin příbuzných. Štoudve ty byly značně veliké, každá pojala 2—3 m'ry — »metrety«. Metret má 19 litrů. Byl tedy obsah oněch šestí štoudví asi 230—340 litrů.

Dí jim Ježíš: Naplňte štoudve vodou. I naplnili je až do vrchu. Dí jim Ježíš: Nalévejte a neste vrchnímu správci svatby. I nesli. Když pak okusil vrchní správce svatby vody vínem učiněné a nevěděl, odkud bylo, ale služebníci, kteří vážili vodu, věděli, povolal vrchní správce ženicha a řekl jemu: Každý člověk nejprve dobré víno staví, a když se podnapili, to, které horší jest, ale ty zachoval jsi víno dobré až dosavad.

Vrchní správce svatby vše řídil, staral se o pořádek, vykazoval místa hostům, dohlížel na služebníky, poroučel kdy, kde a čím se posloužiti má, ochutnával pokrmy a nápoje než byly doneseny na stůl. On o všech těch přípravách, které se k zaopatření vína staly, nevěděl; nevěděl, že se Maria obrátila na Ježíše a co Ježíš odpověděl a co poroučel služebníkům. On mezi tím obstarával něco; jiného dle úřadu svého. Pán Ježíš nechal jej píti prvního a tak to zřídil moudrostí svou, aby on podivení své promnesl dříve, nežli zvěděl, odkud víno přišlo — jakožto dohlížiteli muselo býti známo, že víno došlo. On myslil, že je ženich bez vědomí jeho měl uchované a proto pochválil jej.

Jak asi žasli hosté přítomní, když od služebníků zvěděli, že jen vodou naplněny byly štoudve, z nichž nyní to nejlepší víno se nalévá. I sám ženich přesvědčen o nedostatku vína, žasne. Poučen jsa ale o všem, co se stalo, nemohl jinak souditi, než že voda na rozkaz Pána Ježíše do štoudví nalitá jen mocným slovem jeho ve víno proměnit se mohla. To obrátilo pozornost všech na divotvorce Ježíše, jenž až dosud stoloval s nimi, takže proměnění vody ve víno uznali za zázrak veliký, který sílu člověka převyšuje.

Jako se přihodilo na svatbě v Káni, tak se stává až po dnes u mnohých manželů. Z počátku jsou oba plni veselosti, víno radosti jim nevychází — po krátkém čase ale je slyšeti jednoho neb druhého naříkati: Kdybych to byl věděl, kdybych to byla věděla, nebyl bych se ženil, nebyla bych se vdávala. Vína nemají. Víno manželského štěstí jim vyšlo, stav manželský počíná jim býti protivný. Proč? Nebyl Ježíš pozván na svatbu a matka jeho nebyla tam. Proto, jehož se týče a v budoucnosti týkati bude — nezapomeňte Pána Ježíše pozvati na svatbu. Kde a jak? Stav manželský je Bohem ustanovený, proto musíte do něho vstupovati s Bohem. »Tehdy napomenul pannu Tobíáš a řekl jí: Sáro vstaň a modleme se Bohu dnes i zítra i pozítřku, neby tyto tři noci s Bohem se spojujeme; a když bude po třetí noci, v našem budeme manželství. Nebo synové svatých jsme a nemůžeme se tak spojití, jako pohané; ježto neznají Boha.« (8, 4—5.)

Kristus Pán povýšil stav manželský na svátost v církvi své. Proto musíte vstupovati do něho ve jménu Ježíše. Snoubenci chodívali ovšem zváti Pána Ježíše na svatbu, jdouce ke sv. zpovědi a přijímající jej v nejsv. svátosti. Půjde-li ale? Půjde, když očistíte se od hříchů ve štoudvi zkroušeného pokání a přistupující ke stolu Páně, zváti jej budeme upřímně. Ne jako se mnohdy hosté zvou; ústa přívětivě praví: »Pojď na svatbu,« ale srdce myslí: »Jen zůstaň doma.« Lidi můžete oklamati, kněze přelhati, ale Ježíše, vševědoucího Boha nikoli. Když předstupovati budete před oltář Páně, abyste sňatkem manželským se spojili, chcete-li, aby vám Pán Ježíš šel na svatbu, s čistým svědomím jej zváti musíme.

Bude-li Ježíš hostem vaším na svatbě, musíte hleděti, aby zůstal v domě vašem hostem i po svatbě, aby s vámi zůstal navždy a matka Ježíšova, Maria, aby o potřebách vašich vždy před trůnem božím za vás orodovala: Vína nemají. A pak se nebojte ničeho. Pán Ježíš kříže vaše snesitelnými učiní, nedostatek odvrátí, vodu žalosti ve víno radosti promění, bude vám žehnati jako v Káni galilejské.

Ten učinil Ježíš počátek divů v Káni galilejské a zjevil slávu svou a uvěřili v něho učedníci jeho.

Pán Ježíš tam zjevil slávu svou, dokázav po prvé svou božskou moc, když vodu v přítomnosti tolika hostů ve víno proměnil, tam osvědčil, že on to jest, jenž každého roku v révě z vody víno činí a jenž na sklonku svého života víno v krev svou promění a obět N. Z. mši sv. ustanoví, aby každodenně na oltáři našim hostem byl a za pokrm a nápoj pro život věčný se nám dával.

A uvěřili v něj učedníci jeho. Posilnění, zdokonalení byli ve víře, kterou v něj už při svém povolání jako v Messíáše pojali. Kéž rozhojněna a posilněna jest i víra naše v Ježíše divotvorce, abychom hodni byli kdysi přijíti na hostinu nebeskou, na níž bude duše naše nevěstou a ženichem jejím Pán Ježíš. Amen.

Fr. Čech.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Sv. Kliment M. Hofbauer na kazatelně.

Dr. P. Josef Miklík, C. SS. R.

(Dokončení.)

Tento nový způsob světcův charakterisuje nejlépe arcibiskup Hohenwart v obraně, kterou poslal policii vídeňské. Staříčský arcipastýř píše dne 16 srpna 1817: »P. Hofbauer ovšem nekáže, jako někteří z mých oblíbených »časových« kazatelů: jak se možno světu zalíbí; jak člověk může si zachrániti zdraví, i když užívá světa; jak dle slov »seminare semen suum« třeba si hleděti polního hospodářství; jaké je to znamení, jestli žena pět roků po svatbě nemá ještě dítek atd. U těchto kazatelů mohl by klidně seděti Sokrates, Plato anebo Hypokrates; mluví-li P. Hofbauer o výchově mládeže, neužívá romantických popisů, jako na př., že syn je štíhlý jako kopí, dcera, že je ozdobou svého pokolení, příjemná jako vonná květinka atd. P. Hofbauer káže slovy silnými, pleno pectore, s přesvědčením a horlivě evangelickou pravdu: není dovoleno míti cizí ženu; království nebeské trpí násilí; ďábel tělesnosti může býti vyhnán jen postem a modlitbou; krádež je zakázána, ať škodí bohatému anebo chudému atd.« — Arcibiskup uznává, že sv. Kliment užil někdy výrazů příliš lidových; byl však upozorněn a hned se polepšil.

b) Řečnické pomůcky.

Již jsem pravil, že sv. Kliment neužíval žádných řečnických ozdób. Jediným pramenem jeho účinnosti byla milost boží a z ní plynoucí přesvědčivost, s jakou svá slova přednášel. Kázal evangelium a proto mu bylo úplně lhostejno, jestli se líbil, anebo odpuzoval. Mnohdy kázal přísně a bez obalu brozil tresty božími. Jestli mu někdo přísnost vytýkal, říkával: »Bohužel, kněz musí dnes kázati přísně, poněvadž náboženský život je v takovém rozkladu« a s úsměvem dodával: »Na kazatelně musí kněz ořechy se stromu srážeti, ve zpovědnici je má mírně a laskavě sesbírati.« Nikdy však nedal se strhnouti k trpkým anebo prudkým výčitkám, i když šlo o veřejné hříšníky. Hleděl spasiti, ne však zahanbovati.

Akcí konal sv. Kliment celkem málo. Policejní zpráva ze dne 14. srpna 1917 o něm píše — jistě ne bez upřílišení: »Hofbauer dělá se nápadným svými nezpůsobnými (?) posuňky. Tak na př. opře se oběma rukama o kazatelnu, nakloní se k posluchačům a tak k nim mluví; náhle se opět vzpřímí a vymrští — brzy mluví tiše brzy až nepřirozeně křičí, bije rukama do kazatelný a »zufí« ve svém sv. zápalu«.

Jedinými jeho prostředky řečnickými — možno-li tak mluvíti — bylo jeho nadšení, s jakým mluvil a vroucí povzdechy,

kteřé z jeho řeči přirozeně vyplývaly. Právě na kazatelně zazářila někdy jeho tvář svatým nadšením. Ačkoliv konal akcí málo, přece někdy v nadšení vykonal pohyb, který svou prostotou a svou přirozeností vřel se hluboko v duše posluchačů. Kdysi kázal o vtělení Syna božského; aby ukázal svůj obdiv nad hlubokým ponížením Pána Ježíše, zvolal: »Naším tělem se přioděl!« — a při tom sepal hlasitě ruce. Tento prostinký posuněk způsobil takový dojem, že ještě po 50 letech se naň jeden svědek dobře pamatoval.

Druhým oblíbeným prostředkem sv. Klimenta byly kratinky, ale vroucí povzdechy, kterými prolétal celé svoje kázání. Tyto modlitbičky působily jako ohnivé šípy a jeho posluchači si je mimoděk navykali po něm. Tak volával: »Ježíši, milovníku našich duší, smiluj se nad námi!« anebo: »Moje tělo sedí na trůně nejsvětější Trojice!« — »Ó duše, vykoupené drahou krví Ježíše Krista, proč chcete zahynouti?« — Podobně užíval krátkých ale působivých výroků z Písma svatého a poněvadž je opakoval častěji, vřely se hluboko do duše posluchačů. Ještě po 40 letech pamatovali se na ně tak dobře, jako kdyby je byli právě slyšeli. Tak říkával: »Hrozné jest upadnouti v ruce Boha živého,« anebo opakoval slova boží k Abrahamovi: »Já sám budu tvou velikou odměnou.« Důraz, s jakým slov pronášel, pronikal srdcem.

Někdy použil sv. Kliment i zpěvu a hudby, aby svoje kázání oživil a pozornost posluchačů udržel. R. 1816 konal postní kázání v kostele Mechitaristů. Na velký pátek mluvil o sedmi posledních slovech na kříži. Po výkladu každého slova zazpíval sbor přiměřenou píseň.

Všechno to působilo na každého, ať učeného, ať neučeného, dojmem nesmazatelným. I protestanté přicházeli rádi na jeho kázání. P. Pilát vypravuje, že se tehdy ve Vídni říkalo: »Chceš-li slyšet výtečného řečníka, jdi tam a tam! Chceš-li však slyšet apoštola, jdi do kostela Voršilek a poslechni P. Hofbauera!«

c) Jak se sv. Kliment na kázání připravoval.

Netřeba snad ani podotýkati, že světec se nemohl na kázání dlouho připravovati; tolik měl práce. A přece jeho žáci vypravují, že bez přípravy nešel na kazatelnu nikdy. P. Pajalich o tom píše: »Jeho příprava byla velmi prostinká a jedinou jeho knihou byl ukřižovaný Spasitel. Aby se na kázání připravil, dal si mezi týdnem několikrát přečísti evangelium příští neděle, aby o něm uvažoval. Také se mnoho modlil.« Kdysi se tázal P. Pajaliče, ví-li, jak možno kázati s velikým úspěchem. Nečekaje ani na odpověď, sklonil se a ukázal na kolena. Tím chtěl říci, že modlitba je mu hlavní přípravou na kázání.

R. 1816 měl postní kázání v kostele Mechitaristů. Jak se na ně připravoval, vypravuje P. Srna: dal si přečísti některá místa z Genese i s výkladem a po kratinké chvíli pravil: Stačí. — Slova »stvořil Bůh člověka k obrazu svému« naplnila jeho ducha takovým množstvím myšlének, že jeho posluchači byli hluboce dojati.

Jindy však nemohl světec vykonati ani takové přípravy, poněvadž v jeho bytě bylo skoro stále plno mladých studentů. Sv. Kliment dal si přečísti onu část evangelia, o které chtěl kázat, posadil se do kouta a zastřel svou tvář bílým kapesníkem. Tak zůstal asi čtvrt hodiny. — Z patra nekázal nikdy. Hlavními jeho prameny bylo Písmo svaté, spisy sv. Otců, římský katechismus a nejlepší díla bohoslovná.

d) Hlavní témata sv. Klimenta.

O čem sv. Kliment kázával, dověděli jsme se již poněkud z tajných archivů policejních. Ještě více myšlének světcových uchovali nám jeho žáci.

Nejraději mluvil tento apoštolský kněz o lásce Pána Ježíše k nám ubohým lidem; a poněvadž tato láska zazářila zvláště na kříži, bylo umučení Páně častým předmětem jeho nadšených řečí. Hříšníky hleděl obrátit milosrdenstvím a dobrotou boží; proto jen zřídka kdy mluvil o boží spravedlnosti. — Aby své posluchače nadchnul láskou k božskému Spasiteli, probíral rok co rok hlavní tajemství jeho života — obyčejně o příslušných slavnostech církevních. Uvádím aspoň některá z těchto témat, jak nám je zachoval P. Pajalich:

O vánocích mluvil rád o tom, jak nás Syn boží svým vtělením vyznamenal; andělů neušetřil, ale nám lidem odpustil. — Jindy vykládal, proč slouží kněz o vánocích tří mše sv. Mluvil-li o umučení Páně, propukl často v hlasitý pláč. Ustavičně napomínal své posluchače, aby rozjímali o bolestech Pána Ježíše a dle jeho příkladu snášeli trpělivě všechno, co je potká. Horlivě rozšiřoval pobožnost k pěti ranám Krista Pána a účtu k přesvaté Krvi božského Spasitele. Na boží Hod velikonoční vykládal rád slova církve: »O felix culpa!«. Náznorně líčil, oč více nám prospělo utrpení Spasitelovo, než nám uškodil hřích Adamův. — O slavnosti nanebevstoupení dovozoval, jak povýšením Spasitelovým byli jsme povýšeni také my. Boží Hod svatodušní nazýval svátkem naším, poněvadž toho dne sestoupil Duch sv. poprvé na věřící.

Z ostatních témat světcových jmenuji na prvním místě církev. Církev líčil jako něžnou a starostlivou matku, která pečuje o blaho všech svých dětí a říkával: Kdo nemá církev za matku, nemůže mít Boha za otce. — V době, kdy patřilo k dobrému tonu nemluvit o věcech přísně katolických, volával sv. Kliment právě tyto články víry za předmět svých kázání. Bez bázně prohlašoval, že mimo církev není spásy. Kdysi vykládal o církvi slova: »Požehnaní otcovo staví dítkám domy, zlořečení matčino z kořen je vyvrací.« Nic ho nedovedlo odstrašiti, aby se nezastal církevních práv a příkázání. — Velmi se rozohnil, slyšel-li od někoho lehkomyšlnou poznámku: »To je pouze církevní příkazání.« — Proto se snažil vzbuditi u svých posluchačů upřímnou úctu a lásku k církvi. Velmi nadšeně mluvil o štěstí katolíka, poněvadž se narodil v lůně pravé církve Kristovy. Při této příležitosti kladl si obyčejně otázku, co bude s pohany a jinověrci, kteří pravé církve

neznají. Žijí-li dle svého svědomí, budou spaseni. Také jim dává Bůh potřebné milosti, poněvadž osvěcuje každého, který přichází na tento svět. Končilval: »Bůh neztratí nikoho, kdo si to nezasloužil.«

Velmi často mluvil světec o víře a nabádal své posluchače, aby dle víry také žili. Někdy říkával: »Věřte pro divy a zázraky, které se staly. Běda vám, jestliže ani zázrakům neuvěříte! Běda vám, kteří milujete více tmu, nežli světlo! Přejde doba, kdy nebudete mít jiného znamení, než znamení Syna člověka, přicházejícího soudit tento svět.« — Světec se snažil, aby u svých posluchačů vzbudil úctu a nadšenou lásku k sv. Otci. Říkával: »Kdo nectí sv. Otce, nectí ani naši matky, církve svaté, Kdo neposlouchá rozkazů sv. Otce, není také poslušným dítětem církve sv. Kdo se za své rodiče nemodlí, je nezdárný syn, a kdo se nemodlí za sv. Otce, je nezdárný křesťan!«

Po církvi záleželo sv. Klimentu nejvíce na stavu kněžském. Proto o suchých dnech pokaždé napomínal věřící, aby se modlili za dobré kněze a zapřísahal je, aby na tento úmysl obětovali Bohu svoje pocity. »Vězte, moji drazí posluchači — říkával — rukama kněží přichází na svět kletba i požehnání. Když ve Starém Zákoně všechny ostatní tresty nepomáhaly, aby se zatvrdělý lid židovský od svých hříchů, brozil mu Bůh největším trestem: že mu pošle špatné a slepé kněze. Proto modlete se a proste Boha, aby vám dal dobré a svaté kněze, protože takoví kněží jsou největším dobrodiním pro lid. Někteří křesťané se radují, vidí-li špatné kněze, a při tom ani nepozorují, že je to největší trest, který na ně Bůh posílá.« Proto napomínal věřící, aby ctili kněze jako samého Ježíše Krista a často jim připomínal slova Spasitelova: »Kdo vás slyší, mne slyší, a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.« Ani špatnými kněžími nemáme pohrdati. Sám Pán Ježíš pravil židům, aby fariseů poslouchali — ale jejich příkladem neměli se řídit.

Sv. Kliment nikdy se nemohl smířiti s náboženskou lhostejností a polovičatostí a volával: »Nikdo nemůže dvěma pány sloužiti; kdo není se mnou, proti mně jest;« anebo: »Kdo mne vyzná před lidmi atd.« — Poněvadž pozoroval, jak mnozí se spokojují s pouhým jménem katolíka, mluvil často o potřebě dobrých skutků. Připomínal neklamná slova božského Spasitele: »Ne každý, kdo mi říká Pane, Pane atd.« — S důrazem uváděl také výrok sv. Jakuba: »Věra beze skutků je mrtvá.« Často opakoval: »Království nebeské trpí násilí a jen ti, kteří násilí činí, uchvacují je.« Velmi často zdůrazňoval potřebu milosti, bez které naše skutky nemají ceny před Bohem. Proto říkával posluchačům slova božského Spasitele: »Beze mne nemůžete ničeho učiniti« a výroky sv. Pavla: »Všechno mohu v tom, který mne posiluje« a »Já a milost boží se mnou«.

Abychom dosáhli od Boha milosti, třeba se modliti. »Proste a bude vám dáno.« — Často opakoval slova božského Spasitele: »Tlucte a bude vám otevřeno; kdo prosí, běže, kdo hledá, na-

lezne, kdo tluče, tomu bude otevřeno; začkoli budete prositi Otce mého ve jménu mém, dá vám.«

Jeho srdce hořelo obdivem a láskou k velebné Svátosti. Aby lidi odstrašil od nehodných sv. přijímání, kázal dvakrát do roka o hrůze svatokrádeží: v době postní a kolem portunkule. Velmi se snažil, aby věřící přistupovali ke stolu Páně s nejlepší přípravou a po sv. přijímání aby Bohu vroucně poděkovali. Často mluvil o účincích sv. přijímání a jeho řeč bývala v takových chvílích nad obyčej něžná; zvláště když věřící vybízel, aby rádi a často se živili tímto chlebem andělským. Důrazně připomínal velikou cenu času. Kladl posluchačům na srdce, aby hleděli použítí každého okamžiku pro sebe, poněvadž jenom tento okamžik je v naší moci; minulosti nelze přivolati a budoucnost jest ještě nejistá. Ukazoval pošetilost lidí, kteří si času neváží anebo časem plýtvají na věčnou škodu své duše. Volával: »Co by za to dali zavržení a co by udělali, kdyby měli aspoň půl hodiny času! Ale pro ně již času není, pro ně čas na věky uplynul.« Říkával, že čas má takovou cenu, jako Bůh sám, poněvadž každým okamžikem můžeme Boha získati, anebo ztratiti.

O setrvání v dobrém mluvil často a pokaždé s velkým důrazem. Nestačí jenom začít, třeba také v dobrém vytrvati, zvláště v době pokušení. »Jenom ten bude korunován, kdo řádně bojuje!« Pro každého nastane doba zkoušky, kdy musí svou věrnost osvědčiti. Často připomínal, že život křesťana jest ustavičným bojem; zvláště dobré a spravedlivé zkouší Bůh, aby je očistil a v dobrém utvrdil. A jenom ten bude spasen, kdo setrvá až do konce. Láska k Bohu a k bližnímu byla snad nejčastějším předmětem jeho kázání. Láskou hleděl získati duše Bohu — proto tak málo mluvil o pekle.

Až potud P. Pajalich. Světec kázal ovšem také o jiných pravdách, ale ty, které jsem vypočetl, tvořily jaksi jádro jeho apoštolské činnosti. Svá slova dotvrzoval rád příklady ze života svatých a zvláště z Bible. Abraham byl mu vzorem poslušnosti; při tom upozorňoval muže, že Abraham neřekl nikomu o své oběti, ani své vlastní ženě. Nechtěl ji zbytečně zarmoutiti a sobě snad způsobiti obtíže. Sv. Jana Křtitele líčil jako příklad pevné a charakterní povahy a činil to tak důrazně, že i otrlí mužové plakali jako děti.

* * *

Vím, že všechno se nehodí pro všechny a pro mnohého zůstane sv. Kliment pouze obdivuhodným. Nevadí. »Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas!«

Končím slovy velikého apoštola Vídně: »Na kazatelně budme lvy, ve zpovědnici beránky!«

Jsou jen věřící vinni, že jest tak málo posluchačů slova božího?

Píše Z—ka.

Jsou jen věřící vinni, že jest tak málo posluchačů slova božího, že jest u lidí v tak malé vážnosti? Nejsou. Vina jest též na straně kněží a třeba nám vyznati: také nostra culpa a mnohdy nostra maxima culpa. Účelem těchto řádků jest ukázati, v čem vina kněží spočívá.

1. Kazatel, má-li vykonati něco dobrého, musí požívatí úcty a vážnosti posluchačů. A požívá úcty a vážnosti jen tolik, kolik si jich zjedná bezúhonným životem a obětavým působením. Jinak lid poslouchá kázání kněze oblíbeného, jinak přijímá slova kněze neoblíbeného. Kazatele, kterého si lidé pro jeho ctnosti váží, kterého pro jeho dobré srdce milují, který káže více svým příkladem než slovy, poslouchají rádi, slovům takového kazatele otvírají se srdce dokořán, a lidé přijímají ochotně a rádi všechno, co řekne, i kdyby to bylo přísné pokárání. U kněze neoblíbeného spatřujeme opak všeho toho. Kněz má ještě vliv na lid. Kněz dovede ještě působiti na lid, dovede způsobiti, co žádný stav nedovede. Dovede plniti kostely, oživit zповědnice — žije-li jen cele Bohu a slouží-li cele a věrně svěšeným sobě nesmrtelným duším. Z úst takového kněze zaznívá slovo boží plnou silou. Zbožná, Duchem svatým osvěcená mysl kněze je bohatý, ale i jediný zdroj, z něhož nabývá slovo kazatelovo vyššího posvěcení, vyšší moci a krásy a vliv na duše posluchačů i při dobrých výkonech technických, bez něhož však všeliké kázání zůstává jalové. Svatý život kazatelův potvrzuje pravdy jeho slov lépe, než všechny jiné důkazy. Dokonalý život jeho podobá se zázrakům, kterými Kristus Pán potvrzoval řeči apoštolů. (Mar. 16, 20.)

Hříšný kazatel činí se nehodným nástrojem Ducha svatého. Nemaje lásky k Bohu a ke ctnosti, nemůže jí rozněcovati v posluchačích. Kazatel, který není vzorem stádu svému (1. Petr. 5, 3), nemůže s prospěchem blásati slovo boží. Ohledy na jeho vlastní chyby a hříchy a výčitky svědomí ochromují jeho slova. A jsou-li poklesky jeho veřejně známy a osměluje-li se kázati, dává nové pohoršení. »Bez zbožného života jsou slova jen pohoršením. (Svatý František Sal.) Proto žádá Can. 1340: Gravier onerata eorum conscientia, loci Ordinarius vel Superior religiosus facultatem vel licentiam concionandi cuiquam ne concedant, nisi prius constet de eius bonis moribus.«

Mnohý kněz vidí, jak mu posluchačů ubývá, aniž by si uvědomil, že on sám je toho příčinou. Ubil v sobě kněze bohabojného, ctnostného, zbožného, opravdu duchového a stal se knězem nevěrným, hříšným, pohoršení dávajícím. Žádný div, že lid, vida jej, jak na venek pro Boha horlí, sám pak ho uráží, že káže ctnost a páše nepravosti, jež odívá se rouchem bílým, ana duše je potopena do noci hříchu, vida člověka vedoucího čachr s nejsvětějšími statky duší, odvrací se od něho, ztrácí úctu a vážnost k němu,

k celému stavu kněžskému i k učení, jež hlásá. Kolik kvetoucích kdysi osad leží dnes úhorem — vinou kněží! Proto dí sv. Pavel: »Nikomu v ničem nedáváme pohoršení, aby nebyla pohaněna naše služba.« (2. Kor. 6, 3)

2. Kněz má býti duchovním živitelem křesťanského lidu. Má mu lámati zdravý, výživný a chutný chléb duchovní. Ale jak často podává se lidu duchovní chléb málo vyhnětený, polopečený, nestravitelný, ne nepodobný smutně pověstnému chlebu aprovisačnímu! Jak často odchází lid z kázání s prázdnou, úplně hladový! Kazatel mluvil o tom a ňom, sám nevěda o čem, a pak si ještě stěžuje, že lidé nechodí na kázání, místo aby se divil, že si jich ještě tolik činí násilí a přicházejí s velkým sebezapřením. Takový at uváží, jak by jemu bylo, kdyby měl každou neděli $\frac{3}{4}$ hodiny poslouchati všelijaké třesky plesky a jalové, prázdné řeči bezduché, bez myšlenky, bez formy a bez hřejivého tepla! — Jest jisté, že veliký vliv na náboženský život lidu má dosud rodina s křesťanským ovzduším, pak náboženské vyučování školní a četba náboženských knih. Všechny tyto věci mají význam pro rozkvět náboženského života. Než oti vši uznalosti k těmto cenným pomůckám nelze popřítí, že zdroj milosti, těmito prostředky tekoucí, bývá zpravidla slabý a může časem úplně vyschnouti, nedostává-li se mu osvěžujícího přítoku, tryskajícího z kazatelny. Nad to jest dnes mnoho katolíků, kteří z těchto zdrojů duchovního osvěžení nečerpají. V rodině jejich vane protináboženský duch, nechtou náboženských knih a pro starosti o vezdejší život nemají ani kdy věnovati se otázkám vyšším. Pro ně jedinou příležitostí poslechnouti slovo boží bývá návštěva chrámu Páně v neděli a v zasvěcený svátek. A jestliže ani v ty dny nedostane se jim duchovního pokrmu, dá-li jim nepřipravený kazatel místo chleba kámen, pak odcházejí hladoví a jsou odsouzeni k duchovnímu hladu.

K tomu přistupuje, že kazatel, který se ani nepřipravuje, snadno se dá do »hubování«, což lidu nejen nepovznáší, nýbrž jej bolí a od kostela vzdaluje. Zdá se, jakoby mnohý kazatel měl potřebu ustavičně se s lidmi vaditi, stále je plísňiti, místo aby je poučoval a těšil. »Velebný pane« — pravil knězi důvěrně prostý dělník — »prosím vás, jen nehubujte stále. Podívejte se, nás to hrozně bolí, když po celotýdenním plahočení přijdeme v neděli do kostela a tam se s námi jen vadíte! Prosím vás, jen nenadávejte, když kázáte!« Toho druhu byl asi onen kaplan, do jehož světnice neočekávaně vstoupil mohučský biskup Ketteler a nalezl na stole koncept kázání kaplanova, jen z části vypracovaný, kdežto mezery byly vyplněny poznámkou: »Zde se bude hubovati.« Pod ta slova biskup napsal: »Zde se bude studovati.« (Srv. Walter: Katol. kněz. 213 ss.) — Ano, studovati, pilně se připravovati na kázání, platí i pro nás, nemá-li se lid odcizovati kostelu! Kněz, který vystupuje na kazatelnu bez náležité přípravy, ač měl na ni dosti času, pokouší Boha a zneuctívá svůj úřad. Slavný Lacordaire si učinil zásadou, nevztíi žádného kázání, na něž by mu nebyl dopřán aspoň den přípravy. »Mám příliš velkou

úctu — říkával — »ke slovu božimu, ke svým posluchačům a k sobě samému, abych bez náležité přípravy vystoupil na kazatelnu.« Rozumí se samo sebou, že tím myslil pouze kázání delší a významnější. Neboť jest jisté, že by byl tento horlivý hlasatel slova božího i po krátké přípravě lámal chléb duchovní lidu lačnému a oň prosícím, než by ho propustil hladový.

Mnohý kněz myslí, že má dobrou omluvu, nepřipravovati se na kázání, poněvadž přichází na jeho kázání jen málo lidí. — Ale, zdaž Pán Ježíš nekázal jen dvěma ustrašeným posluchačům na cestě do Emaus a zda jim nevykládal všecko, co Mojžíš a proroci o něm napsali? (Luk. 24, 27.). A u studny Jakubovy, zda nekázal jedné jedině Samaritance a nemluvil jí tak dlouho do duše, až jí získal pro království nebeské? — Máš-li málo posluchačů, musíš si těchto věrných duší vážit a učiniti jim slovo boží hodně milým, útěchy plným a brzy nebudeš si nařيكati na malou návštěvu. I jedna jediná duše nesmrtelná zaslouží si dobrého duchovního chleba!

»Jsem tak zaneprázdněn jinými povinnostmi« — vymlouvá se jiný — »že nemám kdy připravit se na nedělní kázání.« — Ale jsou snad ty povinnosti důležitější, než je hlásání slova božího? Jaké pak je tvé poslání, k čemu jsi zde? »Non misit me Christus baptizare sed praedicare.« (1. Kor. 1. 27.) — dí sv. Pavel. Kněz, jenž má a zachovává denní pořádek a užívá volných chvil k práci, najde vždycky dosti času na kázání, jež náleží k předním jeho povinnostem stavovským.

»Na kázání jsou jen prostí lidé a nestojí za to, abych se s přípravou namáhal.« Dejme tomu, že posluchači za to nestojí, abys se dlouho namáhal. Ale nezasluhuje slovo boží samo, abys s ním uctivě zacházel, zvláště, když kněz na kazatelně zastupuje božského Spasitele tak dokonale, že o něm platí vznešené slovo: »Qui vos audit, me audit?« (Luk. 10. 16) A tento vyslanec Kristův že by se směl opovážit zacházeti s jeho učením, plným pravdy a útěchy, plným krásy a líbeznosti, hůře, než se připravuje lidový řečník na řeč pro obyčejnou schůzi! — A pak nezapomeň, že obyčejný, prostý lid platí obyčejně před Bohem více, než mnohý vzdělanec, a že je pro slovo boží vnímavější, než vznešený svět. On právě je dobré pole, na něž bychom měli rozšířiti slovo boží s radostí a trpělivostí. A při tom dovede velmi dobře rozeznati, záleží-li kazateli na slovu božím, nebo ne.

2. Kněz je úřadem svým zavázán, hlásati opportune, importune učení Pána Ježíše Krista tak, jak je církev katolická věřiti předkládá, a sice čisté, neporušené a celé. To je naše poslání. Svědomitý kazatel stará se také pilně, aby přednáškami svými rozmnožoval náboženské vědomosti lidu, ve škole nabyté, a aby lid znal a věděl z věrouky a mravouky vše, čeho mu třeba k posvěcení a spasení (can. 1347), aby mohl s apoštolem Pavlem říci: »Prohlašuji s důrazem, že nebudu tím vinen, jestliže někdo z vás spasen nebude, neboť jsem neopomenul vám zvěstovati veškeren úřadek boží.« (Skut. 20, 26—27.)

Hlavním předmětem však jeho kázání jest osoba Pána Ježíše, ve své vznešenosti a lásce, dobrotě a vlídnosti, ozářená všemi ctnostmi. Tu opět a znova staví věřícím před oči, vždyt Kristus Pán jest i dle apoštola hlavním předmětem evangelia, které má býti hlásáno. »Nos autem praedicamus Christum crucifixum.« (1. Kor. 1, 23.) Ta kapitola každé homiletiky, předpisující, že hlavním předmětem kázání má býti Pán Ježíš, jest nejdůležitější. Co pravil Fenelon o Demosthenovi, platí větší měrou o kazateli, mluvícím o Pánu Ježíši. »Člověk ho nemůže kritisovati, neboť je všecek unesen a myslí jen na věc, o níž mluví, a ne na slova. Posluchači zmizí řečník s očí a on myslí jen na Filipa.« To samé platí o kazateli, jakmile začne mluvit o Pánu Ježíši. Posluchač nemyslí na kazatele, nekritisuje ho; kazatel zmizí a posluchač zabývá se jen Pánem Ježíšem.

Mimo osobu Pána Ježíše musí býti zvláštním předmětem křesťanského poučování také to, co Spasitel světa měl ve svých kázáních hlavně na zřeteli. I program jeho kázání napsal sv. Matouš a zní: »Poenitentiam agite, appropinquet enim regnum coelorum.« (Mat. 4, 17.) Výzva k pokání a polepšení života, s živým poukázáním na milosrdenství boží a na věčnou odplatu v nebi, ale též pohrůzkou věčného ohně — to bylo obyčejné thema Pána Ježíše. Tyto pravdy musí znova a opět křesťanskému lidu býti připomínány.

Za to musí vylučovati kněz podle Srdce Ježíšova z kázání vše, co se přičí duchu Kristovu. Dějiny homiletiky učí, že duchovní řečníctví vždycky se zvrhlo a upadlo v neváznost a opovržení u věřících křesťanů, jakmile činilo ústupky změkčilému duchu času a hlásalo místo slova božího, profana vel inutilia. Taková kázání vyliďňují kostel! Ale dějiny homiletiky a denní zkušenost učí také, že kázání prostá sice, ale dle předpisů: posvátného řečníctví vypracovaná působí hlubokým dojmem i na posluchače, často Bohu již odcizené a jen kázání rozhodně náboženská hýbají srdci lehkomyšlnými a zatvrzelými.

Svědomitý kazatel vylučuje tedy ze svých kázání vše, co není božská pravda a co vědět křesťanu ani neprospívá ani není třeba a hlásá jen čistou, přesnou, ale též celou pravdu. On za hřích a za zradu na Kristu Pánu by považoval, modernisticky zkreslovati jeho učení, z ohledu na moderní lidi s malou věrou, ale velkým strachem přede vším, co nese značku života mimozemského, co má značku věčnosti, kteří ve sporu se ocitli s každým zjeveným náboženstvím. Z ohledu na lidi, kteří mají odpor ke všemu, co jen připomíná autoritu, zákon, pořádek, kteří do klatby dali nejvyšší úkon duše — modlitbu, kteří koketují s každou vášní a o každou ctnost se otírají. Nečiní žádných ústupů změkčilému duchu světa, který nic nechce slyšeti o sebezapírání, odřikání, o následování Krista Pána. Jak smutné, když po celá leta nic neslyší o křesťanském sebezapírání, přemáhání vášní! Naše hlavní zásada musí zníti: Úřadem svým jsme zavázáni hlásati i lidem 20. století, opportune importune čisté, neporušené a celé učení

našeho sv. náboženství; ono samojediné může dnešní společnosti lidské dát světlo a spásu, osvobození a ozdravení. Kde církev svatá pronesla svůj názor nebo soud, tam není dovolen žádný kompromis s duchem času nebo názory tak zvané moderní vědy. Nebojme se, že padne na nás stín strnulosti, budeme-li pevně a důsledně státi na hledisku církevním. V srdci církve — v Římě, v papežství a jeho orgánech — i kdybychom zcela si odmyslili nadpřirozené jeho základy a síly — myslí a uvažují nejvybranější hlavy klidně a střízlivě, se světovou staletou perspektivou, kteří mají jen jeden cíl — pravdu. Naopak je to moderní věda, která tone v moři záhad, a bezradná neví, kudy se dostane ven z labirintu svých domněnek.

Úkolem homiletiky jest posvěcovati člověka hlásáním slova božího. Co není slovo boží, co nesměruje k posvěcení duší, ku vzdělání a polepšení života, nepatří na kazatelnu.

Kazatel nesmí kázati sebe sama. »Non semetipsum, sed Christum crucifixum predicantes!« (Can. 1347.) Nesmí vystoupiti na kazatelnu s úmysly ješitnými, aby se blýskal svým nadáním řečnickým, svými vědomostmi, aby získal obdivovatelů a chvalořečníků. Ješitnost, již svět odbývá útrpným úsměvem, je u kazatele proviněním, které sv. Pavel nazývá: »Adulterare verbum Dei« (2. Kor. 2, 17), a není ten výraz příliš silný. Kazatel, bažící po cti a chvále lidské, uráží Boha výkonem, jímž jej má oslavovati, činí z posvátné kazatelny místo své marnivosti a ctižádosti. Kazatel, který podstrkuje místo evangelia Kristova evangelium své sobeckosti a ješitnosti, znesvěcuje dům boží jako penězoměnci, které Kristus Pán vyhnal z chrámu, zneuctívá svou svatou službu, stává se samozvancem a přestává býti vyslancem Kristovým. Posluchači brzy to poznají a s pohrdáním ho poslouchají.

O sobě má kazatel vždycky mlčeti. Zvláště však si nemá nikdy nařikati na křivdy, jichž se mu dostalo, a hájiti se proti nim; vyvracíti klepy, o něm šířené, nařikati si na malou vážnost, že nechťejí farníci platiti štolové poplatky a pod.

Nikdy neprospívá, ale vždy škodí, veřejně kárati osoby postavené ve veřejném úřadě, nebo celý stav, celou obec nebo jednotlivce, ať přímo, nebo zaobaleně, ale tak, že každý lehko se domyslí, koho kazatel myslí. Takový nezpůsob kazatelův snižuje úřad kazatelský, budí nevoli, neodstraňuje zlého, ale působí, že dotčení nejen se nelepší, nýbrž ve zlém se zatvrzují a kostelu vyhýbají. Osoba, již kazatel zahanbil před celou osadou, pokoření toho nezapomene. Ale půjde do sebe, pozná-li, že ji kněz touto zbraní nenapadá, ačkoli může. Moudrý a opatrný kazatel bičuje hříchy a nepravost, ale ne člověka chybujícího, a dotýká se jen s největší jemností a soucitem rány, již chce zhojiti. Není snad opovržení hodnějšího jednání nad to, jako když pomazaný sluha Páně, skrývá se za immunitu svého posvátného úřadu a chráně se baštou kazatelny, napadá osoby mu nemilé. Takové zneužívání kazatelny musí buditi spravedlivé rozhořčení v každém poctivci. Také politisovati se nesmí na kazatelně. A musí-li kazatel zmíniti

se o věcech, které úzce souvisí s náboženstvím a křesťanskými povinnostmi, musí mluvit tak, aby se nesrazil s kazatelnicovým paragrafem.

Méně tvrdosti, umíněnosti, jizlivosti, ale za to více noblesy, dobroty a lásky na kazatelně a budeme mít více posluchačů!

4. Mnohý kazatel vylidňuje kostel dlouhými kázáními. Sněm tridentský nakazuje: *«Concio fiat cum brevitate sermonis.»* (Ses. 12.) Dnešní nervosní, roztržité a rychle žijící lidstvo dovede jen s velkou obtíží upoutati pozornost na jeden předmět, na delší dobu. Proto nesmí kazatel příliš napínati jeho pozornosti. Jasně řečeno: kázání nemá trvati déle než půl hodiny.

•Vyjímaje mimořádné příležitosti — píše kardinál Gibbons (l. c. 234) — budiž kázání krátké. Kázání 20—30minutové, je-li řádně vypracované, pojme dosti látky, aby se jím osada poučila i povzbudila a přec neunavila. Přecpávání ducha škodí, právě jako přecpávání žaludku.

Sv. František Saleský klade nám totéž na srdce: *«Věřte mi, mluvím ze zkušenosti a to dlouhé zkušenosti. Čím více toho lidu napovídáte, tím méně si zapamatuje, čím více mluvíte, tím méně budou mít posluchači užitek. Při kázání příliš dlouhém zapomínají posluchači uprostřed na začátek a na konci na prostředek. I prostřední kazatel je snesitelný, mluví-li krátce, kdežto i výtečný kazatel unavuje, je-li rozvláčný. Kazatel nemůže mít větší chyby, než je rozvlácnost.»*

Nač ty dlouhé úvody? I dnes jsou ještě kněží, kteří mají 10—15minutové úvody při ranním kázání? Proč, co bylo již řečeno, znova přemítati? K čemu na konci věčným opakováním téhož činiti smrtelným zápasem bez konce? Tím se lavice vyprazdňují. Chceš-li mít více posluchačů, kaž krátce! A krátce budeš kázati, budeš-li se dobře na kázání připravovati. Strav více času ve studovně a budeš ho méně potřebovati na kazatelně! Obvyklejme kážeme nejdéle, když jsme nejméně připraveni. Kazatel dobře připravený nemluví déle než půl hodiny, málo připravený mluví tři čtvrtě hodiny a nepřipravený i hodinu.

5. Největší ze služeb, které křesťanské náboženství člověku prokazuje, jest vedle posvěcování duše a věčného spasení útěcha v bolesti. Život je tvrdý. Dnešní lidstvo potřebuje útěchy a úkolem kněze jest lid těšiti. Je-li život dnešních lidí těžší než dříve, těžko rozhodnouti. Ale to je jisté, že jsou moderní lidé choulostivější a slabší ve snášení obtíží, protivenství a křížů životních. Jen kazatel s kamenným srdcem může viděti utrpení lidu svého a netěšiti ho, může si nevšímati hlasu božího: *«Potěšte, potěšte lid můj! Řcete Jerusalemu, že ukončeny jsou jeho trampoty!»* (Is. 40, 1—2.) Necháпали bychom vážnosti doby a nerozuměli svému povolání, kdybychom v dnešní době neupozorňovali posluchačů na útěchu, již jim náboženství podává, a kdyby v kázáních našich převládal pochmurný ráz, kdybychom posluchače strašili a jim hrozili. Láska a soucit nám ukládají těšiti lidi, na jich bedrách leží těžké břemeno utrpení. Nezapomínejme při tom,

že duše, rozryté ostrým rýčem bídy, bolesti a neštěstí, jsou nejúrodnější půdou pro slovo boží, tu že slovo boží přináší užitek stonásobný, a našimi nejvěrnějšími a nejvděčnějšími posluchači že jsou lidé zarmoucení, trpící a nešťastní.

Samo sebou se rozumí, že vážný kazatel nepojímá úkol těšitele tak, že z přehnaného útlocitu vylučuje z kázání všechny vážné a ohromující pravdy sv. náboženství, nebo je zeslabuje. Těchto pravd je k zahojení ran duševních právě tak třeba, jako jiných. I zde platí: příliš útlocitný lékař škodí nemocnému. Také neposkytuje útěchy posluchačům plačtivými frázemi, jak to dělávají kazatelé, kteří tímto laciným způsobem chtějí vzbuditi dojem a zakrýti prázdnotu a jalovost své řeči, charakteristickou to známku odporých mluvku.

Kazatel, těšící lid, musí státi na náboženské půdě. Nesmí slova útěchy a povzbuzení čerpati jen z rozumu neb výroků filosofů, nýbrž hlavně z víry, věda, že jenom náboženství dovede slzy osušiti. On tedy vyloží klidně učení katolického náboženství o bolesti, odkud je a k čemu? Vloží, že bolest není ani tyrankou ani nepřítelkyní člověka, nýbrž že jest to pomocnice boží, již světil posvátný úkol, aby duše, jež hříšně lnou k zemi, jejím statkům, radostem a rozkoším, odpoutala, očistila a Bohu vrátila. Spravedlivým pak že sesílá Bůh utrpení, aby zkoušel jejich ctnost, je-li pravá, či jen pouhé pozlátko. Koho Bůh chce jedenkrátě korunovati slavně nebeskými růžemi, toho že korunuje na zemi trním. Že časné statky, zdraví, život jsou věci, jež jsou nám jen od Boha půjčeny, a že nás Bůh nijak nezkracuje, když si je zase vezme, Jak nás Bůh těší a že nikomu nenakládá více, než může unést a pod. Už jasný, prostý a snadno pochopitelný výklad o významu bolesti působí jako hojivý balsám na otevřené rány.

Sledujme život svých posluchačů, sledujme pozorně všeliké útvary tohoto života, pátrejme, v jakých nebezpečích vězí, jaká pokušení na ně číhají, abychom znali jejich boje a bolesti a dovedli je těšiti a vnést do jejich pochmurného života více radosti.

* * *

Úřad kazatelský je těžký a zdá se, že nebyl nikdy tak těžký, účinek kázání pochybnější, žeň menší, než dnes. Jakoby se už byla vyplnila předpověď sv. Pavla: »Bude čas, kdy zdravého učení nesnesou, nýbrž nashromáždí se učitelů podle vlastních chťičů, malce šimrání v uších, a kdy od pravdy sluch svůj odvrátí a obrátí se k bájm.« (2. Tim. 4, 3—4.) A mnohý kněz, vida to, jest v pokušení, malomyslně zvolati s Mojžíšem a Aro-nem. »Slyšte, vy odbojnici a nevěřící! Zdaliž pak budeme moci vyvésti pro vás vodu ze skály?« (Num. 20, 10.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle devítník.

Třeba spolupůsobiti s milostí boží.

»Podobno je království nebeské hospodáři, který najal dělníky na vinici svou.«
(Mat. 20, 1.)

Uplynula radostná doba vánoční a dnešní neděle začíná posvátná doba smutku a kajicnosti. První křesťané připravovali se na veliký den utrpení a smrti Páně a jeho vzkříšení postem 70denním, odtud dnešní neděle se jmenuje septuagesima, to jest sedmdesátý den: česky devítník, t. j. devět neděl před svátky velikonočními.

Nyní trvá svatopostní doba 40 dní na památku 40denního postu Pána Ježíše. Ale ode dnešní neděle církev svatá zachovává obřady jako za prvních dob křesťanských; mše sv. bez radostných chvalozpěvů »alleluja« a »Sláva Otci, Synu a Duchu sv.« a v barvě fialové na znamení kajicnosti, abychom již nyní povzbuzeni byli k vážnějším myšlenkám a pobožnějšímu životu. Také evangelia neděl tří před popeleční středou nás k tomu vybízejí.

Dnešní evangelium nabádá nás k ustavičnému spolupůsobení s milostí boží. Bez milosti boží nemůžeme nic spasitelného vykonati, bez ní nemáme podílu na ovoči vykoupení; bez našeho přičinění je pak milost boží pro nás marnou a prázdnou. Spása naše závisí na milosti boží a spolupůsobení našem, naší svobodné vůli, jak z dnešního evangelia poznáme.

1. Evangelium začíná zlovy: »Podobno je království nebeské hospodáři, který vyšel na úsvitě, aby najal dělníky na vinici svou. Smluviv pak s dělníky denár na den, poslal je na vinici svou.«

Hospodář je Bůh, vinice církev Kristova, dělníky všichni lidé od Boha povolání a hlasu jeho poslušní.

Od časného rána, od založení církve svaté až do skonání světa trvá jediný veliký den práce, doba pro naši spásu.

Bůh volá na úsvitě — dívky v útlém věku, o 9. hodině ranní — jinochy a dívky dospělejší, o 12. hodině polední — muže

a ženy, o 3. hodině odpolední — všechny, kteří ještě zaháleli v starším věku, o 5. hodině, hodinu před skončením práce — všechny, kteří hlasu jeho dosud neslyšeli aneb slyšeti nechtěli. — Bůh volá, nenutí nikoho, záleží na svobodném rozhodnutí našem, zdali se rozhodneme pro dobro či zlo, pro Boha či ďábla, pro nebe či peklo.

Milost boží osvětluje, posiluje, táhne k dobrému, odvrací od zlého, proměňuje nás a posvětluje. Kdo odporuje hlasu božmu, hřeší proti Duchu sv., jak sv. Štěpán vytkl nepřátelům Kristovým: »Vy tvrdé šíje neobřezaných srdcí a uší, vy se vždycky protivujete proti Duchu sv., jakož otcové vaši, tak i vy.« (Skutk. ap. 7, 51.)

Proto připomíná sv. Pavel své věřící, aby nepřijímali milosti boží nadarmo. (2. Kor. 6, 1)

2 Ku hlasu milosti boží máme se chovati, jak to učinili dělníci v dnešním evangeliu k vyzvání hospodáře, šli hned, aby pracovali.

Evangelium: »A vyšel okolo 3. hodiny (9. dopoledne), uzřel jiné, ani stojí na trhu zahálejce. I řekl jim: Jděte i vy na vinici mou, a co bude spravedливо, dám vám. A šli. Opět vyšel o 6. hodině (12. polední), o 9. hodině (3. odpolední), najímal služebníky.«

Tedy po začátku práce již hledal stále nezaměstnané a všichni ochotně práci přijímali. Bůh volá, my máme spolupůsobiti, ochotně a svobodně se rozhodnouti. Sv. Augustin praví: »Bůh stvořil tě bez tebe, ale nespasí bez tebe.« Sv. Pavel, dříve nepřítel Krista, jakmile zaslechl hlasu milosti boží, zvolal: »Pane, co chceš, abych učinil?« Stal se nejhornlivějším dělníkem na vinici Páně. A když později v duchu přehlézel, co vše na vinici vykonal, co vše vytrpěl, zvolal v pokoře: »Milost boží jsem, což jsem, a jeho milost nebyla marná ve mně; ale hojnější než všichni jsem pracoval, avšak ne já, ale milost boží se mnou.« (1. Kor. 15, 10.) A ač nejvíce pracoval a zkusil, přece nezval sebe nejmenším, poněvadž pronásledoval církev Kristovu.

Co pokladů možno křesťanu si nashromáždit na vinici Páně. Dítka, jinoši, dívky, muži, ženy a starci — všichni jsou povoláni, všichni mohou mnoho vykonal a nebe si zajistiti.

3. Ale mnozí lidé tráví život v nečinnosti. Jak zarmoutil se hospodář, když viděl ještě o 11. hodině (5. večerní), hodinu před ukončením práce — mnohé zahálet! Evangelium praví: »A vyšel o hodině jedenácté a nalezl jiné, ani stojí. I řekl jim: »Proč tu stojíte celý den zahálejce?« Řekli mu: »Nikdo nás nenajal.« Dí jim: »Jdětež i vy na vinici mou.« Jak dobrotivý jest Bůh! Každému, i zatvrzelým a nekajícím, popřává času a dává tolik milostí, aby se mohli obrátit, budou-li sami chtít!

Zahálka jest hlavní hřích a má hrozné následky. Běda, kdo se práci vyhýbá a hledá jen zbytečné a hříšné zábavy; kdo ubíjí čas výstřednostmi a nepoctivostí. Běda, kdo zanedbává své domácnosti, kdo nepoctivě si vydělává chleba, kdo je na obtíž ji-

ným, stále nespokojen a jiným závidí! Pilná práce jest cti a pramenem všeho dobra, zahálka však ohavnou neřestí a pramenem chudoby a mnoha hříchů. Kdyby všichni dle vůle boží pracovali, nebyl by svět údolím slzavým, ale spokojenost by zavládla mezi lidmi.

Ale horší jest zahálka, lenost duševní, neochota sloužiti Bohu a konati své povinnosti. Bůh volá a člověk neslyší, odpírá milosti boží, hřeší těžce proti Duchu sv. »Dokud světlo máte, pracujte, ať vás nezachvátí tmy, kdy více nebude možno pracovati« — varuje nás božský Spasitel. Zvláště staří lidé, kteří již nad hrobem stojí, mají se zamyslit. »Dnes uslyšíte-li hlasu mého,« volá Bůh, »nezatvrzujte svých srdcí.«

4. Po práci čeká nás odměna. Evangelium vypravuje dále: »Když byl večer, řekl pán vinice správci svému: »Zavolej dělníky a dej jim mzdu, počna od posledních až do prvních.« Přišedše tedy, kteří nastoupili o 11. hodině (5. večerní), obdržel každý po jednom denáru. Přišedše i první, domnívali se, že obdrží více, dostali však i oni po jednom denáru.

Všichni dělníci na vinici Páně dostávají po denáru, t. j. kteří v milosti boží zemřeli, dosáhnou života věčného. Ovšem dle zásluh našich bude v nebi odměna různá, nižší a vyšší stupně blaženosti. Věčný odplátitel neřídí se dle doby práce, ale dle horlivosti, ochoty a lásky naší, jak jsme pracovali. Bylo by hříšno horšiti se nad tím.

Sv. Pavel praví: »Človče, kdo jsi ty, že odmlouváš Bohu? Zdali hrnec řekne tomu, jenž jej udělal: Proč jsi mne tak udělal? Zda hrnčích nemá muc nad hlinou, aby z téže látky udělal jednu nádobu ke cti a druhou k potupě?« (Řím. 9, 20—21.) Co Bůh činí, dobře činí; jedná vždy dle nevyzpytatelných úmyslů. Člověk sám váže často ruku boží, aby nemohla žehnati. Na křtu svatém dostalo se nám všem týchž a stejných milostí. Ale ne všichni jich stejně užívají. Proto ovoce u všech není stejné; u jedněch více, u jiných méně.

Čím více kdo miluje Krista, jeho učení, čím ochotněji plní přikázání, tím více povznáší se k Bohu; tím zásluha a odměna větší.

»Kdo má, tomu bude přidáno, a bude míti v hojnosti; kdo však nemá, tomu bude vzato, co má!« (Mat. 13, 12.)

Dle různosti dobré vůle lidské řídí se i různost udílení milosti boží. Toto podivuhodné a nevyzpytatelné tajemství bude nám zjeveno až v soudný den.

»Až přijde Syn člověka ve slávě a velebrnosti svého Otce s anděly, tehdy odplatí každému dle skutků jeho.« (Mat. 16, 27.)

»Kdo skoupě rozsévá, bude skoupě sklízeti; kdo seje v hojnosti, bude sklízeti v hojnosti.« (2. Kor. 9, 6.) »Jiná je jasnost slunce, jiná jasnost měsíce, a jiná jasnost hvězd. Neboť hvězda od hvězdy se liší jasností. Tak bude vzkříšení z mrtvých.« (1. Kor. 15, 41.)

Je to článek víry, že v nebi budou stupně blaženosti; nebude tam však závist.

5. Na světě je mezi lidmi mnoho nepřítelů, jak vidíme i u dělníků v evangliu. »A dostavše reptali proti hospodáři fíkouce: »Tito poslední jedinou hodinu pracovali a rovnými jsi je učinil nám, kteří jsme nesli břímě dne i horko.« — Nestalo se jim bezpráví. Dostali, zač byli najati. Závist je ošklivý hřích proti Duchu sv. Proč záviděti bližnímu štěstí, krásu, zručnost, milost boží? Láska k bližnímu jest naší svatou povinností. A »láska nezávidí,« praví sv. Pavel. (1. Kor. 13, 4.) Kdo má pravou lásku k bližnímu, přál by si, aby všichni byli šťastni. A pak hrozné následky mívá závist, svádí k na cti utrhaní, nenávisti, pronásledování, ba i vraždě. Třeba ucpat pramen, z něhož závist vychází, potlačit nezřízenou sebelásku, pýchu, požílavost, lakotu. Třeba prosit Ducha svatého, aby oheň lásky roznítil a každé hnutí ohavné závisti uhasil.

6. Rozdělování milosti boží jest pro nás nepochopitelné, ale pokaždé jedná Bůh moudře a spravedlivě. Bůh může také říci, co řekl hospodář k závistivým dělníkům: »Nečiním ti křivdy; zdali nesmluvil jsi se mnou jednoho denáru? Vezmi, co těého jest, a odejdi. Chci však také tomuto poslednímu dáti jako tobě. Aneb snad nesmím tak učiniti, co chci? Či oko tvé je zlé, že já dobrý jsem?«

Dobrotivý hospodář učí nás dbáti přikázání přirozených. »Co nechceš, aby ti jiní činili, nečiň také jim. Co chceš, aby tobě činili, čiň i ty jim.« — Tato přikázání vepsal Bůh do srdce lidí všech.

Jako Bůh je k nám dobrotivý, tak i my máme býti laskavými ku svým spolubližním. Zvláště se máme střežiti, abychom majetku bližního nepoškodili, ani jeho spravedlivých nároků. Prohřešení se proti těmto přikázáním přirozeným je hrubým zneužitím svobodné vůle a hanebným nevděkem vůči milosti boží.

Kéž by každý mohl kdykoli říci: »Nečiním ti křivdy; mám, co jsem v právu míti měl, dávám každému, což jeho jest; neodpírám almužny chudým ani pomoci potřebným.« Bohužel mnoho je nesvědomitosti mezi lidem. Žádostivi cizího majetku dopouštějí se podvodu a krádeže, ujímají mzdu pracujícím či zadržují, nespravedlivě jmění nevrací, učiněnou škodu nenahrazují. Nikdo nepřijde do nebe, nedosáhne slíbeného denáru, dokud sám do posledního haléře nevrátí bližnímu z nespravedlivého majetku.

7. Bylo by největší pošetilestí, kdybychom se domnívali, že budeme spaseni tím, že jsme křesťany, že máme pravou víru. Před touto pošetilostí varují nás poslední slova evangelia, slova Páně: »Poslední budou prvními a první posledními; nebo mnoho je povoláných, ale málo vyvolených.« Kdyby se nám dostalo sebe více milosti boží, nebudeme spaseni, nemáme-li sami dobré vůle a horlivosti.

Vůle naše hříchem je seslabena a pokazena; ale máme přece ještě vždy svobody rozhodnouti se pro dobro či zlo, a můžeme z milosti boží vše vykonati, byť se nemožným zdálo. Jaký bude

náš věčný úděl, nevíme; Bůh sám to ví. Ale víme určitě, že chceme-li, můžeme se státi dobrými či zlými, věčně blaženými či zavrženými. Závisí to od naší svobodné vůle a spolu milosti boží.

Při všem hleďte míti dobrý úmysl, vše ku slávě boží, spáse duše a blahu bližního! Každou práci začínejme s Bohem, Bohu ji zasvěcujme. Ruce k práci, srdce k Bohu. Bůh požehná práci naší a odmění na věčnosti.

Celý život náš bude jediným dnem práce pro nebe; bude-li setba hojná, bude hojná i sklizeň.

»Proč není tolik lásky mezi lidem jako dříve?« tázal se kdoš sv. Agathona. A stařeček odpověděl: »Dříve hleděli křesťané nejprve k nebi a pak si hleděli práce na zemi; nyní obracejí oči jen k zemi, a jen o pozemské věci se starají.«

Děkujme Bohu, nebeskému hospodáři, za milost, že nás povolal na svou vinici, že nás milostí svou podporuje a sílí, konejme své povinnosti beze strachu a donucení svobodně a ochotně, abychom nebyli při rozdávání odměň mezi posledními, ale prvními; abychom mohli zvolati na věčnosti se sv. Pavlem: »Milostí boží jsem, což jsem; milost boží nebyla ve mně marnou.« Amen.

V. M. Váchal.

Neděle první po devítníku.

Napsal Em. Žák.

»Ale kteréž v zem dobrou padlo, jsou ti, kteří slyšíce slovo, v srdci dobrém a výborném je zachovávají a užitek přinášejí v trpělivosti.« Luk. 8. 15.

Když otec s dětmi svými zasedá společně u stolu, stává se často, že v tiché chvíli zalétá myšlenkami v dalekou budoucnost a přemýšlí a hledí se dohadati, jaký as bude jejich osud, až dospějí. Všechny objímá stejnou láskou, všechny stejně snažil se vychovati, na jich vzdělání přinesl tytéž oběti. A přece tuší, že budoucnost jich nebude asi stejně skvělá a šťastná. Záležít na tom, jak hluboko do jejich srdce rady a naučení jeho vnikaly, jak kdo sobě uvyl jimi se řídit, a jak se každý též přičiňoval k lidnou a spokojenou budoucnost sobě zabezpečiti.

Dnešní sv. čtení připomíná nám Spasitele, an sedě uprostřed svých věrných, předpovídá, jak působiti budou slova jeho v jich srdci, kolik štěstí jim přinesou, jaká budoucnost a jaká odměna je čeká. Mluví k přítomným; ale vševědoucím zrakem Svým patří již na všechny nesčetné miliony budoucího lidstva, kterým příští rozsévá slovo jeho v srdce nasejí, a vidí nestejný užitek a nestejný osud učení svého v jich duších a spolu nestejně jich štěstí.

S teskností a bolem mluví o těch, kterým ďábel a jiní nepřátelé víru ze srdce vyjmou; o těch, kteří sobectvím, vášněmi, pečováním o statky hmotné a prchavé rozkoše světa sami v sobě

životodárnou sľlu svatě nauky jeho udusľ. A je zajistě Spasiteli, nejvřše soucitněmu s lidskou bľdou a nešťěstľm, při slovech těch nevřslovně smutno. Vidľ tolik nešťastných, řivotem zklamaných lidi, kterým slovo jeho nepřineslo řádněho uřitku! Ale oko Spasitelovo náhle se jasň, po tvářĩ jeho rozlěvá se radost, když dokonává řeč svou prorockými slovy: »Ale kterěř v zem dobrou padlo, jsou ti, kteřĩ slyřice slovo, v srdci dobrěm a vřborněm je zachovávájĩ a uřitek přĩnášejĩ v trpělivosti!«

Aby člověk dosáhl pravěho řtěstľ, aby se stal »synem svěťla« — jak Pľsmo sv. bohumilě lidi nazývá — jest vedle slov Páně nutno dvojřho: »Slovo bořĩ v srdci dobrěm a vřborněm zachovati; a uřitek přĩnášeti v trpělivosti.« Slovy těmito Spasitel naznačuje, řeho jest potřebĩ, aby člověk se stal řlechetnou povahou, ři jak se obyčejně řlká: charakterem. Uvažujme dnes o tom krátce.

1. Kdo chce břĩti v pravdě uřlechťilým, musí nejprve dobré a mravně řásady mľti ve svěm srdci, a důsledně těmito řásadami se řľditi. Jedině důslednost a ustálenost v dobrých řásadách zaslouřĩ člověku název charakteru, uřlechťilě povahy.

Mezi nejvřtřĩ muře minulého stoletľ řitá se obyčejně císař Napoleon I. Nejvřtřĩ vřbojce, geniální válečník tohoto věku. Přĩtomností svou uchvacoval a okouzľoval statisice svých vojnů a vedľ je k vítězství. Kácel trůny svých soupeřů, podmaňoval národy. A jakě byly výsledky jeho řinnosti? Nespočetně tisíce statných muřů padlo, města vyplněna, role zpustořena, nářek a bľda ozývály se z míst, kam vstoupil svojĩ drťící nohou. A co jej vedľo k těmto řinům? Sobectvľ, nenasytná řhtivost po vládě, řti a bohatství. Ořil v něm takorřka pohanský duch řľmských císařů. Byly to snad uřlechťilě řásady mravnĩ? Zajistě nikoli. Proto k vřzešeným povahám po našem řřestanském názoru po- řčítán břiti nemůře.

Nikdo nebude těř počťtati k uřlechťilým povahám krále Saula, jenř nenávistĩ zahořev proti Davidovi, po dlouhá řeta ukládal o jeho řivot. Ale řlechetným nazve každý Davida, jenř nenávist Saulovu spláčeje láskou, i tehda jej propouřťĩ, když v ruce jeho upadľ a měl jej cele v moci.

Vřzácněmu jměnu »charakter« mnohdy řpatně se rozumľ. Lid jměnuje charakterem každěho, kdo jest důsledným, neobľomě vytrvalým v řistých řásadách, byť ony byly řpatně a nřzkě. Vytrvati v zľem, důsledně nechtřĩti uznati to, co všichni ostatní za správně a dobré považujĩ, toť není řnámka charakteru, toť projev zatvrzelosti a pouhě umřněnosti. Člověk, v pravdě řlechetně povahy, rád dá se přesvědřiti a poučiti, a jest ochoten vřdy nařpraviti, jakmile znamenal, ře pochybil aneb někomu ubľřil.

»Slovo bořĩ v srdci dobrěm zachovati«, toť jest dľe slov Spasitelových první podmĩnkou, aby člověk se vřvinul v řlechetnou povahu. A k těmto řásadám cele přĩlnouti, uřiniti je pravidlem svého řivota, toho přede všĩm potřebĩ. Sám Goethe, velký básník německý, (v řlistu svěm k Schlosserovi) pravľ: »Vřznati mi jeřť,

že ušlechtilé, nesobecké povahy po celý život svůj jedině tam jsem našel, kde jsem viděl pevně založený náboženský život.«

Báseň Heine řekl kdysi o velikolepém domě v Kolíně nad Rýnem, že jej »stavěla katolická dogmata.« Jest takofa vtělením katolické věrouky v umění. A právě tak charakter může vytvořiti jen pevné, náboženské stavivo, víra. Kdo zásadou života svého činí: sobectví, lakotu, kdo pýchou neb vášněmi dává se vésti, šlechetnou povahou nikdy se nestane. Písmo sv. dobře dí: »Počátek moudrosti jest bázeň boží.«

2. Ale k založení charakteru ještě druhého jest potřebí: »Užitek přináseti v trpělivost.« Co jsou zásady a úmysly samy o sobě? Krásná hesla; duchaplná, líbezná slova. Ale šlechetnou povahu ještě netvoří — skutků jest potřebí. Užitek přináseti, konati dobré skutky, plynoucí ze šlechetných zásad, toť jest známkou ušlechtilého charakteru.

Jedině v boji osvědčuje se statečná povaha vojáka, a jedině v zápase a ve vítězství nad pokušením ukáže člověk svoji povahu. Kdo lákáním svěsti se dá a podlehá, kdo nedovede v důslednosti pokušení odolati, nedovede trpěti a přináseti oběti, nemůže nikdy dospěti v povahu ušlechtilou. — »Spravedlivý jako palma kvěsti bude, jako cedr na Libánu rozmnoží se,« dí Písmo sv. (Žalm 91. 13.) At sebe prudší vítr zavane, palma se sice nachýlí, ale nezlomí. Byť krutá bouře rozpoutala se tak, že domy ze základů boří, cedru, který mohutnými kořeny hluboko spočívá v zemi, nevyvrátí. A tak i každý pravý charakter ukáže se v bouři pokušení. Trpí, sténá pod tíhou pokušení, ale nezlomí se, nepadne. On »jest jako strom, který štípen jest podle vod tekoucích, jenž ovoce své vydá časem svým« (Žalm 1. 3.) »Charakter — toť všestranně vychovaná vůle,« praví Novalis.

Uchovati šlechetné zásady a dle nich jednati, toť právě umění nejtěžší. Toť často tak nesnadné, jako udržeti jemnou květinu za mrazu venku, aby nezmrzla, nebo pronésti světlo průvanem, aby neshaslo. Úkol tento jest ovšem těžký, ale nikoli nemožný. Tisíce lidí, jichž památka žije u vděčné paměti, toho dokázali a životem svým zůstavili i nám jasné stopy, v nichž kráčet máme. A stálým cvičením se v dobrém, uvykáním pořádku od mladosti, poctivosti, mravnému životu, pravdomluvnosti, jest nejbezpečnější cesta, kterou člověk vyroste v šlechetnou povahu, ryzí charakter. Anglický literární historik, Disraeli, případně řekl: »Ten, který nechce pohlížeti vzhůru, bude pohlížeti dolů, a duch, který se nechce vznášeti, je odsouzen, aby se plazil.«

V životopisech prvních světců křesťanských nejednou čteme, že kráčeli plameny ohně bez nejmenší poruchy. Patřice vysoko k nebi šli s radostnou tváří výhní, v níž oheň vysoko šlehal. Nechci dotýkati se těchto zpráv, zda jsou skutečnými, zaručenými a tudíž zázraky, nebo pouhými legendami. Ale tolik je jisto, že v nich spočívá hluboký smysl. Kdo má stále život Ježíše Krista na paměti, kdo dle slov apoštolových snažil se »kráčet v jeho slépějích«, ten s klidem překoná žár největších pokušení, ten

vítězně projde plameny mocných vášní. Tak v mravním, krásném smyslu a na nás jest, abychom dovedli procházeti »plameny ohně«, žárem pokušení.

Zle by nám bylo, kdybychom v této snaze neměli vzorů. Kdybychom neviděli statečných vítězů, kteří slavně vyšli z ohně pokušení. A nejjasnější vzor, největší příklad zůstavil nám ten, jenž nejvýše skromný, pokorný a chudý, sám pravil: »Učte se ode mne«, Ježíš Kristus. Kdo dychtí po pravdě, toho poučuje; kdo touží po síle mysli a statečnosti, toho posiluje, kdo hledá u něho útěchy, tomu jí hojně vlévá, kdo prahne po naději, tomu z jeho slov zasvitne.

Když ve velikolepém kázání na hoře rozvinul před zástupy posluchačů všechnu svoji mravouku, jí povýšil a zdokonalil učení Starého zákona, zakončil svoji řeč tímto hlubokým podobenstvím: »Každý, kdo slyší slova má a koná je, bude připodobněn muži moudrému, který postavil dům svůj na skálu. I spadl příval, přišly řeky, vály větrové a obořily se na ten dům; a nepadl, neboť byl založen na skále. A každý, kdo slyší tato slova a nekoná jich, bude připodobněn muži, bláznů, který postavil dům svůj na písku. I spadl příval, přišly řeky a vály větrové, a obořily se na ten dům. I padl a pád jeho byl veliký.« (Mat. 7. 24.—27.) Učení Kristovo, toť jediný pevný základ k spokojenému, šťastnému životu. Jediný prostředek k založení ušlechtilého charakteru. Kdo na jiných zásadách chce budovati, staví na písku.

Počátkem XV. století žil v jednom klášteře diecése utrechtské prostý, skromný mnich, sv. To nás Kempenský. Napsal objemem malou knížku: »De imitatione Christi« — »O následování Krista«. Největším mužům stala se knížka tato nejvzácnější četbou a průvodkyní na cestách života. Stala se po Písmě sv. jednou z nejvýznamnějších knih celého světa. Vytvořila, jak se praví, více šlechetných povah nežli čítá písmen.

Kéž i vám Kristus jest na cestách života vždy vzorem a příkladem! Živé jeho slovo nechť i u vás vzroste a vydá užitek stonásobný, aby on, soudce světa, o vás říci mohl: »Hle, toť jsou, kteří slyšíc slova života v srdci dobrém a výborném je zachovali a užitek přinesli v trpělivosti!« Amen.

Na svátek Očišťování Panny Marie.

Světlo v církvi katolické.

»Světlo k osvětlení pohanů a k sláve lidu vyvoleného.« (Luk 2, 32.)

Přesvatá rodina, jaké nebylo ještě na světě, objevuje se dnes v chrámu jerusalemském; Maria, nejblahoslavenější Panna a Matka boží, Ježíš, její božské dítě, a sv. Josef, pěstoun Páně. Horlivost jejich, dokonale naplniti zákon božský, přivedla je do chrámu Páně. Když se naplnili dnové očišťování Marie podle zákona

Mojžíšova, praví evangelium, přinesli Ježíše do Jerusalema, aby ho představili před Hospodinem, a dali oběť, jak předepsáno bylo v zákoně Páně. Tehdy však přišel do chrámu také ctihodný stařec Simeon z návodu Ducha sv. Očekával již dlouho s toužebností příchod zaslíbeného Vykupitele. A Duch sv. mu zjevil, že nezemře, dokud Vykupitele nespasí. Vzal i on božské dítětko na lokte své, velebil Boha, řka: »Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého podle slova svého v pokoji, neboť viděly oči tvé spásu tvou, kterou jsi připravil před očima všech národů, světlo k osvícení pohanů a k slávě lidu svého vyvoleného.«

Že je Ježíš, jak sám sebe nazval, světlem k našemu osvícení, staví nám dnes církev svatá názorně svěcenou svící před oči. Význam svěcené svíce bude předmětem dnešní sváteční promluvy.

Již v Starém Zákoně poručil Bůh, aby ve svatyni postaven byl sedmiramenný svícen, a na něm aby ustavičně světla hořela. Církev katolická od nejstarších dob rozsvětluje světlo při bohoslužbách, při udělení svátostí, před svatostánkem, přibýtkem Ježíšovým na oltáři. Činí tak ze zvláštního úmyslu a chce tím vzbuditi v srdcích našich spasitelná předsevzetí a oživit vznešené pocity naší duše.

1. Obyčej ten má nám připomenouti doby, kdy křesťanům nebylo dovoleno veřejně k bohoslužbám se shromažďovati, a proto museli se scházeti na odlehlých místech časně z rána neb za noci v podzemních skrýších, kde obětována mše sv. a věčící přistupovali ke stolu Páně. Běda, kdo byl přistižen; smrti neušel.

Po celá tři století za ustavičného pronásledování používalo se světél při bohoslužbách z přirozené nutnosti; zvyk tento však se podržel, i když křesťané dosáhli svobody a mohli veřejně služby boží konati, abychom měli stále na mysli, jak horliví byli první křesťané v plnění křesťanských povinností a sami povzbuzeni jejich neohrožeností víru veřejně vyznávali a bohoslužeb horlivě se účastnili. Jak bude jednou zahanben křesťan vlažný, který se chrámu vyhýbal, pro vše měl dosti času, jen pro Boha míti nechtěl.

Císař Jindřich II. chodíval na mši sv. o půl hodiny dříve, klečívál před křížem a rozjímal o přehořkém utrpení Páně, takže často pro slzy z modlitební knihy nemohl se modliti. »Pohled na kříž — říkával — je nejlepší přípravou ke mši sv., neboť kříž hlásá nám nesmírnost lásky, kterou se Syn boží za nás obětoval a každodenně na oltáři obět obnovuje. Mohl by kdo nemilovati Boha a nenáviděti bližního?«

2. Světlo v chrámu Páně má nám dále připomenouti, že Ježíš jest skutečně tím, kým ho Simeon nazval, světlem k osvícení našemu.

»Já jsem světlo světa,« pravil o sobě Kristus sám; »kdo mne následuje, nechodí v temnotách.« Světlem jeho jest učení, jehož svět pohanský neznal. Naučil nás znáti pravého jednoho Boha, bytost nejdokonalejší ve třech osobách, nejsvětější, jež miluje

dobré a nenávidí zlé, Stvořitele nebe i země, zachovatele světa a všeho tvorstva; bytost nejvyšší dobrotivou, od níž všeho máme, čeho ku žití spokojenému zapotřebí; poučil nás, že Bůh stvořil nás, bychom ho poznali, milovali, jemu sloužili a se klaněli a za to spaseni byli. Učil nás, že Bůh je nejvyšší shovívavý, dává čas a prostředky, abychom se polepšili; nejvyšší spravedlivý, dobré odměňuje a zle trestá; nejvyšší pravdomluvný a věrný, splní, co slíbil, vykoná, čím pohrozil. Učil nás o prvním hříchu prarodičů a jeho následcích pro nás; že Bůh nezavrhli nás, ale Syna svého jediného poslal na svět, aby nás vykoupil a spasil. Učil nás, že duše nesmrtelná jednou spojí se s tělem, aby spolu došli odměny neb trestu.

Skrze Krista dostalo se nám světla v nejdůležitějších potřebách našich a záhadách; tmy pověry a nevěry, bludy a neřesti zaplašeny, temnosti rozptýleny; osvětil nám celou věčnost za hrobem, takže bez úzkosti a strachu bezpečně můžeme za Kristem kráčet.

Francouzský nevěrec Jouffroy chtěl kráčet světem bez světla Kristova; prostudoval všechny soustavy filosofické, prozkoumal všechny vědy a výzkumy lidské a poznal konečně, že ještě nechodí ve světle, ale potácí se v temnotách, a proto vyznal veřejně, když byl osvěcen světlem učení Kristova, že na jediném listu katechismu více nalezl pravdy a světla, nežli v haldách nejucnějších spisů.

3. Nemohla vhodněji církev katolická zdůrazniti pravdu: »Ježíš jest naším světlem a vůdcem od kolébky až ku hrobu,« nežli tím, že každému při křtu sv. a při jeho smrti podává hořící svíci do rukou. Hořící svíce při křtu sv. je znamením, že se nám právě dostalo skrze sv. křest světla víry a zárodku plamene božské lásky. Připomíná nám povinnost, abychom ve světle víry a ctnosti kráčeli — dle slov Spasitelových: »Tak světlo vaše před lidmi, ať vidí vaše skutky dobré a velebí za to Otce, jenž jest v nebesích.« Z dítky temnosti stali jsme se na křtu svatém dítkem světla, a máme nositi při křtu rozžatou pochodň víry a svatě lásky vysoko vztýčenou, abychom se podobali moudrým pannám a kráčeli vsíříc Ježíšovi, ženichu našich duší. Proto řekl nám kněz při křtu svatém: »Vezmi hořící svíci a neporušenou zachovej smlouvu křestní, zachovávej přikázání, abys až Pán přijde na svatební hostinu, v ústrety jemu vyšel se všemi nebesťany a měl život věčný.«

Běda, kdo si nechal svíci zhasiti; bude při pochodu nebeského ženicha vyloučen z hostiny svatební, jak se stalo pannám nemoudrým, jež neměly světla ve svých lampách.

Když slavný missionář P. Sorin přišel k novokřtěncům v No-taonassibi, otázel se jich, jak se jim vede. Plesali šťastím, že se naučili kráčet ve světle víry a bohumilého života.

»Před nedávnem byli jsme rotou lupičů a opilců, hanbou a postrachem celého okolí. Ale co jsme pokřtěni, každý obdivuje se naší střídmosti, ctnosti, horlivosti a tichosti.« A jeden kanadský

myslivec řekl: »Věřte mi, na vlastní oči jsem viděl, jak tito před nedávnem drancovali a pálili přibytky bělochů, dětem hlavy o zed rozbíjeli neb do vařící vody házeli. A nyní spatřivše missionáře, z vděčnosti nad svým štěstím před ním na kolena padají, ruce líbají a nás tak zahanbují.« — Sv. Ludvík, král francouzský, říkával: »Tři hrsti vody, jimiž jsem byl pokřtěn, jsou mi vzácnější, než tři koruny královské, jež nyní na hlavě nosím.« — Alfons, král kastilský, často říkával: »Ustavičně děkuji Bohu za to, ne že jsem králem, ale křesťanem.«

4. Před oltářem dnem i nocí hoří světlo, jež proto nazýváme věčným; hlásá nám, že Kristus Bůh a člověk zároveň, světlo světa, viditelně mezi námi přebývá; povzbuzuje nás, abychom se nejvyššímu Pánu a Spasiteli v nejsv. Svátosti klaněli, žijou věrou a ustavičnou láskou oslavovali; hlásá nám nevýslovnou a ustavičnou lásku Syna božího k nám, že stále je hotov nás občerstvovati nebeskou útěchou, posilovati a živiti nejsvětějším Tělem svým, osvěcovati v temnotách, rozobňovati božskou láskou, chrániti před úklady nepřátel spásy naší; podává ruku všem, kteří ve hříchu zabředli; odpouští, když litují poblouznění a vyznají se upřímně a zatouží po životě lepším, posiluje Tělem svým, zárukou pravé radosti a věčné spásy.

Proto s hořícími svícemi přistupují po prvé ke stolu Páně děti, jichž srdce hoří nebeskou láskou a touhou po milostivém Spasiteli.

Sv. Gertruda dnem i nocí zabývala se nejsv. Svátostí Oltářní, po ní toužila, takže celý její život možno nazvati ustavičným přijímáním. Kdykoli měla přistoupiti ke stolu Páně, dlouho se k posvátnému okamžiku modlitbami, postem, sebezapíráním připravovala, a po sv. přijímání dlouho opět Bohu děkovala. Kristus, světlo světa, byl jí ustavičným vůdcem, těшитelem a ochráncem.

5. Rozsvěcujeme světla také nejen před křížem, ale i před obrazy svatých, velebíce je, že kráčeli za života pozemského ve světle víry za světlem božského Spasitele, příkladem svým jiné osvěcovali, a světla věčného došli, a prosíme za přimluvu, aby nám vyprosili sílu, bychom i my ve světle víry a dobrých skutků kráčeli a nebeského světla dosáhli. Sv. Theofil dnem i nocí udržoval světlo před křížem, před nímž konával denní modlitby. Byl za pronásledování sám na kříž pověšen, zvolal radostně: »Nyní jsem opravdu křesťanem, pravým žákem Kristovým. Kristus byl mým světlem, mojí silou, Kristus je mým vítězstvím a slávou.« Chateaubriande, bývalý nevěrec a po trpkých zkušenostech věřící křesťan, spisovatel francouzský, zažil bouři na moři. Když všichni ztráceli naději na záchránění, ředitel lodi zůstal klidným maje před sebou obraz Panny Marie a před ním rozsvícenou lampičku. Chateaubriande pak napsal: »Nepatrné světélko před obrazem Rodičky boží dává více síly a útěchy než celé folianty učených knih.« — Barrande, francouzský učenec, zpytatel siluru českého, v domě v Praze, v němž zůstával, sám rozsvěcoval lampičku před

sochou sv. Jana Nep. Co útěchy nalézají věřící křesťané ve světélku před obrazem svatých, následující v příkladu jejich samého Ježíše Krista.

6. Rozsvěcujme světlo, když někdo umírá, aby si nemocný vzpomněl na světlo pravé, Ježíše Krista, který jedině může nás uvést do světla věčného; aby i ten, kdo celý život chodil v temnotách, vzpamatoval se teď a zatoužil po světle a všechnu naději složil v Ježíše Krista.

V Paříži umíral slavný lékař dr. Lambert. »Nenechávejte mne ve tmách,« říkal, chtěl mít světlo. »Podejte mi Krista« a líbal kříž. A když přijal sv. svátosti, zvolal: »Jak dobrotivou matkou je církev sv.«

Že u mrtvol rozsvěcují se světla, vede nás k tomu láska; prosíme, aby zesnulý hoden byl vejít do světla věčného. Za zemřelé obětují se svíce, aby dokud tyto nejsou stráveny, konaly se ustavičné modlitby za spásu duše.

Světlem naznačena jest naše láska, jež nás pobádá k horlivým modlitbám a prosbám o pomoc ve všech potřebách.

Prosme dnes nejbлаhoslavenější Pannu, Matku boží, aby nám vyprosila té milosti, abychom ustavičně ve světle Kristově a svátosti kráčeli a jednou se Simeonem při odchodu s tohoto světa mohli zvolati: »Propustiž mne nyní, Pane, v pokoji, neboť oči mé spatřily spasení světa, světlo ku osvětlení národů a slávě lidu vyvoleného; srdce mé okusilo v něm tolik sladkosti a útěhy; uveď mne nyní ku světlu věčnému, Ježíši Kristu, abych s Bohorodičkou, Marií Pannou, a všemi nebešťany a svatými na věky Tebe velebil.« Amen.

J. M. Váchal.

Neděle druhá po devítníku.

Potřeby víry.

»Prohlédni, víra tvá tě uzdravila.«
(Luk. 18, 42.)

Slepec, o němž nám dnešní sv. evangelium vypravuje, zajisté již slyšel o velkých zázracích, které Pán Ježíš konal, a proto nepřál si ničeho vroucněji, než aby se k tomuto divotvůrci z Nazareta přiblížiti mohl, neboť pevně věřil, že by jej od těžkého ne-duhu jeho osvobodil. A tu se stalo, že Pán Ježíš ubíral se po cestě, vedle níž slepý žebrák seděl, k Jerichu. Sotva že slepec od kolemjdoucích uslyšel, že Pán Ježíš se tudy ubírá, počal volati: »Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou!« A nevolal nadarmo, neboť božský Spasitel poručil ho k sobě přivést a otázal se ho řka: »Co chceš, ať tobě učiním?« — On pak řekl: »Pane, ať vidím!« — A Ježíš řekl jemu: »Prohlédni, víra tvá tě uzdravila!«

A tážete se, dráží v Kristu, proč Pán Ježíš tak rychle vyplnil prosbu tohoto slepce? Víra to byla, jež se Pánu Ježíši na něm tak líbila. Víra to jest, jež činí Bohu milými i nás. A proto

musí nám býti sv. víra nejdražším pokladem, který si za každou cenu zachovati a proti útokům nepřátel chrániti musíme.

A těch nepřátel víry jest dnes tak mnoho. Nevěra se káže na katedrách universitních, na táborech lidu, v divadlech, hostincích, všude, kam se obrátíme, slyšíme útoky proti víře katolické, a kam nepronikne hlas nevěry, tam rozšiřuje nevěru tisk, který v nesčíslných exemplářích zaplavuje města i venkov a dostane se i do nejzapadlejších chatrčí.

Abychom se ve sv. víře upevnili, chci vám dnes ukázati, jak potřebna jest víra a jak ji máme vyznávati.

I.

1. Víra jest potřebna každému člověku. Člověk touží po pravdě a chce odpověď na životní otázky: Odkud jsi, kam jdeš, k čemu jsou ty věci kolem tebe? Marně hledali odpověď na tyto otázky nejučenější mužové starověku. To, co o těchto věcech vymysleli a napsali, byly jen domysly, jež ničím prokázati nemohli.

Správnou odpověď na tyto otázky mohl nám dáti jen Ten, který o sobě pravil: »Já jsem cesta, pravda a život.« Jen v Jeho náboženství jsou rozluštěny ty nejdůležitější záhady tohoto života.

2. Člověk má však nejen rozum, který touží po pravdě, nýbrž i srdce, které žízni po stěstí. Svět nabízí mu sice své statky a radosti; ale ty nemohou trvale srdce naše upokojiti. Vede se nám jako malým dítkám, které obdržely nějakou hračku. Z počátku mají z ní velikou radost, brzo je však omrzí, a oni ji pohodí do kouta. Právě tak nemohou ani světské radosti naše srdce trvale ukojiti; ono žádá vždy více a více, ono touží po nekonečném, nepomijitelném dobru a toto neskončené dobro nabízí mu svaté náboženství. Dobře praví svatý Augustin: »Ó Bože, Ty jsi nás stvořil pro sebe a proto nepokojno jest srdce naše, dokud nespočine v Tobě.«

3. Než tyto dva důvody pro potřebu víry budou se vám snad zdáti příliš ideálními a proto uvedu ještě jeden důvod praktický. Tento svět nazýváme slzavým údolím a my v něm žijeme jako »vyhnaní synové Evy«, vydáni rozličným svízelm a útrapám. Kdo pak nás potěší a posílí, když rána za ranou na nás dopadá, neštěstí za neštěstím nás stíhá? Snad známe a přátelé naši, kteří nám hledanými slovy svou soustrast projeví? Ach, my to dobře cítíme, že to jsou jen prázdná slova, která srdce naše potěšiti nemohou. Jediným upřímným přítelem je tu svatá víra, která obrací zraky naše k nebesům a učí nás volati: »Otče náš, buď vůle Tvá jako v nebi, tak i na zemi!«

4. Než víra jest nevyhnutelně potřebna nejen jednotlivcům, nýbrž i celé společnosti lidské. Tato nemůže obstáti, nemají-li jednotliví členové její náboženství. Neboť zákony a nařízení, vojsko a četnictvo, soudní úřady a káznice nemohou člověka na uzdě držeti; neboť kdo neuznává autoritu boží, neuzná ani autoritu

lidskou; kdo není věren svému Bohu, nemůže býti věren ani svému bližnímu, nemůže býti věren ani své vlasti. Člověk bez náboženství jest nebezpečným nepřitelem veřejného pořádku a sociálního života. To poznal již pohanský filosof Plato, který pravil: »Kdo náboženství podřívá, ten otfásá základními pilíři lidské společnosti.«

Proto zůstaňte, drazí v Kristu, věrní římsko-katolické církvi, jejíž nejvyšším pastýřem je papež římský. Nevěřte svůdcům, kteří k vám přicházejí v rouše ovčím, třeba i v rouše kněžském, a říkají vám: Naše církev československá, kterou jsme v lednu 1920 založili, je také církev Kristova; rozdíl je jen ten, že my sloužíme mši sv. v jazyce českém a že naši kužlí se oženili. — Nevěřte jim, pravím, oni se odtrhli od pravé církve Kristovy, odtrhli se od jedné, pravé církve katolické, jsou to odpadlíci, bludaři, a každý, kdo jim věří a se k nim přidá, jest odpadlíkem a zrádcem Krista.

5. Zachovejte si tedy svou víru římsko-katolickou, kterou jste při křtu sv. přijali, a řiďte se dle ní ve všem smýšlení a jednání svém. Víra vaše musí býti živá, musí se ukazovat skutky, a proto plňte věrně povinnosti, které vám sv. víra ukládá.

První a každodenní povinností naší jest modlitba. Jako tělo potřebuje pokrmu, aby zůstalo zdravo a mohlo pracovat, tak i duše naše potřebuje pokrmu duchovního, aby mohla konat dobré skutky a zůstat v milosti boží, a tím pokrmem duchovním jest modlitba. A proto, když po občerstvujícím spánku Bůh vám dal dočkati se nového dne, obraťte srdce své k Otci nebeskému a poproste ho, aby vás po celý den sílil a požehnáním svým provázel všechny práce vaše. A když den schýlil se ke konci, a vy se chystáte unavené tělo své uložit k odpočinku, nezapomeňte na toho dárce všeho dobra, který vás po celý den všemohoucí rukou Svou chránil, a poděkujte mu za nesčíslné dary Jeho.

A když tak po celý týden ve spojení s Bohem a z lásky k němu jste pracovali a přiblížili se neděle, den Páně, a zvony vás zvou do kostela na služby boží, neopomeňte tuto důležitou povinnost a přijďte sem, abyste společně a veřejně uctili svého nejvyššího Pána a byli účastni těch milostí, které nám Syn boží na oltáři se za nás obětující uděluje. Návštěva služeb božích o nedělích a svátcích je nejlepším měřítkem víry a zbožnosti, jaká na osadě panuje. Poloprázdný kostel při službách božích hlásá, že na osadě panuje náboženská chladnost a lhostejnost a že nevěra zapustila tam již hluboko své kořeny. Návštěvou služeb božích udržuje a rozněcuje se naše víra. Kdo v neděli a ve svátek zbožně obcuje službám božím, vyznává veřejně svou víru a ukazuje, že je katolickým křesťanem.

Tuto pravdu potvrzují nám nejnovější události v Rusku, u nás i v jiných zemích. Poněvadž však není dovoleno s tohoto místa o našich společenských poměrech mluvit, chci poukázat jen na francouzskou revoluci ku konci 18. století. Tam snažili se náboženství ze základu vyvrátiti. Chrámy byly proměněny ve stáje

a skladiště, oltáře pobořeny, kříže a sochy rozbity, mnoho kněží pobito, místo Boha ctili rozum lidský. A jaký byl toho následek? Všechn pořádek byl zvrácen; nejhorší vyvrhelové zmocnili se vlády a kradli, loupili a ve jménu svobody vraždili všechny, kteří s nimi nesouhlasili. Guilotina pracovala ve dne v noci a krev těch nejšlechtetnějších občanů tekla proudem.

Tak to vypadá ve státě, kde náboženství nekrotí lidské vášně. Kdo se nebojí Boha, věčného a spravedlivého soudce, kterému bude muset jednou počít klásti ze všech skutkův svých, ten se nebojí také žádné lidské vrchnosti. V takovém státě chce jen každý poroučet a nikdo poslouchat.

II.

Než, drazí v Kristu, má-li býti lépe, nesmíme jen naříkat, nýbrž musíme sami ruku k dílu položit a každý dle sil svých pomáhat, aby víra opět ožila v srdcích lidských a stala se opět pravidlem veškerého našeho smýšlení a jednání.

1. K tomu cíli je třeba, abychom sami svou svatou římsko-katolickou víru si zachovali a vyznávali. Pravíme ne nadarmo: římsko-katolickou víru, t. j. tu víru, kterou nám hlásá náměstek Kristův na biskupské stolici římské; neboť »pryč od Říma« je heslem našich nepřátel. A oni vědí dobře, proč nás od Říma odtrhnouti chtějí. Neboť v Římě je skála, na níž Kristus církev svatou vzdělal, takže brány pekelné ji nepřemohou, tam je sloup a utvrzení pravdy; tam vyvolil si nejvyšší pastýř a neomylný učitel pravdy své sídlo, aby odtud celou církev Kristovu řídil; tam je střed naší síly a jednoty. Jakmile bychom se od Říma odtrhli, ztratili bychom jednotu víry a přestali bychom býti katolickými křesťany. Neboť jen sv. Petrovi a jeho nástupcům, papežům římským pravil Pán Ježíš ta památná slova: »Pasiž beránky mé, pasiž ovce mé!« Kdo neuznává tedy papeže římského za svého nejvyššího pastýře, nenáleží již k ovcím a beránkům Kristovým. Kdo vybízí k odpadu od papeže, ten svádí k odpadu od Krista.

To dobře vědí naši nepřátelé a proto schválně pořádají na neděle a svátky v čas služeb božích rozličné národní slavnosti, výlety, tábory lidu, aby věřící od služeb božích odvrátili dobře vědouce, že, jakmile katolický křesťan začne zanedbávat služby boží, vždy více a více od Boha se vzdaluje, než konečně Ho opustí na dobro. Kdo nesvětí neděle ve chrámu Páně, světi je jinde, a co slz takové svěcení neděle stálo, kolik rodin již tím bylo zničeno, to je vám dobře známo.

Proto pro své vlastní štěstí važte si příkázání božího: »Pomni, abys den sváteční světil!« Chodte s dítkami svými dopoledne do chrámu Páně, pomodlete se tam za ně a za sebe a přesvědčte se, že budete šťastnější a spokojenější. Ten Pán Ježíš, kterého jste zde navštívili, kterému jste obětovali hodinu svého času, nezůstane dlužníkem, On vám to odplatí mnohými potřebnými milostmi a svým požehnáním a tam na onom světě životem věčným. Amen.

— ský.

O církvi.

Napsal Antonín Melka.

Neděle první postní.

Zaručené vítězství.

»A brány pekelné ji nepřemohou.«
(Mat. 16, 18.)

S anděli, kteří přišli k Tobě, Spasiteli, aby Ti po vítězném boji sloužili, padáme i my k nohám Tvým a prosíme: Osvět a posilni nás, abychom i my v boji o duši svou zvítězili!

Ano, veliký boj o duše je celá doba trvání tohoto světa. Boj Krista Pána s pokušelem v dnešním sv. evangeliu jest ukázkou a počátkem tohoto boje. O duši Kristovu začal se, o duši každého z nás pokračuje. O duši člověka jde v tom boji. A Kristus Pán jej bojuje i dnes ve všech duších, které patří k jeho duchovnímu tělu, k církvi sv. Ano církev svatá, toto veliké a nesmírné tělo Pána Ježíše, to jest ona nová podoba, ve které On bojuje s pokušelem, aby mu duše, aby mu svět vyrval z moci, a tak narůstá tento boj Krista Pána v poušti do obrovitých rozměrů, v boj světový, v boj celé církve proti peklu. Na jedné straně peklo: v evangeliu je označeno slovem »brány pekelné«. Viděli jste kdy brány starých nedobytných hradů, okované, železné? Dovedete si představit brány, vchod do velkých paláců východních tyranů a sultánů? Nazývají je »vysoká porta«, vysoká, mocná brána. Takovou mocí nedobytnou, vysokou je peklo. A to bojuje proti církvi: mečem pronásledování, mocí tisku, vlivem falešné vědy, útoky bludu, nátlaky nepřátelské státní moci, ostřím nepravé osvěty — vším. A církev? Sv. Augustin nemá o ni obav, dí: »Útočeno sice na ní bude, to je možné; vyvrácena však býti nemůže. Zakladatel její slíbil jí, že brány pekelné ji nepřemohou.«

A v dnešním evangeliu zřejmě vidíme:

1. že Kristus Pán jí toto vítězství vším právem slíbiti mohl,
2. že jí je zaručil neomylným jejím základem,
3. a že jí je zaručiti musil.

1. Kristus Pán mohl vším právem zaručiti své církvi vítězství. Či není On ten, jenž po krvavém boji svého utrpení a svým zmrtvýchvstání řekl: »Důvěřujte! Já jsem přemohl svět!« (Jan 16, 33.) Nepraví vám dnes v tomto evangeliu vítězném, v němž zdolává trojnásobný útok dáblův: »Hle viz a důvěřuj! Já přemohl ďábla i peklo!«? »Já první a poslední a mám klíče od smrti i od místa zemřelých.« (Apol. 1, 18.) Po trojnásobném prudkém útoku opouští satan bojiště a Spasitel vítězný přijímá hold svých věrných svatých andělů.

A byl to boj tuhý a úporný. Třikrát se opětuje. O veliké věci jde. O nic méně, nežli aby se dal Spasitel pohnouti a zneužil

své důstojnosti a moci messiášské: »Rci ať kamení toto chlebové jsou.« Nejde o nic jiného, nežli aby se dal pohnouti k pyšce a ješitné okázalosti pádem se střechy chrámové; ba na konec sám odpad od Boha, jediné úcty hodného. »Padni a klaň se mi,« žádá satan. Messiášské povolání, poslání Spasitelovo k spáse světa, to chce pokušitel zvrátiti a zmařiti. A podaří-li se mu, zmaří spásu lidstva.

Ovšem pokušitel má postavení velice těžké. Ten, jež pokouší, jest všecek svatý; je svatost sama. Uvnitř všechno zlato dechem hříchu netknuté. Jakž jej napadne? Uvnitř nemůže; může a smí jediné zevně ho pokoušeti. Ale útočí a bojuje divoce. Využívá a zneužívá všech okolností k svému cíli. Zneužívá k pokušení Kristovu hladu a jeho zmalátnělosti po dlouhém postu. Využívá (k pokušení) Kristovy tužby, aby byl za Messiaše uznán a tak lidi mohl vésti k spáse; jeho žízně a hladu po spáse člověčenstva — všeho toho. A přece podléhá. Kristus vítězí. Čím mocnější nepřítel, tím větší je ten, jenž nad ním vítězí. A tos ty, Spasiteli! Přemoženo káčí a títí se peklo před Tebou a odevzdává Ti klíče smrti a místa zavržení, *claves mortis et inferi*. Ty právem můžeš říci: »Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi.« (Mat. 28, 18.) A ty, velký vítězi nad peklím, Ty veliký mocnáři na nebi i na zemi, díš církvi své: »Brány pekelné ji nepřemohou.« Věřím! Věřím v nezrušitelnost církve Tvé, protože Ty's jí to zaručiti mohl: vždyť jsi ten, jenž moc má. (Mat. 7, 29.)

2. Vítěznou nezrušitelnost zaručil Pán Ježíš skutečně církvi své neomylným základem, který jí dal.

Divný pohled v budoucnost otevírá Spasitel své církvi. Hle, první jeho krok k tomu cíli, aby ji založil, je provázen bojem, trojným pokušením na poušti. Brzy totiž po něm, několik dní na to, klade základ církve. Má pouze tři první učedníky, nejmenší, nutný počet členů každého spolku. Ale mezi nimi již toho, jenž bude základní stálo. A sotva že vyslovuje poprvé slovo »církev«: »Na té skále vzdělám církev svou«, hned vidí již živě před sebou, že jí bude vésti boje, velké boje, stálé boje s nepřítelem velemocným, s nímž se utkal na poušti sám. Neboť hned k těm slovům »vzdělám církev svou« dodává »a brány pekelné ji nepřemohou«.

Takovou budoucnost nastiňuje církvi sám její zakladatel, jehož oko jest vševědoucí: budoucnost plnou bojů. Peklo samo bude bojovati proti ní. A jak? Podobně jako s ním bojovalo.

Pokušitel totiž zpozoroval, že Pán Ježíš každý jeho útok odrazí slovem božím, slovem Písma sv. Hned ten první, aby si nadělal z kamení chleby, odbývá slovem Písma: »Psáno jest: Ne samým chlebem živ jest člověk, nýbrž každým slovem, které vychází z úst božích.« (Mat. 3, 4.) A co učinil ošemetný duch pekelný? Chopil se téže zbraně k útoku. Vybízí ho, aby se spustil se střechy chrámové a dodává: »Psáno jest: Andělům svým přikázal o tobě, a na ruce pochopí tebe, abys snad neurazil o kámen nohy své.« (Mat. 4, 6; Žalm 90, 11.) — Ó jaké to zneužití slova.

božího! Svatí Otcové někteří, mezi nimi zvláště sv. Řehoř Naz., poukazují, jak tu pokušitel Písmo sv. překrucuje a nesprávně vykládá. Ono místo o andělech strážných vztahuje se na člověka, a hle, zde ďábel obrací je na Boha. A nejen že nesprávně vykládá, docela i zneužívá k účelu zlému. A jiní (Ambrož, Bernard): Ono místo totiž vybízí k důvěře v nebezpečí, v němž se člověk bez své viny ocitl. A hle, ďábel jím svádí Spasitele, aby se opovážlivě a svévolně v nebezpečí vydal. Takhle překrucovat si troufá Písmo sv. A před kým? Před Bohem samým. — A proti komu? Proti Bohu, jenž sám je sv. spisovatelem vdechli! To se opovažuje činiti s Písmem sv. a jeho výkladem před Bohem, jenž tu v podobě člověka je přítomen.

Spasiteli! Hle, takto bude peklo stále bojovati i proti církvi Tvé. Co je platno, žeš jí dal božskou svou nauku, jestliže ji peklo může překroutiti a změniti? Co platno, žeš jí dal Písmo své sv., jestliže ďábel a jeho pomocníci, hlavy a srdce jím svedené, mohou bludný svůj výklad církvi vnutiti? Ó, Spasiteli, nevidíš-li, že se to opovažuje i proti Tobě? Čím spíše si bude troufati proti Tvým věfcím a proti církvi Tvé, až od nich odejdeš? Nevidíš? Ó běda, podaří-li se peklu, jedinému jen útoku pekla, aby církev Tvou v něčem od pravdy Tvé a její ryzosti odvrátilo! Pak ji brány pekelné přemohly! Nebot církev jest společnost, t. j. především jednota, sjednocení věfcích v jedné pravdě, v jedné svaté nauce. A tu je pak veta po jednotě, veta po pravdě, jakmile se peklu podařilo v církvi vpraviti blud. Ó Pane, jestli zůstává tato možnost, že by církev Tvá se mohla dáti na scestí, že by ji možno bylo odvést od pravdy v hlásání nauky Tvé a ve výkladu Písma Tvého svatého, co bude s církvi Tvou, kterou chceš míti velkolepou, všesvětovou budovou? Ó pak to bude dílo kusé a ne umělý div Tvé moci! Ó Pane, co učiníš? Na poušti byl's vedle pokušitele hned osobně sám, abys falešný, lstivý a lživý výklad jeho odmítl.

Čím a jak zabezpečíš církev svou před falešnými a lstivými výklady nauky její a Písma? Vždyť Tys, Bože, tolik moci a dobroty vyplýval, abys udržel pravdu a jednotu víry v jednom pouze národě — národě israelském! Co proroků nadpřirozeně osvícených jsi poslal, co divů a zázraků dal jim v ruce; a to jen k tomuto jedinému cíli, aby jednota a trvání víry v jednoho Boha v něm nevyhynulo. Ale církev Tvá je více! Ne národně pouze, ne pro jediný jen národ. Je nad národy, je všesvětová! Chceš, aby Ti apoštolové a jejich nástupci »byli svědky nejen v Jerusalemě, nýbrž i po všem Judsku a Damašsku, až do všech končin země!« (Sk. ap. 1, 8.) Co tedy učiníš, ó Pane, k zabezpečení pravdy a jednoty své nauky v tomto široším světě? Buď ho naplňuj proroky a jejich divy a zázraky jako ve Starém Zákoně jednu jen zemi (israelskou), anebo zůstaň, zůstaň, Pane, s církvi svou, abys jí byl vždy po ruce a pohotově, a zamezil a odmítl v ní každý pokus proti pravdě a jednotě slova Tvého jako na poušti.

A ten Kristus Pán? Ten Kristus z pouště, vítěz nad prvním pokušením proti zjevené pravdě a výkladu Písma, ten Kristus stojí po vítězném boji svého utrpení, ozářen slávou svého zmrtvýchvstání, oblbit jasm nebes, která se již otvírala, aby ho přijala, a tento Kristus dí na bože, s ním na nebesa vstupuje: »Jděte, učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna Ducha sv., učíce je zachovávat všechno, co jsem přikázal vám. A já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa.« (Mat. 28, 20.) — Malověrní! Co se bojíte? Učte, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa. Jsem s vámi, učiteli! Jděte a křtíte, jsem s vámi, udílíte-li svátosti! Jděte a učte ja zachovávat všechno, co jsem přikázal vám, i tu jsem s vámi. Nedopustím, abyste kdy vy hlásali, aby kdy učitelský úřad církve něco veřejně a slavně hlásal, něco k více závazně předkládal, co by bylo bludno. Jsem s vámi!

Malověrní! Měl bych býti méně prozíravý než ty, člověče? Ty sám víš ze své obmezené zkušenosti, jak se každá nauka bez nejvyšší jednotné, vykladatelské instance zvrhá, tříští jmění. A já bych to nevěděl? Óh, nikoli! Slyš, já jsem s vámi! Já, který předvídal smrt Petrovu, a jemu předpověděl, že »ho jiný přepáše a povede kam se mu nebude chtít« (Jan 21, 18) — jen já bych se byl postaral o bezpečnost, ryzost a neporušenost Svě nauky jen do jejich smrti? Víím, vidím, předvídám boj pekelných bran proti ní, a já bych ji byl zabezpečil jen jedinou smrtelnou hlavou, jen jedinou osobou, Petrem, který zhyne? Jen s ním bych byl a s apoštoly? Ó ne, ne s osobou, s úřadem jejich jsem, s úřadem v jejich nástupcích až do skonání světa. Tak zabezpečuji i věřícím posledních věků před koncem světa pravdu a jednotu své víry.

Či měla by býti moje prozíratelnost a péče o tebe, člověče, v řádu přirozeném větší nežli péče má o tebe v řádu daleko vzácnějším — v řádu nadpřirozeném? Hle, v řádu přirozeném »šatím polní lilie«, zabezpečuji ptáčetí potravu i tobě pokrm, a pokrm neotrávený, živný, budeš-li jen poněkud opatrným. A v řádě nadpřirozeném, duchovním o duši tvou bych pečoval méně? — A nepostaral bych se ti o živný chléb svatě nauky, neotrávený jedem bludu? Nikoli! Aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa. A nebudu jen já s vámi sám. Bude s vámi i Duch svatý. A »prositi budu Otce a jiného Utěšitele dá vám, Ducha pravdy, aby s vámi zůstával na věky. Ten naučí vás všem věcem a připomene vám všechno, co jsem mluvil vám.« (Jan 14, 16, 20.)

Tak mluví Spasitel. Co mu odpovíme? Ó věřím, Pane, v Tvoji prozíratelnost, věřím v Tvoji moudrost, věřím v Tvoji moc a proto věřím i v neomylnost, kterou's církvi dal. Je nutná. Patří nezbytně k zjevené nauce boží, má-li zůstat ryzí, bez bludu a klamu.

3. A proto ji Spasitel církvi též dáti musil.

Hrozný požadavek vyslovuje pokušitel při posledním, třetím pokušení Páně. Uházav Kristu Pánu všechna království světa a slávu jejich, dí mu: »Toto všechno tobě dám, jestliže padna, budeš se

mi klaněti.« (Mat. 4, 9.) Sv. Lukáš uvádí slova jeho v širším znění: »Tobě dám všechnu tuto moc i slávu jejich, neboť mně jsou dána a dávám je komu chci. Pokloníš-li se tedy přede mnou, všechno bude tvé.« (Luk. 4, 6.) — Co zde satan žádá, je hotové modlářství: uznati pouhého tvora za svrchovaného pána svého, podříditi se mu úplně, — přidržeti se ho svým rozumem, vůlí, srdcem i životem. A kdo to žádá? Tvor, který sám ve svých výpovědích vypravuje, že není vševědoucím, který ukazuje, že jeho vědění kusé, plné pochybností. »Jsi-li Syn boží, jsi-li Syn boží,« tak mluví. A tvor, v jehož výpovědích je hotový klam a podvod. Jsou prý mu dána všechna království světa a on dává je komu chce — tot přece lež. A tohoto nevědomého, pochybností plného — ba přímo klamného a oklamajícího tvora má uznati Kristus Pán za Boha? Ó jaký rouhavý, bohopustý požadavek! Tomuto ubohému a pokaženému, padlému stožení andělskému má prý podříditi se zcela: jeho rozumu a poznání má podříditi svůj rozum, jeho vůli svoji vůli a celý život zřízený dle jeho návodu a slova. Jaký strašně rouhavý požadavek!

Ale, můj Spasiteli, nežádáš-li Ty pro sebe a své slovo od nás též, abychom se Ti zcela podřídili svým rozumem, vůlí a abychom život svůj zařídili celý podle Tvého slova a nauky? — »Kdo uvěří a pokřtěn bude, bude spasen; kdo neuvěří, bude zavržen.« (Mar. 16, 16.) Tak zní jedno jeho slovo, které žádá od nás naprosté víry a poslušnosti ve věcech sv. náboženství. A to pod trestem věčného zavržení! V řeči na hoře a ještě jinde více nežli na 50 místech vystupuje Spasitel se svým autoritativním a naprosto závazným slovem: »Já pak pravím vám! Ať třeba Mojžíš či ať proroci vám mluvili jinak — já však ustanovuji toto: já pravím vám.« Apoštolům, když jim světuje úřad učitelský, dí: »Kdo vás slyší, mne slyší; kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá. Kdo však mnou pohrdá, pohrdá tím, jenž mne poslal.« (Luk. 10, 16.) Jaký nárok Krista Pána! Jaký požadavek! Stavěti slovo (nejen své) — i slovo apoštolů svých na roveň slovu Boha samého! — »Kdokoli neposlechne řeči vaších,« dí jim dále, »tu vycházejíce z domu neb města, vyrazte prach z nohou svých; amen, pravím vám, lehčeji bude zemi sodomské a gomorrské v den soudný než městu tomu.« (Mat. 10, 15; Luk. 10, 11—12.) Hle, nepřijati slova jeho — a to i z úst apoštolských — znamená uvaliti na sebe kletbu a záhubu.

Ó Spasiteli, jak smíš takto mluvit? Ó zajisté jen proto, že's sobě své neomylnosti plně vědom a že's ji apoštolům ve věcech sv. víry dal. Neboť jinak, nejsi-li neomylný a nedal-li's tohoto daru církvi své — pak! — věřící srdce i rozum vzpírá se domysliti a odpovědět — pak, odpusť, pak by Tvůj požadavek, že máme v slovo Tvé a v slovo církve Tvé věřiti jako v božské slovo, nebyl by nic jiného nežli onen modlářský požadavek satanův na poušti. Padni a klaněj se mi! A jak by směli týž požadavek činiti apoštolé? Jak by směl říci sv. Pavel, že »mluví moudrost boží« (1(Kor. 2, 7), že žádá pod trestem naprosté po-

slušnosti k slovu svému: »Jsme hotovi ztrestati každou neposlušnost« (Rom. 16, 25), že »jímáme všelikou mysl a poslušenství Kristovo« (2. Kor. 10 5.)? Jak smí broziti kletbou i andělu samému, kdyby jinak učil než on? Jak smí stavěti slovo kázání svého a svých epíštol nad tehdejší tak zv. proroky, t. j. věřící zvláště od Boha tedy osvícené a duchem prorockým nadchnuté? Dí o nich: tito proroci musí se držeti jako normy (pravidla) slova mého, které jest příkazem Páně: »Zdá-li se komu, že jest prorokem neb duchovní dary má, poznej, že příkazem Páně jest to, co píše; pakli toho neuzná, nebude uznán.« (1. Kor. 14, 38.) — A první sněm církevní v Jerusalemě (kolem r. 50), jenž svá ustanovení začíná slovy: »Vidělo se Duchu sv. i nám« naříditi vám toto . . . jak směl by slovo své vydávati za slovo Ducha svatého, kdyby nebyl přesvědčen, že má od Boha neomylnost? — Důkazy tyto jsou tak jasné, že sami pokrokoví, rozumářští protestanté uznávají, že prvotní církev již kol r. 100 po Kristu měla skutečně živé sebevědomí o tom, že má dar neomylnosti.

A tohle skutečně jest: buď Kristus Pán nedal církvi své daru neomylnosti, a pak, žádaje pod trestem věčného zavržení od nás a naprostá poslušnosti k církvi, žádá od nás vlastně něco tak bohoprázdného jako pokušitel na poušti: padni a klaně se mi; uznej klamně, omylné slovo lidské za božské a podřiď se mu celým životem! Je to možno mysliti a tvrditi o Kristu Pánu, který právě vyučil svět, jak Boha ctíti v duchu a v pravdě? Anebo — a to jediné tedy pak zbývá — dal Kristus Pán církvi skutečně dar neomylnosti a pak má právo žádati: Padni a uznej mé slovo za božské, neomylné, za slovo moje!

A to také učiníme, to musíme učiniti, chceme-li jednati rozumně. Kristus, vítěz nad duchem lži, mohl i církvi své právem zaručiti vítězství nad ním: »Odejdi, satane!« Kristus jí toto vítězství nade lží, klamem a oylem skutečně zabezpečil darem neomylnosti. A tento dar jí dáti musil, neměl-li od lidstva žádati což podobného modlářského jako pokušitel na poušti žádal na něm.

»Potuit, debuit, fecit!« Mohl, měl to učiniti, nuž jistě učinil.

Věřím tedy, Spasiteli, v církev Tvou neomylnou! V ní věřím vlastně v Tebe. Tobě, Pánu Bohu svému chci se v ní podrobovati a klaněti, tobě sloužiti! Amen.

Neděle druhá postní.

Pán Ježíš — zakladatel církve katolické a apoštolské.

»Tento jest Syn můj milý, v němž se se mi dobře zalíbilo; toho poslouchajte.« (Mat 17, 5.)

Poslušni tohoto božského příkladu klaníme se Ti, ó Ježíši, Synu boží! Osvěť a posilni nás, abychom porozuměli tomu, co nám mluví tajemství Tvého sv. proměnění! A co mluví nám?

1. Ježíš Kristus jest zakladatel církve,
2. a to církve katolické neboli obecné.

1. Pán Ježíš zakladatel církve. A tohle že nám hlásá jeho proměnění, o němž dnešní evangelium vypravuje? Jak souvisí toto založení církve s tajemstvím jeho proměnění? To se zdá na první pohled podivno. A přece svatí Otcové mluví tak. Svatý Jan z Damašku napsal krásnou řeč o slavném proměnění Pána našeho Ježíše Krista a v ní dí: Dnes (zde v této slavnostní chvíli proměnění) jeví se Pán Ježíš pánem, zákonodárcem obojího zákona, Starého i Nového. A jiní: sv. Lev a spisovatel Tertullian praví: Proměnění Páně na hoře Tábor jest zrušení Zákona Starého a ustanovení Nového. — A evangelium? Naznačuje totéž: otevřeme-li je, vidíme, že se o těchto dvou věcech, o položení základního kamene k církvi a o proměnění Pána Ježíše vypravuje u sv. Matouše ve dvou za sebou jdoucích kapitolách, 16. a 17. Vizme!

Již je tomu asi 15 měsíců, co působí Pán Ježíš veřejně v zemi židovské. Po této drahé době zastavuje se jednoho dne s apoštoly u Cesareje Filipovy a tu se dovídá k velikému svému zármutku, že pracuje mezi svými krajany marně. Na otázku: »Kým praví lidé býti Syna člověka?« — slyší: »Jedni Janem Křtitelem, jiní Eliášem, jiní Jeremiášem neb jedním z menších proroků.« (Mat. 16, 13—14.) Hle, Spasiteli, to je smutný výsledek. Po patnáctiměsíční činnosti, po tolika kázáních a dívech nevidí v Tobě tvůj národ nic víc než člověka; prorockým duchem sice nadaného, ale přece jen pouhého člověka. Co teď počneš?

A Spasitel obrací se k Petrovi, jenž byl právě slavně vyznal víru apoštolů v jeho božství, řka: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.« K tomuto Petrovi, vyznavači svého božství, obrací se Spasitel a dí: »Blahoslavený jsi, Šimone, synu Jonášův! I já pravím tobě: Ty jsi Petr (t. j. skála) a na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné ji nepřemohou. A tobě dám klíče království nebeského a cokoli svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi; a cokoli rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi.« (Mat. 16, 17—18.)

Teď tedy — jakoby říci chtěl Pán Ježíš — teď začnu jinak. Od té chvíle ponechám církev starozákonní jejímu osudu a začnu budovati církev novou, církev svou. Církev je tedy jeho dílo, jeho výtvor. Nevznikla snad sama, nevyvinula se snad tím způsobem, jak by snad někdo mohl, že se jednotlivé církve: církevní obec jerusalemská, církevní obec v Antiochii a církevní v Korintě a j. demokraticky spolu spojily a tak utvořily církev. Nikoli! Viz tam u Cesareje Filipovy, kde je zde jaká obec? Je tu 12 apoštolů, a toť vše. Není ještě obec v Jerusalemě, ani v Antiochii, ani v Korintu, ale církev všeobecná a celá již jest založena, již existuje; je hotova již v očích Páně; celé ústrojí její má Spasitel již takřka ve svých rukou: »vzdělám církev svou,« praví.

Ale budova, kterou Spasitel buduje, potřebuje základu, a to pevného, zvláště upraveného. Neboť církev má býti společnost;

a společnosti základem jest autorita, a to autorita opatřená pravdou neomylnou a co možno největší mocí. — Kde však najdeš, Spasiteli, takový základ? A Spasitel dí dále: Mám jej. Tím základem nejpevnějším, jaký jen vůbec mysliti lze, je sama skála. Petře, skálo, ty's to. Na tobě ji vzdělám. O tebe, o neomylnost církve v pravdě sv. nauky (o níž viz řeč předcházející) rozbijí se všechny útoky pekel: »brány pekelné ji nepřemohou.«

A moc? Jako se klíče domu odevzdávají domácímu pánu, a jako obyvatelé dobytého města přinášejí klíče městských bran vítěznému vojevůdci na vyzvání, že on jest nyní pán, jenž v domě, jenž v městě může vládnouti podle své vůle, tak já odevzdávám ti klíče církve své t. j. svrchovanou moc správní. Budeš tedy první nejen ctí a hodností, nýbrž i první úřední mocí. Jsi zkrátka mým zástupcem v mé svrchované vládě, správně, zákonodárné i trestní moci; budeš nakazovati a povolovati, budeš svazovati a rozvazovati, budeš souditi i promíjeti, ty na zemi, já na nebi. Tvá rozhodnutí na zemi budou mít platnost a potvrzení na nebi. — »Cokoli svážete na zemi, bude svázáno i na nebi, cožkoli rozvážete na zemi, bude rozvázáno i na nebi.« Tak dí Pán Ježíš k Petrovi, a tak dí za krátký čas i k ostatním apoštolům. I jim praví: »Cožkoli svážete na zemi, bude svázáno i na nebi, a cožkoli rozvážete na zemi, bude rozvázáno i na nebi.« Tuto moc svazovací i rozvazovací dává Kristus i apoštolům, jako ji dal Petrovi, jen s tím rozdílem, že ji vykonávati mají v dohodě s Petrem, hlavou v závislosti na něm.

Vzte, takhle to vypadalo u Cesareje Filipovy při kladení základního kamene k budově církve.

Do těchto základů církve stavějí a skládají se jako balvany nejvýznamnější a největší pravomoci a práva: moc svazovati a rozvazovati, neobmezená nad celým světem širým od země až k nebi. A kdo, kdo je tam klade do těch základů? Snad nějaká obec věřících? Lid? Demokratičtí zástupci nějaké náboženské obce? Je zde tato moc také z lidu? Ano, všude jinde snad může mít oprávněnost tato zásada: »Všecka moc pochází z lidu«, ale u církve Kristovy nikoli. Vždyť u Cesareje Filipovy není ještě věřícího lidu, není věřící a organisované obce. Byla tu sice obec církve starozákonní, synagoga, avšak od té se právě Kristus Pán (jak jsme viděli) odvrátil. Mohla tedy apoštolům a jejich nástupcům dáti právo moc církevní a duchovní nějaká náboženská obec? Nebylo jí. Dal jim je lid? Nikoli. Kdo jim ji dává? Neslyšíte-liž? »já vzdělám církev svou... já tobě dám klíče království nebeského.« Dává ji Kristus, Syn Boha živého. Od něho a jedině od něho pochází všecka správná, vládní, zákonodárná a trestní moc církevních úřadů. Od něho! I když později věřící lid, jak se zvykem stalo, volil kněze a biskupy, dával jim tou volbou snad církevní pravomoc? Nikoli. To jenom označovali vhodnou osobu k úřadu, ale moc a oprávnění přicházelo vždy od toho, jenž řekl: »já vzdělám... já dám klíče království nebeského!« Ó díky, Spasiteli, díky, že's to tak krásně a moudře zařídil, a že

všecka moc v církvi jest vlastně Tvoje moc, a podrobujeme li se jí, že se vlastně podrobujeme Tobě, slyšíme-li jí, že posloucháme vlastně Tebe. Díky, že's to tak zařídil, abychom v cíkvi poslouchali vlastně jen Tebe: »Toho poslouchajte.«

A tento rozkaz skutečně nám byl dán. Od Cesareje Filipovy, kde Kristus Pán položil základ své církve, běže se s apoštoly přímo na horu a zde se proměňuje před nimi. Tvář jeho jako slunce, roucho jako sněh, po boku jeho Mojžíš a Eliáš. A s nebe s vylévajícím se jasnem zaznívá slovo: »Tento jest můj milý Syn, v němž se mi zalíbilo, toho poslouchajte!«

To je již po druhé, co toto slovo s nebe zní. Poprvé u Jordánu při křtu Páně, nyní podruhé na hoře proměnění. Ale za jak různých okolností! Tam u Jordánu je viděti pouze poníženého křtěnce, zde krále věčné slávy! »Výblesk velebnosti Otcovy, výraz podstaty jeho.« (Žid. 1, 3.) U Jordánu objevuje se sám, na hoře proměnění v slavném průvodu ctihodných osob. Předáci a »hlavy« proroků jsou tu s ním: Mojžíš, zákonodárce Staré úmluvy, Eliáš, jeden z největších proroků. Proč tyto rozdily? Naznačuje to ještě poslední rozdíl: U Jordánu dle hlas s nebes pouze: »Tento jest můj milý Syn,« nic více; zde dodává: »Toho poslouchajte!« Toho poslouchajte! Jak? Více než Mojžíše, více než proroků. Více než Starého Zákona; vždyť On jest zákonodárce i zákon sám, z Boha zrozen, všemu vládne a vše soudí — toho poslouchajte!

Ó, jaké to uznání, jaké pokoření! Hle, sotva Kristus základ církve položil, sotva jí neomylnost dal, sotva v ní svoji svrchovanou moc svazovati a rozvazovati vložil, již nebe chvátá, aby slovy: »Tento jest Syn můj milý, toho poslouchajte!« přitisklo pečeť a podpis stvrzující a pověřující. To je onen tajuplný význam proměnění Pána a jeho tajuplná souvislost se založením církve: ono prokazuje Krista za pána obojího Zákona, Starého i Nového a pověřuje ho za zakladatele církve novozákonní. — Církev sama shrnuje nauku o svém založení v tyto krátké věty: »Ježíš Kristus založil církev. Založil ji tím, že sbromažďoval věřící, z nich vyvolil 12 apoštolů a odevzdal jim svůj trojí úřad: učitelský, kněžský a královský a apoštola Petra ustanovil slovem: »Ty jsi Petr, skála, a na té vzdělám církev svou« — za viditelnou hlavu její.

To je první slovo dnešního sv. evangelia, o Kristu, zakladateli církve.

2. Ale proměnění Krista Pána naznačuje ještě i církev sama, a to její obecnost, katoličnost. Nedostižně krásně líčí žalm 10. velebnost a vznešenost boží v přírodě:

»Hospodine, můj Bože, jak veliký jsi náramně!
ve slávu a velebnost se odíváš,
přioděn světlem jako rouchem.«

Jaký to plášť, jaká to říza, do níž se hálí Bůh! Ze světla utkána, posetá drabokamy a perlami hvězd a sluncem; všecka

Kráska tvorstva je pouze jeho rouchem, a to jest úžasné, s výšín splývá až do propasti! A něco podobného na hoře proměnění. Tam zastkvěla se tvář Kristova jako slunce, roucho jeho sněhobílě bleskotá takovým jasnem, že se vylévá na vše strany a vše ozařuje; i na Mojžíše se lije i na Eliáše: »I oni se ukázali v slávě,« dí o nich evangelium. (Luk. 9, 31.) Tento jas oblévá i apoštoly, neboť »oblak jasný zastínil je,« dodává Písmo. A tak se jeví vše, co je s Kristem a vedle Krista, Mojžíš, proroci i apoštolové, stará církev i novozákonná, vše to jeví se jen jedním velikým, jasuplným rouchem Kristovým, jímž jest přioděn. A v pravdě: vše jest z něho, »všecky věci skrze něho učiněny jsou« a všechno je k vůli němu i nadchnuto; ukazují na něj, vedou k němu. Ten, ježž předpovídají zákon i proroci, je tu, Ježíš, »dárce života«. — Věrou v něho žili a spasili se lidé před ním, věrou v něj žijí a spasil se lidé po něm v Zákoně Novém, On střed a svorník obou Zákonů, kámen úhelný, jenž spojil obojí lidstvo Starého i Nového Zákona v jednu úžasnou, nesmírnou církev všesvětovou, obecnou, katolickou. Její počátky sáhají až do ráje; tam už je první věřící, jenž měl věřiti v Krista, vítězného dritele hadovy hlavy, a odtud jde valná řada patriarchů a proroků až k apoštolům a jejich nástupcům, papežům, biskupům a kněžím. A dnešním věřícím, my všichni jsme spoluobčany svatých, »domácí boží, vzděláni na základě apoštolů a proroků, an nejlubším kamenem úhelným jest sám Ježíš Kristus, v němž veškerá stavba se spojuje a roste v chrám svatý v Pánu«. (Efes, 2, 20.)

Ó, jaká budova! Vyplňuje všechny časy od stvoření světa, jest způsobilá pojmouti v sebe všechny lidi a národy a šířiti se mezi nimi. A ta církev bude ze všech dnes jsoucích církví patrně nejspíš touto obecnou církví Kristovou, které vytýkají nepřátelé, že se příliš rychle, snadno šíří a snadno všude nadvlády nad dušemi se zmocňuje — a to vytýkají církvi římsko-katolické. Patrně ta je tedy pravá, Kristova.

Tato církev římsko-katolická je tedy v jistém smyslu pokračováním synagogy, církve starozákonné. Synagoga je stín církve nové; proto mizí, když Kristus — slunce se zjevilo. Krásně se to zjevilo na hoře proměnění. Po proměnění pozdvihují apoštolové skleněné své hlavy a hle: »nikoho neviděli, leč samého Ježíše«. (Mat. 17, 8.) Kde Mojžíš, kde Eliáš, zástupci Starého Zákona? Stín zmizel, když se ukázalo slunce. Celý Starý Zákon i s proroky ustoupil, aby udělal místo evangeliu, či lépe aby s ním splynul: »Mojžíš a Eliáš«, dí Origenes, »zákon a proroci přešli v Krista, a už nejsou tři, jako byli dříve tři, nýbrž ze tří zbyl jeden.«

A tak co jsme viděli v přírodě, jak vše se spojuje v jediný, nádherný háv velebnosti boží, tak i zde: církev Starého Zákona i Nového se všemi svými úfady, zřízenými, proroky i apoštoly jest jediná, světlojasná říza Krista Pána, zakladatele církve všesvětové, katolické, obecné. Ó, Hospodine, můj Bože, jak velebný

jsi náramně! Ve slávu a velebnost se odíváš, přioděn světlem jako rouchem!»

Než co máme, církev jest něco více, než pouhý šat Krista Pána; je něco, co s ním daleko úžeji souvisí, — jest jeho tělo. A to není snad jen obrazné rčení, to je skutečnost. Sv. Pavel říká: »Kristus je hlava, církev jeho tělo, my všichni údové.« Z hlavy vychází a lije se světlo a život a milost a pohyb do celého těla; a na tomto těle jsou zvláštní ústrojové, od Boha zřízené, které mají za účel posvěcovati celé tělo. A mezi nimi především jsou to kněží. Těmito ústroji, orgány, vylévá Kristus, hlava, světlo a posvěcení na všechny údy církve. Co tyto orgánové konají, to tedy koná vlastně Kristus, Syn Boha živého, sám. Proto ty úkony kněžské, na př. svaté svátosti, mají takovou úžasnou moc, působí samy sebou, jakmile jen svátostný jejich úkon se stal (ex opere operato). To proto, že je to vlastně úkon Krista, Boha samého.

Ó, lidé křesťanský, viz, co jsou tvoji kněží! To nejsou samozvaní zřízenci, kteří se kněžství učinili; to nejsou od lidu zřízeni a vyvolení a úředníci. Nikoliv, To jsou nej přednější údové tajuplného těla Kristova, pars membrorum Christi prima, a orgány, které on si sám na své tělo zasadil, je vyvolil, je pojal. »Pojal Ježíš Petra, Jakuba a Jana, a vedl je na horu,« tak vypráví evangelium o proměnění Krista. On je pojal, on je vyňal z ostatních. A to slovo vrací se při svěceních kněžských, když je světl (na jáhny), říká jim církev: »Buďte vyňati — (estote assumpti).« Od koho? Od kohož jiného, leč od toho, jenž jest jediným pánem svého těla, a jenž jedině si může zaštipiti na ně za zvláštní orgán hoho chce. Pamatujme si toto slovo! Stačí, aby v nás budilo povinnou úctu ke kněžím a vůbec k orgánům církevním. Nejsou samozvanci, nejsou dosazení lidem. Jsou Kristovy hlavní údy k posvěcení církve. A křesťanský lid, který je toho pamětliv, nedá se strhnouti různými hesly novými, jako na př. že by si lid měl své kněze a biskupy voliti a pod., křesťanský lid ví, že mu to nepřísluší, a že by tím zasáhal do práv Krista Pána samého, jenž si své zvláštní ústrojí na mystickém těle svém opatřuje sám, jako i v prvotní církvi tomu bylo. Lid sice býval tázan, zda nemámitá něčeho proti volbě toho onoho biskupa či kněze, avšak lid jich nevolil. Kdo je volil, kdo ustanovoval? Otevřte Písmo (Skut. ap.) a tam uvidíte, kdo ustanovuje Tita a Timothea. Apoštol Pavel. — A komu dává Pavel moc ustanovovati a voliti kněze? Lidu? Obci? Nikoli. Praví Titovi, biskupu svému: »K tomu jsem tě nechal na Kretě, abys ustanovil po městech duchovní.« (Tit. 1, 3.) A od koho že jest právo a moc spravovati lid i kněze? — Sv. Pavel říká to biskupům: »Mějte pozor na sebe a stádo své, ve kterém vás ustanovil Duch svatý za biskupy, abyste spravovali církev boží.« (Sk. ap. 20, 28.) A pak kdyby k tomu skutečně mělo dojít, aby lid si kněze své volil, kdo by byl ten lid? To by byly politické strany. Tak je tomu v církvi východní — pravoslavné; volba duchovenstva stala se v lidu věcí politickou

a strannickou, někde musil biskup ustanoviti i kněze dva, aby vyhověl oběma stranám: Měli jsme a máme již mnoho bojů a strannických zápasů. Ale do dnes, díky Bohu, bylo a jest aspoň ještě jedno místo, místem pokoje a vzájemné shody, a to jest chrám. Má se i do něho vnést zápas a boj? O, ponechme církvi, ponechme Kristu samému, aby si skrze ni volil své nástroje, kam kterého potřebuje.

Proměnění Krista Pána jest velkolepým potvrzením církve od něho založené, jest pečetí, kterou Bůh přitiskl na volbu Petra za hlavu církve a na pravomoci, které Kristus církvi dal: »Toho poslouvejte!« — Proměnění Pána ukazuje nám dále Krista Pána, střed celého Starého i Nového Zákona: proto je při něm Mojžiš, prostředník Starého Zákona, a Petr, nejvyšší hlava Zákona Nového, jež Pán za kormidelníka církve ustanovil, a tak jest zde vyslovena pravda, že církev Kristova, jejíž hlavou byl Petr, teď církev římsko-katolická jest skutečně pro všechny věky, pro všechny lidi, skutečně, obecná všesvětová. A On v ní její nejvyšší hlava, Syn boží milý, v němž se Otcí zalíbilo, a o němž přikázal: »Toho poslouvejte!« V církvi jeho Ježíše Krista, Syna božího, poslouvejte! Amen.

Neděle třetí postní.

Svatost a jednotna.

»Vymítal zlého ducha.« (Luk. 11, 14.)

»Každé království proti sobě rozdělené zpustne a dům na dům padne.«
(Luk. 11, 17.)

Pokloňme se co nejuctivěji Kristu Spasiteli! On je ten veliký, větší Silák, který v dnešním evangeliu přemáhá siláka pekelného, vymítá ho i s jeho nečistotou z lidských duší, aby si je posvětil; a posvěcené přivtěluje k svému království, kteréž, jak dí, nesmí býti proti sobě rozděleno — sic by zpustlo a dům na dům by padl. — Tak zřejmě viděti jest tedy na království Ježíše Krista, na jeho církvi dle dnešního sv. evangelia dvě vlastnosti:

1. jest svata

2. a jest jednotna, nerozdělena = jedna.

I. Církev Kristova svata

Málokde v evangeliu jest tak jasně vedle sebe postaveno dvoji království jako v dnešním. Království satanovo totiž — a království boží.

Království satanovo jest skutečně: Spasitel výslovně je jmenuje, an dí: »Kterak ostojí království jeho (satanovo)?« (Luk. 11, 18.) A království boží — i to jest skutečně: Spasitel dí: »Jestli prstem božím vymítám zlé duchy, tož přišlo k vám království boží.« (Luk. 11, 20.)

Hle tedy: Hlava prvního království Satan — původce druhého — Kristus. Jaký to rozdíl! Satan — silák — avšak násilný! Spou-

tává schopnosti člověka, ano i řeč; praví se v evangeliu: »Zlý duch byl němý« (Luk 11, 14.), t. j. byl původce němoty v člověku. Ochromuje mohutnosti, takže není člověk schopen užívati jich k službě boží. Násilník a pyšný spoléhá jenom na zbroj. Násilník sobecký má kořist jen pro sebe — nerozdíl — nedá z ní nic nikomu. Duch škodlivý, nenávistný — nic ho tak nedráždí, jako čistota a krása. Kde ji vidí, hned ji třešni, špiní a kálí. Najde-li dům vymetený a ozdobený, přibere si i pomocníků. Cílem jeho jest konečná, věčná záhuba duší. »I stávají se poslední věci člověka toho horšími než byly první.« (Luk. 11, 26.)

A Kristus Spasitel — původce království božího — jak svatý! Je pln vědění božího a vyšší moudrosti, zná i myšlenky svých protivníků: »znaje myšlenky jejich«, dří evangelium. Jak mírný, tichý! Vmetli mu v tvář nejděsnější rouhání a on klidně snáší a odpovídá. A jediným důvodem, ale tak makavým důvodem, že to i prostinký člověk pochopiti dovede: Jestli tedy také satan proti sobě rozdělen jest, kterak ostojí království jeho — tak vyvrací námitku rouhavou; tak velký a světlý je jeho duch: jedno slovo postačí! A je dobrý. Láme pouta, v která silák své oběti jal, vrací řeč, uvolňuje spoutané mohutnosti lidské, vrací svobodu a kořist, kterou rozdal, rozděljuje.

Ó, blahoslavený život, který tebe nosil!

Díky Bohu za takového Vysvoboditele. Zde vidíme patrně co dří sv. Jan: »Proto přišel Syn boží na svět, aby zkázal díla ďáblova.« (1. Jan 3, 8.) Hříchy, jeho následky, zvláště zotročení člověka ďáblem a ty poslední horší věci — věčnou záhubu. Posvěcuje domy lidských duší, vymítá z nich zlo, očišťuje, vymítá i poslední smet, takže je takový dům vymetený a nejen to — i vyzdobí jej svými dary a milostmi. A ke všemu tomu má mocného a ochotného pomocníka a působitele: Prst boží — Duch sv. Digitus Dei, dle výkladu sv. Otců jest právě On.

Takový jest zakladatel, takový jest jeho cíl. Osvoboditi, sprostiti ty, kteří v tmách a v stínu smrti sedí a zaříditi, zaměřiti kroky jejich na cestu pokoje. (Luk. 1, 79) Vždyť hned, když se o jeho příchod na svět a o jeho jméno jednalo, prohlásilo nebe: »On spasí lid svůj od hříchů jejich.« (Mat. 1, 21)

1. Takový jest zakladatel království, které se nazývá církev Kristova, římsko-katolická. Kde mají co z něho ti, které jmenuje dějepis zakladateli církví protestantských a vortodoxních. Co mají z Kristovy svatosti? Nemají na sobě spíše cosi z ducha násilí, pýchy, sobectví, škodolibosti a nenávisti, ano přímého ukrutenství a rozpoutané vášně? Neštítí-li se Luther bouřiti světskou moc k ochraně své nauky a hledí ji k tomu pohnouti tím, že jí dává na pospas církevní jmění, ano i posvátnost svazku manželského; neštítí-li se Kalvín i vraždy k šíření evangelia; dá-li se patriarcha cařihradský vésti k rozkladu svojí bezmeznou pýchou a ctižádostí, je-li nenasytná tělesnost Jindřicha, krále anglického, prvním důvodem k založení nové církve, neštítí-li se tito zakladatelé ani lži, ani lsti, ani kletby, ani pomlvy ... dojde-li některý z nich konečně

k takovému stavu, že upadá v šílenství nenepodobné posedlosti zlým duchem — aj, to že jsou ti, kteří přišli, aby zkazili díla ďáblova, to že jsou ti silní, kteří by mohli přemoci onoho siláka pekelného? Vždyť mu podléhali: komu kdo podléhá, tomu slouží. »Kdo činí hřích, jest z ďábla. Nese podobu otce svého.« (1. Jan 3, 8.) Jen Kristus je takový, že na něm nenašel duch zla ani stínu své podoby: »Kdo z vás bude mne vinit z hřichu?« (Jan 8, 46) Svátý, svátý jest Ježíš Kristus. A proto jest svatá církev především. Má svého, má zakladatele nejsvětějšího — první důvod. A druhý? »Vede lidstvo k spasení.

2. A jak je k němu vede? Ne jinak než Kristus. D.ssovit opera diaboli: kazí díla ďáblova. Sv. naukou Kristovou plaší vládu jeho tmy a nevědomosti; sv. křtem podvrací jeho trůn v duších a odtrhuje od něho a jeho modloslužby celé národy. Sv. zpovědí rve mu kořist, na kterou již spoléhal, totiž každou duši, kterou získává pro ctnost z vazeb hřichu a neřestí. Svátými svátostmi, mší sv., každým přírůstkem milosti boží, z vykonaného dobrého skutku a j. a j. prostředky posvěcuje netušenou měrou každou duši, která mu neřadí překážky. Ano odklízí i kde jakou smet, kde jakou stopu hřichu poslední na př. i časné tresty skrze odpustky z duší lidských; trhá poslední kořeny zla z nich třemi evangelickými radami: žádost oči doživotní chudobou, žádost těla sňem čistoty v řeholích, celibátem v kněžstvu, pýchu dokonalou poslušností. Duše, která se dá takto církví vésti, v pravdě — jaký to dům vymetený a ozdobený!

3. Zakladatel svatý — nauka svatá, prostředky k svatosti tak mocné a účinné! Co divu, že kde kořen svatý, tam i ratolesti? (Řím. 11, 16) Církev Kristova má tedy i světce. I v našich moderních dobách a poměrech: od r. 1550—1880 297 mučedníků, 320 blahoslavených, 96 za svaté prohlášených vyznavačů.

Kde najdeme co takového v církvích odštěpených na východě či v církvích protestantských? Dnem, kterým se od římské církve odtrhly, zavřely též své martyrologium a ukončily seznamy svých svatých. Co snad mezi nimi ještě tu a tam vzácného rozkvétá, jsou nanejvýš jen poctivci, ne však světci. A možno se diviti, když popatříme, jak zahodili zbraně, které Kristus k přemožení siláka pekelného lidstvu zanechal? Nejen že zahodily prostředky, jimiž se dokonává plné vyčištění, abychom tak řekli: ono vymetení a vyzdobení lidské duše, t. j. evangelické rady, odpustky a jiné t. zv. vyšší dokonalosti, ale zamítly i takový prostředek jako je sv. zpověď a svátosti, až jim zbyl jediný křest. Nejsou svaty. Zdá se, jakoby povstaly ne k tomu, aby lidstvo posvěcovaly, nýbrž znesvěcovaly, ne aby mravnost povznesly, nýbrž snížily, zvláštní zásadou o nepotřebnosti dobrých skutků ne aby vášně krotily, nýbrž je uvolnily; a vskutku zásada o svobodě svědomí není daleka tohoto výkladu: dáti zvlášť a svobodu od každého zákona a od autority veškeré. Toto vše musilo by vésti k úplnému rozvratu mravnosti — k náboženskému bolševictví, kdyby lid protestantský nežil ještě z katolických tradic a z katolických prin-

cipů. A vskutku nestojí nijak na vysokém stupni nábožnosti a mravnosti: jejich boboslužba jest velice chudá, náboženský život prostřední, bez výšin evangelických rad, řeholní dokonalosti a svatosti heroické, rozluka manželská velice neblaze působí na úpadek života nábožensko-mravního — takže jsou spisy celé pojednávající o tom, jak neblahý vliv má náboženství (církve) protestantská na mravnost. Nejsou zde tedy v tomto ohledu církve protestantské inferiorní — pozadu za katolickou? Zajisté. A nicméně troufají si výtku tuto činiti církvi římsko-katolické a katolicismu: ta je prý inferiorní; odvrací pozornost od časného života k věčnosti, naukou o sebezáporu tlumí životní snahy, podlamuje tak energii, proto zdržuje pokrok (věd, vynálezů, umění vzdělanosti). Hle jaký myšlenkový skok! Co je účel náboženství — co cíl církve? V čem jejich přednost? Neviděli jsme? Posvěcování lidstva Dissolvere opera diaboli! A koho jsme v tom viděli inferiorním? Nebyl to právě protestantismus? A to ani nezmiňme se o tom, že pokrok světský a časný může býti (stupňován) urychlován aneboli zdržován jinými činiteli nežli jest náboženství. Tak sama námitka mluví pro svatost církve a pro její vliv na posvěcení člověka! A co jiná námitka o nehodnosti kněží, biskupů ano i několika papežů? Několik nehodných papežů, kteří se nad to dostali na trůn vlivem světa, neznamenají ani tolik, jako skvrna na slunci. Dějepisec Gregorovius — a je to protestant! — dí: taková velebná řada panovníků, jako na stolci Petrově, neseděla na žádném trůně světa. A nad to i tito méně hodní papežové, kdykoli otvírají ústa svá, aby jménem církve mluvili k lidu, mluví jen co je svaté, nemluví ze svého; lepší duch, světější, nežli jakým žili sami, mluvil z nich Duch čistoty, Duch zbožnosti, Duch víry, Duch sv. »Kde církev, tam Duch sv. a kde Duch sv. tam církev a všeliká milost,« dí sv. Ireneus.

Svatost církve zvláště v tomto pojetí: Dissolvere opera diaboli — ukládá nám zvláštní povinnost. Trefně dí kterýs slavný kazatel: Jednota, katolickost, apoštolskost církve jsou vlastnosti, které musíme věřiti; jediná svatost, tu máme žíti. Jak daleko jsem se v ní zvil? Jak užívám prostředků daných Kristem Pánem církvi k svému posvěcení? Jak kazím na sobě dílo zlého ducha? Jak pečuji o své posvěcení? Povolání do církve je povolání k svatosti: »tot je vůle boží posvěcení vaše!« (1. Soluň. 4, 3.)

II. Ale v dnešním sv. evangeliu jest i jasné slovo o jednotě církve sv.

»Každé království proti sobě rozdělené zpusťne a dům na dům padne!« dí Spasitel.

1. Je všude třeba jednotné správy především. Už v jednom pouhém domě. Tím více v celém království. Bez jednoty v správě roztrfí se vše. Okřídlené slovo dí: Svorností i malé věci rostou, nesvorností i velké zajdou. (»Concordia parvae res crescunt, discordia et(iam) maximae dilabuntur.«) Co je malta v stavivu, to jednota ve společnosti. Vezmi maltu ze staviva, sřítí se. Znič jednotu v obci, rozvej občany v strany, obec zpusťne.

Jakási jednota jest nutna i mezi zlými: ani společnost lotrů se neudrží bez jednotného velení. Ani peklo není bez jakési jednoty. Když nic jinak, spojuje je tam všechny jedna zloba proti Bohu a lidským duším. Ano mezi spiklenci bývá tato jednota — aspoň dočasně — právě nejtužší a nejpřisnější: vědí, rozdvojí-li se, že je po nich veta.

Tak je jednotná správa všude: v domě, v obci i ve světské říši. I v pekle. Všude je náčelník: v domě, v obci, v říši. Ani peklo není bez něho; evangelium mluví o náčelníku zlých duchů, Be'zebubovi.

A jen svatá říše Tvá — jen království boží na zemi, jen Církev Tvá, Spasiteli, by neměla jednoty? A Ty, kterých každému národu dal vladaře, jak dí Duch sv.: »Jednomu každému národu představitel správce« (Ecc. 17, 14.), Ty bys byl ho nedal církvi své? Co všude jinde jest nutnou podmínkou trvání i zdaru, to že by byl opomenul Spasitel dáti církvi své? Oh nikoli: chtěl, aby církev jeho byla jedna, jednotna sama v sobě; proto mluvil o ní, o domu, o budově, která má jeden základ a od níž klíče má jen jeden klíčník; o městě na hoře, o ovčinci, v němž vládne jeden pastýř, o království, kteréž jest nerozdělené.

Ale tato jednota zevní — jednota správy, jest Spasiteli ještě málo — žádá jednoty větší, pevnější, vnitřní — jednoty, která přímo spojuje s ním; jednoty takové, že kdo jí nezachovává, stává se jeho nepřitelem a protivníkem, jak On to přímo dí fariseům: »Kdo není se mnou, proti mně jest.« (Luk. 11, 23) Vy nejste se mnou, nepřijímáte mé nauky, nepoddáváte se víře, kterou já hlásám: máte své výklady, své předpisy, které k zákonu přidáváte, své obřadnosti, které ukládáte lidu. Každý, kdo neshromažďuje lidu ke mně a pro mne, každý takový učitel rozptyluje, rozhání stádo a vhání je do záhuby. »Kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje.« Mezi pravdou a bludem není nic středního; mezi věčnou spásou a záhubou, mezi Kristem a satanem rovněž ne. Proto jsme buď boží — či satanovi, dí sv. Augustin. Něco třetího není možno.

Ó veliká, ó důležitá jednota sv. víry, Tys to, která spojuje s Kristem. Zachovati jednotu víry s církví znamená býti s Kristem za jedno — býti jeho — býti boží! Získávati jiné, lid pro učení církve sv. jest shromažďovati s Kristem. Odchýliti se od nauky církve sv. jest postaviti se proti Kristu; odvrátiti se od jediného jen článku víry, anebo jiné k tomu přivéstí znamená stržati spojení s Kristem a dělati náhončího tomu, jenž hubí lidské duše! Kdo není se mnou, proti mně jest a kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje!

Veliké slovo! Ke Kristu, k jeho sv. církvi, k jeho sv. víře nemůže býti a také není nikdo lhostejný: buď je výlučně a rozhodně pro něj — anebo vášnivě a cele proti němu. A kdo jest proti církvi a její sv. nauce, není proti člověku, je proti Kristu; a není jen s lidmi, kteří snad ho vedou jako průkopníci a za-

stánci bludu — je s tím, jenž rozptýlené, bludné ovce lapá, »obcházeje jako lev řvoucí.«

Proto sv. Otcové tak důtklivě napomínají k jednotě v církvi: k jednotě s hlavou a biskupy: k vůli jednotě raději smrt, raději všechno vytrpět! »Jestliže různé, vády, roztržky pro mne povstaly,« píše sv. Klement I. Korintským, »opustím vlast, odejdu kam líbo vám a učiním, co mi poručeno bude od obce. Jenom stádo Kristovo, s kněžími sobě představenými v poklidu žij! A sv. Řehoř Nazianský skutečně tak učinil, zřekl se k vůli jednotě a pokoji i samého patriarchátu cařihradského, se slovy Jonášovými: »Jestliže k vůli mně se děje bouře, uvrhněte mne do moře!« Sv. Cyprian dří, že kdo roztržku v církvi učinil, viny své ani mučednickou smrtí nesmyje!

A jednota víry — ó jak jí velebí a doporučuje sv. Ignác. »Když se spolu shromažďujete,« píše k Efes., »satanova moc se znává a zkáza jeho jednotou vaší víry se ruší!« Johna Sationa chválí — že biskupa jest poslušen jako milosti boží, a kněží jako příkazů Ježíše Krista. Oddanost biskupů jest mu oddaností k Bohu; poslušnost ke kněžím jest mu poslušností ke Kristu. Proto: nic bez biskupa, nic bez kněží nečiňte, volá dál: poďdání buďte biskupovi a sobě vzájemně jako Ježíš Kristus podle těla Otcí svému a apoštolové Kristu i Otcí i Duchu sv., abyste jednotou tělesnou i duchovní sjednoceni byli. Bez nich (biskupů a kněží) není církve. A znova: přílněte nerozlučně k Bohu, k Ježíši Kristu, k biskupu a k ustanovením apoštolským. Kdo vnitř oltáře jest, jest čistý, kdo se vně oltáře nalézá, nečist jest, t. j. kdo bez biskupa, kněžstva a jahnů něco před se běře, ten není čist ve svědomí. Nežli slyšetí něco proti víře, v Ježíše Krista, raději ohluchnouti. Ohluchněte, někdo lí vám mluví bez Ježíše Krista.

Nevyčerpateľný jest tento světec, plný svaté mystiky, ve svých slovech o jednotě: »Kdo patří Bohu a Ježíši Kristu, tí s biskupem jsou; — a zase naopak: »Bratří,« dří: »nedejte se svěstí! Kdo rozkolníka následuje, nebude děditi království božího: kdo chodí v cizí domněnce, s utrpením se neshoduje.« Chce říci: Kdo jde za lidskými domněnkami a názory a ne za Kristovými názory, jak je hlásá církev — neshoduje se s utrpením — popírá vlastně a ničí krev a utrpení jeho, jimiž on církev stmelil a sjednotil.

A na konec doporučuje nejmocnější prostředek k zachování jednoty — svátost — zv. svátost jednoty a lásky. »Snažte se jednu eucharistii slaviti. Jedno zajisté jest tělo Pána našeho Ježíše Krista a jeden kalich pro sjednocenost jeho krve, jeden oltář, jakož jeden biskup s kněžstvem a s jáhny — abyste cokoli konáte (u věcech církevních) podle Boha vykonávali.«

Tak jsme dospěli k zářícímu středu veškeré svatosti a veškeré jednoty: Eucharistie je to, Spasitel sám! Ó Ježíši svátostný, udržuj, rozmnožuj svátostí touto církev svoji ve svatosti a jednotě — a nás v ní! Amen.

Neděle čtvrtá postní.

O svobodě církve.

»Protož, bratři, nejsme dítkami nevolnice, nýbrž svobodnice; tou svobodou osvobodil nás Kristus.« (Gal. 4, 31)

Jsou dvě podmínky, aby člověk byl svoboděn: aby byl ze svobodného rodu a aby měl svůj chléb. — S uznalým a vděčným lidem, který záračně od Tebe nasycen, chtěl Tě, Spasiteli učiniti svým králem, měli bychom i my provolávat Tě za svého krále! Vždyť tolik jsme Ti vděčností povinni! Tak dobře ses o nás postaral! Nám, rodině své, církvi své zabezpečil jsi plnou svobodu.

1. Svobodu rodu — nejsme dítkami nevolnice (epišt.),

2. svobodu výživy — máme svůj chléb (evang.)

I. Svoboda rodu. Vymřeli už mezi námi ti, kteří věděli, co znamená robotovati, býti dítětem nevolníka. Ale vizte, v epištole máme nakreslen obraz. V domě sv. patriarchy Abrahama je nevolnice Agar — a dítě její Ismael, syn nevolnice. Uboží! Jednoho dne stačilo pouhé slovo Sary, paní v domě k Abrahamovi: Vyvrz nevolnici — a Agar musí opustiti dům. Není dosti na tomto slově: »vyvrz nevolnici, vyžeň ji z domu — zaznívá druhé: i syna jejího« — ani nad dítětem slitování. Půjdou. Na cestě pouští, bez přístřeší, bez vůdce, bez potravy, bez vody. Ismael, syn nevolnice, bude umíratí žízní a neochrání-li ho záračně nebe, zahyne. A proč to všechno? Nebude dědit syn nevolnice se synem svobodnice. — Nesmí syn nevolnice míti podíl s Isákem, synem svobodné paní domu! — Jen pro syna svobodnice jest majetek — dle jejího názoru; syn nevolnice je nevolník, a co se z otrokyně narodí jest otrok. — Bez práva, bez majetku, bez svobody. A je hrozné čísti, čím učinil člověk člověka bratra svého před časem Kristova příchodu na svět. Všude po celém tehdejší světě podobné scény, jakou nám líčí dnešní epištola z domu Abrahamova. A horší byl duch lidí zvaný jen: zboží na prodej a na koupí; duch lidí zvaný: »rozkoš metly« — poněvadž mohli je zešlehati i beztravně, kdy se pánovi zlíbilo; že pro osny či ženy, lidé pro bití a trýznění a okovy (to byli otroci) a k tomu se vodili jejich dívky, dívky nevolnice. Lidé vyloučení ze společenského života. Lidé vyloučení z manželského štěstí. Před pohanským státem římským nebylo jejich manželství ani uznáváno, nebylo ani manželstvím (matrimonium) zváno, nýbrž jen souložnictvím a na nejvýše společná domácnost (contubernium). Sňatek mezi nevolnicí a svobodným občanem někde i pod trestem smrti zakázán. A kde trpěno, tam svobodný občan tímto sňatkem propadl v nevolnictví — dívky samy sebou staly se nevolnicí, ano někde šlo ukrutenství a sobectví pánů tak daleko, že když si vzal nevolník jednoho pána nevolnici ze dvora druhého pána, že se o jejich děti — nové otroky a robotníky — dělili. To bychom byli dodnes, kdyby nebyl přišel ten, který nás osvobodil

od hříchu, jehož následkem otroctví a nevolnictví bylo, ode jha pekel, i ode závaznosti Zákona Starého. Ale přišel! A řekl velké slovo: »Jeden jest Bůh — a Otec vás všech — k němuž volati budete takto: »Otče náš jenž jsi na nebesích! — a tím slovem založil rovnost a svobodu všech. Jeho nauka, jak to sám řekl osvobozuje nás« (Jan 8, 32.) a aby osvobození, které lidstvu přinesl, nikdy nezmizelo se světa, založil společnost, církev, která pokračuje v jeho díle, osvobozuje lidstvo od bludu, od nepravdy a tmy, od hříchu a spojuje lidstvo v celek k dílu spásy, v němž není rozdílů ani národnostních, ani náboženských, ani společenských; všichni kdož křtem svlékli starého člověka a oblékli nového, dí apoštol, tvoří v Kristu a s Kristem jedno jediné tělo, v němž není rozdílů mezi svobodnými a nesvobodnými, mezi občany a nevolníky; »tu již není Řek a Žid, obřezka a neobřezka, cizozemec, Skytha, otrok a svobodník, nýbrž vším a ve všem jest Kristus!« (Kolos. 3, 11.)

O díky Spasiteli, za tuto velikou milost, že můžeme požívat svobody, kterou Tys nás osvobodil! Díky za to, že nejsme dítky, nevolnice, jakou byla lidská společnost starého věku a církev Starého zákona, nýbrž že jsme dítkami svobodné paní — církve novozákonné. Máme svobodu — svobodu, abychom řekli rodu — jsme svobodni rodem, jako dítky svobodné církve. Ale máme-li jimi býti skutečně, pak matka naše, církev, musí býti v pravdě svobodnou a nesmí býti nevolnicí světa, státu. A čeho je tedy třeba?

1. Nesmí býti především vyháněna ze svého domu jako nevolnice Agar se svým dítětem. Svobodná paní matka zákonitých, svobodných dítek, potřebuje především pro sebe a pro své dítky přístřeší důstojného, domova, kde by je porodila a vychovávala.

A co je domov naší matky církve, kde nás rodí?

a) Je to především posvátný sňatek křesťanských rodičů, to je náš rod, naše kolébka. A ten má míti — a musí míti první svobodu. Neutiskujte ji teby! Nevnučujte jí sňatek, který nechce, nemůže, nesmí chtíti, sňatek občanský, rozvížitelný a rozlučitelný. Který otec nutí dceru svou k sňatku odpornému, je otec nelidský — dělá z dcery své otrokyni na koupi i na prodej! A je to něco jiného, když církvi — Svobodnici, jak ji jmenuje sv. Písmo — a nám dítkám Svobodnice se nabízí sňatek necírkvní, zcela jiný, jaký jen smíme chtíti? Svobodné paní nemá nikdo práva předpisovati, jak se má vdávati, ona sama má svoji vůli. Církvi nikdo nemá práva předpisovati, jaké má míti manželství, jaké překážky a p. Ona sama a jediné má moc stanoviti způsob manželství, překážky jeho a o platnosti manželství rozhodovati. (Katech. 742.) To proto, že jen ona jest paní svátostí, od křtu počínaje až k manželství — všech — a paní svobodná, svobodnice podle vůle Boží — ne nevolnice — a že musí míti pro své dítky volný, svobodný rodný dům — a to je právě: svátost manželství!

b) Máme-li dále býti dítkami církve, svobodnice a ne nevolnice, musí míti pro nás i svobodný dům k poučování a vý-

chově. A tímto domem je kostel a škola. Ve jménu svobody, kterou Kristus Pán nás osvobodil, musíme žádati a volati ke každému, kdo by si na ně sáhnouti troufal: »Nedělej nevolníci tu, kterou sám Bůh chce míti svobodnou! A nedělej nevolníků z dětí svobodnice! Nemá nikdo práva sahati na svobodu poučování církevního v chrámu Páně — a omezovati svobodu kázání slova Božího!« Jeť psáno: »Slovo boží není přivázáno.« (2. Tim 2, 9.)

Když tato slova svěřoval svým poslům, řekl jim: »Jdouce uče všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, učíce je zachovávatí všechno, co jsem přikázal vám!« (Mat. 28, 20.) To je učitelský diplom, učitelské oprávnění církve — Svobodnice! »Jděte« — nikdo: ani císař ani vladař ani žádný senát ani sněm nemá práva vás zastavovati: jděte! »Učte všechny národy!« — ani žádný národ není oprávněn vás omezovati v hlásání božské mé nauky! A ční-li to přece, sahají na něco svatého, co jim nepatří — tedy svatokrádežně! »Křtíte je« — nikdo nemá oprávnění omezovati vás v udělení svátostí a konání bohoslužby. A na podobném místě, dí božský Spasitel, svobodné církvi své: »Jdouce do veškerého světa!« tedy všude; nedí: jděte jen do zemí císařství římského — nikoli všude: i do republik řeckých — a ke kočovným, patriarchálně zařízeným kmenům pouště a pastvin; ani vláda císařská, ani carství, ani republikánské zřízení, ani prostá samospráva kmenová nic vám nemá brániti a vám zase vše to budiž jedno: ať císařství, ať republika, ať zřízení patriarchální — jen když vás uznají za syny ne nevolnice, nýbrž svobodnice — a to především v chrámu, jednom jejím výchovném domově.

Avšak jest potřeba, aby měla svobody i v druhém domově — a to je škola. Škola — ó jaký to vlastní, nejvlastnější domov církve! Jděte do starověku — najdete školy pro mudrce, najdete školy pro umělce; najdete školy i pro kněze a proroky, ale ne najdete školy — pro lid; to proto, že tenkrát nebylo ještě na světě pravé, svobodné matky lidu. Školy pro lid vybudovala teprve církev Nového Zákona. Kdekoliv se měla ujati a šffiti, musila zaváděti poučování, přípravu křtěnců na křest, z tohoto způsobu vyvinuly se pak školy: domy čisté církevní — už jejich jména, která nám dějepis zachoval, praví a zajišťují nám to nepopíratelně: první školy jsou školy farní, klášterní, biskupské (katedrální), školy církve. A teď přijde někdo a řekne: vyvrz ji ven! Koho? Snad nevolníci, která do domu nepatří? Snad robotníci Agar? Už to by bylo znásilnění a nespravedlnost! Ó jaké znásilnění a jaká nespravedlnost teprve vyháněti vlastní paní domu! — Náboženství ze škol! A nejenom násilná nespravedlnost, která ze svobodnice dělá nevolnici, nýbrž i nelidskost, která vraždí — duchovně vraždí . . . Ne nadarmo se vypravuje v Písmě o Agafě vypuzené z domu Abrahamova, že se pak ocitla s dítětem svým na poušti. Ismael, syn její na poušti nemá vody, padá vysilen, již již hyne žízní. Až církev — svobodnici vypudí

z jejího domu — školy — kde se octnou vaši Ismaelové, vaše dítky? Na poušti, na poušti pusté a bezvodé, v níž mravně zhytnou. »Nikdo se nedomnívej dí sv. Otec Lev XIII., že lze nábožnost beze škody odloučiti od vyučování.« Nemůže-li žádná doba života lidského bez náboženství se obejít, tím méně možno odloučiti náboženství od věku, jemuž se nedostává klidné rozvahy, kdy mysl je plna ohně, kdy duch je tak mnohým zákazonosným pokušením vydán. Kdo tedy vyučování tak zařizuje, že je všeho spojení s náboženstvím zbavuje, ničí také zárodky krásna a ctnosti a nepřipraví tím vlasti ochranu, nýbrž mor a zkázu lidského pokolení. Jestliže Bůh byl odstraněn, co ještě pak může udržeti mládež v mezích povinnosti, nebo když s cesty ctnosti sešla a do propasti neštěstí klesla, kdo ji může přivést zpět? (Euc. »Milit. Eccl.«)

Proto církev tolik hájí svého práva na školu; hájí tím svobody své, svobody vaší, svobody dítek a rodin vašich! Nemá snad spoléhati na pomoc vaši? Vždyť přece nejste dítkami nevolnice nýbrž svobodnice — a tou svobodou Kristus vás osvobodil. Važte si ji!

II. Ale nejen vlastní dům — též vlastní chléb jest podmínkou nezávislosti a svobody. Kdo jí cizí chléb, podléhá cizímu vlivu. Příslloví dí: Či chléb jíš toho píseň zpívej! Mohla by býti církev svobodnicí, kdyby neměla svého chleba?

Ó má jej! Kristus se jí oň postaral, a to hned o dvojí: přirozený a nadpřirozený chléb.

1. Je na poušti tiberiadské s apoštoly a nesčítelnými zástupy lidu. Trvají s ním již třetí den — dojedli, co sebou byli vzali — a teď jsou bez jídla uprostřed nehostinné pouště. Odkud nakoupíme chlebě, Filipe, aby pojedli? — Je zde hoch s pěti chleby a dvěma rybičkami, zní odpověď. Oznamuji, snad cos nového tomu, jenž tam v prozřetelnosti a vševědoucnosti své hochu přivedl? Bylo mu vůbec potřebí se tázati? To vše řekl, dí evangelium, zkoušeje apoštoly, »neboť sám věděl, co hodlá učiniti.« (Jan 6, 6.) A vskutku. On to činí vše. Neposílá je, aby si šli koupit chléb cizí — jak mu radili dle jednoho z evangelistů apoštolové; to málo chleba, jež se uprostřed té společnosti Kristových posluchačů našlo, běře, díky činí, žehná, láme, rozdává; lámáním přiděluje, rozdáváním rozmnožuje. Z pěti chlebů nasýtilo se 5000 mužů a zbylo ještě 12 košů drobtů. Mohl je vrátiti hochovi a říci: »Hle, zde máš, cos zapůjčil — vezmi — je to víc než jsi dal, vrácím ti i s úroky — a to jedli zástupové, to bylo jediné z mého jen: Z mého jedli a nasyceni jsou. Církev moje jí jen můj chléb!«

Tak do dnes! Kristus Pán zajišťuje stále církvi své vlastní chléb. Nebéře ho odjinud Z ní ho běře, z jejího středu. Od vás, od vašich srdcí, dětině církvi oddaných, od vašich zbožných předků, vzal a běře do dnes chléb, jehož potřebuje pro církev; dary a příspěvky na rodný dům, kostel, školu, chléb, jehož chce poskytovat těm, kteří slouží oltáři, prostředky na udržování bohoslužby. Dal zbožným duším do ruky požehnání vezdejších

statků a v srdce dal jim opět vnuknutí, aby je obětovaly a věnovaly církvi. Nemá tedy ona na ně výhradního, vlastnického práva, na tyto zbožné odkazy? Není to její chléb? A nejsou to dary svaté, na nichž vážnou sv. závazky, povinnost sloužiti za dárce mše sv. či konati jiné pobožnosti a modlitby? Kdo smí na ně vložit ruku, aby nespáchal svatokrádež? Aby nespáchal násilí? Aby nespáchal nespravedlnost? — A lze vůbec znemožniti, aby církev nic neměla? I v poušti, a v úplném nedostatku všeho, najde se vždy někde pět chlebů, aby je Kristus pro církev svoji rozmnožil. Kde se najdou? U vás. Ve vašich dobrých rukou; dobrý syn nezapomene matky své, a nenechá ji trpěti nouzí a umíratí hladu. Ví, co přestála matka proň. Ví, co proň udělala a dělá. Ví, že podává duchovní věci, a že je tedy spravedlivá, aby jí za to splácel aspoň hmotnými, jež se nikdy cenou svou duchovním nevyrovnají. Ví o tomto právu matky ochuzené, znásilněné, jako nevolnice vyvržené, ví o právu jejím na podporu a na výživu od svých dětí.

Sv. Pavel připomíná tuto povinnost věřícím an dít: »Jestliže my jsme vám duchovní věci rozseli, jeliž to velké, žneme-li vaše věci tělesné? Zdaliž nevíte, že ti, kteří pracují ve svatyni, z toho co ve svatyni jest, jedí? Kteří oltáři slouží, z oltáře díl mají.« (1. Kor. 9, 4. 11.)

Dobrý syn církve ví, že za půjčených pět chlebiček dostane 12 košů chleba zpět! Proto vy, draží církve, matky své, neopustíte v dobách zlých!

2. Avšak chléb na poušti divem rozmnožený není ještě dnešního evangelia konec. Po tomto zázračném nasycení 5000 lidí, následuje jiný div. Apoštolé plaví se v noci po moři, moře se zdvihá, věje bouřný vítr, duše se děsí v té bouři — a hle — tu uprostřed rozkácených živlů běže se Kristus Pán po moři k lodi apoštolů... a moře ulehá pod jeho nohama v pevnou půdu... jeho tělo má podivuhodnou moc. A to ještě není vše. Druhého dne vyhledaly ho zástupy nasycené v Kafarnaum, a tu rozpřádá Spasitel věčnou památnou rozmluvu s nimi. »Hledáte mne, že jste jedli a nasyceni jste? Hledejte jiný chléb, lepší, který zůstává k životu věčnému a který Syn člověka dá vám. Ať tělo mé právě jest pokrm, krev má právě jest nápoj. — A já vám je dám... já všemohoucí — viděli jste moji zázračnou moc v poušti, jež rozmnožuje do nekonečna. Já, jehož tělo má podivuhodnou moc vznášeti se a jíti po moři jako po pevné cestě... já, jenž dovedu býti s tělem svým podivuhodně přítomen kde chci — ó proč bych nemohl tedy býti přítomen s tímto tělem v podobě chleba? A proč bych ho nemohl rozmnožovati do nekonečna? Nezakusili jste moji dobrotivou všemohoucnost? Neviděli apoštolé podivuhodnou přítomnost a pohyblivost těla mého na moři za bouře?«

»O Jesu, věřím! Tělo Tvé právě jest pokrm, krev Tvá právě jest nápoj. Tys řekl: Totot jest tělo mé, totot jest krev má! O díky! Nyní má církev Tvá svůj vlastní stůl. Duchovní stůl.

Není odkázána jako nevolnice na stůl cizí. Má svůj! A jaký! Pokrmem je sám Bůh! Ne mana Mojžíšova, kterou kdo jedli, zemřeli. Syn boží, chléb živý, který s nebe sestoupil, aby jí-li kdo z něho nezemřel« (Jan 6, 49. 50.) — Nosičem na stůl je opět Bůh: »Chléb, který já dám, tělo mé jest za život světa.« (Jan 6, 52.) — A moc, která to působí, i ta jest jeho. To činite na mou památku, řekl apoštolům při poslední večeři. Od té chvíle má církev jeho tuto moc proměňovati chléb v jeho sv. tělo a zásobovati se pokrmem božským na věčné časy. »Pojďte děti, jezte, pijte, opojte se!« (Velep. 5.)

Jste dětmi ne nevolnice, nýbrž svobodnice; jste svobodní duchovním svým rodem! Hajte si ho! Jste dětmi ne nevolnice, nýbrž svobodnice, máte svůj vlastní duchovní chléb. Je to chléb vaší urozenosti, vašeho nebeského šlechtictví, chléb synů božích, chléb svobody synů božích, které On v čase svatopostním z poddanství a otroctví pekel a hříchů vysvobozuje.

Ó chval (Jerusaléme) Hospodina,
chval, Sione, svého Boha . . .
požehnal tvým synům v tobě,
a nasycuje tě obilní bělí . . .
neučinil tak žádnému národu. (Ps. 147.)

Chléb s nebe dal's jim o Pane!

Chléb andělský požívá člověk!

A tento chléb naší urozenosti a cti, naší svobody a povýšenosti za syny boží, by měl býti od nás zneuznán? Křesťan směl by jím beztrestně pohrdati? Ani jednou do roka by nepokládal za nutno ho požívat? Hrozbami matky církve by se měl dáti doháněti teprve k tomu, co je nejvyšší čest a svoboda? Ó važte si jí! Přistupte do jednoho k velikonočnímu pokrmu synů božích! Važte si své cti a svobody! Je to nejvyšší čest, je to nejvyšší svoboda: smět požívat Boha! I touto svobodou osvobodil vás Kristus! Amen.

Neděle pátá postní.

Moc odpouštěti a trestati hřích.

»Krev Kristova, jenž skrze Ducha věčného sebe sama obětoval v obět bezúhonnou Bohu, očistí svědomí naše od mrtvých skutků. . .« (K Žid. 9. 14.)

Lidský hřích! Starý jako lidstvo samo neměl a nemá leč dvojí cesty před sebou: buď se káti a dojíti odpuštění anebo vzdorovati a dojíti trestu. Lidstvo to cítilo. Proto tekla na odpuštění a na očistění hříchů tak bohatě krev jalovic, kozlů a býků, jak napovídá dnešní sv. čtení. Proto byl i celý Starý Zákon; proto trvala i celá stará úmluva; proto poslán i její velký prostředník,

Mojžíš; proto zřízeno i čelné kněžstvo Starého Zákona a celá ta organizace náboženského života před Kristem v lidu vyvoleném, kterou nazýváme synagoga, církev Starozákonní; hřích zmařiti, očistiti lidské svědomí vinou ztížené — to byl velký její cíl.

Dosáhla toho? »Komu svěří Jupiter usmířiti hřích?« ptali se pohané i po svých četných obětech. A v Judsku volali: »Nebesa dštíte spravedlivého...« Hle, i pohané i židé vyznávají nedosta- tečnost svých obětí za hřích, svého pokání, svého kněžstva, i svých církví a náboženských společností, když jde o hřích.

A tu vystupuje v plnosti času bytost, která dí o sobě, že je pravý Vykupitel světa: Ježíš Kristus. Co učiní s lidským hříchem? To je rozhodná otázka. Dnešní nedělní svatá čtení nám na to odpovídají:

Ježíš Kristus je velekněz, jenž zmařil lidský hřích dokonale:

1. Sám — skrze své kněžství,
2. skrze církev svou.

I. Sám. »Bratři, Kristus, velekněz budoucích statků, zjednal vykoupení věčné« — volá sv. Pavel, neboť vlastní krví vešel do svatyně. Ó jaký velekněz! Všecko je na něm veliké: osoba, vy- koupení, výkupné.

1. Osoba: ne pouhý kněz — velekněz;
2. vykoupení — plné věčné;
3. výkupné: vlastní krev jeho.

1. O s o b a. Je větší všech kněží a velekněží, kteří kdy před ním byli i budou. Proč? Měli stánky, svatyně, chrámy jen rukou lidskou sdělané (snad z drahocenných kůží, z převzácného dříví, z drahých kovů, zlata a stříbra) — ale to vše jsou věci jen z to- hoto pozemského tvorstva — nic víc. Ó jak vznešenější stánek má Kristus! Svatostán přesv. člověčenství ne rukou lidskou, nýbrž Duchem svatým samým z nepokvrněné Panny zbudovaný: větší, obsažnější a lepší — dokonalejší! A v tom slouží Bohu. Od prv- ního okamžiku života svého neustává opakovati svému nebeskému Otci: »Otče, tělo připravil jsi mi (tělo obětní); oběti zápalné a zábhřisné neřbily se tobě, tu jsem řekl: Hle přicházím, abych vy- konal vůli Tvou, Bože« (býti obětníkem i obětí). (Žid. 10, 5.) — Jiní kněží vyprošovali svým kněžstvím lidu jen věci časných, po- žehnání pro tento život, ochranu od nehod pozemských. Oč větší Kristus! Dobra, jež přináší, jsou nejen pro tento svět, nýbrž i pro budoucí, velekněz budoucích statků; a my lidé nemáme měřítka, abychom je ocenili. Jsou to prostě dary převeliké, neobyčejně drahocenné, od věků zaslíbené, povznášejí až k samému účastenství na přirozenosti božské. »Dal nám převeliké a drahocenné dary zaslíbené, abychom skrze ně se stali účastni božské přirozenosti.« (2. Petr 1, 4.) Ó Ježíš, jak veliký kněz! Všecko je veliké na sva- tém jeho kněžství: osoba, vyvýšenější nad anděly: tím přednější nad ně, čím znamenitější jméno nežli oni zdědil; oni sami mu sloužili; svatostánek jeho samým Bohem zdělaný; a statky veliké jsou budoucí a věčné!

2. Co můžeme doufat od takového velikého kněze? Duch svatý dí, že to, co lidé marně od obětí a kněžství před Kristem čekali: zjednal vykoupení věčné. Je tedy velekněz — Vykupitel. A církev vykládá toto slovo ana dí: vykoupil nás od hříchu a od věčné zavržení, přinesl nám milost a spásu.

Hřích — není to něco, co umrtvuje duši? Už pouhá lež, dí Duch svatý, to činí. Ústa lživá zabíjejí duši (Moudr. 1) a varuje: »neuvádějte zahynutí na ni skutky rukou svých.« Ó jaký to tedy skutek mrtvý! Nejen mrtvý, i umrtvující. Bere jí nadpřirozený život milosti a uvrhuje v zavržení, které se v Písmě jmenuje smrtí druhou: *Haec est mors secunda*! Ó jak mrtvý, jak smrtonosný jest každý skutek těžce hříšný! Ale hle, jak mocný kněz Kristus! Očistuje svědomí naše od skutků mrtvých! A od celých těch skutků nejen od jejich viny, i od trestu za ně. Od obojí té smrti: zde v duši i tam na věčnosti — v pekle. »Vydán jest pro hříchy naše (Rom. 4, 24), aby obmyl nás od hříchů našich krví svou« (Ap. 1, 5.) Ó jaký kněz-Vykupitel: až nadbytečně bohatý: na celý svět stačil i na všechny světy možné. Onť jest obětí smírnou za hříchy naše, ale nejen za hříchy naše, nýbrž i za hříchy celého světa. (1. Jan 2, 2)

Ale hřích nejen je skutek mrtvý, hřích trhá duši od Boha pro tento život i pro život posmrtný. Zde plní ji ohavnosti, které Bůh nenávidí, tam uzavírá ji přístup a cestu k němu v nebeský ráj, zaslíbené boží dědictví. Vykoupení jen od hříchu nebylo by tedy celé; proto dí sv. Tomáš, že od kněžství požaduje a potřebuje člověk i toto: vrácení milosti a zjednání přístupu k Bohu ve věčnou jeho slávu. A nevrátil nám ji Kristus? Nejednám, že se Otec jeho s námi usmíval a nám zase své zaslíbení věnoval? »Byli jsme sice dříve v nelásce,« dí sv. Pavel, »nyní však usmíření jsme s Bohem smrtí Syna jeho.« (Rom. 5, 10.) Ze synů nelásky a hněvu — hle, jsme synové zalíbení; ze synů zavržení — synové boží. A jestli synové, tož i dědicové. A cestu k dědictví tomu kdo nám prošlapal? Opět on: Vešel do velesvatyně — do velesvatyně nebes, vešel i za tu záclonu, která nám nebe zastírala, ať jest »prostředníkem nové úmluvy, aby obdrželi zaslíbené dědictví věčné ti, kteří jsou povoláni.« (Žid. 9, 15) Tak máme nyní vše: vykoupení z hříchu a pekla, milost i spásu věčnou a vše v něm: Kristus stal se příčinou spásy všem (Žid. 5, 9), »učiněn nám od Boha moudrostí a spravedlností a posvěcením i vykoupením.« (1. Cor. 1, 30.)

3. A čím to? Co zvyšuje neskonalou vznešenost Vykupitele našeho, jest i výkupné samo: je to krev!

Krev skutečně obětní a výkupná. Ó vizme, k čemu se Bůh propůjčil! Když lidstvo stalo se insolventní a nemohlo splatiti strašných svých dluhů, Kristus stává se jeho ručitelem a kaven-tem: platí za nás. A čím? »Vězte, že nikoli porušitelnými věcmi zlatem neb stříbrem jste byli vykoupeni, nýbrž drahou krví Krista jakožto beránka bezúhonného a neposkvrněného.« (1. Petr 1, 18.) Tedy krev obětní a výkupná!

A je to obět vlastní Kristova, ne cizí. Kněží druzí všichni obětují cizí krev beránků a kozlů a obětních tvorů: Kristus skrze vlastní krev vešel jednou pro vždy do velesvatyně, zjednav vykoupení věčné. (Žid. 9, 12.)

Krev prolita na dostiučinění. Sv. Pavel dí, že jeho smrt krvavá podstoupena na vykoupení přestupů. Nemohl jich vzít nasebe — přičila se jeho neskonalá svatost; vzal na se aspoň tresty za ně, a odbývá a odpykává, co jsme měli odpykávati my hříšní. Teče krev jeho místo naší ubohé a hříšné. Ale jak je to možno, vždyť to nejsme my, dlužníci, je to Kristus! Ovšem, ale v tom je to tajemství. On je z nás a Bůh jeho dostiučinění krvavé přijal.

On je z nás. Je člověk — pravý člověk, z téhož kmene jako my, z téže rodiny lidské, bratr náš, ba více, otec a hlava. Proč by nemohl platiti za bratry své, za dítky své? »Zhřešil člověk, splácí člověk, zhřešil Adam a splácí Kristus; jako vina jednoho člověka přešla na mnohé, tak dostiučinění druhého připočítá se všem — protože hlavou i tělem jest Kristus jediný,« dí svatý Bernard »Dosti učinila tedy hlava za údy, dosti učinil Kristus za miláčky své.« (De error. Abel c. 6.)

Ale i tak je krev jeho přece jen něco cizího, co si pouze přivlastňujeme. Zda smíme? Ó ano, tu je druhé tajemství nesmírné boží dobroty a lásky. Nejen že krvi Syna svého za nás téci dal. A nemusil. Bylo li třeba, aby nás ďábel z otroctví svého pustil, nebyl mu Bůh povinen dáti výkupné. »Ďábel je násilník, že nás měl, násilně a loupežně nás měl,« dí sv. Augustin. — A stačil jen povel, aby nás propustil. Ale že jsme se mu dobrovolně poddali, chce šlechetný Bůh ne násilím, ne mocí nás vysvoboditi, nýbrž poctivě, spravedlivě, výkupem a jakým výkupem! A když tento výkup dal za nás někdo třetí, Jeho božský Syn, Bůh ve své dobrotě šel ještě o krok dál a výkupné to přijal. — Opět nemusil! Neml to výkupné naše vlastní, jen přivlastněné. Nemusil by přijati, ale on přijímá, jakoby naše bylo. Ó láska boží, v neskonalém tajemství našeho vykoupení! Jakého Vykupitele jsi nám dala, jaké vykoupení, jaké výkupné!

Dobrořeč duše má Hospodina,
a nezapomínej žádného dobrodiní jeho,
On odpouští všechny tvé nepravosti,
On uzdravuje všechny tvé slabosti.
On vykupuje od záhuby tvůj život,
On tě věnčí milosrdenstvím a slitováním.

(Žalm. 102.)

Ale nejen děkovati a blahřečiti jsme povinni. My křesťané, my vykoupenci jeho, my dítky krve jeho, my musíme si i vykoupení jeho přivlastňovati. Vždyť jsme věděli, že to dostiučinění, které nás spasilo, jest cizí, jest jeho, Kristovo; tedy má-li nám býti co platno, musíme si je činiti naším vlastním, přivlastňovati si je. Ó rozumíte tomu? Křesťane, nic ti nebude ani Kristovo vykoupení platno, nebudeš-li dosti činiti sám: čiň zadost za hříchy

své, kaj se, čiň pokání, zpovídej se! Tak zařídil Kristus, velekněz, aby zmařiti mohl lidský hřích.

Vždyť jej mařil nejen sám,

II. mařil jej skrze církev.

To je pochopitelné. Měl-li býti Kristus Pán vykupitelem dokonalým i všech pokolení, která budou po něm až do skonání světa, musil se postaviti proti hříchu již na celou budoucnost a zaříditi nějaká opatření proti němu. Jeho církev musí nutně hříchy odpouštět, aby On je odpouštěl a odpuštění jim zjednal, a musí hříchy trestati, jako On je trestány míti chtěl. A tak slyšíme od Krista-velekněze dvojí slovo k církvi:

I. o moci odpouštění hříchů,

II. o moci trestné.

1. Odpouštění. Přichází večer v den svého zmrtvýchvstání po prvé mezi apoštoly, dech nadzemského pokoje vane z celé jeho bytosti a z úst jeho linou se mu podivuhodná slova: »Pokoj vám! Přijměte Ducha svatého! Kterým odpustíte hříchy, odpouští se jim, kterým zadržíte, zadržány jsou.« (Jan 20, 22.)

Já velekněz budoucích statků!

Já velekněz tohoto svatostánku mého sv. těla, na němž ještě vidíte jizvy v rukou i v nohou, já velekněz, který skrze vlastní krev vešel do svatyně a až za tamtu tajuplnou, nepřístupnou záclonu nebes..., já, který jsem dokonalé vykoupení a očistění svědomí od skutků mrtvých zjednal, já pravím vám: Odpouštějte! A s toutéž plností moci své a zaslub svých pravím vám též: Zadržujte! A když vy odpustíte, jest i ode mne odpuštěno; když vy zadržíte, i ode mne jest zadrženo.

Kdy a komu však odpouštět — kdy a komu zadržeti? Mohl Pán apoštolům a jejich nástupcům dáti světlo své vševědouce, aby mohli hned na první pohled čísti i v srdci každého, zda je hoden rozhrěšení či nehoden. Pán nedal. Mohl by nějak skrze anděly své označovati, komu lze odpustiti, komu třeba zadržeti. Neučinil. Co zbývá jiného nežli: Člověče, ukaž sám srdce své, pověz, vyznej, zpovídej se! Tak je obsaženo, tak je to řečeno v tom velekněžském slově Kristově: Odpouštějte — zadržujte! Proto je tedy zpověď příkaz jeho, příkaz Kristův, ne pouze církve; církev jenom určuje nejmenší míru, kolikrát se to státi má, totiž aspoň jednou do roka!

A kde stojí příkaz Kristův, tam neobstojí žádná vytáčka: »Spravíš prý si to, chceš prý si to, příteli, spraviti s Bohem sám — bez zpovědi, bez prostředníka, bez kněze?« Oh ano, zjednal-lis sobě sám vykoupení, kterého nezjednaly si ani věky pohanské, ani Starý Zákon, a nebylo-li třeba, aby Kristus velekněz svou vlastní krví zjednal nám možnost očistění našeho svědomí — pak ano, pak si můžeš svůj smír s Bohem vyříditi sám. Avšak jestliže jediný Kristus a krví svou to dokázal, pak jedině On má právo předpisovati, čeho je k odpuštění hříchu a k smíření s Bohem, a k očistění svědomí zapotřebí a On dí církvi své: Odpouštěj, zadržuj, podle toho, jak se ti bude člověk zpovídati; tedy zpo-

vídej se, človče! A prostředníka nechceš? Nelze jinak! Jeť psáno: Proto právě, že tak úžasnou obět (sama sebe) dal, »proto jest prostředníkem nové úmluvy.« Kdo? Kristus a jeho kněžstvo. »Či nemáš prý hříchů a to, co máš, jsou věci, jež dnes dělá celý svět a je za hřích neuznává?« Ale marně. Jsou skutky mrtvé, dí Duch sv., a Kristus je uznal za něco tak děsného, že vlastní krve nelitoval, aby mohli se očistiti, kdo očistění býti chtějí. A nechtějí-li? I pro ten případ opatřil Kristus a opatřiti musil církev svou a to:

2. mocí trestnou.

I to je přirozeno. Církev jest společnost. Žádná ani sebe menší společnost neudrží se bez moci, která členy přidržuje k plnění stanov, k pořádku, kárá přestupky a trestá. Tak i církev Kristova. Co by bylo platno, že má nejlepší nauku, zákony, předpisy, svátosti a j., když by neměla moci, která by k tomu věřící přidržovala, jim prikazovati, jim zakazovati, je kárati, ano i trestati mohla? To by byla vydána přestupkům a hříchu v šanc. Proto ji Kristus Pán zabezpečil i proti tomu.

Jednoho dne, kdy odevzdával zákonodárnou a výkonnou moc církvi své, promluvil i o hříchu vzdorujícím a řekl: »Zbřešil-li by proti tobě bratr tvůj, jdi a pokárej ho mezi sebou a jím samým. Poslechne-li, získal jsi bratra svého; pakli neuposlechne, přiber sobě ještě dva nebo tři, aby v ústech dvou neb tří svědků stálo pevně veškeré slovo. Bude-li i jich nedbati, pověz církvi; pakli však ani církev neuposlechne, budiž tobě jako pohan a publicán.« — »Amen, pravím vám, cožkoli svázete na zemi, bude svázáno i na nebi; a cožkoli rozvázete na zemi, bude rozvázáno i na nebi. Opět pravím vám: Jestli dva z vás na zemi sjednotí se spolu o kterékoli věci, za kterou by prosili, stane se jim od Otce mého, jenž jest v nebesích. Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tamť jsem já uprostřed nich.« (Mat. 18, 15—20.)

Jaká majestátní slova! Kdo je mluví? Velekněz, jenž právě po vylití své vlastní krve za lidský hřích stal se jediným rozhodčím a soudcem nad námi — prostředníkem Nové Závěti; Ježíš Kristus, jenž očisťuje svědomí od mrtvých skutků, a proto má nad lidským svědomím všecko právo.

A ten dává církvi své moc kárati a trestati hřích, když nechce se poddati a poslechnouti. »Jdi pokárej, jdi pověz a na konec buď třeba i vyloučen z církve jako pohan a veřejný hříšník!« — takovou moc má vykonávati církev. A jak? Nejprve soukromě, bratrsky, mezi čtyřma očima, bratrským napomenutím; ale na konec i úředně a autorativně. Jdi a pověz církvi! Komu? Snad všem věřícím anebo nějaké valné hromadě jejich zástupců? Oh ne — oh ne! — To se nedá srovnati se šetrností Pána a Spasitele! Viz, jak byl šetrný: hříšníkům dával výstrahu tak jemně, v soukromí: Nehřeš již! Tlumeně, sotva slyšitelným hlasem: Hleď, aby se ti cos horšího nepříhodovalo! — I Jidáše, zrádce, šetřil a nevyzradil ho při poslední večeři plným jménem. A zde, když mluví

o hřích bližního svého, dí: Nejprve jdi sám, napomeň, pokárej v soukromí! — A když nepomůže pravda, přiber i svědky, avšak nejvš dva, tři, aby se co nejméně lidí dovědělo o jeho vině — a tento ke cti a dobrému bližního tak šetrný Pán že by nyní řekl Jdi a pověz církvi t. j. celému sboru věřících, valné hromadě jejich zástupců? Oh nikoli! To se přiči duchu Kristovu — a též slova: »Jdi a pověz církvi« mají a mohou mít jen tento smysl: Jdi a pověz církvi učící, fídicí, představenému, správci, pastýři církve.

A co církev? I ta má hleděti, aby získala »bratra«, Ó dobré srdce Ježísovo! I autoritě církevní předepsalo, že i v chybu jícím poddaném má viděti bratra! A smí-li ho kárati, že i to musí se díti bratrsky. Nicméně se zatvrzelci jest již povinna církev jednati úředně: dva, tři svědci, výpovědi jejich pevné a zjištěné. To přec je již úřední jednání. A že tomu tak, praví poslední slova Kristova: Kdo církve neuposlechne, budiž tobě jako pohan a publikán! Budž z církve vyloučen! Jako nemá pohan žádných styků s církví a do ní nepatří, jako veřejný hříšník naprosto se rozešel se svým Bohem, tak vzdorný křestan s církví všecky svazky, kterými církve k němu se vinula, jsou zpřetrhány, církve sama je prohlašuje za zrušený!

A smí? Cožkoli svázete na zemi, dí jí Spasitel hned bezprostředně na to, jest svázáno i na nebi; cožkoli rozvázete na zemi, jest rozvázáno i na nebi. Bůh sám potvrzuje kárné a trestné rozhodnutí církve. Vždyť už modlitba 2—3 věřících nezůstává bez vyslyšení, modlí-li se ve jménu Krista Ježíše, oč spíše vyslyší, schválí, potvrdí Bůh ustanovení, rozhodnutí církve t. j. představených církve, shromážděných na sněmu (církvním) a k poradám, k svazování a rozvazování! Je-li už Kristus přítomen tam, kde 2—3 věřící jsou shromážděni ve jménu jeho, oh pak jistě tím spíše: kde jsou pastýři církve shromážděni, tam Onť jest uprostřed nich, svazuje, co oni svazují, rozvazuje, co oni rozvazují, schvaluje, co oni schvalují, zavrhuje, co oni zavrhují, přijímá, co oni přijímají, vylučuje, koho oni vylučují. I trestná moc církve, která kárá, která svátosti vinníku zapovídá, nebo vzdornému v hřích zatvrzele zemřelému křestanský pohřeb odpírá nebo dokonce z církve vylučuje — i tato moc je moc Kristova, velekněze, prostředníka Nové Závěti!

Jak hrozný jest hřích, když i tak milostivého velekněze, který raději sám zemřel, nežli aby jiný zahynul, že tak milostivého a milosrdného Pána nutí říci: Jsi mi jako pohan a publikán — zříkám se tě, nejsi můj mučedník, nejsi můj věřící, nejsi můj syn, když církve mé neposloucháš, ana ti dí: Aspoň jednou do roka se zpovídej!

To není tedy bezvýznamná věc zanedbávati velikonoční svatou zpověď.

Bratři, pro krev Kristovu, jenž skrze Ducha věčného sebe sama obětoval v obět bezúhonnou Bohu, pro krev jeho, která

očistuje svědomí naše od skutků mrtvých, prosím vás, nevyklučujte se z církve jeho zanedbáváním sv. zpovědi velikonoční, nepropádejte trestní moci její, přivlastněte si spíš to vykoupení Kristovo věčné, očistění svého svědomí vhodnou sv. zpovědí. Amen.

Neděle Květná.

Církev v záři svého krále.

Končíme.

Ten, jenž v poušti přemohl pokušitele a zaručil církvi své vítězství nade vším bludem i omylem darem neomylnosti (I.);

ten, jenž na hoře proměnění zpečetěn jest od Boha za zakladatele církve — ne národní — nýbrž všenárodní, obecné či katolické (II.);

ten, jenž vymítaje zlé duchy ukázal se býti silnějším než silák pekelný, a Svatý nade vše svaté — Zakladatel církve jedině a svaté (III.);

ten, jenž zajistil církvi samostatnost a svobodu, že jí dal vlastní dům i vlastní chléb (IV.);

ten konečně, jenž uložil v církvi své božskou svou moc, odpoustěti a trestati hřích (V.);

ten chystá se právě na smrt, aby ji ještě obmyl a posvětil koupelí krve své, aby byla zcela čista, bezvadna, nemajíc poskvrny ani vrásky, neb něco podobného (Efes. 5, 27.) A vskutku, z dnešní neděle rozlévá se na celou církev netušený jas, bleskná svatozář; palmy stlané na cestu Kristovi zachycují se i na slavnostní říze církve, ozvěna z hosanna jemu provolávaného zaléhá i k jejím sv. nohám, vždyť dnes je viděti přece jednou jasně, kdo jest tento její snoubenec, choť a král. A kdo?

1. pravý Syn boží a pravý Syn člověka, (dř. epištola)

2. a evangelium uvádí proto doklady.

I. Pán Ježíš — Bůh a spolu člověk.

1. Přišla doba, která ponese nápis v dějepisu: zvrácené trůny — sesazení králové! Dnešní člověk má za to, že všecka královská moc, důstojnost, bohatství a vše co s jejich postavením souvisí — jsou věci neprávem nabyté, jaksi uloupené, jež si oni na útraty rovnosti ostatních lidí osvojili, usurpovali. Pomlčme o tom, zda je to správné či nikoliv. Vizme jen, že se to stalo; dnes lid je sesadil, důstojnosti zbavil, srovnal je s ostatním člověčenstvem; zbavení svého majestátu, stali se dnes — abychom tak řekli pouhými lidmi — sklesli s té nadlidské výše, kterou si osobovali. Nuž — myslíte, že Kristus Pán stal se člověkem a podobným nám lidem ve všem snad proto, že si dříve důstojnost božskou a rovnost svou s Bohem též snad nějak neprávem byl osoboval, ji za věc uloupenou považoval? »Oh ne — oh nikdy ne!« Nepokládal toho za věc uloupenou, že jest roven Bohu!« — dř. Duch sv. (Filip. 2, 6) Oh ne — tak nemohl smýšleti, a tak nesmýšlel —

vždyť jest ve způsobě boží — On má přímo božskou podstatu a přirozenost ; tedy od přirozenosti mu náleží, že jest Bohu roven, není to tedy něco, co by mu snad nepříslušelo právem, co by si byl později usurpoval a osvojil. Takhle my musíme pohlížeti na Krista: »Bratři, to zajisté smýšlení mějte v sobě, které bylo i v Kristu, jenž jsa ve způsobě boží nepokládal toho za věc uloupenou, že jest rovný Bohu.« — Ó Jesu, Bože z Boha, Bože odvěčným svým rodem, Tys Bůh požehnaný nade vše na věky !«

2. Než — jestliže se stal Spasitel člověkem nám podobným ne proto, že byl svou božskou důstojnost pokládal za věc uloupenou — proč tedy se jím stal? Proč? Co ho přimělo, co pohrnulo? O viz — viz pokoru a lásku! Viz lásku, která se dovede mařiti takřka, ano zničiti, sv. Pavel musil hledati proto teprve nové slovo, aby to vyslovil, co udělal Syn Boží pro nás: »Až k nicotě se ponížil, a přijav způsobu služebníka tím, že podobným stal se lidem a vnějším zjevem svým shledán byl jako člověk!«

Jaké snižení! Za služebníka! »Nepřišel, aby mu bylo slouženo, nýbrž aby sloužil!« A odkud? S výše neskonale, s výsosti božství, s vyvýšenosti nade všechna nebesa! — A kam? V lidskou přirozenost, ubohou, ne v tu krásnou zachovalou, neporušenou, jakou měl Adam před pádem, nýbrž v přirozenost porušenou. A jak? Tak že ji přímo pojal ve svou božskou osobu a tvořil s ní jeden, jediný božský celek! — A k čemu? Aby byl poslušným až k smrti, k tomu, co je v životě lidském věc nejsmutnější a nejtrudnější — a nejvíce ponižující — k smrti. A k jaké smrti? Nejbolestnější, a nejpotupnější, k smrti, jakou umírávali otroci, k smrti kříže. — A to všechno on! Ne že ho ponižil někdo jiný — jako ponižil krále s jejich trůnu vzbouřený lid! Ne, že by byl měl všechnu svou bývalou výsost neprávem. Ó nikoliv, ponižil sebe samého, stav se poslušným až k smrti a to k smrti kříže

Ó Jesu, padám před Tebou! Podávám Ti v počtu všechno to klanění, kterým kdy kde pokleklo před Tebou kde jaké koleno z nebešťanů, pozemšťanů i těch, kteří jsou v podsvětí a vyznávám, že's v slávě Boha Otce!

To jest dobrý a slavný náš Pán, náš Pán Ježíš, Bohočlověk rovný Bohu Otci veličností a slávou!

II. A evangelium dnešní jde dále a stvrzuje to krok za krokem, či ne?

Není-liž pravým Bohem ten, jenž jest vševědoucí? O viz — tento, jenž jde na smrt za církev svou, ví o každém zvířátku, kde stojí a leží: »Jděte, praví svým učedníkům, najdete tam a tam oslici přivázanou a oslátko s ní.« (Mat. 21, 2.)

2. Není Bohem ten, jenž je všemohoucí? A viz: Tento zde, jenž se na smrt ubírá, má všechno v moci své: smrt — vždyť si v zástupu o něm vypravují o nedávném vzkříšení Lazarově: »Vy-dával o něm svědectví zástup, který byl s ním, když Lazara povolal z hrobu a ho z mrtvých vzkřísil.« (Jan 12, 17.)

Má v ruce všecken majetek a všechno zboží, které lidé zovou svým vlastnictvím — a On si ho používá, jak chce. »Jděte, odvažte oslici i oslátko a přiveďte je ke mně — a řekne-li vám kdo co, rcete: Pán jich potřebuje. A hned je propustí.« (Mat. 21, 3.)

Jeho je celá příroda — On její Pán! První své ratolesti hází mu na cesty, prvními svými květy zdraví ho jaro: »Sláva, čest, chvála, buď Tobě Kriste, vítězný králi!«

Není-liž konečně Bůh pravý ten, jež uznal sám lid za očekávaného Mesiáše, boha od proroků předpověděného, volaje: »Hosanna, Synu Davidovu!«

A přichází ještě i tajuplná scéna. Když slavné procesí první květné neděle došlo do chrámu jerusalemského, dotlačili se k sv. Filipovi i někteří pohané, kteří už k svátkům z ciziny do Jerusalema zavítali a prosili ho: Pane, přejeme si viděti Ježíše. A když ten to pověděl Mistrovi, zvolal Spasitel: »Přišla hodina, aby oslaven byl Syn člověka. A obrátiv se k Otci modlil se: »Otče, oslav jméno své!« — A slyší Přišel hlas s nebe: »Oslavil jsem a ještě oslavím.« (Jan 12, 21. a násl.) — Lid, který slyšel to — řekl: Zahřmelo — jiní pravili: To anděl mluvil k němu. Avšak Ježíš odpověděl a řekl: »Ne pro mne přišel tento hlas, nýbrž pro vás!«

Hle takový jest: vševědoucí a všemohoucí Pán života i smrti, Pán přírody, Pán lidí i jejich zboží všeho, Bůh dosvědčený od proroků, Syn oslavený od Otce věčného tajemnými hlasy. — A ten jest zakladatel církve.

Tohle jest onen Ježíš z pouště, přemahající peklo, o rci neměl dosti moci založiti církev nerozbornou, vítěznou nad bludem i klamem — neomylnou? Tento Ježíš — v slávě Boha a Otce — před nímž sluší, aby pokleklo veškeré koleno nebešťanů pozemšťanů i těch, kteří jsou v podsvětí — jest zakladatel církve jediné, katolické, svaté — apoštolské. Nejen zakladatel, její Pán, její král, její život, je v ní, žije v ní. Svátostně na oltáři, duchovně ve všech jejích součástkách, její nauka je jeho učení; svátosti její uděluje vlastně On, oběť její jest On, a podává ji rovněž On, kněží mu půjčují pouze své ruce, její úřady a hodnosti jsou údové jeho duchovního těla; její moc zákonodárná, správní, trestní i odpouštěcí jest jeho moc a — a její hlava jest jeho náměstek, Církev je druhý Kristus!

O účtu, účtu, prosím ku Kristu Pánu v církvi! On je to! Nedejme se mýliti, že tu a tam něco se objeví na církvi méně účtyhodného ano i hříšného. To i Kristus byl před věky za svého pozemského žití zdrásán, zřizven — a přece lotr, setník pohanský volal k němu: »Pane, Synu boží!« — Co je vadného na církvi, je z lidí, kteří i do sv. úřadu vnášejí lidské slabosti a vady. Ale uvnitř církve je Bůh — a svatý, israelský, a ten, jenž nepokládal si za věc uloupenou býti roven Bohu — jsa ve způsobě Boží! Kristus, požehnaný Syn Davidův, jemuž nebe i země pějí Hosanna — Ježíš Velekněz — a jediný Spasitel člověčenstva. Ten jest v ní.

Proto, kdo se od pravé, římsko-katolické, jedné a svaté církve Kristovy trhá, od Krista, jedině spásy své se trhá. — Jsou předpověděny dny odpadu od církve, sami apoštolové je předpověděli! Stůjme pevně k církvi boží! Nedejme se zlákat od ní! Žádným novým heslem — ani ne heslem: církve národní. Kdož jako Bůh, ptal se archanděl Michael, když odpadávající andělé šli za Luciferem — kdož jako Kristus — ptejme se, když i vidíme, že kolem nás někteří a byť i kněží, jdou za člověkem ubohým, hříšným, který snad dnes teprve po 20 stoletích novou církev chce zakládati.

Ježíš, Ježíš, ta velebná postava, rovná Bohu, vším právem rovná — ne jako usurpaci a loupeži rovná — a snižený z ne-skonale lásky a pokory až k nicotě služebníka — a k smrti poslušný — a to až k smrti křížem — a zase vyvýšení svou vše-vědoucností a všemocí a slávou až v slávu Boha Otce, aby před ním klekalo — každé, veškeré koleno.

»Oh ne, oh ne, Spasiteli, kdož je jako Ty? Ke komu jinému bychom šli — od Tebe? Nepůjdeme! Setrváme u Tebe, v církvi Tvé — víme, komu jsme uvěřili — Pane, Ty máš slova života věčného!«

Věřím v Ježíše Krista, Syna božího jediného, Pána našeho. Věřím v církev jeho svatou, obecnou či katolickou, v ní žítí, ji ctíti, jí poslušen býti, jí nejen zevně nýbrž i životem náležitě, v ní umřítí chci a žádám — neboť v ní žiji, v ní náležím, v ní umírám Tobě, Ježíši, spásu světa jediná! Amen.

Literární oznamovatel.

Tajemství kříže. V homiletické naší literatuře vystupuje slibně jako rodící se český Lacordaire Josef Rohleder, obávaný řečník proti Volné myšlence a církvi československé, svatopostním cyklem »Tajemství kříže«. V 6 původních řečech nadšený a temperamentní kazatel vzletným slohem a pádnými doklady z Písem a světových spisovatelů zapaluje v duších posluchačů, zvláště z kruhů vzdělaných, plameny náboženského nadšení a nutí je odsuzovati plytkost nynějších protináboženských hesel a přesvědčuje o nezničitelnosti naší víry v ukřižovanou lásku boží. Kazatelé svatopostní získávají v »Tajemství kříže« výtečnou pomůcku, posluchači pak duchovní posilu a neselhávající zbraň proti nepřátelům Páně.

LISTY HOMILETICKÉ.

Tři promluvy velikonoční.

Napsal Em. Žák.

(Příprava k přijetí svatých svátostí.)

I.

Kříž.

Když apoštolové Páně po první své apoštolské cestě, kterou konali takofka před očima svého Mistra, vrátili se k němu zpět a vyprávěli mu, že lidé ochotně je přijali a práce, konaná pod jeho žehnající rukou, jim se dařila, pravil k nim Pán Ježíš: »Venite seorsum, et requiescite paululum. Pojďte v soukromí a odpočňte si maličko.« A vstoupili z rozkazu jeho na lodičku a plavili se přes jezero na osamělé místo. Chtěli si po práci odpočinouti a býti nějakou chvíli o samotě s ním, se svým Mistrem. (Mar. 6, 31—32.)

Slova Kristova platí všem jeho učedníkům. Je potřeba občas každému ustatí v práci denní, vybaviti se ze svého okolí, z ruchu obyčejného dne a zaměstnání, oddechnouti si a býti sám se svým Spasitelem a se svým svědomím. Všední práce často člověka odaluje od sebe sama. Je proto potřeba všimnouti si své duše, odebrati se na místo, kde vnitřní klid, sebranost mysli může se nám vrátiti. K tomu cíli mnozí chodí do chrámu, jiní do samoty, jní pod tichý krov kláštera, aby zde duchovně pookřáli, rozjímali. Aby sami šli do sebe a pohlédli do vlastního svého nitra, v jakém stavu se nalézají, jak to v něm vyhlíží. Činí tak pamětliví vážných i výstražných slov Páně, který řekl: »Co platno člověku, byť celý svět získal, ale na duši škody utrpěl?«

Proto i my, když doba velikonoční se blíží, ona doba všeobecného probuzení a obrození přírody, věnujeme každoročně několik chvil k tomu, bychom duši svoji připravili k mravnímu obrození, vzkříšení. Abychom ji osvěžili a posílili slovem božím. »Ne samým chlebem živ je člověk, ale každým slovem, jež vychází z úst božích« — významně řekl Spasitel. V době

svatopostní živě vzpomínáme na Kristův potupný kříž, jeho tichý odpočinek v hrobě, na jeho slavné vzkříšení. Proto i nám Kristův kříž, hrob a vzkříšení buďte předmětem rozjímání.

1. Kříž byl dávným národům vždycky předmětem strachu a hrůzy. Žádné slovo neznelo odsouzeným tak strašně, jako slovo soudcovy: »Ibis ad crucem.« Bylo to dřevo přichystané nejhorším a nejnižším zločincům. Popravní nástroj těžce provinilých otroků. A ona pomalá, potupná, nejvyšší bolestivá smrt na něm byla tím nejstrašnějším, co člověka mohlo stihnouti.

Když Římané, oblehající město Jerusalema, zajímali Židy, kteří v zoufalství k nim z obleženého města, hladem puzeni, prchli, a je křičovali v takovém počtu, že pomalu již dřev na kříže se nedostávalo, sami římsí vojáci vyhýbali se místům, kde černaly se chlupy kletých křížů a vrhaly své stíny přes cestu. Ani hladově, noví uprchlíci z Jerusalema za noci, kdy svit měsíce ozařoval ona místa, nechtěli sem vstoupiti. Kvapili s míst, kde jenom vzdechy a stony na kříži umírajících rušily to smutné, hrůzné místo těchto živých hřbitovů.

Kříž v mluvě obecné znamená často souhrn všech starostí, svízeli, nemoci a běd, které dolehly na člověka. »Quisque portamus crucem suam.« Každý máme svůj kříž, praví sv. Tomáš Kemp. Život sám připravuje člověku nejeden kříž. Vzpomeňte jen na ony milliony válečníků ve světové válce. Jich strádání, jich utrpení v poli, kdy smrt uprostřed bukoty děl stále jim hrozila, kdy po boku jich přátelé klesali mrtvi neb raněni, a oni žili jako na hřbitově mezi mrtvými a museli býti každé chvíli připraveni, že i jim někde jejich soudruzi vykopají hrob. Jaký to byl těžký životní kříž, jaká hrůza a tíha!

Ale to byly kříže nezaviněné, kříže, jež nesli pro klid a svou bodu vlasti a národů. Ten kříž, který mnohý, jenž šťastně se vrátil z vávy bitevní, na prsou nosí, ať již zdrav či zmračený do smrti, ten mluví vždy smutnou řečí. Mluví o hrůzách, jež vojín překonal, o nebezpečích, z nichž vyšel. Jsou však kříže zaviněné, potupné, které nejeden sám sobě připravil. Každá vášeň, tajná či zjevná náruživost, již se kdo oddal, rovněž připravuje kříž své oběti. Člověk upí v její oběti jako potupně ukřižovaný zločinec. A často nemá té síly nebo snad ani netouží, aby s kříže se vyprostil. Toť je smutný obraz. Toť obraz lotra, ukřižovaného na levice Kristově, v zoufalství se zmlátícího, svléajícího, a na konec rouhajícího se i Spasiteli. Kdo s tohoto kříže člověku pomůže?

Rosegger vypravuje takto: »Jednou přicestoval do Tyrol z dalekých severních zemí cizinec. Stalo se, když putoval krajinou horskou, že se jednoho dne prudce ulekl něčeho, co jeho oči po prvé viděly. Náhle před ním na kůlu visel člověk. Byl skoro nahý, jeho paže byly rozepíaty a připevněny železnými hřeby na dřevo, rovněž i nohy. Po pravé straně měl hlubokou ránu v boku. Byl neživý. Rychle spěchal cizinec kolem hrůzného obrazu, který stál při silnici. Ale nešel daleko, a přišel ke zjevu druhému, který byl prvnímu podoben. Také tu visel člověk na kůl přibitý. A dále

dole, kde vesnice začínala, ještě jeden; a tam, kde bylo pohřebiště mrtvých, viseli nesčetní přibití, jakoby byl zuřil v krajině nejukrutnější nepřítel. I tázal se cizinec bělovlasého starce, co znamenají ti četní zavraždění, které je v této krajině všude viděti visící na kolech.

Na to odpověděl stařec: »Odkud přicházíte, cizí muži, že neznáte kříže? Vězte, že nejen v této krajině naleznete tento obraz, ale ve všech 5 dílech světa je vztýčen, a snad jen na nejzazší vás sever nedonikla ještě o něm zvěst. Nejsou to také různé osoby, jichž podoba na kůlu visí, je to obraz Jediného, ano, vskutku jediného na zemi i na nebi.« Slyše to cizinec, prosil starce, aby mu něco o tomto jediném vyprávěl, protože nemůže to pochopiti.

»Také my všichni, synu, nemůžeme to pochopiti,« pravil stařec. »Skoro před 2 tisíci lety žil na východě chudý, božský Prorok. Učil: My všichni jsme děti jednoho Otce, naše království není na tomto světě. Naším pozemským údělem je odříkání, trpělivost; teprve v říši nesmrtelnosti, ve vlasti Otcově, můžeme býti blaženi. Jiní proroci říkali: Měj v nenávisti nepřítel; oko za oko, zub za zub. Onen boží muž říkal: Milujte své nepřátele; dobře číňte těm, kteří vás nenávidí. Konal lidem jenom dobré. Leč jeho nepřátelé odsoudili jej na smrt a přibili jej na kříž, jak to vidíte všude zobrazeno. Ale jeho učení přece jen zvítězilo, stalo se vládnoucím náboženstvím světa. Ono dělá člověka pánem sama sebe, dělá jej věčným. Jeho učení zachovává svět, šlechtí lidi, očistuje duše.« — Když to cizinec slyšel, hluboko smekl svůj klobouk, oči jeho spočinuly na obraze sv. Trpitele, pohled na kříž nebyl mu již hrůzným, ale zdálo se mu, že sv. mír a klid vlévá se s kříže do jeho duše.

2. Kříž, znamení hrůzy, stal se znamením spásy. — Bylo to za jasného, jarního dne, kdy Ježíš Kristus vracel se z nehostinné poušti Karantanie zpět k břehům jordanským, kde sv. Jan kázáním připravoval lid na příchod Messiašovo. Blížil se opět k svému velikému předchůdci, který jej nedávno pokřtíl, a kdy samo nebe zjevilo Kristův původ a poslání. A Jan Křtitel, vida Krista vracějícího se, pravil ke svým učedníkům významná slova: »Ejhle beránek boží, který snímá hříchy světa.« (Jan 1, 36) Beránkem, usmírujícím viny lidstva, jmenuje Ježíše na počátku veřejného Jeho působení. Vidí Jeho úkol nejbolestnější a nejsvětější zároveň. Vidí Jej obětujícího se za viny lidstva.

A nedlouho potom Ježíš Kristus sám za temna nočního, kdy vítá u sebe jako hosta člena vysoké rady židovské, Nikodema, v oné památné rozmluvě, kdy zjevuje všechno své poslání vykupitelské, praví: »Jako Mojžíš povýšil hada na poušti, tak musí povýšen býti Syn člověka, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Nebo neposlal Bůh Syna svého na svět, aby soudil svět, ale aby spasen byl svět skrze Něho.« (Jan 3, 14 17.)

Tu po prvé kříž zastkvívá se ve svém jasu, ve své výkupné síle. Jeho ramena mají nésti Messiáše, aby potom s tohoto kříže pramenila milost, útěcha, ospravedlnění do lidských srdcí. »In cruce salus — v kříži spasení.« Kříž stává se podle slov Kristových oním znamením, postaveným uprostřed věků a národů. Znamením bolesti a smrti, ale také znamením síly a života, symbolem vykoupení.

Očitý svědek a sám účastník prvních bojů českých pluků s nepřáteli v Bukovině vypravuje takto: První naše bitva s početně silnějším nepřítelem strhla se u lesa, kde vypínal se mohutný, kamenný kříž. Mnohý z našich vojáků zde padl; jeden těžce raněn, druhý ihned mrtev. My, zdraví, nepřátelský útok jsme odrazili, nepřítele zahnali a jej pronásedovali. A když jsme se vraceli zpět, abychom pomohli raněným a spolu pochovali již mrtvé kamarády, kteří padli u kříže; — jaké dojemné divadlo naskytlo se tu naším zrakům! Ač zprvu každý klesl jiným směrem, nyní všichni obráceni byli tvářmi k velikému kříži u cesty. Ti, kteří byli raněni dívajíce se na kříž, nyní jen tiše, odevzdaně vzdychali. Bylo jim, jakoby Kristus s kříže svojí zbodenou rukou kladl na jich rány a mírnil jich bolest. A ti, kdo byli mrtvi, oči své vyhaslé i nyní ztrnule upírali na kříž. V pohledu na Ježíše Vykupitele smrt jim byla snazší. Cítili, co tajuplné síly vlévalo se s kříže do jejich duše. Umírali v té utišující naději, že Kristus jim odpustí hříchy a přijme je na milost. V jakém hlubokém smyslu platila tu slova apoštola Páně, sv. Petra: »Pomněte, že ne porušitelnými věcmi, zlatem nebo stříbrem, vykoupení jste ze svého marného obcování, nýbrž drahou krví Krista jakožto beránka nevinného a neposkvrněného!« (I. Petr. 1, 18—19.)

Vykoupení jsme krví Kristovou! Jaká v tom útěcha pro nás! On nevinný přejal na se všechny hříchy světa, a donesl je trpělivě na dřevo kříže. Obětoval se. Všichni svatí mučedníci zmírali u vědomí své nevinnosti. Trpěli nespravedlivě. A toto vědomí činilo jim smrt lehkou. Ježíši Kristu, nejnevinnějšímu, nejčistšímu, nejsvětějšímu utrpení a smrt neulehčuje ta myšlenka, že trpí nespravedlivě. Ví jenom jediné, že netrpí za své viny, ale za viny cizí. On jest obtížen vinami jiných, obtížen tak, že pod nimi klesá. Proto sv. apoštol dí: »Toho, kterýž hříchu neznal, učinil za nás hříchem (učinil obětí za náš hřích), abychom my učinění byli spravedlností boží skrze Něho (spravedliví před Bohem skrze Něho).« (II. Kor. 5, 21.)

Tato pravda zajisté k tomu nás nutí, abychom hříchů svých litovali. Přiblížili jsme Krista na kříž. Kdykoli jsme jednal proti jeho evangeliu, proti jeho přikázáním, ranili jsme duši Kristovu, bodali jsme nejsvětější jeho srdce. Oni katané, kteří konali krvavé své dílo na Golgotě, pracovali za nás. Ta myšlenka pobádá k lítosti.

V Starém Zákoně bylo zvláštní, významné ustanovení. Byl-li někdo zavražděn, a nebylo možno vraha vypátrati, byla jeho mrtvola veřejně vystavena, a všichni jeho bratři a příbuzní byli

k mrtvému povolání. Každý z nich musil položit ruku na studené těle jeho a přísahati: »Nejsm vinen smrtí tohoto zavražděného.«

I Ježíš Kristus, Syn boží, byl zabit. Krví zbarvená mrtvola byla vystavena na Gogotě, a v millionech křížů hledí na nás. A my, jeho bratři, nemůžeme přistoupiti, nesmíme se přiblížiti a říci: »Nejsme vinni krví tohoto Spravedlivého.« Můžeme učiniti jenom jediné: Můžeme prosebně sepiaté ruce položit na mrtvého Krista a říci se slzami lítosti v nitru: »Odpust, milosrdný Spasitel!« Jsme vinni krví tohoto Spravedlivého. Krev jeho padniž na nás! Ale nikoli jako krev, jež volá po trestu, ale jako krev, která očisťuje, ospravedlňuje a je zárukou našeho spasení. Zpytujeme svědomí a litujeme svých hříchů! Lítost a láskou ke Kristu vyjmejme z rukou Páně břeba, kterými jsme jej na kříž přibili. To budiž počátek našeho obrození. Amen.

II.

H r o b.

1. Na náhrobních kamenech a sarkofázích egyptských čteme vždy jméno zemřelého, který pod ním je pochován, a spolu — což jistě je pozoruhodno — jméno jeho matky. Kdo byl otcem jeho, jenom zřídka praví nápis. Ale ta, která kdysi zesnulému dala život, je spojena s ním i po jeho smrti. Podobně bylo i s naším Vykupitelem, Ježíšem Kristem. Když dva zbožní Israeľité, Nikodem a Josef z Arimathie, s posvátnou uctivostí a pečlivostí snáli s kříže mrtvé tělo Kristovo, byl prvním hrobem jeho klín matky, Marie Panny. Tak odpočívá zesnulý Syn tam, kde jako děčko často odpočíval, v klíně své matičky. Spí opět tam, kde často spával, na loktech té, která jej nejvíce milovala, jeho rodička.

Ale jaký to rozdíl mezi spánkem jeho dřívějším a nyníjším! Tehdá slyšela Maria tlukot jeho srdce, viděla usmívající se, milou, božskou jeho tvář, plnou nebeského jasu a čistoty, jak ji spatřujeme ve tváři každého malého, nevinného děcka. Nyní její dospělý Syn, největší dobrodinec lidstva, jak je pokryt ranami! Ruce a nohy hřeby zbodeny, skráně trnovou korunou rozedrány, tvář zbrocena krví. A zející rána v boku, z níž vytryskl poslední pramenek krve s vodou smísené. A srdce, jež objímalo svojí láskou celý svět, je ustydlé, oči zavřeny. Spí spánkem smrti. Matčin klín je nyní zase novým tabernaklem Spasitelovým. A martyrium Kristovo je též martyriem jeho svaté Matky. — Velký pátek není jenom největší tragedií Syna, je též největší tragedií jeho Matky. Ta dvě srdce spolu nejvíce cítila, protože jimi kolovala táž krev, tytéž city, stejná láska.

Ale neopakuje se tato tragedie, byť v menším stupni a menším hoři bolesti v nejednom srdci synově a srdci mateřském? Když syn sešel s té cesty, na kterou jej uvedla matka, na níž jej

jako viditelný anděl strážný chránila, když se zpronevěřil slibům, které jí dal, je pro ni mrtev, je ztracen lásce matčině. Sám svými hříchy přibil se na potupné dřevo kříže. A kdyby spočinul na klíně matčině, ona v jemném svém citění poznala by, že syn není již pro ni živ; že jeho lásku k ní udusily jiné city, zničily jiné touhy, že jest pro ni mrtev. A tak nejedna matka prožívá bolest Velikého pátku. Trpí nesmírné hoře, když na poušti svých zklamáných nadějí zlomena usedá, a není nikoho, kdo by ji potěšil, posílil, pozdvihl.

Jistě, že Maria Panna, jako nejednou slyšela z úst svého Syna o jeho utrpení a smrti, tak slyšela též o jeho vzkříšení. Slyšela slova o bolestném rozloučení, ale též o radostném shledání. Avšak bolest její byla tak veliká, že zapomněla naprosto slova naděje a útěchy. Zármutek uhasil v ní každou myšlenku na budoucí radost. A stejně děje se i matkám synů lidských. Když s bolestí poznají, že syn jejich je duchovně jim odcizen, že je pro ně snad ztracen, hynou v srdci svém hořem. Vždyť všechny ty slzy, jež matka nad nezdárným synem prolila, prýští z nehlubších cév jejího srdce. Takové slzy jistě sbírá hněv boží, aby je shrnul jako spravedlivý trest na ty, kteří je z mateřských očí vynutili. „Jak hrozná a bolestná je někdy, býti matkou!“ —

Matky spartské plesaly radostí, když synové jejich vraceli se z boje se štítem ověnceným palmou vítězství. Stály v němém bolu, když jim syny přinesli na štítě, mrtvé, ale padlé jako hrdiny, zkosené na čestném poli válečném. Byly i nyní hrdy, neboť je vychovaly a obětovaly vlasti. Ale matky spartské rděly se hanbou a studem, když někteří synové jich přišli domů beze štítů, jako zbabělí uprchlíci, beze cti a beze slávy, zpronevěřilé svým povinnostem.

A takovým zpronevěřilým vracejícím se synem je dnes ten, kdo s duší plnou vin a hříchů, se svědomým krutě zatíženým, zpronevěřilý svým slibům a povinnostem vrací se v dům otcovský. Nemůže klidně a upřímně pohlédnouti v tvář své matky. Ano, ústa mohou lháti, ale oči lháti nedovedou. A matka jediným pohledem do očí svého syna pozná, co ve svém nitru chtěl by ztajiti, a čeho ukrýti přece nelze. A co je příčinou jeho duševní zkázy?

Za války přinesly denní listy dojmavý výjev z východního bojiště. Polský dělostřelec stane se svojí četou na kraji lesa. Jedva nalezne příhodný úkryt pro děla, přiběhne důstojník a nařizuje, že ihned má se zahájit střelba. V několika okamžicích nastane ono zákazonosné boukání děl. A když na nebi ukázaly se první paprsky vycházejícího slunce, s hrůzou poznal voják dělostřelec, že střelil do vlastní své rodné dědiny. Chrlil zkázu v osadu, kde žila jeho matka, a kterou snad zabijí nyní vlastní syn. V ssutiny měnil svůj rodný dům, bořil kostel, kde byl kdysi křtěn, kde jako děčko tak vroucně se modlíval, kam poutaly jej nejkrásnější a nejšťastnější vzpomínky jeho mládí.

Ale tento vojín ničil a bořil z vyššího rozkazu. Bořil, protože musil bořit. — Co je mladých synů, kteří ničí ve své duši lásku své matky, bořit vlastní přibýtek svého štěstí, ničí v sobě obraz boží, mění v sutiny chrám ctností ve svém nitru zcela dobrovolně! Ba s lehkou myslí, nesvědomitě. Každý hrubý poklesek ničí v srdci část po části matčin obraz, ničí nejkrásnější přibýtky ušlechtilých citů, ochranný a spasný krov svého života. Každý těžký hřích tot smrtelná rána v srdce vlastní i v srdce milující matky.

A je snad prostředek, jímž napraviti tuto spoustu? Jímž lze ulehčiti a potěšiti krvácející srdce matčino? Je to lítost a upřímná zpověď.

2. Rosegger vypravuje následující událost. Na velkém lovu byl nenadále postřelen majitel honitby, bohatý statkář. Tělesné jeho bolesti byly mírné, ale pomalu a neodvratně zmíral vnitřním zakrvácením. Přes to chvěl se a zoufal si nad míru, neboť dobře tušil, že nastává smrt. Celý život svůj v několika málo okamžicích viděl znovu před sebou. Nepravý majetek nemohl navrátiti, čím komu ublížil, nemohl napraviti, za hříchy života dostiučiniti. A nyní všechny ty hříchy zdvihaly se jako z brobu zapomenutí a hrozily mu tresty na věčnosti. A když nyní před majestátem smrti cítil, kterak promrhal ušlechtilější část svého lidství, vzešlo mu světlo brozné. Svlíjel se té chvíle zoufalstvím. Byl to výjev nepopsatelné hrůzy, všichni přítomní chvěli se při strašlivých sebeobžalobách mužových, a mnohé srdce div nepuklo slitováním.

Za chvíli přispěchal kněz, aby mu udělil sv. svátosti. Umírající nyní vyznal se mu tiše, kajícně ze všech hříchů celého života a přijal pokorně Tělo Páně. Potom kněz položil mu svou ruku na vlhké čelo a pravil: »Bratře v Kristu, je ti odpuštěno. Nemůžeš již dosti učiniti za své hříchy na tomto světě, ale Ježíš Kristus, jenž zemřel na kříži, vzal je na sebe. Vykoupil tě svou drahocennou krví. Pokoj budíž s tebou! Spasitel přijal duši tvoji na milost.« — Pláče blažeností muž klidně zemřel. A když byl již mrtev, visely ještě na jeho brvách dvě velké, jasné slzy.

Tak působí zpověď. Utěšuje, polehčuje, uklidňuje, protože snímá hříchy s naší duše. — Když je člověk v nebezpečí smrti, v několika chvílích celý minulý život jako v jakémsi tajemném kinematografu znovu se před ním objevuje. Vše, co zlého spáchal, kupí se jako hory nad sebe, a tíží, jakoby Alpy ulehly na jeho prsa. A jediný jén je prostředek, kterak se zbaviti té strašné a stále rostoucí tíhy svědomí; je to upřímné vyznání knězi. Hleďte i vy upřímnou sv. zpovědí uklidniti své svědomí.

Když za té strašné války vojín chystali se do pole, nebo již na bojišti připravovali se jíti proti nepříteli, s nevýslovnou touhou přistupovali ke knězi, aby ve své duši učinili pořádek, aby z ní odstranili vše, co je tíží a co svědomí jim vyčítalo. S jakou upřímnou kajícností modlili se uložené pokání! A jak se jim v duši ulehčilo, když vstali a dali se na pochod. Byli nyní v rukou božích, Kristus přijal je na milost. Toto vědomí jim nevýslovně ulehčilo další život, další boje, zápasy a utrpení.

Ale i my musíme ulehčiti svému svědomí. Když Spasitel vise na kříži, nespravedlivě odsouzený, tehdy dva jeho tajní učedníci, Josef z Arimathie a Nikodem, kteří dosud jenom skrytě k němu se hlásili, přemohli stud, šli na Golgotu, Spasitele s kříže sňali a chystali se jej pochovati. Přihlásili se nyní k mrtvému, když k živému se znáti bránili jim stud a bázeň. I my v tento svatopostní čas, kdy obraz mrtvého Krista k nám tak výmluvně mluví, musíme přemoci nepravý stud a blásiti se k němu. I my musíme mu pomoci s kříže dolů. A to lítostí nad svými hříchy a svatou zpovědí.

A jako tito dva zbožní učedníci sňali pak s klína jeho trpící Matky tělo jeho a položili je do hrobu, tak i my z hloubi duše musíme vyjmouti své hříchy a uložit je v hrob zapomenutí, v nitro nejpřísnější mlčelivosti zavázaného kněze.

V životopise sv. Františka Saleského, velikého biskupa ženevského, se vypravuje, že přistoupil k němu mladý muž a kajícím se vyznával ve sv. zpovědi ze všech hříchů svého života. Nebylo snad přikázání božího ni církevního, proti kterému by byl těžce a často nezhřešil. A světec, slyše jeho upřímnou zpověď, jevil ve své tváři radost a stále spokojeně hlavu skláněl. Překvapen tímto chováním světce-zpovědníka, pravil mladý muž: »Chováte se tak, vážený zpovědníku, jistě jenom proto, abyste mi dodal útěchy a důvěry. Ale ve své duši musíte tak velikým hříšníkem jenom opovrhovati.« A sv. František Sal. odpověděl: »Nikoli. Obdržel jste právě rozřešení, jste čist jako čerstvě napadlý sněh, uzdraven jako Naaman, který sedmerým pohroužením se do vod jordanských ztratil své malomocenství. A jakmile jsem vás rozřešil, zapomněl jsem všechny vaše hříchy; vždyť i Bůh jich nikdy víc vám nepřipomene.«

Podobně učíte i vy, milí přátelé. V nitru kněze-zpovědníka pochovejte své hříchy a ony zůstanou v něm navždy pohřbeny. Vlny mořské, když nastane silný příliv, vynesou z jeho hlubin i nejtěžší předměty, které tam zapadly. Ale když se upřímně vyznáte, vlny svědomí nikdy již, ani za nejkrutší bouře nitra, ni před smrtí, nevynesou zpět a nepostaví vám před oči hříchy, z nichž jste se upřímně vyznali. Kristus sám přivalí kámen na hrob našich hříchů, a když i jednou z mrtvých nás povolá k novému životu, hříchy nevstanou nikdy s námi.

Vzpomeňte na vypravování sv. evangelíí o vzkříšení mládence naimského. Již byl vynášen z brány města do hrobu. Před mrami šla jeho matka, vdova, zarmoucená, plačící. A Spasitel jediným slovem »Vstaň« vrátil mu život a odevzdal jej matce jeho. Tato zázračná událost vždycky se opakuje, kdykoli přistupuje jinoch k upřímné sv. zpovědi. Kristus sám slovem zpovědníkovým jej volá k novému životu, vrací jej jeho matce. Upřímná svatá zpověď — toť nejkrásnější vonný květ, který můžeme postavit na hrob mrtvého Spasitele, k jeho počtě i ke své radosti. Amen.

III.

Vzkříšení.

V životopise blahoslaveného Jindřicha Suso, největšího německého mystika v 14. století, čteme následující významnou událost. Vzpomínaje krutých muk a hlavně palčivé žízně, kterou Spasitel trpěl na kříži, umínil si Suso, že po celou svatopostní dobu z lásky Kristu bude se co nejvíce zdržovati každého napití. Jako Ježíš volal s kříže: »Žízním!« jediné slovo, jímž projevil svá nesmírná muka tělesná, tak i tento světec chtěl jako pokání za své chyby a křehkosť snášeti muka vyprahlých rtů a jazyku. Trpěl nesnesitelnou téměř palčivostí. A když u večer při nešporách žízniv tu stál a opat svěcenou vodou jako vždy bratry kropil, tu světec otvíral svá vyschlá ústa a snažil se, aby aspoň jediná kapka vody padla na vyschlý jeho jazyk a ochladila poněkud jeho vyprahlé rty.

Někdy, žízniv, přišel ke klášterní studni v zahradě a zahleděl se do jasné vody, jež naplňovala cínovou nádrž, a pak s hlubokým povzdechem obrátil oči k nebesům. Jindy zas z hloubi duše své zvolal: »Ó, běda, ty věčný zdroji osvězení! Hluboké vody jezera jsou tak blízko, a čistý Rýn teče kol mne, a jediný doušek vody jak je mi vzácný! Jaká to bolest — palčivá žízeň!« — A když tak kdysi žaloval, tu v nitru svém slyšel hlas: »Buď dobré myslil Bůh brzo tě potěší a občerství.« A téže noci viděl, kterak Matka boží se Synáčkem svým na ruce blíží se k němu. V druhé ruce nese třpytící se džbánec, plný křišťálově čisté vody a podává mu rádobu, aby se napil. A světec pil s velikou touhou, a ubasil úplně svoji trapnou, palčivou žízeň.

V každé duši lidské ozve se časem neobyčejná žízeň po štěstí, pravdě, po věčném pokoji a míru, po Bohu. A ony chřadnou, zmírají, hynou, ač prameny živoucí vody stále tekou kolem nich. Stojí u tajemné studny osvěžujících pramenů církve — a přece trpí vyprahlostí a hynou žízní.

Spasitel, sedě u studnice Jákubovy u Sichemu, pravil ženě Samaritánce tajuplná a významná slova: »Kdo se napije vody, kterouž já dám jemu, nebude žízniti na věky. Voda; kterouž já dám jemu, bude v něm studnicí vody, vytryskující do života věčného.« (Jan 4, 13—14.) Slovem tím nerozuměl jenom svaté své učení, které je chlebem duševního života, ale měl též jistě na mysli Nejsvětější svátost oltářní, věčný zdroj síly a lásky.

V rostlinopise je známá květina, zvaná růže z Jericha. Její listy a květy, nemajíce vláhy, záhy schnou a takofka odumrou. Po léta jsou suchá, mrtvá. Ale když dány jsou do vody, záhy začnou její listy oživovati, nabývají svěží zelené barvy a květy otevírají zase své lístečky. Proto zve se právem ona květina anastatika. Znovu se probouzející. Vzkříšená. Tato květina je obrazem lidské duše. Pod hříchy, v okovech vášní byne a zmírá. Ale když milost boží se jí dotkne, vrací se k novému životu. Hynula,

chřadla; ale jakmile oživující paprsek s hůry v ni padl, oživuje, plesá a hlásí se k lepšmu žití.

Uvažujme dnes krátce, které jsou podmínky nového života a jaké jeho účinky.

1. Každé mravní obrození člověka je dílem milostí boží. Ale první podmínkou jeho je lidská práce, lidské přičinění. Když Kristus v Káně galilejské chtěl učiniti svůj první zázrak, řekl nejdřív služebníkům, kteří obsluhovali svatební hosty: »Naplňte štoudve vodou.« Vykonali prostou, obvyklou práci. Ale teprve další slovo Kristovo: »Nabeřte a neste správci svatby« způsobilo onu zázračnou proměnu vody ve víno. Služebníci musili učiniti, co bylo v moci lidské; a teprve potom všemocné slovo Boho-člověka učinilo, co je výhradou mocí boží.

Když Kristus chtěl vzkřísiti Lazara, čtyři dny již v hrobě ležícího, propadlého rozkladu, poručil nejprve: »Odvalte kámen.« A teprve když tak učinili a odstranili kámen, uzavírající vchod do hrobu, zvolal Kristus do jeho otevřené hlubiny: »Lazare, pojď ven!« A v hrobě, v hnilobném těle ozval se zase tep života. Lazar vystoupil vzkříšený.

Tak musíme i my učiniti, chceme-li, aby paprsek boží milosti vnikl v naši duši a vzbudil v ní nový život. Slovo »odvalte kámen« platí všem hříšníkům. Odvalte tu tihu hříchů, jež spočívají na vaší duši, jí překážejí ve vyšším životě, a vzejde v ní nové světlo. Ulehčete svému svědomí upřímnou sv. zpovědí a pocíte v duši nový klid a nové štěstí. Odvaliti kámen je dílo lidské námahy, vyžaduje silných paží. Vyznati se z hříchů je čin mravní síly, projev pokory. Ale ona mravní slast, ona duševní radost, pocit lehkosti a osvěžení v duši, to je ten krásný, ba zázračný výsledek upřímného se vyznání.

Slavný kardinál americký, baltimorský arcibiskup Gibbons, napsal ze své bohaté zkušenosti o účincích sv. zpovědi tato pamětihodná slova: »Viděl jsem muže, jichž svědomí tížily hříchy, nahromaděné za mnoho let. V obličeji jich bylo vtištěno znamení viny, stopy výčitek a duševního utrpení. Stáli opodál zpovědnice s pohledem sklíčeným, zahanbení, neodvažující se jako onen evangelický publikán ani očí k nebi pozdvihnouti. Jenom nesměle blížili se k zpovědnici, stolici milosrdenství. Ale když po vykonané sv. zpovědi odcházeli, byl krok jejich pevný. Radost zafíla jim s tváří, nové světlo z očí, a slzy radosti kanuly jim po lci.« — To je onen veliký účinek upřímné sv. zpovědi: utišené, spokojené svědomí, nový život, radost ze vzkříšení. A když jste se řádně vyznali, již milost boží jako jarní slunce plámy proudy tepla vniká v duši, jež křehla a chvěla se v chladu zimy, výčitek a bezradnosti.

2. Když vzkříšený Spasitel zjevil se sklíčeným apoštolům ve večeradle, jaká to byla radost, jaká posila pro ně! S pozdravem »Pokoj vám« vešel k nim. Oni dosud byli nedůvěřiví, plni strachu. Ale když mezi nimi usedl, s nimi jedl, s nimi rozmlouval, vléval jim svojí blízkostí víru a naději v nový život. V této památné chvíli

ustanovil svátost pokání. Den svého vzkříšení volil k tomu, aby tak naznačil, že ve svátosti pokání vrací se hříšník nový život. Že i oni slaví své vzkříšení. A jestli snad opět, jako dříve dvěma učedníkům jdoucím do Emauz, lámal chléb proměněný, jaké nadšení a jaká síla naplňovala jejich duše!

Sv. biskup Cyprián nazývá Nejsvětější svátost oltářní »frumentum fortium«, chléb silných. Chce slovem tím vyjádřit onu sílu, jakou sv. přijímání přináší duším věřících, které lačněji po těle Kristově. A zkušenosti z posledních dob skvěle potvrzují tuto pravdu.

V zákopech, tváří v tvář proti nepříteli, žili vojáci několik dní, pouze pozorující pohyby protivníka. Vzpomínky na ty drahé, které doma zůstavili, táhly jejich myslí; vědomí, že jsou v krajním nebezpečí, je skličovalo. Myšlenka, že snad již nikdy jich neuvidí, takřka podtínala jejich lásku k životu. Ale přišel v zákopy kněz, a zval ty, kdo chtějí, aby přistoupili a přijali Nejsvětější svátost. Všichni, kdo mohou, kupí se té chvíli kol něho, tvoří polokruh, a s nedočkavou touhou očekávají okamžik svatého přijímání. Vracejí se posílnění na svá místa; zdá se jim, že i k nim té chvíle volá Spasitel, jako kdysi ke svým apoštolům: »Nolite timere, pusillus grex; ego vici mundum. Nebojte se, moji druhové; já přemohl jsem svět.« Cítí v sobě zavanutí nesmrtnosti. Chápu té chvíle více než jiní hluboký smysl slov Kristových: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný, a já ho vzkřísím v den nejposlednější.«

Přistupte proto i vy s živou věrou a s čistým svědomím k stolu Páně! Je to stůl plný tajemství, ale spolu též tajemných účinků. Skytá nevýslovnou sílu duším čistým; ale také vrhá je-
nom hlouběji v propast zatvrzelosti ty, kdo nehodni, nepřipraveni k němu přiklekají. Dává sílu těm, kteří mají ducha miláčka Páně, sv. apoštola Jana, ale zatvrzuje a v záhubu připravuje ty, kdo mají zpronevěřilou, zrádnou duši Jidášovu. Proto právem dí sv. Tomáš Aquinský ve svém nadšeném chvalo zpěvu na Nejsv. svátost oltářní:

»Sumunt boni, sumunt mali,
sorte tamen inaequali
vitae vel interitus.
Mors est malis, vita bonis;
vide, paris sumptionis
quam sit disper exitus.«

Přijímají dobří, přijímají i hříšní, ale k různému budoucímu osudu; buď k životu, či k věčné záhubě. To jest onen nestejný konec stejného sv. přijímání.

O dávném pobřežním městě starých Hybernů (Irů), zvaném Is, zachovala se významná pověst. Kvetl zde kdysi vzorný život křesťanský. »Ostrov svatých«, jak Irsko kdysi se zvalo, měl zde mnohé vzácné světce a světice. Žalmy a modlitby se v něm ozývaly dnem i nocí, zvony zpívaly ustavičně v četných kostelích

chválu Spasitelovi. Ale vtrhli sem nepřátelé ze Skandinávie, město pobubili, vypálili, křesťany pobili. A nedlouho na to zemětřesením půda se propadla. Město ocitlo se na dně moře. Vlny je pohltily. Ale když za jasného dne a tichého moře slunce zasvítí plným světlem na hladinu mořskou, je jasně viděti propadlé město. Ono takofka se zdvihne až na sám povrch moře, a zvony v něm znějí jako za dob dávno zapadlých. Město slaví své vzkříšení.

Tak je i s duší mnohého člověka. Kvetl v ní život plný nadějí, hlaholy zvuky ctností. Ale přepadly ji hříchy, přemohly a vše, co bylo v ní dobrého, propadlo hluboko na dno. Nechutné, hořké vody ji zaplavily. Ale když v ní dopadne paprsek milosti boží, z hlubin zdvihá se dávný obraz, vše krásné znovu ožívá. Duše slaví své vzkříšení. Má své slavné hody velikonoční. Kéž i vy prožijete v tyto první dny vracejícího se jara radostné chvíle duševního vzkříšení a nového života! Amen.

Na Velký pátek.

Kříž — útěcha křesťana.

»Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?«
(Passio.)

Kolik jest dnů do roka, kdy bývá člověk tak pohnut, jako v dnešní den? Den smrti a pohřbu Pána našeho. Den smrti otce milovaného, den vykoupení našeho. L'd náš praví, že poklady při pašijích jsou otevřeny; jest tomu tak, ale ne poklady hmotné, ale poklady duše, protože umučení Pána našeho Ježíše Krista má v sobě poučení, které nám dává poklad nejdražší. Umučení Páně dává nám útěchu, když je rozjímáme.

Když Mexika dobylo vojsko španělské, dal vůdce výpravy na hromadu rozpaleného uhlí položití mladého syna císařova a vedle něho dvořánina, který mladému císaři velmi milým býval. I stěžoval si služebník do mnohých bolestí. Načež se ho ptal kníže: »Prosím tě, proč tolik naříkáš?« »Ale jak bych nenaríkal, když takové bolesti cítím,« odpověděl služebník. Mladý kníže ho poučil řka: »Myslíš, že já mám na růžích ustláno?« Služebník porozuměl těm slovům a mlčky snášel bolesti jako jeho pán. Rovněž my býváme netrpělivými služebníky Páně a zapomínáme na to, že sám Mistr a Pán neměl na růžích ustláno. Rozpomeňme se na lože Páně a jeho bolesti a tak mlčky i svůj kříž ponese. Nebo lože umírajícího Pána našeho jest plno útěchy pro nás a dává nám sílu trpělivě snášeti bolesti naše. Rozvažujme dnes:

I. Jaké poučení nám dává sv. kříž;

II. jakou útěchu přináší křesťanům.

I Hovor dvou lotrů vypráví nám sv. pašije. Jména jejich zachovala tradice. Poučení, které ze života jejich jde, vyznívá v radostné poselství všem duším žijícím a to zní: nikdo nemusí býti zatracen, jen ten, kdo nechce býti spasen. My jsme v tuto dobu

postní rozjímali, kdo spasen bude. Jest to otázka pro každého na výsost důležitá. Uvedl jsem 6 obrazů a 6 pravd plných útěchy i výstrahy. První obraz nám uváděl Krista Pána na hoře Kalvárii za všechny hříchy světa trpícího. Vykoupil svět i mne, ale já se musím přičiňovati. Z lásky boží nevylučuje žádný hřích sebe pohoršující, když jej opustíme a želíme po příkladu sv. Matě Magdaleny. Druhý obraz byl živou výstrahou: apoštol Jidáš, který nám káže i teď: žádný stav dokonalý nechrání před ztracením, když neužívá dobře prostředků spásy. Třetí obraz kajícího Petra nám hlásal pravdu: i nejtěžší hřích může být odpuštěn, když jest oželen. Pilát nám hlásá, že pouze přirozené ctnosti nestačí k spasení, když nežijeme dle sv. víry. Známkou spasení a naděje života věčného jest: kříž — třeba bychom jej nesli z počátku neradi jako Šimon Cyrenský.

Pán Ježíš při krvavé mši sv. na Kalvárii udělal odpuštění ještě člověku zvláštní minulosti. Ocitl se na poslední své stanici, kterou si připravoval svým životem. Byl vyvrhel světa, měl hříchy do nebe volající na svém svědomí, ale on slyší z úst Páně slova: dnes budeš se mnou v ráji! — Čím si zasloužil tento pardon generální a plnomocné odpustky? S kříže do ráje? Zde musí býti hluboká příčina toho, proč Kristus Pán odpouští na kříži. Chce ukázati všemu lidstvu všech dob: že Bůh nehledá smrti hříšníka, ale aby se obrátil a byl živ, chce nás naučiti ceně lítosti, kterou máme často vzbuzovati, zejména ve chvíli nebezpečí. K tomu patří dvě věci: předně vědomí naší viny: my trpíme za své hříchy; za druhé vědomí nekonečné dobroty boží, proti níž jsme jednali. Vzbuzování lítosti máme se denně cvičiti, abychom ji uměli vzbuditi v den potřeby.

Univ. prof. Seipěl v Solnohradě zvěděl z úst setníka zvláštní příběh válečný. Před nástupem k boji hlásil se voják u velitele a sice proto, že si přál zpovídati. Duchovní již odešel. Laskavou domluvu dostal, že neužil dané příležitosti. Setník mu poukázal, že může vzbuzením lítosti a slibem, že sv. zpověď vykoná, odpuštění hříchů získati. Ubohý voják však se omlouval, že zapomněl katechismus, že neumí vzbuzovati lítost. Učil jej tedy setník vzbuzovati lítost, jejíž vzor nám dává kající lotr, jenž vyznává hříšnost svou a dobrotu boží, kterou prosí o smilování; v tom leží lítost dokonalá, která má zaslíbený ráj ještě dnes! Vizte lásku boží, milujte ji: vyznávejte jí i svou hříšnost a ráj jest váš a vy dítky boží. Tot první ovoce z pašijí sv. kříže. Druhé ovoce jest útěcha z kříže.

II. Ve veliké lásce své chtěl Pán náš snášeti všecky obtíže lidské — vyjma hříchu. Zakusil všechno protivné, což na světě jest, jedině svědomí hříchem obtížené nenesl. Všecku bolest a zármutek, ve který mnohá duše přivedena bývá, že se jí zdá, že Bůh o ní neví a volá zarmouceně: proč jsi mne opustil? Proto v pašijích jest plnost utrpení — škola vši bídy lidské.

Praví sv. Tomáš mluvě o utrpení Páně: »Trpěl od židů i pohanů, od mužů i žen. Trpěl od knížat a velkých lidí. Trpěl od

svých učedníků i známých.« — Dobré jméno jeho trpělo na cti utrhaní a pomluvu v největším stupni — na cti trpěl mnohými udávkami, kteréž slyšeti musil; na jmění svém trpěl, když o poslední šat oloupen byl; na duši trpěl zármutek smrtelný a bázeň. A na celém těle trpěl mnohými ranami. Hlava trním rozedrána, ruce a nohy probodeny, tvář potlučena a tělo zmrskáno od hlavy až k patě. Trpěl i na všech smyslech svých, cit jeho bičováním ztrápen, chuť nápojem ze žluče a octa mučena, i na čichu trpěl, protože umíral na místě popravném, kde bylo velmi mnoho hnijcích kostí, na sluchu trpěl, když všechna rouhání a řeči potupné slyšel, které mluvili katani a jich pacholci, i zrak jeho trpěl, když viděl pod křížem matku plačící. Věru naplnilo se slovo Isaiáše prorokujícího umučení Páně a řkoucího: »Viděli jsme ho a nebylo vzezření a nežádali jsme ho, pohrdaného a nejposlednějšího z mužů — muže bolesti a znajícího nemoc a jako skrytý byl obličej jeho a potupený, pročez jsme ho sobě ani nevážili. On pak raněn jest pro nepravosti naše a potřin jest pro hříchy naše a zsalalost jeho uzdravení jsme.«

Což má činiti duše zbožná, kteráž o dobré své jméno a čest jest oloupena — znal vševědoucí Pán, že by mnohá duše neřpělivě volala: jak dlouho budu snášeti obtížnou pomluvu — lež kydati na mou čest! Znal to Pán náš a proto chtěl i všechno utrhaní na se vzíti a trpěl, aby od fariseů byl tupen, za posedlého od ďábla prohlášen, strpěl, aby Kaifáš mu nadával a Herodes z něho blázna udělal, aby pod křížem tupen byl a tak mohl zvolati zbožné duši ku posile: »Dítě, což já mám na různých ustláno?«

Znal také Pán, že trpké jest býti od svých opuštěn, trpké zakusiti nevděk od těch, které miloval, a zde mnohý v lásce povinné zklamaný zarmoucen by volal: Bože, proč jsi to na mne dopustil? Jsem jako kůl v plotě, jsem sám a sám a dítky, kteréž jsem vychoval, zvrhly se mi, které jsem miloval, nenáviděly mě — zůstal jsem sám a opuštěn, abych v pláči strávil zármutek svůj. To dobře znalo láskyplné srdce Ježíšovo a proto zakusil: že učedník jeho políbením zradil ho, že Petr zapřel ho, zakusil, že lid, kterýž miloval, jemuž žehnal a dobře činil, pomáhal ho odsouditi volaje: Ukřižuj — ukřižuj ho! — Aby mohl jedenkrát se svatého kříže mluvit k opuštěnému učedníku svému: »Zdaž jsem já, Mistr váš, netrpěl také to; synu, mám já na různých ustláno?«

Pro každou duši zarmoucenou, sklíčenou všelijakou starostí, má Ježíš na kříži útěchu. Věděl, že mnohý v zármutek stýskat bude a že volati bude, proto příklad zajisté dal nám. Ukazuje nám na kříži církev sv. Spasitele volajíc: Ejhle dřevo kříže, na němž Spasitel světa pněl — a mluví k nám mrtvá tvář, ztrhaný zrak, koruna a rány: Hle, mám já na různých ustláno?

Dotrpěl, a když všechnen kalich hořkosti vypil, teprve vypustil ducha. Znal Pán dobře, že mnohá matka dobrá v umučení Páně hledala podobný křížek, jako sama nosí v mateřském soužení,

a proto dopustil, aby, když sám trpěl na kříž, pod křížem stála vzor matek litujících matka sedmibolestná. Dopustil, aby, když sám umíral v bolestech a nespravedlivě odsouzen, aby matka jeho zármutkem a žalostí zmírala pod křížem. Vedle muže bolesti chtěl také, aby viděli lidé matku bolestnou; Matka, která stála pod křížem, viděla Synovy svaté rány a nemohla mu pomoci, slyšela Syna božeho tupení a musila trpěti, slyšela vzdychání s kříže a nemohla k hlavě jeho se přiblížiti. Chtěl tímto Pán všem zarmouceným matkám a ženám i jinou vzorně bolestící matku ukázati, která by mohla všem zarmouceným ženám říci: vy všichni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, zdali je bolest jako bolest má?

V době války kolik matek slyší o raněných synech a nemůže pomoci, rány obvázáti a nemůže pro vzdálenost potěšiti. Vizte hrdinnou matku pod křížem, o níž tak rádi zpíváte: Matka přáče...

Proto sv. kříž jest útěchou vzácnou.

Kdož by z křesťanů neshledával v umučení Páně poučení i potěchu? Kdož by z umučení Páně nevyčetl odpověď: Což mám já, matka má Maria na různých ustláno? — Proto se nemůžeme diviti, že v bolestech duše smutné braly útočiště k rozjímání o umučení Páně. — Proto volával světec v nemoci: «Podejte mi mou knihu» — jak jmenoval svatý kříž. Proto sv. Bonaventura a sv. Alfons před křížem psávali spisy své a v nich vyučovali moudrosti života, které se sami naučili při rozjímání o umučení Páně. To jest cesta moudrosti, abychom my tak činili jako Mistr ukázal nám, tak snášeli jako on snášel — pak neseme za ním kříž svůj. Proto vidíme v životě svatých, že milým zaměstnáním jejich bylo rozjímání o utrpení Páně. Proto sv. Lidvína, velká trpitelka, umenšovala sobě bolesti rozjímáním o umučení Páně. Sv. Josef z Lanessy, františkán, když měl býti bolestně operován a chtěl ho svázati, prosil za kříž na místě svázání a pohroužil se tak v sv. rozjímání, že bolesti tiše snesl, takže se všichni divili.

Proto král Václav II. na Zbraslavi, když velikými bolestmi obklíčen byl a poslední hodinu tušil, prosil opata sedleckého, aby pašije podle sepsání sv. Matouše předčítal a král skroušeně naslouchal sv. evangeliu a kajcně se bil v prsa a i plakal při poslouchání utrpení Páně. Dává Pán Ježíš zvláštní sílu a potěchu těm, kteří s ním trpí, o něm rozjímají, proto jest svatý kříž kniha svatá, proto jest ozdoba příbytků, proto dnes církev svatá před očima věřících poroučí odhaliti kříž se slovy: «Ej hle dřevo kříže, na němž Spasitel světa pněl.» Hle, tak docházíme jen spasení, když také svůj kříž ponese. Pán Ježíš nejlépe našemu kříži rozumí a má největší s námi soustrast i trpělivost. Člověk nezná srdce bližního, neví, po čem touží, nemůže mu vnitřní útěchu dát. Pán Ježíš ale zná srdce naše, rozumí mu velmi dobře a jest trpělivý při vyslýchání našich vzdechnutí. Jsou otcové, k nimž děti jen s třesením přicházejí mohou, aby prosili a si stěžovali. Takovým otcem není Pán Ježíš, k němu můžeme volati a trpělivě slyší naše vzdechnutí a právě dobré nám propůjčuje. Vždyť tak laskavý

jest Pán, že i Jidáše, zrádce svého zulíbal, když přicházel, aby ho zradil; čím přátelštěji přijme nás, když z nepřimného srdce k němu voláme.

Můžeme sice i lidem stěžovati bolesti své, ale kdož z nich má trpělivost poslouchati to, co jej nebolí, kdo z nich může nám pomoci a kdo chce pomoci? Odvrátí se od nás nejobyčejší a nám zbývá Kristus na kříži, abychom v něm hledali útěchu a s ním se radovali, od něho posilu brali. Ten jediný má milosrdné srdce pro nás — milosrdné jako nikde ve světě.

Proto chci volati vždy k Pánu svému, jak praví naše píseň: Soužil li mne nedostatek, k Tobě budu volati. Svět-li proti mně se bouří, k Tobě budu volati.

Volejme k němu i v bolestech, neboť s námi cítí. Vždyť jsme ratolestí Ježíše Krista, on jest vinný kmen a my ratolestě, v nás trpí a cítí tak on jako ve svých ratolestech.

Když budeme k němu volati a s ním se obíratí, budou bolesti naše menší, patřící na rány Páně, chudoba naše bude bohatá proti chudobě Páně na kříži, opuštěnost a opovrhování bude snesitelnější, když vidíme opuštěného Pána svého.

Poznali učedníci Páně Mistra svého podle ran na rukou a nohou jeho a dle zbodení hřebem, že vstal týž Pán z hrobu, jenž umřel na kříži, a že splnil, co slíbil. Čiňme podobně i my, ať pozná Pán učedníky své. Nesme kříž svůj za Pánem, aby podle ran a bolestí našich poznal nás za syny své. Vše obětujme Jemu: oko a sluch jeho cti, srdce a ruku jeho sláve, den a noc jeho lásce, život a smrt jeho milosrdenství, aby byl věčně náš poklad největší, toť závěrečné mé přání vám, posluchači postní. Amen.

Fr. Vaněček.

Na Hod boží velikonoční.

Vzkříšení Páně, základ naší víry a naděje našeho zmrtvýchvstání.

„Ježíše hledáte nazaretského, ukřižovaného? Vstať jest, není ho tuto.“
(Mat 16, 6.)

Zázračná to radost, která tak nenadále dnešního dne opanovala celý křesťanský svět. „Chvalte Hospodina a velejte jmenó Jeho, neboť vstal z mrtvých“ — tak zní to ve výsosti nebeské i v slzavém údolí vyhnanců synů Eviných, tak zní to na východě i na západě. Kdekoli jen na zemi nějaká křesťanská duše bydlí, tu také slyšíme dnes slavné alleluja. Jsem tomu zajisté rád, že i dnešního dne popřáno jest mi hlásati vám s tohoto posvátného místa ono přeradostné poselství, že z mrtvých vstal Syn Boha živého, jako slavný vítěz nad smrtí a ďáblem, jako vítěz nad hříchem a hrobem a že nám tímto svým vítězstvím bránu ku ztracenému ráji opět otevřel.

V Písmě sv. se dočítáme, že, když David obra Goliáše zabil a po tak slavném vítězství se vracel, tenkrát po všech končinách judských veliká rozléhala se radost a veselost, že jemu vyšly vstříc zbožné ženy, které hrály na hudební nástroje a zvučné slávu jeho vítězství prozpěvovaly. S takovou neličenou radostí i nám, občané křesťanství, uvítati vítězného Pána a Spasitele našeho, dnes, kde nám církev sv. ve svém chvalo zpěvu »Vstalť jest této chvíle ctný Vykupitel« oznamuje slavné vítězství svého Pána nad smrtí a hrobem. Ještě včera truchlili jsme rozjímajíce při božím hrobě přehořké umučení našeho Spasitele, ještě včera zastřen byl oltář rouchem smutečným na znamení hlubokého bolu a žalu. A hle, jak přeradostnou proměnu spatřujeme tu dnes; vsudy tak příjemno a přívětivo, oltáře zase vyzdobeny, zvony se hlučně zase ozývají a radostné »alleluja«, »chvalte Boha« rozléhá se mocně po veškerém křesťanském světě. Ve vsí slávě stojí zde na oltáři světa Spasitel, drží vítězný prapor v ruce a tak upřímně na nás hledí, jakoby nás chtěl těmi nejupřímnějšími slovy pozdravovati: »Pokoj vám!«

A proto zvláště dnes máme chváliti a velebiti přesvaté jméno jeho, jak nás k tomu vybízí sv. Augustin, řka: »Kristus vstal z mrtvých, nechť tedy plesá veškeren svět a oslavuje jméno Nejvyššího.« Avšak nejenom radostné, nýbrž i veledůležité jest pro nás vzkříšení Páně a proto, abychom tím jasněji to poznali, chci s vámi rozjímati, jak vzkříšení Páně jest:

I. základem naší víry,

II. pramenem naděje v naše z mrtvých vstání.

Ty pak vzkříšený a oslavený Spasiteli světa, jehožto svatým a mocným slovem vše stvořeno jest, žehnej slověům mým. abych náležitě mohl vyjádřiti v tento slavný den důležitost tvého svatého z mrtvých vstání!

I. Svým slavným z mrtvých vstáním potvrdil Pán Ježíš své učení. Víme již z Písma sv., že svatí apoštolové chtějí slověům svým dodati víry a důrazu, vždy se odvolávali na slavné zmrtvýchvstání Páně. To činili proto, aby ukázali, že učení, které Spasitel přinesl, jest učení pravé, učení božské. Ježíš Kristus sice vyznal sám o sobě, že jest přislíbený Vykupitel, že jest pravý Bůh, že jest cesta, pravda a život. A toto své učení potvrdil také mnohými a mnohými zázraky. Úplného však stvrzení dosáhlo jeho učení teprve vlastním zmrtvýchvstáním. Proto také praví svatý Pavel: »Nevstal-li Kristus z mrtvých, marná jest víra naše, marná kázání naše.«

Všecko to, křesťané drazí, co proroci Starého Zákona o zaslíbeném Messiáši a jeho veřejném učení — jeho osudu, narození a smrti — před tisíci lety prorokovali, to vše se úplně na Kristu vyplnilo.

Než všechna proroctví starozákonní nebyla by s to zaručiti nám pravdu jeho božského učení, kdyby se i to poslední proroctví nebylo vyplnilo, které praví, »že Bůh svého Spravedlivého nenechá viděti porušení«. A hle, dnes, dnes se stvrdilo toto pro-

roctví a i to, co předpověděl anděl Gabriel Bohorodiče, když k ní pravil: »Budeť velikým Syn tvůj a království jeho nebude konce.« Dnes se obnovuje svědectví, které vydal Otec nebeský na Jordáně o svém milovaném Synu, když pravil: »Tentot jest Syn můj milý, v němž se mi dobře zalíbilo.« Dnes se vyplnilo, co Kristus Ježíš židům byl předpověděl řka: »Zbořte chrám tento, a ve třech dnech jej opět zdělám!« Ano, dnes slavíme tento třetí, před důležitý den, neboť dnes vstal Kristus z mrtvých, dnes tedy oslavil Bůh království svého Spravedlivého, dnes potvrdil pravdu svých slov, svého učení.

V životě svém činil Ježíš Kristus mnoho, přemnoho divů a zázraků, takže směle mohl říci k zatvrzelým židům: »Nevěřte-li mým slovům, věřte přece mým skutkům, mým zázrakům a z těch poznáte, že ve mně Otec a já v Otci jsem.« Než, vzdor těmto divům a zázrakům nenašlo by učení Kristovo víry a uznání, kdyby byl zůstal v hrobě. Ta zdánlivá opuštěnost před jeho smrtí, ta zdánlivá tesknost a slabost na kříži, byla by bývala jeho nepřátelem právě vhod, aby podkopali víru v jeho sv. učení. A byť by se i byla v okamžení smrti Kristovy třásla země, skály se pukaly a mrtví vstávali, byť i byl volal pod křížem stojící pohanský setník: »V pravdě Syn boží byl tento« — to vše, křesťané draží, by bylo u nepřátel Kristových víry nenašlo a pravda jeho učení by nebyla utvrzena. Slavné z hrobu jeho vzkříšení zaručilo nám teprve jeho sv. učení. Důležitost tohoto zázraku všech zázraků poznala ihned rada židovská, rychle proto podplatila vojáky, aby ku své hanbě rozšiřovali zprávu: »Učedníci Kristovy přišli v noci a ukradli jej, když jsme spali.« Jak lež sama se poráží! Dobře na to praví sv. Augustin: »Blázne, spal-lis, kterak víš, kdo jej ukradl?« Z toho, draží křesťané, vidíme, jak veliké váhy dodává z mrtvých vstání jeho sv. učení. Proto jsou také velikonoce slavnost dokonalého stvrzení slova božího. Svým slavným z mrtvých vstáním přitiskl Ježíš Kristus, abych tak řekli, pečeť poslední svému božskému učení. Ježíš žije, alleluja, s nímž též žije naše víra v jeho božské učení a založeno jest na skalnatém zákoně!

Prve nežli Ježíš Kristus na kříži hlavu svou sklonil, volal hlasem vítězným významuplné slovo: »Dokonáno jest!« Dokonána byla krvavá, veliká oběť, kteroužto sejmul všechny hříchy světa, dokonáno bylo dílo našeho vykoupení. Avšak převeliké dílo toto musilo slavným Jeho zmrtvýchvstáním potvrzeno býti. Neb »ne-vstal-li Kristus z mrtvých, marna jest víra naše a vy jste posud v hříších,« praví sv. apoštol pohanů. Vzkříšení Páně jest poslední a nejdůležitější článek našeho vykoupení. Když Pán Ježíš ve svém ponížení na kříži visel, tuť největšího pohanění se mu dostalo od nepřátel Jeho, když s úsměškem napsali na kříž: Ježíš Nazaretský, král židovský; však to nebylo ještě dosti; oni utrhačně na něho volali: »Jsi-li Syn boží, sestup dolů.« Mohli bychom, draží křesťané, při tak smutném stavu uvěřiti v Krista, mohli bychom uvěřiti, že jest Vykupitel a Spasitel světa, mohli bychom, pravím,

tomu všemu věřiti, kdyby byl v hrobě zůstal a setlel jako jiný pozemšťan? A proto tedy nesmělo zůstatí tělo jeho v hrobě, nesmělo viděti porušení, aby dokázal, že dílo našeho vykoupení skutečně jest dokonáno. Proto také dočítáme se v Písmě svatém, že tesknó a smutno bylo sv. apoštolům, když žádné zprávy o vzkříšení Páně nedostávali. Vždyť sami k sobě pravili: »Nadáli jsme se, že by On měl vykoupiti lid israelský, ale nyní tomu již třetí den a On posud ještě odpočívá v hrobě.« Věděliť dobře sv. apoštolové, že bez z mrtvých vstání Páně vykoupení člověčenstva dokonáno nebude. Vždyť ještě neobdrželi žádného rozkazu hlásat sv. evangelium, až posud nepravil k nim ještě Kristus: »Jděte do celého světa a uče všechny národy«; až posud k nim neřekl: »Komu odpustíte hříchy, budou jim odpuštěny, komu zadržíte, tomu budou zadrženy.« A tak nablíželi sv. apoštolové, že mnoho a mnoho ještě nevědí, proto truchlili a byli smutni, dobře vědouce, že ve hříchů zůstane i člověčenstvo, zůstane-li Kristus v hrobě.

Než plesej a raduj se, duše křesťanská, jásejme všichni, Ježíš Kristus nezůstal v hrobě, On vstal z mrtvých; dnes nám zaznívá z hrobu jeho přeradostné poselství: »Vstalt jest, není ho tuto!« V pravdě, tentoť jest den, který nám připravil Hospodin; dokonáno a potvrzeno jest dílo našeho vykoupení. Necht' si tedy přijde nevěra od východu nebo od západu, ucht' si povstanou třeba všichni národové proti Bohu a Pomazanému Jeho, neotřesou jeho božským učením, jeho božským dílem. Pročež budiž mi vítán, slavný dne velikonoční, budiž mi požehnán a pozdraven! Alleluja, chvalte duše naše Hospodina a velejte jméno jeho; Kristus vstal z mrtvých, víra naše jest stvrzena!

Avšak ze slavného z mrtvých vstání Páně prýští také bujný pramen naděje v naši budoucí nesmrtelnost; o tom v díle druhém.

II. Dnešní den to jest, který nám přinesl tu přeradostnou zprávu, že potvrzena jest nesmrtelnost naše; Kristus vstal z mrtvých a s ním povstaneme i my z hrobu. Kristus otevřel nám svým zmrtvýchvstáním bránu k životu a to k životu věčnému. Nyní můžeme volati se sv. Pavlem: »Kde jest, ó smrti, vítězství tvé, kde jest osten tvůj?«

My sice umíráme, umíráme však, abychom věčně živi byli. Proto praví Kristus, že »přijde čas, kde ti, kteří v hrobích jsou, uslyší hlas Syna božího; i půjdou ti, kteří dobře činili, na vzkříšení soudu.« Ó jak silný pramen útěchy prýští se nám z této naděje, Kristovým z mrtvýchvstáním nám zaručené! Jak mnoho bíd a strastí musí mnohý člověk na svém těle nebo na své duši snášeti! Proto radujte se dnešního dne, zvláště vy, zkormoucené duše, těš se, i pro tebe přijdou jednou radostné velikonoce a, ježto snad nyní někde v osamělém místečku slzy proléváš, na bídu a opuštěnost svou si stěžuješ, těš se, jednou přijde čas, kde Bůh všelikou slzu setře z očí tvých! Těš se i ty, kterého nyní nemoc svírá, těš se, až jednou zazní trouba andělská, povstaneš

z hrobu a plnil-lis zde vůli boží, tělo tvé bude dokonalé a oslavené. Bolestné bývá pro nás loučení s našimi přáteli a přibuznými, když nám je neuprositelná smrt odnímá. Avšak naděje budoucího zmrtvýchvstání potěšuje nás v našem zármutku. Věrní manželové a věrné manželky! Když s rozervaným srdcem nad rakví svého manžela, své choti stojíte a v hořkém zármutku pláčete, nábožné děti, když klečíte nad hrobem svých milých rodičů a nemáte žádného potěšení na tomto světě: nermuťte se příliš, neoddávejte se záhubnému trudu, netrapte se bolestí neukojitelnou jako ti, kteří nemají naděje; ale těšte se tou myšlenkou, že miláčkové vaši jen na krátký čas se od vás odebrali, aby se opět jednou s vámi shledali a na věky s vámi spojení zůstali! Milé děti, řekněte si u hrobů rodičů svých, co řekla Marta: »Vím, že otec i matka má vstanou v den poslední.« Vy všichni, kdykoli některého bližního ku hrobu doprovázíte, pomyslete si, co kněz pochovávající si myslí: »Vkládám tě do hrobu jako zrno, z kterého vykvete mnohem krásnější tělo v den soudný.« Ach, jaká to útěchoplňná pravda pro každého, jenž se loučí s miláčkem zemřelým! A'e i nám samým dodává pravda ta útěchy, když se počne zrak tělesný mračiti, když líce blednou a poslední hodina naše nastává. Neděsme se, nestrachujme se, nebo pevnou víru majíce v Krista, který na dnešní den slavně z mrtvých vstal, můžeme úplně býti ujištěni, že naše těla, která ve chladných hrobech zpráchniví, nám na vzkříšení z mrtvých v krásě nevadnoucí navrácena budou. Smrt, hrob, porušení nemají pro nás žádné hrůzy, žádného strachu; neboť co rozsívá se v porušení, vstane v neporušitelnosti. Ó naděje všech nadějí, ty jsi tak jistá, jako vzkříšení Pána a Spasitele našeho, jehožto památku dnes slavíme!

Tato blahá naděje to byla, která všechny sv. mučedníky a vyznavače útěchou a silou naplňovala, takže i v ohni i na hranici i na skřipci v bolestech nejběžnějších, které pro Kristovu víru snášeti musili, neohroženou zachovali mysl. Tak byl na př. svatý Jakub od perského krále k ukrutným mukám odsouzen a měl mu jeden úd po druhém od těla býti odtrhnut. Mučení toto trvalo celých devět hodin. Než však i při tak ukrutných mukách naplňen vnitřní útěchou, pravil mučedník tento: »Jdi jen ruko má, jdi jen oko mé; však on Pán jedenkrátě při vzkříšení bude věděti, jak vás všechny údy mé opět najíti a k oslavenému tělu opět přidati má.«

Tuto sladkou naději prýštlíci ze vzkříšení Páně cítil předobře veliký kněz naší svaté církve sv. Karel Bor., který jednoho dne malíře povolal, aby na obraz u smrti, jež ve své ložnici před očima měl, kosu z pravice do levice přestavil, za to ale do pravé ruky klíče namaloval dokládaje: »Kosu, kterou smrt nemilosrdně nás bez rozdílu seče, dalo jí do pravice pohanství, které nezná naděje z mrtvých vstání; od té doby pak, co Kristus Pán jest vítězem smrti, jesti ona andělem míru, klíčником, který nám bránu do pravé vlasti naší otvírá.« Tak mluvil veliký sluha Kristův a neměl-liž úplně pravdu?

Podobně smýšleli i ostatní svatí boží. Ty apoštole pohanů, svatý Pavle! Báls jsi se snad ty smrti? »O já dychtím umřítí a a přebývatí s Kristem!« tak píše tento veliký apoštol ve svém psaní k Filippenským. Sv. Ondřeji! Báls jsi se snad smrti, když tě přivedli ke kříži. na němžto jsi pro Pána a Mistra svého měl býti ukřižován? »Ó můj přezáducí kříži,« zvolal tento apoštol, »na němž povýšen mám nyní umřítí; dávno jsem na tebe čekal; bratři, nechtějte mne sprostí, já se té rozkoše sotva dočekati mohu!« — Sv. Ignáci! Báls jsi se snad smrti, maje lvům předhosen býti? »Ó má zvíátka,« tak mluvil k nim tento veliký svatý, »rozšápejte, rozkouskujte mne, jako mučedníky jiné; umřítí jest radost má, má kratochvíle, má sladkost!« Slovem, taž se všech věrných a oddaných duší a odpoví tobě: Nehroz se smrti, po Kristu ztratila ona osten svůj; Kristus náš milý jest vítězem nad smrtí; umřítí jest usnouti; usneš sladce, líbezně bolestem, probudíš se k radostem; smrt jest věla bez žhádla!

Ó ty přeslavný vítězi hříchů a smrti! Kdo by neměl oslavovati tvou moc a sílu; smrt jsi přemohl časnou i věčnou; hřích jsi přemohl dědičný i osobní; pekla brány jsi zavřel! Ó plesej, přešťastné lidstvo, zpívej, volej: »Alleluja!«

Vybízím vás skoro neustále k plesání a radosti v dnešní veliký den; avšak napadne-li mně jedna myšlenka, tu mně samotnému dnes jest jaksi smutno a teskno; obávám se totiž, že snad mnohá duše, která upadla v strašlivý hrob hříchů, že až posud z něho nepovstala; a tu lítost mám s takovou duší nešťastnou, že ona potřebí má želeť a plakati v den tak přeslavný, jako jest den dnešní, kde se veselí všechno stvoření. Možná, drazí křesťané, že tomu nejsou snad jako u Krista Ježíše tři dny, co duše tato od Boha se odvrátila a do hrobu hříchů klesla; jsou tomu snad již tři měsíce, snad celý rok a což, křesťané rozmlí, hrozím se to zrovna říci, což kdyby se ten čas měl počítati na roky, co tato nešťastná duše ještě nepovstala, hrobový kámen hříchů a nepravosti ze srdce svého neodvalila. Mnohý slaví snad dnes Velikonoce; vykonal snad i svatou velikonoční zpověď. a přece nemůže se o něm říci, že povstal z hrobu hříchů, jestliže totiž neupustil od svých zastaralých, hříšných náklonností, jestliže život jiný nevede.

Ach, proč meškáš přece, milá duše, duše nešťastná, ve svém strašlivém hrobě hříchů; ó, poslechni přece jednou slova svatého Ducha, volajícího k tobě ústy žalmisty Páně: »Dnes, dnes ještě uslyšíš-li slovo Páně, nechtěj, nechtěj zatvrzovati srdce své.«

Nechci, křesťane rozmlí, v dnešní přeslavný den více k tobě o smutném stavu duše mluvit, neboť vím, že by to bylo marné; kým něhnul Veliký pátek, kdo bez citu hleděl na smrtelný zápas svého Vykupitele, tím nehne ani dnešní den; jen o to tebe také křesťane prosím, aby jsi uvážil, že jeden každý dle toho, jak jsme zde živi byli, jak jsme kráčeli touto pozemskou poutí, buď jako synové boží nebo jako synové světa a hříchů, že dle toho vstaneme buď k životu věčnému, nebo k věčné smrti.

Než obraťme se raději pryč od takového smutného nvažování, které by radost naši kaliti mohlo, ale doufejme, že se takový nešťastník nenalézá v této svatyni! A proto chceme pokračovati v naší dnešní radosti a v ní setrvati a čistým srdcem jíti vstříc našemu vítěznému Pánu a Spasiteli, až On nyní při nej-světější oběti mše sv., za slovo kněze, s výsosti nebeské na oltář sestoupí a způsobí chleba a vína na sebe vezme. Prositi tu jej chceme, jako vždy, tak zvláště v dnešní slavnostní den, aby nás posilniti ráčil ve zbožných předsevzetích našich, aby dechem silným nás obdařiti ráčil, bychom kvas nepravosti a nešlechternosti vyčistivše s čistou duší Jemu sloužili, v milosti Jeho zesnuli a tudíž pokojně a utěšeně onen slavný den očekávali, kdy prach náš opět oživí a z chladného hrobu k věčné odměně nás povolá!

Ano, Ježíši Kriste, dej nám, až nastane den odměny, pro tvé svaté drahé rány a pro tvé slavné vzkříšení, dej nám státi na straně pravé, kde se octnou blažení, abychom tak jedenkrátě věčně »Alleluja« Tobě prozpěvovati mohli v říši nebeské! Amen.

Voit. Černý.

Pondělí velikonoční.

Příprava dítek ku sv. přijímání.

(Kázáno r. 1902.)

»Zdaliž srdce naše nehořelo v nás,
když mluvil k nám na cestě a otevíral
Písma?«

Dva učedníci Páně berou se cestou smutni, když ale se k nim Pán Ježíš připojil — ač Jej ani nepoznali, nebo oči jejich byly držány — tu přestal jich zármutek a jich srdce hořelo, když s nimi Pán Ježíš rozmlouval.

Náš život jest jako ona pouť; bez Pána Ježíše jsme smutni, s ním veselí. Jest tomu tak? Evangelium samo tomu nasvědčuje, a život také. Kde jest více rozervanosti: v srdci zbožném či hříšném? Který člověk jest zbožnější: ten, jenž tělo Páně přijímá, či ten, který je zanedbává? Tak se nám vždy ukazuje pravda slov, že srdce hoří radostí, kde Pán Ježíš jest, či jinak řečeno: čisté svědomí — radost nejlepší. A kdo si čisté svědomí zachová? Kdo často Velebnou Svátost přijímá hodně, kdo přesvědčen jest, že v ní Ježíše přijímá, toho srdce hoří láskou k dobrým věcem. Já jsem již jednou při této příležitosti mluvil o člověku, který poprvé přijímal před popravou, t. j. on neměl za průvodce Pána Ježíše a proto srdce v něm nehořelo, ale uhaslo pro Boha a všechno dobré, za to hořelo zlými žádostmi. Však těchto dnů dokončil jiný člověk na popravišti, který také přijímal tělo Páně poprvé v den před svou popravou a hned mi napadlo, že pravda Páně zůstává na věky, kde Ježíš, tam srdce hoří touhou radostí, kde není, tam divočí!

My dnešní rozjímání zasvětíme na ten účel, aby dítky ze zdejší osady, které půjdou poprvé k sv. přijímání, dobře a hodně se připravily, a pak i ten účel, aby dospělí vždy si byli toho vědomí, koho přijímají ve Velebné Svátosti!

P o j e d n á n í.

Letos jest velmi nepokojný rok, plno novin o úkladných vraždách se strany lidí, kteří všechen stávající pořádek bez rozdílu chtějí převrátiti. Tak se stalo i ve Španělsku, že několik mužů pykalo za svůj nerozum svým vlastním životem. Jeden z těch odsouzených na smrt den před svou popravou psal svým dítkám list na rozloučenou, aby je napomenul, aby horlivě se varovaly každé příležitosti špatné a aby konaly své náboženské povinnosti. Zajisté jest to krásné svědectví odsouzence, že kde Ježíš, tam srdce hoří — ne vášní, ale láskou k dobrému. Proto jest nám tak důležité býti přesvědčenu, že ve Velebné Svátosti jest Ježíš Kristus přítomen jako náš skrytý průvodce.

Učedníci Pána Ježíše nepoznali, neviděli jeho podobu, ale přece srdce jejich hořelo, a tak zbožné přijímání nedává nám Pána Ježíše viditelného, ale přece srdce hoří láskou k dobrému a činí úmysly dobré, nebo přítomnost Pána zde to působí. Tak jako Pán Ježíš provázel nepoznaný učedníky své, — oči jejich byly držány — tak provází také nás ve Velebné Svátosti, i zde oči naše jsou držány, že nevidíme Pána Ježíše, ale toliko podobu chleba, a přece Pán Ježíš nás při sv. přijímání sílí a potěšuje, jako potěšoval učedníky jdoucí do Emauz. Není třeba, abychom Pána Ježíše viděli, postačí, když budeme od něho potěšováni a posilňováni.

Věru na ničem tolik nezáleží, jako na sv. víře, která v srdci jest. V roce 1900 zemřel v Paříži miláček anglického světa a spisovatelstva Oscar Wilde (čti: Uaild), jak se nazýval: »pán a mistr řeči«. Zbloudil mravně i rozumovně a pykal svůj hřích žalářem, který se mu stal školou pokání a obratu. Tam napsal, že »každý jednou v životě putuje s Kristem do Emauz«. To jest, že jej milost boží zve k lepšímu životu. On líčí, jaký vliv naň mělo čtení sv. evangelia a praví: »K Vánocům podařilo se mi získati řecké Písmo a každého rána, když si uklidím celu a vycídím svůj cínový talíř, čtu si trochu v evangeliích, nějaký tučet veršů odkudkoli, jak se nahodí. Toť rozkošný způsob, jak začít den. Měl by to každý činiti, i vede-li bouřlivý, nespokojený život.« — Slyšíte z úst věhlasného světáka druhdy, jaká radost skryta v evangeliu. Tento »král řeči« a písně nebyl zrozen jako katolík, ale stal se katolíkem, jenž v Paříži dělal pokání ze svého hříchu. Tuto sv. víru pilně v srdci noste — zejména dnes, kdy tolik špatného vás obklopuje. To jest to, co přemáhá svět se vším jeho pokušením a nástrahou. Tuto sv. víru člověk posiluje sv. přijímáním. Nebo co člověk si činí z přecházejících obtíží, když ví, že po nich přichází odpočinek věčný? To jest právě naše víra sv., která nám dří, že život jest pouť k Ježíši, kde vlastně On jest již

naším průvodcem, ale my nepoznáváme Její — až na konci cesty její poznáme jako učedníky v Emauzích.

Nám stačí vědět, co učedníci v Emauzích pravili, že srdce jejich hořelo, když mluvil k nim na cestě, a tak činí Ježíš každému, kdo hodně tělo Páně přijímá; byť necítil citlivě radosti, přece bude mít ten užitek, že bude v dobrém upevněn, kdo si bude i po mnohých letech s radostí vzpomínati na ten den, kde Ježíš Kristus byl s ním. Já chci dnes předvésti několik příkladů ze života velikého muže, který nebyl vždy vzorným katolíkem, ale přece jako katolík umřít chtěl. On na sobě zakusil, co zakusili učedníci jdoucí do Emauz, že i srdce jeho z Ježíše tak se radovalo, že na to dlouho pamatoval. Jméno jeho všichni znáte, jest to bývalý francouzský císař Napoleon I., který jest každému člověku znám. Když byl právě v nejvyšším svém štěstí, hodoval se svými i generály. V hovoru mluvílo se o nejdůležitějších a nejmilejších dobách ze života jednotlivých. Každý dle své vlastnosti označil den svého největšího štěstí. Byly to různé dny špatné i dobré. Napoleon je chvíli poslouchá a pak jim klade otázku: Pánové, víte, který jest můj nejšťastnější den z mého života? — Všichni generálové počali přemýšlet, který z dnů císaře Napoleona jest nejšťastnější. Odpovědi byly nejrozličnější. Jeden pravil, že den bitvy u Marenga, jiní u Slavkova na Moravě, jiný vzpomínal na Afriku, jiný mluvil o dnu, kdy byl korunován. »Všichni jste chybili,« pravil Napoleon, »nejkrásnější den mého života byl den prvního přijímání.« Tak velice hořelo srdce v něm, že ani ty nejslavnější dny nemohly zahladiti jeho památku. Generálové pohlíželi na sebe nedůvěřivě. Jeden však z generálů byl velice vážně při tom zamyšlen, byl to generál Drouot. Napoleon mu zaklepal na rameno a řekl: »Velmi dobře, Drouote statečný, jsem tomu povděčen, že jste mi rozuměl.« Tento slavný muž, který tak vděčně vzpomínal na první přijímání, když Ježíš poprvé s ním byl, ten také v dobách svého neštěstí, po lidsku řečeno, měl v Ježíši útočiště. Nebo nebyl vždy císařem, nýbrž byl pak sesazen a na ostrovu sv. Heleny v dalekém moři trávil dny své. Tam rozjímal o svém životě, o událostech vzdejšího života a tam toužil, aby Ježíš, kterého přijímal tak rád v mládí svém, aby mu požehnal i v jeho posledním okamžiku.

Tedy z tohoto uvedeného vypravování můžete poznati, že kde Ježíš, tam pokoj. Pokoj vám — pozdravoval učedníky — a tak i nám pokoj nese. Hleďte dobře připravití dítky své na den prvního sv. přijímání. Ten světský muž — nijak svatý — uznával velikou důležitost toho dne — uznejme její také my za velmi důležitý den.

Ve světě a v životě každému se naskytá množství pokušení a pohoršení, kteréž bude nám přemoci; kdo je přemůže? Kdo pevnou víru má, že Ježíš Kristus jest Synem božím. Tutě když hledíte živou zachovat, nejlépe jste se postarali o časné i věčné věci. Tých Napoleon, když byl ve vyhnanství na ostrově sv. Heleny, vidal kolem sebe hrávati děvče desetileté, dceru jednoho

generála, který mu byl dán za průvodce. Otec ani matka dítěte nebyli vzornými křesťany. Napoleon pozoroval to dítě a volal je k sobě a takto k němu promluvil: Milé dítě, ve tvém stavu a poměrech budou ti hroziti později různá nebezpečí; přemůžeš je, když nebudeš chráněna a ozbrojena sv. náboženstvím? Ale kdo tě bude náboženství učiti? Tvůj otec nemá žádného, matka ještě méně. Nuže, převezmu tu povinnost, kterou oni mají, sám a budu tě učiti; přijď zítra ke mně, budeme míti první hodinu náboženství. — Teď chodila vícekrát v týdnu s katechismem k císaři. Když ji bylo asi 12—13 let, pravil císař: Nyní, dítě, jsi — jak myslím — dosti poučena, nyní jest čas vážně na sv. přijímání pomýšlet. Dám zavolati kněze z Francie, který by tebe ku sv. přijímání a mne ku smrti připravil. — Císař tak učinil.

Ona dívka vyrostla a jako všem ostatním lidem i jí nastávala hodina smrti. Byla tehdy v lázeňském městě v Savojsku, kdež si dala zavolati biskupa k sobě, při čemž tak zbožného ducha na jevo dávala, že biskup k slzám pohnut byl. Při té příležitosti vypravovala, jak ji Napoleon učil katechismu.

Jest tedy sv. přijímání snad zbytečností? Pouhý rozum nám dává, že jest to skutek pro život i věčnost velmi důležitý. Proto hleďte připravit ditky své k tomu skutku dle svých možností, nebo mají slaviti den zasnoubení nového s Pánem Ježíšem. Oni vám toho nezapomenou, když je náležitě připravíte. Také Napoleon — abych o něm ještě promluvil — nezapomněl na kněze, který ho k sv. přijímání prvnímu připravil. Když jedenkrát se svou armádou francouzskou táhl Itálií po velkých vítězstvích, tu mu byly chystány rozličné oslavy. Přicházely mu vstříc zástupy hodnostářů. Však tu vidí jednoduchého kněze státi pozadu a poznal, že jest to onen kněz, který ho k prvnímu sv. přijímání připravoval. I pominul všechny ostatní hodnostáře a šel přímo k němu a dí: „Vás, otče duchovní, poznávám, vy jste to, který jste mne k prvnímu sv. přijímání připravoval.“ A vzal jeho ruku, potřásl ji a určil doživotní plat onomu knězi.

Toť nový důkaz, jak důležitým okamžikem jest sv. přijímání a jak mnoho na prvním sv. přijímání záleží. Ano, i ve smrti své nezapomněl na Ježíše, ale žádal si v lůně svatě římsko-katolické církve zemřít, kterou sice v dřívějších dobách pronásledoval, ale v samotě rozejmáním k poznání přišel a proto svolal Napoleon kolem sebe všechny své dvořany a vyznával před nimi, že toužil zemřít jako katolický křesťan a děkoval Pánu Bohu, že mu dal čas, aby k lepšímu poznání přišel a svých poblouznění litoval. Dobře začal — a v pozdních letech opět se poznal. Jak k lepšímu poznání přijde, kdo nikdy dobrý základ neměl a kdo v mládí svém ani těch hlavních pravd sv. náboženství nepoznal? S tou sv. pravdou to jest jako s vinnou révou. Tato má velmi tuhý život, po letech, ano po staletích se ještě z kořene dere nový výhon na povrch. Jako mladý kněz chodil jsem se starým mužem po vrchu Žižkově. Tu starý purkmistr a hospodář z mělnického kraje se zastaví a volá: Hle vinná réva burgundská, to zdivočelý

výhon její, zbytek staré kultury Karlovy vinice. — Skutečně: kořen staré révy nevyhynul, zdívočil sice, plížil se po zemi, ale trval. Běda tomu, kdo neměl révu Páně v srdci svém! — Jako s révou, tak i s pravdou Páně. Ona může býti pošlapána, ale ona opět znova žene a znova na mysl přichází. Tak dobře vychovaný, o Bohu poučený člověk třeba zbloudí — jsmet lidé chybám podrobeni — ale on nezbloudí navždy, on se přece jednou spíše obrátí než ten, který nikdy ani dobře vycvičen nebyl. Proto hledíme, aby byl Pán Ježíš naším průvodcem vždy a aby srdce naše bořelo láskou k Němu. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle první po velikonoci.

Víra v život věčný přirozená a útěchyplná.

»Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili.«
(Jan 20, 29.)

Slavnostně vyzvánějí zvony nedělní zvouce duše zbožné po týdenní lopotě do chrámu Páně, aby se obcerstvily modlitbou a slovem božím. Velebněji a radostněji rozezvučí se tito kovoví hlasatelé na Bílou sobotu, o Vzkříšení a o Hodě božím velikonočním zvěstující městům i vesnicím, palácům i chatrčím: »Kristus vstal z mrtvých! Radujme se! Alleluja!« Ano, Kristus Pán vstal vlastní mocí z mrtvých — i my jednou z mrtvých vstaneme a budeme žítí životem věčným — tomu nás učí naše víra. »Přichází hodina, ve které všichni, kteří v hrobech jsou, uslyší hlas Syna božího a půjdou, kteří dobře činili, na vzkříšení života, ti však, kteří zlé páchali, na vzkříšení soudu« (Jan 5, 28—29), ujišťuje nás božský Spasitel.

Jak přirozená a útěchyplná jest víra tato!

1. Nic není člověku milejšího a žádoucnějšího než život. Čím jest člověk smrti bližší, tím jest mu myšlenka na konec života trapnější a bolestnější. V duši lidské žije též stálá touha po nových vědomostech a po trvalé spokojenosti. Tato touha nemůže však býti zde na světě nikdy úplně ukojena.

Rozum lidský nikdy se nenasytí novým zkoumáním, novými vědomostmi. Čím usilovněji se člověk snaží odhaliti závoj z tajemství viditelného světa a čím více záhad přírodních rozluští, tím více tajemství a nových záhad ukazuje se hloubavému duchu lidskému.

Mnoho podivuhodného vyzkoumá přírodopysce, když drobnohledem pozoruje nejmenší živočichy v jedné kapce vodní, mnohé hvězdy a nové světy odkryje hvězdář svými dalekohledy, ale mnohem více divů skrývá se ještě v přírodě, mnohem větší hvězdy a světy, oku neviditelné, leží za obzorem poznání našeho.

»Vědy budou ovšem pokračovati, avšak nikdy hevyčerpají tajemství přírody, jež určena jest k výzpytu, aniž by zvědavost lidskou unavila a uspokojila. Ten den nenastane nikdy, v němž

by věda ke všemíru mohla říci: »Ty nemáš pro mne již žádného tajemství.« Tak vyznal učenec francouzský (Challemer-Lacour ve své řeči proti Renanovi).

Pochodeň vědy ozáří mnohou propast, mnohé temné údolí lidské nevědomosti, ale přírodopysce již u nepatrných otázek: »Co jest hmota, síla? Co jest život, světlo, elektřina?« se zastaví a odpoví: »Ignoramus et ignorabimus — nevíme a neznáme.«

Ano, lidská věda má své hranice, kde přes všechno úsilí se musí zastavit a mlčky sklonit před Nepochopitelným a Nevy-světlitelným.

Tam však, kde pochodeň vědy hasne, kde rozum nemůže dát dostatečnou odpověď, tam víra, tam náboženství chápe se pochodně, ozařuje duchu lidskému nové světy a odpovídá jasně na důležité otázky, na příklad: »Kdo jest člověk, který jest jeho cíl, je-li život po smrti?« jež hýbají každým duchem myslícím.

A jako rozum, tak i srdce touží po nasycení, po úplném, blaženém uspokojení, ale zde na světě nikde ho nenalezá.

Kdyby někdo spatřil všechny krásy přírody i umění, jeho oko nebude nasyceno. Kdyby někdo procestoval všechna moře a všechny země, nenalezne nikde žádoucího štěstí, bude jenom poutníkem, hostem na této zemi. Nejvyšší umění a nejjemnější kultura nevyplní, neuspokojí úplně naše srdce.

To vyznal již moudrý Šalamoun: »Shromažďoval jsem stříbro, zlato a všechny poklady králů pozemských. Ale ve všem viděl jsem marnost a trápení ducha a poznal jsem, že není nic stálého pod sluncem.« (Kaz. 2, 8—11.) A sv. Augustin napsal: »Nepokojné jest srdce naše, dokud nespočine v tobě, ó Bože!«

2. Proto největší duchové světa skláněli se před věčností, věřili v další život po smrti a z této víry čerpali útěchu a posilu ve svých pracech a útrapách.

Když Sofokles v tragedii »Oidipus na Koloně« vylíčil všechny útrapy a rány osudů, které král Oidip statečně přetrpěl, nechává pak umdleného poutníka, smířeného s Osudem, v jeho otčině, na Koloně, zemřít a při smrti povyšuje ho za héraa a ochránce jeho vlasti Attiky.

Jest zajisté zvláštní shoda, že Sofokles, starý pohan řecký, a Göthe, který bývá často zván moderním pohanem, že oba tito básníci, kteří ve mnohém jsou si podobní a kteří až do vysokého věku slavný a šťastný život vedli, že právě v největších svých dílech na sklonku života obraceli zraky své do neznámých krajů věčnosti.

Jest významné, že Göthe, který nestál na stanovisku víry křesťanské, pro své největší dílo, drama »Faust« považoval a zvolil křesťanské vzkříšení a nanebevstoupení za nejvhodnější a nejkrásnější závěrek. Slavnostní hlas velinonočních zvonů a velebný hymnus: »Kristus vstal z mrtvých« zachránily též život hloubavému a s myšlenkami na samovraždu zápasícímu Faustovi.

Nejslavnější dramatik španělský Calderon ve svém mistrovském díle »Vytrvalý princ« — z něhož chtěl Göthe obnoviti ve-

škerou poesii světa, kdyby se snad ztratila — líčí prince jako reka ve víře stálého a ve všech útrapách i ve smrti hrdinky pevného. V posledním jednání ku konci křísí vytrvalého hrdinu z mrtvých a staví ho v řádovém pláští s hofíci pochodní v ruce v čelo křesťanského vojska.

Dante, nejdůmyslnější básník italský, líčí též ve své »Božské komedii« živými barvami zářící těla blažených nebešťanů a jejich nekonečnou, nevyslovitelnou blaženost.

Avšak kdyby nebylo Pána Ježíše, kdyby nebylo Jeho slavného zmrtvýchvstání, nebyl by napsal ani Dante své »Božské komedie«, ani Calderon svého »Vytrvalého prince«, ani Göthe svého »Fausta«. Co básník v nejvyšším vzletu své fantasie jenom nejasně mohl tušiti, to vskutkem vykonal Ježš Kristus svým utrpením a svou smrtí, svým vzkříšením a nanebevstoupením.

Jediná pravá, nejdojemnější a nejvznešenější tragedie jest ona, která se odehrála za Pontského Piláta na hoře Olivetské a na Kalvárii. Čím jest Danteova slavná »Božská komedie« proti skutečnému vzkříšení a nanebevstoupení Páně, proti Jeho oslavě v blaženosti věčné? Povídáním, žvatláním malého dítěte. Čím jest všechna krása světa, všechna leka básnictví a umění proti tomu, co připravil Bůh těm, kteří zachovávají Jeho přikázání? »Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteří ho milují.« (I. Kor. 2, 9.)

Moji drazí Židé v zajetí babylonském na březích eufratských sedávající vzpomínali se zármutkem na vzdálenou vlast. A když je žádali Chaldejští, aby jim zapěli své krásné národní zpěvy, odvětili. »Kterak můžeme zpívatí píseň Hospodinovu v zemi cizí?« I my jsouce zajatci, poutníky zde na světě, máme toužiti po své vlasti nebeské, po Sionu nadhvězdném, po Hospodinu Odměniteli!

»Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili!« volá k nám v dnešním sv. evangeliu božský Spasitel. Kež upevníme v srdcích svých víru v život věčný, kež nás všechny těší a sílí v našich útrapách a v našich bojích proti světu, tělu a ďáblu pohled na hvězdnaté nebe, naděje na klidný přístav nebeský!

Modlíce se denně: »Věřím v těla vzkříšení a v život věčný,« prosíme, aby i k nám přišlo světlo Hospodinovo, abychom po naší pouti pozemské oslavení v nebesích věčně Boha chválili. Amen.

Em. Ciocka.

Neděle druhá po velikonoci.

Jaké povinnosti mají ovečky k dobrému pastýři a proč mají tyto povinnosti plniti.

»Dávám život svůj za ovce své.«

(Jan 10, 15.)

»Dávám život svůj za ovce své,« praví Kristus Pán v krásném podobenství, v němž se přirovnává k dobrému pastýři, nás pak lidi svými ovečkami nazývá. Kristus — dobrý pastýř a my —

jeho ovečky: jak krásný to obraz! Zdá se mi, že vidím toho dobrého pastýře, jak vede ovečky na dobrou pastvu, jak je krmí, ne pokrmem pozemským, ale slovem života věčného. Jako bych jej viděl, toho dobrého pastýře, jak spěchá přes hory a dolů, hledá ztracenou ovci, která vyvedena byla z ovčince svou zlomyslností a zlobou, a když ji nalezne, jak přátelsky ji přijímá, jak radostně na svá ramena béře a odnáší do svého ovčince, jakoby zapomněl na 99 oveček, které jistý jsou na dobré pastvě.

Avšak vidím toho dobrého pastýře netoliko hledati a spěchatí a z nalezené ovečky se radovati: on volá též hlasitě ztracenou ovečku: »Život svůj dávám, když tě naleznu.« Ano, on dal, položil život svůj; tam na Golgotě vykrvácelo jeho nejsvětější tělo za ovečky.

Před nedávnem slavili jsme památku jeho smrti. Vděčně a pohnutlivě připomíná nám také církev svatá dnes slova pamětní toho dobrého pastýře, který život za nás, ovečky své položil a volá k nám: nezapomínejte nikdy na ten jeho lhbý hlas, pamětlivi buďte vždy té veliké lásky pro nás umučeného pastýře, abyste byli hodnými, dobrými jeho ovečkami aneb zbloudili-li jste, abyste chutě navrátili se do bezpečného jeho ovčince.

Zdržíme se tedy dnes při tomto krásném obraze: Kristus, božský Spasitel, jest naším dobrým pastýřem a my jsme jeho ovečky; a tu třeba nám věděti:

I. Jaké povinnosti máme k dobrému pastýři;

II. proč máme ty povinnosti plniti.

Ty, ale nelepší pastýři! Ty znáš stádce své, ty znáš i nás! Dej nám milost, abychom slyšeli hlas tvůj; necht hlas ten hluboko vnikne do srdcí našich, abychom se stali tvými dobrými ovečkami!

I.

Cestujeme-li neznámou krajinou a chceme-li na jisté místo přijíti, kdež by se nám dobře dařilo, není-liž pro nás velikým dobrodiním, máme-li spolehlivého průvodčího, který by nás upozornil na nebezpečí a který by nás nejkratší cestou k cíli žádoucímú dovedl? Katolíci! My všichni jsme na cestě, na cestě do věčnosti; a cesta ta, jak nejistá, jak nepovědomá, jak obtížná! Než radujme se; máme vůdce, průvodčího, pastýře, jenž jde před námi, ukazuje nám cestu, cestu jistou a přímou do nebeské vlasti. A tento vůdce, tento pastýř jest Ježíš Kristus! Vždyť řekl sám: »Já jsem cesta, pravda a život.« Já jsem dobrý pastýř a ovečky mé následují mne a jim dám život věčný. A hle, toť ty povinnosti, jaké máme ke Kristu, dobrému pastýři. On žádá od nás: 1. abychom ho za svého vůdce a dobrého pastýře uznali a poznali; 2. abychom na jeho hlas dbali; 3. abychom ho následovali.

1. Máme ho poznati, kdo jest a kam nás vede. Máme ho poznati a přesvědčiti se, že s nebe přišel, aby nás pobloudilé a ztracené ovečky vyhledal a k Otci přivedl, aby nás svým učením, svými skutky, svým příkladem, zvláště svou milostí do nebe jako

na ramenou donesl. Ó nezneuznávejme tohoto svého vůdce do nebeské vlasti! Neohlížejte se po té cestě, kterou vám svět, samoláska, pýcha, nevěra a svůdnictví ukazuje; tato cesta přivedla by vás do neštěstí a záhuby! Kristus ale a jeho učení vede k životu, k věčné blaženosti. On jest naším pastýřem, my jsme jeho ovečky; ovečka zná svého pastýře, zná jeho hlas a raduje se.

2. Znátí jej a pak slyšeti jeho hlasu; toť druhá povinnost. Nedbejte na svůdný hlas světa, ne na podvodný hlas srdce, ne na hlas smyslnosti, na hlas nepravosti; dbejte ale hlasu Páně, hlasu dobrého pastýře; necht hluboko do srdcí našich vnikne jeho volání a vybízení, jeho napomínání a varování i jeho rozkazy! Kdo slyší a dbá na hlas Kristův, ten jest ovečkou dobrého pastýře. »Oni slyší hlas můj,« praví sám. Když tedy svět volá neb smyslnost láká: jsi proto zde, abys něco užil, jsi proto zde, abys jenom užíval, hýřil; nemáme poslouchati hlasu toho, ale hlasu Kristova: »Střežte se, abyste neposkvrnili srdcí svých hříchem!« Volá-li smyslná náklonnost neb hříšný návyk: jen ještě jednou, není to tak veliký hřích, neposlouchejme hlasu toho, ale hlasu Ježíšova, který volá k nám: »Hle, viz, já krvácím pro tebe, a můžeš ještě hřešiti?« Já vedu tě do nebe a ty bys nechtěl mne následovati? Nepřidržíš-li se mne, běda tobě; jenom ještě krok stranou a jsi ztracen. Když nás zlá společnost nebo svůdník volá: učiň to, neposlouchejme, ale slyšte dobrého pastýře, který volá: Milé ovečky, to není dobrá pastva, to jest jed a záhuba, co já pravím vám, to dává život, sňu a blaženost.

3. Tak vždy a ve všem jenom Kristův hlas slyšíme; avšak nejenom slyšíme, nýbrž i následujeme! Jest příjemný pohled patřiti na pastýře, kterak kráčí před ovce a ty ho krok za krokem následují tak, jak je volá jeho hlas a jak jim jeho krok cestu ukazuje. Tak i my máme Krista následovati; On jde před námi a volá nás, abychom ho následovali. »Kdo chce býti mým učedníkem, vezmi kříž svůj a následuj mne!«

Máme tedy slyšeti hlas Kristův a následovati ho, když volá k nám: buď čistého a nevinného srdce; kdo čistého srdce jest, bude Boha viděti. Máme uposlechnouti jeho volání: v nenávisti měj hřích; hřích vede do záhuby! Uposlechnouti máme hlasu jeho: bděte a modlete se; bojujte boj dobrý; koruna připravena jest vám v nebi! Uposlechněte hlasu svého dobrého pastýře, když volá k nám: činite pokání, vraťte se ke mně, pobloudilé ovečky; pojdte na pastvu svého dobrého pastýře!

Co ale dodá nám síly a vůle, abychom chtěli a mohli následovati hlasu našeho dobrého pastýře?

II.

Proč máme u vděčné lásce k svému dobrému Pánu a pastýři jeho hlasu uposlechnouti, jej následovati, poučuje nás On sám v dnešním podobenství. A koho nemělo by pohnouti jeho laskavé volání: »Já znám ovečky své a dávám život svůj za ně.« Kdo měl by srdce bezcitné, aby ho nedočetl tento jeho hlas?

1. Já znám ovečky své; jakoby řekl a volal k nám: já vás znám, vy dobré ovečky; znám vás, kteří toužíte po ctnosti, nevinnosti a zbožnosti. Hle, vy dobří a zbožní křesťané, není to pro vás povzbuzení, abyste v dobrém setrvali? Pán Ježíš vás zná. Jakoby chtěl říci: já vás znám, kteří bojujete a vítězíte, i vás, kteří podléháte, ale zase povstáváte; znám vás a vidím vás, kdy a s jakým hříchem bojujete. Není-liž to povzbuzení pro nás, abychom v boji proti hříchu bojovali, neb když jsme v boji podlehli, klesli, abychom opět povstali a nový život započali? On nás zná; já vás znám, kteří hřích v srdci nosíte, mou pastvou opovrhujete a jedem hříchu bludného učení se otravujete. Já vás znám a líto mi jest vás; proto chci vás uvést na pastvu dobrou. Není-liž to mocné povzbuzení pro vás, vy nešťastní, kteří jste do hříchu upadli, byste vrátili se opět na pastvu Páně a jed hříchu odstranili ze srdcí svých?

•Já vás znám,• jest tolik, jakoby volal k nám: já vás znám; kteří povinnosti stavu a povolání svého nyní věrně plníte, pilně pracujete, byste sebe i jiné šťastnými učinili. Znám vás, vy zatvrzelci, vás, vy otroky hříchu! Znám vás, vy trpící, počítám slzy vaše, vidím srdce vaše, kterak je sklíčeno a zarmouceno! A to by nemělo nás posilnit, abychom všechno trápení ochotně z ruky Páně přijímali a tím se těšili: »Bůh zná mé soužení.« Slova Páně: »Znám ovečky své, dobré i zlé i ty, kteří mimo mňj ovčínec jsou,« neměla by nás pobnouti, abychom v dobrém setrvali aneb dobrými se stali, jej slyšeli a následovali? Ano, uposlechněte hlasu jeho, který k vám laskavě a mile zaznívá:

2. »Já dávám život svůj za ovce své.« Ano, on položil život svůj za nás na dřevě kříže; on obětoval se za nás. Posud jakoby volal k nám s kříže: Hle, já opustil radosti nebeské, opustil trůn Otce svého a sestoupil do slzavého údolí — k vám, a plakal, krvácel a umřel za vás. Přišel jsem, abych vás vytrhl z propasti pekelné; hledal jsem vás toužebně, radoval jsem se, když jsem vás našel; kázel jsem a učil jsem vás a ukázal cestu k nebi. A nyní, vizte mou hlavu, kterak krvácí, mé ruce a nohy probodnuté, mé ztrýzněné tělo; patřte na mne, vašeho věrného a dobrého pastýře! »Miluji vás až do smrti a dávám život svůj za vás.« To řekl a umírá.

Jak jest nám v srdci, když slyšíme takto mluvit k nám dobrého pastýře? Neměl-li by se hříšník probudit ze svého hříšného spánku, neměl by se otfásti? On umírá — umírá za tebe, a ty bys chtěl dále hřešiti? Povstaň, obrať se, slyš, miluj, následuj svého dobrého pastýře!

•Já umírám a dávám život svůj za vás,« tak volá k nám posud s kříže. — Ó láska, která i na smrt kráčíš, kde nalezneš lásky sobě podobné? Příteli, který přítele svého těší, miluje a mu dobře činí, náleží největší dík a láska. A pastýř, který za ovce své umírá, jako Kristus, což ten asi zaslňuje? Víra v něho mohla by ještě kolísati? Jest možno, aby láska v našem srdci k tomu

dobrému pastýři nevzplanula? Dobrý pastýř dává život svůj za ovce své; ano, on činí ještě více:

3. On nám dává i život věčný. Já dávám ovečkám svým život věčný, praví sám. Nikdo je nevytrhne z rukou mých; nezhynou, ale půjdou se mnou do nebe. Nyní rozvažujte, děkujte a milujte! Může býti větší lásky? Dobrý náš pastýř zná jednoho každého z nás; umírá za každého, každého, kdo chce, vede do života věčného. On dává život věčný, život plný radosti a blaženosti, život lepší, šťastnější tam za hrobem, život blaženější nežli zde v tomto slzavém údolí. Ten, jenž život svůj dal za nás, on žije opět a volá k nám: »Já jsem vás předešel, abych vám připravil místo.« Tam v nebi, kde nyní jsem a sedím na pravici Otce svého, jsem vaším přítelem, přímlovčím a prostředníkem, tam v nebi bude jednou i vaše obydlí, váš ovčinec! Jaká to útěcha, jaká to radost, jaké to povzbuzení pro nás, abychom následovali hlasu dobrého pastýře!

Hleďte tedy poznati dobrého pastýře, jemu věřiti a jej následovati. Ano, dobrý pastýři náš! My chceme být tvými dobrými a poslušnými ovečkami, chceme se vrátiti k tobě, když jsme zbloudili, chceme jen tebe poslouchati, tebe následovati, tobě děkovati, tebe milovati! Ty ale dej nám milost, bychom v dobrém setrvali a skrze tebe života věčného dosáhli. Amen.

Vojt. Černý.

Příklady.

Modlitba bez úspěchu. Sv. Anna, matka Rodičky boží, modlila se po mnoho let, aby Bůh manželství její požehnatí ráčil; ačkoli pak dle smýšlení lidského pominula již naděje, že modlitby její vyslyšeny budou, neztrácela myslí a neustávala v modlitbách svých. I my často se modlíme bez úspěchu, až se zdá, jakoby nás Bůh neslyšel. Příčiny toho, že nám Bůh nedává, oč ho prosíme, bývají mnohé. Někdy se modlíme ve stavu těžkých hříchů, jichž neželíme, a tu ovšem nemůže modlitba naše, vycházející ze srdce hříšného a z úst poskvrněných, Bohu se líbiti. Jindy se modlíme o věci hříšné, tělu i duši škodlivé, a neslyší-li nás Bůh, je to důkazem jeho lásky, anť odpírá nám, co by pro nás bylo zahušné. Někdy oslýchá Bůh prosby naše za trest za minulé hříchy, jimiž jsme ho uráželi dříve, než jsme se dali na cestu pokání. Bůh volal k nám často otcovským hlasem, abychom se odvrátili od zlého a činili dobré, ale my jsme bývali bluši k těmto slovům; nuže, jak můžeme tedy žádati, aby nás ihned vyslyšel, jakmile si postesť neme? Často odkládá Bůh vyslyšení prosby naše, abychom se učili trpělivosti, důvěře a pokoře. A posléze prodlévá Bůh dáti nám, oč ho prosíme, že nám obměšlí dáti mnohem více a vzácnějších darů, než si přejeme a doufati se odvažujeme. (Ekert: Církev vítězná III. 279.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle třetí po velikonoci.

Největší útěcha zbožných duší.

»Maličko, a užíte mne.«

(Jan 16, 16.)

Není nic bolestnějšího pro hříšníka nad to, že musí umřít; a není zase radostnější zvěsti pro spravedlivého nad to, že brzy zemře. Hříšný se děsí, poněvadž ví, že smrtí vše ztratí a na věčnosti nic dobrého nemůže doufat. Spravedlivý se těší, poněvadž smrtí od svízeli tohoto života bude osvobozen a v novém životě všeho dobra může doufat a očekávat. Kdyby mohli jednati dle vlastní vůle, hříšný by nechtěl nikdy umřít, spravedlivý však hotov kdykoli svět opustiti, čím dříve, tím lépe, aby v Bohu našel pravého štěstí.

Spravedlivých, kteří povstali s Kristem z hrobu hříchu a novému životu, týká se dnešní evangelium a radostná zvěst Kristova: »Maličko, a užíte mne.« Brzy zavrou se oči vaše tělesné, abyste očima duše na věčnosti patřili na Boha tváří v tvář. Tyto dvě pravdy: Boha viděti, a to za krátký čas, jež naplňují duše spravedlivých největší útěchou, budou předmětem dnešního rozjímání svátečního.

1. Spravedliví užili Boha svého. K spravedlivým, kteří se snaží setrvati stále ve stavu milosti boží, oznamuje dnes sám božský Spasitel radostnou zvěst: »Užíte mne.«

Uvidíte tedy v blaženosti věčné nejen své přátele, své rodiče, své děti, všecky, jež jste na světě milovali a jichž smrt jste bolestně oželeli; užíte nejen z blízka slávu nebes, nesčetné zářící hvězdy na obloze, velikost a vlastnost těchto největších děl, jež ruka Páně utvořila. Užíte nejen blažené obyvatele nebes, svaté patriarchy a proroky, sv. apoštoly a mučedníky, svaté vyznavače a panny, nejen že užíte je, ale budete se také těšiti z obcování a společnosti jejich.

Užíte nejen sbory nebeských duchů, anděly a archanděly, cherubíny a serafíny, nejen Královnu všech andělů a svatých,

Marii Pannu, její krásu a vznešenost, jež větší jest nežli všech ostatních nebešťanů. To není ještě vše, užíté mnohem více, spatříte božskou tvář, člověčenství a božství Ježíše Krista, přirozenost a podstatu Boha samého.

»Užíté mne.« Zde na světě nemožno spatřiti Boha. Jest sice všudy přítomen, ale naše ubohé tělesné oko nemůže ho poznati. Na nebi však přebývá, jak apoštol praví, ve světle nepřístupném, jež člověk ani okem tělesným ani duchovním nemůže proniknouti. (1. Tim. 6, 16.) Kdyby byla schopnost a ostrost rozumu lidského sebe lepší, nemůže nikdy vlastní silou pozvednouti se ku patření takové velebnosti. Ani andělům z přirozenosti není dáno nezastřeně spatřiti nekonečnou velebnost božskou. »Bůh přebývá ve světle nepřístupném.«

A co činí tedy Bůh, aby nás učinil schopnými spatřiti ho? Sám povznáší nás k sobě; sílí nás a činí takofka účastníky božství zároveň, abychom mohli snést nekonečnou velebnost božské jeho tváře. To naznačuje David, když pje o blaženosti spravedlivých: »Ve světle svém užíté světlo.« (Žalm 35, 10.)

A co vidí vyvolená, svatá duše v tomto světle? Kdo by to mohl dostatečně vyjádřiti slovy? Vidí jasně a zřejmě božskou bytost, trojici osob, všecky dokonalosti a celou nekonečnost jejich. Vidí nekonečnou krásu boží, jež celé nebe láskou rozněcuje a naplňuje proudy nezměrné radosti. Vidí prazdroj vši krásy, pro kterou je krásným slunce, krásnými hvězdy, krásnými květiny, hvozdy a nivy, a vše, co na světě za krásné se považuje. Ano, kdybychom vzali všecku krásu, jež na světě jest, a jakou si jen myslit můžeme, a přenesla na nějakého tvora aneb na Boha samého, vše to bude pouhou jiskerkou proti božskému slunci.

»Užíté mne.« Co tedy uvidíme? Nekonečnou moc boží, a v této nesčíslné množství lidí, jež mocí svou stvořil. Užíté nekonečnou moudrost boží a v této poznáme, jak dobře a moudře vše je spořádáno na nebi i na zemi. Užíté a pochopíme nejhlubší tajemství naší sv. víry, vše, co se nám zdá nyní temným a nesrozumitelným. V jediném okamžiku poznáme pak více, nežli nyní největší důvtip všech učenců po celoživotní plíi schopen je prohloubati.

Užíté nekonečnou spravedlnost boží a význam, jak spravedlivě je rozdělena odměna a trest, štěstí a neštěstí mezi lidmi a anděly.

Užíté prozřetelnost božskou a v ní obdivovati se budeme hlubokosti úradků božích, podivuhodnému pořádku, jakým Bůh lidi, jejich plány a úmysly, aniž by svobody jejich omezil, zcela dle své vůle a k jejich spáse řídil. Užíté nekonečnou svatost, věčnost, velebnost, dokonalost a blaženost božskou, jaké ve své božské bytosti požívá. A čím větší je tato sláva a dokonalost, tím mocněji budeme cítiti, jak jsme k Bohu puzeni láskou nejsladší.

Čtyři řeky zavlažovaly ráj, čtyři řeky božské lásky zaplavují srdce blažených. Ze čtyř pramenů totiž prýští láska, z krásy mi-

lovaného předmětu, z vnitřní dobroty jeho, z výhod, jež nám může a chce dáti, a z vlastnictví, jímž stává se naším majetkem.

Blažení vidí, že Bůh je nekonečnou krásou, a z toho povstává první veletok (proud) lásky; vidí, že Bůh je nekonečné dobro beze vši nedokonalosti, a z toho vylévá se druhý proud nejsladší lásky. Vidí však také, že Bůh jest nejen vrcholem vši dobroty a dokonalosti pro sebe sama, ale i těm, kteří ho milují, rozdává ze svého bohatství plnýma rukama, a z poznání toho povstává nový veletok nezměrné lásky. A konečně spatří blažení, že nekonečná krása boží, dobrotivost a dokonalost jim samým náleží tak dokonale, jak jen možno si mysliti, a to věčně a věčně? Z toho povstává opět nový veletok nevystihlé lásky. A když tyto čtyři veletoky lásky se spojí, utvoří tak veliké moře lásky, že všechna láska, kterou měli sv. apoštolé a mučedníci a všichni svatí, pokud na světě dleli, nedá se s onou nesmírnou porovnáti.

Ach, srdce lidská, která se nyní honí ku své záhubě za tvory, blátem a smetl země, kdyby věděla a uvážila, jak nekonečné dobro jsou schopna věčně milovati! Pošetilá srdce, jež nyní jsou malá a úzká, že hrst země je vyplní, kdyby nyní uvážila, že se jednou budou moci rozšířiti bezměrně a uchvátiti nekonečné moře božské lásky! To kdyby uvážila, nebylo by možno, aby se tak snížila a nedůstojně žila.

»Užíte mne.« V srdci vyvolených rozleje se oheň nekonečné lásky a zaplaví moře radostí nejdokonalejších. Neboť radost je stále tím větší, čím větší je dobro, jež radost působí. Příčinou radosti blažených je Bůh nejvyšší, nejdobrotivější, nejkrásnější, nejdokonalejší. Láska, kterou srdce uchvacuje dobro nejvyšší, jest nejdokonalejší, nejvyšší, a proto i radost, jež z ní plyne, jest nejvyšší a nejdokonalejší.

Takovou blaženost připravuje Bůh všem, kteří ho milují a dle příkázání jeho žijí. Boha milovati, Boha požívat, tváří v tvář naň patřiti, milovati láskou nejdokonalejší, požívat v božské slasti a navždy, to jest nebe, to jest ta blaženost, kterou nám dnes Kristus Ježíš přislubuje slovy: »Užíte mne.«

2. V nesmírné touze po takové blaženosti volá žalmista Páně: »Žitnila duše má po Bohu živém; kdy ukáží se před tváří tvou?« (41, 3.) Kdy nastane onen šťastný den, kdy budeme moci ze žaláře těla vejíti v plnou svobodu, z bíd tohoto světa do domu otcovského, z temnoty tohoto života do světla věčného?

Kdykoli bijí hodiny, kdykoli den končí, má srdce naše zvolati: »Díky Bohu, uplynula opět hodina, uplynul zase den; o hodinu, o celý den jsme blíže okamžiku, kdy k Bohu přijdeme, Boha spatříme.« Kdykoli nemoc nás překvapí, má se srdce naše pozvednouti k Bohu a zvolati: »Aj, Pane Bože, snad se blíží ta šťastná chvíle, kdy tě smím spatřiti?« A když se skutečně dostaví chvíle našeho odchodu s tohoto světa, a kněz konati bude modlitby u lůžka našeho a doporučovati duši nebeskému Otci, volejme vděčně k Bohu: »Děkujeme ti, Bože, že se přiblížila chvíle, kdy mám opustiti toto údolí slzavé a vrátiti se k tobě, jenž jsi

můj nejvzácnější poklad, mé všecko. Neplačte, přátelé, spíše mi přejte toho štěstí, že smím teď spatřiti svého Boha.

Kdo mi dá však jistotu, táže se snad mnohý z vás, že se budu moci tak těšiti na odchod se světa? vždyť mnozí odcházejí plni úzkosti, strachu a zoufalství. Jistotu dává nám božský Spasitel. »Maličko, a užíte mne.« Kdo zůstal věrným křesťanem, kdo povinnosti řádně konal, v Bohu žil a s Bohem uměl, užil Boha jistě. Proto se Syn boží obětoval za nás, aby nás všechny k nebeskému Otci přivedl. Když loučil se s apoštoly, řekl: »Jdu k Otci svému, k Otci vašemu, abych vám připravil místa, abyste všichni byli, kde jsem já.« Pro všechny připravil místa, ale mnozí vlastní vinou se o místo připravují.

Maličko, a můžeme užítí svého Boha; přemnohý spatří jej v tomto roce. A kdo neužil ho v krátkém čase, je celý náš ostatní život zde na světě opravdu kratičkým, maličko a nebude nás více. Sv. Jakub nazývá život parou, jež se na chvíli ukáže a mizí. »Čas našich let,« praví žalmista Páně více než před 3000 roky, »jest 70 až 80 let, a co více jest, jest soužení a bolest.« (89, 10) A od té doby věku lidského nepřibýlo, ale zmenšilo se. Průměrný věk lidský trvá nejvýše 35 let. A kdybychom dosáhli skutečně 80 let, kolik už uplynulo v našem životě, a kolik ještě schází? Snad už minulo polovic, dvě třetiny, a zbývá jenom něco málo? A ten zbytek uplyne jako loď, jež se objeví a už zmizí; jako let ptáka, který se objeví a hned se ztrácí. Čas nespl, neodpočívá, nejde pomalu, ale běží a letí, i když my odpočíváme. Jak teprve mizí, když my v starostech a námáhách se lopotíme; ani se nenadáme, a smrt odvede nás na věčnost.

Dvojiho poučení si máme vzít z dnešní úvahy. Když nás svádí marnivost světa, když krása lichotí, když lakota neb ctižádnost podněcuje, zvolíme neohroženě: »Pomalů, srdce drahé, takové titěrnosti nejsou pro tebe; tys stvořeno pro vyšší věci, tebe jedině Bůh může upokojiti. Čekají na tebe jiné krásy, jiné poklady, jiné radosti, nekonečně větší, maličko jen, a dosáhneš jich v plné míře a na věky.«

Bude-li soužení nějaké tísniti a kříž těžký k zemi srážeti, ne-zoufejme, malou chvíli ještě, a všechny zármutek obrátí se v radost, které nikdo více nám neodejme.

Tak se těšil neohrožený biskup z Rochesteru, Jan Fischer, když pro víru veden na popraviště. Spatřil popraviště, kde měl zemřít, odhodil hůl, kterou se ve svém vysokém stáří podpíral, a zvolal: »Jděte jen, nohy mé, jděte ku předu samy, nejsme už daleko od věčnosti.« Naděje v nový život, nebeskou blaženost, dala jeho nohám sílu, kterou jim stáří odňalo.

Tak volejme všichni, zvláště ve stáří, ve všech útrapách a bolestech: »Jen ku předu, slabé nohy, není už daleko do věčnosti. Maličko, a užijme svého Spasitele, pramen nejvyšší blaženosti.«

Ctihodný kněz Jindřich Boudon mívá stále na jazyku slova: »Bůh a jen Bůh,« aby vše konal ku cti a chvále boží. Kdykoli

byl pronásledován, tupen i od těch, jimž největšího dobrodiní prokazoval, nepozbyl nikdy pokoje, nežaloval nikomu, ale v duchu se těšil: »Bůh mne chce zkoušeti, jak obstojím; ukáží mu, že také něco snesu; ať soudí svět o mně cokoli, ať pronásleduje, jen když se líbím Bohu. Věčnost už není daleka.«

Kráčejme úzkou a trnitou cestou za svým Spasitelem, nalezneme tu překvapujících radostí, o nichž svět nemá ponětí; v tomto štěstí budou mizeti dny našeho života a ztráceti se v minulosti, ale skutky šlechetné budou provázeti, a když to »maličko« našeho života uplyne, užijme svého Spasitele, radost naše bude nezměrná a nikdo více ji neodejme od nás. Amen.

J. M. Váchal.

Neděle čtvrtá po velikonoci.

Význam modlitby pro život.

»Užitečné jest vám, abych já odešel.«
(Jan 16, 7.)

Velkou bolest a zármutek působí nám loučení. A čím dražší jest nám osoba, tím větší zármutek při loučení máme. Když stojíme u rakve, která milovanou osobu pojala, zdaž nám není, jakoby lepší část nás byla spolu položena do rakve? Podobně naplnil zármutek srdce apoštolů, když k nim Mistr jejich mluvil o loučení. »Ale užitečné jest vám, abych já odešel,« dí Spasitel, slibuje jim Utěšitele Ducha sv., který jim dá náhradu za Mistra, když odejde. Ale zůstavil také štít, od něhož se šípy nepřátel odrážejí — modlitbu, jak dí sv. Ambrož. Tento štít, modlitba dodává jim síly a důvěry ve všem konání a utrpení pro Krista Pána. Modlili se a modlitbou zavlažovali símě apoštolského kázání, až je smrt opět s milovaným Mistrem spojila. Když byl sv. apoštol Jakub s cimbuřím chrámu svržen, našli, jak jeho kolena jako kůže velbloudí stvrdla — patrný to důkaz, jak horlivě kleče se modlil.

Modlitba dosud síly své neztratila, a proto jest na čase, abych vám vyložil význam modlitby pro život lidský.

P o j e d n á n í.

Modlitba jest psaní. Když syn opouští otcovský dům, aby šel do ciziny, s těžkým srdcem rodiče se s ním loučí a obyčejně bývá poslední napomenutí: »Synu, měj Boha vždy před očima a v srdci! a ať nám brzy píšeš!« Psaní dítěte starostlivému otci zptíjemňují odchod a dávají rodičům důkaz, nejen že dítě žije, nýbrž že jest i hodný, poněvadž dítě, které věrně k rodičům lne, má ve vzpomínce na ně jistou ochranu proti všem pokušením v cizině. Když však dítě přestane psát, nařikají rodiče a praví: »Náš syn jest buď mrtev nebo, což horšího jest, na nás zapomněl a pokazil se.« A když Spasitel poslal apoštoly do ciziny jako ovce mezi vlky, mluvil k nim podobně jako rodiče k dítěti, vyžýval je k neustálé modlitbě, poněvadž modlitba jest psaní věč-

němu Otci. Vizte, všichni jsme v cizině, nemáme zde stálého místa, a pravá vlast není zde na zemi, nýbrž v nebi, kde věčný Bůh bydlí.

Abychom v dobrém vytrvali, třeba, abychom s pravým domovem ve spojení zůstali, musíme se modliti, abychom na domov nezapomněli a ve světě se nezkazili. Pokud se modlíme a to dobře modlíme, zajisté jest naše spása zabezpečena; neboť Bůh žádné naše psaní nenechá bez odpovědi a bez odměny. Ovšem třeba, by život také modlitbě odpovídal a vůlí boží se řídil. Proto praví sv. Řehoř tak vážně modlíci mu se hříšníku: »Ty chceš, aby tě Bůh ve tvých modlitbách vyslyšel, a ty nechceš ho slyšeti v jeho přikázáních?« Kdo však se přestal modliti, jak si bude moci památku na Boha a víru zachovati? Navykněte si řádně se modliti, tento zvyk zachrání vás od malomyslnosti a zoufalství. Neříkejte: »Práce naše nepopřává nám času k modlitbě.« Neboť k modlitbě je vždy čas, Bůh nehledí na délku modlitby, nýbrž na smýšlení, z něhož vychází; ano i nejkratší modlitba jest Bohu příjemná, když vychází z nábožného srdce.

Modlitba jest léčivý balsám zvláště v zármutku. To dobře zakusil na sobě korunovaný prorok David. Když ho Saul nevinně pronásledoval a on nikde útěchy nenalezal, obrátil se u vroucí modlitbě k Hospodinu a hle, potěšen jest. A když božský Spasitel měl zarmoucenou duši až k smrti, volal k Otci nebeskému, modle se. K tomu nás zřejmě vyzývá sv. Jakub slovy (5, 13): »Jestli je kdo z vás v zármutku, modli se!« Když bude skličena duše tvá, když se ti bude zdáti svět pustinou, uteč se k Bohu u vroucí modlitbě, vypravuj mu, co tě tíží, co tě souží, a Bůh nalije do ran tvých léčivého balsámu, potěší tě. Opět do srdce tvého zavítá útěcha a klid, protože jsi v Bohu nejlepšího přítele poznal a našel. Sotva někdo je z nás, kdo by soužení nebyl poznal; zvláště nyní zdají se časy vždy hroživější, těžké zkoušky přicházejí na jednotlivce a národy. Kdo z nás je, koho by netížila nějaká starost, kdo by neměl kříže? Bohu díky, balsám útěchy neschází žádnému, kdo se zbožně modlí, a i když nám Bůh hned kříž neodnímá, alespoň nám dá posilu, abychom jej nesli, potěšující poznání, že jest tak dobře, a že jeho ruka nás k našemu spasení navštěvuje. Proto vyznává z listů sv. Pavla, který dovede mnoho vypravovati o utrpení, vždy napomenutí: »Modlete se bez ustání!« (I. Thess. 5, 17.) »Buďte vytrvalí a bdělí na modlitbách.« (Col. 4, 2)

Modlitba jest povinnost. Dějiny nám vypravují o mnohých národech, že se samovolně postavili pod ochranu silnějších kmenů a národů, že tito je proti stálému poplatku hájili proti nepřátelům. Takový poplatek, který celé lidstvo Pánu Bohu odváděti jest povinno, jest modlitba. Všichni, všichni lidé jsou odkázáni na ochranu boží, na krále všech králů, a ačkoliv mnozí jako nevěrní poddaní povinný poplatek odváděti se vzpěčují, nic to nemění na věci, každý paprsek sluneční, každý dech je zahanbuje a připomíná jim dárce všeho dobra, který povinný poplatek požaduje: »Dá-

vejte, co jest božího, Bohu! Bůh jest ovšem dobrotivý a shovívavý a dává svá dobrodíní i nevďěčným poddaným. Ale jednou bude přece míra dovršena, dobrotivost boží přestane a nastoupí spravedlnost, která bude vyžadovati, aby poddaní počet kladli. Potom pošle Bůh nevěrnému poddanému, který slibu křesťanů nedostál, spolehlivého posla, aby ho předvedl před nejvyšší soudní stolicí — smrt, proti níž ani prosba ani vzpečování nepomáhá. Není-liž tedy v našem zájmu, abychom Bohu vždy povinný poplatek odváděli? Běda tobě, když přijde den, kdy budeš muset klásti počet, a účet tvůj bude ukazovati velký deficit i ty na váze budeš příliš lehký shledán. Vzpomeň si na Mene Thekel, které králi Baltazarovi jeho blízký konec naznačilo! A když zemřelého člověka na hřbitov doprovázíš, zní i tobě Mene Thekel a vybízí tě, abys své povinnosti k Bohu věrně konal. A modlíš se řádně? Ráno, abys vzdal díky za nový den? na večer, abys se doporučoval do ochrany boží? před jídlem a po jídle, abys vzpomínal na dárce všeho dobra?

Modlitba jest zbraň. Sv. Eligius dí: Co jest pro vojína zbraň, to jest pro křesťana modlitba. Jako vojn nemůže jíti do boje beze zbraně, tak nemůže křesťan vyjíti do životního boje bez modlitby. Proto také slavný profesor Ozanam nikdy nevstoupil do posluchárny, aby se nebyl dříve na kolenou vroucně pomodlil.

Modlitba jest voda. Jako rostliny vody potřebují, aby neuschly, tak jest vělcím třeba modlitby, aby nezahynuli. (Sv. Jan Zlatoústý)

Modlitba jest posel věrný, kterého nebeský král dobře zná, který má k němu snadný přístup, jemu se snadno podaří tohoto milosrdného krále pohnouti, aby nám hříchů odpustil. (Sv. Bernard Sien.)

Modlitba jest vosk. Jako vosk se na slunci bělí, vždy více očištuje, tak dostává duše modlitbou vždy většího lesku a krásy.

Modlitba jest měsíc. Jako měsíce dle toho, jak se k slunci blíží neb od něho se vzdaluje, brzy přibývá nebo ubývá, tak našim skutkům na zásluhách přibývá neb ubývá dle toho, zdali jsou modlitbou svažovány nebo ne.

Modlitba jest magnet. Modlitba přitahuje jako tajemný magnet boží milost z nebe.

Modlitba jest nádoba, kterou se váží milost Ducha svatého. (Sv. Bonaventura.)

Modlitba jest radost. Sv. Zita: »Každý člověk musí mít nějakou radost, já pak mám radost v modlitbě.«

Modlitba jest Jakubův žebík, po kterém máme vstupovati k Bohu Otci nebeskému a po němž trpělivost, odevzdanost do vůle boží, naděje — dary nebeské — snesou se do srdcí našich.

Modlitba jest ukazovatel cesty, stožár. Co jest pro cestujícího ukazovatel cesty, pro námořníka stožár, to jest modlitba pro každého člověka. Ukazovatel a stožár mají před blouděním varovati a k pravému cíli vésti. Obé činí modlitba. Varuje: či jsi byl již

jednou ve špatné společnosti a když jsi se večer modlil: neuved nás v pokušení — zdaž to nebyl varovný hlas? Kdo se pravidelně a rád modlí, tomu pokušitel nemůže tak snadno škoditi. Proto obyčejně počíná pokušitel dílo své tím, že se náboženství a modlitbě posmívá a svedení uznávati musí: Klesli jsme, poněvadž jsme se nemodlili. Modlitba vede k pravému cíli: stále nám připomíná Boha, smrt, soud, upevňuje vůli v dobrých předsevzetích a kolísajícím dává stále oporu a sílu.

Modlitba jest osten, trn. Mnohé ovoce je obklopeno ostny, aby je netrhal každý nepovolaný, mnohé stromy a keře mají ku své ochraně ostny a trny, a plot z trní a ostnů často jistěji zabraňuje přístup zlodějům než zeď. Tak jest také modlitba se křesťan lupičům, loupežníkům nesnadno přístupný. Modlitba jest také jako osten, poněvadž svědomí stále k bdělosti vybízí, kdyby snad do vlažnosti upadalo. Či jsi ještě nikdy v srdci nepozoroval nepokoj, když jsi v mravní nebezpečí přišel, když pokušitel ruku po perle tvé — nevinnosti — vztahoval? Kéž by se mu stalo, co se děje člověku, který ruku chce protáhnouti skrze husté trní. Kéž by se od tebe popíchný vzdálil!

Modlitba jest přítel. Jména toho se často zneužívá a nazýváme leckdy přítelem toho, který jest pravý opak, zvláště nebezpeční jsou tak zvaní »dobří přátelé«, kteří jsou často soudruzi ve hříchu, padlého v bahně nečesti udržují a polepšení brání, osoby, které jsou mu nejvíce na blízku a jsou mu nejbližší příležitostí ke hříchu. Jest to přítel, jak se rád sám nazývá? Nikoli — je to nepřítel, jež třeba co nejdříve opustiti. Od pravého přítele především žádáme, aby nás na naše chyby upozornil. Kdo však se k tobě s pochlebenstvím přibližuje a statek tvůj, nikoli tebe chce, kdo ze sobeckých přičin u tebe trvá, není tvůj pravý přítel. Dobrá modlitba však skutečně činí, co od pravého přítele žádáme; upozorňuje nás na naše chyby, udržuje svědomí v bdělosti, a když v modlitbě denně s sebou soud konáme, jak se sluší, zajisté nás obcování s tímto pravým přítelem polepší. Neboť dle toho poznáš pravého přítele, že v obcování s ním stáváš se šlechetnějším, bohabojnějším, mravnějším. S přátelstvím se věc má, jak praví moudrý Sirach (9, 14), jako s vínem: čím starší, tím lepší. A není tomu tak i s modlitbou? Jest přítelem tvým od mladosti, s tebou sestarala; sotva jsi začal mluvit, učila tě již dobrá matka tvá se modliti, a tento dobrý přítel provázel tě po všech cestách tvých. Jak často dobré rady ti dával! Když lidská rada mlčela a nevěděl jsi, kterou cestou se dáti, nevyjasnilo se opět v duši tvé, když jsi vzal útočiště k všelé modlitbě? Kdy ti jeho rada selhala? kdy tvé důvěry zneužil? Neboť zvláštní povinnost přátelství jest mlčelivost a tu opět plní věrně modlitba. Co jsi tomuto dobrému příteli světil, nikdy nevyzradil, kdežto často přátelé tě oklamali, pečet mlčelivosti zrušili, políbením Jidášovým tě zradili. Konečně se musí dobrý přítel v nouzi osvědčiti. A skutečně: žádný člověk neosvědčí se v nouzi tak věrně jako modlitba. Ovšem musíme se modliti o řádné věci a řádným způsobem;

neboť k nespravedlnosti odpírá ovšem tento věrný přítel své spolupůsobení.

Modlitba jest chléb, posila duše, aby křesťan povinnosti své konal rád a vytrvale. Jako matka země jen tomu skýtá chléb, kdo ji neunavně zdělává a kypí, tak i Otec nebeský jen tomu žehná a tomu dává zdaru ve všech pracech, kdo denně jej prosí, kdo pravidelně a často se modlí.

Modlitba jest jako sůl. Jako mořská voda jediné solí, jež se v ní nalézá, jest chráněna před rozkladem a hnilobou, tak modlitba zachovává člověka v pokojné náladě myslí a přispívá mu, aby radostně a se zdarem konal své povinnosti.

Modlitba jest pokrm. Jako tělo nemůže býti život bez pokrmu, podobně ani duše nemůže bez modlitby zachovati pravý život svůj. (Aug.) »Jako tělo přijímá život od duše, podobně i duše má život svůj v modlitbě.« (Chrys) Co jest pro zemi rosa a dešť, to jest pro duši modlitba. Jestliže tělo potřebuje denně pokrmu, máš i o duši svou se starati. Právem se nedostatek hladu pokládá za špatné znamení a skutečně často k smrti vede. Právě tak jest pro duši vlažnost v modlitbě, stav, ve kterém po Bohu a božských věcech netouží, špatným znamením, nebo i důkazem smrti duše, v níž člověk vůbec nerad se modlí. Než s tímto stavem, který jest následkem neustálého hřešení a odcizení se Bohu, nesmíme zaměřovati stav duševní suchoty při modlitbě, kterou Bůh i u nejnábožnějších lidí dopouští, aby je takým postem ještě lépe s sebou spojil, aby jim příležitost dal ještě více do vůle jeho se odevzdati a aby jim jejich slabost připomínal ještě k větší bdělosti. I sám Spasitel volal na kříži: »Bože můj, Bože můj, proč jsi mi opustil?« Proto když nenalézáte útěchy v modlitbě, nemyšlete, že vás Bůh opustil nebo že vaše modlitba nemá ceny. Naopak má velkou cenu, když trpělivě vytrváte a modliti se budete, jak můžete nejlépe. Čím trpělivěji tento stav snášeti budete, tím dříve jej Bůh ukončí. A nezapomínejte na modlitbách svých na nešťastníky, kteří žijí bez Boha, od víry odpadli, ještě k poznání svých hříchů nepřišli! Naše modlitba jim může velice prospěti. Proto neumdlévejme modliti se za sebe a za jiné.

Neboť modlitba jest klíč, kterým můžeme otevřít poklady lásky boží, anž i brány věčného života. »Modlitba spravedlivého jest klíčem nebeským. Vystupuje prosba a sestupuje boží milosrdenství.« (Aug.) Užijte tohoto nebeského klíče — otevřete si jím brány života věčného. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý.

Neděle pátá po velikonoci.

Napsal Dr. K. L. Řehák.

O pokrytectví.

»Buďte činitelé zákona a ne posluchači tohoto, oklamávající samy sebe.«

(Jak. 1, 22.)

1. Svatý miláček Páně Jan vypravuje ve svém Zjevení (6, 5), že spatřil koně vraného, na němž seděl jezdec, jenž měl váhu v ruce. Tímto jezdcem na vraném koni vyrozumívají učení vykládači Písma sv. mimo jiné ony bezbožníky, kteří se činí spravedlivými, jako na váze jednomu každému přisuzující, čím jsou komu povinni; avšak činí tak jen na oko, aby lidi oklamali; sedí na koni vraném čili — černém!

Lidmi druhu takového byli i židé, o nichž vypravuje Spasitel v dnešním sv. evangeliu. Domnívali se, že slouží tím Bohu, když učedníky jeho ze škol svých vyháněli, krutě je pronásledovali i bili i zabíjeli.

A židé mají mnoho následovníků za dob našich; bůhužel, že lidé tolik neupřímní nazývají se také ještě křesťany; věrné učedníky Páně ze škol vykazují; den co den celé spousty nejhoršího hanobení po nich vylévají; na majetku i na zdraví i životech je ohrožují; a při tom neostýchají se chvástati, že tak činí jen — z čistého náboženství, pro blaho člověčenstva, na lepší pokrok jeho! Lidé takto zlovolní, staví se ctnostnými i spravedlivými, i láskyplnými; ale skutky jich jsou zlé, v pravdě Boha prázdní!

Hříchu jich říkáme pokrytectví, což jest tolik, jako svévolné pokrývání čili přikrývání špatnosti své na oklamání jiných.

2. Pán Ježíš za pozemského života svého nic častěji nevytýkal fariseům, kteří sami sebe za spravedlivé měli, jako jejich se přetváření čili pokrytectví, jímž obyčejný lid klamati se snažili. Tak pravil: »Běda vám fariseům; nebo dáváte desátky z máty a routy a ze všeliké zeleniny (což nebylo nikterak zakázáno); ale opouštíte soud a lásku boží! Tyto věci měli jste činiti a oněch neopouštěti. Běda vám fariseům; nebo milujete první stolice ve školách a pozdravování na trhu. Běda vám, nebo jste jako hrobové, kteří nejsou patrní, a lidé chodíce po nich, nevědí« (Luk. 11, 42—44); t. j. lidé soudíce jen po svrchu, nevědí o vnitřní zkaženosti vaší. »Běda vám, zákonníci a fariseové, pokrytci! Nebo jste podobní hrobům obilným, kteří se zdají lidem zevnitř krásní, ale uvnitř jsou plni kostí umrlých i vši nečistoty. Tak i vy zevnitř zdáte se lidem spravedliví; ale uvnitř jste plní pokrytectví a neobětavosti.« (Mat. 23, 27—28.)

A své učedníky varuje Spasitel před takovou pokryteckou spravedlností říka: »Varujte se kvasu fariseů, jenž jest pokrytectví!« (Luk. 12, 1.) A: »Varujte se zákonníků, kteří chtějí v krásném rouše choditi a pozdravování býti na trhu, a na předních stolicích seděti ve školách, a přední místa míti při večeřích; kteřížto sží-

raji domy pod zámyslem dlouhého modlení. Třetí vezmou soud těžší.* (Mar. 12, 38—40.)

Z těch a četných jiných podobných slov Páně jest patrné, co se pokrytectvím vyrozumívá. Pokrytec zajisté život zbožný toliko předstírá; ale srdce má zkažené. Zevnitř zákon boží plní, pokud lidé naň hledí; jinak ale vůle boží nedbá; na oko pro čest boží horlí, ale když se dá, blížní své šidí, klame, na zákon boží se neohlížeje!

3. Pokrytci naplňují ústa lidumilstvím, láskou ku povznesení národa; a zatím ho o nejdražší poklad duše, o víru sv. olupují, rozum jeho matou, k nemravnosti ho svádí, a při tom i na majetku, výdělku i cti různým způsobem mu ubližují.

Pokrytec podobá se duze, jež zdá se býti velikým obloukem, krásných živých barev; a zatím duha ničím není, nežli odleskem slunce v kapkách vodních. Tak i pokrytec dobrým býti se zdá; ale za škraboškou ctnosti jen zlobu a ničemnost svou skrývá!

4. O nepěkném pokrytectví máme různé příklady v Písmě svatém. Když Josue dobyl země zaslíbené, slíbil on i s knížaty svými Gabaonitským přísahou, že jich při životu zachová. Avšak král Saul přes tu přísahu chtěl je vyhubiti, pokrytecky udávaje, že tak mluví učiniti z horlivosti pro syny izraelské, kdežto dle pravdy šlo mu o to, aby rozšířil území své i moc svou kořisti od nich.

Hanebným pokrytcem byl i král Herodes. Přišli mudrci od východu do Jerusalema, sídla jeho, řkouce: »Kde jest ten, který se narodil, král židovský? Nebo viděli jsme hvězdu jeho na východu, a přišli jsme poklonit se jemu.« To když uslyšel Herodes, zarmoutil se velmi. I shromáždív všecha knížata kněžská i učitele lidu, tázal se jich, kde by se měl Kristus naroditi, jakoby snad i on nejvyšší úctu jemu prokázati chtěl. A také když mu učenci židovští oznámili, že narodil-li se Messiáš, dle proroctví nikde jinde státi se to nemohlo leč v Betlemě: tehdy Herodes povolav k sobě mudrců, pilně se jich vyptal na čas, kdy se jim hvězda ukázala, a pak je propouštěje do Betlema, úlisně řekl: »Jděte a vyptejte se pilně na dítě; a když naleznete, oznamte mi, abych i já přijda, poklonil se jemu.« (Mat. 2, 8) Jaké ale úmysly Herodes měl, prozradil později zjevně. Když totiž mudrci dostali napomenutí ve snách, aby se k Herodesovi nevraceli, ale jinou cestou se vrátili do vlasti své: Herodes seznáv, že se mu jeho tajný zámysl nepodařil, aby se o dítěti dověděl a ho skrze usmrčení sobě neškodným učinil, rozhněval se náramně a vyslal vrahy, aby pobili v Betlemě všechny pachoľíky méně než dvě leta staré, maje za jisté, že mezi nimi bude i novorozený Messiáš, jenž ovšem zatím ušel s pěstouny svými před úklady jeho do Egypta.

Nezdárným pokrytcem byl i nešťastný apoštol Páně Jidáš. Když Magdaléna přišla za Pánem Ježíšem, sedícím za stolem v domě Šimonově, a vylila drahou masť na hlavu jeho, takže se dům celý naplnil vůní její, řekl: »K čemu jest ztráta tato? Nebo mohla tato (mašť) prodána býti za mnoho (peněz), a (to mohlo)

dáno býti chudým« (Mat. 26, 8—9.) Zdáti se mohlo, že Jidáš byl štědrým dobrodiněm chudých; avšak sv. miláček Páně, poukazuje k tomu, kterak Jidáš štědrost k chudým toliko předstíral, ale při podělování chudých sama sebe jen na mysli měl, an píše (12, 6): »To pak řekl Jidáš, ne že by měl péči o chudé, ale že zloděj byl; a měšec maje, to, co (do něho) kladeno bylo, nosil.«

Mnozí domáhají se cti, jakožto čistotní, ctnostní mládenci a panny; a zatím potají dopouštějí se mnohdykrát i neimrzčejších ohavností. Čím jsou? Nečestní pokrytci!

Daleko budiž nás všeliká přetvářka, všeliké pokrytectví! Zevnější kraboškou mohou sice oklamáni býti lidé, ale nebude oklamán všudypřítomný a vševědoucí Bůh, jenž veide s pokrytci v soud, jak hrozil Spasitel pokryteckým fariseům, strhne škrabošku ctnosti s obličejů pokrytců všem, a vydá je zahanbení věčnému. Prosme ale milého Boha, aby se na nás splnilo, co dří kniha Přísloví (28, 18): »Kdo chodí upřímně, ten zachován bude.« Amen.

(Tím pokrytectvím hřeší i mnozí agitátoři, jak nám sděleno ze Slovenska, kde růženec na ruku sobě dali, aby získali hlasy věřících. Jaké k tomu zvrhlosti třeba: takto zneužívati symbolů víry často i k odpadu.

Přítomná doba ukázala zvláštní druh pokrytectví: lupičství kostelů pod záminkou zbožnosti. Jsou to zajisté výjevy památné pro budoucí kulturní historii, že vedrati se chtěli do kostela lidé bez vyznání, bez víry a příslušníci směrů církví nejvíce odporujících, že znemožnili konání služeb božích pro svou vřavu a agitaci. Jestli zbožnost je vede, postavte sobě chrámy, jako je postavili naši katoličtí předkové z lásky k Bohu a svatým jeho. Poseta jest česká půda pomníky víry otců našich. Každý památný vrch nese chrám, z něhož nám kyne kříž. Děkaj to, že byli nejen posluchači zákona, ale i činitelé. Bylo mnoho u nás sekt v XV. věku a XVII. věku, ale kde, prosím, jsou pomníky víry a mravů? V každém takřka městě se vyskytá slovo špitál, památka to lásky k bližnímu otců našich. Zabraly časy politické fondy lásky k bližnímu katolických otců a zůstala jen jména po ústavách, ale i to svědčí, že byli plnitelé zákona. Kolik zůstane pomníků dobročinnosti a víry po těch, kdož objíždí zemi českou, aby lovili pro odpad? Jaké ovoce mravů nesou jejich trny a bodláčí? Hrozil-li Pán těm, kdož konali na oko skutky zbožné, co učí těm, kdož činí zlé, aby znemožnili dobré? Pozn. red.)

Nanebevstoupení Páně.

Život náš na nebe vstupování.

»Který na nebe vstoupil.«

(Růženec slavný.)

Sv. Adrian byl pohanským vojínem a jako voják musil často křesťany trýzniti a usmrcovati. Ale nemohl pochopiti, jak to přijde, že křesťané nejhroznější útrapy s tak velikou trpělivostí, ano s ra-

doští snášejí. Jednou se ptal křesťana: »Co vás, křesťany, povzbuzuje taková utrpení trpělivě snášeti?« Křesťan odpověděl: »Víme, že utrpení vede do nebe, kde nás očekává hojná odplata.« A v čem záleží tato odplata?« A křesťan odpověděl se sv. Pavlem: »Ani oko nevidalo, ani ucho neslýchalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteří jej milují.« Těmito slovy byl Adran tak dojat, že odhodil své zbraně, veřejně se za křesťana vyznal a pro tak hojnou odplatu radostně smrt podstoupil.

Utrpení vede do nebe. Právě dnešního dne upírají se zraky naše k nebi, kam Pán Ježíš před očima svých učedníků slavně vstupuje. Pozorujme Pána Ježíše, jak na nebesa vstupuje, a při tom uvidíme, že i náš život může býti podobně na nebe vstupování.

1. Čtyřicátého dne po svém zmrtvýchvstání vede Pán Ježíš apoštoly na horu Olivetskou. Bylo to na jaře. Příroda celá byla zahalena v nejkrásnější háv. Ooličej jeho zářil radostí, jeho řeč plynula silně a mírně, duše jeho jakoby rozprostírala křídla, aby se vznesla do říše Boha Otce.

— Když vše kolem radostí zářilo, nemohli ani učedníci Páně býti smutní. Přátelé, jak povznáš krásu přírody srdce naše! To už by byl veliký mrzout, který by nyní na jaře krásnou zelení osení a pestrou řečí barev na lukách nebo květem stromů a keřů lhostejně krácel asi jako zvířátko, které nic nevidí a nezná a nehlídá než potravu.

Nepřemýšleli jste ještě nikdy, proč Bůh tolik krásných věcí na zemi růsti nechává? K čemu tu rozmanitost květů, jeden krásnější než druhý? K čemu ta pestrost a krása květin, zvířat, ano i nerostů? Proč tolik krásy?

Chce nám dáti jakýsi pojem o tom, co doveče, jak bohatý, jak dobrý, jak krásný sám jest a jmenovitě abychom si učinili slabý pojem o tom, jak krásné jest nebe. Jakýsi student stál při krásném počasí u jezera, jeho voda blýskala se jako stříbro, a když všechnu krásu zde pozoroval, zvolal: »Když je tak krásné také v nebi, jsem spokojen.« Ale bohatý, veliký, štědrý Bůh nechce nás touto pozemskou krásou odbýti. Všechna krása pozemská jest jen stínem krásy nebeské, vede nás výše a chce říci: »Jdi dále, abys došel cíle, k němuž ti směr ukazuje.«

Když na této bolesti plně přes to je tolik krásy, že mnozí lidé i do ní se zakoukají a s věčností ji zaměnit by chtěli, jak krásně teprve bude v nebi! Tak krásně, že se do věčnosti nenasytíme pohledem na ni.

A přece všechna tato krása trvá krátce. Brzy vítr rozmetá krásné květy po zemi. Krása východu a západu slunce trvá také krátký čas. Ale právě touto pomíjející krátkostí upoutává pozemská krása pohled náš nad tuto zemi k věčné a nepomíjející kráse, po níž duše naše touží, k Bohu a k nebi.

A co o kráse v přírodě platí, to platí o veškeré pozemské radosti. Když ti něco dobře chutná, pomýšlej, že to vše od Boha pochází a pomysli si: Jaká teprve bude nebeská hostina, kterou

Bůh připravil těm, kteří jej milují! To mne štědře odškodní za všechna strádání, která trpěti musím, a za všechna odříkání, která si sám z lásky k Bohu ukládám. — Nebo máš dobrého přítele, který tě upřímně miluje a bezpočetné důkazy své lásky ti dal, pomyslej, že všechny dobré vlastnosti, všechna ctnost a dobrota pochází od Otce světla a jak láskyhodný teprve Bůh sám jest. Jak krásně bude v nebi ve společnosti s nejlepšími lidmi, které kdy země nosila, se svatými a světicemi, jmenovitě s Rodičkou boží, a kdy důvěrně budeme moci obcovati s anděly! A což teprve když pomyslíme, že budeme viděti Boha samého tvář v tvář a že s ním tak důvěrně obcovati budeme jako dítky se svým otcem.

Vidíte, jak všechny radosti pozemské, at je máte nebo at jich postrádáte, mohou vám býti žebříkem k nebi. Tak k nám každé jarní kvítko, každý paprsek sluneční, každý mráček a každá radost, která k nám zavítá nebo nás jen prchavě pozdraví, vše to k nám volá: Vzbůru srdce! Sursum corda! Jak krásný, dobrovitý, moudrý jest Bůh, jaké radosti svým dětem v nebi připraví, když již zde na zemi tak bohatě nás radostmi obmýšlí!

Jak zcela jinak připadá nám svět, když v něm všude jaksi vlídnou tvář boží vidíme, jak vzácnější a milejší jsou nám všechny dovolené radosti, když se k nim přimíchá kapka nebeských radostí, jak rozhodněji jdeme kolem nebezpečné rozkoše, když si řekneme: Uspořím si vše pro nebe, nechci korunu svou zaměnit za trochu pozemského prachu, jak snáze se potěšíme, když tak mnohé naše přání se nesplní, při pomýšlení: Bůh mi to tisíckrátě vynahradí. Vidíte, drazí, jak cesta kolem pozemských radostí, kolem vonící zahrady Olivetské může býti na nebe vstupování.

2. Cesta k horské výšině vede Pána Ježíše kolem zahrady Getsemanské. Pohlíží na místo, kde počal trpěti; ano, tam se modlil a krví potil. Jak se vše nyní změnilo! Nyní ho nic netrápí, nyní se snaží, aby ho přílišná radost nepovznášela. Ale hořkost olivetská musila předcházeti, jinak by radost nebyla tak veliká.

Jakkoli je krásně na světě, přece se svět právem jmenuje slzavým údolím. První řeč dítěte jest pláč, a se slzami v oku loučíme se s tímto světem. Radosti tohoto světa pobíhají rychle kolem nás, a utrpení nás následuje všude. Proč to? Proč to, když nás Bůh tak velice miluje a nás pro utrpení nestvořil?

I utrpení má svůj důvod v nezměrné lásce Boha k nám. I ono má býti, byť i obtížnější, tož jistější vystupování k nebi; má nám k tomu sloužiti, aby se nám na světě příliš nelíbilo, abychom snad na svůj vlastní cíl, na věčnou blaženost nezapomínali, má nás rychleji, jistěji a výše do nebe vésti.

Jak mnohý spoléhá příliš na jiné lidi. Viz však, jak zakouší, jak málo se lze na lidi spoléhati. Potřebuje peněz a chce vyzkoušeti přátelství svých veselých druhů, ale nikdo z nich mu nic nepůjčí. A když potřebuje ručitele, každý má nějakou výmluvu, a když může, vyhne se mu, aby ho neoslovil. Nebo se mu při-

hodí náhoda nebo nešikovnost, pozoruje, jak se mu posmívají, jak mu to přejí. Tak se mu protiví celá společnost. A to je dobře pro něho. Zváží, vchází do sebe, povznáší mysl svou více k tomu, jehož věrnost nikdy se neviklá, k Bohu.

Jiný má těžké ztráty. Vše, na čem zdánlivě tak jistě stál, viklá se pod jeho nohama. Vidíte, jak se mu pak svět protiví. Jeho majetek, k němuž celé srdce připoutal, ho opouští. Tu se přimkne k něčemu, co nepomůže, co se nezkaží a zloději vzíti nemohou. Stará se více o věčné poklady.

Třetí by byl přišel na scestí, kdyby jeho nemoc mu stále nepřipomínala a násilně neodvracela: To neb ono nesmíš si dovolit, uškodil bys si tím.

Ano, utrpení má náš zřetel, naši touhu více k onomu světu povznášeti. Proto to tak Bůh zařizuje, že právě ti, kteří se věčnosti přibližují, mnoho vytrpěti musí. Tak zakoušejí staří lidé mnohou hořkost nejen na těle, nýbrž i na duši pohrdáním, špatným zacházením nejen od cizích, nýbrž i od vlastních příbuzných. Tak se však kořeny, které srdce se světem spojují, uvolňují a umírá se pak snáze.

Kdo trpí, hledá soudruha v utrpení, a nikdo nenajde lepšího společníka než ukřižovaného Spasitele. Čím více však obcuje s trpícím Spasitelem, čím hlouběji vniká do tajů jeho chudého, pokorného, trpícího života, čím hlouběji se vžije do citů a úmyslů božského Srdce Páně, tím více se přibližuje k pravé dokonalosti křesťanské, k nebi, tím více se však také nebeský život ponořuje v jeho pozemský život a objasňuje jej jako červánky při západu slunce. Ano, hodiny utrpení jsou na nebe vstupování.

Jak mnoho svatých vstoupilo takto do nebe! Markéta Kortonská nalézá hničící mrtvolu svého milence — a odřiká se světa. Sv. Ignáci z Loyoly musí koule nohu zranit — v nemocnici přichází na jiné myšlenky. Tak i utrpení vede nás blíže k nebi.

3. Učedníci Páně šli kolem zahrady Getsemanské; obě, radosti i utrpení povznášejí jejich mysl k nebi. Šli nahoru však s Pánem Ježíšem. S Kristem Pánem! To jest třetí věc, která náleží k našemu na nebe vstupování.

Co dělali? Šli s Pánem Ježíšem a rozmlouvali s ním. Šli s Pánem Ježíšem. To bylo první. S Pánem Ježíšem jíti jest jíti tam, kam on šel, následovati ho. Cesta, kterou Ježíš kráčel a kterou mají dle vůle jeho učedníci jíti, jest vám známa. Jest podrobně vylíčena v evangeliu. A vůdcem jest nám Kristus Pán sám: následujme ho!

S Kristem jíti jest však ještě více než pouhé jíti za ním. To znamená přímo jíti s ním ruku v ruce. To může býti tak vřelé, jako bys ty a on byla jedna osoba. Jako orel na křídlech své mládeži vzhůru nese, tak nás Pán sám takoruka k nebi nese, jen když s ním jsme co nejúžeji spojeni. S ním nás spojuje milost. Jest mnohem vřelejší toto spojení, než kdyby nás za ruku vedl. A při sv. přijímání nás Pán Ježíš co nejúžeji s sebou spojuje, každé hodné sv. přijímání je na nebe vstupování.

Učedníci nešli s Pánem Ježíšem mlčky. Rozmlouvali s ním. To je v evangeliu sv. Marka a ve Skutcích apoštolských výslovně podotknuto a také o čem rozmlouvali, totiž o království božím. Kristus jím dával poslední naučení a opravoval ještě jejich předsudky.

S Kristem k nebi! To se stane, když budeme jeho slovu pozorně naslouchati. »Blahoslavení, kteří slovo boží slyší.« Ježíš nejen hlásá slovo boží, on jest sám osobně Slovo boží. Každé slovo Páně jest proto takofka Pán sám, kterého duchem do své mysli přijímáme. Tím se v něho takofka proměňujeme. Tím se stále více jemu připodobňujeme.

Tak každé slovo Páně, když je řádně přijímáme, jest zárodkem života věčného, jest zaseto do naší přirozenosti, volá k nám: Sursum corda! odlučuje nás od pozemských věcí a povznáší nás jako na křídlech orlích k výšinám nebeským. Kéž je náš život stálým pokračováním na cestě do nebeských výšin v následování Pána Ježíše, v milostiplném spojení s ním, rozmlouváním s ním, stálým na nebe vstupováním.

Tak se dnes radujeme s Kristem Pánem, když je tak oslaven a na nebe slavně vstupuje. Ale také víme, jak i my máme žítí, abychom se jeho oslavení účastnými stali. Známe tu cestu, kterou on kráčet a kterou také my jítí máme. Tato cesta vede radostmi a utrpením tohoto pozemského života, touto cestou máme jítí s Pánem Ježíšem. Jdeme tedy touto cestou, jděme a žijme s Pánem Ježíšem. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý.

Neděle šestá po velikonoci.

Svědky Páně jsme: při sčítání, při volbě, životem, školou, tiskem.

»I vy svědectví budete vydávati.«

(Jan 15, 28.)

Slovo Páně trvá na věky. Tak i slovo Páně k učedníkům svým: »I vy budete svědectví vydávati.« Tak i náš život jest svědectvím naším, jaké vydáváme Spasiteli!

Jak krásné, povznášející svědectví má Kristus Pán mezi učedníky svými! Ať začneme, kde chceme, všude vidíme hojnost krásných svědectví. Kde kdo spravedlivý kupí se kolem sv. kříže, aby mu vydal svědectví a zase aby mu v odměnu Pán Ježíš dal svědectví své. Jest podivuhodné, že i ti nejschátralejší lidi přejí si umřítí jako křesťané, býti pochováni jako katolíci, kolik a jakých mrzutostí bývá, když se pohřeb křesťanský odpírá, držeti i v rakvi sv. kříž v rukou svých. Musí býti to velmi krásné jméno, které si všichni přikládají chtít. Křesťan jsem — vyznává každý, ale je-li opravdu křesťan, jest jiná otázka. Přece ne to, čím se býti pravíme, spasí nás, ale čím opravdu jsme, zachrání nás. Jaké a kde a v čem má býti naše svědectví?

P o j e d n á n í.

1. Vezmeme-li sv. Štěpána, prvního mučedníka Páně, vidíme jej nejen obžalovaného, ale i odsouzeného a jedině pro víru svou. Co ještě mohli mu vytknouti více? Nic. Proč tak na něho zuřili? Protože byl učedník Páně a nepřiznával se k nepřátelům. Toť již Pán předpověděl, že je vyvedou ven, a každý, kdo něco zlého jim udělá, že bude se domnívati, že službu prokázal Bohu.

A přece sv. Štěpán nic jiného nemluvil, než že pravil, že jsou tvrdých srdcí a odpírají Duchu sv. jako jich otcové odpírali, že nemají víry v Ježíše Krista. Jeho tvář stkvěla se jako tvář anděla a přece kamenný déšť se na něho sypal.

Tak se i nám děje při našem vyznání Krista. Křesťan jest mé jméno, katolík příměním. Tak i nám nejednou nastává povinnost vyznati, jako ku př. v den sčítání. Jsem římský katolík, na nějž svět kamením hází jako na prvního mučedníka sv. Štěpána házel. Svět miluje špinit, co se stkví. Pod nejlepším stromem bývá nejvíce kamení naházeno. Církev sv. římská jest strom, na nějž celý svět hází. Budiž tobě ctí býti jejím údem, ale vydávej svědectví Kristu životem, slovem, srdcem celým.

2. Vezmeme sv. proroka Jeremiáše, kterého vyhnali ze země rodné, protože nemohli ho snést ani jeho řeč. Jeremiáš utíkal do ciziny, zdržoval se v poušti a spal pod stromy a sám dí k pronásledovatelům svým: »Což pak jsem já zloděj, neb lichvář neb podvodník, že všichni horlí proti mně?« (15, 10.) Nehorlili ani na největší nepřátele tak, jako na proroka božského, který jim pravdu mluvil. Byl snad Jeremiáš nejhorším v zemi, že jej vyhnali z ní? Nebyl, ano byl nejlepším mužem božím.

Vezmeme první křesťany, jak o nich píše pohanský soudce Plinius k císaři: S těmi, kteří jsou obžalováni jako křesťani, takto nakládám: nejprve se táži jich, jsou-li křesťané; když přisvědčí, táži se jich po druhé a po třetí a hrozím tresty. Setrvají-li ve svém vyznání, přistoupím k trestu. Ostatně — praví pohanský soudce — celý jejich hřích záleží v tom, že se v určité dny při svítání schází a Kristu jako Bohu střídavě zpívají, zavazují se věrou svou, že žádné krádeže, loupeže a cizoložstva se nedopustí, svou víru nezaprou. — Tak píše pohan o křesťanech, které stíhal; je v tom krásné svědectví prvních křesťanů. A přece byli stíháni jako nepřátelé říše a odpůrci lidstva. Co, prosím, mají za žaloby naši nepřátelé? Proč zuří tak proti církvi, knězi, Pánu Ježíši?

V čem záleží vina neb špatnost naší víry svaté? Že učíme se Boha ctíti, bližního milovati, nepřítelům odpouštěti, že scházíme se ku mši sv. na památku umučení Páně? Že se modlíme za živé a mrtvé? Že manželství hájíme jako svatý svazek Bohem posvěcený? Co tu strachu před věroukou a mravoukou naší, kterou má každý v srdci svém od Boha vlastně vštípenou, ale církev ji znova a znova připomíná a hájí, vhod i nevhod, a odtud ta nevole světa. Kdyby církev neopakovala slova Páně »zapři sebe« a užívala slova světa »vyžij se«, neměla by odporu. Pravda zůstává pravdou,

kdybys ji tisíckrát popřel. Té pravdě věčné musíš dávat svědectví ve výchově dětí svých, svědectví při výchově školní musíš žádati, aby byl Kristus poznán, veleben a chválen a milován.

Tak plní se slovo Páně do dnes, nebo není nic ve větší nenávisti jako duch Kristův. Říkali sice nepřátelé Páně: kdybychom byli živi za času proroků, nebyli bychom je pronásledovali jako otcové naši, ale zatím pronásledovali krále proroků. Tak říkají i lidé světáci: vždyť my jsme také křesťanství katolíci, ale nesmíme být přehnaní, aneb snad fanatikové. — Vždyť my jsme taky křesťané a katolíci — říkají ti největší kolikráte nezabohové. Upomíná mne ten výrok na jednoho cikána, který ke mně přišel, abych pokřtíl mu 12letého chlapce. »My jsme taky křesťani,« pravil ten cikán, ale bylo z něho viděti celou schátalost, neboť žádal za křest jen na oko. Tak činí lidé, kteří nejsou sice cikáni a třeba zastávají čestné úřady, ale křesťanství mají právě tak málo jako cikán. Je viděti právě tak často v kostele jako cikána, vidíte je při stole Páně jako cikána, modlí se tak často jako cikán — při tom se vychloubají svou poctivostí jako cikán a snad žijí v jiném ohledu jako cikán, jen že se netoulají světem jako cikáni.

Vydávejte svědectví životem svým, abyste byli »vůlní Kristovou«, jak dí sv. apoštol o křesťanech, aby o nás se musilo také říci, jak říkali pohané o křesťanech: »hle, jak se milují«. Necht' pozná na nás svět, že jsme učedníci Toho, jenž přikázal nám lásku k Bohu a bližnímu.

Vlažní lidé chtějí namluvit sobě i jiným, že jsou také dobří křesťané, ano lepší křesťané než ti, kteří povinnosti křesťanské plní, nebo říkají: vidíte, oni mají také chyby, a z toho, že mají jiní zbožní také chybičky, hned odvozují, že jsou sami lepší než oni, byť měli v oku svém břevna, klády úrazu. Každý skutek křesťana zbožného posuzují daleko přísněji, než nějaký lehkomyšlný život jiného, nestydaté řeči, špatný pohoršující příklad. Nikdy neslyšíte ty vlažné křesťany, zvané také-katolíky, tak přísně posuzovat člověka nemravého, jako člověka zbožného, který také tu a onde klesl a zhřešil, jako by nebyl také člověk a jen ten takykatolíká měl právo výhradní na poklesky jeden za druhým. Vidíme již v životě Páně, že nepřátelé jeho našli na jeho učednících chyby a řekli Mistru jejich: Proč učedníci tvoji jedí chléb nemytýma rukama? A jindy: Proč učedníci tvoji v den sobotní mnou klasy a jen? — Tak jednají všichni nepřátelé Páně: oni vidí a hledají jen chyby na zbožném křesťanu, ale na sobě své chyby nevidí.

Morální statistika ukazuje život věřících ve světle nejpříznivějším.

Svědectví dáváme Kristu u soudu. Francouzský abbé The-raube dokázal číslicemi rozsudků, že procentuálně většina obyvatelů trestnic jsou odchovanci státních škol bez Boha. Za to mu francouzská zednářská vláda zastavila plat — ale pravda zůstala pravdou. (Vereinsbl. 1902 č. 22.) Morální statistika dokazuje, že samovražd a rozvodů manželských jest mezi katolíky nejméně.

Vydáváme tak svědectví Kristu Pánu před soudem mravnosti. Buďte dbalí cti jména Kristova a bojte se hříchu každého. Vyznáť i Kristus Pán, čím živější víra v srdci, tím jest vzdálenější hříchu a bližší Bohu a ctnosti.

Člověku světskému všechno lehce projde. On si z ničeho nedělá nic, ale člověka zbožného se všech stran pozorují, aby na něm chybu našli a zbožnosti jeho se vysmívali.

4. Pán Kristus praví: Budete mi svědky a na těch svědcích všechen hněv nepřátel se vybijí, vyženou vás, vyobcujou vás a budou dělati všemožné bezpráví.

Ale proto se nesmíme dát zastrašit. Jak málo od nás svědectví žádá náš Spasitel. Jakoby znal naši velikou slabost, tu žádá od nás, abychom vytrvali v jeho pravdě a při jeho přikázání — byť by se i lidé smáli.

Vyznávati Krista Pána musíme, kdykoliv dáváme hlas volební at v obci, at v říši. Jak těžká to zodpovědnost! Čím větší počet odpůrců, tím větší hrdinství vyznati Krista. Vám dělníci v továrnách, kteří jste přes všechen organisovaný nátlak vyznali Krista, patří náš obdiv i úcta, vám služební, které přes nástrahu pánů věrnost jste zachovaly církvi, patří srdečný pozdrav, vám úředníci, kteří jste Pánu zachovali sebe a své rodiny, vám patří pozdrav náš.

Doby mučení jsou pryč aspoň v naší zemi a říši, ale není doba posměchu pryč. Nebo mnohá prázdná nádoba se usměje zbožnému a křestansko-spravedlivému životu. A vidíte, i ten úsměch mnohého zastraší — jak slabí jsou to svědkové proti svědkům mučedníkům. »Oni se mně budou smát,« řekne anebo pomyslí si leckdo, »kdybych to a ono dělal nebo nedělal.« Jak slabá to výmluva. Kdo se bude smát? Jaký je to člověk? Jakou má cenu, čest, pověst, vážnost? Může si člověk dělati něco z posměchu lidí, kterými pohrdá? Ale mnozí lidé jsou tak slabí svědkové Páně, že, aby se od jiných nelišili, činí tak, jak jiní činí, a ne jak Pán Ježíš poroučí. To jsou lidé, kteří se nazývají Kristovými, ale když přijdou k rozhodnému okamžiku, pak smýšlí jako nepřátelé Kristovi, volí právě tak jako nepřátelé Krista a chtějí pak také odměnu vzíti s přátely Kristovými! Není-liž pravda, že mnohý hoch řádný řekne: oni by se mně smáli, kdybych nepil, anebo: oni by se mně smáli, kdybych nekouřil, aneb ještě třeba něco horšího nedělal. Však na tom smíchu málo záleží, vždyť ten smích člověka neroztrhne. Ostatně záleží na tom, kdo se bude smáti naposled.

Vyznávati musíme Krista též tím, že nekupujeme žádný list, který není duchem křestanský. Kdo by mohl se svědomím křestanským srovnati: platíť svými penězi nadávku své víře, církvi, Kristu? Která rodina nemá křestanského listu, jest v nebezpečí vlažnosti víry a ztráty úplné. Tisk jest kazatel, jenž nikdy nemlčí a všude se dostane. Více než obraz svatých dává list, který kupujete, svědectví o vašem duchu. V této věci byli jsme velice nedbalými, ano podporovali tisk, který se církvi posmívá, jsme

*

jako lidé v Jerusalemě při pašijích Páně: na slovo židů a fariseů a zákonníků volali: ukřižuj! — Drazí, pro spásu vašich duší, pro blaho svých dítek netrpte špatného tisku v rodině a dejte svědectví Kristu.

Musíme životem svým svědčiti Kristu Pánu, že se jemu chceme zalíbiti řečí, volbou, smýšlením, skutky svými a ne světu. Nebo kdo se světu líbí, jest nepřítel Páně. Ti lidé, kteří mívají velikou oblibu mezi lehkomyšlnými, nebývají ti nejlepší manželé, ti nejlepší otcové, ti nejlepší muži. Nevíte, že přátelství světa jest nepřátelství boží? »Oni by se mně smáli, kdybych některou hloupost s nimi nedělal.« Ale člověče, zeptal bych se tě: jsi snad beran aneb člověk? Berani a ovce mají tu vlastnost, že co dělá první z nich, hned všichni ostatní dělají. Skočil-li první do jámy, druhý jde hned za ním — až poslední, a to proto, že tak první udělal. Máme jednat jako hloupí berani? Když jeden a několik se vrhá ve zkázu a životem svým nežijí jako děti Kristovy, máme hned za nimi jíti? Jak často jednají lidé jako berani. Jeden za druhým do záhuby a ještě řekne: oni by se mně smáli, kdybych také tak nedělal.

Kdo se má smát? Blázen moudrému, aneb moudrý bláznu? Vskutku se blázen smává moudrému a moudrý polituje blázna. Buďme ale moudřími, byť by se blázen smál. K čemu je více sly třeba: dělají mezi blázny moudrého aneb mezi blázny blázna? Býti mezi špatnými šlechetnými aneb mezi špatnými býti špatnými? Politování hodný je člověk, který k vůli pochvale blázna dělá ze sebe blázna. A přece na pochvale blázna kdo si může zakládat? Hle Kristus Pán praví: Nechte je, slepí jsou a vůdcové slepých. Kam slepý dojde? K úrazu!

Moudrému křesťanu musí záležet, aby dostal pochvaly Pána. Na té pochvale všecko záleží.

Budete i vy svědky Páně buď dobrými aneb vrtkavými — a jak budeme svědčiti my jemu, tak on nám. Shromáždíme si hodně svědectví ku dni soudu. Amen.

Fr. Vanděček.

Hod boží Svatodušní.

Duch sv. — dárce pravé radosti.

»Nermuť se srdce vaše, aniž se strachuj.«
(Jan 14, 27.)

Na Bílou sobotu rozsvěcují se oď paškálu — velikonoční svíce, jež znamená z mrtvých vstalého Pána Ježíše — všechny svíce ve chrámu Páně. Od Krista vzkříšeného opravdu vychází a pramení jasné světlo, jež rozlévá se mocným proudem v srdcích všech zbožných věřících.

Před příchodem Pána Ježíše tísnila dusivá mlha a temná noc všechny národy. Mnou se mluví a píše o antické, o řecké radosti. Ale tato řecká radost a veselost nalézá se jen v obrazo-

tvornosti povrchních učenců. Ze soch pohanských bohů, uměle v mramor vytesaných, mluví k nám často skrytý bol a hluboká žádoucnost. Bohové pohanští nebyli šťastni, poněvadž nebyli dobří. Žili toliko sobě a lidem působili často útrapy a zármutek. Ani proroci starozákonní nemohli proniknouti hustou mlhou nevědomosti a strasti tohoto světa. Je slila pouze naděje na nebeského Učitele a Vykupitele.

Teprve když vystoupil Kristus jako jasné Světlo na obzoru světovém, zarděly se hory země hříchem naplněné červánky nové naděje, zajásali pastýři na luzích betlemských, zazpívaly kůry andělské a mudrci z Východu pozdravili vyšlé podivuhodné světlo nebeské.

Program, životní úkol Pána Ježíše jest evangelium, radostná zpráva, radost a blaženost. A tento program pravé radosti a blaženosti Duch svatý o letnicích v srdcích lidských úplně rozvinul a upevnil.

»Nermuť se srdce vaše, aniž se strachuj,« tak těší božský Spasitel sv. apoštoly před příchodem Ducha sv. Ano, Duch svatý o letnicích apoštoly potěšil a posilnil. On potěšuje vnitřní útěchou a naplňuje pravou, nebeskou radostí také srdce všech věřících. O tom s pomocí boží dnes rozjímáme.

1. Známý spisovatel V. Kosmák napsal povídku: »Bída je — a proto Ichuchu!« Tato slova byla by zajisté vhodným nadpisem celé doby nynější. Skoro každý natíká na drahotu, nedostatek, bídu a jiné trampoty, a přece nikdy snad nebylo tolik zábav a radovánek jako nyní. Hostince, divadla, biografy a kabarety, plesy a taneční zábavy jsou prý stále naplněny, ano i přeplněny. Ani sebe větší vstupné neodstraší hojných návštěvníků. Lidé touží po veselosti, po radosti. A odkud pochází tato nemírná dychtivost po zábavách a radovánkách? Mnozí lidé jsou unaveni, uštvání sháněním výdělku, nutných potravin, potřebného oděvu. Jiní zase snadným aneb nepoctivým způsobem nashromáždili si hojnost majetku. Proto dychtí po rozptýlení, po zábavě, kde by na své starosti zapomněli, kde by se opojili, omámili a své svědomí na čas ohlušili.

Čistých duševních radostí tito lidé neznají. V knize přírody, kde je tolik krásy a lahody, čísti neumějí, tichý kroužek rodinné domácnosti jich netěší, národní píseň, zdravá, dobrá kniha nemá pro ně půvabu. Hlučný život v hostincích, pikantní kusy v divadlech a v literatuře, výstřední mody, nádherné slavnosti a plesy, ty jsou jejich touhou, ty vábí moderního člověka.

Ale takové hlučné zábavy a radovánky, jež jenom smyslům a tělu lahodí, nemohou člověka trvale uspokojiti a potěšiti. Omámí jej, otupí na chvíli, ale nikdy ho opravdu neobčerství, nenasytí. Po takových radostech bývá člověk mnohem nespokojenějším, malátnějším a rozervanějším. »Růže u trní se rodí, žalost po radosti chodí,« praví naše přísloví. »Jako ten, jemuž se ve spánku zdá, že jí, přece se nenasytí, tak i kdo radostí tohoto světa užívá.

Jsou rozkoše jenom pouhým zvukem, jenž umírá, jakmile se zrodil,« napsal sv. Beno.

Dokud lidé budou toužiti jenom po hrubých, smyslných radostech, nebude pravé spokojenosti na světě. Dokud si neoblíbí čistých, duševních radostí, nebudou opravdu veselí a šťastní. Ale k tomu jest potřeba prosté, pokorné mysli, zbožného ducha a dětinné víry v prozřetelnost boží.

A těchto vzácných darů nemá, neuděluje svět, tyto dary jsou ovocem křesťanské víry a jich dárce jest Utěšitel Duch sv.

2. Starozákonní prorok Isaiáš líčí krásnými slovy působení Ducha sv.: »Duch Páně nade mnou, abych léčil zkroušené srdce, abych kázal milostivé léto od Hospodina, abych těšil všechny kvílení a dal olej radosti za smutek a plášť chvály za ducha truchlivosti.« (Is 61, 1–3) Duch sv. svou milostí posvěcující léčí, očišťuje a posvěcuje skroušená srdce a svou milostí pomáhající posiluje a potěšuje všechny věřící. On je dárce duševního života a světa, tvůrcem vznešených myšlenek, ušlechtilých radostí. Osvícení Ducha sv. poznávali a předpovídali proroci věci budoucí, působením téhož Ducha tvořili básníci, učenci a umělci díla nesmrtelné ceny a nebeské krásy.

V knize Sirach (44, 5) čteme: »Chvalme muže slavné . . . v umění svém vyhledávali způsoby zpěvu a skládali písně písma.« Znáte, moji drazí, žalmy? Jaká poesie, jaká dojemná krása vane z těchto starozákonních písní! Zajděte si v Praze do chrámu na Slovanech, v E nazich, nebo do jiného klášterního chrámu, kde zpívají řeholníci své hodinky. Jako hlasy z vyšších, nebeských končin zaznívají posvátné zpěvy žalmů, vnikají do srdcí zbožných posluchačů a plní je čistou, svatou radostí.

A výtvarné umění, stavitelství, malířství a sochařství, kde nalezlo lepšího útulku, ne-li působením Ducha sv. v naší církvi katolické? Kdo by vyjmenoval všechny znamenité, věřící umělce, jejichž štětec řídil Duch sv.? Obrazy Frà Angelika, Lionardo da Vinci, Rafaela Santi, Frà Bartolomea, našeho Škréty, Brandla, Manesa a Lišky jsou jako nebeská zjevení, plná nadpozemské krásy a andělské čistoty. I člověk nábožensky lhostejný před obrazem Rafaelovy Madonny vážně se zamyslí a v srdci svém touhu po ztracené, dětinné víře oživí.

A naše chrámy a kaple, nejsou-li významnou a často jedinou ozdobou našich měst a vesnic? Byla by naše stověžatá Praha tak malebná a krásná, kdyby neměla tolik nádherných a výstavných chrámů? Tyto domy boží jsou však nejenom stánky pravé zbožnosti, ale též útulky krásného umění, umělé hudby a dojemného zpěvu, jsou pravou výstavou malířského a sochařského umění.

Ano, církev katolická vychovává národy nejen ke ctnosti a zbožnosti, ale třebí též jejich krasocit, budí v nich lásku ke krásnému umění a rozněcuje v nich touhu po čisté, duševní radosti.

Rozvažme dále, moji drazí, jak významné a dojemné jsou naše posvátné obřady, naše svátky a slavnosti církevní! Každá

doba roku církevního má své zvláštní radosti, svůj zvláštní půvab a kouzlo.

Jak vhodně koná se slavnost vánoční s milostným božským Dítětem v drsné době zimní! Stromek vánoční se svými nesčíslnými světly, štědrý večer se svými rodinnými, něžnými radostmi zabání nepřijemnou temnotu a chlad přírody zimní. Jak souhlasí Vzkříšení, slavnost velikonoční se svým radostným „Alleluja“ s líbeznou dobou jarní, kdy příroda probouzí se k novému životu, kdy lahodí oku svěží zeleň a rašící květy! A když příroda na začátku léta rozvine se v plné kráse, když vše hýří ohnivými barvami, světlem a teplem, není-li vhodná doba k oslavě Duchu sv. — dárce pravého světla a hřejivé, duševní radosti?

Duch sv. působí stále v naší církvi. Jeho milostí vyrostlo v církvi katolické tisíce světců, tisíce spokojených a šťastných lidí, kteří jenom světlo a radost šířili ve svém okolí. Vzpomeňme si na př. na dobroditelku chudých a nemocných, sv. Alžbětu, na apoštola černochů sv. Petra Klavěra, na hrdinného ošetřovatele malomocných P. Damiana, na sv. Františka Seraf. a jiné světce, z jejichž tváří zářila čistá radost a blaženost vnitřní.

Moji drazí! Proč jest moderní lidstvo, ačkoliv je všude tolik šumných slavností a radovánek, přece tak málo spokojeno a šťastno? Proto, že se odchýlilo od života svatých, se odnaučilo radovati se v Bohu, v Duchu svatém, v jeho darech a ve svatých svátostech.

Prosme dnes Dárce pravé radosti, Duchu sv., aby působil svou milostí na srdce naše, abychom netoužili po klamných radostech světských, ale abychom si oblíbili radosti čisté a trvalé, jež nám uděluje Duch sv. a jež nám poskytuje naše náboženství. Volejme z hloubi srdce: Přijď, ó Duše přesvatý, rač paprsek bohatý světla svého v nás vylít. Rač nás v Tebe věřící a Tě vroucně prosící sedmi dary potěšit. Amen.

Em. Cívka.

Pondělí Svatodušní.

Světlo a tma.

„Přišlo světlo na svět, a lidé více milovali tmu nežli světlo.“

(Jan 3, 19.)

Světlem dle vykladačů Písma sv. jsou různá osvícení, jež Duch sv. do srdcí lidských hříchem zatemnělých přináší. Tmou, kterou lidé více milují nežli světlo, jsou zaslepenosti hříšných, kteří každé osvícení božské od sebe odpuzují a hrozící nebezpečí nechtějí uznati.

Na jedné straně volá milosrdný Bůh: „Osvěcuji každého člověka, přicházejícího na tento svět,“ a na druhé straně odpovídá duše hříšníka: „Odstup, Duchu boží, nechci tvého světla, tvé nauky, tvého osvícení.“ Taková řeč už je známkou zkázy člověka.

Člověk cítí pouta hříchu, v nichž jeho duše vězí a hyne, a zapuzuje přece světlo božské milosti od sebe a setrvává dobrovolně ve tmě svéhlavosti a opovážlivé slepoty. Církev sv. volala nás po celou dobu svatopostní a velikonoční do zpovědnice; jedni uposlechli hlasu své matky, jiní setrvali ve své zaslepenosti.

Bez pomoci boží nemůže nikdo pro spásu svou něco učiniti, třeba nám světla božského, abychom na cestu k věčnosti jasně viděli a teplem světla k lásce boží se rozešli. Pak pochopíme hroznou propast temnoty, do níž hřích člověka vrhá a duše naše naplní se hrůzou a ošklivostí před hříchem byt sebe menším. Dnes s pomocí boží chci vám ukázat největší důkaz dobroty a milosrdenství božího k hříšníku, a nejjistější známku zaslepenosti a zvržení hříšníka.

1. Bůh jest nejvyšší milosrdný, nechce smrti hříšníka, ale ošvětluje jej světlem své milosti, ukazuje mu, že ho chce zachrániti, že hledá jeho spásu, že jest hotov přijmouti ho na milost, odvrátí-li se od cesty hříchu. Většího důkazu dobroty, milosrdenství Bůh nám nemohl dát. Uvažme jen nejprve, kdo je to Bůh a nahlédněme, jak nám jej líčí Písmo sv.

Bůh svou bytostí a dokonalostí jest nejen spravedlivý, ale i milosrdný, jest nejen dobrým otcem, ale i spravedlivým soudcem; a přece nikde nenazývá se v Písmě sv. otcem hněvu a spravedlnosti, ale pokaždé jen otcem slitování. Příčinu toho uvádějí sv. Otcové, kteří praví: „Nežli Bůh přikročil k provedení rozsudku svého hněvu, hřmí a hrozí ve svědomí lidí, aby je varoval.“ Jako dobrotivý Otec dává různá vnučnutí, posílá nehody a neštěstí, nemoci; sráží k zemi, jak učinil Šavlovi, odnímá mu bytosti nejdražší, naplňuje duši jejich zármutkem a stísněností, aby se konečně hříšný probudil, hřích si zošklivil a po Bohu zatonil.

Každému otvírá Bůh prameny svého milosrdenství, chce, aby všichni stali se účastníky jeho dobroty a milosti; dobrým i zlým svítí světlem své otcovské péče, aby ukázal, že všechny chce spasiti. Slyšíme-li slova proroka Ezechiela, jenž jménem božím k nám mluví, nemůžeme více nikdo pochybovati o božím milosrdenství. Praví prorok: „Bude-li bezbožný činiti pokání ze všech hříchů, jež byl činil, a bude-li ostříhati všech přikázání mých, a činiti soud a spravedlnost, všech nepravostí jeho, které činil, nevzpomenu; pro spravedlnost svou, kterouž činil, živ bude. Není vůle má smrt bezbožného, ale aby se obrátil od cest svých a živ byl.“ (18, 21—23.) Může býti ještě větší dobrotivosti boží? Ale poznáme ještě více.

Bůh nám zjevil, že čím více člověk na Boha vzpomíná, tím více Bůh na nešťastného myslí, aby nezahynul; Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo. Aby nám to dokázal, oodává božský Spasitel podobenství o dobrém pastýři, jak opouští 99 oveček a hledá jedinou, jež se ztratila, a neustává, dokud ji nenalezne.

Uvádí podobenství o ženě, jež ztratila peníz, ježž se světlem hledá, a když nalezne, svolává sousedky, aby se s ní radovaly, že peníz nalezen. A tak celé nebe se raduje nad pokáním hříšníka. Bůh nečeká tedy, až se vrátí kdo kající, ale hledá nešťastného, aby nezhynul věčně. Proto v nadšení volá sv. Cyril: „Jak dobrotivý a milosrdný jest Bůh! více, než možno jazykem vypovědět! Kdyby se všechny jazyky všech lidí spojily, nebyly by s to, aby jen část milosrdenství božího nám vypověděly.“

Hříšník konečně přichází ve svém neštěstí tak daleko, že jako marnotratný syn ztrácí podíl a dědictví svého otce, všechny nadpřirozené dary a milosti; ztratí svého Boha Otce a bere na sebe okovy nejbídnějšího otroctví; vrhá se do služeb největšího nepřitele. Zapomněl na Boha a žije se nečistými odpadky všelikých mrzkostí. Ač nalézá se již nad propastí věčné záhuby, Bůh ještě naň myslí, jak nejužší otec může mysliti na své dítě. Jako matka nezapomene se nad dítětem sebe zvrhlejším, byť se otec již nad ním zapomenul, nezapomene se nikdy Bůh nad nešťastným člověkem; vždyť Bůh, láska nejvyšší, tu lásku vstřípil do srdcí matek a otců; jak by sám proti té lásce mohl jednati! Bůh osvětluje rozum jednotlivce, aby poznal bídu svou, sílí, táhne k sobě, aby si zošklivil hrozný stav svůj, klepá na srdce, volá, až konečně ubohý se odvrátí od zkázy své a vrhne se k nohám svého nejlepšího Otce. Zakusil to na sobě sv. Augustin a také pln obdivu volá: „Ó, Bože, živote můj! Ty jsi mne hledal, když já před tebou prchal; a když já na tebe zapomněl, ty's svou milostí na mne myslil! Neopouštěj mne nyní, když tebe hledám a tebe nade vše miluji!“

Nebylo by nic divného, kdyby Bůh ve spravedlivém hněvu jednal s námi, jak my jednáme s ním; nebylo by nic spravedlivějšího, aby nám splácel měrou, jakou my splácíme jemu. Ale u Boha není hněvu a msty, nýbrž odpuštění a pokoje. Kdykoli člověk kající se přiblíží ke stolici milosrdenství, zpovědnici, a pokorí se před Bohem, zapomíná Bůh, že by měl býti přísným soudcem, a stává se milosrdným Otcem; přijímá ztracené dítě, zbavuje malomocenství, obléká v roucho nevinnosti a strojí nejvzácnější hostinu ve sv. přijímání.

Petr Dupré, francouzský šlechtic, ve 12. roce věku vstoupil již do vojska krále Ludvíka XIV. a stal se pro udatnost setníkem. Ztratil tu víru, přišel o mrav a vedl život velice pustý a pohoršlivý. Ale milost boží ho neopustila. Při vši nevěře a spustlosti choval zvláštní úctu ku chrámům a Bohu zasvěceným místům, aby nebyly spustošeny. Ze zvědavosti navštívil kostel Marie Magdiore, a tu milost boží osvětila jej, že poznal hanebnost svého života, ošklivost hříchu, naplněn byl lítostí, plakal hlasitě před obrazem Panny Marie a zaslíbil celý ostatní život službě boží. Vstoupil do řádu Servitů, služebníků Mariánských, kde svatě žil a jako světec zemřel. Kolik podivuhodných podobných událostí by nám mohly vypravovati dějiny křesťanství; na věčnosti teprv poznáme, jak dobrotivý a milosrdný jest Bůh ke všem, kteří ho milují!

2. Jest tedy dokázáno, Bůh sám nás o tom poučil a denní zkušenost to stvrzuje, že Bůh nechce smrti hříšníka, ale aby se obrátil a šel dále; a proto volá Bůh různé prostředky, aby zbloudilého od scestí odvrátil a k sobě přivábil.

Osvěcuje rozum člověka, aby viděl propast, do níž se hříchem řítí, posiluje, aby se zalekl hrozného neštěstí a ještě v čas se obrátil. Mluví hlasem kazatelů, zpovědníků, rodičů a přátel upřímných, kteří upozorňují na nebezpečí, varují, zaplísáhají, aby zbloudilého zachránili. Bůh naplňuje svědomí hříšného strachem, hrůzou, ustavičným nepokojem, aby poznal ubohý, že bez Boha není pokoje. A jestliže člověk nedbá těchto prostředků milosrdenství božího, a zatvrzele setrvává ve hříchu, dává na jevo, že si přeje býti zavrženým a na věky nešťastným. A to je zaslepenost nepochopitelná, to je dílo pekla, neodpuštělný hřích proti Duchu svatému: v nekajícím životě až do konce setrvati, spasitelnému napomínání srdce zatvrzovati! Největší neštěstí, jaké může potkati člověka!

Proto plakal Pán Ježíš nad zatvrzelým Jerusalemem, nad nešťastnými, kteří nepoznali čas navštívení a milosti boží. Ukřižovali Messiaše, překážel jim, ač mohli poznati krásu pravd nebeských a božské poslání tolika zázraky stvrzené. Ale vášeň zaslepila oči jejich, zacpala uši jejich; neviděli, nešlyšeli; svou vlastní vinou svolali na sebe kletbu a věčné zavržení.

Jak nešťastný je křestan, který zhrdnuv milosrdenstvím božím, jak šťastným, kdo se v čas zachránil a milosrdenství božího použil! Milosrdenství boží jest zlatým řetězem, sestávajícím z nesčetných článků milostí božích. Chopí-li se křestan prvního článku, přitahuje k sobě ostatní a celý řetěz, jak praví sv. evangelium: »Že jsi byl v mále věrným, nad mnohým tě ustanovím.« (Mat. 25, 23.) První článek, první milost zlatého řetězu milosrdenství božího jest osvětlení hříšného, že vidí osklivost hříchu, hroznou propast následků hříchu. Chopí-li se člověk toho článku, uváží-li vážně celé neštěstí, v němž vězí, přitáhne k sobě ostatní články a celý řetěz božího milosrdenství. Pohrdne-li však křestan touto milostí a setrvává v zaslepenosti, pak odejme mu Bůh ostatních milostí, ponechává člověka jemu samému, který pak stává se stále více zatvrzelejším a nešťastnějším. »Neuposlechl hlasu svého,« — praví Bůh skrze žalmistu Páně — »proto nechal jsem ho jíti podle žádosti srdce jeho.« (80, 12.)

Zbaven pomocí boží je hříšník neschopen činiti pokání; vstoupil do počtu těch, kteří z milosrdenství božího jsou vyloučeni a k zavržení věčnému odsouzeni. Naplní se, co vyřkl Bůh nad Babylonem: »Hojili jsme Babylon, ale není zhojen; opusťme jej. Potopen bude a nepovstane více ze soužení svého, které mu připravím, a zabyne.« (Jer. 21, 9. 64.)

To jsou stupně. po nichž, zhrdne-li hříšný milostmi božími a osvětlením, konečně upadá v záhubu věčnou.

Bůh učinil vše, aby člověka zachránil; věčně bude pykati, kdo pomocí pohrdnul. Sv. Augustin ukazuje nám takového ubo-

žáka, který volá k Bohu: »Ty, ó Bože, chtěl jsi mne všemi prostředky přitáhnouti k sobě, a já se všemi prostředky proti tomu bránil. Nabízel jsi mi všechny milosti, a já všemi pohrdnul. Volal jsi mne, ale hřích mé přehlušily hlas tvůj.« To bude věčný pláč, o němž pravil Pán Ježíš: »V temnotách žil, v temnotách věčných kvíletí bude na věky.«

Anglický učenec Samuel Johnson byl synem venkovského knihkupce, který nosil knihy každý rok na trh do Nalsstallu, aby z výdělku živil domácnost a syna ve studiích. Ve stáří otec ochuravěl a na trh se obával, aby smrt si nezavinil, a nerad by byl, aby o výdělek přišel. Řekl tedy synu studujícímu, aby tentokrát jel na trh sám. Ale syn neposlechl, snad se styděl prodávat, ač z výdělku byl živ a od otce podporován. Otec jel sám, na trhu se nachladil a brzy zemřel. Od toho času chodil syn každý rok ve výroční den smrti na ono tržiště do města, kde otec mívával po 30 let boudu ku prodeji knih, tam stával Samuel čtyři hodiny s obnaženou hlavou až do své smrti, přes 40 let. Nemohl se zbaviti výčitek svědomí, jež mu stále vytýkalo, že byl příčinou smrti otce, který život obětoval za syna. Samuel Johnson mohl přece usmířiti Boha zde na světě a nalézt pokoje.

Ale jak bude hříšnému, který ve hříchů setrval a zemřel a Krista hříchů křičoval! To je pláč a skřípění zubů. Pláč nad zaslepeností, že nepoužil prostředků Bohem nabízených a proklínání sebe sama, že sám si připravil věčnost tak hroznou!

Prosme Ducha sv., aby otevřel oči naše, osvětlil rozum náš, abychom poznali nesmírnou dobrotivost a milosrdenství boží a uchránili se před zaslepeností a zkázou věčnou. Choďme ve světle milosti boží, abychom hodnými se stali dosáhnouti světla nebeského a s ním spojené věčné blaženosti. Amen.

V. M. Váchal.

Neděle Nejsvětější Trojice.

Odpad komu prospívá?

Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi. Protož jdouce, učte všechny národy.
(Sv. Mat. 28, 18.)

Jak jasný to rozkaz Páně: dán pro všechny země a doby a tedy pro naši milou vlast mezi Krkonošemi i Tatrou slovenskou. Učte je zachovávat všecko, co jsem přikázal vám, tedy i církev slyšeti, varovati odloučení od Krista, kázati všude Ukřižovaného, všem národům ve všech dobách a zemích. Proč jest ten rozkaz Bohem dán? Protože jeho božské pravdy bude vždy a všude třeba, a že jí bude také odpíráno tajně i zjevně. Také v naší zemi sv. Václava a Ludmily, posvěcené a pokřtěné sv. Cyrilem a Methodějem, jež nazývá náš Šífařik největšími dobrodinci všeho Slovanstva, došlo k odporu proti všemu křesťanskému, a došlo ku zášti přímo pohanskému. Odkud přišla tato nenávist mezi lid pokřtěný ve jménu Nejsv. Trojice boží? Chce lid tomu odpadu

a novému pohanství? Prospívá mu opustiti Krista? Odkud se vzala ta štvánice protináboženská i v nejdlehlších a tichých dosud farnostech a vískách. Odpovídám, že zaneseno toto heslo sem z bolševismu ruského a že se ujalo ve vrstvách, které u nás nesly již zárodek odpadu. Však komu se má posloužiti? Komunisté ruští jak v r. 1919 se usnesli v Taškentu, dala sobě cíl:

•Strana musí zničiti spojení mezi revoluční třídou lidí a náboženskými společnostmi, a proto žádá, aby pracující třída lidí byla úplně zbavena náboženství nejrozsáhlejší vědecko-osvětovou a protináboženskou propagandou.«

Hrůza jímá člověka, při pouhém slyšení, co stane se při splnění! Proto chci ukázati, jak šílené jest heslo vhozené do tříd dělných, a jak povinností vlasteneckou též nejen svědomí jest státi na stráž naší vzdělanosti.

P o j e d n á n í.

Bylo již pokolení lidstva prosto každé víry? Zcela nikdy, ale částečně se ukázaly plody tohoto odpadu. Sám se Pavel líčí ten stav ve svém listě k Římanům (I. 29.) •A poněvadž nevážili toho, aby měli poznání Boha, vydal je Bůh v převrácený smysl, tak že činili, co nesluší, jsouce naplnění všelikou nepravostí, nešlechetností, smilstvem, lakotou, špatností, plni závisti, vraždy a sváru, lsti, zlovolnosti, jsouce pomlouvači, utrhači, vynalezaví věcí zlých, rodičů neposlušni, nemoudří, věrolomní, bezcitní, nesmiřliví, nemilosrdní, neboť ať poznali ustanovení Boží, že smrti hodni jsou ti, kteří takové věci páší, netoliko je činí, nýbrž i přisvědčují těm, kteří je páší.« Zde jste slyšeli slovy sv. Pavla líčení lidu bez známosti Boha pravé. Domnívají se, že výsledky odpadu budou jiné, když se odpad stane v jinou dobu a v jiné zemi?

Komu má býti poslouženo tou ďábelskou štvánicí proti církvi a Kristu Pánu? Má snad rodina zájem na tom býti zbavena sladkého a lehkého jha Páně? Vezměte člena za členem a ptejte se, komu prospívá odpad od Boha a víry? Má muž snad zájem na tom, aby žena jeho byla zbavena křesťanství a žila pohanským způsobem? Učiní jej šťastnějším? Má snad žena zájem na tom, aby muž byl prost víry Kristovy? Bude jí věrnějším manželem, bude dítkám pečlivějším otcem? Tážu se dále, přejí si rodiče, aby jejich děti byly bez Boha a bez čtvrtého přikázání božího? Doufají, že na nich dočkají se více věčnosti a lásky, když je vzdálí přítele dítek? Proto díím vám: jděte a uče je všechny zachovávatí vše, co nám Pán přikázal, jest to světlo boží, jest to zákon boží, věčný a nezměnitelný.

Vezměte dále členy obce a okresu, jaký mohou míti oni zájem na odpadu od církve Páně. Budou jinoši dorůstávající statněji bojovati proti pokušení mládí, pakli z úst jejich nevychází modlitba, nevejde svátost oltářní, a nepřijde na mysl bázeň boží? Domnívá se snad někdo, že dorost bude ctnostný, kde Božský Mistr nebude slovem pravdy věčně osvětlovat? Proto díím: jdouce a uče všechny své členy sladkému jhu Páně. Obrátme oko své

k jinému poměru lidí. Chtějí služební býti ve službě pánů, kteří nad sebou nikoho neuznávají a sebe za obmezené ve své vůli pokládají? Jsou tací otečtější, jsou více jemnocitní než ti, kdož mají zákonem milovati bližního, jako sebe samého?

Tak bych mohl pokračovati dále a říci, což chtějí občané úředníky, kteří se Boha nebojí a lidí nestydí, abych užil slov sv. evangelia. Jdou rádi učitelé a úředníci do těch měst a obcí, kde všechen nepořádek domovem? Jdouce, učte zachovávat je vše, co přikázal nám Pán, aby se nestali stádem šelem. Říkají, že nahradí to vše vzdělání. Ubozí — nahradí fermež dubové dřevo, nahradí lak železo? Vzdělání bez Boha jest smrtelná zbraň v ruce divocha.

Zeptejme se chudých, kam raději jdou pro almužnu, zda do domů, z nichž zní modlitba, či do domu, kde zaznívá rouhání a oplzlost? Mají tedy chudí zájem na odpadu od církve a boji protináboženském?

Což ti nemocní a trpící budou silnější bez pohledu hluboké a živé víry na Ukřižovaného? Nevím věru, koho bych měl jmenovati mezi těmi, kdož mají zájem na zdivočení srdcí, krom těch, kdo hříchu oddání jsou a nechtí hřích opustit a svědomí své nevěrou opíjí . . .

V životě sv. našich patronů Cyrilla a Methoda vypráví se příběh z jich apoštolátu, který nám ukazuje tuto pravdu názorně nad slunce jasněji. Obyčejně se to jen několika málo slovy v životě jejich odbude. Jest to jich missie mezi národy u Černého moře, kdež zejména žili Chazaři, pravý to postrach všeho okolí pro jich loupeživost, nepokojnost a válcivost. Všechny prostředky násilné selhaly. Vypraven mezi ně sv. Cyrill s bratří svou (r. 861) a učil je vzdělanosti křesťanské, že jsme bratři, že více lidu prospívá vytrvalá práce než válečné tažení, že pluhem lze ze země v pokoji dobýti více statků než mečem, a že větší jest sláva odpuštění bližnímu než jej zabít. Rok pobyl u nich a hle, okolí Chazarů druhdy divokých bylo klidné a bezpečné. Jméno sv. Cyrilla a soudruha bylo slavné, oni byli žádáni na vše strany a tak také zavítali k nám a zde založili naši, dnes již tisíciletou kulturu, již se chlubíme a z níž dosud trávíme. Tak že je Šafařík s úctou jmenuje po Bohu největšími dobrodinci všeho Slovanstva. (Viz starožitnosti jeho.) Což domnívá se snad někdo, že prokáže větší dobrodiní, když Krista Boha ze srdcí vyrve? Ubohý šílenec. Drazí posluchači: žádný národ není pro věky věkův obrácen, nýbrž každé pokolení musí býti odchováno ve svaté víře, má-li její ovoce okoušeti. Nebudete-li drahý odkaz Cyrilla a Methoděje v srdcích Vašich chovati jako převzácný poklad s nebes, ztratíte jej, jako jej ztratili jiní národové a národ pak zdivočí jako zdivočili za francouzské revoluce a dělali sobě rukavice z lidské kůže, a jako zdivočil bolševismem svedený lid na druhdy svaté Rusi a měl nejen statek za společný, ale i ženy, jen pokoj a lásku svatou neměli vůbec. Však toho ducha Kristova musíme sobě vážit a jej pěstovati všichni, nejen kněz, ale i vy v domově, v ho-

vorech vašich a v časopisech, jež předplácíte a čtete, aby vám nebyl uloupen ten nebeský poklad a zdroj vašeho pozemského blaha.

Což má snad říše a vlast naše na tom zájem, aby nekráloval nad srdcem občanů Ukřižovaný Pán? Bude blahobyť větší? Bude chléb proto lacinější a mzda větší? Jest někdo tak prostoduchý a zaostalý, že by takovou věc mu mohl přednést? Bude mít lidstvo vzdělání větší, když si bude ustrojovat víru šilenců, která říká: že není Boha, není soudce a nebude odplaty věčné a nezměnitelné? Bystrá hlava jedna ten stav označila, jako stav, kdy nebude jist člověk ani životem a ctí, ale ani majetkem. Ze státu spořádaného a právního stane se stádo šelem, jež líčil sv. Pavel v listě k Římanům. Toho nás Bože chraň — ale také my se chraňme hříchu.

Dosud jsem se slovem nezmínil o věčnosti. Zdaž přestane Nejsv. Trojice býti všemohoucí a nejvyšší milosrdnou, když řada svedených popírá jsoucnost její? Sv. Tomáš, myslitel světový dříve krásně, že veškeru stvoření nese stopu Trojice boží. Šílenec jakýs ve své zuřivosti vrhl se na lékaře, jež rdousil. Přestal pro domněnku šilencovu býti lékař lékařem? Máme vůli svobodnou od Boha nám danou, a mychom si shromažďovali zásluhy, ale táž vůle nám shromažďuje hříchy... Nemoc duševní jakási se zmocnila našeho lidu, že podlehl heslu danému o odpadu, jako kdys nemoc zvaná za stara: tanec sv. Víta mohl přechétné nemocné. Nemohu se zhodati jiné myšlenky, té totiž, že ona surovost, jevící se v zneuctívání chrámů, soch, v rouhavém mluvení o věcech nejsvětějších jest výplodem u mnohých jakési posedlosti. Drazí, život náš jest krátký a máme velikou práci před sebou: spasiti duši svou. Jak mnozí žijí pro krátký čas a ztrácí nekonečnou věčnost. Touto cestou odpadu jde předně lid náš náboženské zkáze, touto cestou dává po druhé v šanc soudnost rozumovou a snižuje pověst svou, za třetí mravnost svou podkopává, neboť veškerá pravá a pevná mravnost má základ svůj na větech sv. víry boží, která jest jejím kořenem živým a za čtvrté hmotný a časný svůj stav ničí také. Ta pravá osvětlná právě božská činnost pravdy sv. evangelia se ukazuje na národech nepokřtěných, jichž povznesení souvisí s přijetím sv. křtu a pravd božích, jak se ukázalo i na národě našem za času sv. Cyrilla a Metoděje. Co bude následovat po odpadu, každý rozumný vidí, co pro věčnost každého zvláště věřící ví a trne. Pohané staří říkali, že bohové chtějí-li někoho zničit, vloží do hlavy jeho falešné myšlenky. Lidé se svobodně chytí falešných myšlenek a tím se ničí.

Naši povinnosti jest z lásky k Bohu a z lásky k bližnímu i sobě ty sv. pravdy v srdcích svých a svých rodin a obcí živě uchovávat pro vlastní spásu.

Opakuji ta slova, která zpívá církev svatá na Velký pátek: Lide můj, co jsem ti učinil, aneb v čem jsem tě zarmoutil, že jsi odpadem pohoršení dal? Obnovte duše drahé slib křestní, jež jste byli učinili: Věřím v Boha Otce, Stvořitele nebes i země —

věřím v Ježíše Krista, Syna jeho narozeného a ukřižovaného —
věřím v Ducha sv. a svatou církev obecnou všem národům a zemím
a všem dubám Bohem zřízenou.

Buďte, drazí, posilou těm, které bludy a domněnky lidské
oklamali, a církev opustili, aby záhy vrátili se k Srdci Ježíšovu
— a vy jí buďte při tom vůdci a apoštoly, a s vámi bude Kristus
po všechny věky — Amen —.

Fr. Vaněček.

Řeči příležitostné.

Proslov při nastoupení fary.

Program úřadování.

Rozmilí v Kristu! Vystupuji dnes na kazatelnu mezi vámi
po první, abych vás oslovil ve jménu Páně jakožto nový váš pastýř
duchovní a pokračoval ve šlépějích v Pánu zesnulého, zbožného
i šlechetného předchůdce svého. I zdá se mi potřebným, promluvit
i o zámyslech svých mezi vámi.

Především osvědčuji, že jsem knězem Páně; a proto s pomocí
boží chci i veškeré povinnosti kněze oproti Bohu, církvi, panovníku
i osadníkům svým svědomitě plnit. Vás všechny pokorně prosím,
abyste mne důvěrou svou poctivali, a nesnadný úřad můj mi
usnadňovali a oslazovali; a já se své strany vám tuto slibuji, že
se budu vždy o to přičiňovati, abych vám, jak Bůh a svědomí
dovolují, ve všech věcech k službám byl a důvěry vaší si zasluhoval.
Řeklo se mi, že zdejší farnost jest chudá; dobře. Však nebudu
hledati bohatství mezi vámi, a od vás duše zbožné jsou mi
pokladem, bez kterého ničím nejsou statky farní. A aby těch duší,
Bohu věrně oddaných, a u něho jednou neskonale oslavených, bylo
velmi mnoho, o to budeme se tedy spolu přičiňovati.

Jsq tu ve farnosti také zbožnice židů i nekatolíků. Ale jako
ty jejich budovy kamenné klidně podle sebe stojí: tak klidně
přeji si žít i v sousedství s jinověrci. Přeji si tak i s vaší strany,
abychom vyvarovali se všeho, čím bychom jich zbytečně jen po-
drážditi mohli. Jsem si vědom toho, že jsem sice na místo své
povolán, péči míti především »o domácí víry«, jak učí sv. apoštol
národů (Gal. 6, 10; I. Tim. 5, 8); avšak z lásky své nechci vy-
lučovati ani jinověrců v potřebách jejich, pokud možným mi bude.

Cesta k nebi jest obtížná, nebezpečná, plná úskalí. Kdo po-
stupuje do nebezpečných míst, brává s sebou vůdce, jenž by ho
bezpečně k cíli dovedl. Takovým vůdcem pro vás ustanoven jsem
já vám. Ó kéž by se mi to podařilo, abych jednoho každého z vás
uvéstí mohl do náručí svého Spasitele!

Budu vám zajisté dávatí spasitelná pokynutí, jak byste si měli
v životě počínati, abyste po trampotách tohoto slzavého údolí
vešli v radost života budoucího. Budu naučení bobulibá dávatí na
kazatelně, ve škole, ve zповědnici, u lůžka nemocného i umírají-

cího, i v důvěrných rozmluvách. Avšak já mohu toliko ukazovati, co ku blahu věčnému jistě vede; ale nemohu nikoho donucovati, když dal Bůh jednomu každému vůli svobodnou, aby buď zákon jeho věrně plnil, a posléze přijal neskonalou odměnu na věčnosti, anebo aby se přesváté vůli jeho, jako andělé zpyšně, zlovolně protivil a upadl za trest v záhubu hroznou na věky. Proto třeba, aby se jeden každý sám přičiňoval o spasení své, k čemuž předobrotivý Spasitel pomoci své všemožnými způsoby nám nabízí. Dle dnešního evangelia vodnatelného uzdravil, mrtvé křísil, přírodě velel, i život svůj za nás způsobem nejhroznějším obětoval; ba sebe samého za pokrm nebeský nám zanechal. Kdo by mohl tedy jen dost málo pochybovati o tom, že spomocníkem našim v pravdě býti chce?

A toho chci za vás prositi při nejsv. oběti i při svých hodinkách kněžských. I Ducha sv. chci vzývati, aby vás osvěcoval i posvěcoval, by z duší vašich, mi svěřených, nezhylnou mou vinou ani jediná, jako dozrává sv. Pavel v dnešní epištole slovy: »Klekám na kolena svá (a modlím se), k Otci Pána našeho Ježíše Krista, aby vám dal podle bohatství slávy své posilněnou býti skrze Ducha svatého... aby Kristus přebýval skrze víru v srdcích vašich...«

Přicházejte tedy rádi k svému duchovnímu rádcí, poradit se s ním ve všech duchovních záležitostech svých, jsouce ubezpečeni, že naleznete mne vždy ochotného pokud lze pomoci, abychom jednou i pastýř i ovečky, Kristem Pánem jemu svěřené, sešli se ku přeblaženému obcování u »dobrého pastýře« v nebesích na věčnosti. Amen.

Příklady.

Mužem modlitby byl kněz Petr Faben (1./8.). Již v dětském věku modlil se rád a po celý život zůstal věren modlitbě. Vše, co kolem sebe vídal a slychal, pozdvihovalo jej k modlitbě. Často se pohřbíval v modlitbu tou měrou, že býval vnějšmu světu jako mrtev a do vytržení mysli přicházel. Modlitbou rozmáhala se v něm horoucí touha po spáse duší lidských, na modlitbách do-
stával od Boha osvětlení a učil se milovati chudobu, čistotu i poslušnost. Jsa povahou nakloněn k malomyslnosti, docházel na modlitbách síly k podnikání i nejtěžších věcí. Žil v neustálém obcování s anděly a svatými. Obilbil si na počest svatých konati tuto pobožnost: Nejprve vzdával díky Bohu za všeliké milosrdenství, jímž vedl svaté na cestu dokonalosti, a rovněž děkoval P. Marii i strážným andělům za milosti, jichž svatí přímlyvami jejich došli. Potom prosil Boha za všechny věřící, kteří svatým zvláštní počtu vzdávají, a modlil se, aby Bůh popřál nám, bychom životy svatých čím dál tím lépe poznávali, jich následovali a ostatky jejich náležitě uctívali. Byltě nezvratně přesvědčen, že Bůh na přímlyvu svatých jej i celé Tovaryšstvo jeho svou milostí podporovati bude, a zbožná důvěra tato nebyla nikdy zklamána.

(Ekert: Církev vítězná III. 345.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Na svátek sv. Jana Nepom.

Smutné milostivé léto v Čechách.

»Rtové neopatrných bláznivé věci vyprávěti budou; slova pak opatrných na váze vážena budou.«

(EkkI. 21, 28.)

Hod slavný jest dnes pro každého katolíka, ježto slavíme zvláštního hrdinu našich církevních dějin, jenž jest chloubou našeho národa v cizině, ano máme za to, že jest našeho národního dobrého jména patronem, pro své veliké ctnosti, pro své slavné mučednictví a pro svou vzácnou povahu. Podivno jest, že právě proti tomuto světcí rozpoutala se vášnivá štvánice ve vlasti jeho a strhati chce vínek mučednictví jeho. Bláhovci nemoudré věci vypráví, ano i jsoucnost historickou upírají, nic nevážíce, zda něco podobného možno jest. Kde mluví vášně, přestává rozum. Katolíku však jest třeba dobře býti poučenu o sv. Janu Nepom., aby jednak sám pevným byl a opatrným, jednak jiné upevnil před bláhovými rozprávkami nemoudrých lidí. Proto chci krátce předvésti dějiny roku 1393, kdy mučednictví sv. Jana se stalo a sice předvésti chci osoby jednající a jejich povahy, místo a čas děje, jakož i příčiny, z čehož každý moudrý zlatem může vážiti historickou pravdu, čerpanou z dějin našich.

P o j e d n á n í.

Rok 1393 byl létem milostivým, a jak ukrutného děje byl svědkem. Vrcholem celého děje jest událost ze dne 20. března r. 1393 o 9. hod. večer na pražském mostě, kdy tlupa zřizenců krále Václava nesla coš tajemně ukrývaného na Karlův most; byl to pytel, v němž do kozelce svázán ztýraný a pálený vynikající muž Jan Nep. a generální vikář blahé paměti Jana z Jenštejna. V ústech jeho byl roub dřevěný, aby nemohl ničeho mluvit. Za tmy prvního jarního dne vhozen do Vltavy a teprve 18. dubna pochován slavně na hradě pražském, ježto tělo nalezeno pozdě od

rybářů a uloženo zatím v kostele sv. Kříže Většího. To jest mučednická smrt sv. Jana Nep. Nyní se podívejme na osoby děje a příčiny.

Král Václav mezi svými milci měl Hynka Pluha z Rabštejna, ježž chtěl učiniti biskupem, a čekal na smrt opata kladrubského v Plzensku, aby jej povýšil na biskupství. Zde začal prudký hněv králův. Byl už sice před tím často, avšak událost volby opata byla posledním článkem ve vývoji děje.

Opat Racek zemřel na začátku r. 1393 a králi Václavovi naskytovala se tudíž příležitost, aby se s papežem o zřízení nového prestolu biskupského pro jihozápadní Čechy se sídlem v Kladru-bech dorozuměl. Avšak král nespěchal s vyjednáváním v té věci, a proto neměl také arcibiskup příčinu, zdržovati volbu nového opata kladrubského. Mnichové benediktinští jednomyslně zvolili ze středu svého kněze Olena, muže nad míru zkušeného a moudrého, za opata. Volbu tu dle církevních předpisův oznámili arcibiskupu pražskému, kterýž dal skrze generálního vikáře dle obyčeje veřejně ohlásiti lhůtu k námitkám proti volbě této. Když pak se nedostavil žádný odpůrce, udělil generální vikář Jan z Pomuku novému opatu Olenovi dne 10. března 1393 arcibiskupské stvrzení.

Jakmile král Václav o tom zvěděl, zmocnil se ho krutý hněv jak proti arcibiskupovi samému, tak proti rádcům jeho. Přebýváje právě tou dobou na Žebráce ihned se chystal na cestu ku Praze, aby dílo pomsty nejkrutější vykonal. Jelikož arcibiskup tehdež na hradě svém v Roudnici bydlel, uznali Jan z Pomuku a Mikuláš Puchník za dobré, vyhnouti se prvnímu nárazu hněvu královského a z té příčiny uchýlili se z Prahy k arcibiskupovi do Roudnice, což se stalo 15. března.

Král Václav poslal německy psaný hrubý list arcibiskupovi Jenštejnovi, kde mu i utopením hrozí a k sobě obesílá. Na mnohá domlouvání odhodlal se arcibiskup vrátiti se do Prahy 18. března v milostivém roce. Dne 19. března byla umluvena schůzka krále Václava s arcibiskupem Jenštejnem, kde se měla státi dohoda. Ve středu 19. března sešli se radové královští a arcibiskupští, aby ujednali pokoj mezi arcibiskupem a králem. Mezi oběma stranami byla smlouva šťastně ujednána a měla následujícího dne, 20. března, slavně býti stvrzena na osobním sjezdu krále i arcibiskupa. K tomu cíli odebral se král se svým dvorem do kláštera sv. Maří Magdaleny rytířů maltézských blíž mostu jakožto na blízko domu arcibiskupova na Malé straně; před krále předstoupil arcibiskup s radami svými a jiným průvodem.

Arcibiskup kladl na srdce králi, aby nevěřil špatným a nepravdivým řečem, jež mu mnozí proti němu namluvili. Tu však náruživý král pohleděv zlostně na arcibiskupa a rady jeho roztrhl napsanou úmluvu.

Na místo míru král při pohledu na průvod arcibiskupův vzplál hněvem, zapomněl na důstojnost svou i arcibiskupovu a vedl sobě katovsky. Když už krvežíznivost svou byl nasytil, a již nařizoval,

aby všickni čtyři byli utopeni, vzpamatoval se poněkud král; bezpochyby sám na chvíli se zhrozil ukrutného zločinu, jež byl spáchal; i obával se snad, že dvůr papežský by proti němu přísně zakročil, jestliže by zpráva o skutku tom se do Říma dostala. Dal tedy zavolati veřejného notáře a žádal na ubohých ztrýzněných, aby mu slíbili přísahou, že nikomu o svém zajetí a mučení nebudou nic povídati; ano král vynucoval na nich i přísahu takovou, že hodlají budoucně proti arcibiskupovi státi při straně králově. Pod tou výminkou sliboval král, že jim chce darovati život. Václav, probošt míšeňský, a staří rytíř Něpr, aby dalším bolestem ušli, slíbili vše, co na nich žádal nemilosrdný trýznitel; ano i Mikuláš Puchník podrobil se vůli králově. Všichni tři podepsali o tom listinu od veřejného notáře zhotovenou, načež jsou propuštěni na svobodu.

Jediný Jan Nepomucký i v největších mukách tiše trpěl, zůstal nezvratný; on nechťel přísahu od krále vyžadovanou složiti, a proto jej král ještě déle v mučírně ponechal. Nezachovalaf se nám o tom sice jistá pamět, co král mluvil s Janem Nepomuckým, když jej samotného v mučírně zanechal. Jen tolik víme, že zuřivý Václav nemaje dosti na hrozných mukách, jež doposud byl Janovi způsobil, ještě polomrtvého jej k zemi strhl a nohama po něm šlapal. Konečně rozkázal král, aby Jan z Pomuku byl utopen. I vstřčili mu pochopové roub čili dřevo do úst, bezpochyby proto, aby na cestě nemohl nikomu pověděti, co se s ním dělo; ruce jeho nechali svázané na zad, nohy však mu přivázali vzhůru k hlavě a tak jej do kozlíku svázavše z rychty Staroměstské po ulicích vlekli až na most a shodili jej do řeky Vltavy. To se stalo ve čtvrtek dne 20. března 1393 v 9 hodin večer.

O tom faktu není mezi historiky vážnými sporu. Umřel takřka pod rukou královou mučedník úředního tajemství a jak lid náš stále vyprávěl, jako mučedník zpovědního tajemství.

Nyní vizme vlastnosti osob jednajících. Kdo jest král Václav? Muž, s nímž nebydlela jeho manželka, muž, s nímž nebyli spokojeni stavové čeští ani lid, jak svědčí jeho zajetí u Berouna.

Král Václav IV. učinil dne 8. května 1394 výlet do Králova Dvora u Berouna, tam byl od pánů spiklých úkladně přepaden; předložili mu stížnosti, že zanedbává správu zemskou i říši německou, že nátisky činí církvi, vdovám, sirotkům i lidu obecnému. I musel se král jako zajatec poddati pánům, kteří jej na hradě pražském vsadili do bílé věže a pilně jej chovali pod stráží.

Nebyli s ním ani spokojeni v říši římské, kde ho zbavili království římského, jako důvod odůvodňující: »Vlastní rukou i pomocí jiných ctihodné preláty a kněze zabil, utopil, pochoďněmi pátil a hrozným a nelidským způsobem proti právu je usmrtil, což se na římského krále nikterak nesluší činiti.«

Kdo byl Jan Nep., vypráví nám sám arcibiskup, který napsal žalobní spis na Václava IV. papeži a v něm nazývá jej »svatým mučedníkem« r. 1393. Souvěkovec sv. Jana, kaplan Jenštejnův, píše r. 1401: »Ctihodný kněz Jan, generální vikář, milostí boží

stal se mučedníkem; neboť byl pálen, nohama šlapán a posléze utopen; i oslaven jest skvělými zázraky, což poněvadž se nedávno stalo a beztoho celé zemi české známo jest, šífeji nevypisují.«

O povaze a účtě sv. Jana Nep. našel Palacký až v Benátkách doklad v kronice současné (1372—1422): »Mimo jiné rozkázal král Václav, aby ctihodný muž, milý Bohu i lidem, Čechům i Němcům, Jan kněz, arcibiskupa pražského generální vikář, doktor církevního práva, ukrutně mučen, pálen, rozdrápán a utopen byl.«

Opomíjeje ostatní svědectví, musím uvést zprávu o jeho mlčenlivosti zповědní, která sama sebou jest v celé události nejhanebnější skutek Václavův a jistě nejtajnější jeho zločin, o němž tehdy mluviti a psáti jistě bylo spojeno s nebezpečím života. To znamenal Tomáš Ebendorfer, profesor vídeňské university, r. 1433 meškaje v Praze jako legát, jenž důvěrně mnoho zvědětí mohl: »Zповědníka také manželky své Jana, mistra v bobosloví, král Václav rozkázal ve Vltavě utopiti, jak z té příčiny, že prý řekl, že ten jest hoden jména královského, kdo dobře kraluje, tak i proto, že, jak se vypravuje, nechtěl zraditi tajemství zповědi.« Znamenal, co se vůbec pravilo, ježto nebylo možno volně psáti, jako ani dnes nedoví se nikdo o všech skutečích hanebných, které se dály před 40 lety v Mayerlingu, ač měli jsme parlament a svobodu tisku.

Zde máme i důvody smrti dva: veřejný, t. j. potvrzení volby opata, a tajný důvod zvidání tajemství zповědního, při mučednictví, jež král svou vlastní rukou také prováděl, a které Bůh oslavil, a obživeným jazykem zázračně dokázal, co bylo druhým důvodem. Jeden každý z těch důvodů postačí, aby sv. Janu Nep. byl dán titul mučedník tajemství. Proto církev a svět katolický vzdal tomuto našemu hrdinovi úctu nevidanou, kteráž jest a byla úctou našeho národa.

Všechny výroky vzaty jsou z historických děl a líčí nám mučednictví živě před našima očima. Na jedné straně vidíme krále vášnivce, jemuž odpírají stavové právo kralovati, na druhé straně muže, jenž nazýván v roce svého umučení od vlastního arcibiskupa mučedníkem svatým, od lidu slavným obráncem, Němcům i Čechům milý, slavným zázrakem oslaveným, což po celé zemi české tak známo bylo, že o tom ani už šífeji spisovatel kroniky psáti nechtěl, a proto i sám husita, který psal dále kroniku řečenou Pulkavovu, dí: »Pochován jest na hradě pražském u sv. Václava, kdež jméno jeho vytesáno jest na kameni a kříž na témž kameni. Na kterýž kříž i podnes žádný nerad nohama vstoupí.«

Proti těm mnohomluvným tupitelům bláhovým dobře napsal prof. Pekař, že sv. Jan Nep. jest světec, o němž přes 3 století bouřlivých zachovalo se poměrně dosti zpráv.

Drazí, sv. Jan Nep. jest mučedník povinnosti úřední a mlčenlivosti i zповědní. Obé jest světu nenáviděné (kázeň, mlčení, zповěď). Drazí, ctěme sv. našeho oslavence slovem, písní a modlitbou, ctěme jej následováním jej, konáním povinnosti, hájením práva a pravdy sv., i církve své proti každému na cti utrbaní a bezpráví,

a tím také šíříme slávu a čest svého národa, ježto spravedlnost povyšuje národ, ale hřích bídně činí celé národy. Buď nám, svatý Jene, ochráncem naší cti, vzorem v našich povinnostech a bojích. Amen.

Na slavnost Božího Těla.

Eucharistie v životě křesťana.

»Tot' jest chléb, kterýž s nebe sestoupil.« (Jan 6, 10.)

V paprscích slunce chodíme v těchto dnech, slunce, které jest nejnádhernější, nejkrásnější ze všech nebeských těles. Z tohoto slunce vychází záplava světla, které daleko a hluboko svítí v nejskrytější kouty; ono skytá nepřeborný poklad tepla, které všechno proniká. Eucharistie, náš Pán a Spasitel v nejsvětější svátosti oltářní, nazývá se často v duchovním světě právem »sluncem«, jakož řekl Pán k zástupům: »Ját jsem chléb živý, který s nebe sestoupil; bude-li kdo jísti z chleba tohoto, bude živ na věky.« (Jan 6, 51—52.) A právě dnes na slavnost Božího Těla shromáždili jsme se zde, abychom v modlitbách holdovali Kristu Pánu v nejsvětější svátosti. Abychom důstojně dnešní slavnost oslavili, rozjímajme o vlivu eucharistie na život křesťana a zvláště na rodinu.

Možno nám začítí hned dobou, ve které šťastná matka nosí ještě dítě pod srdcem. Jak mnoho dobrého může matka čerpati už v této době z eucharistie pro dobro dítěte. Každá chvilka ztrávená matkou před svatostánkem, každý projev úcty k eucharistii, zvláště pak přijímání nebeského chleba a těla Kristova, nezůstává bez účinku na dítě. O matce Samuelově čteme v Písmě svatém Starého Zákona, že zasvětila svého syna službě Hospodinově dříve než se narodil.

A když dítě se narodí, neše matka svůj poklad tam, kde svátostný Pán sídlí, aby křtem stal se údem církve Kristovy a vstoupil do svatyně svátostného Spasitele. A když čas pokročí, s láskou klade dítě do rukou služebníka oltáře, aby jej přiblížil ke svatostánku.

Plynou dny, měsíce, léta, dítě povyrůstá a když eucharistický Král se ubírá v průvodu o Božím Těle, tu provázejí Ho zvláště družičky v přiměřeném slavnostním rouchu, sypající květiny na cestu. Co se natěšily na tu chvíli, plesají děti, radují se rodiče.

Dítka povyrůstají. Chodí do školy. Sluha Páně, kněz eucharistického Spasitele naučil je znáti božského Přitele dítek, Ježíše Krista. Naučily se modliti »Otče náš«, »Věřím v Boha«, »Desatero božích přikázání«, »Zdravas Maria«, přijaly též svátost pokání, vyznavše se po prvé ze svých hříchů, a přinášejí ze školy radostnou zvěst, že půjdou již brzy po prvé ke stolu Páně a že se již v náboženství na tento památný den připravují. Jak mnoho,

mnoho krásného o lásce Kristově v tajemství eucharistickém vypravují tu děti rodičům po každé náboženské hodině. A rodiče Poslouchají, doplňují, učí se s nimi, takže se zdá, že rodina jest zaměstnána jen nebeskýmihovory. Jak veliký mravní vliv má doba tato na celou rodinu! Rodiče prožívají se svými dětmi znovu dobu svého mládí, obrozují se, obnovují se v úctě a lásce k eucharistii. A když již nadejde dlouho očekávaný den prvního sv. přijímání, tu koná se sice celá slavnost v kostele, avšak začíná se a končí se v rodině, a jest spolu jednou z nejkrásnějších slavností rodinných, která podkládá nový důvod lásky rodičů k dětem, a která odměňuje námahy jejich a vzpružuje jejich další dobré snahy a péči o budoucnost dětí. Jak veliký, jak blahodárny to vliv eucharistie na rodinu!

Dítky dorůstají, stávají se mládenci a pannami. Boj života se rozpoutává, vášně a náruživosti se probouzejí. Kde má jinoch anebo panna čerpati síly a zmužilosti k boji tak velikému? Blahoslavení, kdož často u stolu Páně, před eucharistickým Spasitelem dlí. Brzo jest se rozhodnouti mládenci a panně, chce-li Bohu sloužiti ve svobodě anebo v manželství. Manželství uzavřítí jest skutek dalekosáhlý, jest krok velice vážný. Kde najde duše lidská rádce nejlepšího, rádce nejspolehlivějšího? Zde v eucharistii, zde ve svatostánku sídlí sama Moudrost boží. Kolik duší opět a opět obracelo zraky své ke svátostnému Spasiteli a dostalo se jim světla, rady a poučení.

Na eucharistickém kongresu vyprávěl jeden řečník: »Byl jsem volán k staříckému výminkáři, který nedávno před tím slavil jubileum svého padesátiletého sňatku. Netrpí sice zvláštní nějakou nemocí, avšak cítí se slabým a proto chce se dáti zaopatřiti svatými svátostmi. Mám prý však vzíti s sebou dvě sv. hostie, poněvadž jeho manželka chce se rovněž připraviti na smrt. Byl jsem hluboce dojat, když jsem vstoupil do neveliké světnice a když jsem byl svědkem toho, kterak dva manželé, kteří v lásce, jednotě a svornosti plnili svědomitě to, co před padesáti lety před oltářem si slíbili, kterak dvě tyto, nyní již sestarané a vetché bytosti společně přijímají — snad naposled — Tělo Páně. Asi po třech dnech došla mne zpráva, že dědoušek zemřel, a brzy přišla zpráva druhá, že babička vidouc smrt svého milovaného druhá, byla tak dojata, že asi tři hodiny později klesla na jeho mrtvolu a vydechla duši. Netřeba dodávati, že byli oba současně pohřbeni, že dvě rakve byly nesený v jednom průvodě. Byl to dojemný příklad nezdolné, nehynoucí lásky manželské prýstící z eucharistie.«

Bohužel že tomu nebývá tak vždy. Právě za naší doby často láska po svatbě povážlivě chladne, jednota manželů více a více se uvolňuje. Blaze manželům, kteří často zasedají u stolu eucharistického. Jeť tento nebeský chléb chlebem lásky a jednoty. On bude jim zárukou věčné blaženosti. Amen.

Dr. Ant. Ondroušek.

Neděle druhá po sv. Duchu.

Nehodné sv. přijímání.

(Dle Hunolta.)

»Člověk jeden učinil večeři velikou.«
(Luk. 14, 16.)

Drazí křesťané! Dobře si všimněte, jak plané výmluvy měli ti lidé, o kterých mluví dnešní sv. evangelium. — »Statek jsem koupil,« praví první. — »A proto již nemůžeš přijít?« »Musím vyjít a jej shlédnouti.« — »O příteli, tak se nekupuje! Napřed si přece prohlížíme, co chceme koupiti.« — Druhý pravil: »Patero spřežení volů jsem koupil.« — »Dobrá! A proto již nemůžeš přijít?« — »Jdu, abych je zkusil.« — »To ti nevěřím. Hostina je ohlášena na noc a v noci dobytka nezkoušíme.« — Třetí se vymlouval: »Ženu jsem pojal.« »A proto již nemůžeš přijít?« — Vidíte, kdyby tito lidé chtěli býti upřímnější, řekli by krátce: »My nechceme přijít.«

Drazí křesťané! Touto velikou hostinou, ku které pozval Pán všechny lidi, je sv. přijímání a kolik lidí se této nebeské hostině vyhýbá. Jak mnozí mají pro Pána Ježíše samé výmluvy a jak jsou tyto výmluvy často plané a malicherné a jak zarmucují božského Spasitele. Pro všechno míváme času dosti, jenom pro Pána Ježíše zdá se nám každá chvílka dlouhá.

Ale dnes myslím na jiné lidi, myslím na ty, kteří přistupují ke stolu Páně a kterým bych přece nejraději zavolal do duše: Odejďte! A víte proč? Poněvadž si přicházejí k oltáři pro věčné odsouzení: místo léku dostávají jed a místo života — smrt. — A tážete se, proč? Poněvadž přijímají svatokrádežně, poněvadž přistupují k velebné svátosti s těžkým hříchem ve svém srdci, z kterého se dosud upřímně a kajícně nevyznali. A o tomto hříchu chci k vám dnes promluvit několik upřímných slov.

Ale dříve se obrácím, Pane Ježíši, k tobě! Ty vidíš do duše každému z nás. O božský Spasiteli, je-li tu někdo mezi námi, kdo tě přijímal svatokrádežně, ó, prosím tě, osvět ho v tuto chvíli, aby svůj hřích poznal a jej upřímnou sv. zpovědí napravil.

Nehodné sv. přijímání je tedy brozou urážkou a potupou Pána Ježíše. Velikého hříchu se dopouští ten, kdo se Pánu Bohu rouhá, protože svými slovy Boha zlehčuje, tupí a haní. A přece takový člověk se provinil jenom proti cti boží. Promluvil jsem několik slov, která se Pána Boha samého nijak nedotkla a jeho samého nijak neporanila. Ale, můj dobrý Spasiteli, co dělá ten křesťan, který přistupuje k sv. přijímání s těžkým hříchem ve svém srdci, který tě přijímá svatokrádežně? Ten se provinuje proti tobě samému! Ten se provinuje proti samému tělu a krvi Kristově. Poslyšte, co praví o takovém člověku sv. Pavel: »Kdo ji nehodně tento chléb aneb pije kalich Páně nehodně, ten je vinen tělem a krví Kristovou« (1. Kor. 11, 27) — to znamená:

kdo jde nehodně k sv. přijímání, bude tak souzen a tak trestán, jako kdyby skutečně usmrtil samého Pána Ježíše!

Ó hrozná slova: býti vinen smrtí Pána Ježíše! Když židé nutili římského vladaře, aby odsoudil na smrt Krista Pána, vzal Pilát vodu, umyl si před lidem ruce a pravil: »Nevinen jsem já krví spravedlivého tohoto; vy vizte!« Ale zaslepený lid volal: »Krev jeho na nás a na naše syny!« A tato jejich slova strašně se splnila. Ta prolitá krev Kristova přišla jim draze, tak draze, že nás pojímá hrůza, když o tom jenom čteme. Pohanský vojevůdce Titus přitáhl s velikým vojskem a Jerusalema oblehl. Ve městě nastal takový hlad, že matky usmrcovaly své vlastní děti a jedly je; děti zabíjely své rodiče, aby se jejich masem zachovaly na životě. A to všechno byl teprve počátek utrpení. Když Titus města dobyl, dal tisíce a tisíce židů přibít na kříže, takže pro ně nebylo již ani dřeva. Na milion židů bylo rozprodáno do celého světa za otroky a chrám jerusalemský byl do základů rozbořen.

Tak potrestal Bůh tu prolitou krev Kristovu na židech. A myslíš, křesťane, že ty ujdeš trestající ruce boží, když přijímáš nehodně? Za židy modlil se Kristus Pán na kříži: »Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.« Ale ty, křesťane, víš dobře, co děláš. Ty víš, že v té svaté hostii je přítomen sám Pán Ježíš. Ó proto boj se trestu božího! Hrozně jest upadnouti v ruce Boha živého!

Ale zloba svatokrádežného sv. přijímání jest ještě horší! Draží křesťané! My se díváme s hrůzou na člověka, který hodil kamenem po kříži. A přece co udělal takový člověk? Co je kříž? Kříž jest jenom mrtvým, neživým obrazem Pána Ježíše! Ale ve svatostánku, v té posvěcené hostii je opravdu sám Pán Ježíš, se svým tělem a se svou krví, se svým božstvím a se svým člověčenstvím. A tohoto živého Boha hříšníků znova křížuje. To neříkám já, to praví samo Písmo svaté: »Znova křížují Syna božího!« (Žid. 6, 6.) A to má býti maličkost? To námi neotřese?

V době pronásledování církve kladli pohané často před křesťana na zem kříž a nutili jej, aby kříž pošlapal. A vedle stála již připravená mučidla, kdyby toho učiniti nechtěl. Ale první křesťané nebyli třtinami, které se klátí sem a tam; raději postupovali smrti, než by potupili znamení naší spásy. A mnohý z nich vzal ten kříž do svých rukou, se slzami v očích ho zlíbal a volal: »Proč bych tě měl pošlapati, Pane Ježíši? Ty jsi mi nic neudělal!« Ale co dělá ten, kdo nehodně přijímá velebnou svátost? Hrozná slova praví o něm Písmo svaté: »Šlape samého Syna božího.« (Žid. 10, 29.) A to pro nic a za nic. Proto se nedivme, že svatý Pavel o takovém člověku praví: »Odsouzení sobě jí a pije.«

Ale ještě jinak uráží křesťan Pána Ježíše nehodným sv. přijímáním. Velice bolela božského Spasitele při utrpení zrada Jidášova. Ke všem urážkám a potupám mlčel tehdy Pán Ježíš — ale když přišel Jidáš a když ho polbil, pravil mu Kristus Pán bolestně: »Jidáš, políbením zrazuješ Syna člověka?« (Luk. 22, 48.) Jakoby řekl: »Nemohl jsi mne vydati svým nepřítelům jiným způsobem? Mohl jsi na mne ukázati a říci: To je on. To by

mne tolik nebolelo! Ale políbením zrazuješ Syna člověka? — A co děláš, draží křesťaně, člověk, který přistupuje svatokrádežně ke stolu Páně? Totéž, co učinil Jidáš. Jen se na něho podívejte, jak se blíží se sklopeným zrakem k oltáři, jak spíná svoje ruce, jak zbožně přikleká! A proč to všechno? Chce snad svého Spasitele uctít, chce mu snad projevit svou upřímnou lásku? — Ó ne, pod rouškou lásky, pod klamným zdáním lásky, taktka s polibkem na rtech zrazuje Pána Ježíše! A komu?

Ó křesťane, zachvěj se! Zrazuje Spasitele samému ďáblu! — Nutí Pána Ježíše, aby přebýval v jeho srdci spolu se svým největším nepřítelem — hříchem a ďáblem. Ó duše, tak hluboce potupuješ nehodným přijímáním svého dobrého Ježíše!

A ještě jedna potupa bolela velice božského Spasitele v době jeho hrozného utrpení: myslím onen posměch, který si z něho tropili vojáci. Pismo sv. o tom vypravuje: Tehdy vzali vojáci Pána Ježíše, posadili ho na dvoře Pilátově na kus kamene, přehodili mu přes ramena starý vojenský kabát, dali mu do ruky třtinu a na hlavu korunu z trnů a potom? Ó nebesa, jak jste se na to mohla dívat! Potom před ním klekali na kolena, skláněli před ním své hlavy a volali posměšně: »Zdráv buď, králi židovský! Můj dobrý Ježíši, jak ti bylo v tu chvíli? Tobě, před kterým padají na své tváře andělé a v nejhlubší pokoře volají: »Svatý, svatý, svatý Pán Bůh zástupů!« — A vidíte, draží křesťaně, totéž činí Pánu Ježíši každý, kdo přistupuje s těžkým hříchem ke stolu Páně! Jen se na něho podívejte, jak padá před oltářem na kolena, jak sklání hluboce svou hlavu, jak se bije pokorně v prsa, jak spíná zbožně ruce své, jak uctivě otvírá svá ústa. A přece, můj Bože, není to z úcty, není to z lásky. Všechno je pouze posměch a potupa! On ví, že tě tím velice uráží a přece ti volá, jako kdysi ti vojáci: »Zdráv buď, králi židovský!«

Taková je tedy zloba nehodného sv. přijímání. Co z toho, draží křesťaně, pro nás následuje? Dvě věci. Jdeme-li k sv. přijímání, řídme se radou sv. apoštola Pavla: »Zkoumej každý napřed sám sebe a teprve potom z toho chleba jes.« (I. Kor. 11, 28.) Zpytujme napřed svoje svědomí, abychom nepřijímali sobě odsouzení a trest! A jestli někdo z nás byl již tak nešťastný, že přijímal vel. svátost nehodně a svatokrádežně, o křesťane, smiř se co nejdříve se svým Spasitelem! Pamatuji, že hrozné jest upadnouti v ruce Boha živého! Naprav upřímnou zpovědí, co jsi zavinil a ten dobrý Ježíš odpustí také tobě a bude v nebi radost nad tebou. Amen.

Dr. Jos. Niklík.

Neděle třetí po sv. Duchu.

Škola božského Srdce Páně.

»Učte se ode mne, neboť jsem pokorný srdcem.« (Mat. 11, 29.)

V největším počtu evropských států je dnes zavedena školní povinnost, každé dítě musí několik let navštěvovati obecnou školu, aby si osvojilo nejdůležitější vědomosti. Církev svatá nenamítá nic proti tomu, naopak vždy ze všech sil k tomu hleděla, aby vzdělání, umění a vědy podporovány byly. Proto je to hanebná lež, kterou lze jen n doučkám předkládati, že chce ohlupovati lid. Opak toho jest pravdou: církev založila nejen obecné školy, nýbrž i vysoké školy, university.

Chci však dnes mluvit o jiné škole, které nám je všem třeba, ať jsme mladí nebo staří, bohatí nebo chudí, učený nebo neučený, a tou školou je škola božského Srdce Páně. V této škole učíme se nejpotřebnějšímu a nejdůležitějšímu, totiž jak máme býti zbožní a ctnostní, slovem svatí. Všichni máme toužiti státi se svatými, neboť tak dí náš božský Učitel: »Buďte svatí, jako váš Otec v nebesích svatý jest.« Ovšem v krátkém kázání nemohu vše uvést, čemu se v této škole můžeme přiučiti, chci uvést jen dvě ctnosti, kterým se v této škole naučiti můžeme, a které jsou nám ovšem: velice potřebny.

I.

První hřích, který byl na světě spáchán, byl hřích pýchy; mnozí andělé zpyšněli, jak nám Písmo sv. vypravuje, chtěli býti jako Bůh. I první hřích lidí byl hřích pýchy; zlý duch řekl Evě: »Když budete z tohoto stromu jísti, neumřete, otevrou se vám oči, a budete jako Bůh.« První lidé dali se pýchou zaslepití, neposlechli příkazu božího a tím přpravili pro sebe a všechny své potomky nevýslovné strasti. Ano, v každém hříchu vězí trochu pýchy, ona jest kořenem jiných hříchů; neboť hříšník staví se nad Boha, staví vůli svou výše než vůli boží, nechce se podrobiti zákonu božímu.

Jak potřebna jest tedy všem lidem škola pokory, která jest protivou pýchy. Pokora jest základem, školou svatosti, kde chybí, tam není pravé ctnosti, pravé pobožnosti, pravé svatosti. Nikde se však nemůžeme lépe naučiti této ctnosti než ve škole božského Srdce Páně. Sám tento největší Učitel lidstva praví k nám: »Učte se ode mne, neboť jsem pokorný srdcem.«

1. Tato pokora ukazuje se nejprve v srdci. Záleží v tom, že se člověk s veškerou uctivostí úplně Bohu podrobuje. Pokorný sám nehledá slávy své, nýbrž ve všem hledá oslavu boží. Odumřel sobě a žije Bohu, Bůh zaměstnává jeho myšlenky a žádosti. Ve všem je Bůh pohnutkou a cílem, ať podniká cokoli, neboť uznává, že Bůh je vší slávy hoden. Taká pokora zdobila Srdce Páně od

narození až do smrti. To potvrzují slova jeho: »Nevyhledávám slávy své.« (Jan 8, 50.) To potvrzuje celý život jeho, který krátkými slovy naznačil sv. Pavel (Filip. 2, 8): »Pokořil sebe a byl poslušen k smrti, ano, k smrti kříže.«

Jsi ty také tak pokorný? Uznáváš svou odvislost od Boha? Máš vždy čest a chválu boží na mysli? Či vyhledáváš slávu svoji, úctu u lidí? V tom případě jsi se ještě nenaučil ve škole božského Srdce Páně ctností, pokře, neboť srdce tvé podobá se málo Srdci jeho.

2. Pravá pokora, která v srdci je skryta, jeví se na venek řečí. »Z plnosti srdce ústa mluví,« praví sám Učitel náš Ježíš Kristus. (Mat. 12, 34.) Slovy jevila se také pokora jeho. Sam pravi: »Jestliže sám sebe oslavuji, má sláva ničím není.« (Jan 8, 54.) Mluvil vždy jen o cti a slávě jeho Otce a to takovými výrazy a tak krásnými slovy, že apoštolé plni obdivu při poslední večeři pravili: »Pane, ukaž nám Otce, a postačí nám.« (Jan 14, 8.)

Pozorují lidé, s kterými obcuješ, že myslíš na Boha a že jeho slávu vyhledáváš? Či mluvíš spíše samolibě o sobě, o svých vlohách, pracích a výsledcích? Mluvíš pohrdlivě o jiných? Myslíš pak, že jsi v pravdě pokorný? Ptej se jiných, co o tobě smýšlí. Řeknou snad: »Řeč tvá tě známa činí.« (Mat. 26, 73) t. j. řeči tvé dokazují, že jsi samolibý a pyšný.

3. Pokora Srdce Páně ukazovala se dále také skutky. Celý jeho život bylo pokoření. Dobrovolně se mu podrobil, aby opět Otcí svému slávu zjednal, aby zadostučinil za hříchy naší pýchy a aby nás povzbudil k pokoře. V chlévě se narodil, po třicet let žije v ústraní, po tři leta svého veřejného života dovoluje svým pomlouvačům nazývati ho podvodníkem. A smrt jeho? Na kříži potupném umírá mezi dvěma lotry, tak bije posledně Srdce jeho. S jakým oprávněním volá proto Pán k nám: »Učte se ode mne, neboť jsem pokorný srdcem.« My lidé všichni stůněme pýchou. Jeden se pyšní svým majetkem, druhý svými vědomostmi, třetí svými vlohami, jiný svým jménem, mnozí svou krásou, ano mnozí i svou nábožností. Všichni ti potřebují pokory, jinak se jim brány nebeské neotevrou. V Římě žila kdysi panna, o které se říkalo, že je svěťice, život její byl bez úhony, mravy její byly čisté, její dobrotivost byla po celém městě známa. V jedné schůzi všichni o ní jako o svěťici mluvili. Jen jeden kněz nesúčastnil se její pochvaly, nýbrž děl: »Dokud nevím, že jest pokorná, nedám nic na všechny jiné ctnosti.« Srovnávejme proto také své srdce s pokorným Srdcem Páně, hledejme, zdali i u nás nebují koukol pýchy, vytrhejme nemilosrdně pýchu ze svého srdce, modleme se i my denně: »Ježíši tichý a pokorný srdcem, učiň srdce naše podle srdce svého.«

II.

Otevřeme-li oči a pozorujeme nynější dobu a nynější lidi, shledáme zvláště jedno zlo na všech místech, ve všech stavech, ve všech třídách, je to duch neposlušnosti, vzpoury. Děti nechť

již poslouchati rodičů, podřízení nedbají rozkazů svých představených, brojí proti světské i duchovní vrchnosti. Kdo dovede hodně na představené zlořečiti, probleskuje se za statečného člověka. — A přece jest poslušnosti třeba pro lidskou společnost jako ve zdejšího chleba. Když se odstraní poslušnost, uvolní se pouta, která lidskou společnost udržují; kde není poslušnosti, není jednoty, tam také není žádné blahodárné působnosti a činnosti.

Odkud však pochází tato všeobecná neposlušnost? Proč se nechťí lidé podrobiti svým představeným? Poněvadž lidé přestali poslouchati Boha. Kdo však Boha neposlouchá, bude-liž lidi poslouchati? Kdo přikázání boží lehkomyšlně přestupuje, zdaž bude svědomitě plniti zákony lidské? Ve škole božského Srdce Páně můžeme se všichni učit poslušnosti,

1. a to nejprve poslušnosti k Bohu. Poslušnost jest prvním ovocem pokory. Kristus jest pokorný srdcem. Ujišťuje nás, že nalézá potěšení v povznášejícím vědomí, že koná vůli Otce svého nebeského: »Můj pokrm jest, abych činil vůli toho, který mne poslal.« (Jan 4, 34.) Vyznává, že vždy a všude se podrobuje jeho vůli: »Činím vždy, co mu jest milo.« (Jan 8, 29.) Jeho poslušnost jest dokonalá, poněvadž pohnutka k ní jest dokonalá; činí vůli Otce svého, poněvadž jest to vůle jeho. Proto nedovede ani největší odpor přirozenosti odvrátiti ho od vyplnění této vůle. »Otcě, možno-li, odejmi tento kalich ode mne, ale ne má, nýbrž tvá vůle se staň!« (Luk. 22, 42.)

Jak krásný to příklad poslušnosti pro nás? Snažili jsme se následovati ho? Zdaliž jsem i já si vzal vůli boží za pravidlo svého jednání? Zdaliž jsem se i ve strastech podroboval vůli boží? Poslouchal jsem v ducha viry a lásky?

2. Ve škole božského Srdce Páně učíme se poslušnosti k rodičům. »Byl jim poddán.« Tato krátká slova obsahují celý život Páně od dvanáctého do třicátého roku. Ale jak? Bůh je svým tvorům poddán? Jak se to srovnává s jeho mocí nade všemi tvory? Poslouchá jako člověk, poddán je Panně Marii a sv. Josefu nikoli v božské, nýbrž v lidské přirozenosti a poslouchá je, poněvadž je to vůle Otce nebeského.

Tu vidíte pravý vzor poslušnosti, je to vůle boží, která prikazuje: »Čť otce svého i matku svou!«

3. Ve škole božského Srdce Páně učíme se také poslušnosti vůči svým představeným ať duchovním ať světským.

Představitel duchovní vrchnosti, velekněz Kaifáš, se ho ptá, zdali je Syn boží, a Kristus poslouchá a vydává svědectví pravdě. Představitel světské hodnosti, Pontský Pilát, odsuzuje ho k smrti kříže, a on se podrobuje bez reptání. Tak mohl apoštol o něm napsati: »Byl poslušen až k smrti a to k smrti kříže.« A proč byl poslušen i svých představených? I v tom se podrobil vůli boží.

Tak nám dává příklad poslouchati i své představené. Máme v nich viděti po příkladu Pána Ježíše zástupce boží a poslouchati je pro Boha. Tak jsme vlastně poddáni jen Bohu. Taková po-

slušnost sluší člověku, čím se neponižuje, nýbrž povyšuje a zušlechťuje, neboť nic není vznešenějšího než když se člověk vždy a ve všem Bohu podrobuje. V tomto duchu poslouchajte své představené. Tak bude tvá poslušnost podobná poslušnosti Pána Ježíše, tak bude jednak ochotná, stálá a obecná, jednak i bohatá na zásluhy před Bohem.

Choďme proto rádi do školy božského Srdce Páně, tam se naučíme veškerým potřebným věcem, zvláště pokoře a poslušnosti. Bude to nejen k našemu prospěchu i ke zdaru společnosti lidské, nýbrž i ke cti a chvále boží. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý.

Neděle čtvrtá po sv. Duchu.

Různost mínění a jednota víry.

«Vstoupiv pak na jednu z lodí, kteráž byla Šimonova, prosil ho, aby od země odvezl maličko. A sedě učil z lodičky zástupy.»
(Luk. 5, 3.)

Není to jen vedlejší věcí, že evangelista praví, že učil Pán zástupy z lodičky Petrovy. Tak jest i dnes. Kristus Pán přišel na svět, aby učil věčným pravdám spásy. V přijetí jich jest skryt život věčný, v odmítnutí věčná smrt. Apoštoly učinil rybáři lidí, rozeslal je do celého světa, ježto pravda jest táž v Evropě jako v Asii, táž v prvním století jako v dvacátém. Ona se nemůže měniti k vůli pohodlí lidí. Že mezi Vídní a Prahou jest jen jedna nejbližší vzdálenost, že celek jest větší než polovice a pod. jest pravdivo v Čechách jako v Americe. Když Kristus Pán zřídil království pravdy pro celý svět, chtěl, aby ji všichni přijali a sice celou, pro tuto pravdu loviti ustanovil svou církev a apoštoly. Jest to veliký úkol při té naší povaze lidské, která se tolik od sebe různí, takřka v ničem se nesrovnává, a ve věcech spásy má a musí přijmouti pravdy Páně bez výminky a bez ohledu na různá mínění lidská: z lodičky Petrovy musí slyšet hlas Páně. Proto chci dnes ukázati vám, že ve věcech víry není nám dána volnost smýšlení, ale že jsme povinni jíti za hlasem církve a veškeré smyšlenky opustiti a jíti za lodičkou Kristovou, kterou poznáváme dle Petra, poněvadž ji zvolil a Petra ustanovil.

Jak jest to těžká úloha, o tom v díle I., jak jest jednota s učením Kristovým nutna, o tom v díle II.

I.

Uvažme, jak se názory lidské různí. Každý hlásá svůj názor světový, jak jest ta oblíbená fráze nové doby a nového šílenství. Máme sice všichni jeden rozum a jedny smysly a přece se různě zrcadlí jedna a táž věc v něm. Mluvme zcela pochopitelně.

1. Slunce a měsíc jeví se oku našemu skoro stejně veliké, když na ně zíráme okem svým. Usoudíme, že jsou stejně veliká

to tělesa ; však jaký omyl to. Zdá se nám, že jsou stejně od nás vzdáleny, ale zatím slunce jest deset milionů mil vzdáleno, kdežto měsíc toliko deset tisíc mil. Různý názor, ježto jest nestejné vzdělání, ale jenom jedna pravda.

2. Dívám-li se na hůl ležící na trávniku, jest přímá, dám-li ji do vody, jest zdánliv zlomená. Okolnosti to změnily. Zdravému oku se jeví den jasně, kdežto slabému zraku se jeví temně. Tak se přesvědčí každý z lidí, že následkem různých okolností a vlastností se jeví duši lidské tatáž jedna pravda různě, ale jedna jest proto pravda a druhý názor jest klam. Proto tolik rozporů a názorů mezi lidmi, že naše okolnosti, v nichž žijeme, jsou různé.

3. U poroty sedí 12 porotců a slyší líčiti jeden příběh. A když jdou dáti svůj úsudek, nemohou se srovnati. Některému se jeví věc jasná a druhému nejasná, třetímu jest pochybná, ale jedna jest pravda pro všech 12 porotců.

4. Vezměme obec a dejme jim jednu otázku o obecním hospodářství; jaký bude názor u jednotlivých? Když přijdou volby, jaká se ukazuje různost názorů, a každý tvrdí, že jest správný. Jaká tu různost názorů politických. Jest to tak různé nazírání jako když různí lidé se dívají na oblohu nebeskou a o ni usuzují. Kolik hlav, tolik smyslů — stalo se příslovečným. Jest to vyplnění slov Písma sv.: Bůh dal svět hádání jejich. Není na světě věci, o níž by byl jeden a týž názor, každý soudí jinak. To vidíme stvrzeno v každé rodině, v každé obci, zemi a ř.š. Zůstal jsem déle u této všeobecně uznané zkušenosti, aby pak vynikla ta obtíž zachovati a přijati jednu a tutéž pravdu sv. víry. Naše různé smysly, naše výchova, naše Bohem darovaná hřivna rozumu, naše přemáhání vášně, naše četba a společnost, naše touha po poznání pravdy a podobné, to vše se jeví pak v různosti názoru, ač pravda jest toliko jedna. My musíme milovati dceru nebes, pravdu boží, a ničím se nedati másti. Z různých lodiček kolísavých a plovoucích po hladině veřejného mínění zaznívá různý hlas učení, ale z jedné lodičky zní hlas Páně, to jest z lodičky Petrovy, který zve všechny národy a všechny země všech dob a řečí. To jest předmětem dílu druhého.

II.

Jak různé jest smýšlení o všech věcech, ve věcech nadpřirozených máme jen jednu pravdu dovolenu dle slov Páně a dle modlitby a ustanovení Páně. O Nejsvětější Trojici, o božství Páně, o duši lidské, o církvi boží, o svátostech máme dle vůle boží jen jeden názor, jen jedno učení a jednu víru bez rozdílu věku: ať starý ať mladý, bez rozdílu vzdělání: ať učený ať černoch v Africe, jeden jest předmět víry společný: jeden Pán a Otec všech, jedna jest víra a jeden křest. Pravda se nerůzní, ale lež jest jako chameleon, který hraje všechny barvy na slunci. Pravda Páně trvá na věky ve všech národech a stavech a není odchylky. 2000 let stejně učí církev Páně.

1. Pán se nazývá výslovně a zřejmě Pravdou, a chce, abychom byli jedno s ním. »Učte je zachovávatí všechno,« jak důležitý rozkaz. »Slova má nepominou,« jaká výstraha. »Bude jeden ovčínec a jeden pastýř,« jaká radost pro nás.

2. K tomu cíli ustanovil prostředek tak jednoduchý a neklamný, že každému jest pochopitelný, kdož dobrou vůli má. Ten prostředek jest církev sv., jejíž obrazem byla ta lodička Petrova, z níž učil Pán. Církev Páně jest řízena jednou hlavou ve všech věcech víry a mravů. Všichni věřící visí od úst kněze, ale tisíce kněží zase visí učením svým na biskupech svých, ale ani biskupové nejsou nezávislí, nýbrž visí na ústech náměstka Kristova na zemi. Tak jsme my všichni ve spojení s hlavou církve ve věcech víry a mravů. Věřící s knězem pravověrným, poslušný kněz s biskupem a věrný biskup s papežem. To jest ta jednota, za níž se modlil Pán. Tato jednota sv. víry byla předmětem modlitby Páně: v modlitbě velekněžské po poslední večeři, pln svaté lásky dí: »Otče svatý, zachovej je ve svém jménu, které jsi mi dal, aby byli jedno, jakož i my.« Sv. Lukáš nám líčí modlitbu Páně za Petra: »Šimone, Šimone, hle satan vyžádal si vás, aby vás tříbil, jako pšenici, ale já jsem prosil za tebe, aby nepřestala víra tvá, a ty někdy obrátě potvrzuj bratry své.« Jako pšenice se čistí od plevy, tak se pokušením ďáblovým čistí věřící od odpadlíků. — Šťastní, kdož při tom pokušení vytrvali.

3. Každého roku čtou se slova Páně: »Kdo není se mnou, proti mně jest« a tolikrát slýcháte slova Páně: »Kdo vás slyší, mne slyší, a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá,« věru jest nevysvětlitelno, že se najdou lidé, kteří nejdou s církví, nejdou s náměstkem Páně, ale jdou s odpadlíkem. Oddělují se od církve jako neposlušné dítky. Při veškeré nesjednocenosti lidské povahy vidíte vzácnou jednotu katol. církve, jež jedno učení má, jedny svátosti užívá, tatáž příkázání zachovává a jednu viditelnou hlavu v svém sv. Otci v Římě má. Ať vystoupí sektáři, ať ukáží nám jednotu svou, a vidíme, jak nesjednocení jsou krom nenávisti k sv. církvi. Zde v Čechách jsme měli již mnohokrát náboženské rozkoly, ale vždy blud měl tvář různou: církev sv. stejnou. Blud zašel, církev vytrvala. V 30leté válce zde různé sekty se zabíjely, jako dnes. Na zámku Štěkná v jižních Čechách (vypráví P. Svoboda ve své knize o Mariánské družině) shromáždila hraběnka zástupce různých sekt k sobě a vyptávala se na jich učení. Kolik uznávají svátostí, co věří o Panně Marii, o nejsv. svátosti oltářní a pod. Odpovědi byly různé. Zavolala katolíky a ptala se jich na učení jejich a odpověď zněla vždy stejně. Z toho správně usuzovala, že pravda jest v církvi, v sektách však blud.

Něco podobného vypráví o sobě znamenitý konvertita náš Mons. Benson, syn anglikánského arcibiskupa v Londýně, který modlitbou a studiem vrátil se do církve sv., ano na kněze dal se vysvětit a v okolí Londýna kázal o sv. církvi sektářům tamějším a užíval zvláštního důkazu o církvi sv., říkal: »Když jsem studoval v Oxfordě, bývalo v jedné posluchárně 7 vyznání různých

věr, když jsem studoval v Římě, bývalo přítomno sedm národů a všichni byli jedné víry.« Ano. Blud se různí, protože jest dílem lidským, sv. víra zůstává nezměněna a nezměnitelná, protože jest dílem božím.

Ta jednota ducha to jest, co žádá od nás Kristus Pán, to jest touha jeho božského Srdce, a každý, kdož miluje Pána, netrhá jednotu církve. Už sv. Augustin proti sektářům a bludařům své doby ve 4. století hlásal: *Non habet charitatem, qui dividit unitatem*, t. j. nemá lásku, kdo nemá jednoty pásku. Kdo zakládá si nové církve vedle církve Páně, ten nemá lásky boží v sobě. — Tot hrozná slovo pro všechny milovníky nových odpadů. Jak smutný obraz skytají ty sekty v Čechách dnes, kdo jest jejich hlava a jaká jest, jaké jejich učení a svátosti. Jak vděční musíme býti, že jsme v církvi Páně, jsme v bezpečí před bludem, jsme na cestě pravé ku světlu věčnému. Veď nás, Srdce Páně, abychom vždy zůstali věrnými dítkami Páně, a nikdy netrhali jednotu sv. církve a víry. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle pátá po sv. Duchu.

Neuved' nás v pokušení.

»Nebude-li hojnější spravedlnost vaše nežli zákonníků a fariseů, nevejdete do království nebeského« (Mat. 5, 20), praví Kristus Pán sv. apoštolům. Hojnější spravedlnost žádá Pán Ježíš od svých učedníků, nežli od vyznavačů Starého Zákona. »Slyšeli jste, že řečeno jest starým: Nezapíjej! Pakli by kdo zabil, hoden bude soudu. Ale já pravím vám, že každý, kdo se hněvá na bratra svého, hoden bude soudu.« Více od vás žádám, nežli od zákonníků a fariseů a všech židů, žádám, abyste se nehněvali na svého bližního, neboť z hněvu pochází nevole, utrhaní, nenávisť, nepřátelství, zabítí a vražda. Odklidte hněv, nebude těchto hříchů; odklidte pokušení — kořen a hřích zmizí. Chcete-li zlo vyvrátiti, vytrhněte nejprve kořen jeho.

* * *

Život náš na zemi je stálý boj proti pokušení, t. j. proti svádění ke zlému. Tisíce neviditelná pouta strhují naši mysl z čistých výšin ctnosti v propast hříchu a nepravosti. Svádí nás tělo, t. j. hříšné jeho žádosti tu k nestřídmosti, tu k lenosti, tu zase ku klamně rozkoši skutků nečistých, k nemravnosti. Svádí nás svět t. j. zlí lidé, kteří řečmi, tiskem, zlým příkladem hledí nás odvésti s cesty božích přikázání na bludné stezky nedovolených činů. Svádí nás ďábel, který duši naši chce zlákat k pýše a neposlušnosti, jak Písmo sv. o osudu našich prarodičů nám líčí. Jejich práce stále se v nás opakuje. Proti těmto třem zdrojům pokušení, těm nepřátelům našeho spasení stále jest nám bojovati, jak vyjadřují to slova modlitby k andělu strážnému: »Tělo, svět, ďábla přemáhám.«

Křestane, chceš-li oheň uhasiti, bude třeba, abys nejen do plamenů vodu lil, ale abys také zárodek ohně, uhlí řezavé a dřevo doutnající uhasil. Chceš-li les vymýtiti a půdu v pole proměnit, nepostačí jen kmeny poraziti, nýbrž třeba pařezy a kořeny vykopati a půdu plevle zbaviti. Podobně nepostačuje, chceš-li se hříchů chrániti a spravedlivým býti, abys jen toho neb onoho hříchu se vystříhal, třeba bude, abys i kořen vymítit, z něhož hřích povstává a se rodí. Praví sv. Bernard: »Jestli nepravosti jen přifízneš a kořene jejich nevypleníš, věř, že dvojnásobnou silou vypučí a porostou.«

Za času sv. Jana Křt. celá krajina galilejská churavěla mnohými nepravostmi. Aby krajinu tu vyléčil, sv. Jan přiložil sekeru ke kořenům. Král Herodes dával pohoršení všem poddaným svým obcováním s Herodiadou, manželkou bratrovou, a tento pohoršlivý život byl příčinou, že jeho dvořané i poddaní podobným nepravostem se oddávali. Aby je vykořenil, přiložil Jan sekeru ke kořenům, přistoupil ku králi Herodesovi a pravil mu: »Nesiuš tobě msti manželky bratra tvého« — soudě, že zřekne-li se král pohoršlivého života, i poddaní podobného života zanechají.

»Chceme-li hřích vyplniti, z kořene jej vyvrátiti musíme; nebo zůstane-li kořen, znova potom vyrůstá.« (Sv. Ninus.)

Praví Kristus Pán (Mat. 5, 29—30): »Jestliže pak oko tvé pravé tě pohoršuje, vylup je a vrz od sebe; neboť užitečnější je tobě, aby zahynul jeden úd tvůj, než aby celé tělo tvé uvrženo bylo do pekelného ohně. A jestli ruka tvá pravá pohoršuje tě, utni ji a vrz od sebe; neboť užitečnější jest tobě, aby zahynul jeden úd tvůj, než aby všechno tělo tvé uvrženo bylo do pekelného ohně.«

Kristus Pán nepraví: Jestliže tě pohoršuje oko tvé, zavři je, ale praví: vylup je. Křestane, nestačí pouze říci: chci se hříchu zdržovati, ty musíš i nebezpečství i příležitosti ke hříchu se vystříhati, hříšné návyky odložit, zlé žádosti ze srdce vyhostiti, zkrátka ty musíš hřích z kořene vyplniti. »Kdo do nebezpečství se vydává, zahyne v něm,« praví přísloví. Kdo hledá špatnou společnost, ať lidí či knih, kdo přilíší hovořit tělu svému, zda sám se dobrovolně nevystavuje střelám svých nepřátel?

Anglický spisovatel Swift napsal roztomilou knihu pro mládež: »Gulliverovy cesty«. V ní líčí obra, který cestuje neznámými zeměmi. Vše se diví jeho postavě a ohromné síle, vše prchá před ním, když rozpřáhne své paže. Konečně obr přijde i do země trpaslíků a hle, co se mu nestalo mezi obvykle vyrostlými lidmi, přihodí se mu v zemi pidimužkův. I ti sice před ním z počátku prchají, ale jakmile usnul, vrací se tiše zpět k němu a potichu opředou ho tolika nitěmi, že Gulliver octne se v zajetí jejich. Tak jest i s našimi chybami a návyky. Jsou jako ti trpasličí maličci z počátku, ale běda, nestojíme-li v čas na stráži. Staneme se jejich otroky a ony našimi pány. Proto pozor! Budme ostražiti a pak zůstaneme svobodnými a silnými. Zlým zvykům odpírejme hned v zárodku a zvítězíme i v pokušeních.

Uvádí Bůh někoho v pokušení? Nikoli. On přímo nevydává nikoho v nebezpečí hříchů, na nikoho nevysílá pokušení. Neboť kdyby tak činil, byl by sám příčinou našich poklesků; ale to odporuje jeho svatosti a dobrotivosti. Bůh pouze pokušení dopouští t. j. dovoluje našim nepřítelům, aby nás pokoušeli, jako kdysi svolil, jak Písmo sv. vypravuje, i zlému duchu, aby spravedlivého Joba navštívil těžkými zkouškami. Jest zajisté v jeho všemohoucnosti, že by mohl všechna pokušení se světa odstraniti, tak jako jich není již v říši jeho slávy, v sídle jeho vyvolených. Ale Bůh dopouští, abychom byli ke hříchu pokoušeni z důležitých a nejvýše moudrých důvodů.

Dopouští pokušení, aby nás uchoval v pokoře a bdělosti. Chce, abychom měli stále na paměti, že jsme všichni slabi a ke hříchům nakloněni a nespoleháni na vlastní sílu svoji. Vzpomeňme na sebevědomá slova Petrova při poslední večeři: »Pane, kdyby tě všichni opustili, já tě neopustím, já s tebou i do žaláře i na smrt půjdu.« A Spasitel mu odpovídá: »Ještě této noci, prve než kohout dvakrát zazpívá, třikráte mne zapřeš.« A stalo se tak. Kde bylo potom ono pyšné sebevědomí a chlubná statečnost Petrova? Kdo stojíš a neklesáš, věz, že není to silou tvojí, nýbrž milostí boží. A klesl-li bližní tvůj dnes, nebuď jeho soudcem. Snad zítra, Bůh-li ti nedá síly, klesneš hlouběji než on.

Jiný důvod, pro který Bůh na nás dopouští pokušení, jest, aby nás tím hojněji odměnil, když všeliké pokušení přemůžeme. Pokušení v našem duchovním životě jsou jako bitvy na výpravě válečné. Jenom ten zaslouží odměny, kdo bojoval a zvítězil. Bez vítězství není odměny a vítězství není bez boje. Vzpomeňme na Ježíše Krista na poušti. I on dopouští, aby byl pokoušen. Když pokušení přemohl, odstupuje ďábel a přicházejí andělé a klanějí se mu. A tak i nám svět se svými pokušeními jest vlastně jako bojiště, na němž svoji sílu, vytrvalost, trpělivost máme osvědčiti. »Blahoslavený muž, který snáší i přemáhá pokušení, neboť když zkušén bude, vezme korunu spravedlnosti.« (Jak. 1, 12)

Křesťane, lekáš se bojů? Zda nestal jsi se bojovníkem Kristovým ve sv. biřmování? Čneš zahoditi zbraně, kterými pokušení přemůžeš: modlitbu, milost boží, sílu, ctnosti, přijímání svatých svátostí? Jen vytrvej v boji a bojuj statečně! Čím prudší boj, tím větší vítězství a hojnější odměna. Važ si milosti a ochrany boží a v ni spolehej. S ní přemůžeš každé pokušení, jež Bůh na tě sesílá. (Kříž roč. XV.)

Je-li povrch země sněhem pokryt, pak nalézáme na venkově za každým krokem zaječtí stopy ve sněhu. Zajíců samých obyečné není viděti, jen kdo zvlášt hlídá a na ně číhá, může jich pozorovati. U nás lidí je tomu také tak. Všecko, co činíme, tvoří stopy, jež Bůh dokonale vidí a pozoruje. Náš celý život zde na zemi objeví se po smrti jako šíré, prostranné sněhové pole, jež plné bude stop, které naše myšlenky, slova a skutky v tomto sněhovém poli zanechaly. Bůh bude nám pak moci prstem zřetelně ukázati, jak jsme zde žili, kam naše cesty směřovaly. Zajíc

nenmyslí na to, že jejich stopy ve sněhu zůstávají. My budme však opatrnější a rozumnější a žijme tak, aby nám to neškodilo, bude-li Bůh naše stopy sledovati.

Jela jsem francouzskou a italskou Rivierou, vypravuje spisovatelka E. H. (Sv. Vojtěch 1917.) Jak těšila jsem se na moře a nyní prostíralo se v celé nádheře a velkoleposti před mými zraky. Krásná, modrá, nedozírná hladina, čím dále od břehu, tím temnější, místy do zelena se měnící, zčeřena jemnými vlnkami, v dálce s modrou oblohou se vroubíci. Jižní slunce ztápí a láme paprsky své ve vlnách, dodává jim stříbrného lesku a shlíží se v ohromné té lesklé ploše, jako v nádherném velikém zrcadle. Úchvatný to pohled. A ta h'oubka tajemná.... Však když chceme naznačiti velikost něčeho, přirovnáme to k moři. A mne v té chvíli, když hleděla jsem na moře sluncem ozáfené, napadlo mně — nekonečné, nezměrné moře milosrdenství božího. Milosrdenství boží je moře tajemné, hluboké, jehož nechápeme, nepoznáváme, jehož velikost změřiti nedovedeme. Jako Bůh je nekonečný, neobsáhlý, tak i milosrdenství jeho. Tu a tam zasvítlí paprsek milosti, osvítlí náš slabý rozum a my žasneme a voláme se sv. Pavlem: »Ó hlubokosti bohatství, moudrosti a vědomosti boží.«

A nepodobá-li se moře také životu našemu? Nyní klidné, tiché, radost se naň díváti, však co nebezpečí v sobě tají. Stačí, aby zadul vítr, a moře s hukotem se bouří, vlny se zdvihají a pak běda... I život náš plyne často tiše, klidně, jsme spokojeni, sloužíme snad Bohu, a zlaté, drahé slunko milosti boží odráží se v klidné hladině duše naší. Však zaduje vítr — dost malá příležitost, snad pohled jen, slovo — a veta po klidu. V duši bouře, vlny náruživostí se zdvihají a pak běda, běda. Kdo utiší ty vlny rozbouřené, kdo vrátí klid a pokoj duši? Jedině ten, jenž může každou bouři utiшит, jehož větrové i moře poslouchají, k němuž i apoštolové volali v úzkosti své: »Pane, zachovej nás, hyneme.« Tak volejme i my, když vlny duše naší se začnou čepiti a Pán, jenž vládne nebem, zemí i mořem, pokyne a nastane utišení a vládne zase v duších našich. Amen.

Fr. Cech.

Neděle šestá po sv. Duchu.

O šetrnosti.

»I padli a nasyceni jsou a sebrali, což pozůstalo drobtů, sedm košů.«

(Mar. 8, 8.)

Anglický spisovatel Emerson vypravuje: Kterýsi zámožný kupec v Bostonu vyplisnil jednou v jeho přítomnosti zle písaře, že upotřebuje celých oplatek místo polovice k zalepení dopisů. V zápětí předložili mu subskripční listinu k dobročinnému nějakému účelu a jaké bylo překvapení sběratelovo, když kupec upsal 100 liber (2500 kor) Nemohl se zdržeti, aby nevyjádřil svůj údiv nad tím, jak člověk, který tolik šetřil oplatky, věnuje takovou

sumu na dobročinné účely; kupec však odpovéděl: »Jenom proto, že jsem spofil na půlkách oplátek, mohu nyní upsati 100 liber. (Swelt Marden: Veselou myslí dobudeš světa.) Obchodník chtěl říci: Že jsem byl šetrný, mohu nyní býti dobročinný. Šetrnost či spofivost má nesmírný blahodárný význam pro tělo i duši člověka.

»V tom je tajemná moc šetrnosti« (díl spisovatel Marden), »že tam, kde je domovem, znásobují se bochníky chleba, že z mála stává se mnoho, ba že z ničeho nebo aspoň skoro z ničeho tak jako zázrakem stává se něco. Šetrnost nepřichází však z pravidla sama. Druží se k ní předvídavost a pořádku milovnost, rozvaha a vypočítavost a pod vlivem těchto ctností netečné stává se pracovitým, neužitečné mění se v prospěšné, zašlé věci nabývají nového lesku a svěžesti.« Z té příčiny chceme dnes o šetrnosti uvažovati. Šetrnost není lakotou, jako dobročinnost není marnotratností.

a) Šetrnost chrání před zahálkou a tedy i přede všemi hříchy, jež zahálka ve svém klínu chová. Člověk šetrný ví, že čas jsou peníze a proto sice věnuje dosti času nutnému odpočinku a osvětlení, leč zbytečně nepromarní ani hodinu.

b) Šetrnost vede k pořádku a pořádek vede k Bohu, jak dí sv. Augustin.

U dvou chléva statkářova byla porouchána klika. Kdokoli jimi procházel, každý je chtěl zavřít, ale klika nedržela, a dveře zůstávaly pootevřeny. Jednoho dne vyběhla ovečka a utíkala do lesa. Všichni, kdo na statku byli, vyběhli za ní. Zahradník chtěl přeskočiti příkop, aby ovci chytil, vymknul si však při tom v kotníku nohu a musel ležeti dvě neděle. Lékař arci také něco stál. Služka v rozčilení nechala krávy odvázané a jedna z nich zlomila hříběti nohu. To vše by se nebylo stalo, kdyby byl majitel v čas koupil za několik krejcarů novou kliku jinými slovy: kdyby byl šetrný. Nebo každý, myslící člověk ví, že malou správku hned předejde se velikým ztrátám, ale jen šetrný hned tu správkou vykoná.

c) U slavného spis. anglického D.ckensa nalézáme pěkné místo o šetrnosti: »Roční příjem 500 zl.

roční výdaj 499 zl. 50 kr.

Výsledek: Stěsti a požehnání.

A vedle: Roční příjem 500 zl.

Vydání roční 501 zl.

Výsledek: Uzkost a nepokoj.«

Nuže šetrným je, kdo dovede si tak zaříditi život, aby pokud arci je to v jeho moci, jeho vydání nepřesahovalo jeho příjmy. Vede tedy šetrnost důslednostně ke spokojenosti. O co znamená šetrnost našich hospodyň zvláště za naší doby, vědí snad jen ony a Bůh. Člověk, jenž má příjem roční 2000 K a vychází s nimi, je poměrně bohat; člověk, jenž má roční příjem 10.000 K, ale nevychází s nimi, je chud.

d) Šetrnost chrání ode dluhů. — Dluhy jsou pouta, kterým jsi přikován k zemi. »Hleď, oděný oděv, těžká práce (díl spis

Horace Greeley), pohrdání, podezření, bezpodstatné výčitky, to vše jsou nepřijemné věci, ale dluhy jsou nekonečně horší než to vše. — Zadlužený člověk koná svou práci nevrle a nedbale, (Prospívání ve světě. W. Mathews, přel. J. Váňa, str. 110/a n.), vleče se životem jako otrok se železnou koulí na noze, nebo ví, že největší díl z jeho mysli mu snědí dluhy. Proto šetrný člověk chrání se dluhů a tím se stává i lepším, neodvislejším a odtud i šťastnějším nebo lehkomyslně dluhy jsou hříchem, které v náboženství zapovídá.

Anglický vojevůdce Charles Napier pravil kdysi ke svým důstojníkům: »Pijete-li nezaplacené víno a jezdíte-li na nezaplacených koních, jste taškáři a nikoli gentlemani.« Kdo za svůj oběd platí, obědvá u zlatého Slunce, byt měl jen hrachovku a brambory. I ten nejsprostší kabát hřeje, máte-li v kapse zaplacený účet. — Člověk bez dluhů je synem svobody, třebaš povolil stěh v jeho oděvu, odchýlila se kůže v jeho obuvi a objevila se dirka v jeho klobouce. — Nafintěný dlužník je sváteční otrok, kterého si může věřitel podati, kdykoli chce. Proto sv. Pavel píše: Nikomu nic nedluhujte, a šetrný člověk to přikázání zachovává.

e) Šetrnost chrání mocně i jiných četných hříchů.

Řecko i Řím, dva nejmocnější státy starověku, vrhly se na vrcholu své moci do marnotratného požívání a odtud přikfe upadaly v nefesti, jež je zabily. Nikdy nebyla majetková nerovnost v Římě větší než za dnů císařství. Zatím co lidu bylo se neustále obávati, že zhyne hladem, nedojdou-li včas obilné lodi z Alexandrie Africké, vyšší třídy rozhazovaly plnými hrstmi zlato na hostiny, nápoje, skvostné vásy, jejichž cena šla do tisíců; na opatření pavích mozečků a slavičích jazyčků, za voňavky a podobné jiné vystřednosti. Jaký div, že z toho bylo mnoho nemocí a že lidé žili krátce. Bujela neslýchaná nádhera. Plinius starší vypravuje, že Lollia Paulina byla oděna k zasnubní slavnosti robou úplně posetou perlami a smaragdy, jejichž cena dosahovala 40.000.000 sesterfici. (2.000.000 tolarů.) Obžerství, vrtochy, vystřednosti, chlubitost, necudnost naplňovaly srdce všech. Dle Suetonia dával Vitellius u svého bratra večerní hodokvas, při němž podáváno na 2.000 nejvybranějších ryb, 7.000 nejdělkátnějších ptáků a na míse veliké a objemné, jako štít bohyně Minervy, byla úpravně rozložena, hlavně játra velejemného druhu ryb scari, pak mozečky bažantů a paví, a jazyčky papouščí a slavičí, jež byly v oblíbě pro svou ohromnou cenu, ač vlastně o chutnosti jejich, jak pochopitelně, nemohlo býti řeči.

Šat caesara Heliogabola ozdoben byl četnými perlami a při tom jej Heliogabalus nevzal víckrát než jednou. Jezdával ve zlatém voze, spával na stříbrných postelích.

Jak zřejmo vede rozmařilost k obžerství, opilství, ke smilstvu, pýše, vzbuzuje závist a nenávist chudých, podporuje lenivost a ruinuje netoliko zdraví člověka, nýbrž i život, netoliko život, nýbrž i duši a charakter.

Velikému spisovateli vytýkal kdosi jeho mravní slabost a bezzásadnost (=bezcharakternost). »Vy si můžete dovoliti být charakterem, odpověděl mu cynicky veliký spisovatel, leč malý (=špatný) člověk, ale já musím mít kožár«.

Co zničilo Sodomu a Gomorrhru ne-li rozmařilost? »Aj tatoť byla nepravost Sodomy (dí Bůh skrze Ezechiele proroka 16, 49): pýcha, sytost chleba a hojnost a prázdnoto její i dcer jejich; a ruky nuznému a chudému nepodávaly!«

Ke zchudlému boháči, jenž svoje bohatství promarnil a právě večerfel špatné olivy, řekl řecký filosof Diogenes: »Kdybys byl vždycky takto snídal, nemusels nyní takto večerfeti.« Chtěl mu říci: »Kdybys byl býval šetrný dříve, nebyl bys upadl na stará kolena do nouze.«

Skladatel přísloví v Písmě sv. (30, 8, 9) proto se modlí. Žebrotu ani bohatství nedávej mi, o Bože, uděl mi toliko věcí potřebných k živnosti mé: abych snad nasycen jsa, nebyl přiváben k zapření (tebe) a neřekl: »Kdo jest Hospodin?«

Nuže všech těch hříchů, k nimž rozmařilost vede, chrání šetrnost.

Představte si člověka, jenž stojí před těmito hříchy: on ví, že jsou to hříchy, má vůli dobrou, nechce se jich dopustiti, ale je slab. Kdyby nebyl šetrný, snad by podlehl — jsou lidé, že se na př. opíjí, jen když někdo za ně platí, leč šetrnost posílí vůli slabou a on se hříchu nedopustí. Ovšem nemá při tom takové zásluhy, jako kdyby odolával hříchu jenom silou vůle, která ví, že Bůh jej zakazuje, leč není přece beze zásluhy, a nad to zocelí si vůli tak, že pro budoucnost bude už vůle sama vítěziti nade hříchy a zásluha jeho bude celá. Napomínaje nás k péči o spásu duše, řekl P. Ježíš: »Hleďte nejprve království Božího a spasení jeho a vše ostatní bude vám přidáno. »Já mluvil o šetrnosti jen pro její veliký význam pro spasení duší našich, ale i o ní platí, že: vše ostatní bude přidáno šetrným t. j. vše ostatní pro život časný: Kdo rychle nabyt, obyčejně rychle pozbývá. Ale kdo nabyt zvolna prací a šetrností, ten zná potom cenu času, práce, peněz a ten rychle nepozbude. »Statek spěšně dobytý (dí přisl. 13, 11 v Písmě sv.), umenšen bude, ale který se pomalu shromazuje rukou (t. j. prací a šetrností), rozmnožen bude.« A Sirach 19, 1 dokládá: »Kdo pohrdá malými věcmi, pomalu zhyne.«

Největšího Učitele šetrnosti máme v Pánu Ježíši. Bůh je všemohoucí a proto mohl nasytiti pět chleby a dvěma rybičkama 5000 mužů vedle tisíců žen a dětí — a pak poručil: »Seberte drobtý, ať nezhyne!« Bůh je všemohoucí; všecko kamení pouště mohl obrátiti v chléb anebo mohl stvořiti chleba množství z ničeho jako celý svět: mohl si dovoliti plýtvání a přece šetrně kázal sebrati drobtý... může někdo napomínati k šetrnosti mocněji?

Nuže budete dobrými žáky P. Ježíše, jenž je všemohoucí, a přece nasytí 5 chleby a 2 rybičkama, poručil sebrati i drobtý. Zdánilivě týká se šetrnosti jen života časného, vedouc k pracovitosti a pořádku, k spokojenosti a zdraví, k blahobytů a tím k ne-

odvislosti, svobodě, chráníc přede dluhy a vším tím ponížením, které si zadlužený člověk musí nechat líbit; ve skutečnosti prospívá nesmírně duši, nebo chrání přede hřích, opilstvím, obžerstvím, před hasardním karbanem se všemi jeho politování hodnými následky; před četnými j. hřichy vede ke zbožnosti, skromnosti — lásce k bližnímu, jak viděti jasně už z toho (abych se déle nešířil), že býti šetrným neznamená jen tolik, jako býti sporným, nýbrž také býti laskavým. Někomu na př. oznámí nějakou zprávu truchlivou šetrně, znamená oznámí mu ji laskavě a opatrně. — Buďte tedy šetrní v obojím smyslu t. j. sporní i laskaví vždycky a zvláště nyní. Veďte k šetrnosti hned v mládí, aby se měly dítky zapřít. Zapřít i sebe jest rozkaz Páně důležitý a první při následování Páně. Zapřít proto sebe a uč i jiné sebe zapírat, abys byl spojen a šťasten a byl následovníkem Páně. Amen.

Jan Pláček.

Řeči příležitostné.

Řeč po příchodu faráře na osadu.

Jan Pátek, farář v Horešovicích.

Pochválen buď Pán Ježíš Kristus! To jsou, milí moji osadníci, má první slova, která k vám jako váš nový duchovní správce pronáším. A v těch slovech, v tom starém, krásném, křesťanském pozdravu je celý program, se kterým k vám přicházím, to je heslo, jímž se budu řídit, to bude směrnice a obsah mé činnosti mezi vámi. Chci mezi vámi k tomu působiti, aby chválen byl Ježíš Kristus, abyste podle prosby v Otčenáši posvěcovali, chválili jméno boží vnitřně přesvědčením o pravosti naší sv. víry a zevně slovy i skutky. Vim, když vaše myšlenky, žádosti, slova a skutky budou takové, aby jimi chválen byl Bůh, že tím je postaráno o vaše pravé štěstí zde na zemi a o vaši nehynoucí blaženost po smrti. Ujistil nás přece sám Syn boží: »Hleďte nejprve království božího a spravedlnost jeho, a toto všechno bude vám přidáno.« (Mat. 6, 33)

Abych napomáhal k tomu, by mezi vámi chválen byl Ježíš Kristus, a tím abych pracoval pro vaše dobro časné i věčné. tomu chci věnovati všechny síly své. Ano, všechny svoje síly, všechny práce, sebe celého chci věnovati Bohu Kristu a vám. Chci býti 1. Kristův, a chci býti 2. váš.

1. Chci býti Kristův. Co tím míním říci? Drazí moji! Kristus, Syn boží, dal apoštolům velikou duchovní moc: aby mohli chléb a víno proměňovati při mši sv. v Jeho tělo a krev, Bohu obětovati a dávat sobě i jiným za duševní pokrm, aby mohli místo samého Boha lidem hříchů odpouštěti a skrze ostatní svátosti milost boží lidem prostředkovati. Apoštolům platil rozkaz Kristův: »Jako mě poslal Otec, i já posílám vás.« (Jan 20, 21.) —

»Jdouce uče všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha sv., učíce je zachovávatí všecko, co jsem přikázal vám.« (Mat. 28, 19)

Jenom apoštolové, a na to kladu důraz, jenom apoštolové dostali od Syna božského duchovní moc, jen tito apoštolové byli první Kristovi kněží a biskupy zároveň, a po nich jen ti budou Kristovými kněžími a Kristovými biskupy, kterým apoštolové předají moc od Krista obdrženou, a jen ti budou moci duchovní moc jiným dáti, na které řádným svěcením přešla od apoštolů a jejich řádných nástupců-biskupů.

Svým apoštolům a všem věřícím dal Kristus Petra za nejvyšší hlavu a vždy jen o jedné církvi mluvil a tolik dojemně při poslední večeři se modlil, »aby všichni jedno byli«. (Jan 17, 21.) Tolik mu záleželo na tom, aby všichni věřící všech národů, všichni kněží a biskupové jako jedno tělo byli s jednou nejvyšší hlavou — Petrem a po něm jeho nástupcem. A nejen dokud budou žít apoštolové a Petr, ale i potom stále až na konec časů má církev Kristova vypadati tak, jak On ji sobě míti přál a ji uspořádal — má zůstati jednotná. »Neprosím pak toliko za ně (apoštoly), nýbrž i za ty, kteří skrze slovo jejich uvěří ve mne, aby všichni jedno byli.« (Jan 17, 20) Kdo se odváží na tomto tak jasném přání Kristově co měniti, kdo má právo opravovati samého Krista? Chce-li Kristus mítí církev jednu pro všechny národy s jednou nejvyšší hlavou, nesmí niko něco jiného zaváděti, místo církve jedné více církví zakládati, kdo chce býti Kristův učedník ať kněz nebo nekněz.

Proto, drazí osadníci, slavnostně prohlašuji, že chci býti kněz Kristův — a Kristův kněz je možný jenom v té církvi, jejíž představení svoji duchovní moc odvozují řádným svěcením od nástupců sv. apoštolů a tím od apoštolů samých. Kristův kněz je možný jen v té církvi, která je společná pro všechny národy s jednou nejvyšší hlavou — nástupcem sv. Petra v Římě, a to je církev římsko-katolická. A protože Kristovým knězem chci býti, budu vždy poslušným knězem svaté církve římsko-katolické, této pravé a jediné církve Kristovy, budu vám hlásati učení Kristovo, jak je s pomocí boží církev katolická neporušené zachovává a vykládá, budu vám udíleti ty svátosti, které Kristus ustanovil a jak je církev katolická svým kněžím udíleti velí, a chci setrvati sám a s vámi ve spojení s naším biskupem a tak s nejvyšší hlavou církve římsko-katolické, se sv. Otcem v Římě: Vím a radostně vyznávám, že patříti církvi katolické znamená patříti Kristu, a proto od poslušnosti k církvi katolické nedám se — a Bůh mi pomáhej! — svěsti ani lákadly ani hrozbami, a kdybych za hájení práv církve katolické, za hájení práv vašich jako římských katolíků měl trpěti — bude to mou ctí, a nejen trpěti, ale kdyby třeba bylo — i zemřít!

Vím, že přítomná doba přinesla tak smutné zjevy, že mnohý upřímný katolík s úzkostlivostí hledí vstříc i k novému knězi, jaký bude, a proto jsem pokládal za nutné vám hned na počátku

odhaliti své srdce a své pevné předsevzetí, že chci býti Kristův kněz tak, jak si ho dobrý katolík představuje, — věrného církvi římsko-katolické!

2. Milí osadníci! Chci býti Kristův, ale chci býti také váš! Především vás, vy malé ditky! Kristus, vzor a mistr nás kněží, všechny lidi láskou objímal, za všechny lidi trpěl a zemřel, ale přece k dětem lnul láskou nejněžnější. Když prací byl do únavy vyčerpán a zemřel tolik, že všechny dospělé již nechal odcházeti, aby sobě odpočinul, když viděl děti, jak ještě k němu chtějí jíti, přemohl se a věnoval jim ještě tolik času, aby s každým promluvil a každému poželal. Chci-li býti Kristův kněz, musím tedy býti především váš, vy miláckové Ježíše Krista! Do vašich srdéček budu vštěpovati to krásné učení Ježíše Krista, Syna božího, učení, nad něž krásnějšího a lepšího ještě žádný učenec nevymyslíl a vymyslíti nemůže, a tím horlivěji a s tou větší radostí budu vás pravdám naší svaté víry učiti a vás k vašemu božskému Příteli v Nejsv. Svatosti voditi, protože jsem v hloubi duše přesvědčen a zkušenost dokazuje, že právě náboženství Kristovo je jediný základ dobré výchovy, abyste se staly radostí svých rodičů a chloubou svojí vlasti. Jen aby nikdo nesl »koukole mezi pšenicí«, aby jiní nebořili, co Kristův sluha v srdcích dětských postaví, aby na nikoho nepadala hrozná hrozba Kristova: »Kdo by pohoršil jednoho z malíčků těchto, kteří ve mne věří, tomu bylo by lépe, aby žernov oslíčí zavěšen byl na hrdlo jeho a on pohroužen byl do hlubokosti mořské.« (Mat. 18, 6.)

Chci býti váš, vy všichni milí osadníci, a sice vás všech bez rozdílu stavu a stran! Dnes je tolik věcí, které lidstvo dělí, a lidi bohužel sami pořád vyhledávají jenom skoro to, co je dělí, a ne to, co je spojuje, a je tolik náhonců, kteří do lidu pouští hesla, jimiž se mezi různými vrstvami lidu jen čím dál větší propast kopá. Hleďte, milí osadníci, já k vám přicházím jako kněz toho Krista, který lásku k bližnímu kázal jako přední a hlavní povinnost, který hlásal a před svojí smrtí na srdce apoštolům kladl: »Přikázání nové dávám vám, abyste se milovali vespolek. Potom poznají všichni, že jste učedníci moji, budete li míti lásku jedni k druhým.« (Jan 13, 34.) Co jiného bude mojí povinností, nežli abych jako Kristův kněz volal k vám se sv. evangelistou Janem: »Synáčkové moji, milujte se!« A ať si jiní jiná hesla do lidu sejí, já budu vám připomínati to, co je vám společné, doporučovati to, co vás může spojit, budu vám znova a znova do duše volati: Jste všichni děti jednoho Otce nebeského, všichni jste křesťané drahocennou krví Ježíše Krista vykoupeni, jste všichni — třeba by vás náhledy na veřejný život v různé strany rozlišovaly — jste přece všichni údy jedné a téže církve Kristovy, církve římsko-katolické. Všichni tvoříte dohromady jednu farní osadu a všichni máte jako katoličtí křesťané jedno společné shromáždění — kostel, jediné místo, kde se všichni, ať jste, co jste, sejdete, kostel, místo dnes opravdu již jediné, kde ze všech srdcí a z úst všech jediné svorné volání vychází: »Otče náš . . . chléb náš vezdejš!

dejž nám dnes . . . « jedna svorná píseň prosby: »Žehnej církvi, žehnej vlasti, žehnej všemu národu.«

Ne, není možno, kdybyste neděli co neděli sém chodili, tu vedle sebe sedali a klekali, tu společnými slovy a takofka jedněmi ústy se modlili a zpívali, není možno, abyste se n'zblížili, abyste nezapomínali vzájemných hořkostí, aby nezmizel ponenáhlu ten smutný úkaz, že jeden s druhým nemluví a neví vlastně ani, proč. Ať jste jakéhokoli stranického přesvědčení, pokud jste římskými katolíky, máte všichni jednoho duchovního správce, který vám všem náleží, vám všem bez rozdílu stejně upřímně raditi a sloužiti chce a já vás o to z duše prosím, abyste o mé upřímnosti byli přesvědčeni a mých kněžských služeb, kdykoli budete potřebovati a kdykoli církev sv. to velí, vyhledávali s důvěrou. Český kněz, který z českého lidu vyšel, s tím lidem cítí a co Kristův kněz vyhledává, je boží chvála a spása duší lidských.

Ale jsou ještě na osadě někteří, již by třeba rádi byli dnes přišli, aby uviděli svého nového faráře, ale nemohou. Jsou to starci a nemocní, a přece bych také jim rád řekl: »Chci býti váš.« Proto vás tu přítomně prosím, vyřídte vašim milým doma, že jim vzkazují pozdrav ve jménu Páně a že jsem jejich a jim patřil služby mé kněžské v jejich nemoci a opuštěnosti. Bude mým největším potěšením donášeti jim ze svatostánku lékaře nebeského, chléb andělský, tu záruku života lepšího na věčnosti, než jaký byl zde v tomto slzavém údolí.

Opakuji: Chci býti Kristův a váš! Svůj úkol vidím v tomto obraze: Na skále zasazen kříž, dole žene se dravý proud a rve a strhává s sebou vše — i lidi do víru, do záhuby. A tu na břehu muž jednou rukou pevně drží se kříže na skále a v druhé ruce lano, které pouští do proudu, aby přitahoval a zachraňoval, kdo se lana uchopí.

Drazí osadníci! Dravý proud nepřátelského smýšlení proti náboženství, proti církvi římsko-katolické, proti Kristu a jeho svatým unáší dnes prudčeji než jindy a tolik a tolik lidí svedených, oklamaných — unáší a žene je v záhubu věčnou, nezachytí-li se v čas. A tu je ukřižovaný Kristus, jeho spasné učení a milosti, jež bezpečně a pevně uloženy jsou v církvi dle slov Spasitelových zbudované na skále, kterou je Petr a jeho nástupci. A já si připadám jako ten muž, který jednou rukou pevně drží se kříže na skále: drží se Krista a jeho sváté církve katolické, a druhou rukou podává lano k záchraně ohroženým; podává osadníkům učení Ježíše Krista a sv. svátosti a zachraňuje všechny, kdo po tom lanu vztáhnou ruce, kdo slovo boží slyší a plní a sv. svátosti přijímají.

Dej, ó Bože, dej mi sílu, abych se vždy Tebe držel, aby nikdy neumdlěla ta ruka, která se drží kříže, a dej sílu do té ruky, která lanem zachraňuje, pomáhej mi svou milostí a dej požehnání všem mým kněžským pracím!

Ale že není možno zachrániti toho, kdo sám nechopí se ruky jemu podávané, aneb ji dokonce odmítá, proto vás prosím, abyste

mne v mé působnosti kněžské podporovali, o spáse duší svých svědomitě pracovali a duše svoje mojí kněžské péči svěřovali.

Aby pak dosaženo bylo obojího účelu, proč jsem k vám přišel, i chvály boží i vaší spásy, k tomu žehnej nám všem, mně i vám Bůh Otec i Syn i Duch sv. Amen.

Svěcení sv. kříže.

»Odstup ode mne, abych se chlubil v čem, leč v kříži Pána Ježíše Krista.«

R. 1853 usneslo se několik německých volnomyslitelů (zednářů) v Severní Americe, že si založí město, kde se může usadit kterýkoliv Němec, ale pro kněze tam přístupu není. Město vystavěli a dali mu jméno Nový Ulm. Deset let už žili pohromadě, každoročně konali rouhavé průvody na postmích a potupu svatého kříže, církve a katol. duchovenstva. Desátého roku nesl v průvodě veliký kříž starosta města za bohopustého řevu a rouhání. Po průvodu řečnil starosta, hodil kříž do připraveného ohně a když shořel, zvolal: »Teď jsme spálili kříž kněžourů, at nyní spálí ten jejich Bůh, může li, město naše.« A uražený, zneuctěný Bůh se ozval a město také spálil.

Téhož roku vzbouřili se domorodci, Indiáné, pustošili okolí, obsadili i Nový Ulm, vehnali obyvatele do domů, domy zapálili, a všichni v nich uhořeli. Starostu, který před tím při průvodu hodil kříž do ohně, přivázali ke kůlu a za živa upálili.

Potupený Bůh zvolil si za nástroj spravedlnosti pohanský lid. Kristus, Spasitel náš, jest úhelným kamenem dějin lidstva, kdo se proti němu postaví, bývá veřejně ztrestán.

Dnešní doba jest dobou hrozného úpadku. Brány pekla vychrhlily na svět zástupy zlých duchů, aby zvrátily církev Kristovu, království boží na zemi. Tiskem, novinami, na schůzích otravují najatí žoldnéři katolický lid, znemravňují, aby co nejdříve dosáhli cíle. »Lžete, přátelé, lžete drze a směle, něco přece uvázne.« — »Znemravňte lid, a je po církvi.« — To jsou dvě pekelná hesla, jež rozhánějí a rozdělují společnost křesťanskou na přátele a nepřátele Kristovy.

Bůh dopouští toto pohoršení, ponechává každému svobodnou vůli, nechce mlíti otroků, ale aby se každý rozhodl pro Krista či proti Kristu. Kristus jest cestou, pravdou a životem, bez Krista je svět temným bludištěm; kdo nechodí ve světle Kristově, tápe ve tmách a nenalezne cesty k nebeskému Otcí. Cesta za Kristem jest cestou kříže, sebezapíření; a ta se nezamlouvá mnohým, proto nenávidí Krista a znamení spásy, sv. kříže.

Duchem sv. osvěcený stařeček Simeon předpověděl toto rozdělení lidstva, když při obětování malého Ježíše pravil, že Kristus ustanoven jest ku pádu a ku povstání mnohých a na znamení, jemuž budou odpírati, meč bolesti že pronikne duši Bohorodičky, aby se zjevila smýšlení srdcí lidských. (Luk. 2, 34). Kri-

stus přišel ku pádu těm, kteří neuvěří v něho a sami pohrdnou nabízenou spásou; ku povstání z hříchů těm, kteří uvěří a pokáním na cestu spásy nastoupí. Že peklo bude hájiti své kořisti, že použije všech prostředků, že bude odpírati dílu vykoupení, že při tom krváceti bude i přeněžné srdce Bohorodičky, dalo se očekávati. Nastalo rozlišení duchů, zjeví se smýšlení srdcí, jedni se přidrží Krista a v něm naleznou všecku spásu, jiní ho zavrhnou, brojiti budou proti němu ve službách pekla, až dojdou jednou odplaty zasloužené, vyloučení z blaženosti věčné.

Kdyby křesťané neobroženě vírou svou hájili a dle víry žili, kdyby nevěrecký tisk a nemravný sami nepodporovali, kdyby do sněmoven, kde se zákony dělají, za své zástupce volili muže svědomité a poctivé, nebylo by tolik zla, nepřátelé by neměli tolik kuráže proti Kristu a jeho církvi.

Už sv. Pavel upozornil své věřící na nepřátely kříže a Krista, »mnoho žije těch,« praví, »o nichž jsem vám často pravil, nyní však i s plácem pravím, že jsou nepřáteli kříže Krista, jichžto konec jest zahynutí, jichž bohem břicho jest a sláva v zahanbení jejich, těch totiž, kteří myslí na věci pozemské.« (Fil. 3, 18.)

Dva druhy nepřátel sv. kříže uvádí sv. Pavel: První, jichž bohem jest břicho jejich; lidé, kteří pracují jen pro břich, smyslné požitky, a o věci vyšší, nadpřirozené se nestarají. Kříž jim překáží, pobuňuje jejich svědomí, proto pryč s ním. Druh druh nepřítel kříže, kteří přes vši hanbu, kterou se denně oblekají, se ještě chlubí, že jsou něčím, v pyše zapomínají, že vše dobré pochází s hůry od Otce světél, žijí bez Boha, útrpně hledí na ty, kteří Boha ve všem hledají, víru veřejně vyznávají, v pokoře a ústraní zbožně život tráví. Jaký bude jejich konec? Zahanbení, pokolení a zavržení věčné.

Proto staví církev sv. kříže na věže, do chrámů, na cesty, abychoť si častěji připomínali, zdali jsme ještě přáteli kříže či jeho nepřáteli, a v čas se vrátili ke Kristu a zachránili svou duši.

Vidíme-li na jedné straně ďábelskou nenávist kříže, musíme zase projevovati největší lásku a úctu k sv. kříži. Už sv. Pavel napsal, že kříž je židům ku pohoršení a pohanům ku bláznovství. Židé čekali a dosud čekají Messiaše, aby je vymanil z poroby cizích národů a podmanil jim všechny národy světa; Ježíše, který na nejpotupnější kříži zemřel, neuznají za slibovaného Vykupitele; pohoršují se nad jeho pokorou a chudobou, který mluvil jen o duchovním království a ne světském.

Pohané nemohli pochopit, aby Bůh dal se ukřížovat mezi zločinci, a kříži aby vzdávána ještě pocta; to považovali za vrchol bláznovství. — A přece sv. kříž jest pro nás, křesťany, nejdražším pokladem, největší chloubou.

Sv. Pavel, který dříve pronásledoval křesťany, když sám pak okusil ovoce a sladkost kříže, napsal: »Odstup ode mne, abych se chlubil, leč v Kříži jest Pána našeho Ježíše Krista.« (Gal. 6. 14.)

Kříž jest oltářem, na němž se za nás obětoval Syn Boží, nad kterouž obětí žasla příroda, slunce se zatmělo, země se trásla,

skály pukaly, když ještě lid nechápal, čeho se nám na kříži dostalo. Od té doby stal se kříž největší oporou a útěchou v utrpení lidském. Tisíce světců obětovali životy své za blaho duší a snášeli největší příkoří, pronásledování a muky. Apoštolé, dříve bázlivi, hleděli neohroženě smrti vstříc, ať byla jakákoliv, byť sebe bolestnější.

Sv. Ondřej, apoštol, když mu přinesli kříž, na němž měl být umčen, líbal kříž v nadšení a volal: „Vítej mi, přesladký kříží, posvěcený předrahyými údy Kristovými; dlouho toužebně očekávaný, srdečně milovaný, stále hledaný; vezmi mne od lidí a odevzdej Mistrovi mému, aby mne skrze tebe přijal, který mne skrze tebe vykoupil. Tím budu svému králi, Ježíši Kristu, milejší, čím budu pro jeho jméno v utrpení vytrvalejší.“

Markéta rakouská, choť krále Filipa III. španělského, trpěla dlouhá léta bolestnou nemocí. Přicházely přítelkyně, aby ji těšily, radily, aby v kříži Pána Ježíše hledala úlevu a útěchy.

Ale Markéta říkala: „Vy radíte, abych o ulehčení prosila. Spasitel můj visí na kříži ustavičně a nechce s kříže; a já ubohá, hříšná, chtěla bych být kříže zbavena? Děj se vůle Páně!“ —

V Tyrolsku u Innomosti uprostřed lesa jest hřbitov, na němž odpočívají vojínové, kteří padli v boji za svobodu vlasti. Na hřbitově je zvláštní obraz, na němž nalézá se plno malých křížků, a každý má jiný nápis. Na jednom napsáno: chudoba, na druhém nemoc, opuštěnost, na jiném neštěstí, na jiném pomluva, na jiném nevděk, a t. d.

To jsou kříže života pozemského. Uprostřed těch křížků na obraze stojí Spasitel klesající pod velikým křížem; a pod ním je nápis: „Zdá-li se ti některý křížek těžkým, pohleď, Spasitel vzal na sebe nejtěžší, a to za tebe, ku své spáse.“ —

To je velikost sv. kříže, že byli jsme na něm vykoupeni, že s něho se nám dostává ovoce vykoupení a nadpřirozené síly k snášení vlastních křížů.

Kříž jest kazatelnou, s níž zdůrazňují se všechny pravdy nebeské příkladem božského Syna. Uvažme jen osmero blahoslavenství, jež Kristus při prvním kázání na hoře ohlásil, a jež, aby se nám nezdála tolik těžkými, na druhé hoře, na kalvarii, na kříži živým příkladem stvrdil.

Kříž jest trůnem královským, před nímž padají v prach trůny všech říší, všech časů Svět se chvěje v základech, ale kříž stojí pevně na skále a žádná moc světa jím nepohne. Kříž jest naším vítězstvím; jedinou naší nadějí. Franc. maršálek statečný Viomenil ležel na smrtelném lůžku. Přijal sv. svátosti, rozloučil se s rodinou a přáteli vojenskými. Když jeden z nich řekl, že by bylo slavnějším, kdyby zemřel na bojišti, pod praporem válečným, vzal Viomenil kříž do rukou, pozvedl do výše a zvolal: „To je nejkrásnější prapor; umíráti pod tímto praporem, to je nejkrásnější smrtí rekovnou! Kříž je nejlepší zbraní v pokušení a zlobě světa.“

Za války o samostatnost severoamerických států v den bitvy u Bul-Rumu opozdil se generál Smith se svým oddílem vojska;

měl se přiblížit ke svým, ale neznal denního hesla, jež dáno vojákům, aby poznali přátele. Kdyby se byl přiblížil s vojínem, bez hesla, pustili by do nich plnou palbu. Tázał se, kdo by se chtěl obětovat a heslo vyzvědět. Nabídnul se voják, připraven i na smrt. V pádu, že by skonal zastřelen, měl v rukou lístek s prosbou o heslo. Sotva se přiblížil k strážní, zaslechl: »stát, kdo to?« Odpověděl: »Přítel«, stráž vzkřikla: »Heslo!« — a ručnice namířeny naň. Myslí, že už je ztracen, a poželhal se křížem, a vztáhl ruce k nebi. — Ručnice postaveny na zem, voják zachráněn. Znamení kříže bylo toho dne heslem, jež ustanovil zbožný generál Beaugerard. —

Se znamením sv. kříže uchrání se křesťan před každým nebezpečím hříchu, smrti duše. V tomto znamení zvítězí nad jakýmkoli útokem nepřátel duše.

Jak krásný to zvyk křesťanů, stavěti kříže u cest, kudy chodí denně tolik cestujících. Kolik už jich bylo pohledem na kříž změněno a zachráněno!

V Alpách, kudy plno výletníků chodívá, blízko sv. Gotharda, nalézá se hora, kterou nazývali horou sebevrahů. Nalezli tu lidé každé chvíle nějakého zoufalce, který s hory vrhl se do propasti. I uradili se okolní obyvatelé a postavili na hoře kříž a na něm nápis: „Všichni, kdo jdete touto cestou, vizte, zdali je bolest vaše, jako bolest má.“ A od té doby bylo tu vidět poutníky, cestující, kteří nevrhali se více v propast, ale klečeli před křížem, kde se vyplakali, postěžovali, doporučili svůj křížek svému Spasiteli a jako nově zrozeni odcházeli.

Sv. Theofil (Bohumil) dlouho byl mučen, aby se odfekl Krista. Když stále odporoval, byl konečně pověšen na kříž. A tu pln radosti volal: »Díky tobě, Pane Ježíši Kriste, žeš mi dopřál milosti, abych byl také na kříži popraven!«

Nežádá Bůh od každého z nás, abychom život obětovali, ale žádá, abychom vřlu v Ježíše Krista, ukřižovaného Boha, veřejně vyznávali. Tři světla svítí nám s kříže, tři božské ctnosti: víra, naděje, láska. Zhasne-li jedna, zhasínají všechny. Bez víry nemožno se líbiti Bohu; kdo nevěří, už je odsouzen, bude zavržen. Bez naděje upadáme v zoufalství, hřích proti Duchu sv.; bez lásky není života. »Kdo nemiluje, zůstává v smrti.« »Dokud světlo máte, napomíná božský Spasitel, chodte ve světle, ať vás nezachvátí tmy; kdo chodí ve tmě, neví kam jde.« (Jan 12. 15.)

Úzká je brána, která vede do blažené věčnosti, ale málo je těch, kdo kráčejí po ní. Široká však, jež vede do zavržení věčného, a lidé se po ní hrnou.

Není jiné cesty k nebi, leč cesta kříže. »Chce-li kdo za mnou přijít, zapíť sebe, vezmi kříž svůj a následuj mne.« Před křížem dnes slibme božskému Spasiteli, že chceme kráčet jedině v jeho šlepičkách, cestou sebezapření a kříže. A jestliže peklo a jeho žoldnéři tolik nenávidí sv. kříž znamení našeho vykoupení, postavme se mezi ctitele sv. kříže, následovníky Ježíše Krista. Čím více bude přítel kříže, tím méně bude nepřítel. Kříž buď naším

nejmilejším průvodčím, těшитelem a ochráncem v životě pozemském. Až v soudný den, v čas účtování, zatmí se slunce a na obloze objeví se znamení sv. kříže. Nepřátelé kříže, kteří dosud se radovali ve svém rouhání a odporu, budou zoufale volati, aby hory je zakryly a pahrbkové zasypaly; přátelé kříže budou jásat, že se přiblížilo vykoupení, blaženost bez konce.

Pak pochopíme slova sv. Pavla: »Odstup ode mne, abych se v čem chlubil, leč v kříži Pána Ježíše Krista!« *Ž. M. Váchal.*

Příklady.

Matka. Sv. Ondřej Korsini (4/2.) dostal se v mládí do společnosti zlých tovaryšů, a ti ho svedli na bezceští. Marně snažili se nešťastní rodičové svedeného syna napravit. V tom soužení hledala zbožná matka Peregrina útočiště a pomoci u Boha a Panny Marie. Jednoho dne modlila se plačíc před obrazem jejím takto: »Svatá Matko Vykupitele našeho Ježíše Krista! Ty víš, v jakém nebezpečí vězí duše mého dítěte drahou krví Synáčka tvého vykoupená. Dobře víš, že hrozí věčná zkáza synu mému, kterého jsem tobě již v nejútlejším věku jeho obětovala. Smiluj se nad ním, mocná a dobrotivá Panno, a oroduj za něho, aby zachráněn byl!« Po modlitbě té, když ještě usedavě plakala, vstoupil do komnaty Ondřej, jenž právě byl na odchodu do společnosti svých nevázaných tovaryšů. Spatřiv matku slzeti, zarazil se na chvíli a otázel se jí, proč pláče. Tu vzhopila se usouzená matka a zvolala k němu přísně: »Odstup, vlku drabý, jež pod srdcem jsem nosila, a kterýž nyní srdce to trhá!« Ondřej odešel, avšak slova matčina zněla mu stále v uších a bodala ho do duše, takže nemohl pokoje dojíti. Proto vrátil se a požádal matky, aby mu vyložila, co slova její znamenala. Plačíc řekla mu matka: »Když jsem tě ještě nosila pod srdcem, zdálo se mně jednou, že jsem porodila vlka, jenž běžel do karmelitánského kostela a tam v beránka se obrátil. První část toho snu se mi již vyplnila, vlka mám, ale ten dravý vlk nechce se mně v beránka obrátiti.« — Slova ta zachvěla lehkomyslným synem. Bolest matčina zlomila jeho vzdorovitost; zastyděl se, zakryl tvář svou, padl před matkou na kolena, dal se do pláče, prosil za odpuštění a sliboval, že se polepší, že se v beránka obrátí. Potom ztrávil celou noc v rozjímání a rozhodl se, že se stane novým člověkem. Odebral se hned ráno do karmelitánského kláštera žádaje za přijetí. Prosbě jeho bylo vyhověno. (Ekert: Církev vítězná I. 209—210.)

Mateřská láska je nejsvrchovanější láskou na světě. Láska tato nebéře, nýbrž dává, jest vyšší nežli láska přátelská, a nežli pohlavní, která dává, ale i žádá. (Kopřiva: Kalendář pro živé a mrtvé duše IV. 20.)

Matky netvorové. Spis státního nadvládního Lino Ferriani. (Ant. Hoffman: Kalendář sv. Josefa 1908 36.)

Sv. Augustin Gažotič, biskup záhřebský (3./8.), dovolával se rád jmenovce svého Augustina, říkávaje s ním: »Dobře umí žiti ten, kdo umí se dobře modlití;« »Modlitba jest klíč k nebesům; modlitba vystupuje vzhůru a boží smilování sestupuje k nám dolů;« »Jako tělo živí se pokrmem, tak živ jest vnitřní člověk modlitbami a rozmluvami s Bohem.«

(Ekert: Církev vítězná III. 360.)

Maria. Sv. Bernard (20./8.) se zobrazuje, an u vidění před Rodčkou boží zanícen klečí a od ní zvláštní milosti dostává; nazýván byl milým synem Mariiným. Na mostě Karlově v Praze stojí sousoší Panny Marie a sv. Bernarda s latinskými nápisy tohoto smyslu: »Panno nejlepši, ty odpovídáš na pozdravení Gabrielovo: Staň se! Rci i nám: Staň se! kdykoli voláme. Zdrávas. Bernard tebe pozdravuje, a ty navzájem pozdrav mu vracíš; ó dej i nám pozdravení, kdykoli Zdrávasem tebe ctíme.« »Kdyby Gabriel svou podobu zobraziti chtěl, tvou tvář, ó Bernarde, mohl by vzíti. Otče předobry, pros za nás, kdykoli tebe pozdravujeme, a zůstaneme tobě věrni.« Pomašk ten dalo r. 1709 postaviti ci-sterciánské opatství osecké. (Ekert: Církev vítězná III. 507.)

Manžeka Jugunda pracovala k obrácení sv. Hermenegilda (13./4.), zprvu ariánského králevice. (Tamtéž II. JJ. d.)

Mučedník. Sangnis martyrum. Krev umučeného Hermenegilda stala se úrodným semenem víry katolické v národě Visigothů ve Španělsch. Rekkared nastoupiv trůn, odřekl se bludů a převedl národ svůj do lůna církve katolické, takže aránsství ve Španělsch navždy zaniklo. Sv. Řehoř Veliký přičítá tento rychlý obrat slavnému umučení a orodování sv. Hermenegilda, an dí: »Kdyby Hermenegild nebyl pro pravdu krev svou prolil, nebyl by národ ku poznání pravdy přišel, dle slov Páně, že zrna pšeničné, padši v zem, neumře li, samotné zůstane, pakli umře, mnoho užitku přinese. (Jan 12, 24—25.) Víme, že se to vyplnilo na Vykupiteli jako blavě naší, proč bychom tedy nehledali toho také na údech jeho? Jeden totiž umřel z národa Visigothského, aby mnozí k životu přišli. Jedno zrna padlo k zemi, a vzešla hojná žeň duší.« (Tamtéž 79, 80.)

Moudrost. Ad sapientiam, ait Aristot., tria requiruntur: natura, doctrina et exercitatio. Cato ajebat, hominis ingenitum simile esse ferro, quod ex usu splendescit, in otio rubigine obducitur. Claus Spicilegium.

Maličkosti. Daemon modicum petit, cum nōrit a modico se statim progredi posse ad multum: capillum petit, ait S. Franc., at hunc si obtinet, mox ex crine funem efficit. Non statim suadet stupra, adulteria, sacrilegia: sed obtutum, lascivum, verbulum liberius, ex his successive funes et cutenas conficiet. Ex uno aspectu curioso David fuit factus adulter. Claus Spicilegium.

LISTY HOMILETICKÉ.

Slavnost sv. Petra a Pavla.

Sv. Petr vzorem lásky k Bohu, sv. Pavel vzorem lásky k bližnímu.

»Blahoslavený jsi Šimone, synu Jonášův«
(Mat. 16, 17.)

Po bouři, hromobití a dešti což jest příjemnějšího a radostnějšího, jako jasné vycházející slunce — jak tu všechno okřívá, jakoby znovu života nabývalo. Podobně i člověk, který nátlaky, protivenstvími pronásledován jest, pookřeje, jakmile po přestálém pronásledování několik utěšených chvil jest mu dopřáno. Ano, čím větší pronásledování a čím větší a horší byl nepřítel, tím milejší jest odpočinek po pronásledování skončeném.

Jak příjemný a radostný asi byl odchod z tohoto bouřlivého a nevděčného světa dvěma knížatům apoštolským, jichžto svátek dnešního dne slavíme. Po přestálém soužení a utrpeníездеjším, po tolikerém nebezpečí, tolika pracech, když viděli, že bouře tohoto světa se utišila a slunce spravedlnosti Kristus Ježíš vstříc jim vychází, aby je přijal a korunou slávy věčné život jejich korunoval. Právem blaňoslaví církev sv. památku těchto dvou hrdin křesťanských sv. Petra a Pavla a blahoslaviti proč bychom neměli i my sv. patronů svých, když i Kristus Pán sám jich blahoslavil, řka: »Blahoslavený jsi Šimone, synu Jonášův« — a o svatém Pavlu: »Nádobou vyvolenou jest mi on, aby nosil jméno mé před pohany, krále a syny israelské.« (Sk. ap. 9, 15.)

Blahoslavený Petr, blahoslavený Pavel. Blahoslavení v životě, poněvadž Krista následovali, blahoslavení při smrti, poněvadž šťastně běh života dokonali a život pro Krista obětovali — nejblahoslavenější ale po smrti na věčnosti, protože v koruně neskončené slávy se stkvějí, s Kristem v jeho říši přebývají a slavně panují.

Dvě veliká světla dnešního dne tedy zachází a spolu vychází; zachází světu časnou smrtí a vychází k věčnému životu. Umírají světu a rodí se na nebi. Kříž sv. Petra, na němž duši

svou vypustil, sloužil jemu za žebřík, po kterém do nebe vstoupil, a krev sv. Pavla, kterou při svém stětí vycedil, byla takofka řekou, po které ku břehu šťastné věčnosti přistál.

Nejmilejší! Když tak o našich sv. apoštolech rozjímáme, když zalétáme dnes myslí do těch výšin nebeských, kde již tito učedníci Páně se radují, kde již jsou u svého Mistra a Spasitele dráheho, kterého tolik milovali a po kterém tolik toužili, případně zajisté nám myšlenka a upřímná touha: kéž bychom i my jedenkrát dospěli do těch nebeských krajů, kde oni již se radují, kéž bychom i my jedenkrát dospěli ku svému drahému Spasiteli.

Nejmilejší! Můžeme tam dospět. Následujeme jen sv. patronů našich sv. Petra a Pavla v jejich ctnostech, zvláště v jejich lásce k Bohu a jejich lásce k bližnímu. Bude nám tedy sv. Petr vzorem lásky k Bohu a sv. Pavel vzorem lásky k bližnímu.

* * *

Ctnost, která sv. Petra hned od počátku povolání jeho nej-přednějším učedníkem Kristovým a později nejhorlivějším apoštolem učinila, byla jeho láska k Bohu. Tato láska k Bohu činí našeho apoštola ku všemu volným: on opouští všecko s radostí a následuje Krista, všechny útrapy rád postupuje, jen aby Mistru svému podobným se stal. Láskou nutkán, meč tasí, aby bránil Pána a Mistra svého, láska jej vede až do domu nejvyššího kněze, aby zvěděl, co s Ježíšem dítí se bude. Když mnozí z učedníků odcházeli a Ježíš apoštolům řekl: »Zdali i vy chcete odejítí?« odpovídá sv. Petr: »Pane, ke komu půjdeme, ty máš slova života věčného.«

Po svém z mrtvých vstání zjevil se Pán Ježíš učedníkům u moře Tiberiadského. Nic Petr nedbá, že by se utopiti mohl, nýbrž po vlnách vstříc Ježíšovi spěchá. Ježíš zůstal s učedníky, mluvil s nimi a táže se zvláště Petra: »Šimone, synu Jonášův, miluješ-li me více nežli tito?« Co má odpovědět Petr? Pln pokory odpovídá: »Ovšem, Pane, ty víš, že tě miluji.« — Rovněž s takovou pokorou odpovídá po druhé. Ale třetí otázka: Šimone, miluješ-li mne — tato třetí otázka jej rmoutí, ta svírá mu srdce. Což pak již Pán mi nevěří, již všechnu důvěru jsem u něho ztratil? A přece pln lásky ke Kristu odpovídá: »Pane, ty víš všecko, ty víš, že tě miluji!« Jaká láska a důvěra ve slovech těchto!

Láska Petrova ku Kristu byla nesmírná, poněvadž miloval Ježíše až k smrti a tak hrdinou v lásce boží stal se nám sv. Petr.

Nejmilejší, patřte zde na oltář, tam vyobrazen jest tento hrdina v lásce boží sv. Petr. Co cítí tu srdce naše při rozjímání tak horlivé lásky k Bohu? Zda můžeme i my s jistým svědomím před obraz ten předstoupiti a se sv. Petrem zvolati: »Pane, miluji tě srdečně, nade všecko, Pane, ty víš, že tě miluji.« Zdali pak plníme první přikázání lásky: Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého... Zdali pak i my jako svatý Petr ochotni jsme pro Boha vše trpět, Bohu vše obětovati, když toho Bůh na důkaz poslušnosti od nás žádá?

Náše náboženství křesťanské jest náboženství lásky. Základem naší víry jest láska, brána to vedoucí do života věčného. Chceš-li tedy do života věčného vejti — miluj Boha!

Chceš-li poznati, co jest Boha milovati, popať jen, jak hodné, nevinné dítě vine se k otci, k matce, jak je líbá, jak je celuje, viz, jak se jim zcela oddává, jak rádo při nich dlí, jak se mu stýská, když otce, matku nevidí, jak se raduje, když večer po práci jde otec domů, byť byl otec chudý, byť matka v chudý jen třeba oblečena byla šat. Pozoruj, jak dítě hodné spěchá vstříc rodičům, jak jim líbá mozolnou, upracovanou ruku jejich. Dítě ve svých rodičích vidí vše, celé své blaho pozemské, celé nebe. To jest, nejmilejší, tajemný cit lásky, který stěží lze vyspati. A podobný cit jest láska k Bohu, Otci našemu nejlepšímu a nejmocnějšímu; jest to cit, jež nelze vypravit, neboť třeba pocítiti, co jest Boha milovati. (Kaz. Roč. II.)

Sv. Augustin po svém obrácení takovou zahořel láskou k Bohu, že v něm jedinou rozkoš nalézal a říkával, že se mu zdá, jakoby slunce, měsíc, hvězdy, hory i doly, moře i řeky volaly k němu: Miluj Boha! Proto se též vyobrazuje se srdcem v ruce, z něhož plamen vychází, na znamení, že srdce jeho láskou k Bohu hořelo.

V zemi židovské panoval král, kterého Bůh moudrostí nevšední obdařil, král Šalomoun. Písmo sv. zachovalo nám příklad moudrého rozsudku jeho. Přišly k němu dvě ženy, jež se hádaly o dítě. Obě ženy spaly v jedné světnici. Jedna v noci zalehla dítě ve spaní, přeložila je ale k druhé spící a její dítě zdravé si vzala. Povstal spor mezi nimi a když nemohly se po dobrém srovnati, odebraly se před soudnou stolicí krále Šalomouna. Ten nemoha jich opět po dobrém srovnati, přikázal sluhům, aby donesen byl meč a to dítě, o které se hádaly, aby rozseknuto bylo na dvě a každé matce aby dána byla polovice. A hle, na toto rozhodnutí královo hned se ukázalo, která z těchto dvou je pravou matkou. Nepravá matka totiž hned svolila k tomu ukrutnému rozsudku, řkouc: »Dobře tak, králi, ať je rozseknuto dítě, ať je nemám ani já, ani ona.« — Druhá však hned řekla plna úzkosti: »Nikoli, nebudiž rozseknuto; raději nechci to dítě a nechám je této ženě, jen ať zůstane živo.« Z této řeči poznal Šalomoun, že tato jest pravá matka dítěte a hned jí kázal dítě navrátiti. Této události užil sv. Bernard k důmyslnému přirovnání: »Člověk má jedno dítě, o které se hádá ďábel s Bohem. Dítě to jest srdce lidské. Bůh žádá to srdce pro sebe, ale i svět láká je na svou stranu. Ubohé srdce, co s ním? Tu sedí rozum náš jako Šalomoun na stoličce soudné, ale kterak soudí? Zdali má říci jako Šalomoun, budiž rozděleno srdce? Ovšem, k tomu rád, to si přeje ďábel, nebo on vnuká tu člověku: Člověče, můžeš milovati Boha, modliti se i do chrámu Páně jíti, tam slovo boží poslouchati — však na tom máš dost, více nemusíš činiti. Nezapomeň též na to, že jsi člověk a ne anděl. Ejhle, jak se na tebe ten svět usmívá a ty bys jím chtěl povrhnutí? I to bys musel býti pošetilcem. Neváhej, neodkládej, rozsekní srdce své na dvě, jednu polovici obětuj

Bohu, druhou věnuj světu. Tak volá k tobě ďábel — a z druhé strany volá k tobě Bůh: Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého. Koho poslechněš?

Pevně stůjme v lásce k Bohu, nic at nás od ní neodloučí, tak jako nic neodloučilo patrona našeho sv. Petra. Slyšíme tolikráte všelijaké řeči proti církvi, náboženství, Bohu, vidíme zlé příklady — láska k Bohu at nás silí, abychom nikdy Bohu svému nevěrnými se nestali, ale z celého srdce říci mohli jako řekl svatý Petr: »Pane, kdyby se všichni nad tebou pohoršili, já se nepohorším!«

Obraťme ještě zraků svých k druhému patronu našemu, učiteli národů, sv. Pavlu a učme se z příkladu jeho druhou částku největšího přikázání znáti, totiž bližního svého milovati.

Představme si člověka, který skutečně bližního svého jako sebe samého miluje, který se přičiňuje všemožné o štěstí druhých, který vždy jen dle sebe samého soudí a co by sám rád měl, to i druhým rád činí, který svého vlastního prospěchu se zřekne, jen aby bližnímu prospěl, zkrátka, kterému ne blaho vlastní, nýbrž blaho bližního jde nade vše — a máme obraz sv. Pavla, obraz krásný lásky k bližnímu.

On ví, že člověk šťastným bez Boha býti nemůže a proto pracuje bez ustání, aby co nejvíce spolubratří ku Kristu přivedl. Projde národy od Malé Asie až do nynějších Španěl. Užaseme nad rozlehlostí krajin. A hle, všude téměř kázal sv. Pavel. Sluje v pravdě apoštolem národů. Jsa myslí ohrožené, vystupuje na řečn ště i mezi nejdivočejšími národy a káže jim Krista. Neděsil se ani velikého Říma, ač tam stále tekla krev mučedníků, ba i mezi císařskými dvořany měl své stoupence a zvěstoval jim evangelium. Proč to vše činil sv. Pavel? Jen láska k bližnímu ho k tomu vedla. Vzpomeňme sobě na jeho cesty po zemi a po moři, co nebezpečí tu přestál, kolik pronásledování, ran snesl, jak sám píše v listě ke Korintským. Ale všechny ty útrapy nezlomily jeho lásku k spolubratřím, nýbrž kázal vždy horlivěji a horlivěji, až dokázal: 29. června r. 67 byla mu v Římě hlava státa na rozkaz císaře Nerona. Tehdy teprve oneměla ústa jeho, která tolik se byla víry Kristovy nahlásala, oneměla, aby v nebesích dále vynášela a chválila Pána a Spasitele.

Co cítí tu srdce naše při rozjímání takových skutků lásky sv. Pavla. Tažme se, co i my jsme učinili pro svého bližního? Pohlédněme na příklad, jež nám Kristus zanechal v podobenství o Samaritánovi. Samaritán ujímá se a obvazuje rány člověka, jenž mu byl nepřitelem. Jak poučeno to pro nás! My nemáme moci Vykupitele, bychom vraceli slepým zrak a bluchým sluch; my neschopní jsme zázraků, které on činil, než v milosrdenství a lásce bratrské musíme jíti za jeho příkladem. Kain volal kdysi: »Zda jsem já strážcem bratra svého?« Ale já pravím vám: my všichni jsme strážnými bratři svých a není ani u Boha větší zásluhy, než trpícímu bratrovi podati ruku pomocnou a nic neblíží nás tak k Vykupiteli našemu, jako když nebeské světlo nosíme do tem-

noty zbloudilých duší. Tehdy opravdu hodni jsme jména dětí Otce, který jest na nebesích.

Jiné ctnosti potřebují práce, nákladu, namáhání; láska však ničeho, kromě dobrého srdce. Bohatým nemůže nikdo býti, leč jen kdo mnoho má. Moudrým nemůže nikdo býti, leč kdo se mnoho učil. Statečným nemůže nikdo býti, leč kdo silný jest. Milovati Boha a bližního může každý i nejchudší, nejprostší, nejslabší. »Kdo miluje mne,« dí Pán, »plní přikázání má.« Jak by jich kdo neplnil, když miluje? Víme, že přeneseni jsme ze smrti do života, nebo milujeme bratry své. (Jan 1. list.) Znamení to jisté, že žijeme v Bohu, když činíme dobře bližnímu.

Sv. Jan evangelista dosáhl vysokého stáří. Ve vysokém stáří místo veškerého kázání říkával prý křesťanům pouze slova: »Synáčkové moji, milujte se vespolek.« Když byl tázan, proč stále totéž opakuje, odpovídal: »Vyplníte celé přikázání, když se budete vzájemně milovati.« Kdo miluje bližního, miluje i Boha a podobně i naopak. Kdo zachovává obě přikázání lásky, zachovává i všechna ostatní přikázání, poněvadž jsou obsažena v těchto dvou přikázáních lásky.

Kdyby každý z nás pamětliv byl tohoto prvního a největšího přikázání: Milovati budeš... jak šťastni bychom byli na světě. Jak pokojně bychom mohli žít, pokojně pracovati. Kolik nářků by umiklo, kolik podvodů, krádeží, faleš a p. by zaniklo. Jak mnoho rozepří, soudů by se urovnalo v dobrotě. Kdyby lidstvo plnilo toto nejprvnější přikázání, kdyby plnilo povinnosti k Bohu a k sobě navzájem, pak nebyl by tento svět bídným údolím slzavým, nýbrž byl by obrazem ráje, který čeká člověka spravedlivého na věčnosti.

Nejmilejší! Obraz lásky k Bohu viděli jsme na sv. Petru a sv. Pavel povzbudil nás k lásce bližnímu. Následujce jejich příkladu, učme se od nich milovati Boha a bližního svého a tato knížata apoštolská neopustí nás, budou nad námi držeti svou ochrannou ruku, za nás u Boha se přimlouvati, bychom boj života tohoto šťastně bojovali a s nimi v nebesích se shledali. Amen.

Fr. Čech.

Neděle sedmá po sv. Duchu.

Nevěřec snižuje svou důstojnost.

»Pilně se varujte falešných proroků.«
(Mat. 7, 15.)

Pán Ježíš varuje nás dnes tak důtklivě před falešnými proroky. Za nynější doby jsou jimi zvláště nevěrci. Ještě se vychloubají, že odložili všechny pověřenské předsudky a hlouposti, jak náboženské pravdy nazývají, vynakládají všechen důvtip, aby se náboženství posmívali, náboženské pravdy a povinnosti v opovržení uvedli, aby nezkušeným největší klenot sv. víru ze srdce vytrhali. Nebude škoditi proto, když na tyto nebezpečné lidi poukáží, aby-

chom se poučili a jich se varovali. K tomu cíli ukáží vám dnes: Nevěrec snižuje svou důstojnost.

I. Ano, nevěrec snižuje svou důstojnost lidskou.

Mezi duší zvířete a člověka je nepřekročitelná propast; rozum a svobodná vůle vyvyšují nebetyčně člověka nad ostatní živočichy, tyto dvě mohutnosti tvoří podstatný rozdíl mezi člověkem a zvířetem. »Nechť jen člověk sama sebe zkoumá, nechť jen rozebírá bytost svou a v sebe se zhloubá,« praví učený Buffon, »a brzy zajisté pozná vznešenost bytosti své, postřehne jsoucnost duše své, a přestane se snižovati; on uzří pojednou, jak neko- nečně veliká jest vzdálenost, jež Bytost nejvyšší položila mezi něj a zvířata.«

a) Rozumem je člověk uschopněn hledati pravdu, a když ji našel, chápatí ji; rozum je pochopný, která mu osvětluje pravdu, ale aby ji našel úplně, k tomu potřebuje víry jako vůdkyně. Nejvyšší pravda a příčina všeho, co pravda jest, jest Bůh. Rozumem svým může člověk Boha poznávati. »Marní jsou všichni lidé, v nichžto není známosti Boha, a kteří z těch věcí dobrých, kteří se vidí, nemohli poznati toho, jenž jest.« (Moudrost 13, 1.) Proto sv. Augustin řekl nevěrci: »Odkud vím, že žiješ, jehož duše nevidím? Odpovíš, protože mluvím, protože pracuji. Pošetilče, ze skutků poznávám živého, ze skutků tvora nemůžeš poznati Stvořitele?«

Bůh sice »přebývá ve světle nepřístupném« (I. Tim. 6, 16), a »kdo zkoumatelem jest velebnosti, zachvácen bude slávou« (Přís. 25, 27); ale přece se dává od smrtelníků tak dalece poznati, že si může rozumem tvořiti všeobecné pojmy, jeho vlastnosti a dokonalosti pozorovati, o jeho obdivuhodných dílech, o jeho vůli, o jeho příkázáních leccos se dověděti a tyto známosti vždy více zdokonalovati a prohlubovati. K tomu, co rozumem sám člověk o Bohu poznávati může, přistupuje, že Bůh sám svým zjevením ještě lépe se ve sv. víře poznávati dává. Víra, zjevení boží, otvírá mu nové pole poznání, odkrývá obrazy na obloze pravdy, jest nebeským dalekohledem, který dosahuje dál než oko tělesné, povznáší činnost ducha lidského a při tom ho řídí, aby nezbloudil. V tom spočívá zásluha víry, že nejen nové pravdy rozumu lidskému nedostížitelné člověku zjevila, pravdy, které jsou člověku pramenem útěchy a síly ve strastech tohoto života, nýbrž i rozumu lidskému položila koleje, aby v bádáních nezbloudil. Nevěra zamítájc zjevení boží, ducha lidského v nevědomosti a temnotách drží; místo co by byla osvoboditelkou jeho, jest jeho porobou. Jestliže pak jest clem rozumu, jak již pohanští mudrci uznali, poznávati pravdu, Bůh však jest nejvyšší pravdou, ve které ostatní pravdy svou příčinu mají, má důstojnost rozumného člověka jen ten, kdo má jasnou známost Boha a věčných pravd v Bohu. Ale této známosti nemá nevěrec. Jeho rozum nevystupuje z viditelného k Neviditelnému, nebo přemýšletí o Bohu, jeho vlastnostech pokládá za pošetilost. Nebo když rozum námáhá, činí to jen, aby pravdu potíral, nové soustavy bludné

tvořil a falešnému dodával zdání pravdy. Taký člověk může mít mnoho rozumu a důvtipu, aby shromažďoval přirozené pravdy, nové vynálezy učinil, tajemství přírody zkoumal a jako genius zářil. Než tvoří to důstojnost rozumné bytosti? Země, viditelné věci má člověk se zvířetem společně, a není řídký případ, že v přirozených věcech nerozumné zvíře rozumného člověka zahání. Mnohá zvířata předpovídají povětrnost jistěji než nejučenější meteorolog; dovedou poznati jedovaté rostliny a naléztí prostředek proti svým nemocem lépe než lékař, a v mnohém se může člověk od zvířat naučiti a jejich pud obdivovati. V tom se tedy neliší podstatně od zvířete. Když mu tedy vlastní vinou známost Neviditelného chybí, když pravdu za blud, blud za pravdu má: nesnižuje tím nejvyšší přednost, svou důstojnost, nesnižuje se tím k zvířatům?

b) Druhá podstatná přednost člověka záleží ve svobodné vůli, že nemusí slepě poslouchati zevnější vlivy nebo vnitřní popudy, nýbrž sám se k jednání rozhodnouti, svobodně voliti může něco činiti nebo ne. Ale mravní svoboda není dokonalá, když se nedá vázati zákony, to je svévolnost, nýbrž tehdy jedná člověk jako dokonale svobodná bytost, když by mohl činiti zlé a přece nečiní, když by dobré opomenouti mohl a přece je koná. Proto také Písmo sv. (Sirach 31, 10) blahoslaví člověka, „jenž mohl přestoupiti a nepřestoupil, zlé činiti a neučinil“. Ale této svobody obhájí jen člověk věřící; neboť ve víře vidí věčného, nejvyššího Zákonodávce a Odplatitele, poznává krásu dobrých a ošklivost zlých skutků; ve víře dostává vůle nadpřirozené prostředky a pohutky a dostatečnou sílu, by všemi půvaby pohrdal, zlé náklonnosti krotil a co za dobré uznal, také za všech okolností provedl. Ale u nevěrce nelze buď zhola neb alespoň částečně o svobodné vůli mluvit. Nebo čím se dává věsti ve svém jednání? Prý rozumem. Ano, není-li rozum náboženskými pravdami a pohnutkami veden, ztrácí brzy vládu nad člověkem, a na jeho místo nastupují zevnější vlivy a vnitřní pudy a vášně, jak zkušenost s dostatek ukazuje. Tací lidé jsou slabí, dávají se věsti časovými hesly a zásadami, špatnými příklady, a řídí se dle učení knih a časopisů, jichž bludy do sebe vsáší. Místo rozumu řídí je samoláska, zistnost, vášeň. Co se očím líbí, po čem srdce jejich touží, co jim požitek nebo prospěch slibuje, toho si nedovedou odepřít. A když jim rozum to za dobré, ano za zlé vyhlašuje, nemají dosti síly, by zlému odpřáli, dobré volili, nýbrž musí s básníkem starověkým doznati: Poznávám dobré a schvaluji je, ale následuji zlé. Neboť jsou otroky lidí, otroky smyslů, náklonností a žádostivosti. Možná je ještě nazvati mravně svobodnými? Ale tím také ztratili další přednost člověka a to

c) přednost ctnostného života. Že může býti člověk ctnostným, tvoří jeho důstojnost. Ale nevěrec nedbá ctnosti, poněvadž právě vůle jeho vášněmi jest ovládána. Ovšem vidíme nevěrce leckdy tu neb onu ctnost a to neb ono dobré konati. Ale když a proč? Jsou dobročinní, když je k tomu přirozený cit nabádá,

pracovití z mamonářství, zdržliví, by se při zdraví zachovali, věrní v povolání, když touží po povýšení neb trestů se bojí, šlechtí, když to budí pozornost a pod. Jsou to však ctnosti lidské důstojnosti hodné, když se tím slouží jen nějaké náklonnosti? — Pravá ctnost pochází jen z věčného srdce. Nevěrec zřídka se nejkrásnějších předností rozumu, svobodné vůle a ctnostného života, které tvoří důstojnost lidskou, a vnější náhodné vlastnosti nejsou s to, aby nahradily zdeřtanou lidskou důstojnost.

II. Ale je ještě větší důstojnost než důstojnost člověka, totiž důstojnost křesťana. A i tu snižuje nevěrec velice. Zmiňuji se, jen o dvou velkých přednostech křesťana, neboť víra mu praví, že je stvořen pro věčnost a povolán, aby byl podoben Bohu.

a) Bismark se vyjádřil: »Jak lze bez víry ve zjevené náboženství, v Boha, který dobré chce, bez víry ve vyššího soudce a v budoucí život společně žítí řádným způsobem, povinnost svou konati a každému jeho nechati, to nechápu.« Bez víry v nesmrtnost není tedy podle jeho názoru řádný společenský život možný. Jsi nesmrtelný! jak veliké to slovo! Všechny stvořené věci zajdou, v nivec upadnou, ty jediný je přežiješ, jsi povznešen nad veškeré tvorstvo, budeš dále trvati a věčně žítí, žítí jako rozumná bytost, i když tělo v prach se obrátí. Ano, i tělo opět povstane a živo bude věčně. Jaká to přednost a důstojnost?

Křesťan, který jest si dle své víry této důstojnosti vědom, pokládá se za příliš vznešeného než aby tvorům sloužil, aby se pomíjející prachem poskvrnil, by se smyslými žádostmi dal ovládati, poněvadž ví, že jest nesmrtelný. Ale nevěrec? Jak nízký a opovržen hodný sám sobě připadá, jak nízkými a opovržen hodnými jeví se mu ostatní lidé! Neboť nezná této přednosti nesmrtelnosti. Nikoli, říká si, smrti je všemu konec, jsi povolán, abys jako nerozumná zvířata se zde nějaký čas po světě považoval, abys na věky pak zanikl. Nevěřci slibují sice svým přívržencům nesmrtelnost, ale ne ve smyslu našem. Žádnou naději v nějaký život posmrtný, nýbrž »radostný a povznášející pocit jiného způsobu nesmrtelnosti spočívající v přesvědčení, že látky a síly, které tvoří naši bytost, i po smrti naší ještě dále trvati budou v nepřetržitém proudu věčného dění.« (F. V. Krejčí.) Nesmrtelnost taková nadchne zajisté nevěrce k obětem, kterých mravný život vyžaduje. Proto nevěrec žije jen pro tento pozemský život, hledí požitků světských co nejvíce užívat, v kalu neřestí se brodit, krátce myslí, žije a požívá jako by byl lépe vyvinuté zvíře. Jak snižuje tím svou důstojnost!

b) Než křesťan má ještě větší důstojnost, povznáší se k Bohu, stává se účasten přirozenosti božské, dítkem božím. Svätý Petr (2, 1—4.) vyjadřuje pravdu tu slovy: »Skrze nějž (Ježíše Krista) nám veliká a drahá zaslíbení daroval, abyste skrze ně božské přirozenosti účastní učiněni byli.«

Bůh stvořil člověka k obrazu svému, proto jest úkolem člověka již zde na zemi tento obraz boží v sobě vždy dokonaleji vyobrazovati, své smýšlení a jednání skutkům božím připodob-

ňovati. Sám Bůh řekl: »Buďte svatí, poněvadž já jsem svatý.« (Levit. 11, 45) A Kristus Pán dí: »Buďte dokonalí, jako Otec můj dokonalý jest.« (Mat. 5, 48.) Jaká důstojnost může býti vyšší, než, když je tvor povolán, aby samému Stvořiteli svému se podobal? A poněvadž připadá člověku za těžko, aby se podobal Neviditelnému, proto Syn boží sestoupil na zem, aby ve viditelné, lidské podobě nám dal nejlepší příklad, dle něhož bychom své smýšlení a jednání zařídili, bychom Bohu se podobali. Než vidí nevěrec v sobě obraz boží? či pozoruje na sobě podobnost s Bohem a Kristem? Kdo se o Boha nestará, Krista za Spasitele světa neuznává, bude-liž dbáti, aby se jeho myšlení a jednání řídilo dle tohoto zářícího příkladu? Pokládá se za nezávislého od Boha, mluví, že je jen pro tento život určen, proto jest jeho smýšlení a jednání jen pozemské a podobá se nerozumným zvířatům, jak již žalmista (48, 13) praví: »A člověk, jenž ve cti byl, nerozuměl, přirovnán jest zvířatům nerozumným a učiněn jest podoběn jim!« Neporozuměl, že má býti Bohu podoběn a tak jest učiněn podoběn nerozumným zvířatům! Jak snižuje tím svou lidskou a křesťanskou důstojnost!

Toto líčení nám k dobru alespoň tím poslouží, abychom živě poznali a pocítovali, za kolik dobrodiní máme své víře děkovati, a že člověk, který od víry odpadá, sám sebe snižuje. Proto k vám ku konci volám se sv. Lvem Velikým: »Poznej, ó křesťane, důstojnost svou, a když jsi se stal účastným božské přirozenosti, nevracej se špatným životem k dřívější nízkosti!« Drž se pevně své víry, učí tě tvé vznešené důstojnosti a dává ti také prostředky, abys si ji zachoval. Ve víře dostává rozum tvůj jasnější známost nejpotřebnějších pravd; ve víře se vůle tvá osvobozuje od překážejících pout zevnějšího světa a žádostivosti a síla tvá se posiluje k šlechetnému, ctnostnému životu. Vede tě dále k nesmrtelnosti, tvoří z tebe obraz Boha, tvého Stvořitele a Spasitele a připravuje tě, abys byl hodným, věčně blaženým občanem nebeským. Amen

P. Jan Nep. Holý.

Na slavnost sv. Prokopa.

Nevěrec — nebězpečný člověk.

»Kdo nevěří, jest již odsouzen.«

(Jan 3, 18.)

V dobách pro Čechy pohnutých žil náš patron sv. Prokop. Kníže Boleslav III. Ryšavý dal staršího bratra Jaromíra na těle zahaviti trůn přecházel z ruky do ruky, i polský kníže Boleslav Chrabrý musil přispěti Čechům svou pomocí. I viděl sv. Prokop nejlepší záchranu ve víře křesťanské, aby již pohanské zvyky přestaly. Jeho kázání v kraji Sázavském vábily z blízka i z daleka zástupy věřících. Prokop vzděláváje český lid spasitelnou naukou Kristovou hubil staré pověry a zvyky pohanské, jež v lidu ještě zakofeněny byly. Dva dny před smrtí shromáždil bratry k loži

svému, vyložil jim, co se stáhne a kterak jest jim pevně státi i neztrácti srdce v neštěstí. Pravil: »Synáčkové moji . . . oznamuji opatrnosti vaší, že po odchodu mém zmítání budete prudkou bouří a trýznění morovou pohromovou pronásledování; budete učinění vyhnanci na šest let zemi cizí, a toto místo bude mocným rozhodnutím knížete odevzdáno ke jmění cizozemců. Ale vy, synové moji nejmilejší, nechtějte proto odpadnouti od víry, utvrdíte bratry své, Boha snažně chvalte, ve štěstí mu díky vzdávejte, v neštěstí prosby k němu vylévejte . . . a konec nesmírnou dobrotivostí jeho útěchy dojdete. Nebo po šesti letech slituje se nad vaším vyhnáním, obnoví vám stav pokoje, a utrháčům vašim odplatí rovným dle zásluhy, vás pak uvede do přístavu utěšení.«

Tak se staral o víru křesťanskou a ještě na smrtelném loži napomínal bratry: »nechtějte odpadnouti od víry.« Znal dobře slovo P. Ježíše, které jste slyšeli v pondělí svatodušní: »Kdo nevěří, jest již odsouzen.« Kéž by Češi v nynější pohnuté době pamatovali na jeho odkaz: »Nechtějte odpadnouti od víry.« Bohužel, zlákáni mnozí přece odpadli. Jaké to neštěstí pro společnost lidskou, když se stali mnozí nevěrci. Neboť nevěrec je nebezpečný člověk.*) To vám krátce dnes ke cti sv. Prokopa vyložím.

I.

Dejme tomu, že nevěrec jest přestaveným. Tu jest to člověk nebezpečný. Nevěřec vzdaluje se Boha, sám sebe takofka za Boha má, poněvadž neuznává již vyšší bytosti za svého zákonodárce a soudce. Tím je po bázni boží, po úctě před jeho zákony, člověk sám se stává cílem, všechno k sobě vztahuje, nezná vyššího zákona než svůj prospěch a starati se skoro jen o sebe. Bez víry nemají jeho vášně již údy. Tyto vášně budou ke škodě jiných, když jest nad jiné postaven, mocí a vážností nadán jest.

1. Vyššíme se nejprve za nejvyšší stupeň ve společnosti lidské, na stupeň vladaře. I tato moc může velikou škodu působiti, není-li pravou vírou a zbožností nadána. V knize Přísloví se praví: »Když panovati budou bezbožní, lkáti bude lid.« (29. 2.) Vladař, který je proniknut vírou, uznává nad sebou vyššího pána, jemuž jednou ze svého vladařství přísný počet klásti musí, uznává sebe jen za zástupce božího, vlada jest mu Bohem propůjčena jen ku blahu lidu; vidí ve své říši velikou rodinu, ve svých poddaných bratry v Kristu, v sobě pak otce všech. A tak jeho vlada jest pramenem požehnání pro lid. Bezbožný vladař však pokládá sebe za nejvyššího pána, myslí, že jsou ostatní lidé k vůli němu. O něho pak vniká tento duch do ostatních tříd společnosti. Čtème jen dějiny starých říší a uvidíme, jak vladaři bez víry velice lidu

*) Tak řekl universitní rektor Dr. Mareš 28./4. 1921: Náboženství není soukromá věc, poněvadž bezbožný člověk jest státu nebezpečný. »Čech« 1./5. 1921, str. 4.

škodili, že se naplnila slova v knize Přísloví: „Když panovati budou bezbožní, káti bude lid.“

2. A co říci o služebnících vladařových, ať se jmenují ministři, soudci, nebo jinak, když jsou bez víry? Obětují se ku blahu všeobecnému? Budou užívati moci své ku blahu svých bližních? Bezvěrec jest sám sobě cílem. Všechny prostředky jsou mu milé, aby svého cíle dosáhl. Jest nespravedlivý k jiným a užívá očernování a jiných prostředků, aby odstranil ty, kteří jsou jeho povýšení v cestě. Je necitelný k strastem jiných, poněvadž jen na sebe hledí.

3. Sestupme dále k nejnižším třídám společnosti lidské, pozorujme pána domu, otce bez víry a bázně boží. Bude podporovati blaho své rodiny? budou jeho podřízení pod ním šťastni? Nestará se o povinnosti k svým v domě, o šťastný poměr, jaký má dle naší víry panovati mezi mužem a ženou, otcem a dětmi, pánem a služebníkem. Vše má býti k jeho dobru, prospěch jemu přinášeti, blaho jiných neleží mu tak na srdci. Jakou bídu rozšířuje v rodině svými vášněmi a náruživostmi, které již ve víře úzdy nemají! A když se také rodině špatně daří, jak se tu říká: Jaký ivl on neb ona jsou bez víry. A jakou zhoubu přináší do celé rodiny, když dává špatný příklad, když se náboženství posmívá, třeba si své podřízené ke hříchům svádí. Ať je tedy nevěrec představeným ve velkém neb malém, bude se jeho podřízeným všeho obávati, místo aby jim byl přítelem a dobrodincem.

II.

Dejme tomu, že je nevěrec podřízeným. Jestliže srdce podřízeného nefidí se předpisy víry sv., bude i on nebezpečným pro jiné. Podívejme se na to ve velkém. Mysleme si obce, město, lid, kterému se vzala víra, co bude následkem toho? Taký lid je všeho, i zločinů schopným, nepořádek, nespravedlnost panuje, vzpoura a násilnosti se vzmahají, nedbají zákonů ani božských, ani lidských, takový lid bez víry podobá se zuřícímu proudu bez hráze, který daleko široko zhoubu vylévá, houfu lidí, kteří jen železnou kázní na úzdě udrženi býti může.

Než přejdeme k jednotlivostem. Pán má sluhu, podřízeného bez víry. Nemá se ničeho od něho obávati? přinese mu užitek či škodu? Má býti věrným a poctivým, pilným, pracovitým, aby pánu za mzdu také užitek přinesl; má býti mlčelivým, nemá vynášeti tajemství domu, má pána svého jako zástupce božího ctíti a poslouchati, tak to káže víra. Bude to vše konati, když je bez víry? Tak dlouho bude poslouchati, dokud je pánovi na očích, bude pracovati, pokud se nebojí, aby nebyl prozračen. S vírou ztratil bázeň boží, je často nesvědomitým, co ho ještě zdrží, když se mu naskytne příležitost, aby své náklonnosti a vášně ukojil? Je-li Bohu a víře nevěrný, jak může člověk na jeho věrnost počítati? Možná, že i jeho bezbožný život mnohou hořkost pánu způsobí, čeleď ostatní, snad i děti pánovy nakazí. A když si

dovolíš ho kárati, jaké cti dojdeš? Vzdor a hrubost budou tobě odpovědí. A když ho snad odstraníš, bude tebe a rodinu tvou pomlouvat, že tvá vážnost tím utrpí. Zdaž tedy není člověk bez víry nebezpečný? Možná, že jste se již sami o tom na vlastním těle přesvědčili.

III.

Než pozorujme bezvěrce bez vztahu na jeho stav, pozorujme ho jen jako člena lidské společnosti; zdaž není blahu společnosti nebezpečný? Pohnutý k jednání člověk musí mít; nemá-li tedy náboženských, nadpřirozených pohnutek, nastupují přirozené pohnutky, samoláska ve všem i druhy zístnosti. Pro takového člověka je nejvyšší zásadou vyhledávat i činiti, co jeho štěstí blaho podporuje. Tam vše směřuje a všechny prostředky jsou mu milé, jen když tomu účelu slouží, nanejvýš že ho zdržuje ještě strach před trestem nebo jakási ctižádost, strach před hanbou a pohrdáním. Dovede zákony a předpisy chytře obejít, dovede se zabývat všemi druhy lichvy, bude podváděti, jak se mu dá. Kdo s ním co činiti má, musí se mít na pozoru, aby nebyl podveden. Co ho zdrží od nepravosti? Rozum? Ten je otrokem jeho vášní, a musí sloužiti, aby pikle vymýšlel. Zákony? Náboženské zákony nevěří, a lidské zákony bez v ry nemají pro něho závaznosti. Než dosti. Z předešlého jsme viděli, jak nebezpečným člověkem nevěrec jest. Souhlasím úplně s člověkem, který řekl: »Bojím se Boha, a po Bohu bojím se jen člověka, který se Boha nebojí.

Italský ministr vyučování Pasquale Villari řekl: »Nemluví jako věřící člověk, nýbrž jako historik, který zkoumá skutečný stav věcí, a tu tvrdím: občanská společnost bez náboženství dosud se nenalezla; ještě nikdo nevynalezl umění národ bez náboženství mravně vzdělati.«

Rousseau přiznal: »Domníval jsem se, že možno i bez náboženství býti poctivým člověkem, ale již jsem se vzdal toho omylu. Kdo v Boha nevěří a náboženství nemá, tomu se nedostává pravé pohnutky, proč by měl býti vpravdě ctnostným. Může sice lidskými pohnutkami jako jsou na př. cť pro čest, slušnost, láska k rodině a pod. býti pohnut, aby dbal zákonů, ale v pokušeních zlých, když člověku netřeba se báti oněch ohledů, člověka ke zlému nakloněného neudrží.«

Göthe napsal: »Pevné povahy, charaktery, které v pravdě úcty zasluhují, jsou fidei; v pravdě jen toho možno ctít, kde nehledá sebe... Přiznávám, že nezištné povahy toho druhu v celém svém životě nalezl jsem jenom tam, kde jsem našel život založený pevně na náboženství.«

Ruský myslitel Tolstoj dí: »Člověk bez víry jest jako třtina, kterou bouře zlomí. Člověk bez víry je hotov každou chvíli zřít se všeho, čemu dosud žil, a žítí tomu, co ztracoval.«

Ke konci obracím se zvláště k rodičům, domácím pánům a všem, kteří vynikající místo a vliv v lidské společnosti zaujímáte, vryjte si hluboko v paměť, že užitečným členem společnosti může

jen býti, kdo vpravdě víru a zbožnost má. Když tedy sami předpisy víry zanedbáváte, ve všem, co se víry týče, jen lhostejnost a chlad ukazujete, svými řečmi a příkladem víru v opovržení uvádíte, když sami k pohrdáním náboženstvím svádíte, když koukol nevěry v domě a obci růsti necháváte a mu nebráníte, uvažte, jakou zodpovědnost na sebe berete, když tak proti blahu svých lidí a společnosti pracujete. Když však sami ve svém mluvení a jednání se ukazujete jako vřelí přátelé víry a náboženství, když své moci a svého vlivu užíváte, abyste víry hájili a ji podporovali, když v rodině a obci náboženského ducha budití a pěstovati budete: pak jste s'oužili obecnému blahu, pak vaše činnost přinese lidské společnosti blaho a požehnání, a za to nyní i budoucím pokolením požehnání budete. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.

Na svátek sv. apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje.

Prof. dr. Josef Vajs.

»Nic nepotřebujeme majíce za potěšení
knihy svaté, které jsou v rukou našich.«
(I. Mak. 12, 9.)

Po návratu ze zajetí babylonského dostali se židé pod nadvládu svých sousedů, od nichž se šířilo v národě židovském pohanské smýšlení a mravy; zejména Antioch Epifanec chtěl násilím připravit židy jak o národnost, tak i o náboženství. Proti tomuto bezpráví a násilí pozdvihl se Matatiáš se svými syny, kteří postavivše se v čelo lidu šťastně osvobodili jej od záhuby a útisku cizích vetřelců ve válce téměř 40leté.

První a hlavní opora Makkabejců byla ovšem víra a důvěra v Boha, vždyť vedli válku za statky nejvyšší, za víru svých otců a za bytí svého národa; ježto však Prozřetelnost boží nejen nevylučuje lidského spolupůsobení, ano vyžaduje jej, Juda, Jonatha vedle svého přičinění a statečnosti ohlédají se po přátelích a spojencích, Římanech i Řecích, píší jim listy, uzavírají s nimi přátelství. Ale v těchto listech nic není malomyslného, podlézavého, jsou to slova sebevědomá, především plná důvěry v Boha: »My vás nepotřebujeme, majíce za potěšení svaté knihy, které jsou v rukou našich« ... »Obklíčila nás mnohá soužení a mnohé války, bojovali proti nám králové, kteří jsou vůkol nás. Nechtěli jsme těžci býti vám ani jiným společníkům a přátelům našim v těch válkách; měli jsme zajisté pomoc s nebe a osvobození jsme.« (I. Makk. 9, 13—15.)

V okolnostech velmi podobných byli naši předkové, slovanští národové v IX. věku pod knížaty Rostislavem a Kocelem, byli také tlačeni a svíráni okolními národy. Znali sice již křesťanství, alespoň o něm slyšeli, avšak cizí věrozvěstové přicházející k nim

z Vlach a Německa byli tím nebezpečnější, čím dražší statky jim přinášeli. Přinášeli jim sice sv. kříž a křesťanskou víru, ale brali jim národnost a tak naši předkové byli spíše jimi mateni a brali v nenávisť je i učení Kristovo, které jim hlásali. Ký div, že se obrátil Rostislav napřed do Říma a po té do Cařihradu o missionáře; kteří by dovedli prostému slovanskému lidu, jak dí prosba Rostislavova, jeho jazykem učení Kristovo hlásiti. Císař Michal žádosti jeho vyhověl. Na Moravu přišli věrozvěstové svatý Cyrill a Methoděj, kteří našim předkům nejen slovo boží hlásali, ale zvláště tím, že přeložili knihy Písma sv. na jazyk slovanský, získali si nehybnou zásluhu u národů slovanských jak o jich víru a náboženství, tak o jejich národnost.

I.

Kristus Pán založil církev ústním kázáním či hlásáním slova božího; sám ničeho nenapsal a posílaje své učedníky do světa, ani jim nerozkázal, aby slovo boží psali, tím méně, ježto vyvolil za své apoštoly prosté rybáře, kteří ani psát neuměli. »Přikázal nám kázati lidu, a svědčiti, že on jest, kterýž ustanoven jest od Boha soudcem živých i mrtvých.« (Sk. 10, 42.)

Jeden z důvodů, proč tak činil, byl asi ten, aby byl tím patrnější božský původ církve, aby se nezdálo, že byla založena na lidské moudrosti a dovednosti. Teprve později, po seslání Ducha svatého, když slovo boží bylo hlášáno nejen v Jerusalemě, ale pronikalo již do samého Říma, střediska tehdejšího vzdělaného světa, někteří z apoštolů a učedníků napsali příležitostně tu neb onu zprávu, ten neb onen list, který byl věřícím vzácnou a drahoucennou památkou, protože jim nahrazoval ústní kázání apoštolské, když apoštolé jinam odešli neb zesnuli. Proto je věřící ve svých shromážděních, při službách božích pilně čítali a jimi se poučovali, povzbuzovali, těšili.

Když Rostislav požádal císaře Michala za missionáře, tento povolal si sv. Cyrilla a oznámil mu prosbu Rostislavovu s dodatkem: »Vy jste Soluňan, a Soluňané všichni mluví dobře slovansky, vezmi tedy svého bratra (Methoděje) a jdi.« Životopis sv. Methoděje sice zkrátka ukončuje tento rozhovor, že nemohli odepřít ani Bohu ani císaři, aby žádosti nevyhověli, avšak životopisec Konstantina-Cyrilla vypráví, že sv. Cyrill císaři odpověděl: »Ač jsem unaven a chorobný tělem, půjdu rád, mají-li písmena pro svůj jazyk.« — A dovědév se, že písmen nemají, ne bez pomoci boží že vpravil písmena pro slovanský jazyk a že sestavil výbor čtení Písem sv., která čítáme při mši sv. — t. zv. evangeliář a epistolář, přeloživ je z jazyka řeckého. Touto pomůckou opatření dali se na missionářskou výpravu k nám. Dva vzácné poklady nesouce přicházeli k nám sv. bratři, totiž Písmo sv. a ostatky sv. Klimenta; není tudíž divu, že životopisec sv. Cyrilla výslovně podotkl, že Rostislav přijal je na Moravě s velikou poctivostí, svolal učedníky a odevzdal jim je, aby je učili, zasvětili do nového písma slovanského a křesťanské víry.

Svatí bratři nepřestali na tom; v životopise sv. Methoděje máme zprávu, že i ještě za živobytí jeho bratra sv. Cyrilla-Konstantina a spolu s ním přeložil evangelia i epištoly úplně, jakož i žaltář či knihu žalmů, tedy ony knihy Písma sv., jichž se užívá nejčastěji při službách božích. Ano v téže kapitole životopisu Methodějova čteme, že sv. Methoděj na konci života svého uklidniv se, přeložil všechny knihy Písma sv. vyjma knih Makkabejských v šesti měsících za pomoci dvou kněží, kteří rychle psali. Je sice pravda, uvědomíme-li si rozsah knih starozákonních i bez žaltáře, že je to práce ohromná, téměř přesahující síly lidské, nežli aby ji mohli tři lidé za půl léta vykonati; proto někteří učenci raději pochybovali o pravosti tohoto tvrzení. Avšak povážíme-li, že životopis sv. Methoděje je psán jedním z jeho žáků (Klimentem), že toto tvrzení opakuje i nejstarší dějepisec slovanský Nestor, že jinými slovy touž zprávu máme zachovánu u bulharského biskupa Jana ze století X., těžko je taková svědectví odmítati, zvláště když zní tak určitě jako je tomu v případě našem, když životopisec praví, že sv. Methoděj přeložil všechny knihy starozákonní vyjma Makkabejských v šesti měsících, začav v březnu do 26. dne měsíce října. Takové přesné údaje jsou známkou hodnověrného svědectví. A skutečně čím dále studujeme a zkoumáme slovanské texty Písma sv., přicházíme na nové a nové stopy knih, o kterých se dříve nevědělo, takže čím dál, tím větší víry nabývá ono prastaré svědectví a tvrzení, že sv. Methoděj doplnil, co svatý Cyrill začal, a tak společnou prací že přeložili téměř všechny knihy Písma sv. na jazyk slovanský.

Řekl jsem, že Kristus Pán sice sám ničeho nenapsal, církev založil toliko ústním kázáním slova božího, a i apoštolům posílaje je do světa rozkázal, aby šli a učili; Duchem sv. poučení a povzbuzení sáhli však sv. apoštolové později i k této pomůcce, k snažšímu rozšiřování evangelia slovem božím psaným. Tak i my děkujeme-li sv. bratřím Cyrillu a Methodějovi za dar slova božího, které nám přinesli, dvojnásob jim máme býti vděční proto, že slovo boží zvěčnili slovanským národům i písmem. To uznal sám papež Hadrian a vyjádřil svou vděčnost vůči sv. Cyrillu a Methoději a úctu k posvátným knihám slovanským, že při návštěvě sv. Cyrilla a Methoděje v Římě, vzav knihy slovanské, položil je na oltáři v kostele Panny Marie u Jeslíček. Tak vypovídá životopis sv. Cyrilla (hl. XVII.) Než tím, že sv. bratři přeložili knihy Písma sv. na jazyk slovanský, získali si nehybnou zásluhu i o jejich národnost.

II.

Národností rozumíme soubor značek, které dávají jistému kmenu určitý ráz, které náležejí jistému národu jako jeho vlastní, jimiž se od ostatních plemen a kmenů liší; především je to řeč. Písmo sv. zmiňuje se při stavbě věže babylonské, že do té doby bylo lidstvo jednoho jazyka, mluvilo jednou řečí, zdůrazňuje tak jakous většinou přátelství mezi jednotlivými plemy lid-

skými. Zvláštním zasažením způsobil Bůh, že si později nerozuměli a jakoby násilně rozeznání se rozešli. (Gen. hl. XI.) To je jedna událost, o které čteme téměř u kolébky lidstva. O jiné události v duchu prorockém zmiňuje se Kristus Pán v evangeliu, když praví: »Povstane národ proti národu a království proti království.« (Mar. 13, 8.) Obě tato místa Písma sv. dávají na srozuměnou, že národnost jest přirozený dar boží; jestliže v prvním případě zasáhl Bůh a dotekl se jejich národnosti spravedlivým trestem, zmiňuje se evangelium o tom, jak jeden národ proti druhému nespravedlivě bude vystupovati tam, kde nebude pravé víry v Boha a lásky bliženské, čehož dovršení předpověděl Kristus bezprostředně před svým příchodem na konci světa, kdy nena-
leze víry a lásky u lidí.

Proto jsou všichni křesťanští věrozvěstové pravými přáteli a dobrodinci každého národa, kteří hlásají jak lásku k Bohu, tak lásku k bližnímu, a tím chrání a zabezpečují lidu i jeho národnost, aby lid ani svými hříchy Boha ke hněvu trestu nepopouzel, ani proti jinému národu násilně nevystupoval, jej neutiskoval. Toto dobrodiní prokázali naši sv. věrozvěstové národům slovanským již tím, že je na víru obrátili a sv. evangelium učili. Avšak zvláštním způsobem přispěli k zachování národnosti národů slovanských a zvláštních zásluh o jich národnost si získali tím, že k sepsání Písma sv. sv. Cyrill-Konstantin, »Filosofem« zvaný, sestavil zvláštní značky pro řeč slovanskou či že vynalezl písmo slovanské, takže, jak dříve říkali, právem jsou pokládáni za původce pravého jazyka slovanského.

To pochopili a vystihli spisovatelé životopisu obou našich světů. Životopisec sv. Methoděje klade v ústa Rostislavu, knížeti moravskému, slova: »My Slované jsme prostý lid a nemáme nikoho, kdo by nás pravdě učil.« Přicházeli k nim učitelé z Vlach, Němec a Řecka, každý je učil jinak, jiným jazykem a oni nerozumějící jim buď užítku z toho neměli, nebo chtěli-li se stát účastnými dobrodiní evangelia, stávalo se to za ztrátu vlastní krve, vlastní národnosti, jak to víme o kraji Kocelově, kde sice Němci křtili, chrámy jim stavěli, ale spolu šířili němectví a Slované si podmaňovali, o národnost připravovali. (Srov. spis Da conversione Carantanorum.) To cítil Rostislav, když žádal v Cařihradě za misíonáře, který by sice víru křesťanskou šířil, ale spolu neolupoval lid o jazyk, o národnost; proto praví: »my jsme lid prostý, ještě bez vzdělání, přijde-li k nám kdo z národů vzdělaných, snadno nás svou chytrostí získávají a opanují.«

Touž myšlenku, jen že slavnostněji vyjadřuje legenda či životopis sv. Cyrilla slovy, která prý napsal císař Michal v listě k Rostislavovi, jako původci svého poselství na Moravu: »Bůh, jenž káže, aby každý člověk k pravému poznání přišel... viděv tvoji víru i snahu, učinil v naše doby, čeho dříve nebylo, že dal vám písmena pro váš jazyk (vaši řeč), abyste byli tak připočtení k velikým národům, kteří oslavují Boha jazykem svým!« — Je v těchto slovech kus řecké hrdosti, ale je v nich též mnoho

pravdy. Tím, že sv. Cyrill sestavil pro jazyk slovanský písmena, tím, že napsal první slovanskou knihu, tím, že přišli svatí bratři na Moravu se slovanským překladem Písma sv. — tedy se slovanskou knihou, a naučili lid slovanský čísti, tím povznegli prostý slovanský lid mezi národy vzdělané, uvědomělé, kteří začali více o sobě přemýšlet, o svojí samostatnosti, o svojí svobodě.

Jestliže dokonce se schválením a dovolením papežským užívali tohoto jazyka i při službách božích, v knihách bohoslužebných, pak slova císaře Michala, třeba vycházela z úst chlubitivého Řeka, jsou jen velikou pravdou. Je pravda, mnoho zkusili naši sv. věrozvěstové pro tu novotu zde na západě neobvyklou, že užívali slovanštiny i u oltáře, ale když se to stalo s dovolením řádné vrchnosti, se svolením sv. Stolice, pak můžeme si to klásti za velikou čest, že vedle latiny, řečtiny, hebrejštiny, tedy řeči, jimiž byl napsán nápis na kříži Kristově, že i slovanský jazyk byl připuštěn mezi jazyky, jimiž se konají sv. tajemství, jimiž se posvěcuje tělo a krev Páně. Tak opravdu byli připočtení Slované k velikým národům, jichž starobylých jazyků užívá se v liturgii, i o Slované možno říci, že oslavují Běha jazykem svým. Že tím přispěli sv. Cyrill a Methoděj k jakémus většímu národnímu sebevědomí, že povznegli tím národnost předků našich, je nejlépe viděti z toho, jak okolní národové, ať Němci, ať Maďaři, ať Vlaši, nepřáli jim té výsady a všemožně ji potírali. A můžeme dodati, že je v tom podivná Prozřetelnost boží, že přes všechny překážky se schválením a podporou sv. Stolice až po dnes se tato památka udržela.

Každý národ má vedle dobrých vlastností i slabé stránky; i slovanští národové je měli a mají. Naše vrtkavost a nesvornost jistě ztěžovaly sv. bratřím jejich působení mezi našimi předky, při všech obětech, které pro nás přinesli, přes všechny i mimořádné kroky a pomůcky, jichž při obrácení našich předků na víru křesťanskou užívali. Není divu, že se vyskytl i mezi moderními slovanskými učenci člověk, který se vyjádřil, že literární činnost sv. bratří byla národům slovanským ku škodě a na závađu. Je to bohudík hlas ojedinělý a na štěstí našli se mezi slovanskými učenci prvního řádu lidé, kteří vyslovili politování a podivení nad takovým úsudkem, a dodávají, že přes takové projevy lidstvo přechází svou cestou a pravda razí si cestu dál. Jednou takovou pravdou jest, že sv. bratři Cyrill a Methoděj svou literární činností usnadnili obrácení našich předků na víru Kristovu a zachovali jim národnost. Kéž by jen slovanští národové vážili si jejich dědictví a čerpali z jich odkazu — z Písma sv. útěchy a posily v nesnázích životních. Amen.

Na slavnost sv. Cyrilla a Methoděje.

Nevěrec — nešťastný člověk.

»Bez víry nelze se líbiti Bohu.«

(Žid. 11, 16.)

Neocenitelné zásluby o národ náš mají slovanští věrozvěstové sv. Cyrill a Methoděj. Ale největší zásluhu mají v tom, že nám přinesli světlo křesťanské víry. Bez této víry byl by náš národ zahynul jako polabští Slované. Nyní v našem národě opět roz-
zvučil se boj proti světlu sv. víry.

Budou lidé šťastnější bez víry? Již sv. Augustin dí: »Jisto jest, že nemůže žádný k pravé blaženosti dojíti, Bohu-li se nelíbit, a Bohu se nemůže žádný líbiti, než skrze víru.« Opakuje tu slova sv. Pavla: »Bez víry nelze se líbiti Bohu.« Ano, bez víry nemůže člověk dojíti blaženosti a štěstí, to vám dnes ke cti našich patronů sv. Cyrilla a Methoděje chci ukázati i pravím: Nevěrec je nešťastný člověk.

1. Nevěra je pramenem neštěstí. Úd, který se vymknul, bolí tak dlouho, dokud opět nepřišel na své místo. Zloinená noha může dojítí spasení jen, když je opět napravena. Tak jest duch a srdce člověka nešťastné, když se odtrhne od Boha, a zůstane nešťastným, dokud v nevěře trvá. Nevěra jest nepřirozená, i když je heslem doby, a právě proto je neštěstím pro ducha a srdce. Znáte jméno básníka Jindřicha Heineho. Byl to prostý posměváček. A přece napsal: »Nemohu býti pokojným. Neurčité a smutné myšlenky trápí mne dnem i nocí.« Starý básník německý Göthe byl bohat a oslavován jako král; svět pokládá ho za šťastného, a co o sobě sám vyznal? »Nazývají mne šťastným, ale ve skutečnosti celý můj život nebyl ničím jiným než lopocením a prací; mohu opravdu říci, že v 75 letech svého života ani čtyři neděle nebyl jsem úplně šťasten.« A Bismark řekl r. 1875 svým přátelům, kteří mu blahopřáli k jubileu: »Pánové, musím říci, že v celém mém životě 24 hodin nebyl jsem šťastným.« — Viktor Hugo v »Písních soumraku« vyznává: »Pochybnost! ach jak zapustila již kořeny v srdci mém . . . jsi zlem, jehož krutému otroctví podrobeni jsme my, synové vášní, kteří neznáme vznešeného klidu duševního.« Co bolu, co zklamání, co úzkost, co nesplněných tužeb ozývá se v srdci víry prázdném!

Pravdou jest, co napsal Maistre: »Mužové nejvůlečtější, stanou-li se obětí nevěry, cítí v sobě tíhu tohoto života nejvíce; marně hledají útěchu ve vědě a umění; všechny práce míjejí se s cílem, zármutek stáří roste; konec jejich bývá zoufalý.« Na-
proti tomu poslyšme, co volá francouzský spisovatel Brissot: »Jsem opravdu šťasten, věda, že Bůh je se mnou, jsem šťasten, vyzývá ho na modlitbách. On je mým pánem, jemu skládám úcty ze svých činů, s ním hovořím a v té rozmluvě a v naději čerpám nové síly, novou odvahu. Vy, kteří nevěříte, odkud čerpáte sílu, odvahu, útěchu v utrpeních?« A proč jsou nevěrci tak nešťastní?

2. Ačkoli tato země právem se nazývá slzavým údolím, a cesty člověka trním posety jsou, přece připravil Bůh člověku zde rozmanité radosti; záleží jenom na stavu mysli, aby je našla a jich užívala. Tento stav mysli dává člověku jen víru; kdo tedy víry nemá, pro toho jsou tyto radosti ztracené.

a) Kolik duchovních radostí působí víra věřícímu člověku! Již památka na Boha přináší mu vnitřní radost srdce; neboť vírou osvěcen poznává v Bohu svého nejdokonalejšího Otce, který mu dary přírody a milosti k službám dává, který nad ním s nejněžnější otcovskou starostí bdí, ano i své anděly k službě mu posílá a svou Prozřetelností vše k dobru člověka řídí. Kolik útěchy a radosti je v této pravdě! Ale této radosti je zbaven člověk víry prázdný; neboť žije v úplném zapomnění na Boha, nebo když mu myšlenka na Boha na mysl přijde, vidí v něm neznámou bytost, jehož památka ho neznepokojuje; neví o Prozřetelnosti boží, myslí, že jest na světě sám sobě zůstaven a rozmarům osudu a náhody v pospas vydán.

Pramenem nevýslovných radostí jsou věřícímu křesťanu modlitby a dobré skutky. Když myslí k Bohu se vznášá, přemýšlením o božských věcech se zabývá, když pramenem milostí ve svatých svátostech se posilňuje a s Bohem spojuje, světlo a útěchu jeho přijímá; jak naplněno jest srdce jeho pravou nebeskou radostí! Když křesťan dle stavu svého dobré skutky a ctnosti koná, jak se pozdvihuje a potěšuje srdce jeho a vědomí, že tím koná vůli boží, že tím přinesl Bohu milou oběť, sám sobě korunu věčnou okrašluje, zásluby si rozmnožuje!

Zná nebo zakouší nevěrec tyto radosti? On, který v pobožnosti pověru vidí, zásadně se jí vyhýbá, nebo v ní nalézá jen odpor. A když někdy nějaký dobrý skutek vykonati musí, vidí v něm jen obtížné břemeno, a poněvadž mu chybí vyšší, nadpřirozená pohnutka, nepřisobí mu také pravou vnitřní radost. Tak postrádá nevěrec četných duchovních radostí, které apoštol radostmi v Duchu sv. nazývá, kterých věřící užívati může v plné míře, poněvadž jen z víry prýští.

b) Vedle těchto duchovních radostí připravil Bůh člověku mnohé jiné radosti, které prýští ze společenského života. Kolik radostí připravuje člověku obcování s rozumnými, mravnými, šlechetnými lidmi! Jak bohatým zdrojem radostí jest člověku právě, upřímné přátelství! Jak se život oslazuje a vyjasňuje radostmi rodinnými! Abychom těchto radostí v pravdě a úplně zakoušeti mohli, musíme si osvojit jakýsi stav mysli, musíme si je zasloužiti společenskými ctnostmi. A tomuto stavu mysli a těmto ctnostem učí opět jen víra. Představuje mu každého člověka jako bratra v Kristu, učí ho slabosti a nedokonalosti lidské trpělivě snášeti, nic zlého o jiných nemysleti, skutky a slova jejich dobře vykládati, sebelásku přiznivostí a šlechetností přemáhati, učí ho býti pokorným, shovívavým, laskavým. S takou povahou a s takými ctnostmi najde křesťan snadno klíč k srdcím lidským, získá si vážnosti, důvěry a upřímného přátelství. Kde však víra schází,

schází také tyto ctnosti, a člověk ve své nadutosti a pýše, s chytrou prohnankostí, nízkou ziskuchtivostí, se svými nepremoženými vrtochy a vášněmi, zdaž hodí se do společnosti? Způsobí mu obcování radosti či spíše mrzutosti, nevole, zármutek? Či zakusí radosti upřímného přátelství? Co je to za přátelství, které není v Bohu uzavřeno a vírou posvěceno? Mezi nevěrci není přátelství s upřímnou, šlechetnou oddaností srdce, nanejvýš přátelství, které jest často jen přetvářkou, které jen zřítnost uzavírá a udržuje. Či přináší štěstí nevěrci domácí krb? Bez víry pocituje nepříjemnosti rodinného života a nezažívá jeho radostí. Neboť když tak mnohé povinnosti ke svým zanedbává, své náklonnosti nepřemáhá, chladně a odporně se chová, více mrzutostí než radostí zažije; ať je sám nebo celá rodina bez víry, nezakusí takých radostí, takové svornosti, tak vřelého účastenství, které jinak mezi křesťany rodinný život tak krásný a veselý činí.

Když však nevěrec nenalézá radosti v nábožnosti, ctnosti, ve společenském životě, kde je bude hledati? V užívání smyslných rozkoší? Užívati jich není v moci každého člověka, trvale však ještě nikoho neoblažily, naopak skutečnost učí, že právě tím nešťastnějším stává se člověk, čím více smyslným požitkům hoví. Každá bezměrná, delší rozkoš plodí otupělost, touhu po změně, dlouhou chvilu, nelibost a omrzení. Nad to chybí mu při tom hlavní věc, vnitřní pokoj, pokoj, kterého bezbožník nemá, který svět dáti nemůže, chybí mu pokoj dobrého svědomí. Neboť i u nevěrce hájí ještě často poraněné svědomí svého práva a nedává mu pokoje. Jeden znamenitý učenec, muž velmi nábožný, vyznal veřejně před svými žáky: »Sedmdesáte let žiji, mnohých radostí jsem zakusil, než nejčistší a nejtrvanlivější byly ty, které hledalo srdce mé, když bylo zkroceno uzdou sv. víry.« V pravdě je nevěrec nešťasný člověk, který si sám radosti na zemi ztrpčuje, růže v trní mění. Než čím méně pocituje nevěrec radostí, tím více zakouší žalostí, a v tom spočívá jeho neštěstí, že tu právě útěchy nezná.

3. Víra a zbožnost nenaplnuje život samými radostmi, není záchranným prostředkem proti bolesti a žalosti. Nikoli, každý z nich dostane svůj díl, věřící jako nevěřící, zbožný jako bezbožný; ano, často právě věřící křesťan zkouší se zvláštní mírou žalostí. Ale v tom záleží vlastní rozdíl, že věřící nalézá ve všech strastech ve víře samé nejhojnější útěchu, kdežto nevěrec v utrpění útěchy této postrádá.

Ano, člověk hluboké víry může býti navštíven všelikými nehodami, může býti všeho statku zbaven, bolestmi tělesnými dlouhá léta sklíčen, může býti zneuznán, pronásledován, týrán, slabostmi státi se slabý, smrtí svých miláčků zbaven; víra podává mu vždy dosti pohrutek, aby volal se sv. Pavlem (2. Kor. 7, 4): »Naplněn jsem potěšením, mám hojnou radost ve všelikém soužení mém.« Přesvědčení o otcovské Prozřetelnosti boží, která bije, aby uzdravila, bere, aby dala, naděje nevýslovné věčné odplaty, pohled na příklad božského Spasitele a jiné takové pohnutky oslazují mu

všechno utrpení, že je spokojen, Bohu děkuje, ano i vesel jest. Ať jdou nevěrci mezi lid, jemuž víru vzali, ať mu káží, že z lásky, z povinnosti má nésti svůj osud. Představte si takového moderního nevěrce, kdyby neštěstím, bídou, dlouholetou nemocí byl stíhán, jak by si počínal oproti tomu, kdo by ho těšil ve smyslu slov Gižyckého: »Když se (materialistický mudrc) roznemůže, ví, že mu nemoci přinášejí nové povinnosti a plnění jich jej posvěť a posilní. Když se smrt blíží, těší ho myšlenka na život dobře prožitý a jeho láska k těm, kteří ho přežijí, jich dítkám a nejvzdálenějším potomkům. Když mu smrt odnímá nejdražší bytosti, ví, že celé lidstvo má býti předmětem jeho lásky,« zdaž by mu při nejmenším netekl: Netrap mne těmito frásami, jsou to planá slova, která ve skutečném životě nemají ceny, nedovedou potěšiti a posíliti srdce bolestí naplněné.

V neštěstí, zvláště v hodině smrti poznává člověk jasně, jak bláhovým jest ve věcech pozemských, pomíjejících stavěti veškeré své štěstí, jak marné jest jen pro časné věci se namáhati, i kdyby to povinnost byla, kterou svět bez ohledu na Boha ukládá. Vědomí, že takovou povinnost jsme vyplnili, neposílá ani nepotěší.

Onen znamenitý učenec, o němž jsem se již zmínil, vyznal dále před žáky: Sedmdesáte let žiji, v nichž jsem i mnohých utrpěl strastí, avšak nikde jsem nenalezl tolik útěchy a síly, jako z pramene víry. Sedmdesáte let žiji a nejednou na popraží hrobu jsem stál, a tu seznal jsem, že jen víra je s to, aby zahнала brůzy smrti, bouři svědomí utišila a nás bezpečně z této časnosti do věčnosti přivedla.

Kdo z nás chtěl by měniti s nevětcem, který nazakouší tolik pravých radostí a při svém utrpení útěchy nenalézá? A tím takým nešťastným tvorem je nevěrec. Poznejte z toho, že není větší ztráty na zemi než když někdo víru svou ztratí. Když tedy chcete býti v pravdě šťastným, zachovejte si poklad víry, kterou nám přinesli naši věrozvěstové, varujte se osob, společnosti, knih a časopisů, které pod záminkou jemného vzdělání a pokroku věřící srdce pochybnostmi naplňují, aby je pak o víru připravily. Nezanedbávejte naproti tomu nic, abyste vždy lépe pravdy sv. víry poznávali a o nich pevněji přesvědčeni byli, abyste je celou duší pojímali, drželi a dle nich se řídili. Modleme se zvláště dnes k sv. našim patronům slovy písně: »Chraňte nám v pokoji a míru samospasnou v Boha víru.« Amen.

Jan Nep. Jos. Holý.

Neděle osmá po sv. Duchu.

O povinnostech statku.

»Vydej počet z vladářství svého.«

(Luk. 16, 2.)

Spasitel v dnešním evangeliu chválí služebníka nešlechtného ne proto, že špatných skutků se dopustil, ale chválí ho pro opatrnost, jakou na jevo dal. A nestaví nám Spasitel s'lužebníka ne-

šlechetného za vzor v jeho špatnosti, které se nikdy dopustiti nesmíme, ale za vzor nám jej dává, abychom ho v opatrnosti následovali. A tato opatrnost o život vezdejší, jakou chválil hospodář na služebníkovi, ta má nás učit opatrnosti o statky života věčného, která sluje křesťanskou opatrností a jest základní ctností života křesťanského.

Abychom tuto ctnost dobře poznali, vyložíme napřed smysl evangelia a pak poznáme pozemskou opatrnost, dle které se máme učit opatrnosti nadzemské čili křesťanské, která nás uvádí do statků věčných a učme se povinnostem, jež se statkem souvisí.

P o j e d n á n í.

Hospodář v evangeliu jest Bůh a my služebníci, od nichž v hodinu smrti vezme vladařství, abychom vydali počet. Různé máme hřivny, ale jsme jen správci. Bohatství, statky, jimiž člověk vládne, nazývá mamon nepravosti, a to proto, že jest často bohatství příčinou nepravosti, že často svede mnohého do bezčetných hříchů, do nichž by byl neupadl, kdyby neměl prostředky bohatství. My jsme vladaři statků Bohem nám svěřených, abychom ukázali lásku a věrnost svou k Bohu a jeho zákonu. Ne všem dal Bůh stejně mnoho, ale jednomu jednu hřivnu, druhému dvě, třetímu pět, a každý dle způsobu svého hospodařil a vladařil.

Mnozí lidé vidí v nerovnosti statků příčinu mnohých zel a proto volají po společném a rovném statku. To ovšem není správné a není ani křesťanské ani přirozené. V tom, jak užívá kdo statku, jest příčina zla. Statek špatně užíván jest zlo pro majitele i okolí. Proto nám praví Pán v podoběnství: vydej počet z vladařství svého. Dobře zpytuj si, jak užíváš darů svých, k jakým účelům. Nepraví: aby bylo rozděleno stejně, nýbrž aby užíváno bylo spravedlivě. My jsme povinni klásti účet, jak jsme s majetkem a výdělkem svým naložili, k čemu jsme jej užili. Ve statku ať soukromém ať společném a veřejném neleží chyba, nýbrž ve špatném užívání, které ovšem škodí, proto už to vyjadřovala zásada starých, která se stala zákonem: *Exedit rei publicae, ne sua re quis male utatur*: prospívá republice, aby nikdo svých věcí špatně neužíval. Křesťanský duch spojuje s každým statkem také povinnost: vydej počet z vladařství svého před svědomím a před Bohem, jak jsi jej nabyl a užil. V tom jsme omezeni a nejsme ve všem volni. S každým polem a domem, s každou živností a obchodem, s každou mzdou a výdělkem, s každou továrnou a úřadem jest spojena také povinnost mravní užívati je k blahu duše, těla a společnosti. Veškerá náprava neleží v první řadě v rozdělení statku, jako navést a vychovati každého člověka tak vznešeně a mravně, aby užíval každého statku svého mravně a rozumně. To jest skutečná reforma, ale těžší než dělení. Nechte hospodařit vášně a hřích a rozmnožíte náрек a pláč. Proto jest křesťanské slovo: vydej počet, kam cos dal, co jsi za to koupil, k čemu a komu jsi prospěl a jak.

Na tomto vladaření závisí také naše odměna věčná. Odejme se jedenkrát vladářství od nás, a nebudeme-li mít přátely (dobré skutky), zemřeme hladu. Služebník v evangeliu získal si přátele pozemské, aby se ujali jej zde, a v tom je právě ta jeho opatrnost, že do budoucna pohlíží, co potom dělají a od čeho žijí.

Jako vladař přihlížel k tomu, co dělají, až nebude vladářem, až bude klásti počet z vladářství, tak má křesťan pohled k tomu, co po smrti, z čeho bude živa duše jeho, až bude odňato od ní vladářství a nebude moci více ničeho pracovat pro sebe. Kopati nemohu a žebrati se stydím, poněvadž jsem nehoden almužny, proto dokud čas, přátely si získal.

Kdyby každý tak pečlivě se staral o život věčný duše své, jako chytře a moudře stará se o život těla svého, pak by mohl každý bez bázně pohlížeti k tomu dnu, kdy Pán požádá od něho účet. To jest právě opatrnost křesťanská, abychom tak používali statků svěřených, bohatství, abychom užíváním bohatství duši svou neztratili a tím stánky a statky věčné.

V užívání statku jest veliké nebezpečí. Jak dlouho to trvá, aby bohatý nezpyšněl, aby jiným nepohrdal, cnudšího neutlačoval, bohatství svého zneužíval k hříchu? Kdo najde v bohatství své pravé štěstí? A přece každý statek není naším, ale jsme jen správcové, proto každý jen do smrti jím vládne a po smrti jdem k tomu bohatému Pánu, jehož podnož jest země a sídlo nebe a v koruně jeho miliony hvězd. A poněvadž správcové jsme statků a ne vlastní majitelé, proto nesmíme jich užívatí dle vůle své, ale dle vůle Toho, kdož nám je světil.

Ta knížka všem známá (Katechismus) jmenuje 3 povinnosti, které se nám v 7 přikázáních velí: 1. abychom spravedlivým a poctivým způsobem dobývali, čeho k vezdejšímu životu potřebujeme. Tedy ne lichvou a vydíráním, ne keřtstvím a podvody, ale poctivostí. Může býti krásnějšího učení a prospěšnějšího? Jen sebe dle toho opravit, aby mohl vydati počet ze svého vladářství. — 2. Druhá věta poroučí statku spravedlivě nabytého šetrně užívat. 3. Konečně třetí věta dří, abychom užívali statků ku cti a slávě boží, ku svému a bližnímu pravému prospěchu. Což mimo toto jest, jest hříšné užívání.

Trojice krásných cílů, již má býti věnován statek člověka a jeho užívání. První jest sláva boží, k níž má přispívati dle možnosti své. Odtud povstaly ty svatyně boží, které svou krásou naplňují okršlek křesťanský. Tak mnohá z nich nese výslovně tento účel slovy vyjádřen na sobě. Nápisy chrámů, zvonů, kalichů hlásají věnování dárců, vydávají počet z vladářství jejich. Kolik chrámů jest třeba zase postavit novým osadám a městům, kolik příležitostí použití přebytek ku cti a slávě boží. Sláva boží jsou ty svaté missie doma a za mořem, jimiž duch se obrací k Bohu, Kristu a církvi.

Vedle těchto božských účelů dovoleno užívatí statku a výdělků ku svému pravému prospěchu: pro své vzdělání a poučení, pro své zdraví a i obveselení, pro své zabezpečení a svých dra-

hých. Vydej počet z vladařství svého! zazní také každému jednotlivému z nás. Co jsi kupoval za listy pro své vzdělání? Jakou zábavu si hledal? Zde bude mnohý zahanben, že si ani modlicí knihy v životě nepořídil, za to mnohou tiskovinu, kterou si ani před rodiči čísti netroufal. Vydej si počet z vladařství svého a učiň si přátele, dokud čas.

Třetí osobou, již dobře činiti, jest bližní náš, jeho duševní a tělesné blaho jest do jisté míry také naší svatou povinností. Sem patří podpora dobročinných ústavů katolických, které se ujmají těch, jimž něco se nedostává: ať jest to sirotek, jemuž zemřeli rodiče, ať nemocný, jemuž schází zdraví, ať mrzáček neb jinak sklíčený. Kdo užívá statku v naznačených směrech, sám sobě prospívá.

Jak těšilo Davida, že vynaložil tolik na krásu služeb božích! Davidovi potěchou bylo, v stáří vzpomínati na to, že miloval okrasu domu božího, a proto v tísni své těšil se: miloval jsem okrasu domu božího. — Tak i Daniel těšil se, že více miloval zákon boží než tisíce zlata a stříbra. Služebníků věrných v podobenství Páně zaslechl z úst nebeského hospodáře: »Nad mnohým tebe ustanovím, vejdi do radosti Pána svého.« Skutky a služby bližnímu prokázané pro Krista jsou nejvzácnější ceny. Neboť což bližnímu svému dobrého učiníme, Kristu samému učiníme. Neboť dí Pán: »Což jste jednomu z maličkých učinili, mně jste učinili« a jindy řekl: »Kdožkoliv by podal pohár vody čerstvé pro jméno mé, neztratí odměnu svou.« A taktéž napomínal starý Tobíáš syna svého na smrtelném loži poblaze ho ke skutkům dobrým řka: »Kterak budeš moci, tak buď milosrdný« (Tob. 2, 8) a navnadňoval ho dokládaje: »Neboť odplatu dobrou skládáš sobě ke dni potřeby« (Tob. 2, 9). Tehda až budeš skládati účet a budeš potřebovati přátel, kteří by za tebe se přimlouvali.

Jako v Joppe ukazovali sv. Petru věfici chudí šaty, které jim zhotovila dobrá Tabitha, též Dokras zvaná, a prosili za mrtvou, tak naše skutky pro Krista vykonané, budou mluvit jako v Sk Ap. psáno o Tabitě: byla plna almužen a dobrých skutků. Abychom také my milosrdenství došli, sami milosrdní jsouce: Buďte milosrdní, a milosrdenství dojdete.

Ano, drazí, v užívání a nakládání se statkem svěřeným leží blaho časné i věčné, ne však v komunismu neb rovném rozdělení. V řádu přirozeném jest již založen majetek soukromý jako:

1. nejlepší vzpruha k práci a šetrnosti,
2. jako lepší záruka pořádku ve všech záležitostech a
3. jako důvod pro zachování společenského pokoje.

Tyto myšlenky o soukromém majetku pronášeli nejlepší myslitelé pohanští (Aristoteles), nejlepší učitelé v Israeli, proroci a největší filosofové (sv. Tomáš Akv.). Stále se mluví o komunismu, ale nemluví se o spravedlivém křesťanském užívání každého statku. Vydej počet z vladařství svého: jak jsi užíval statku k boží slávě, kterak pro blaho duše své a těla a kterak jsi k společnému blahu přispíval? Začíná proto každá oprava vždy s opravou duše,

která si musí vydati počet z vladařství svého. Nebude-li lidstvo svědomitější, marna každá oprava, úprava. Duši povznéstí třeba, aby nehověla smyslnostem.

Jest letos 100leté výročí smrti Napoleonovy a chci na konec uvéstí jednu jeho větu: »Smyslnost zabíjí národy, jako zabíjí jednotlivce, který ji činí základem svého života.« — Smyslnost mezi námi převládla a ona jest příčinou zneužívání statků veškerých. Zde třeba si vydati počet v čas, abychom zachovali si blaho časné a ještě více blaho věčné. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle devátá po sv. Duchu.

Služba boží a návštěva boží.

»O bys poznalo i ty a to v tento den
tvůj, co tobě jest k pokoji, ale nyní
jest to ukryté před očima tvýma.«

(Luk. 19, 43.)

Poznati, co jest nám k pokoji, jest štěstím největším. Bůh nás navštěvuje často. My máme s představou návštěvy boží obyčejně představu: dopuštění božího, nemoci, války, bladu a pod. Nezapomínejme, že jsou též návštěvy boží plné útěchy a radosti a milosti. Představte si, jaké to bylo milostné navštívení boží, když Bůh navštívil lid svůj v těle Kristově. Blažená zemi, po níž jsi chodil, o lide, který jsi jej slyšeti směl. Tato návštěva zůstala nepoznána a zneuznána a proto stala se neštěstím až k pláči Páně. Viz, abys i ty nebyl nedbalý, když tě navštíví Pán a volá k službě své. Takové nastívení jest začátkem veliké milosti a štěstí duševního, když spolupůsobíme.

Pokoj však není, kde jest bezbožnost, protože praví Písmo svaté: Pro bezbožného není pokoje. — Pokoj pravý jest dědictvím milujících tebe. Pokoje počátkem jest sloužiti Bohu. Jestliže Bohu sloužíme, králujeme; králujeme sobě a tím pokoj si zjednáváme. Proto budeme dnes rozjímati, že služba boží, k níž nás Bůh volá v den navštívení, jest počátkem pokoje a blaha našeho.

P o j e d n á n í.

Službou boží nerozumíme jen přítomnost službám božím, ale každé vyplnění povinnosti pro Boha, zachování příkázání, výkon ctnostného skutku, to jest okamžik návštěvy boží, na němž naše spása spočívá. Po této službě boží máme toužiti jako po výsadě boží.

Službou boží nesloužíme Bohu, ale sloužíme sobě. Bůh služby nepotřebuje; protože sám sobě dostačuje, a kdyby služby potřeboval, bylo by to známkou nedokonalosti, protože komu se musí sloužiti, tomu se něčeho nedostává aneb se nemůže bez něčeho obejti; ku př. dítěku slouží se, aby se mu dostalo, čeho ještě nemá, nemocnému slouží se, aby se pomáhalo, boháči slouží

se, aby se mu dostalo toho, co neumí. Takový poměr u Boha není. Ničeho nepotřebuje sám — bez něho nic není. Ale bez Boha nic nemůže být, všechno potřebuje pomoci jeho. Mluví-li se o službě boží, není tím myšlena služba jako lidé potřebují, ale rozumí se, že velebíme Boha, uznáváme jeho mocnost a svou nedostatečnost. Sloužíme-li Pánu Bohu, pak sami sebe povznášíme a zdokonalujeme, tedy sobě prospíváme. Komu sloužíš, tomu se připodobňuješ, zejména když rád sloužíš a věrně. Sloužíš-li Bohu, všemohoucímu, vševědoucímu a nejdobrotivějšímu, zajisté jen sebe zdokonaluješ. Slouží-li kdo hříchu a neřesti, pak tou neřestí jest sám snížen a poskvrněn. Není vyšší služby a krásnější nad to: Bohu sloužiti. A zase naopak, není horší věcí nad to: Bohu nechtít sloužiti. To je jistě stav smutný tak, že můžeme nad ním plakati, jak nám dnes vypráví sv. evangelium o Pánu našem.

Čím nejvíce se duše obírá, o tom nejvíce mluví a také koná. Má-li někdo úctu k některé osobě, jistě lze poznati na jeho řeči a způsobech, jako poznáváme zášť, kterou někdo má, podle jeho řeči i skutků. Tak srdce proniknuté sv. vírou a oživené láskou k Bohu svoje smýšlení službou boží na jevo dává. Nebo bude jistě v modlitbě obírat se Bohem, zpěvem jej chváliti a jinými skutky dá na jevo svou lásku k Bohu, což nazýváme službou boží, že vše koná pro Boha. Tím ovšem Bohu nesloužíme, ale dáváme na jevo, co v srdci našem jest a se děje. Nelze dosti opakovati, že veškerou službou boží, kterou všichni lidé na celém světě konají, nerozmnouží ani slávu ani moc boží, nýbrž jen sebe povznáší a zdokonalují službou boží. Nic jistě neprospějeme potoku čistému, když přicházíme, abychom z něho pili, tím dáváme na jevo, čeho potřebujeme. Tedy služba boží není pro Boha, ale pro nás. Posloucháme-li hru varhan, nečiníme hru varhan krásnější svým posloucháním, díváme-li se na nebe poseté hvězdami, nečiníme tím nebe krásnější, ale duši svou vlastní povznášíme, utužujeme v lásce boží. Službou boží prospíváme nejvíce sobě. Služba boží stává se naším požehnáním, službou boží své skutky šlechtíme.

Když z rána slunce vychází, tisíce kvítků otevírá své kalichy květu naproti slunci a zahřívá se teplem slunečním. Prospějou květy slunci tím, že otevřely své kalichy slunečnímu teplu? Nedorpely. Slunce nebude proto krásnější než jest, nebude teplejší než jest — ale kvítí má z toho užitek největší, že otevřelo kalich svůj proti slunci a že vpustilo do sebe sluneční teplo. Květ odkvete a zahřát slunečním teplem úrodu vydá a dá zrna, z nichž opět nová a nová zrna mohou se státi. Žito kvetoucí otevírá z rána květ a tak se počíná zúrodnovat a tím na nová zrna nasazovati a se rozmnožovati, že by v málo letech celý svět zaplavilo. Prospěl tedy květ sám sobě a ne slunci. Tak jest to i s námi, Bůh naše slunce, my jsme jeho štěpy a květinami v zbradě boží. Bůh zahřívá nás svým světlem víry, abychom vydali ovoce dobrých skutků. Květ, na který nepřišlo teplo sluneční, zůstává bez užitku, jest květem hluchým, nebude míti ovoce, nevydá zrna, neudrží se,

ale vyhyne. Tak právě i květ duše naší při službě boží otevírá kalich svůj, aby dal Bůh požehnání své a ovoce dobrých skutků z požehnání božího vyšle aby zachovalo nás na věky. My nesloužíme službou boží Bohu a sloužíme sobě tím, že činíme svatá předsevzetí, dobré úmysly a pravé rady, které nám přicházejí při službě boží, když opravdu otevíráme duši svou Slunci božímu a ne jen ústa neb uši své; srdce a duši otevřítí třeba a pak vchází teplo lásky boží v nás, aby vydalo ovoce, požehnání, pokoj boží.

To jest ten řád všeho stvoření, že Bůh dává nám ten nej-moudřejší příkaz a my tou svatou poslušností k Němu stáváme se moudřími: obrazy Jeho dobroty, spravedlnosti, moudrosti. Kde není této služby boží, tam povstává nepořádek a zlé. To jest tak jasné, že sv. Augustin trefně to vyjádřil: »Kde jest drobet pořádku, tam jest drobet dobrého, kde není žádný pořádek, tam není nic dobrého.« De natura boni č. 23. — Nelze nic dobrého očekávat, kde člověk vypoví poslušnost Pánu Bohu, to jest první a velký nepořádek. »Nebudu sloužiti Bohu« — jest začátek bláznovství mravního. Kdekoliv i jen dosti malá překážka se klade na cestu přikázání božího, povstává utrpení a pláč, zkrátka zlo. Čím větší neposlušnost, tím větší z toho pochází zlo.

Všechno stvoření jest pro Boha. Z pozemského stvoření jest nejlepší tvorem člověk, a člověk jest v první řadě stvořen pro Boha. Když tento pořádek nezachováá, pak z něho přijde mnoho zlého. Ten pořádek nám zvěstuje Ježíš Kristus. Odpirati mu jest začátek všeho zla. Jest to převrácenost, z níž nemůže nic dobrého pochoditi. Jest to žalostný stav Bohu nesloužiti. Všechno zlé z tohoto stavu pochází. První hřích a poslední hřích také. Kolik jest jich, že o nich právem může říci Pán jako pravil o Jerusalemu: »Nechtěl jsi.« Bůh nám proto z lásky k nám dává poznati vůli svou v přikázáních a v nich náš pokoj na zemi a naše nebe na věčnosti. Jest to hluboká pravda skrytá v slovech: »V jeho vůli jest náš pokoj.« (Dante.) Když my tu vůli boží plníme, pak činíme to, co jest nám k pokoji, byť by nám to nyní bylo skryto před očima našima.

Bůh poroučí nám službu boží v Písmě sv. K vůli nám poroučí službu boží, abychom i my byli jako On jest. »Svatými budtež jako váš Otec svatý jest.« K vůli nám poručena služba boží, abychom měli příležitost do sebe bráti lásku boží a poznávali, co jest nám k spasení.

Kdyby bylo nám dáno na vůli voliti si službu v chudé chaloupce, kde také i hlad hostem bývá, aneb sloužiti u knížete, u něhož bychom brali podíl i na jeho statku a mohli míti naději i děditi, kterou službu bychom volili? Odpovědi netřeba. Bůh ale má i větší slávu než knížata zemská, a těm, kteří jemu slouží, slibuje a dá slávu a pokoj svůj, třeba by to nyní bylo skryto před očima našima.

Přijde jistě a bude chlíti odměniti nevýslovnou blažeností. Jak by se člověk namáhal, kdyby věděl, že může získati krá-

lovství! Nebylo by mu ani nebezpečnoství smrti obtížným za takovou cenu. Vždyť mnoho lidí se odvážilo i takového nebezpečnoství, aby království získali. Ale království získané nedodá ještě pokoje. Saul, když se stal králem, nebyl ještě pokojným. My však můžeme získati i království i nevýslovnou blaženost, která nám bude k pokoji, když budeme sloužiti Bohu životem svým. Jak nemoudře jednal Esau, když za čůčku právo prvorozenství prodal, a s prvorozenstvím i dědictvím celé za tak malichernou cenu. Nejedná moudřeji ani ten, který k vůli choutce své zapomíná na službu boží. Na místě aby sobě sloužil, slouží si ku smrti. Pro radost okamžitou ztrácí, což jest mu na věky k pokoji. Služba boží jest počátek našeho království a jest nám tedy k pokoji.

K tomu nás Bůh každého jednotlivého mnohdy zve. To jsou ta svatá vnuknutí k dobrým skutkům, to jsou ty předcházející milosti, které nás osvěcují, abychom krásu dobrého poznali. Ji konali s pomocí boží a vytrvali. To jsou ty návštěvy boží. Bůh někdy mluví k nám nevolán a nepoznán. Tím spíše mluví, když srdce touží po službě boží a poznání božím. Jak nás tajuplně vede Pán. Kéž bychom se dali vždy vésti. Už sv. Augustin volá: »Kdož by mohl prohlédnouti a vysvětliti, jakými pohnutkami Bůh navštěvující duši vede, takže okamžitou podivnou změnou to, co bylo dosud nám zavřeno, se otevírá, co bylo obtížno, stalo se lehkým, hořké osládlo a temné se vyjasnilo.« Milost boží byla v nás, ale bez nás. Kristus Pán byl mezi lidem svým, který ho nepoznával, ano mnohdy tvrdě odpíral.

Má-li se duši blaže vésti, musí navštívení božího nejen se chopiti, ale je vítati, pak vykoná svou povinnost a spásu. Však brozně nešťastna jest duše, která odpírá návštěvě a službě boží. Zkáza Jerusalema jest obrazem jejím. Odpadlík Julian volal: zvítězil jsi, galilejský! a tak zvolá každý, kdož nepoznal a poznati nechtěl den navštívení svého. — Bohu sloužiti jest kralovati nad srdcem svým, nad žádostmi svými, nad povinnostmi svými a to jest blaho a štěstí naše časné a věčné. Zadívej se, duše drahá, do oka Páně, zda tam není slza nad tvým nepoznáním dne jeho návštěvy v době postní, velikonoční, při slyšení slova božího. Kdybys poznal, že slzí oko Páně, dokud čas, poznej navštívení Jeho, abys byl služebník dobrý a věrný i v době odpadu mnohých: Ty a tvůj dům sloužíž Pánu z celé duše své. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle desátá po sv. Duchu.

Nemáš příčiny býti pyšným.

Pýcha toho byla příčinou, že modlitba fariseova nebyla vyslyšena a že ponížený publikán byl vyslyšen, povýšen a ospravedlněn. Jako červ pokazí pěkné jablko a mol prožírá drahý šat, tak pokazí hrdost a pýcha i nejlepší skutky, že všechna odměna a chvála pyšných lidí je tatam před Bohem a někdy i před světem.

»Nečistý duch pýchy,« praví sv. Efrem, »jest obratný a má mnoho podob, neboť zápolí o nadvládu nade všemi a dovede každému na cestu léčku klásti. Moudrého snaží se lapiti svoji moudrostí, silného svoji silou, bohatého svým bohatstvím, krásného svoji krásou, umělce svoji zručností, toho, jenž odřekl se světa svým sebezapíráním, chudého svoji chudobou, zbožného svoji nábožností. A tak snaží se duch pýchy v srdcích všech býti rozsévati.« Proto napomínal Tobías svého syna: »Pýše nikdy nedej ani ve smyslu, ani ve svém slovu panovati.«

* * *

Zvláštními dary obmýšlí dobrotivý Tvůrce člověka. Jednoho sličností tělesnou, druhého vznešeností rodu, jiného zámožností, důstojností a jinými a jinými přednostmi. Má býti proto člověk pyšným?

Honosíš se člověče krásou tělesnou. Je to tvojí zásluhou? Vždyť přednost tuto na svět jsi s sebou přinesl a příznivými okolnostmi jsi udržel. Může-li za to spolublízní tvůj, že méně sličným se narodil neb různými okolnostmi, na př. nemocí, krásy byl zbaven? Jest černoch tím vinen, že se černý narodil? Má proto jím pohrdati běloch? Může-li za to kvítko, že je mráz spálil, neb větrem bylo zlomeno? A jak nestálá je všeliká krása zevnitřní. Jako kvítko, rychle opadává a vadne. Viz kvítko v pozdním podzimu. Kde jeho krása, kde jas barev? I podzim lidského věku seife růže s tváří a vrásky usadí se tam, kde růměnec dříve prokvetal. Ano, ani se nenaděješ, stříbrné nitky protkají tvůj vlas, hladké čelo vrásky zohyzdí, jiskrné oko ztratí žár, jemná líc zvadne, štíhlé tělo se nakloní, ústa ztratí ozdoby svou, sněhobílé zuby — krása tvá, na kterou jsi byl tak pyšným, tě opustila. Nebo zajdi si na hřbitov. Leží tu hnáty a lebky v hnilobě. Vyhledej a ukaž, kterou z nich sličnost a krása zdobila. »Nestálá je spanilost a marná je krása« (Přisl. 31. 30).

Honosíš se tím, že vyšel jsi z vyššího rodu? I to se stalo bez tvého přičinění, bez tvé zásluhy. Může za to bližní tvůj, že se zrodil v prosté chaloupce, z rodu nízkého, prostých a chudobných rodičů? Vynikáš-li rodem, děkuj za tu milost Bohu, Stvořiteli, nepohrdej ale těmi, kdož se ti vyrovnati nemohou. Není žebrák tak od Boha stvořen jako šlechtic? Nemá každý člověk bez rozdílu rodu a stavu, tutěž nesmrtnou, k obrazu Božímu stvořenou duši? Nejsme všichni dítkami společného Otce — Otce nebeského? Nejsme-li všichni bratřími Ježíše Krista a dědici království nebeského? A cíl náš, cíl společný radost věčná.

Willigis, arcibiskup mohučský, aby nezpyšněl, napsal si nad své lůžko: »Willigisi, Willigisi, pomni odkud jsi!« Byl synem chudého koláře. Rozpomínej se i ty, člověče, nechť jsi čímkoli, odkud jsi? — že jako bídné stvoření s plácem přišel jsi na svět — a co jsi? »Není zajisté rozdílu mezi Židem a Řekem, neboť tentýž Pán jest všech, bohatý ke všem, kteří vyznávají ho« (Řím.

10. 12.) »a my všichni v jednom Duchu v jedno tělo pokřtěni jsme, buď židé, buď pohané, buď služebníci, buď svobodní.« (1. Kor. 12. 13.)

Svým úřadem, svou hodností chceš se honositi? »Důstojnosti a vyznamenání člověka jsou prach a červové. Dnes pyšně se vypíná a zítra není ho více« (II. Mach. 2, 62.) Dal jsi si hodnosti a úřady sám? Jsou to dary lidské přízně, neb ovoce vloh tvých. A máš-li vlohy lepší než bližní tvůj, i ty nejsou darem tvým — Bobu děkuj za ně. A což nevíš, že soud a přízeň lidí jest jako vítr a mění se každým dnem? Dnes chválí a zítra již haní, brzo tě k nebesům vynáší, brzo zase v propast vrhají. Dnes nenalézají slov k tvé chvále, zítra ti nemohou přijíti na jméno. Konečně, čím schod vyšší, tím pád těžší, tím pád snadnější. Čím kdo výše stojí, tím hrůznější jeho pád. Pýcha může příčinou býti, že zapadneš tam, odkud vyšel, do nízkosti.

Jsi bonat. Tím se honositi chceš? Na dvojí způsob získal jsi bohatství. Buď zdědil jsi je, nebo sám jsi je nastřádal. Co prvého se týče: je to tvojí zásluhou, že bohatým jsi se narodil? Ani kaménku nepřiložil jsi k budově majetku a nyní se tím chlubíš? Jak neodůvodněna je pýcha tvá! Ty sám jsi snad bohatství nastřádal. Tu uvaž slov sv. Pavla: »Ani ten kdo seje jest něco, ani ten kdo zalévá, ale Bůh, který vzrůst dává.« (I. Kor 3. 7.) Nejeden smrtelník ve všelikém podniku bývá nešťastným, nic, co podnikne, se mu nedaří. Jinému štěstí přeje, každá práce se mu daří, užitek přináší, tak že statek jeho den co den vzrůstá a se rozhojňuje. Budeš tedy ty, šťastnější ve svém podnikání pohrdati a vynášeti se nad toho, ku kterému štěstí zády se obrací? A jsi jist, že nestihne i tebe neštěstí? Kolik lidí, kteří druhdy v zlatě a hedvábí chodili, ve stáří hadry kryjí tělo své, kteří druhdy nejdražší pochoutky vyhledávali pro žaludek svůj a ve stáří suchý chléb jim byl pochoutkou. Konečně přijde hodina, kdy jako každý žebrák sténati budeš na loži smrtelném, kdy žádný člověk ti nepomůže. Co ti prospějí poklady tvé? Co pomohou ti v den soudný? Smutný osud čeká tě dle slov Ezechiela: »Stříbro jejich bude ven vyvrženo a zlato jejich bude na smetišti. Stříbro jejich a zlato nebude moci jich vysvoboditi v den prchlivosti Hospodiny.« (Ez. 7. 19.)

Svémi dobrými skutky a cnostmi se snad mohou honositi? Pamatuji. »Bůh jest, který působí v nás i chtění i dokonání podle dobré vůle« (Fil. 2. 13.), »bez Boha nic nemůžeme učiniti« (Jan 15. 6.), »žádný nemůže říci Pán Ježíš, jedině v Duchu svatém« (I. Kor. 12. 3). Žádný tedy není s to ústa k vroucí a upřímné modlitbě otevřít, leč by k tomu od Boha milost obdržel, žádný nemůže almužnu udělit a dobročinnost srdce svého poukázati, leč by potřebnou k tomu zámožností od Boha obdařen byl, žádný nemůže s pravou hrdinností k zapření sebe sama se odhodlati, leč by potřebnou silou a vytrvalostí s hůry byl posilněn. »Rozdílné milosti jsou, ale týž Duch, rozdílná posluhování jsou, ale týž Pán, rozdílná působení jsou, ale týž Bůh, který působí všechno

ve všech.« (1. Kor. 12. 4.) Tvoji dobří skutkové jsou jen dar Boží.

Co ctností se týče, pravda, jsou ozdobou každého křesťana, jsou zlato a stříbro, jímž se království Boží vykupuje. Proto však i cnostnému skromně a mírně o sobě smýšleti dlužno. Kterákoli cnost lidská je výsledkem milosti Boží, která člověka v pokušení od pádu chránila, v boji proti tělu, světu a ďáblu sílila, zlé náklonnosti odpírati učila. O tom jsa přesvědčen sv. Pavel v hluboké pokoře zvolal: »Milostí Boží jsem, co jsem a milost jeho ve mne nadarmo nebyla, ale hojněji než oni všichni jsem pracoval, avšak ne já sám, ale milost Boží se mnou.« (1. Kor. 15. 10.) A kdo o sobě může říci, že v cnosti setrvá až do konce? Teď stojíš a snad za okamžik přijde pokušení, přivalí se mračna náruživosti a vášní a roztříštěna bude cnost v kalu a blátě hříchu ležeti. Proč jsi pyšným? Proto snad, že milosrdenství Boží provází tě a milost Boží osvěcuje cesty tvé? Proto také každý pravý křesťan čím cnostnější jest, tím skromněji a mírněji o sobě smýšleti a tím více před Bohem a před lidmi se ponížovati bude, neboť pokora je vrchol všeliké cnosti a křesťanské dokonalosti. Jak pokořil se Pán Ježíš za života svého, jež přece žádný nemohl viniti z hříchu! Jak pokořila se rodička Boží, ač byla zrcadlem vši cnosti a dokonalosti lidské. Svatí a vyvolení Boží mnohými cnostmi se skvěly a přece překrásným vzorem jsou nám pokory a poníženosti.

Nejmilejší! Nezapomínejme nikdy, že cokoli máme, od Boha máme, a že nám to vše každou chvíli zase může býti odňato, »nesmýšlejme více o sobě, než sluší smýšleti, ale smýšlejme k střídmosti, jednomyslni vespolek jsouce, ne vysokomyslni, ale s poníženými se srovnávající.« (Řím 12. 3.) Bohu děkujeme za všechny dary, kterých nám udělil a tak jich užívejme, by nám k dosažení vezdejšího i budoucího blaha napomáhaly. Amen.

Fr. Čech.

K Napoleonovu jubileu.

Dne 5. května konala Francie památku 100letého úmrtí Napoleona. Není bez významu pro přítomnou dobu připomenouti tři jeho výroky, jež učinil jako zralý muž a státník:

1. Největší služba, kterou jsem prokázal Francii, jest, že jsem znovu uvedl katolické náboženství. Aplikaci na přítomnost pomíjme.

2. Počestný muž vždy zápasí, aby zůstal pánem nad sebou.

3. Má vítězství vedou vás, že věříte ve mne. Dobrá, vesmír působí na mne, že věřím, co jest ten nejkrásnější *manoeuvre*, srovnáme-li jej s pohybem hvězd.

Příklady.

Maria. Bl. Hroznata, zakladatel klášterů v Teplé a Chotěšově (14./7.), narodil se zdánlivě mrtev. Matka Dobroslava obětovala dítě Kristu Pánu a Marii Panně a takto ho zachránila. Jednou vyjela si Dobroslava s dcerou Vojslavou a mladičkým Hroznatou, za jízdy upustila Vojslava bratříčka, jenž dostav se pod kola vozu byl přejet. Uleknutá matka nemyslila jinak, než že chlapeček utrpěl smrtelný úraz. Rodička boží zachovala ho, však i v tomto případě. V Krakově hrál si Hroznata s jinými mladíky na břehu Visly a spadl o třetí hodině odpolední z neopatrnosti do vody, která se ihned nad ním zavřela. Ihned byla Vojslava povolána a rybáři hledali Hroznatu, ale marně. Teprve k večeru vytáhl ho za vlasy zkušený plavec, jenž se byl pod vodu na dno řeky spustil. Vojslava i shromážděný lid nadáli se mrtvoly, ale místo utopence spatřili jinocha živého a při dobré paměti. I vypravoval, že pokud vězel pod vodou, zdálo se mu, že překrásná paní drží nad hlavou jeho ruce ohrazující ho vškol, aby nebyl vlnami zalit. Od té doby učinil slib, že z vděčnosti a lásky prokáže Panně Marii, své ochránitelce, zvláštní slib. (Ekert: Církev vítězná III. 198, též IV. 841 d.)

V literatuře naší máme krásný spis: Almanach Mariánský od dra Podlahy z r. 1905.

Sv. Vincenc de Paul (19./11.). Záhy ujala se v srdci jeho vroucí láska k Panně Marii. Podnět a příležitost naskytovaly se mu v Mariánské kapličky, která nedaleko rodiště jeho v horské úžlabině stála. Na toto místo scházelo se z okolí valně zbožného lidu a zvláště za teplých jarních i letních večerů v neděle a svátky bývalo tu množství lidí, kteří Pannu Marii modlitbami a písněmi uctívali. Tato kaplička byla Vincenci milou svatyňkou, tu modlíval se a propěvovai nábožné písně; tam nosil nejkrásnější kvítka a ozdobil jimi obraz Matky boží a maje její svatý život před očima, hleděl se jí všemožně zalíbiti. A záhy již hořelo srdce jeho milosrdnou láskou k chudým a nuzným. (Ekert: Církev vítězná III. 223)

Láska k Bohu. Sv. Magdalena de Pazzi planula posvátným ohněm lásky k Bohu, neměla horoucnějšího přání, než aby všichni lidé na světě také Boha vroucně milovali. Za rozechvění svého žádala si míti ptačí křídla, aby mohla světem poletovati a všude píseň svaté lásky k Bohu propěvovati. Nejednou jala se klášterním zvonem svolávati sestry a volati: »Pojďme milovat lásku věčnou, od níž tak velice jsme milovány! Ó můj Ježíši, dej mi hlas, jenž by slyšán byl po všech končinách země, že všichni lidé mají tě milovati! Ó jakou bolest cítím, že láska tvoje od lidí tak málo jest zplácena láskou.« (Ekert: Církev vítězná II. 437.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle jedenáctá po sv. Duchu:

Bůh všecko dobře činí.

»Dobře všecky věci učinil.«

Mar. 7. 37.

Božský Spasitel uzdravil dle dnešního evangelia hluchoněmého pomocí své božské všemohoucnosti tím, že se dotekl jazyka jeho. Lid, který tento zázrak viděl, neměl nic spěšnějšího na práci, než sousedům a známým ohlašovati: »Dobře všecky věci učinil, i hluchým rozkázal slyšeti i němým mluvití.« Ano, přátelé, Bůh — neboť Kristus, který hluchoněmého uzdravil, je pravý Bůh — vše dobře činí, nejen když zázraky koná, nýbrž i v obyčejném životě, ve všech našich osudech, v dobrých i zlých dnech. Vždyť jest náš dobrotivý Otec a zároveň všemohoucí a nejvyšší moudrý vládce světa. Náš básník Jaroslav Vrchlický vydal první román v prose: *Loutky*, obsah může se podati slovy: Jsme »loutky« v rukou neznámé Síly a ne jak my chceme, ale jak Ona chce, hrajeme svou roli.*) Ano, jest nad námi Bůh, který řídí osudy naše, který vše dobře činí. Jak jistá a potěšitelná tato pravda jest, přece mnozí v této pravdě útěchy nenalézají, zarmoucení a malomyslní jsou a proti Bohu reptají, když vše nejde dle jejich hlavy. Abychom se vždy vůli Boží ochotně podrobovali, chceme dnes uvažovati:

I. Bůh vše dobře činí.

II. Co nám překáží této potěšitelné pravdě věřiti?

III. Proč posílá Bůh na nás někdy něco zdánlivě zlého?

I.

Že Bůh všechno dobře činí, jest jistá pravda, pro kterou tolik a tak pádných důkazů mluví, že jen ten ji nepoznává, kdo jest zúmýslně slepý. Uvedu jen některé důvody.

*) Tuto »neznámou Sílu« nazýváme my křesťané Bohem.

1. Bůh vše dobře s námi činí, poněvadž to chce. Vždyť jest Bůh láska a dobrota sama. »Miluješ všechno, cožkoli jest, a nic nemáš v nenávisti z těch věcí, které jsi učinil,« praví kniha moudrosti (11. 25.) Všechny skutky jeho stvoření jsou důkazy lásky a přízně k nám. Stále se ukazuje jako dobrotivý otec, který má jen blaho svých dítek na mysli.

2. Mnozí jsou, kteří by rádi blaho jiných zabezpečili, ale nejsou s to, aby svou přízeň také skutečně dokázali. Toho netřeba u Boha se obávat. Neboť jest všemohoucí, moc jeho je nekonečná, nikdy nemůže naraziti na překážky. Že Bůh jest všemohoucí, dokazuje nám celé stvoření, písmo sv. na nespočetných místech mluví o všemohoucnosti boží. Tak na př. u sv. Lukáše 1. 37 čteme: »U Boha není nic nemožného.«*)

3. Bůh tedy s vůlí, dobré nám prokazovati, spojuje i moc tak učiniti. Nad to jest nejvyšší moudrý. Nejen nespočetné hvězdy s podivuhodně pravidelným během, i člověk s podivuhodnou stavbou těla, ano i nejmenší zvířátko jsou důkazy boží moudrosti. Nejen v dějinách celých národů, nýbrž i v osudech jednotlivých lidí září jasně boží moudrost. Svou moudrostí používá Bůh, který vše s námi chce a může dobře činiti, také vždy nejlepších prostředků k tomuto cíli. Z toho následuje, že také vždy cíle svého dochází a skutečně vše s námi dobře činí.

4. Pohled jen na svůj dosavadní život a shledáš, že mnohé, co ti z počátku zdálo se neštěstím, v následcích svých tobě bylo s největším prospěchem. Ale pohled také krátce na život svého Spasitele. Syn Boží všechny nedostatky, námahy, práce, utrpení, ano i nejpotupnější smrt vytrpěl, aby nás vykoupil. Kdyby nebyl pro nás trpěl, nebe by bylo ještě dodnes zavřeno. Vidíš tedy, že Bůh s námi vše dobře činí. A přece mnozí lidé jsou tak zaslepeni, že to poznati nechtějí. Odkud to pochází?

II.

Že mnozí lidé tuto pravdu nechtějí poznati, to pochází z naší krátkozrakosti, z naší pozemské, ziskné mysli a z našich hříchů.

1. Pochází to z naší krátkozrakosti. My lidé snadno si uvykáme, vše posuzovati tak, jak se to našemu slabému zraku ukazuje, pokládati za dobré, co se nám na první pohled dobrým zdá, pokládati za zlé, co obmezenému rozhledu našemu jako zlé připadá. Vše se má říditi dle našeho úsudku, vše má jíti podle naší chuti a vůle, a když se to neděje, pokládáme to za zlé, bouří to naši samolásku, a do hněvu se namlouváme. I do boží moudré vlády míchá se náš krátký rozum. Tu jsou rodiče, kterým vezme Bůh nevinné dítě. Nemohou se nad ztrátou potěšiti, proti Bohu reptají a činí mu výčitky. Odkud to pochází? Z jejich krátkozrakosti. V této krátkozrakosti nechtějí uznati, že jim Bůh tím největší dobrodiní prokázal. Abychom tedy mohli posouditi,

*) Vrchlický nazývá Boha »neznámá Síla«, tím uznává se jeho moc, všemohoucnost, my slabí lidé proti ní nic nezmůžeme.

zdali nějaká událost, která se nám na první pohled zdá škodlivou, také skutečně pro nás škodlivou jest, museli bychom ji poznati v celém jejím spojení s ostatními událostmi, se všemi jejími následky, museli bychom býti vševědoucí. Proto píše správně básník Svatoopluk Čech v Andělu :

Ty-liž posoudíš, v tom vírném ruchu
k čemu platen každý šroub a píst, v
tvému-liž svůj souzvuk jeví sluchu
nesčetných těch koles hluk a svist?
Ó jen tvůrce toho veděl!
obzírá to všecko, prozírá,
ví, kam táhne všeliká ta síla
a kde zub se v zuby zabírá,
on, jenž všechno osnoval a ladil,
všechno vážil, vše, kam sluší vřadil.
Jemu průhledna ta spousta kol,
nezmařil on žádný hřeb ni klín,
a v tom světě jako svit a stín
lepě rozdělil i slast i bol.

A Václav Vlček píše v Miladě :

Bůh řídí naše osudy.

Jich pásmo zdá se druhdy spletené,
an člověk bývá velmi nakloněn
je vlastní rukou rychle rozmotávati,
než pak se naděje, už zmatek v něm
je napravitelný způsoben.
Co nám se uzlem býti podobá,
to ruka boží nejlíp rozřeší:
i vyhostíce škodnou všetečnost,
jí sebe odevzdejme s důvěrou.

Lidé pokládají nemoci za zlo. Pro mnohé byla však nemoc největším dobrodiním. Hluchoněmý v dnešním evangeliu děkuje víru Ježíše Krista svému neduhu. Jako jemu tělesný neduh pomohl k víře, tak nesčetní lidé nemocí přivedeni byli k poznání sebe a obrácení. Tak nás učí víra i zkušenost, že protivenství jsou dobrodiní boží, naopak nezkalený pohodlný život snadno k věčné záhubě vede.

Že krátkozraký člověk mnohé za zlo pokládá, co jest pro něho pravým dobrodiním, ukazují také dějiny. Jak plakal egyptský Josef, když byl prodán. A jak šťastné následky měla tato událost! Josef, když mnoho vytrpěl, zachrání lid, své příbuzné před smrtí hladem. Tedy skutečně Bůh dobře učinil s ním, s jeho rodinou, se zemí egyptskou, když dopustil, aby byl nevinně prodán.

2. Že mnozí pochybují v pravdě, že Bůh vše dobře činí, pochází dále z pozemské, zistné mysli naší. Člověk jestliže ve ctnosti a bázni boží není dosti upevněn, žádá obyčejně, aby se vše tak

dělo, jak to jeho přáním a touhám, jeho pozemské mysli odpovídá a když Bůh jinak to usoudí, nechce uznati, že Bůh vše dobře s ním činí. Tak na př. si přeje lakomec, aby se jmění jeho stále rozmnožovalo. Uirpí-li škodu na svém jmění, nechce nijak přepustiti, že Bůh vše s ním dobře činí. Tak si přeje hrdopýšek, aby se mu všude čest a chvála vzdávaly. Pociťuje-li, že byl někde odstrčen, není mu to vhod a reptá proti Bohu. Tak pomýšlí pomstychtivý na pomstu proti svému nepříteli. Když se mu to nepodaří, vidí-li naopak, že jeho nepřítel blahobytem oplývá, cítí se nešťastným a nechce uznati, že Bůh vše dobře s ním činí. Tyto příklady nám ukazují, že pozemská, sobecká mysl člověka o spoukojenost, s ní o důvěru v Boha a o víru olupuje, že Bůh vše s ním dobře činí.

3. Abychom vždy poznali a uznali pravdu, že Bůh vše dobře činí, překáží nám konečně naše hříšnost. Bůh vše dobře činí, avšak máme vždy býti pamětlivi toho, že k tomu také našeho spolupůsobení vyžaduje. Ponechává nám svobodu vůle, a když této svobody zneužíváme, abychom láskyplné záměry boží skřížovali jsme sami vinni nehodou, která nás potom potká. Nebo jsi-li nedbalý hospodář, marnotratník, a upadneš-li do chudoby a bídy, kdo je tím vinen? Jsi-li ve svých řečích neopatrný a přehášený a způsobíš-li si tím nepřijemnosti a mrzutosti, nemáš-li si sám vinu přičítati? Jestliže jsi se prohřešil, a tím do hanby neb nemoci upadl, koho máš obviňovati než sama sebe? Tu si máš říci: Bůh vše dobře se mnou činí, avšak já sám nesmyslně dobře s sebou samým a mým láskyplné záměry boží.

III.

»Bůh vše dobře činí,« tak slyší dnes každý a mnohý si myslí, je to skutečně dobře, že panuje letos takové sucho, a parno, že to snad polovici žní zahubí a tisíce lidí v bídu uvrhne? Tak si snad mnohý myslí, když ho ta neb ona nehoda stihne. Jaká odpověď patří na takovou otázku? To je nezvratná pravda: Bůh vše dobře činí, činí i dobře letos s neúrodou, s jinou nehodou, i když tím velice trpíme. Vynasnažím se i tuto otázku zodpověděti. Kéž nikdy důvěra v Boha v srdcích našich nevyhasne?

Bůh posílá často utrpení na jednotlivé lidi tak i na celé národy a země, aby je zkoušel. Tomu nás učí dějepis starého i nového zákona, tomu nás učí světové dějiny, tomu nás učí náš vlastní život, naše vlastní zkušenost. Jak zkoušel Bůh Joba! Skutečně, nebyla to maličkost, co vše zkusil; ztratil všechny své děti, celý svůj majetek, konečně i nemoc ho přepadla. Ale Job obstál ve zkoušce výborně, neztratil důvěry v Boha. »Bůh dal, Bůh vzal. Jak se Bohu líbilo, tak se stalo. Buď jméno boží pochváleno,« tak volal pln důvěry v Boha. Jak těžce zkoušel Bůh egyptského Josefa a zbožného Tobíáše. Všichni tři byli bohabojní lidé, a přece seslal na ně tak hořká utrpení. Učinil tak, aby je zkoušel, a dobře tím učinil. Neboť tato zkouška byla každému z nich ku

prospěchu a blahu. Snad chce Bůh i nás zkoušeti. Kéž i my zůstaneme trpěliví v utrpení a soužení!

I ve všech veřejných nehodách, ve válce, hladu, moru a pod. máme se vůli boží podrobiti a spravedlnosti boží pokorně se kláněti. I když se nám leccos velmi trpkým zdá, musíme si přece říci, že dobrotivý Bůh by na nás takové nehody neseslal, kdyby to mnohým duším k nejvyššímu blahu nepřispívalo. Kolik duší bylo odvráceno nehodami, které by jinak byly na věky zahynuly. Kolik duší obrací se v hodině zkoušky upřímně k Bohu a umírají smířeni s Bohem! Tak je to, co za nehodu pokládáme, zvláštním důkazem milosrdenství Božího.

Co se nás osobně týká, dejme se proniknouti potěšitelnou myšlenkou, že všechny vlny naše jsou spočítány, a že ani vlas nám nespadne bez vůle neb dopuštění P. Boha. Ve světle této pravdy snadno poznáme, že v době všeobecné nesnáze nemáme se ani více ani méně báti než každý jiný člověk; neboť Bůh může nás v čas všeobecné nesnáze právě tak přede vším zlým uchrániti, jako nás může do bídy uvrhnouti, když kolem nás je všechno klidno a pokojno. Proto budme vždy ochotni všechno rádi z ruky boží přijímati, toto smýšlení zmůže vše u božského Srdce.

Bůh také sesílá často nehody, aby lidi trestal. Otec, matka, rodiče, kteří děti své rozumně milují, trestají je, když chybili. Tak tomu jest, bez trestu se ani lidé neobejdou. Jak je to u dětí, tak je i u dospělých. I ti mají býti potrestáni, když chybili. Proto Bůh seslal přísné tresty, když lidé těžce se prohřešili. Vzpomeňte si na potopu světa, na záhubu Sodomy a Gomorrhy, na tresty, kterými Bůh lid israelský trestal, když se od něho odvrátil a k modlám obrátil. Co vytrpěli na př. v babylonském zajetí!

Snad chce i nás Bůh trestati. Jsmeť všichni hříšníci a zasloužili jsme tresty boží. Není mnoho lidí, kteří přímou trestající ruku boží vyzývají, kteří se Bohu posmívají, plni nenávisti Boha jsou? Kolik lidí nestará se o Boha, svého nejvyššího dobrodince, kteří žijí bez Boha, kteří Bohu účtu nevzdávají! Kolik lidí zneužívá dobrodiní božích marnotratností neb lakomstvím ke hříchům, k urážkám svého Pána Boha! Vzpomeňme si na marnotratného syna! Jak byl zachráněn? Tím, že upadl do největší bídy. Ale jak blahodárný byl pro něho tento trest! V bídě přemýšlel o svém životě, poznal své chyby, oplakával své hříchy a vrátil se do domu otcovského, a pokorně za odpuštění prosil. Jestliže tedy nás Bůh trestá, hledme i my jako marnotratný syn do svého svědomí, litujme i my vše své hříchy a vraťme se kajicně k božskému Srdci Páně!

Závěr. Tak jsme poznali, že Bůh vše dobře činí a že jen naše krátkozrakost, pozemská zistná mysl a hříšnost nám překážejí tuto pravdu vždy jasně poznati, že i když nás něco nepřijemného potká, že nás Bůh buď zkouší nebo trestá. Držme se pevně této pravdy, i tehdy, když nenablízíme, k čemu nám ne-

hoda, která nás potká, prospěti může, i když utrpení na nás přijde. Vynasnažíme se, bychom stále byli věrnými služebníky a poslušnými dítkami božími, a pak se vždy lépe přesvědčíme, že těm, kteří Boha milují, všechny věci ku prospěchu jsou. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý.

Neděle dvanáctá po sv. Duchu.

Proč máme bližního milovati?

1. V dnešním sv. evangeliu dává nám Pán Ježíš odpověď na otázku, co máme činiti, bychom přišli do nebe. Chceme-li se do nebe dostat, tu musíme Boha nade všechno milovati a bližního jako sebe sama.

Tenkrát však lidé nevěděli, kdo je to bližní, proto vysvětlil to náš Spasitel ve slavném podobenství o milosrdném Samaritánu. Dle něho jest bližní každý člověk, který potřebuje naší pomoci.

2. Aby přišel člověk do nebe, musí mít dvě lásky. To jsou křídla, kterými duše tak vysoko vyletět dovede.

Křesťanství jest právě náboženství, kde se tato láska pěstuje. Proto svatí tolik toho pro Boha a pro lidi vykonali. V domácnostech našich předků nescházelo nikdy Písmo sv. a životopisy svatých. Na těchto se duch křesťanský vzdělával. Oni měli také citlivější srdce pro bídu lidskou.

3. Ve mnohých světnicích visí teploměr na stěně, kterým se měří teplota vzduchu. Kdyby byl přístroj, který by ukazoval stupně lásky k Bohu, tu bychom spatřili, že by ukazoval pod nulu. Tak málo je lásky k Bohu! Tato se neměří tím, že jsou plny kostely. Sv. Jan to zřetelně pověděl: »Jestliže někdo praví: já miluji Boha — a nenáviděl by bratra svého, lháť jest. Neboť kdo svého bratra, kterého vidí, nemiluje, jak může milovati Boha, kterého nevidí?«

Láska k Bohu v životě křesťana se pozná, jak se křesťané vespolek milují, jak se snášejí, jak si ulehčují a pomáhají. Zvláště v nynější pohnuté době má bratrství křesťanů krásně na světlo denní vystupovati, aby se splnilo slovo Páně: »Potom poznají, že jste moji učedníci, jestli se vespolek milujete.« Ale Bohu žel tomu tak není. Odtud ty náfky na zlé časy. Lidé, jakoby zapomnuli, že se to zde s nimi nerozhodne, nýbrž za hrobem, kde bude odplaceno jednomu každému podle skutků jeho.

4. Rozvažme si trochu důvody, proč máme bližního milovati. Jsou to hlavně tři důvody.

První důvod je ten, že jest člověk obraz boží. Sv. Augustin dť, že člověk jest obrazem nejsvětější Trojice dekorován, ozdoben. Obraz boží musí však člověk nejen na sobě ctíti a si ho vážiti, nýbrž také na spolubližním. Sv. Chrysostom takto mluví člověku do duše: »Bonum habes, o homo artificem et pictorem: o člověče, dobrého máš umělce a malíře,« a »Deo pictus es: od Boha

jsi malován.« Každý musí tedy bližního milovati pro jeho stvoření a hodnotu, kterou od Boha obdržel, neboť jest obraz boží.

5. Druhý důvod. Bližní jest dítě boží, které jest Kristovou krví vykoupeno. Sv. Eusebius dí: »*Quam preciosus sis, jakou máš cenu, si factori non credis, nevěří-li Stvořiteli, interroga redemptorem, zeptej se Vykupitele.*« Odpověď na to dal Spasitel na Golgotě. »*Aspice cruce* — pohled na kříž,« volá sv. Augustin, na váhy spásy. Tam o tobě obchod uzavřel, tam za tebe zaplatil výkupnou cenu, quis? kdo? *Unigenitus filius*, jednorozený Syn, quid? co zaplatil? *pretiosum suum sanguinem*, drahou krev svou. *Esu tanti vales!* Hleď, tolik jsi stál, tak jsi drahý! V ceně jsou si všickni rovni. Spasitel dal za každého stejně. Kdo by tedy opovážil se druhým, kterého Bůh tak miloval, že ho krví vykoupil, opovrhovati? Náš bližní má právo na to, abychom si ho podle jeho ceny vážili a milovali.

Když Raguel zvěděl od archanděla Rafaele, že je to Tobíáš, syn jeho strýce Tobíáše, zvolal: »Požehnaný jsi, neboť tys syn dobrého, ano nejlepšího muže!« — My všickni víme, že je každý člověk dítě boží — tedy dítě dobrého, ano nejlepšího muže. Proto musí nás smýšlení Raguelovo naplňovati ku všem bližním, neboť jsou požehnaní, jsou děti jednoho, dobrého, nejlepšího Otce Boha!

6. Třetí důvod. Bližní jest z našeho přátelstva. On jest náš bratr. A kdo to řekl? Sám Spasitel. On pravil ku svým učedníkům: »*Vy však jste všickni bratři, neboť jeden jest Otec váš, který jest v nebesích.*«

Všickni máme téhož Otce, všickni jednu matku, katolickou církev, která nás na křtu sv. jako děti boží zrodila. K tomu ještě toto: Božský učitel pravil: »*Když se modlíte, máte se modliti: Otče náš, jenž jsi v nebesích.*« Sv. Chrysostom podotýká: »*On nechtěl, abychom volali Otče můj, ale Otče náš, neboť ty, které učil, že mají jednoho, společného otce, chtěl zároveň poučiti, by se vespolek jako děti jednoho otce milovali.*« Každý člověk je náš pokrevenc, ne skrze lidskou krev, ale skrze krev boží.

A jak mají bratři a sestry mezi sebou žíti? Nikoliv v nenávisti, nepřiznání, závisti a v sobeckosti. Text této písničky zní jinak: Ejhle, jak dobře jest, jak příjemně a krásně jest žíti, jako bratři pohromadě! Protož neodpírejme bližnímu přízně a soucitu. Má na to právo, právo bratrské!

7. Věźme, nejmilejší, že jsme jako děti boží a bratři vespolek pozváni k jednomu stolu. Ten veliký hospodář pořídil ve své rodině veliký stůl, za který se máme posaditi a společně jísti, když přijde den Páně. To jest nejsv. svátost oltářní. A právě tento společný stůl, tato velká večere lásky, kterou Otec svým dětem chystá, má tu vlastnost, že všude působí smířlivě, že sbližuje i ty největší nepřátele a všude vyvádí dobročinnost. Proto sluje tato svátost pokoje, svátost sjednocení. A tato péče nebeského Otce o nás má nás právě pohnouti, bychom upřímně bližního milovali. Sv. Chrysostom klade nám důtklivě na srdce: »Ne-

chcete-li se snášeti pospolu jako dítky téhož Otce a téže matky, mějte aspoň bázeň před stolem Páně, na kterém mají podíl všickni; at se nikdo k němu neposadí, který by jako Jidáš nosil v srdci svém zášť, závist, hněv a na zradu pomýšlel.«

8. Lidé se často vymlouvají, proč se nemohou shodnouti. Ukazují na chyby a mezery, které je dělí od bližních.

Ale co nám praví Bůh? Perpetua caritate dilexi te, věčnou láskou miloval jsem tebe. A čím jsme byli, když Bůh tato slova vyřkl? Inimici, nepřátelé, peccatores, hříšníci! Sv. Pavel napsal: »Bůh nám prokázal lásku tím, že Kristus, když jsme byli hříšníci, za nás umřel.«

Když tedy Bůh nad námi takový soucit měl, že nás vzdor hříšcům našim miloval, tak na nás mnoho nežádá, abychom i my s bližními cítili a k srdci si vzali výrok Spasitele našeho: »To jest moje přikázání, abyste se vespolek milovali, jako jsem já miloval vás.« Neboť poslední příklad lásky k bližnímu jest zákon Kristův: »Nové přikázání dávám vám, abyste se vespolek milovali.«

9. Když uhodí na rodinu neštěstí, tak se všechny děti stulí dohromady a hledí toto neštěstí každé podle sil svých a prostředků zmírniti. Které dítě pamatuje jenom na svou kůži, tím ostatní členové rodiny pohrdají, nebo od sebe odlučují. Také na tu velkou křesťanskou famílii zlé časy přišly. Bída tělesná, bída duševní ji rozrývají. Všickni vespolek se máme milovat, sobě vylehčovat, oheň sváru a nenávisti svou dobrotou uhasínat. Kéž splněno bude na nás slovo Páně: »Ejhle jak je to dobré, příjemné a krásné pospolu žítí ve svornosti jako bratři.« Amen.

Vinc. Drbohlav.

Na slavnost sv. Vavřince.

Vítězství církve nad nepřáteli—pronásledovateli.

»Paždý, kdo vás zabije, domnívati se bude, že by tím Bohu sloužil.«

(Jan 13, 2.)

Kdyby ozbrojenec vrhl se na slabou ženu, tu by mu mohl leckdo říci: »Tvůj zápas není rytířský, není ctihodný, ty sám sebe zneuctíš a ženu nepřekonáš a tím méně nad ní zvítězíš, čím krvavěji ji pronásledovati budeš!« — Známe předobře onu sice slabou, ale nepřemožitelnou ženu, která již během XIX. věků ne jednou, ale tisíckrát byla napadena ozbrojeným násilím, ba krvavě pronásledována, ale nikdy nepřemožena, jesti to nevěsta Ježíše Krista, svatá církev obecná římsko-katolická.

Onať je duchovní mocí, kdo chce se s ní utkatí bojem, musí užívat duchovních zbraní. Napadne li někdo učení její rozumnými důvody, pak jest její věcí odhaliti falešné závěry nepravé vědy. Pakli kdo vystoupí vymyšlenými systémy proti čisté morálce, pak lehce dokáže církev, že ona samotna je mateřskou vychovatelkou národů. Kdo však ozbrojenou pěstí vrhá se na nebeskou nevěstu,

tomu díme: »Vždyť si ublížíš na cti a sv. církev nepřemůžeš!« Naopak ona řekne se sv. Pavlem v II. listě ke Korinthským: »Pročež libuji sobě ve svých nemocech, v pohanění, v potřebách, v protivenstvích a úzkostech atd.«

Pronásledování církve jsou její posilou. Jaká to útěcha pro křesťany v XX. století za těchto krutých dob! Jaká útěcha pro ctitele sv. Vavřince, jenž ve svých mukách podal skutečný důkaz, že pronásledování církve jsou její posilou. Pronásledování církve jsou trojí:

1. Buď chce nepřítel zabratí statky její,
2. nebo útočí na její dobrou pověst — čest,
3. nebo usmrcuje její dítky.

A čeho tím docílí, jen vastná porážky. Dokladem toho je mučednictví sv. Vavřince. Vznešená máti může ukázati na tohoto svého vznešeného syna a jistě a rozhodně dokázati:

1. Když jsem oloupena, jsem ještě dost zámožnou.
2. Nadává li mi kdo, jsem povznesena.
3. Pakli kdo usmrcuje moje vyznavače, potom vítězím!

Ad 1. Pakli kdo církev oběře, je přec zámožnou na poklady země, lásky a nebe. Křesťanství hned u svém vzniku ujalo se chudiny! Heslo: »Chudým se evangelium zvěstuje« — bylo zajiště dáno církvi samým Kristem. Ku podpoře sv. apoštolů zavedla církev v Jerusalemě sedm jáhnů, aby jednak spravovala jmění církve, jednak aby se starali o chudé: ze židů i pohanů.

Však po tomto jmění žíznilo nepřátelé církve vždycky! A přece ač byla církev tak často oloupena, byla na pozemské statky bohatou vždy! Vmysleme se do 3. století po Kristu, kdy byl živ náš oslavenec, sv. Vavřinec. Na arcijáhnu tomto spočívá starost nemalá i zodpovědnost o jmění te-~~dejší~~ církve. On žák papeže Sixta II., okrasa Říma, anděl v těle lidském, sám přísluhoval při nejdražší oběti u oltáře, a načerpal při ní lásky tolik, aby se snažil býti vším pro všechny, aby všechny získal pro Krista, aby v chudých právě poznal samého Krista. Ale jak je se jměním církve, jež ustavičně je vydáno na pospas císařům římským a jich nohsledům? Od času císaře Klaudia (r. 52. po Kristu) bylo ovšem často rozhrváceno a oloupeno.

a) Ač církev tolikrát byla ochuzena, přece byla bohatou ve prospěch nuzných.

Tak nám vypravují dějiny, že r. 251 papež Kornelius denně živil 1500 chudšů, vdov a sirotků. Za 6 let po tom vidíme obklíčeného našeho oslavence ještě větším zástupem chudáků, vždyť láska křesťanů je nevyčerpatelnou! Pakli se podařilo nepřátelům církve o jmění připravit a oloupit, byli mnozí boháči šťastni, pakli mohli svůj statek rozdati mezi chudé spolubratry.

b) Nové oloupení brozí církvi. Císař Valerian vydal nový rozkaz ku pronásledování křesťanů. Poněvadž byla zjištěna zkušenost, že krev křesťanů stala se semenem nových křesťanů, proto bylo rozkázáno bít pastýře, aby se rozprchlo stádo ovci. Dne 6. srpna 258 po Kristu byl v Římě začátek učiněn s papežem

Sixtem II., kdy byl chycen, mučen a usmrčen. Náš oslavenec chce s ním zemřít, ale sv. papež mučedník jej posílá zpět s rozkazem, by jmění církve rozdál chudým: »Do třech dnů budeš jáhne následovati svého velekněze!«

Vizte, církev je oloupena a přece je bohata na poklady tohoto světa; sv. arcijáhen Vavřinec v Římě snesl všechno zlato, stříbro, ano i kostelní nářadí. Dnes obzvláště mnoho sebral a rozdál to po přibytí chudých, jež zná dobře. Venku zuří bouře proti církvi, hrubé ruce sahají po jmění církve, ale tím více plane láska zámožných ve prospěch chudých a nemajetných křesťanů. Papež sice na popravě dokrvácel, ale tisíce slz důků z očí chudých provází duši jeho před trůn Ježíše Krista, by jej okrášlili jako nehynoucí perle v mučednické koruně. S radostí se vrací arcijáhen domů z rozdílení; avšak již tam na něho čeká úřední sluha, by jej dovedl ku prefektu města. Prefekt města přijal sv. arcijáhna s nucenou a líčenou zdvořilostí: »Vy křesťané stále si stěžujete na kruté nakládání s vámi — však dnes ani slova o mučení — táží se vás ve vši dobrotě, kolik mi můžete dát! Vímt předobře, že vaši kněží při obětech užívají zlatých kalichů, že rozdávají nejsv. krev ve stříbrných nádobách ve vašich shromážděních, ba i svíce že hoří na zlatých svícnech; nuže dejte mému pánovi všechny své skvosty a spokojte se tím, že bude bohatými na dobré skutky!«

Tak a podobně mluví všichni lupičové církve. Vždyt Pán Ježíš řekl sám: »Království mé není z tohoto světa, ale bezprostředně od Boha!« Když i církev není z tohoto světa, působí přece na tomto světě a potřebuje nutně svého jmění na své účely: pro slavnosti sv. tajemství, na výživu svých kněží, na vydržování církevních ústavů, dobročinných řádů atd., ale nejvíce ve prospěch svých chudých členů, k nimž obzvláště plane láskou účinnou, jak viděti dnes na sv. Vavřinci.

Sv. arcijáhen si vyžádal lhůtu třídní a také ji obdržel. V době 3 dnů shromáždil 3000 bídných a chromých i neduživých ubožákův a když přišel prefekt města Říma, arcijáhen Vavřinec vede jej, by mu ukázal poklady a skvosty církve. Otevřel bránu dokořán, vedoucí do dvora, a tam mu ukazuje vozy plné chudších místo zlata, stříbra a drahých perel. »Co jsi učinil, odvážný arcijáhne? Nevíš, jaké moci se těší prefekt římský? Nepozoruješ, jak se mu čelo svažuje a oči blýskají mocným hněvem? To jsou tvé poklady, prokletý Nazarejče!« — »Zlato, jež hledáš, je pro mne bezcenným kovem, však pokladem církve jsou chudí,« odvětil sv. Vavřinec chtěje dokázati, že i když církev je oloupena o vše, dosti je ještě bohata na pokladech lásky; vždyt se přece dobře vyučil vznešeným pojmům kat. církve od svého učitele papeže Sixta II. Církevní časné statky jsou rozdány a církev římská je chudší, než její nuzní členové.

Jako chudá matka tím bývá láskou bohatší ku svým dětem, tak i církev Kristova. Ona tvrdí prefektu římskému, že chudí jsou pokladem jejím. Po vyčerpání všech prostředků vezdejších

je bohata ještě na poklady nebeské! Podívejte se na chudasy shromážděné kolem sv. Vavřince! Jsou snad blízcí smrti hladem? Nespokojení poživanci? Závistiví proti boháčům? Číhají, snad na vhodný okamžik, by zabrali majetek boháčů? O nikoliv! Vizte, jak jsou trpěliví, mírní a Bohu oddáni! Kdo pak je tak vychoval? Vizte divotvorné působení katol. církve! Nejen že mírní bídu udělením almužny, ale ona dává s láskou a mírní a smiřuje chudé s jich chudobou. Ona se stará nejen o časné, ale i duševní blaho opuštěných a hledí je uchovati i pro život nadhvězdny. Církev u boháčů probouzí štědrost a milosrdenství a vykořisťovatele chudých volá ku spravedlnosti, chudé zase učí trpělivosti a uznání. Ona nejen bladí chladným kovem bídu, více s jemností, jež z lásky k Bohu dává, a připomíná stále majetným, že i chudý má duši a je jeho bratrem. To je světové poslání církve v protivách sociálních za nynější doby.

Jen katol. církev může se v pravdě o chudé starati. Ať je rozdíl stavů na světě sebe větší, církev volá ustavičně, že boháč je roven chudému, oba jsou stvoření k obrazu božím, za oba trpěl Pán Ježíš, Duch sv. chce přebývat v srdci jak bohatého, tak i chudého. A kdyby chudas neměl, kam by hlavy složil, tu jej církev těší Spasitelem, který rovněž neměl, když dlel na světě, kam by hlavy složil. A když chudas nemá na širém světě nikoho, přece dobře ví, že tisíce křesťanských srdcí bije pro něho a po smrti že se zaň nábožně modlí!

A pakli chudý žaluje na svůj namáhavý a bezradostný život, pak jej učí trpělivosti a praví s Kristem: »Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich je království nebeské; blahoslavení lkající, neboť oni potěšeni budou!«

Církev kouzlem lásky vedena, vystavila přechetné nemocnice, sirotčince a chudobince (sv. Kamil z Leu, sv. Vincenc de Paula, sv. Jarolím Emilianův) na tomto sobeckém a hamižném světě pro nemajetné všech vyznání, mezi tím co římský císař dává sbírat vetché neduživce a ubohé chudasy na staré koráby, jež nechá potopit na širém moři a zahynout.

Sv. Vavřinec prohlásil však takové chudasy bídné za poklady církve. Ovšem prefekt římský byl uražen do duše, ubohý arcijáhne, co na tebe čeká za tvou odvahu?

Ad 2. Chvála Bohu, hanba před světem pranic církvi ne-
uškodí. Pakli my křesťané jsme tupeni pro Krista, pak jsme po-
vznešení; neboť ponížení pro Krista je pravé povýšení, pravá
vznešenost. Dva muži zde stojí proti sobě! Jeden nepatrný, po-
korný a beze světského povýšení uprostřed bídných chudasů;
druhý celý ověšený důstojnostmi a vyznamenáními svého úřadu,
obklíčen liktory, nejvyšší úřední města Říma, plný pohanské
pýchy. Kdo z těchto dvou mužů je větší? »Tolik platíš vůbec,
kolik platíš u Hospodina, o nic více a o nic méně,« říkával sv.
František Serafinský. Sv. Vavřinec byl potupen a přec musí býti
ctěn, neboť ponížení pro Krista je pravá vznešenost! On upro-
střed chudasů je větší císaře Valeriana, obklíčeného četnými

dvořany! — Ruka, jež umírajícímu stírá pot smrtelný s čela, je vznešenější nad tu, jež třímá v ruce žezlo; ten nejnížší a nejposlednější v církvi, jenž ochotně a trpělivě vyučuje malé děti katechismu, před Bohem vykonává důležitější úřad nad onoho pyšného učenice, jenž se klaní sobě nadčlověku!

Se sv. Vavřincem zacházeli jako se zrádce, a přece po dnes je ve cti. Pohanský prefekt praví k němu: »Nešťastníku, jak se osměluješ mně se posmívati? Tak vzdoruješ mým sekerám a mečům, odznakům to římské moci?« — Víím, že toužíš po smrti, protože jsi nesmyslně marnivým, ale nemysli, že hned umřeš; rozmnožím tvé bolesti a prodloužím tvá muka, abych ti způsobil smrt bolestnější! Zdlouhavým a stupňovaným mučením máš zahynouti!»

a) Sv. Vavřinec je vyhlášen za zrádce velikosti Říma.

b) Svázaný je vlečen ulicemi římskými a výsměch luzy římské je opět veřejným míněním.

c) Je nucen, aby obětoval pohanským bohům, ale on nechce, vzpírá se, opět zpronevěra proti státním bohům — je zrádce! A to vše v okamžiku největší věrnosti! On zajisté nesnižuje velikost Říma, když chudé ošetřuje, nasycuje, zkrátka činí je dobrými a věrnými občany. Nikterak není nebezpečným mužem Říma, jenž by musel úpěti v okovech. Ale ve státě římském je něco shnilého a trůn císaře Valeriana se kývá, t. j. nestojí pevně, neb za 200 let přitáhnou Herulové od severu, aby zničili západní říši římskou. Nikoliv Galilejští nebo Nazarejští byli příčinou jejího pádu, ale jiný červ, jenž v ní hlodal po několik věků: pohanské nepravosti, požíravost a nestálost mravního podkladu. Katolická církev, jediná udržující mocnost, která vadnoucí národy vzkřísila, oživila a omladila, ta je krvavým způsobem jako úhlavní nepřítel státu po celá 3 století pronásledována. Neboť papež Sixtus II. umučen a po 3 dnech je vlečen ulicemi římskými arcijáhen jeho, Vavřinec, na popravu — upečením na roštu.

d) Sv. Vavřinec byl opět bičován do krve a je přece světcem. Římský zákon dovoloval jen otroky a lidi nejnížších vrstev bičovati, nikdy ale svobodné občany, jakým byl sv. Vavřinec. Tímto úkonem měl býti náš oslavenec zneuctěn a označen jako muž beze cti. A kdy je cti hodnějším jako mladík mezi chudasy, nebo jako zbičovaný zrádce velikosti Říma? Ano, chtěli jej zneuctíti a hle, jak je poctěn a oslaven!

Ad 3. Ještě horší věci jsou mu uchystány! »Musíš zdlouhavou a stupňovanou smrtí sejití!« pravil prefekt a ten drží své slovo hrozné! Avšak ble, mezi tím, co byl znenáhla vznešený syn církve usmrcen, oslavuje církev sv. jeho skvělé vítězství!

a) Mučedník trpí, ale k tomu mlčí. Jeho zbičované tělo je připevněno k rošti, pod nímž zpočátku byl malý oheň roznícen, aby se zdlouhavě trápil. Než jeho touha po mučednictví je větší, než ono utrpení, třeba zdlouhavé! Před 4 dny volal na ulici za svým učitelem veleknězem, jdoucím na popravu: »Kam jdeš, otče, bez svého syna? Kam se ubíráš, veleknězi svatý, bez svého arcii-

jáhna (dle římského brevíře)?« »Tenkrátě neopustím tebe, synu; tobě, mládenče, nastává horký boj,« pravil prorocky Sixtus II. — To se nyní naplnilo. Tělo zbičované, k roští připevněné, pomalu se pečte. Ale ještě větším plamenem pláne láska v srdci mučedníka k bližnímu! Žertem pravil k tyrauvovi, když již na jedné straně byl upečen: »Na této straně je dosti upečeno tělo mé, dej mne obrátiti.« A když i na druhé straně své zhoubné dílo oheň dokonal: »Nyní už je celé tělo upečeno, můžeš z něho požívati.« S pohanou mu odsekl prefekt: »Jaká láska k utrpení! Talisman našeho štěstí. Kdy pak my aspoň tak daleko dojdeme, bychom trpělivě kříže své nesli?«

b) Svatý arcijáhna dokonal — podlehl, ale vítězí. Víc a více shasínala jiskra života v něm, hlas slábl, vzržení se změnilo a zdálo se, že peklo zvítězilo. A přec byl vítězem světec náš, odolal svodům, nástrahám, hrůzám nenávisti tohoto světa. Nepodvedlo ho štěstí, nezalekla vznešenost světa, neohnula jej žádná muka. V posledním tažení se modlil za obrácení Říma. Usmířen se světem a tento smířen s Bohem, odchází duše jeho z těla a s tohoto slzavého údolí.

c) Umírá, však věčně žije v nebi, kde mu andělé podávají palmu, sami apoštolé a mučedníci ho pozdravují a sám Spasitel mu místo vykazuje. Žije jeho památka u souvěkovců, kde jeho krev byla (dle Tertuliana) semenem nových křesťanův. Zástup pohanský když viděl, jak mnozí zraku nabyli a viděli na své oči vytrvalost mučedníka jáhna a že se modlí v mukách za nepřátele, obrátili se ke Kristu, a někteří z nich, senatorové, si vyžádali tu čest, by směli pozůstatky tělesné oslavence dnešního odnésti do hrobu. Nastal potom obrat v Římě ve smýšlení a tím i nával ku křtitelnicím. Křesť. básník Prudencius tvrdí ne bez příčiny, že úplné obrácení Říma bylo vyprošeno sv. Vavřincem. Již o 54 let později pcrází Maxentia Konstantin Veliký pod kř. korouhvemi u mostu Mebillova nad Tiberou, na to vydán edikt milánský, kterým křesťanství bylo vyhlášeno za svobodné náboženství. Památka jeho žije dosud u pozdějších. Kde jsou všichni pronásledovatelé církve? Nero, Valerian, Decius, Dioklecian atd.? Neslavně zní jména jejich a zapomenut pohřben je ukrutný prefekt římský. Však jedno jméno převyšuje všechny! Jako je sv. Štěpán okrasou církve východní a zvláště Jerusalema, tak se západní chlubí a honosí sv. Vavřincem. Již uplynulo od 17. srpna 258 po Kristu 1663 leta, ale jméno našeho oslavence nezmizelo se světa. Kostely, kaple, sochy, obrazy i oltáře výmluvné svědectví vydávají o něm a jeho neutuchající slávě: »Spravedliví budou žítí na věky!« (Moudr. 5, 16)

Po dnes tlučou srdce mnohých křesťanů pro tohoto vítězného hrdinu a s pýchou mateřskou může o něm říci sv. církev: »Byl mým synem, buďte ho pamětlivi a hodni a vězte, že násilná smrt mých vyznavačů je mým největším triumfem!« Jsme synové mučedníků, nechceme se zpronevěřiti, ale trpělivě a odhodlaně trpěti, zmužile ve víře otců svých vytrvati, byť bychom byli i pronásle-

dování! Ku trním korunované hlavě nepatří zženštilí členové církve. Při všem pronásledování spolehejme na Boha! Opakujme si před důležitými body řeči dnešní. Církev chudá s posměchem, s trnovou korunou a zakrváceným křížem kráčí dějinami světovými, až se zastaví před soudcem a přede všemi pokoleními lidskými! Blaze nám, pakli jsme byli hodnými dětmi této svaté, obecné, apoštolské církve! Amen.

Em. Balcar.

Neděle třináctá po sv. Duchu.

O vděčnosti.

„I ten pak z nich, když užel, že jest očistěn, navrátil se velkým hlasem velebě Boha, padl na tvář před nohy jeho, díky čině.“ (Luk. 17, 15—16.)

Nesmírné dobrodiní prokázal Spasitel náš Ježíš Kristus podle zprávy dnešního sv. evangelia desíti nešťastným, malomocenstvím stíženým, kteří pozdvihše hlasu svého z daleka volali: „Ježíši, mistře, smiluj se nad námi!“ Jediný však cizinec Samaritán vrací se pln radosti nad svým uzdravením, velebil Boha a čekoval Pánu za to dobrodiní. Ostatních devět zapomnělo na vděčnost, šli svou cestou, nestarajíce se o svého dobrodince. Není tato příhoda stále nová, neopakuje se každodenně? Jak horlivými a dotěrnými jsme v prosení a zapřísáhání, když nás tíží bolesti a soužení? Sotva však nás ruka Hospodinova vysvobodila z bíd, zapomínáme obyčejně na vděčnost. Kolik důvodů a příčin nemáme však Bohu denně, ano každou hodinu děkovati? A přec zapomíná většina lidí na tuto povinnost. Proto povzbudme se dnes ku vděčnosti k Bohu, a předvedme si na mysl k tomu účelu důvody, jež nás k vděčnosti pobádají. Díím tudíž k tomu cíli: ku vděčnosti k Bohu ctíme se zavázanými, když uvažujeme: 1. dary, 2. dárce a za 3. obdařené.

1. Sv. Pavel dává jednomu každému z nás otázku: „Co máš, čehoš bys nebyl obdržel?“ Nicého není na těle a na duši, ničeho v oboru přírody a milosti, čeho by se nám nebylo dostalo štědrout rukou Hospodinovou; bytí, z něhož se radujeme, údy a síly těla, hřivny a schopnosti ducha, jež máme, darovala nám nekonečná dobrota boží. Vše, co nás obklopuje, co svýma očima vidíme, čeho se svýma rukama dotýkáme, dobrota boží to stvořila a jediné a výhradně k naší spáse, aby nám to sloužilo, abychom dosáhli věčného cíle. Boží dobrotě za to děkujeme, že jsme se zrodili v lůně katolické církve, že jsme se stali dítkami božími ihned na křtu sv. Kdo dovede spočítati další průkazy milostí, jichž se nám dostalo od prvního okamžiku našeho bytí až do této chvíle? Nedýcháme přece nic jiného než dobrodiní boží. Jako ryba ve vodě jsme se všech stran důkazy lásky obklopeni.

Byť bychom i děkovali za mnoho dobrodiní rodičům, příbuzným a přátelům, tož tvoří tito přec jen kanály, skrze které

nám stékati nechával své dary. Tvrdíš-li však, že jsi si získal svojí vlastní energií statky, jimiž vládneš, tož se tě táži, komu máš co děkovati za síly, jimiž jsi jich nabyt, čas, jehož jsi potřeboval, příležitosti a příznivé okolnosti, jež ti sloužily? Čeho bys byl mohl dosáti, kdyby i jen na okamžik byl býval Hospodin Bůh svou všemohoucí rukou od tebe vztáhl? Když tedy vše jsi přijal od něho, skrze něho jsi si zachoval, není to pak záhodno a spravedливо, abys mu díky vzdával denně, ano každou chvíli?

2. Pomni dále, kdož jest onen, jenž tě obdařil všemi těmito dobrodiními? Podle vznešenosti osoby, jež nám dobrodiní prokazuje, měříme sami dobrodiní. Čím vznešenější jest dárce, tím výše ceněny bývají jeho dary.

Nuže, kdož jest Bůh? On jest král králů, onen, jehož trůn jsou nebesa, jehož podnožím jest země; onen, před nímž všichni národové jsou jen jako krupě v moři, jako prach. Jest to onen všemohoucí Hospodin, jenž jedním jediným výkonem své vůle by byl mohl stvořiti tisíc krásnějších světů než jest přítomný, a jenž právě tak zas vše, co tu jest, může v nivec obrátiti v jednom jediném okamžiku. Tento veliký Hospodin a Pán daroval nám veškerá dobrodiní, z nichž se v oboru přirozeném těšíme. Jemu však děkujeme za daleko dražší milosti. Tento veliký Bůh vykoupil nás, osvobodil nás za velikou cenu; trpěl tolik a snášel a všechny tyto získané zásluhy učinil nám darem. Bůh se stal pro nás člověkem, vytrpěl za nás potupu, bolesti a nejhorší smrt, abychom nebyli zatraceni, nýbrž měli život věčný. A proč jsme byli tolik milováni od Boha a zahrnuti tolika dobrodiními? Byl nám On snad něco dlužen, anebo potřeboval nás? Nic z obého. Nic nám nedlužil. My jsme jeho dlužníci a zůstaneme jimi na věky. A on nás nepotřeboval, on jest ze sebe a v sobě věčně a nekonečně blažený. A když nás bez našeho přičinění a aniž by nás potřeboval stvořil, tož ho jediné a pouze pohnula k tomu jeho nekonečná dobrota a milosrdenství. Volá tudíž Hospodin skrze proroka: »Věčnou láskou miloval jsem tě, připoutal jsem tě k sobě, smiloval jsem se nad tebou.« Nezasluhuje tudíž tento nekonečný, štědrý a dobrotivý Bůh náš nejpřímnější dík a vděčnost?

3. Uvažujme ale sami, kdo jsme my, jež Bůh zahrnuje tolika dobrodiními? Nevděční, věrolomní tvorové! Nemělo tlouci každou hodinu, každý okamžik srdce naše jediné a pouze pro tohoto dobrodince, neměl se strávit náš život v jeho službě? — A jak jsme to dosud plnili? Nezávodili jsme takřka s Bohem? My, abychom uráželi Ho, On aby se nad námi smiloval? A není to téměř hotová věc: čím on byl štedřejším k nám, tím věrolomnější jsme byli my proti němu. Kdyby nám byl Hospodin prokázal méně pokladů lásky a milosti, byli bychom ho méně uráželi. Kolik millionů bylo by se zachovalo vděčnějšími, kdyby se jim bylo dostalo jen polovice důkazů milosti, jimiž jsme my byli zahrnováni. Nuže budme vděčními.

Kdy však máme své díky Bohu vzdávati? Po všechny dny hned ráno, když se probudíme, podobně večer, dřív než si uleh-

neme, po jídle, kdykoliv jsme byli od nehody uchráněni, z neštěstí vysvobození, z nebezpečí vysvobození. Obzvláště pak nejme díky činění po sv. přijímání. Nedejme se zahanbiti tu od nerozumných zvířat, jež se svým pánům a dobrodincům často vděčna ukazují. V životě svatých čteme, kterak jednoho dne přišel poraněný lev k cele sv. Gerasina. Lichotivě a křůče a takřka, prose o pomoc, pozvedl týž proti světci silně krvácející nohu. Svatý vymyl ránu, přiložil hojivé byliny na ni a obvázal nohu, jak mohl. V krátké době byl lev úplně uzdraven. Od té doby neopustil nikdy více svatého anachoretu (poustevníka). Sotva že si dovolil, každodenně hledati si v sousedních lesích potravu. V noci spal před celou Gerasinovou a kam on šel, byl týž jeho nerozlučný společník. Když světec umřel, provázal vděčný lev pohřeb, sťežil ve dne v noci hrob pána svého, nic nejedl více a byl nalezen mrtvý u hrobu svého dobrodince. Vzdáváme dle příkladu Samaritánova Hospodinu za vše dobrodiní a milosti čest a Oa nás zahrne novými milostmi a dobrodiními, až se nám jednou koruny věčného života dostane. Amen.

Slavnost Nanebevzetí Panny Marie.

Zárukou našeho oslavení v nebesích jsou ctnosti a dobré skutky.

»Maria nejlepší stránku vyvolila.«
(Luk. 10, 41.)

»Lidová jedna legenda tklivě vypravuje, že když dítě umře v květu své nevinnosti, jeho anděl strážný doprovodí je v nebeskou zahradu, zahradu mariánskou. Tam rozlévá se věčný jas a záře, tam rozvíjejí se květy nevídané krásy, barev nejvzácnějších, nad pomyšlení skvostné, nádherné a vonné. Zde Maria dítě hlídá. A dítě vesele si pohrávájí mezi květy — ale trhati jich nesmějí. Vztahují ručky své, ale svatá Panna dítě hlídá a vzíti jim nedovolí. Jen tenkrát smí utrhnouti květ, když matka dítě na zemi vykonala dobrý skutek a šlechetný. A tak trhá matčin miláček zesnulý jeden květ po druhém a sbírá v kytici. Jaká radost pro dítě, když smí si utrhnouti! Jaký žal, když ostatní květy trhají a ono smutně opodál stojí, a trhati nesmí, protože matka zapomněla a nekoná dobrých skutků! — A když matka dokoná pouť svou pozemskou a duše její ubírá se k branám věčnosti, očekává ji tam její miláček a podává jí na uvítanou nebeskou kytici, kterou pro ni uvil, kytici ze samých dobrých skutků, jež na zemi byla vykonala.« (En. Žák, kázání.)

Nejmilejší, slavíme dnes velevýznamný svátek Nanebevzetí Panny Marie, na nějž propěvuje církev v introitu mše svaté: »Radujme se všichni slavíce památný den ke cti neblahoslavenější Panny Marie, z jejížto Nanebevzetí radují se andělé a spoluvelebíce dobrořečí Synu božímu.« Těžce rozebíráti onu něžnou legendu,

aby pel její krásy se nesetřel. Ale významnou pravdu přece v sobě tuší. Maria ve slávě nebeské pečuje též o oslavení svých ctitelů a pobádá nás, abychom dle příkladu jejího ctnostně žili a mnoho dobrých skutků konali a jimi si slávu nebeskou zabezpečovali.

Promluvme tedy dnes aspoň něco o ctnostech Marie na nebe vzaté.

»Není,« dí sv. Bernard (v řeči 4. o Nanebevzetí Panny Marie), »co by věru mne více těšilo, ale ani není, co by mne více děšilo, než mítí promluvu o slávě Marie Panny. Nebo hle, když budu u ní vynášeti panenství, zdá se mi, se nalezne mnoho po ní panen. Budu-li hlásati pokoru, najde se jich snad nemálo, kteří (dle nauky Syna jejího) stali se tichými a pokornými srdcem. Budu-li chtíti velebiti množství jejího milosrdenství, jsou někteří mužové milosrdní a taktéž i ženy. Jedno jest, v čem neměla podobného nikoho ani prvé ani potom, majíc radosti matky s výsadou cti panny. Marie výsadou to jest, nebude to dáno jinému; ojedinelé jest to, ale zároveň ustavičně nevyhlášené.«

Než nejen toto toliko, pečlivě-li pozor dááš, uýbrž i ostatní ctnosti prazvláštní zcela nalezneš u Marie, o nichž se zdálo, že jsou společny. Kterou třebaš i andělskou čistotu odvážíme si porovnávatí s oním panenstvím, jež hodno bylo státí se svatyní Ducha svatého a příbytkem Syna božího? Jakou však a jak drahocennou pokory ctnost s takovou čistotou, s takovou nevinností, se svědomím naskrz beze provinění, ano s takové milostiplnosti? Odkud Tvoje pokora, a taková pokora, ó blažená? Hodna zcela, na niž by shlédli Hospodin, po jejíž půvabě by toužil král, jejížto přelíbeznuou vůni připoután by byl.

Ejhle, už jsme Tě, jakými jsme mohli, chválami doprovodili vzestupující k Synu, a následovali jsme Tě z daleka, Panno posilněná. Kéž by ůcta k Tobě, onu, kterou jsi nalezla milost u Boha, učinila známou světu, vyprošujíc Tvými prosbami proviněným odpuštění, uzdravení nemocným, sílu sklíčeným srdcem, útěchu malomyslným, pomoc kolísajícím a osvobození svatým. V tento též den slavnosti a radosti nejsladší jméno Maria s chválou zvyšujícím služebníkům, skrze Tebe, královno milostivá, milosti své dary nechť udělí Ježíš Kristus, Syn Tvůj, Pán náš, jenž jest nade vše Bůh požehnaný na věky.« — Hle, tak velebí Marii Pannu na slavnost jejího Nanebevzetí jeden z největších řečníků církve sv., sv. Bernard, medem slynoucí učitel, pro svou sladkost výřečnosti zvaný.

Plesejme i my na dnešní slavnost s kůry andělskými, se zástupy patriarchů a proroků, se sborem apoštolů, s řadami mučedníků, se zástupy biskupů a vyznavačů, s davy poustevníků a mnichů, s družinou panen, kteří všichni v nebesích královnu svou Marii velebí a oslavují. Konejme však rádi zde na zemi dobré skutky, abychom jednou v nebesích od Panny na nebe vzaté hojně odplaty a blaženosti věčné za ně dosci mohli. Maria jest podporou jistě matek, vzorem našich rodin, ochránkyní našich dítek, jich vzorem, jich záštitou.

Nejmilejší! Světla rozžehnutá ku počtě královny nebes po-
hasnou, slavnost její Nanebevzetí se ukončí. Kéž z okamžiků ve-
lebných, jež jsme prožili ve zbožném rozjímání a modlitbách zde
ve chrámě Nanebevzetí Panny a Boborodičky Marie, aspoň je-
dinou novou jiskru lásky přineseme domů v kruh své rodiny!
Kéž by vzrůstala od této chvíle naše zbožnost, vřidnost, shoví-
vavost a trpělivost k bližním, kéž ovládá naši domácnost duch
něžných svazků, jaký kvetl v posvátné rodině v Nazaretě kdys,
jejíž hlavou byla nejblahoslavenější Panna Maria. Tím zbudujeme
nejkrásnější oltář v naší rodině ke cti královny nebes, Marie
Panny, a květiny, jež jej zdobí budou, nechť jsou ctnosti a
dobré skutky. Tyto jsou nám zárukou blaženosti a slávy nebeské
Amen.

Dr. Ant. Ondroušek.

Neděle čtrnáctá po sv. Duchu.

Péče o »zde« a »tam«.

»Hleďte nejprve království božího a
spravedlnosti jeho a ostatní bude vám
přidáno.« (Mat. 6, 33.)

Velice důležitou pravdu nám evangelium dnešní dává na
rozum: péči o věci těla a duše. Oboje péče je nutná, ale nejsou
ony péče stejné ani nejsou v stejném pořadí. Jest nutno pečovati
o tělo i duši. Žádnou z obou nezatrácuje Pán v evangeliu, nýbrž
ji uznává jako povinnost, ale vyměřuje pořadí a stupeň její jinak
než obyčejný člověk činí, nebo jak bylo a jest dosud u každého
pohansky založeného člověka. Na dvě slova upozorňuji hned na
začátku a sice: nepečujte příliš, a druhé slovo: hleďte nej-
prve království božího. Slovem příliš je dána míra péče o časné
věci, slovem nejprve jest dán pořad této starosti. Musíme se starat
o tělo a veškerý život, ale vylučuje se slovem Páně jen přílišnost
aneb dokonce výlučnost této péče. Při těch starostech pak jest
třeba dáti přednost starosti o království boží. Jednotlivci i celí
národové propadli pohanským zásadám, na svou vlastní škodu.
To, co »zde« máme, jest důležité pro čas, co však nám nastává
»tam«, jest věčné. Lidé mnozí a mnozí i národové pro samou
přílišnou starost o »zde« zapomínají na onen svět. Jest zde dvo-
jitý názor na svět zcela sobě odporující. To bude předmětem na-
šeho rozjímání.

P o j e d n á n í.

1. Jest ve světě proud myšlenkový, který všecko chce využiti
pro časné blaho, bez každého ohledu na věčnost. To bylo a bude
kusem pohanství. V celém světě jest touha využití všech pokladů
země Páně a to jest dobré, ale nesmí býti výlučné a nesmíme
zapomínati na věčnost a její statky.

Pán náš nás v tomto evangelu nezbavuje vážné povinnosti
vytrvalé práce, ježto nám v jiném podobenství praví a za vzor

dává služebníka pilného, který se svěřenou hřivnou dobře hospodafil, a zavrhl člověka líného, který hřivnu zakopal. Ale veškera tato práce a píle nesmí býti závadou životu věčnému, neboť co prospěje člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši své zkázu trpěl. Nezatrácuje se pilná a vytrvalá práce, snaha získati sobě a svým vše, co potřebujeme a co nám zabezpečuje tento život, ale musí se to dít tak, aby nebyl ani pořad této péče porušen ani stupeň té péče přehrán.

2. Svět přítomný v té otázce propadl pohanství, ježto v přemnohých případech veškera starost jest o ten den a rok a život vezdejší a ani stotina péče o život tamnější. To jest osudná převrácenost u každého jednotlivce a každého státu. Jsou, jak sami víte, lidé, kteří celý týden se lopotí, ale v neděli duše své a Boha svého nevpomenou, jsou jak slepý krtek v zemi, který sluněčka božího a jasu jeho nezná. Veškera práce má býti posvěcena právě vzhledem na věčnost, ježto nežijeme jen »zde«, ale také se chystáme na stejné skutečný, ano důležitější život »tam«. Nesmíme pro stvoření a péči o ně zapomínati na Tvůrce svého. Nemí starost časná hříšná neb nedovolená, ale musí býti v pravém pořadí: nejprve Bůh a věci boží a pak věci pozemské; nejprve věčnost a pak časnost. Nepochybuje v sméru tom jen jednotlivec, chybují v tom sméru i celé státy; hledají ráj na zemi a zanedbávají ráj v nebi si pojištit.

3. Vezměte jen starost o zdraví, kterou musíme chváliti, ježto jest také příkazem božím: nezabíješ. Kolik tu péče: zahrady a sady, vodovody a lázně, polévání ulic a odstraňování každé chrchle lidské, péče o čistý vzduch a světlo sluneční, dozor nad všemi požívatiny a tresty na přestupky. Nemocným věnovány nemocnice a omdávajícím zase dává se příležitost zdraví si získati. To vše jest dobré, ale člověk nemá jen tělo, o něž se jest mu starati, ale má něco více než tělo, zač vůbec nemůže žádnou ani výplatu dáti. Zajisté tělo více než oděv a více jest duše než tělo, proto také o ni má býti péče větší a trvalejší.

Jest pravda, duše neumírá, ona bude žiti, i když se o ni nestaráš, ale život božský v ní, který byl na křtu sv. započat, život v milosti boží, ten potřebuje péče a starosti, aby nebyl zastaven hříchem, aneb aby nebyl zeslabován hříchy menšími, jako tělo slábne menšími nemocemi.

Jest tato péče o duši také v zákonech lidských tak prováděna jako péče o zdraví a sílu lidskou? Obě ty starosti a péče musí býti, ale na prvním místě jest duše a milost boží, na druhém místě tělo a všechny časné věci. Jest také podobně postaráno, aby duše netrpěla nákazou, jako jest naříceno neplivati na zem, aby chrchle nechrožovaly zdraví bližního? Co tu miasmat morových chrlí se tiskem dehně do lidu v podobě časopisů, které svými vtipy, lžemi, zkrouceninami jsou pravým morem duší. Vyplivnouti volně jest zakázáno, ale plivati nevěru v každém čísle jest pokrok a vzdělanost. Vidíte pohanskou zásadu před sebou: tělo vše, duše jest v druhé řadě. Dle Pána našeho jest duše vše a na prvním místě a o království boží v ní třeba z celé síly své pečovati.

Běda tomu, skrze koho pohoršení pochází, lépe by mu bylo, aby mu byl dán žernov oslů na hrdlo. Však toho není, chrchle zapovídáme, ale duševní plivání bludu, sekty, nevěry a nemravu pouštíme volně.

4. Jakou péčí vyvozuje stát, aby předešel nezaměstnanosti a tím aby neušel zisk? Výborná to péče a chvály hodna, čas zmařený a nevyžítovaný jest ztracen na vždy. Odtud ta péče pomoci průmyslu, obchodu, živnostem, odtud banky, prodejny, dráhy, lodě, silnice atd. Neztratit čas, jenž jest spolu penízem.

Duše má však také svou nezaměstnanost, a to jest stav v hříchu smrtelném, ve kterém nemůže nic prospěšného k životu věčnému činiti, a jsou veškerá její díla bez ceny pro život věčný. Také skutky mají jen cenu přirozenou a ztratily cenu pro život věčný. Zkrát tuto dobu hříchu a stavu bez milosti boží svatým pokáním, abys mohl působiti pro život věčný. Hledej království božího a jeho spravedlnosti, to ostatní bude vám přidáno.

5. Považme dále péči státu o časný statek: kolik tu zřízeno institucí, aby byl pokoj a klid. Policie místní, četnictvo na okresu, vojsko v říši pečuje o statek a život. Velmi dobrá péče. Jsou však statky vyšší než jest dům, pole a les, o něž nás učí Pán více pečovati řka: »Nebojte se těch, kteří zabijí tělo, ale duše zabítí nemohou; ale bojte se toho, jenž může tělo i duši uvrhnouti do ohně věčného.«

O bezpečnost těla a statku dosti postaráno, ale kde jest bezpečnost duše a milosti boží? Bez víry nelze líbiti se Bohu, kde bezpečnost víry? Každý si může o nejsvětějších věcech dovoliti nejhorší posudky jménem svobody. Poklad sv. víry se uchovává výchovou, slyšením slova božího, četbou dobrou, svatými svátostmi. Když nebude o to postaráno, ztratí se ten drahý poklad duše. Lidstvo trpí rozličnými bludy. Mezi obrovské bludy patří i ten, že může se společnost obejít bez svaté bázně boží. Nebude-li nám svatým Bůh a jeho zákon a slovo boží, nebude svatým ani zákon lidský, ani majetek ani bezpečnost osoby. Náš zájem a státu jest: hledati nejprve království boží a spravedlnosti jeho, to ostatní časné dobro bude nám přídavkem. Kde jest láska boží, tam největší jest bezpečnost. Tam jest také štěstí největší a pokoj, protože všichni hledají srovnat vůli svou s vůlí boží. Lidé hledají pokoj, ale nechtějí býti dobré vůle. Kdo nemiluje Boha, také nebude milovati bližního, a proto není pokoje bezbožným. Tolik se mluví o míru a pokoji, ale nechtějí znáti dárce pokoje a učitele lásky. Nehledají království boží a spravedlnosti jeho, a proto jim není ani to časné dobro přidáno.

Chtějí mítí ráj na zemi, ale bez přikázání lásky boží a bližního. To jest marná snaha. Už veliký státník Starého Zákona Šalomoun praví, že jest lepší kyselá řípa podaná s láskou, než sladké víno s hněvem. Ráj na zemi bez lásky boží není možný, ano on není ani na věčnosti bez Boha a jeho lásky možný. Kde není Bůh se svou láskou, tam jest peklo.

Vezměme v úvahu péči o vzdělání mládeže, jaké náklady to stojí od prvních škol až do nejvyšších. Dobrý to zajisté náklad, ale nesmí vylučovat království boží, jinak pečujeme o časné vzdělání a zanedbáme věčné moudrosti a věčného života. »To jest však život věčný, aby poznali Tebe, pravého Boha, a jehož jsi poslal, Ježíše Krista.« (Jan 17, 3.) Co jest to za vzdělání, které nás neučí milovati Ježíše Krista? Strom zelený, jenž nenese ovoce.

Pius IX. v allokuci své o vzdělání moderním pravil: »Věda, která neučí Boha milovati, ta neuvede ráj na zem.«

Jeden každý z nás má svatou povinnost hledati v sobě království boží a jeho spravedlnost, neboť tím způsobem nejlépe se stará též o své časné blaho. V péči o království boží v nás jest obsažena péče o zdraví, oděv, potravu, vzdělání, ale nad to jest v ní obsaženo více péče o svět, jemuž se blížíme chtěc nechtíc. Staří i moderní pohané v péči o časné a přirozené blaho zapomínali a zapomínají na nebhynoucí život svůj, o němž nechtí slyšeti ani mysliti, a přece jdou mu vstříc. Oni užívají mravouky panské, kterou jim německý filosof Nietzsche vystrojil, ale sám v nepokoji žil a v šílenství zemřel. Moderní pohané opomíjejíce péči o věčnost, nenalézají ani pozemské štěstí. Jest proto hlubokou pravdou pro nás slovo Páně, že v péči o království boží jest již obsažena vzorná péče o časné věci.

Šťastná duše, která hledá království boží, ano už i pozemský ráj si chystá, a když jí v cestu přijde kříž, ona má síly z víry své, aby dovedla jej snést.

Hledejme upřímně království boží, aby nám mohlo býti to vše přidáno, oč se pohanské duše tolik starají, a o čem Otec nebeský dobře ví, že toho všeho potřebujeme. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle patnáctá po sv. Duchu.

O zármutku nad zemřelými.

»Neplač.« (Luk. 7, 13.)

1. Když se Pán Ježíš přibližoval k městečku Naimu, potkal pohřeb. Vynášeli vdově jejího syna do hrobu. Ona za márami hrozně plakala. Pán Ježíš se nad ní smíloval. Vzkřísil jí syna.

Mnohé poučení a povzbuzení můžeme z tohoto dojemného výjevu čerpati. Dnes však si vypůjčíme z něho pouze jednu věc:

Pláč vdovin nad mrtvým synem. Budeme rozjímati o tom, zdali je přirozeno a slušno, rmoutiti se nad mrtvými a kdy je pláč nad mrtvým nekřesťanský.

P o j e d n á n í.

2. Kdyby Pán Ježíš pravil matce: neplač a nechal jí syna mrtvým, tu bychom z toho poznali, že nemáme plakati nad mrtvým, který umřel tak, jako tento hodný syn. Ale Pán Ježíš

řekl: neplač a vrátil jí syna živého. Tím schválil její pláč. Ba On sám byl pohnut nad ní. Měl s ní soustrast. Víme také, že sám plakal u hrobu Lazarova.

To jsou pro nás pokyny, že bolest nad mrtvými nás ctí a že je pláč řád nímí něco hodného, posvátného. Ovšem, je třeba, to vysvětliti.

3. Umírání jest vždy něco hrozného. Je to pohroma, katastrofa. Smrt jest ponurá, když se chystá do své práce a je děsná, když pracuje. Ah, co bychom dali, kdybychom ji mohli vyhnati! Vidíme člověka trpěti a trpícího umírat. Konec nastává sladkému soužití s otcem, manželkou, přítelem. Láska, obyčej, zvyk nás tak mile s těmi zemřelými spojovaly, jejich obraz nám do duše vryly. Oni náš život regulovali, upravovali, oslazovali. Ještě teď cítíme tkviti na sobě jejich něžný pohled, ještě teď cítíme na rtech jejich vlahý polibek, ještě teď slyšíme zcela zřetelně jejich láskyplná slova.

4. V domě vdovně smrti synovou nastala veliká prázdnota a v srdci matčině veliká trhlina. Jedinou její útěchu, její korunu, hůl pro její starobu vynášejí do hrobu. Jak by tak hořce neplakala! Je to přece tak samo sebou, tak přirozené! A Kristus slz jejich nehaněl! Ti, kterým umírají miláčkové, vědí proč truchlí a slzy roní.

5. Ale u mrtvého stojí také takoví, kteří nejsou s ním v žádném úzkém spojení. A hle, jakýsi spoluzájem nad plačícími, takový všeobecný soucit, sympatie, jakási neujasněná ztráta, strhuje přítomné u mrtvolu do smutné nálady. Jeden člověk umřel, úd obce, syn vlasti, člena lidské společnosti. Plod se stromu lidstva spadl. Tak sami nad mrtvým skoro nevědomky spolutruchlíme. Každý veselý ton, každý hlučný hlas, každý smích zdá se nám profanací, znesvěcením, ba urážkou toho mrtvého. Každá sytá, křiklavá barva je nám disharmonií, nesouzvukem. A ta chce vidět jen temno, jako je nyní v tom raněném srdci.

Zármutek je tedy přirozený.

Vystupme výš a hleďme na tuto bolest po křesťansku.

6. Křesťanství nebrání truchliti nad mrtvými. Církev sama tlumočí zármutek nad mrtvými: černá barva mešního roucha, černá dekorace v kostele, táhlé, žalostné písně, snižený hlas v oracích — je tady i když nemá pochybností o osudu svých údů.

Proč je to křesťansky truchlit nad zemřelým?

Odkud se vzala smrt? Smrt zplodil hřích. Proto umírání je upomínání na naše hříchy. Je to upamatování na ten brozný pád, na tu nevypsitelnou bídu, kterou zavinil hřích, na tu spoustu, kterou v lidstvu působí.

Když nad mrtvými truchlíme, oplakáváme zároveň svoje hrozné neštěstí, neštěstí našich bratří, neštěstí lidstva. Co pak pohnulo Pána Ježíše k soustrasti? Bylo to neštěstí matky, do kterého ji smrt synova uvrhla, tedy byl to vlastně následek hřichu.

On plakal u hrobu Lazarova, protože viděl, jakou pohromu způsobil hřích v srdcích jemu tak oddaných duší, Marie a Marty

A když Kristus sdílí žal nad mrtvým, pak mítí zármutek nad ním není nic nekřesťanského. A dále, truchlíme-li nad mrtvým v tom vědomí, že je smrt hrozný dar hříchu, pak je náš žal nad ním zároveň bolest, ošklivost, lítost nad hříchem.

Potom je náš zármutek něco dobrého, za co máme nárok na odměnu, potom naše bolest může mrtvým prospěti, jako oběť od nás a zadostiučinění za jejich provinění. My tedy, když u rakve stojíme a truchlíme, litujeme hříchů místo mrtvých, neboť oni litovati více nemohou. V tom smyslu má náš zármutek křesťanský charakter, neboť staráme se o osud mrtvých po smrti.

Kdo pak ví, jak zesnulý umřel? Byl člověkem, t. j. hříšníkem. Jestliže již nad smrtí spravedlivého truchlíme a jestliže Pán Ježíš truchlil nad těmi, o kterých věděl, že jsou v nebi, tím více máme příčinu oplakávat smrt těch zesnulých, o kterých nevíme, jak se jim vede.

7. O má drabá, mně odervaná duše, jestli jsi neodešla svatě, jak se ti vede? Kde se nyní na'ězáš? Jak obstojíš na tom strašném soudu? Jaké tě trápí bolesti a jak dlouho je musíš snášeti? Jsi na tom nám neznámém místě hořkosti sama, zcela opuštěná a ubohá? Když na tebe a na tvůj osud myslím, je moje srdce zármutkem a soustrastí sklíčeno a já nepřestanu plakati, truchliti, dokud nejsi vykoupěna! Ano, kdo si vzpomíná na dušičky v očistci, ten musí smutným být. A tento zármutek je křesťanský. To však je nekřesťanské, kdo mrtvé ve smíchu a v žertování ku hrobu doprovází, kdo je rád, že už jsou „tam“.

Máme lkáti nad těmi, kteří jsou snad na věky ztraceni? Jaká to otázka! Sní se křesťan radovati nad odsouzením v pekle? Není strašlivějšího stavu nad ztracenou duší. Co je na ní ztraceno? Bůh Otec v ní ztratil svůj obraz, Syn Boží ztratil na ní svou, pro ní prolitou krev, kterou jí nebe otevřel, Duch sv. ztratil v ní svůj chrám, který si přivěšoval. Církev ztratila v ní své dítě, které vychovávala. Duše sama na vědy, na věky, ztratila svoje blahoslavenství. V každém zatracení slaví peklo svůj triumf nad nebem. Proto mají tak velikou radost andělé v nebesích, když činí hříšník pokání (Luk. 17, 7). My však právem truchlíme nad duší nekající. Duch sv. praví: Zármutek nad mrtvým trvá sedm dní, zármutek nad bezbožným po všechny dny jeho života. (Eccl. 22, 13.) Je to od Boha dobrodiní, že nevíme jistoty o osudu zemřelých. Kdybych věděl, že moji rodiče, moje sestry, moji přátelé jsou zavrženi na věky, musel bych truchliti celý život.

8. Kdy jest smutek nad zemřelými nekřesťanský? Tenkrát, když bychom truchlili nad nimi ze sobectví. To je nekřesťanské plakat nad mrtvým proto, že ztratil jsem jím mnohé prospěchy, nebo výhody, nebo potěšení. Blahoslavení jsou ti, kteří umírají v Pánu — praví hlas Boží v písmě sv. (Ap. 14, 13.)

Oni šťastně již přestáli ten hrozný boj. A ty bys, duše křesťanská, nyní jim toho pokoje nepřála, ty bys jim svým lkáním rušila hrobový klid, že se nemáš více s kým mazliti, laškovati, baviti; že nemáš více, na koho bys se mohla spolehnouti, že t

ubylo pohodlí a přibýlo starostí? O, přej jí, té drahé osobě, pakli ji opravdu miluješ, ten svatý pokoj již. Není pro pozůstalé na zemi větší útěchy, sladčího vědomí než myslet, věřit: můj miláček je u Pánu, je v pokoji, je u Boha.

A proto raduj se v duchu, těš se, byt by při tom křesťanská slza soucitu a smutku tobě po tváři kanula.

9. Když nad mrtvým pláče, má náš pláč a bol míti jistou míru a určitý cíl.

Co je dojemnější, přirozenější, u rakve v němém bolu lkát, štkáti po tichu, nebo křičeti, rukama lomiti a vésti sobě jako smyslu zbavený? Planý křik prozrazuje malou míru křesťanského ducha a někdy bývá ti jen na oko. Konečně musíme pamatovati na to, že rány, které nám zasadila smrt, musí se jednou zacelit, ačkoli tklivá vzpomínka na milého má si v srdci našem najíti svůj kouteček a ne-li vícekrát, tedy aspoň jednou v roce, na dušičky, má z něho vyraziti.

Nekřesťanské je lkáti nad mrtvým tak, jakobychom neměly více na něho naději. Ačkoliv neznáme osud zemřelých, musíme přece doufat na Boží milosrdenství. I kdyby život zemřelého nebyl příkladný i kdyby snad si ho sám ukrátil, nevíme, co se za tou fortnou smrti mezi Bohem a člověkem odehrálo. Jeden výkřik bolesti, jeden vzdech v posledním momentu po Bohu, byl snad jeho vysvobození.

A protož, milý křesťane, pozvedni svěšené hlavy své, pozvedni usízených zraků svých ku Kristu Ježíši a doufej! On nechce nikoho neštěstí, On netrhá plodu, dokud není uzrálý. Mrtví, které oplakáváš, žijí. Pamatuj na ně, modli se za ně, působ pro ně a doufej.

Sv. písmo nás napomíná: Nebuďte zarmoucení jako pohané, kteří nemají naděje. (1 Tes. 4, 12—17.)

D o s l o v.

10. Když nad zemřelými truchlíme, nezapomínejme na sebe. Žijme na zemi tak, aby nad námi pozůstali právem nemuseli truchlit, že jsme byli příčinou jejich neštěstí, jejich bídy; aby nám nekluli, že jsme jim nebyli tím, čím jsme býti měli. Hledme, aby jejich zármutek nad námi byl nám příjemnou obětí křesťanské lásky, aby jejich zármutek nad námi proměnil se v radost večnou. Amen.

Vinc. Drbohlav.

Neděle šestnáctá po sv. Duchu.

Neděle dobrodiní boží člověku prokazuje.

»Sluší-li v sobotu uzdravovati.«

(Evang.)

Po dni vrací se noc, aby člověk odpočinul. Tak žádá pořádek daný Bohem, aby po práci následoval odpočinek a po odpočinku práce. Tak to láska boží zařídila pro blaho člověka. Bůh sám změřil

čas pro práci a dal čas odpočinku denního. Pro člověka jest tak Bohem stanoveno, jak míra práce, tak odpočinku. Nejoudřejší zákonodárce stanovil odpočinek každého dne, ale stanovil také týdenní odpočinek každého týdne.

Praví kniha Jobova: »Člověk jest stvořen k práci a pták k létání.« Když stvořil Bůh nebe a zemi, odpočinul a nejen odpočinul sám, ale chce, aby i tvorstvo rozumné odpočinulo, neboť praví: »Šest dní budeš odpočívati, ale sedmý den sobota (odpočinek) Hospodinova jest. V ten den nebudeš pracovati ty, ani manželka tvá, ani syn, ani dcera tvá, ani služebník tvůj, ani děvka tvá, ani hovado tvé, ani příchozl, který jest ve branách domu tvého.« — Ve všem sluší míru zachovati, tak i v práci i v odpočinku, neboť přílišná práce zvrhá se v dříčství a lakotu, a nemírny odpočinek v lenost. Jako v práci musíme míru zachovati, tak musíme i v čase práce zachovávatí pořádek od Boha ustanovený. Není radno jiný pořádek si voliti než nám Bůh dal, soudy boží trvají na věky. Soudy boží jsou také moudré, ano moudřejší než my pochopiti můžeme, proto lepší jest nám jíti po cestě přikázání než po cestách rozumu lidského. Dnes budeme rozjímati: proč světíme neděle a svátky.

P o j e d n á n í.

Jest to slovo plné lásky Kristovy, které nám zaznamenal svatý evangelista Marek 2, 27: »Sobota jest učiněna pro člověka, a ne člověk pro sobotu.« Dubro člověka bylo a jest cílem přikázání: Pomni, abys den sváteční světil. — Světíme neděli jako sedmý den proto, že tak z apoštolských dob křesťanský mrav uvykl. A že čítáme v Písmě sv., že ten den po sobotě scházeli se věřící, aby slavili tajemství víry. V den nedělní velmi důležité věci ze sv. náboženství se udály, jako zejména vzkříšení Páně a seslání Ducha sv — proto církev tento sedmý den jakožto den určený k odpočinku a službě boží ustanovila. Bůh zajisté sám nejlépe věděl, která doba nejspíše prospívá i práci i odpočinku. Zná nejlépe tělo naše i ví, co snese s prospěchem a co by mu bylo ku škodě. Ten, jenž spojil tělo s duší, jenž spočetl a zvážil veškerý organismus těla našeho, Bůh, stvořitel náš, nám dává příkaz svěcení dne božího. Může býti rozumnějšího zákonodárce nad tohoto? Také způsob příkazu dne svátečního jest důležitý, zní: Šest dní budeš pracovati a konati všechna díla svá, sedmý den pak sobota Hospodina jest, což znamená, že v den sedmý Bohu sloužiti máme výhradně, když jsme šest dní sobě sloužili. Sedmý den Bohu sloužiti máme, abychom nezapomněli na svůj budoucí život pro život vezdejší a tak pamatovali, že v těle našem jest duše, kteráž jest nesmrtelná a jen u Boha najde utišení.

Čis jest vzácný statek, který Bůh dává člověku. Z toho času nechává Bůh šest dílů člověku a sedmý díl vyhrazen Bohu a jeho službě a odpočinku člověka. Smíme na tento statek boží neděle sáhnouti a ji odciziti, k čemu ji Bůh neurčil? To jest den boží,

a proto měj v úctě den Páně. Nebude-li svatá neděle den boží, také jiné statky svaté nebudou.

Bůh sedmého dne odpočinul od práce, tak i člověk má odpočinouti, nebo tak žádá zdraví člověka. Všechno přílišné škodí. I práce bez odpočinku škodí, kdežto práce přiměřená tělo sílí. Přílišná práce duši snižuje a otupuje, že se stává neschopnou k něčemu duchovnímu. Přílišná práce i tělo mohl — a přivozuje předčasnou smrt.

Zde připomínám deputaci, kterou před sto lety vypravili zbožní sedláci bretanští k revoluční vládě francouzské, která odstranila neděli a povolovala toliko desátý den odpočinku. Jich důvod byl jednoduchý, jako byl pádný: »My bychom snad to ještě nějak vydrželi, ale náš dobytek beze škody to nevydrží.« — Odpočinek svatý v den boží jest zákon přirozený člověku, proto již znění desatera jej jako známý připomíná: Pomni, abys...

Anglický státník Gladstone, jenž si zachoval čílost ducha až do vysokého stáří, přičítal tento dar svěcení neděle, kdy ani jinými věcmi se neobíral krom biblí.

Práce, při níž střídá se odpočinek, stává se radostou, tak jako když noc mine, člověk ku práci se má, tak i sváteční den jest dnem odpočinku těla a povznesení duše. Člověk není pouhý stroj, jak mnozí by rádi z něho měli, ale jest tvor, kterýž jen tehdy prospívá, když všeho s mírou užívá.

Šest dní skláníme čelo nad prací, sedmý den jej zvedněme vzhůru k Tvůrci.

Bůh požehnal dnu sedmému, praví Písmo sv. Co znamená ono požehnání? To znamená, že v ten den Bůh požehnání hojněji vylévati chce všem, kteří pamatují na přikázání jeho. Ten, kdož na útraty toho dne obohatiti se chce, požehnání boží na sobě nezakusí. Požehnání boží vyplývá z plnění přikázání jeho, a zhoubá jde za přestupkem. Napomíná a varuje často v Písmě sv., aby ostříhali: »Úmluva jest to věčná mezi mnou a syny israelskými a znamená věčné.« Pro všechny časy ustanovena jest. — Světiti ji třeba a ne znesvěcovat, nebo den sváteční má jméno od svatosti, že člověk má vzpomínati posvěcení svého. Den, kterémuž požehnal Hospodin, jest však dnes spíše dnem znesvěcení než posvěcení — proto Bůh zavírá ruku požehnání svého.

Dvě veliké říše jsou, o nichž se může právem říci, že světlí neděle. Jest to Amerika a Anglie. Jejich peníze mají nejvyšší kurs pro velikou zámožnost zemí. Macaulay o neděli pravil: My jsme neschudli, že jsme po celá pokolení odpočinuli jeden den ze sedmi. Ten den se neztratil, když pilný živnostník odpočíval a pluh ležel v brázdě, a kouř z komínu továrny nevystupoval — člověk stroj nad všechny stroje v neděli se opravuje a natahuje, aby v pondělí s jasným rozumem a s čilým duchem, s obnovenými silami se vrátili ku své práci.

Znesvěcování tohoto dne prací ruční netýká se vás, posluhači v Kristu shromáždění, poněvadž milerádi oddychnete si od lopotné práce, když vám na vůli by bylo ponecháno. Pakli přece

někdo mocí nucen v den požehnaný pracovati, vina padá na toho, kdož nutí k tomu, ano i hrozí trestem, kdož by nebyl po vůli. Ale zdržením se práce není všechno dokonáno; musíme pobožné skutky konati, k nimž patří předně služby boží. Dobře, velmi dobře po křesťanskou jednala sv. Nothburga, děvečka prostá, která, když si službu jednala, vždycky si vymínila jen tolik, aby směla den sváteční světiti a aby nebyla k žádné těžké práci v den sváteční přidržována. To jest touhou zbožného srdce, aby v den boží Bohem více obíráti se mohl, když jeho zaměstnání v týdně mu nedopřálo více o Bohu rozjímati. Však jak lehce se v tomto ohledu svévolně mnoho zanedbává: mnohá si mnoho podmínek staví, kteréž všechny velice blízké příležitosti hříchu jsou, jen žádnou podmínku svěcení dne svátečního.

Následky nesvěcení neděle vyšetřila nám úrazovna švýcarská, která za tím účelem konala šetření. Výsledek byl pro nás katolíky potěšující, ale za to pro znesvětitele neděle zahanbující. Shledalo se, že největší počet úrazů se stává v pondělí a po svátku, ježto hýření zničilo ideu neděle. Samovraždy mužů jsou většinou po neděli, samovraždy žen v sobotu a v neděli, kdy jsou opuštěny od svých mužů hýřilů. Jak nutný člověku odpočinek, dokázal číselně prof. Ern Abbé, jenž v dílně optické měřil na stejných dělnících únavu se dostavující a zase ustupující. Únava nastupovala dle rychlé a velké práce, a ustupovala odpočinkem a potravou. Ten klid sváteční bez hluku a lomozu obnovuje ty látky v krvi, které práce ztrávil. Každý, kdož miluje duši, ale kdo i tělo své opravdu miluje, musí světiti den Boží, aby byl účasten požehnání dne nedělního.

Nejhlavnější podmínkou svěcení jest: býti nábožně přítomen mši sv. Mše sv. jest ona oběť, kterou Ježíš Kristus na kříži Bohu Otci krvavě a viditelně obětoval, tatáž oběť krvavá koná se na památku Páně nekrvavě na oltáři. Mše sv. jest nejmilejší služba boží, neboť tělo a krev Páně Bohu Otci na smíření a prosbu a díkůčinění přinášíme.

Přesvědčení, že mše sv. jest tatáž oběť jako na kříži Kristus Pán přinesl, nedalo věřícím pokoje, dokavad nebyli přítomni mši svaté — žádné obtíže, žádné nebezpečství ani života nezdrželo je. Tak koná každé srdce zbožné, dokud živě věří. Při oběti mše svaté modlí se kněz za všechny, kteří kolem stojí, jichž srdce známo Hospodinu jako zbožné. Ano mše sv. jest od každého duchovního správce v neděli a ve svátek obětována za osadníky a sice za ty, kteří nábožně přítomni jsou, tak nařídila církev sv. Jest mše sv. nedělní obětí každého osadníka zvlášť a jeho prosby jsou zahrnuty ve mši sv. výslovně.

Se mší sv. spojeno slovo boží, kteréž má upamatovati na povinnosti a závazky jakož i posilniti srdce k plnění svého povolání. Všecka výmluva obyčejně bývá planá, dobrá vůle překoná i velké obtíže.

Tím ovšem není všechno ještě vyplněno s dostatek, neboť celý den sváteční máme používatí k posvěcení. Proto jest i odpoledne

služba boží, a poroučí se v tento den domácí pobožnost, jako jest čtení dobrých knih aneb skutky lásky k bližnímu nezanedbávati. K domácí pobožnosti zvláště jest zavázán, kdo pro velmi důležitou překážku veřejným službám božím obcovati nemohl: Krásným příkladem domácí pobožnosti jest sv. Paskal, pastýř, který měl velmi krutého pána, jenž mu zapověděl mši sv. obcovati. Poněvadž mu nebylo možno ihned službu opustiti, a jeho srdce toužilo po vodě života věčného — co udělal? Na holi vyřezal obraz Panny Marie s Jezulátkem a brával ji sebou na pastvu. Když zvony dávaly znamení počátku služeb božích, zarazil do země hůl a pokleknuv vmyslí se do kostela před oltář a tak duchem přítomný byl, až jeho tělo bylo vzdáleno. Takovýmto způsobem stáváme se účastni modliteb, které se v kostele konají za bratry a sestry nepřítomné pro důležitou překážku, ale ne za ty, kdož pro nedbalost přítomni nejsou.

Ku zbožnému strávení dne svátečního patří celý den, který sice nezapovídá slušné a počestné vyražení, ale jest pamatovati třeba, že den sváteční není jen pro vyražení, ale že první věcí jest posvěcení. Při dobrém a poučném čtení okřeje člověk více než při každé jiné zábavě a bude míti o mnoho větší užitek než z každé jiné zábavy.

V neděli sluší dobře činiti; neděle jest pro blaho člověka Bohem daný zákon od počátku lidstva, nebo nedělní odpočinek sedmého dne nalézáme nejen u Řeků a Římanů, ale u divokých národů, neboť jest to přirozený zákon Bohem člověku daný pro jeho blaho. Jakož vidíme také den Páně znesvěcen na škodu lidstva. Neděle znesvěcená jest školou odboje a všeliké nečesti, jest rozkladem rodinného života, hrotem zdraví, mornou ducha a rouháním dobrotě boží. Za to však svěcení neděle obnovou těla, povznesením ducha, školou úcty v rodině a v státě. Lidé chtějí býti nad Boha moudřejší a chtít, aby se zapomnělo na neděli, která jest darem dobroty boží. Važte si ji a svěťte ji, jest ona zrcadlem vaší věčnosti, nechť vám ukazuje šťastnou smrt a šťastnou věčnost. Amen.

Fr. Vanděček.

Poutní promluvy.

I. Při odchodu z farního chrámu Páně.

„Anděl Rafael provázej nás na cestě, abychom v pokoji, zdraví a plesání vrátili se k domovu.“ (Itinerar.)

Má-li jeti churavý na radu lékaře do lázní, aby nabyl zdraví aneb aspoň ulehčení v nemoci, těší se na cestu, koná/přípravu, shání potřebné věci, aby cesta nebyla marnou a bezvýslednou. Těší se nadějí, že se zdravý vrátí a bude moci zase řádně konati své povinnosti.

Každá pouť, kterou křesťan se zbožným úmyslem koná, jest duchovní lázní, kde nabývá nejen ulehčení, ale i úplného uzdra-

vení z nemoci duše, a zvláštních milostí k novému, v pravdě křesťanskému životu. Kdo by se neradoval, může-li na poutním místě vyprositi si všeho, čeho se ku spáse duše a blahu těla nedostává a k tomu ještě zvláštního požehnání, jež Bůh uděluje každému, kdo tu cestu z lásky k Bohu zasvěcuje a jen od Boha pomoci očekává.

Nežli vykročíme z chrámu Páně, připomenou ještě jednou, co si máme vzíti sebou, abychom milosti a útěchy všichni v pravdě dosáhli. Zanechme doma vše, ale vezměme sebou tři věci: mysl věřící, pobožné srdce, obětavou vůli.

1. První věc, již na pouti jest nezbytně třeba, jest mysl věřící. S věrou dětinnou musíme vykročiti; čím pevnější bude naše víra, tím požehnanější bude naše pout.

Zvláště musí. víra naše a důvěra směřovati k Marii Panně, milostiplné, k níž tuto pout konáme. V duchu si musíme představit, jak na nás shlíží něžným pohledem mateřským, a pohled ten obrací pak k božskému Synu svému s úpěnlivou prosbou, aby se nám splnění všech našich přání dostalo. Marii musíme viděti v duchu jako rozdatelku milostí božích, která více nás miluje, než matka pozemská nás milovati může.

Marii musíme viděti v duchu jako věž Davidovu, kde tisíce štítů se nalézá proti jakémukoli nebezpečství, jež nám hrozí. A zatím co oko ve světle dětinné víry hledí na nebeskou rozdatelku milosti, musí i srdce naše i ústa volati: »V pravdě, Maria Panna, předobrotivá Matka naše, myslí na nás, chce nám pomoci ve všech potřebách a jistě pomůže. Proto s největší důvěrou chci spěchat k ní a nikým nedám se zdržeti; na jejím vyvoleném místě poutním na kolenou budu úpěnlivě volati o pomoc a vyslyšení všech přání, vyplnění všech proseb, jichž třeba ku spáse duše a blahu těla.« V takové myšlence musíme nastoupiti pout, s pevnou věrou a nezlomnou důvěrou, jakou se dítě blíží k matce, musíme i my blížiti se k Matce nebeské. Nemá-li kdo té víry a důvěry, zůstaň raději doma, škoda času a škoda cesty, pout byla by zbytečnou.

2. Kromě víry a důvěry musíme dále vzíti sebou i pobožné srdce. Nestačí jen míti mysl na Boha a Marii Pannu, ale zanechat doma všecky starosti, jež nás zaměstnávají, nedbati různých nepřijemností, jež se na cestě namanou; nerozptýliti myšlenky obdivováním krajiny, kudy se budeme ubírat, na to je dosti času až při cestě zpáteční; ale stále viděti před sebou cíl své cesty, nebeskou Královnu, jež očekává svých dítek nedočkavě a chce každému pomoci.

Nesluší se tedy hovořiti o všedních záležitostech, o svých domácnostech, obecních a politických poměrech, o jednotlivých osobách. Věci ty buďtež vzdáleny od nás jako vzdálena země od slunce. Hříšno by bylo, kdyby poutníci měli mezi sebou po cestě aneb na poutním místě různice nějaké; každé nevlídné slovo k bližnímu bylo by překážkou milosti boží.

Všecky myšlenky a řeči, oči a uši mají směřovati k Bohu a Marii Panně. Kdo nemá té zbožnosti a jde na pout, aby něco viděl, zůstaň raději doma, nevyrušuj v pobožnosti ostatních a nepřipravuj o milosti, jichž snaží se dosáhnouti.

3. A konečně třeba vzít sebou obětavou vůli. Každá pout bývá spojena s námahou a vydáním, ztrátou. Obtíže na cestě, noclehu, při stravování; nestálá povětrnost, horka, chladna, deště a různé nepředvídané věci mohou nás překvapiti. Připravíme-li se na to předem, i na obtíže sebe těžší, zasvětlíme-li vše Bohu, přitáhneme spíše na sebe požehnání boží. Čím větší ochota snášeti svízele cesty, tím větší naděj máme na vyslyšení svých prosb. Reptání, nálek na různé nepohody byly by překážkou milosti boží. Co se týká vydání, ztratíte denní výdělek a budete mlíti různá vydání na potřeby nutné; na různé dárky, jež obětují zbožní poutníci, na světlo ku poctě Panny Marie, na oslavu poutního místa. Bez sebezapření a nějaké oběti marnou by byla naše pout, která má býti cestou pokání, zadostiučinění za tresty časné. Kdo by hledal na pouti jen zábavu a příjemné pohodlí, zůstaň raději doma, pout byla by marnou a hříšnou.

Zanechme tedy doma vše nepotřebné a škodlivé, a vezměme sebou v hojnosti víru, pobožnost a obětavost a těmito vyzbrojeni nastupme cestu ve jménu Páně a Marie Panny. Všemohoucí a milosrdný Bůh račiž říditi kroky naše na cestě pokoje a spásy a anděl Rafael provázeti nás, abychom se v pokoji a radosti zase vrátili do svého domova. Amen.

II. Při spatření poutního místa.

„Pozdvihl jsem oči svých k horám,
odkudž mi přijde pomoc.“

(Žalm 120, 1.)

Drazí poutníci! Kdykoli se v S. Z. Israelité ubírali na pout na svátky, do Jerusalema, zastavili se pokaždé na místě, kde spatřili po prvé cíl své cesty, aby odtud již Boha pozdravili.

Podobně to činí do dnes Mohamedané na pouti do Mekky; jakmile zdálí spatří místo pouti, padají na kolena a volají: „Veliký jest Bůh, a není Boha mimo Allaha!“ — Jest to něco zcela přirozeného, vrozeno srdci našemu, že z nedočkavosti a touhy po posvátném místě býváme naplněni jásotem při spatření místa, k němuž tak dlouho směřujeme.

Také my dnes přišli jsme k místu, odkudž po prvé vidíme věže posvátného cíle své cesty, věže přesvaté svatyně, v níž trůní naše Matka milosti, nebeská Královna, Maria Panna. Proto zastavme se na chvíli, pozdvihněme oči svých k horám, odkudž nám přijde pomoc; pak poklekněme a pozdravme ze zdálí nebeskou Matku milosti. Dříve nežli tak učiníme, a dříve než vkročíme na posvátné místo poutní, rád bych vás povzbudil několika slovy. Dosud jsme vykonali dalekou cestu a obtížnou, mnozí se

smáli naší pouti, neznajíce účelu jejího ani záslužnosti. Proto chci ještě několika slovy zmíniti se ve jménu Pána Ježíše a Panny Marie o významu pouti,* a to s dvojí stránky, o důležitosti dějinné a záslužnosti.

1. Počátek poutí sahá k počátku lidstva na světě. Putování jest odůvodněno přirozeností lidského srdce. Člověk cítí se puzena ze své přirozenosti spěchatí na místa, kde se vzácné předměty nalézají, aneb s nimiž jsou vzácné upomínky ve spojení. Jak často spěchají dobré ditky z daleké krajiny na hroby svých rodičů; s jakou radostí a jakým pohnutím myslí hledí na dům, v němž se zrodily a byly vychovány, kde prožily šťastné dny svého dětství!

Jak mnoho lidí jezdí a cestuje do krajin a míst, kde žily paměti hodné osoby aneb se sběhly podivuhodné události. Navštěvují hroby velikánů národních a upřímných vlastenců, působistě proslavených krajanů, umělců, básníků. Myslí vžijí se po každé v ony doby, kdy oni žili, radují se s nimi aneb prodělávají boje s nimi v duchu, jež oni bojovali pro blaho svého národa.

A křesťané neměli by spěchatí na místa, jež Bůh za zvláštní stánky svých milostí si vyvolil, aneb kde Spasitel za nás veliké dílo vykoupení dokonál, aneb kde světci život pro Boha obětovali a Bůh je za to oslavuje zázraky?

Už sv. Jeroným v prvních dobách křesťanství píše, že není možno spočítati všech biskupů, mučedníků, učenců a ctností proslavených mužů, jež od času nanebevstoupení Páně do Jerusalema putovali. Byli by mysleli, že nejsou celými křesťany, kdyby ne navštívili těch míst, jež Spasitel náš, Kristus Ježíš, životem, krví a smrtí svou posvětil. A tak navštěvují až na naše časy horliví křesťané nejen Jerusalema a Svatou Zemi, ale i Řím, kde zástupce Kristův, papež nad hroby sv. Petra a Pavla řídí církev svatou, a nesčetná místa, jež Bůh zvláště vyvolil, na něž zázraky upozornil, na nichž se poutníkům dostává neobyčejných a zvláštních milostí.

Pouti jsou požadavkem lidského srdce, mají původ v naší přirozenosti. Jsou tedy nejen rozumné, ale i záslužné.

2. Neboť je to úkon úcty a klanění se Bohu. Na pouti oslavujeme Boha, dárce všeho dobra, prosíme za potřebné milosti, děkujeme za nesčetné dary, usmívujeme upřímným pokáním, uctíváme Rodičku boží, Matku božské milosti, a různé svaté, aby nám vyprosilí požehnání božího.

Je to úkon víry v obcování svatých; spojení se svatými v nebi a dušemi v očištění a všech věřících na zemi. Putovati na posvátná místa jest veřejné vyznání víry v blaženost svatých, jejich moc a lásku k nám, jejich starost o blaho a spásu naší.

Pouti jsou dále úkonem pokání za hříchy naše. Za pokání ve sv. zповědi ukládá se modlitba, abychom zkrotili pýchu, půst, abychom zkrotili žádost těla, almužna, abychom zkrotili žádost očí. Při pouti máme k tomu nejlepší příležitost.

Proto církev sv. mnohým kajícím ukládá právě pout za pokání. Koná-li kdo pout dobrovolně, jest to mnohem záslužnější.

A takovou dobrovolnou pout konáme my dnes a jsme již blízko svého cíle. Cestou nyní obnovme úmysl spasitelný, že chceme vykonati pout k oslavení svrchované velebnosti boží, k uctění předrahých ran ukřižovaného Pána a Spasitele našeho, Ježíše Krista; na vyprošení milostí a darů Ducha sv., k uctění přesvaté a bolestné Rodičky boží, Panny Marie, jež jest útočištěm hříšníků, matkou božské milosti, pomocnicí křesťanů, potěšením zarmoucených, uzdravením nemocných, matkou dobré rady a pomoci, příčinou naší radosti. Připojme i úmysl kuctění sv. andělů, všech svatých, zvláště patronů našich, na poděkování za všechna dobrodíní dosud prokázaná; na vyprošení potřebných milostí, časných i věčných; za povýšení svaté církve katolické, za pokoj v církvi a vlasti a v celém světě; za obrácení nevěrců, rouhačů a nekajících; za usmíření našich vlastních provinění a nedostatků; za živé a mrtvé rodiče, příbuzné a dobrodince, za přátele i nepřátele, za všechny duše v očistci, zvláště na které nikdo nepamatuje.

Tentýž úmysl obnovme na posvátném místě a Bůh nás za to naplní radostí, o níž svět nemá ponětí.

Pozdvihněme ještě jednou oči svých k horám, odkudž nám přijde pomoc. Poklekněme nyní a volejme v duchu: »Pozdravena buď přemilostná Panno Maria! My, ubohé dítky, přibližujeme se k trůnu tvé milosti. Ujmi se nás, upřímných dítek, mateřskou láskou a něžností. Přicházíme poděkovat za milosti, jež nám Bůh dosud prokázal; přicházíme prosit za různé milosti v potřebách našich; přicházíme uctít svou předobrou Matičku, u níž každý dosud našel útěchu a pomoc. Jak se těšíme, až každý před obrazem tvým bude moci prosbu svou přednésti a za přímluvu požádati.« A nyní vstaňme a dokonějme pout ve jménu Ježíše a jeho božské Matky, Panny Marie. Amen.

Padesátileté jubileum »Stimmen der Zeit«

oslavila redakce zvláštním svazkem, v němž jest retrospektiva 50 let duševního zápasu, který vedli Jesuité ve svých »Stimmen aus Maria Laach«. Nemůžeme jinak, než srovnati je se sv. Athanasiem, jenž v dlouholetém vyhnanství zápasil s Ariany své doby. Výcho-diskem činnosti »St. d. Z.« byl sněm vatikánský a následující na to boje s Ariany naší doby. Jako Athanasius posvěcoval vyhnanství na různých místech a utvrzoval víru, tak pracovníci »St. der Z.« sdíleli vyhnanství a měnili místa: Tervuren u Bruselu, Exäten, Blijenbeek v Holandsku, Luxemburg, Balkenburk a teď Mnichov, a všude byly sloupem církve, otcí pravé víry, kterak býval sv. Athanasius nazýván. Svazek jubilejní přináší obrazy z duševního bojiště od doby vatikánské až do světové revoluce: z oboru filosofie, náleží, biologie, poesie a umění. Jsou to povznášející řádky, z nichž jde trvalost skály Petrovy a měnivost vln arinských nové doby. Bojovníci zasluhují nejen vděk, ale úctu největší. Také přítomné boje naše skončí vítězně, ovšem ne bez obětí a apoštolských prací.

Fr. V a n ě ě k, kanovník.

LISTY HOMILETICKÉ.

Na slavnost Narození Panny Marie.

Trojí narozeniny Panny Marie.

»Jakob zplodil Josefa, muže Marie,
z nížto se narodil Ježíš, jenž slove
Kristus.«
(Mat. 1, 16.)

Milá poselkyně jara, vlaštovka, odletěla již do teplejších krajín. Země, která si od letní práce odpočinula, otvírá své brázdy novému požehnání. V církevním roce zdá se, že opět počíná duchovní jaro. Světíme dnes svátek narození Panny Marie. Marie jest vytouženou milou poselkyní velkého světového jara, v ní pučí plod a požehnání věčného života. Zvěstování a narození Panny Marie jsou dva milé jarní svátky. Dnešní svátek jest radostný a slavný. Abychom lépe tento svátek pochopili, budeme uvažovati o trojích narozeninách Panny Marie a to: I. o jejich věčných, II. o časných a III. o milostných narozeninách v nás.

I. Věčné narozeniny.

Věčnými narozeninami Panny Marie rozumíme její předběžný život ve věčných úradách božích. Vše stvořené, i klas na poli, má věčnou bytnost ve stvořitelských myšlenkách božích. To má Panna Maria společně se všemi tvory. Ale Panna Maria byla od věčnosti zvolena za matku Spasitelovu. Poněvadž syn Boží měl lidskou přirozenost obdržeti ze ženy, z Panny Marie, jest ve věčných úradách božích Panna Maria nerozlučně spojena s úradkami o Synu božím. Oba jsou jaksi jednou myšlenkou, která se mile v rozličných skupinách vine.

Tyto věčné narozeniny nejsou však pro Pannu Marii jenom čestnými, nýbrž také velmi důležitými. Stvořená bytost má tolik v čase, kolik jí věčné předurčení ustanovilo. Skutečný život jest jenom uskutečněním těchto věčných úrad. Toto předurčení Panny Marie jest mírou její milosti, přirozenosti a slávy. A spojení její s Pánem Ježíšem jest také nejen zevnější mírou její slávy, ale i vnitřní, záslužnou příčinou. Toto vřelé spojení Panny Marie

s Kristem Pánem ve věčném předurčení božím má církev sv. na mysli, když důmyslně používá vzhledem k Panně Marii slov Písma sv., která líčí předběžný život a působnost Syna božího jako věčné moudrosti. Maria, nejkrásnější, nejčistotnější a nejsvětější, byla již od věčnosti radostí v nebesích a rozkoší stvořitelské činnosti boží.

II. Časné narozeniny.

Tento vznešený, ideální obraz boží stoupil na zemi a stal se skutkem a pravdou časnými narozeninami Panny Marie. I tyto narozeniny jsou slavné a to z trojího důvodu.

Jsou slavnými vzhledem k minulosti. Dítě dnes narozené není obyčejným dítětem. Jest to královské dítě, narozené z královského rodu, má vznešený rodokmen, který jsme dnes v evangeliu slyšeli. Tento rodokmen sahá až do počátku světa, jest spjat s důležitými událostmi lidu israelského, obsahuje nejvznešenější osoby lidského pokolení, patriarchy, krále a proroky. Kolem tohoto rodokmenu vine se řada vznešených žen, předobrazů Panny Marie. Všechna sláva Starého Zákona vine se kolem této kolébky a uznává toto dítě za dokonání a korunování své víry, naděje a očekávání Spasitele, kterého poroditi měla.

Za druhé jsou tyto narozeniny slavnými vlastnostmi a dary tohoto dítěte. Jest lásky hodné pro rozum, dobrotu srdce a šlechtnost. Jest nádobou nejvznešenějších darů a ctností. Neposkvrněným početím jest netknuta kletbou hřichu, plná milosti od počátku svého bytí.

Za třetí jsou tyto časné narozeniny slavnými pro význam a úkol tohoto dítěte. Savným zjevením významu tohoto dítěte jsou vznešené postavy žen, které jako předobrazy stojí kolem její kolébky, jako Ester, Judith a Sara. Marie jen všechny předčí významem a důležitostí svého úkolu. Neměla býti jenom zachránkyní dvanácti pokolení israelského, její povolání obsahuje celé lidské pokolení, lid boží na celé zemi. V tom ohledu může se s ní porovnat jen Eva, pramáti celého lidského pokolení. Ale jak vysoko stojí tu Maria nad Evou! Tam byl Adam před Evou, zde je Maria před Kristem; tam vychází Eva ze žebra Adamova, zde Kristus z lůna Panny Marie; tam byla Eva poddána Adamovi, zde je Kristus poddán Marii; tam byla Eva Adamovi ku pádu, zde nalézá Kristus věrnou družku a spolupracovnici k napravení nešťastného pádu; tam byla Eva hadem přemožena, zde potírá Marie vítězně hlavu hadovu svým početím a pod křížem; tam byla Eva nevěrnou pramáti, sprostředkuje nám jen časný život, připravuje nás o milost a důstojnost dítek božích, přivádí smrt na nás, zde napravuje Marie toto neštěstí, získává nám opět milost a důstojnost dítek božích a dává nám rukojemství slavného z mrtvých vstání a věčné blaženosti. Kde jest vznešenější a slavnější úkol než úkol Panny Marie? Jen úkol Krista Pána předčí její úkol velikostí a vznešeností.

Záruka těchto výhod je nám dána dnes narozením Panny Marie. Jsou to vskutku červánky naší spásy a brzy také slunce spravedlnosti, Kristus Pán, Přejde. Proto se máme dnes radovati. Maria dostojí svému vznešenému úkolu. Vidíme již vykonání tohoto úkolu před sebou.

III. Milostné narozeniny Panny Marie v nás.

Narození Panny Marie v srdcích lidských jest účinkem jejího časného narození. Je to mystické, milostné narození. Záleží ve smýšlení, které v nás způsobiti má radostné narození Panny Marie.

Předně máme Bohu děkovati. Narození dítěte jest vždy milostným darem a radostnou událostí pro rodinu, leckdy pro celou říši. Leč někdy tato radost netrvá dlouho. U Panny Marie je však čistá, jistá, nezměnitelná radost pro všechny lidi, pro nebe i zemi. Proto s radostí vítáme toto dítě milostné, holubici s olivovou ratolestí, jitřní hvězdu světa, slávu Jerusalema, radost Israele a čest našeho pokolení. Řídně se církví sv., která o svátcích vždy Bohu děkuje a nás povzbuzuje, bychom narození naší matky zbožně a radostně slavili.

Za druhé obnovme se v uctívání Panny Marie a v lásce k ní. Již Starý Zákon ctil Pannu Marii. Jako Matka Spasitelova byla pojata do víry a naděje národa israelského. Jak s radostí opěvují ji proroci, jak vše toužili po ní spravedliví, jak nábožně putovali k arše úmluvy, předobrazu Panny Marie. Proto obrací církev sv. na Pannu Marii slova, která mluví o spojení věčné moudrosti se Starým Zákonem.

Panna Maria jest pevně, podstatně vstavena do kvádrů našeho sv. náboženství, do věrouky; vstavena jest pevně do naší mravouky vznešeným příkladem křesťanské dokonalosti, pevně jest vstavena do zřízení milostného, poněvadž jest sama matka božské milosti. V tom právě záleží pobožnost k Panně Marii, abychom pevně se drželi toho, čemu víra sv. o ní učí, abychom ji ctili pro její ctnosti a svatost, bychom příkladem jejím se řídili, bychom ji prosili o zprostředkování milostí a Boha a Ježíše skrze ni vyhledávali, poněvadž Ježíš skrze ni k nám přišel. Ona jest krásnou, jistou cestou k Bohu, po které křesťané všech věků krácejí. Po nesčíslných cestách spěchají křesťané k poutním chrámům Panny Marie, zpívají písně k její chvále, nosí prapory s jejím obrazem, s růžencem v ruce a s nevyčerpatelnou láskou v srdci. Jsou to dítky Panny Marie, prostý, křesťanský lid který ji velebiti bude stále. Připojme se k nim v celou pobožnost k Panně Marii. To bude nejkrásnější dárek, který položíme do kolobky dne narození Panny Marie. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý.

Neděle sedmnáctá po sv. Duchu.

Co žádá svět a co Bůh ohledně víry a přikázání.

»Bratři, napomínám vás, abyste žili
hodně toho povolání, kterým jste po-
voláni.« (Řes. 4, 1.)

Proti říši knížete světa založil Kristus království boží na zemi, církev svatou, aby osvěcovala lid světlem pravd věčných, nabízela prostředky, jichž ku spáse třeba, jež Kristus církvi své zůstavil. Zásady světa a nebeské pravdy si odporují. Svět podává svůdné zásady pekla na polapení neprozřetelných duší a Kristus hlásá pravdy věčné, nezměnitelné, ač dle zdání i nepřijemné, ale ve skutečnosti oblažující.

Dnešní sv. evangelium podává nám světla v tomto rozporu. Svět říká: »Dělej si, co ti líbo,« evangelium však: »Milovati budeš Pána Boha nade všechno a bližního svého jako sebe samého.«

Svět říká: »Věř, co chceš,« evangelium však žádá víru v Ježíše Krista, Syna božího. Zásady světa mají své přívržence, zásady božské také své přívržence; boj pekla s Kristem potrvá až do skonání světa. Že se musíme držeti zásad božských a ne zásad světa a pekla, bude předmětem dnešní úvahy.

1. Svět, lidé světem svedení, říkávají, aby svědomí utišili a u lidí se ospravedlnili: »Já si věřím, co chci. Věř si každý, co chceš.« Ale jak jsou nedůslední. Svě nápady jiným vnucují, od nebeských odvracejí; běda, kdo nejde za jejich zásadami, jež pokrokovými nazývají, a drží se zásad Kristových, jež za zaostalé, zpátečnické prohlašují.

Svět má na starosti jen věci časné, pomljející; věřící křesťan věci časné. Evangelium světa je pýcha života, žádost těla a žádost očí. Lži, podvodem zavádí nezkušené, jak to učinil svůdce prvním lidem v ráji. Svět nestrpí pravé víry, nabízí svou moudrost, která jest bláznovstvím před Bohem.

Křesťan se drží víry, věda, že to jest naše vítězství, které přemáhá svět, víra naše v Ježíše Krista a jeho božské pravdy.

Dnešní evangelium má nás poslliti ve víře v Ježíše Krista, abychom každé chvíle mohli zvolati se sv. Petrem: »My jsme uvěřili, vímeť, že máš slova života věčného,« a se sv. Tomášem: »Pán můj a Bůh můj.« Za tu víru blahoslovil Pán Ježíš Petra, že víry nemá ze sebe, ale z milosti boží, od nebeského Otce, a učinil jej hlavou církve sv.

Dvakrát představil Bůh Otec svého jednorozeného Syna světu, při křtu v řece Jordánu a na hoře Tábor při proměnění. »To jest Syn můj milý, v němž se mi dobře zalíbilo, toho poslouchajte.«

V Starém Zákoně připravoval Bůh skrze proroky na jeho příchod a budoucí království pravdy, skrze archanděla Gabriela, předchůdce, Jana Křtitele. Pán Ježíš sám dokázal svým učením,

svatostí života, neslýchanými zázraky, proroctvím různým, jež se přesně vyplnilo, že jest pravým Bohem, a přísahou stvrdil i před Kaifášem.

Víru v Ježíše ukřižovaného a oslaveného hlásali apoštolové a učedníci Páně, potvrzovali zázraky a obětovali vlastní životy za Krista.

Sv. Štěpán, prvomučedník, před smrtí mučednickou viděl slávu Ježíšovu, po pravici boží; jemu umíraje odporučuje svoji duši.

Miliony mučedníků snášejí pro Krista a jeho pravdy nejkruťejší muky a neohroženě obětují své životy.

Sv. Iguác, mučedník, uslyšev, že má býti usmrcen pro Krista, zvolal v nadšení: »Teď teprve začínám býti pravým učedníkem Kristovým. Co mi po světě, jen když dosáhnou Krista. Ať mne stihne oheň, ať kříž, ať stádo lítých šelem, ať mi údy rozsekají, ať peklo sebe bolestnější muky nastrojí, jen když získám Krista.«

Sv. Tarachus k místodržiteli Maximovi pravil, když byl metlami zmrskán a krev proudila z celého těla: »Ježíš Kristus jest mojí jedinou nadějí, pro něho jsem žil, pro něho trpím rád a umírám.«

Sv. Vincenc, mučedník, když katané při jeho mučení unaveni nemohli více trýzniti, pobízel je, aby pokračovali: »Vyznávám pravil, »Ježíše Krista, svého Spasitele, který s Bohem Otcem a Duchem sv. jest jeden Bůh.«

Roku 316 trýzněn v Efesu mučedník Abibus, tělo železnými háky rozedráno. »Jaký užitek ti přinesl Kristus,« pravil vladař Lysaniáš, »když jsi teď hotov se životem?« A Abibus odpověděl: »Tělo sice na čas ztratím, ale duše udělala dobrý obchod. Nebe mi náleží, tělo opět se spojí při z mrtvých vstání a bude oslaveno. Utrpení vezdejší nejsou ničím proti budoucí slávě, kterou jsem si vydobyl.«

A mučedníků podobných stále přibývá mezi pohanskými národy; boj světa a pekla neustane proti Kristu a jeho vyznavačům, až na konec světa.

Sv. Makarius plavil se s dvěma důstojníky přes řeku Nil v Africe. Jeden z důstojníků vida světce chudého, ale šťastného, pravil: »Jak jsi šťasten, že pohrdáš světem a považuješ za blázna!« A sv. Makarius odpověděl: »Jak jsi nešťasten, že se necháš od světa za blázna vodit!«

Moudrost světská, již se tak mnozí koř, je bláznovstvím u Boha. Před smrtí pozná každý, kde byla pravá moudrost, co vše je promeškáno a ztraceno. Agenti nevěry, aby si udrželi lid k svým plánům, matou jej stále novými hesly a novými sliby. Věfící křesťan drží se Krista a jeho pravdy věčné.

2. Lidé světu sloužící říkají: »Nikoho se neptám, dělám si, co sám chci; nechci býti ve své svobodě omezován.«

Pro sebe si dovolují všeho, ale jiného stíhají a stopují, svobody nepřejí. Nevěrný manžel chce mít manželku věrnou, nepoctivý obchodník si přeje, aby jeho podřízení byli poctivými; su-

rový člověk žádá, aby s ním se mírně a šetrně zacházelo. Lidé světa dělají si dvoje zákony, volné pro sebe, také pro jiné. Věfci křestan drží se evangelia, slov Páně: „Miluj Boha nade všecko a bližního jako sebe samého.“

Jediné toto přikázání může učinit lidi naprosto šťastnými, přinést pokoj a pořádek.

Dokud se lidé drželi toho přikázání, měli už nebe na zemi; jakmile ho nedbali, zavedli si peklo.

Kde lidé přikázání toho se drží, tam je věrnost a úcta k Bohu, tam není křivé přísahy a tam se světi neděle a svátky, tam je pořádek v rodinách, tam je život, čest a majetek bezpečný a chráněný, tam panuje kázeň, počestnost, svědomitost a poctivost, poslušnost k vrchnosti, láska k chudým a trpícím.

Kde zákona božího nedbají, tam vládne lež a podvod, drzost a bezuzdnost, hrubost a neposlušnost, hádky, bída a zkáza.

Poctivec nemůže říci: dělám si, co chci, ale dělám, co Bůh chce; co je spravedlivo, co Boha neuráží a bližnímu neškodí.

Pán Ježíš sám co nejpřesněji zachovával přikázání boží: „Pokrm můj jest, abych činil vůli nebeského Otce.“

Panna Maria první kráčela v jeho šlépějích, tisíce světců a věrných vyznavačů při největších překážkách věčně plnili vůli boží.

A to je naše povolání na světě, abychom následovali Krista, chceme-li dosáhnouti blažené věčnosti. Proto napomíná nás svatý Pavel v dnešní epištole: „Bratři, já vězeň v Pánu, napomínám vás, abyste žili hodně toho povolání, kterým jste povoláni, s veškerou pokorou a tichostí, s trpělivostí, snášeje se vespolek v lásce; snažte se zachovávat jednotu Ducha ve svazku pokoje.“

Tím prokážeme čest své víře, své církvi a dokážeme světu nejlépe, kde je právo, kde je pravda a ctnost, kde možno jich nalézt.

Sv. Bernard říkal: „Vše, co svět miluje, je mi křížem; co svět za kříž považuje, toho se držím, to mám v lásce.“

Svět svými zásadami svádí k nejhorším neřestem, k pyše, žádosti očí a žádosti těla; ale konec všeho jest zklamání.

V Sardinii žil před lety zámožný šlechtic se dvěma syny. Mladší Alvar světem nakažen zatoužil po majetku otcově, který měl býti dědictvím bratra staršího. Vášeň zaslepuje. Pozval si staršího bratra k lovení ryb, najal vraha, a ten bratra utopil. Téhož roku pozván otec ke stolu k místodržiteli. Když se vracel domů, byl od téhož vraha, opět k tomu najatého, zavražděn. Překážky dědictví byly odstraněny. Alvan zůstal sám, když i matka zemřela, dědicem, jak si toho přál. Brzy se stal úředníkem královským, členem dvorního soudu. Vyslýchá různé zločince, odsuzoval aneb propouštěl na svobodu. Jednou odsoudil i zločince jednoho, který však zvolal:

„Vy mne odsuzujete? Vy, který jste mne najal, abych utopil vašeho bratra a zabil vašeho otce a utýral vaši matku?“

Jako hromová rána působilo to na mladého soudce; ale uměl si pomoci. Dal zločince do žaláře zpět a najal vraha, aby ho oběsil. Nyní se cítil šťastným, že není vědek jeho zločinů.

Radost netrvala dlouho. Bylo mu právě 25 let, kdy onemocněl těžce, trpěl těžké bolesti, křičel dnem i nocí, ale nemoc jej schvátla, odešel na věčnost bez Boha s hrozným břemenem zodpovědnosti před Bohem. Sloužil zásadám světa, svět ho v největším nebezpečí opustil, a ubožák upadl do rukou Boha spravedlivého. Jinak, kdo slouží Bohu a bližnímu z lásky k Bohu; co radostných chvílí prožije, ač v potu tváře se namáhá a různých trpkostí snáš.

Sv. Kajetán, šlechtic, vstoupil v Římě do bratrstva, jehož úkolem bylo ošetřování nemocných. Děsný pohled byl na mnohé nemocné, kteří za živa hnili, zápach otravoval celé okolí. Ale sv. Kajetán právě u těch nejraději se zdržoval. Věřil v Ježíše Krista, znal jeho přání, viděl v každém nejopuštěnějším samého Krista, doufal v odměnu nevýslovnou na věčnosti. Nebylo snad šťastnějšího člověka na světě. A příklad jeho přilákal sta šlechtických mužů, kteří se zasvětili službě nemocných a nešťastných. Lidé světské nepochopí velikosti té lásky a oběti ani té radosti, jež vychází z prokazování milosrdenství.

Prosme dnes slovy dnešní modlitby církevní, aby božský Spasitel slil nás v pravé víře a poslušnosti v zachovávaní příkazů božích, abychom všech úkladů nepřátel spásy byli uchráněni a tím horlivěji mohli čistým srdcem sloužit Bohu až do konce svého života. Amen.

J. M. Váchal.

Na den Jména Panny Marie.

Panna Maria jest naše matka.

»A jméno Panny Maria.«

(Luk. 1, 27.)

1. Dnes jest den jmenovin Panny Marie! Když slaví svátek osoba nám drahá, tak neotálíme a projevujeme jí své city lásky, vděčnosti, přátelství, dle toho, v jakém se k ní poměru nalézáme. My, katoličtí křesťané, víme, že jest Panna Maria naše nebeská matka. Ano, my jsme tak šťastni, že máme tři matky: pozemskou, to jest naše rodička; duševní, to jest svatá církev, a nebeskou, to jest Panna Maria.

Co dělá matku matkou, jest její srdce. Žádné srdce na světě není tak veliké na lásku, trpělivost, na obětavost a starostlivost, jako srdce hodné křesťanské matky. Odkud tuto sílu bře? To je odtud, že má za vzor matku všech křesťanů — Matku nebeskou, Pannu Marii. Nuže, ta nejkrásnější, nejsilnější na lásku, trpělivost, na starostlivost a obětavost matka má dnes svátek! Jak bychom ji dnes nepozdravili, neuctili, s ní se nepotěšili?

Ona vše ráda od nás přijme, ale přece jako každá matka nejraději to slyší, když jí řekneme a také ukázati to se vynasna-

žítme: Matko přesvatá, my chceme býti tady na zemi tvými hodnými dětmi, abychom se potom jednou v nebi mohli s tebou shledati. Buď nám k tomu pomocnicí!

A jak si máme počínati, jako hodné děti mariánské, o tom mne nyní, s pomocí boží, poslyšte:

P o j e d n á n í.

2. Když přišel před mnohými lety katolický missionář do Japonska, tu se jednou večer objevilo v jeho příbytku několik mužů. Ukázali mu porouchaný křížek a předložili mu tři otázky. Ptali se ho, zdali v jeho náboženství uctívá se Ukřižovaný a zdali jeho kněží obětí Ukřižovaného obnovují. Dále se ptali, zdali ctí jeho souvěrci Marii, Matku Spasitelovu, a konečně zdali velekněze v Římě uznávají za nejvyšší hlavu.

Když jim missionář přisvědčil na tyto otázky, vyjasnily se těmto mužům obličej. Oddychli si, jakoby jim spadl těžký kámen se srdce. Přiblížili se uctivě ku knězi a radostně zvolali: Konečně vidíme svého kněze! My máme jednu víru, jedno srdce!

Mužové tito byli křesťané, kteří si zachovali víru od těch dob, kdy ji tam hlásal sv. František Xaverský. Potom bylo v Japonsku křesťanství potlačeno. Potají však žila křesťanská víra v mnohých srdcích až do té doby, kdy tam zase mohli missionáři přijíti.

3. Všichni katoličtí křesťané poznávají se na celém světě po trojí lásce. Po lásce ke Kristu, po lásce k Marii a po lásce k Petrovi nebo papeži.

Tato trojí láska má býti životním programem každého katolíka. Tato láska posilovala a těšila naše otce. A tato trojí láska, milí přátelé v Krista, je tím neklamným znamením, že jsme hodnými dětmi Matky boží a také je jistou zárukou, že se nalézáme na pravé cestě do nebe.

4. Když musel sv. Otec Pius IX. r. 1848 před revolucionáři ze Říma prchati, tu pravil ku svému okolí: »Nebojte se, nesu na svém srdci nejsv. Svátost Oltářní. Kristus je s námi! On bude naším vůdcem a osvoboditelem.«

Kristus je s námi! To je slovo plné útěchy pro nás, pozemské poutníky. Jaká je to radost, když teplé světlo sluneční rozleje se jako tekuté zlato po horách a dolech, po lukách a polích, když jeho milé paprsky líbají zardělá líčka dítek a zahřívají studené ruce starcům. Toto slunce také chystá bohatou ženn, budí znovu spící přírodu k životu. Avšak kromě tohoto viditelného světa jest ještě jiný, neviditelný. V něm svítí slunce milionkrát krásnější než to, které vidíme dnes na nebi. To je slunce věčné pravdy, věčné lásky, Ježíš Kristus, který zval se světem světa. A jako toto slunce na nebi, den co den, tuto zem osvětluje zlatými paprsky svými, tak často vychází ve mši sv. vyšší slunce, které tuto zemi nebeským světlem vyjasňuje. Ano, oltář je v pravdě Tábor, kde, jak dí Řehoř Veliký, se nebe otvírá, křové andělští se zjevují a kde se nebeské snoubí s pozemským. Zde před Táborem nekonečné lásky božího Syna můžeme s Petrem volati:

„Ó Pane, dobře jest nám zde býti!“ Co jsou všechny poklady země proti darům milosti a lásky, které nám král všech králů rozděvává ve svatosti lásky?

My můžeme s tím světcem zvolati, který děl: „Ó Pane, dej mi svou milost a svou lásku a jsem bohat dostil.“ Proto také chceme svému Pánu věrnost a lásku zachovati, kterou jsme mu s řbili v nejkrásnější den života.

5. Věrnost a lásku však projevujeme Kristu Pánu nejen když často před jeho oltářem klečme a Jej si do srdce zveme, nýbrž když máme lásku a věrnost také k tomu, koho si nás Spasitel tadý místo sebe ustanovil. Když ctíme a milujeme hlavu křesťanství, papeže, sv. Otce, to je zcela přirozeno. Kristus chce v církvi, která je zbudována na papeži, dále lidstvo vykupovati. Proto ho musí věřící uznávati a k němu se hlásiti.

A jak se to děje, když jest papež od nás daleko? Sv. Otec, biskupové a kněží tvoří církev, naši duchovní matku, která svoje děti, na křtu sv. narozené, vychovává pro Krista a jeho matku, Marii. Proto ten jest oddán Petru, nebo papeži, který své duchovní ctí. Tito jsou prostředníci, skrze něž dostává potřebné milosti od Boha. Ten jest oddán Petru, kdo církev svou ctí. Její žalosti a svízele jsou i jeho žalosti a svízele. Ten je oddán Petru, kdo dbá na její zájmy. A jinak ani býti nemůže! Kristus Pán přece jasně řekl: „Kdo vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá a pohrdá tím, který mne poslal.“

6. Vedle lásky ku Kristu a církvi jest nám předrahou láska k Panně Marii. Ona jest radostnou ozvěnou v každém křesťanském srdci.

Než se bretonští rybáři vydají na moře, tu volají: „Ó Bože, jak veliké je moře a jak malá jest moje loďka! Ó Bože, ochraňuj mne!“ Jak velké je moře nebezpečí a svízeli, které nás obklopují, a jak malá je naše vůle a naše moc! Hledme se k té utíkat, kterou zoveme Hvězdou mořskou, aby nás řídila a vedla po cestě života, do života lepšího, nežli je tento. Matka boží pravila Bernadetě lurdské: „Já tě chci učiniti šťastnou, chci tvou matkou býti.“ Tato slova platí i o tobě, milý křesťane. Maria jest také tvou matkou. Či nejsi také tím chudým dítětem? Není i ten nejbohatší na světě takovým potřebným, ubohým dítětem?

Kdo dovede spočítati horké slzy u dítek ahožké slzy u matek, které se vylévají denně na tom slzavém údolí? Jak by ten život na zemi byl bídným, kdyby nás ten kousek modrého nebe neupomínal, že jest ještě jiná zem, kde uschnou veškeré slzy. — A proto jako ta makabejská matka tenkrát volala, tak volá k nám naše nebeská matka: „Dítě moje, nahoru hled, tam tě očekává odměna!“

Kdo více trpěl než ona, naše vznešená boží Matka? Ona rozumí naši nouzi a naši bídě. Ona prosí o smilování, o pomoc pro nás, pro svoje děti. Ona chce, abychom jako ona tenkrát, i my svoje bolesti v boží lásce před trůnem Boha složili a za to věčnou odměnu dostali.

Panna Maria měla na zemi jednoho vřelého ctitele. Byl to kardinál Pia, který nepřestával volati: »Tvým jsem, ó matko!« K jeho přání dali mu na hrob postavit pomník se slovy: Tvým jsem, ó matko!

Také i my volejme často k boží Matičce, když do kostela přijdem: Tvým jsem, ó Matko!

Ano, matko, tvými jsme, neboť milujeme Krista, milujeme Petra, milujeme tebe! Tvými hodnými dětmi chceme zůstat až do smrti.

D o s l o v.

Roku 1568 ležel v Římě, právě na svátek Nanebevzetí Panny Marie, na smrtelné posteli jeden šlechtický jinoch. Sotva 18 roků stár byl na konci své životní dráhy. Odpočíval na prostém loži v řádovém domě. V jedné ruce měl bromničku, v druhé ruce růženec. Toužebně očekával smrt. Náhle se jeho tvář zjasnila, jakoby ji nebeské světlo ozářilo, oči se mu leskly jako u vytržení. Hleděly na jedno místo. Když se ho ptali, co tam vidí, pravil s blaženým úsměvem: »Tam jest Maria, Matka má. Ona mne volá, kyne mi, abych šel k ní do nebeského ráje!« Hned na to sv. Stanislav, neboť jím byl tento jinoch, blaženě skonal. Jeho čistá duše letěla do nebeských luhů k Matce, kterou tak na zemi miloval!

O přátelé milí, i na nás čeká jednou smrt. Když budeme Pannu Marii tady ctít a milovat, když budeme žít jako její hodné děti, potom bude i nám dopřáno v poslední hodině zvolati: Tam je moje matka, tam je Panna Maria. Ona mne volá k sobě do nebe. Amen.

Vinc. Drbohlav.

Na svátek sv. Lidmily (jubileum tisícileté).

Poklad sv. Lidmily a Lidmila drahokam národa.

»Podobno jest království nebeské pokladu skrytému v poli, jež nalezna člověk skrývá a radostí nad ním jde a prodá vše, což má, a koupí pole to.«
(Mat. 13, 14.)

Tisíce let minulo: zašly rody a jména jejich, ale jméno svaté Lidmily žije v světlé svaté památce. Při převratu před 1000 lety byla uškrcena, ale nezemřelo její jméno, nezašel její ctnostní květ. Sv. Lidmila dle našich lakomých zpráv jest jistě první žena, kteráž ve vlasti naší přijala sv. křest, jako jest Lydie, o níž vypráví Skutky apošt., první ženou evropskou, která z rukou svatého Pavla křest sv. přijala. Také sv. Lidmile při slyšení blahé zvěsti Pavla kněze z průvodu sv. Metoděje otevřel Bůh srdce její, aby byla pozorná na to, co mluvil Pavel. Ona jest také první mučednice na půdě české, a proto jest semenem víry v Čechách. Ona nalezla to svaté pole víry a poklad jeho a stala se pokladem

českého národa. Krásně a krátce dí Tomek o sv. Lidmily: »Man-žalka Bořivoje, dcera Slavibora, vojvody pšovského, skvěla se brzy v Čechách co obraz tichých ctností křesťanských.« Ona pře-jala v srdce své to blahé světlo Kristovo, a jím zářila celému vévodství a byla požehnáním země. To jest předmětem našeho rozjímání.

I.

Při smrti sv. Lidmily jeví se její duševní krása. Necháme mluvit jen suché historiky. Tomek krátce líčí stav doby takto:

»Kníže Vratislav zemřel okolo roku 920, zůstaviv tři syny, Václava, Boleslava a Spytihněva, kromě čtyř dcer, kteréž jsou po otcově smrti provdány za rozličná knížata. Přibislava, jediná, jejíž jméno se pamatuje, byla, jak se podobá z jistých okolností, chotí vojvody chorvátského v severovýchodní části země. Nejmladší syn, Spytihněv, bezpochyby brzy zemřel. Václav, při smrti otce teprv 18letý, byl ustanoven za nástupce v knížectví; Boleslavovi byl vykázan úděl v zemi Pšovánů, kteří nepochybně po smrti Slavi-bora, otce sv. Lidmily, dědictvím připadli knížecímu rodu, pročež zvláštních vojvod od té doby u nich nebylo. Do právních let obou kněžiců spravovala však zemi matka jejich Drahomiř, dcera knížecí ze Stodor v zemi Luticů, tehdež ještě pohanských. Při dvoře knížecím strhly se hned rozbroje, které měly truchlivé ná-sledky. Drahomiř, o plnost panství svého se bojící, a nejspíše od ziskných velmožů ve službě dvorské poštvaná, dala zabít tchyni svou Lidmilu na vdovském sídle její Tetíně (921). Vykonatelé této vraždy, Tuň a Homoň, povýšeni za to k nejvyšším důsto-jeinstvím, panovali nyní nrdě co první v její přízni, až popudili všechen národ proti sobě, ale naposledy i kněžnu samu. Drahom-ř zbavila se jich konečně soudem krvavým. Tuň ušel trestu útekem ze země se všemi příbuznými, poněvadž na všechny se obrátil hněv kněžnin, ale Homoň přišel o hrdlo, a s ním jedním dnem vyhubeno i celé jeho přátelstvo.«

K tomu dodává něco více Kalousek:

»Lidmila sídlila na Tetíně u nynějšího Berouna, kdež v župě tetínské (jižně od řeky Mže, na obou stranách řeky Litavky) měla vykázané sobě vdovské statky. Kněžna Drahomiř, vedena jsouc nezřízenou žádostí po majetku své tchyně, a žárlivá na její vliv u mladého knížete i na oblibu i lidu, umyslíla sobě zbaviti se jí vraždou. V tom ji podněcovali někteří velmoži, rovněž hlavně z lakoty a panstvíchtivosti. Přední z nich, Tuman a Kovan, z roz-kazu Drahomiřina přepadli brannou mocí hrad Tetín a zardousili tam Lidmilu v sobotu 15. září 921. Tuman a Kovan nebyli ni-kerak pouze najatými vrahy a nástroji v ruce Drahomiřině, nýbrž byli to představitelé nově tvořící se služebné šlechty dvorské, kteří sami užívali špatných náruživostí Drahomiřiných za pro-středek k nabytí většího bohatství a moci. Kněžna zmocnivši se všeho majetku po tchyni, obdařila hojně vrahy i jejich příbuzné. Ale na této odměně nebylo dosti; Tuman a Kovan nabyli nyní

svrchovaného vlivu při dvoře Drahomířině; vládli prý v celé zemi české jako vznešení knížata, a vypínavostí svou uráželi vrstevníky, takže vzbudili proti sobě nenávist všeobecnou. Konečně i kněžna Drahomíř, když hospodaření jejich stalo se jí nesnesitelným, rozdvojila se s nimi a umřela si utratiti je. Tuma utekl za včasu se vším příbuzenstvem ze země; Kovan s bratrem byli na útěku chyceni, k sněmu na soud postaveni, a z nálezu jeho odpraveni; příbuzenstvo jejich, dospělé i děti, dala Drahomíř jedním dnem pobiti.

Statky její a ještě více obliba její u lidu, jemuž zářila krásným životem první křesťanky, byly příčinou krvavého převratu a mučednictví sv. Lidmily. Na sv. Lidmile vidíme tu vzácnou změnu, kterou v duši lidské působí nalezený poklad svaté víry, celý život proměněn a ozářen krásnými skutky. To jest ten poklad, který, kdo nalezne v poli svého srdce, vše opustí, aby jej získal. Tento duševní přelom počal nejdříve v rodině knížecí a odtud působil na ostatní kruhy společnosti dle starého pravidla, že dle příkladu krále přetváří se celý svět. Ta změna patrná byla zejména v některých směrech: o Bohu nejsvětějším, o bližním a rodině a manželství, o duši a odměně její, o práci a křži svatém. Ty pravdy uložené v srdci lidském je proměňují z kořene. Proti mlhavinám pohanským a filosofickým o Bohu stojí ta prostá a všem přístupná pravda: Bůh jest nejsvětější, spravedlivý soudce, jenž ne jako člověk dívá se na tvář, ale na srdce a pohnutky, každého skutku zná, dle nich soudí a odměňuje. Tato věta jako paprsek sluneční vyvolává nový život v duši, která jej v sobě jako poklad moudrosti přechovává. S touto jednoduchou a nezvratnou pravdou boží nemůže se měřiti žádný systém lidských filosofů a také ne ustanovení zákonů lidských.

To jest poklad ničím jiným nevyvážitelný.

Druhá věta o Bohu Otcí nás učí o lásce k bližnímu a činí nás bratry v Kristu, byť nerovné nadáním a schopnostmi a statky, přeče bratry navzájem. Ta prostá křesťanská pravda odstranila bez násilí ten pohanský zjev otroctví, kterým jsme byli i my Slované zatíženi jako všechny ostatní národové pohanští. Kolik jest v této větě o Bohu Otcí nebeském sociálních pouček, které upravují soužití jednotlivců, více než sám sociální zákon. Pravda boží jest prostá a přetvořuje tvářnost země, všude, kde jest jako poklad nebeský přijata.

Pravda sv. o manželství křesťanském, nerozlučném svazku jednoho muže a jedné ženy pro celou životní pout za dobrých i zlých okolností, to jest perlou každého národa s podmínkou jeho zdaru vezejšího. Tak bylo i pro náš národ za času Lidmily. Mnogoženství a rozlučitelnost manželství jako rakovina trávila na blahu národa, a nedovoľovala rozvíjeti se životu rodinnému.

Rodina sv. Lidmily, vedená duchem křesťanským, stala se světlým bodem v našem národě, nejlepší školou lidu našeho. Vliv sv. víry na národ náš krásně líčí kronikář Beckovský (Pes. str. 127): »Bylo toho času v tom českém a v nově k Bohu obráceném

lidu vzácné Bohu náboženství, též také slovo Páně ve veliké vážnosti; také ten lid mnohý se učil latinským literám, žáci a kněží se množili a v městě Budči veliké se učení začínalo. Sv. pravdy křesťanské staly se kvasem celého národa, a jako na Lidmile se ukazovaly důsledky učení Páně, tak bylo i u jiných. Mezi Slovanstvem druhdy kvetla krevní pomsta, jež byla takřka trvalou válkou, jaké bylo dobrodiní ta jediná věta z Otčenáše: Odpust nám naše viny jakož i my odpouštíme našim vinníkům. — Jaké požehnání v prosbě této. Kdož může sečísti ta duchovní dobrodiní, která způsobila sv. víra, nejdražší poklad každého národa? Jak povinni jsme úctou vděčnou těm, kdož nám ten poklad přinesli, kdo jej hlídali! S díky mnohými vyslovuje se jméno missionáře, který přinesl z Číny zárodky hedvábného bource, s vděčností vzpomínáme dobrodince, jenž přinesl k nám první brambory do kláštera františkánského v Praze, jakou vděčností jsme povinni těm, kdož nám pravdy křesťanské přinesli, kdo je šířili životem svým ctnostným a přetvořovali tvářnost národa! Křesťanství jest blaženým obratem v dějinách našich, jest obratem rodinného života, povznesením manželství, školou ctností, začátek vzdělanosti a lásky k bližnímu. Proto naši historikové čítají pokřesťení naše k nejšťastnějším obrátům našim. Plní proto národ jen svou svatou povinnost, když ctí ty svaté duše apoštolské, které přivodily pokřesťení národa; k nim patří také sv. Lidmila, jejíž tisíciletou památku mučednictví slavíme, ona přinesla onen poklad, a jím posvěcena zářila národu a dějinám jako drahokam, což jest předmětem části druhé.

II.

Lid český neodepřel sv. Lidmile čest ctnosti její. Vrahové uškrtili ji v bouřlivé noci zářijové, ale obraz a úctu Lidmily ze srdce vyrvati nemohli. Lid ji ctil od prvního okamžiku smrti její jako svatou mučednici. Bez svatořečení svaté Stolice národ Lidmilu uctíval jako světici a mučednici. Dva krásné doklady toho uvedu.

Prvý je vzat z našeho otce dějepisu českého kronikáře Kosmy, který sv. Lidmilu nazývá zvláštním jménem sanctissima mater, t. j. nejsvětější matka. Byla zajisté svatou matkou v našem národě, vždyť vychovala svaté vnuky a dobré pokolení. Mezi odchovanci jejími jest na prvním místě sv. Václav, ochránce země české, a blah. Přibyslava, sestra jeho, k jejím odchovancům třeba přičísti i sv. Miladu a Doubravku, pravé apoštolky jména Kristova mezi Slovy. Avšak i bratr sv. Václava vydává svědectví výborné výchově, jaké požíval. Zajisté jest hanbou jména jeho velikou, že bratrovraždou poskvrnil jméno své, a s ním spojeno jest krveprolití v Staré Boleslavi, ale na jednu věc zapomínati také nesmíme, že záhy poznal svůj do nebe volající hřích a že jej upřímným a dlouholetým pokáním smýti se snažil. To jest známkou skutečné hluboké křesťanské výchovy, která jej zbloudilého uvedla na cestu pokání. To jest pravý drahokam každého života:

uměti se káti. Jako ctnosti Václavovy jsou květy výchovy svaté Lidmily, tak mám za to, že i pokání Boleslavovo jest ovocem výchovy jeho. Lépe by bylo, aby nebyl tak zhřešil, ale když zhřešil, nezbyla mu než cesta pokání upřímného, které znovu přetvořuje člověka v lepšího než byl.

Dobře nazval Kosma světici přesvatou matkou. Nesoudila sv. Lidmila lid náš jako soudila Libuše, nevedla je do boje jako snad Šárka, ale odchovala hrdiny ne pro boj tělesný, ale pro boj duševní, odchovala je v hrdiny křesťanské, aby nehřešili, ale kdyby nešťastní byli a hřešili, aby pokáním znova povstali jako nové stvoření.

Budme žáky sv. Lidmily: bojme se hříchu, ale hřešili-li jsme, povstaňme pokáním.

Druhý důkaz, kterak národ náš uctíval sv. Lidmilu hned od počátku, jsou některé oltáře v Čechách, které z prvních dob dějin našich chovali v oltářních kamenech ostatky svatých. O čtyřech oltářích se nám zachovala památka, že do nich vloženo k ostatkům svatým kousek roucha sv. Lidmily. Kalousek v »Obraně sv. Václava« na str. 25. uvádí 4 kostely, o nichž se zachovala autentika, biskupa Daniele, který vložil vedle schránky svatých ostatků též ostatky sv. mučednice naší. Jsou to zejména kostel v Bohnicích (z r. 1158), kostel sv. Jakuba u Církvice blíže Kutné Hory, sv. Ondřeje na Novém Městě pražském a kostel řečenanský, vesměs to autentiky z r. 1165.

Jest to krásným předpisem církve, aby každý oltář každého kostela měl ostatky svatých, kteří mají býti věřícím vzorem a domluvcem. Proto se kladou ostatky mužů a žen. Náš biskup Daniel českým osadám do schránky ostatků vkládal za vzor matkám českým sv. Lidmilu. Dobře tak činil. Tisíc let minulo dnes od mučednické smrti její a vaše přítomnost jest důkazem úcty vaší.

Buďte její následovníci v tichých ctnostech křesťanských a zejména ve výchově křesťanské, které jest nám dnes právě tak potřeba jako byla za času sv. Lidmily. Kultura každého národa záleží v jeho hrůze před hříchem a v jeho lásce k ctnosti. Kde pozbyl hřích své hrůzy a ctnost své krásy, tam není už kolébka vzdělanosti a pokroku, ale rakev.

Tisíc let nám svítila ta jitřenka našeho vzdělání, jak jest nazvána (V pramenech D. 1194) sv. Lidmila, ctnostmi křesťanskými stali jsme se vzdělanými, otevíráme druhé tisíciletí svých kulturních dějin, a jsme povinni odevzdati potomstvu svaté dědictví otců křesťanských; jestli jej dovedeme zachovati, nezhyne, neboť už starý státník Sr. Zákona dí: »Spravedlnost povyšuje národy, ale hřích bídné činí národy.« Pro tisíciletou památku matky svaté slibme při vzpomínce na křesťanskou výchovu svou, kterou jsme měli, že tento vzácný poklad zachováme budoucím, při svaté památce našich patronů slibme si, že příkladem tichých ctností chceme býti nositeli drahokamu víry katolické, při světlé památce všech vychovatelů křesťanských umíme si hájiti křesťanskou vý-

chovu jako poklad a drahokam. Hajme nejen půdu po otcích zděděnou, ale také řeč a nade vše svatý křesťanský mrav, pak splní se, zač prosívali otcové v dobách dřívějších: nedá zahynouti nám ni budoucím časně ani věčně. Amen. *Fr. Vaněček.*

Neděle osmnáctá po sv. Duchu.

Výklad evangelia.

Sotva že se Pán Ježíš z vyučování po okolí Kafarnaa vrátil do tohoto města, obstoupily jej zástupy lidu. Že tam již delší dobu nemeškal, to spíše zvýšilo, než umenšilo obecné proň nadšení. Brzy se rozhlásilo, že se vrátil, a jakmile se dověděli, že by byl uvnitř domu, šlo se jich takové množství, že jich nemohl ani dům ani nádvoří pojmáti. Pán Ježíš seděl ve vyšším patře, kde bývalo večeřadlo, a kde se také pojednávalo o věcech týkajících se náboženství a zákona a kázal. Blíže něho bylo viděti farisee a zákoníky. Všichni nebyli z Galileje, někteří přišli z Judska, i ze samého Jerusalema; poslouchali ho, ne aby se poučili, nýbrž spíše aby ho posuzovali.

Pojednou se stal neobyčejný případ — zázračné uzdravení člověka ochrnutého — jež nám předvádí před oči dnešní evangelní perikopa. Zázračný ten případ jest provázen velmi poučnými okolnostmi. Proto se chápu této příležitosti, abych jej aspoň krátce vyložil.

Pojednání.

Když Pán Ježíš kázal, přinesli člověka ochrnutého, aby mu jej podali. Jak šťastný to ubožák při všem neštěstí svém! Měl při sobě lidi soucitné, kteří se ho láskyplně ujali a na lože jej přinesli k nebeskému lékaři. Ale pro zástup, který jej se všech stran obklopoval, nemohli mu ho podati. Co neučili ve své vy-na'ězavé lásce? Vystoupili po schodech z venku nahoru na střechu, otevřeli ji nad místem, kde byl Pán Ježíš, a spustili otvorem tím lože, na němž ležel ochrnutý. Šťastný to ubožák, pravil jsem. Neboť kdyby byl býval živ v době, jako jest naše, kdy mezi lidmi jest většinou neláska, závist a nenávisť, nebyl by se jistě dostal k nobám Spasitelovým, nýbrž byl by se až do smrti trápil na lůžku bolesti. Dnes chudý nepřeje bohatému lepšího sousta chleba, závidí mu jeho, jak se domnívá, lehčího živobytí. Bohatý nepřeje chudému obstojného živobytí a spravedlivého výděлку a závidí mu dokonce i jeho pracovních mozolných rukou.

A v čem vězí příčina tohoto zla? Samo dnešní evangelium nám na ni poukazuje. Je to nedostatek víry, zejména živé víry. Neboť z čeho vytryskl skutek lásky dobrých a milosrdných mužů, kteří ke Kristu Pánu skrze střechu spustili nemocného na loži? Vytryskl z živé víry, dáváme-li za pravdu sv. evangelistovi, který napsal: »Vida Ježíš víru jejich.« Proč poukazuje právě na

víru nosičů a ne spíše na jejich důvěru, jak by se dalo očekávat? Stalo se tak snad náhodou? Tam, kde sám Duch sv. řídí péro sv. spisovatele, jako u sv. evangelistů, nemůže býti o náhodě ani řeči. Stalo se tak jistě jen proto, abychom byli poučeni, že pramenem skutků lásky jest živá víra dle slov Písma: »Spravedlivý je živ z víry.« (Řm 1, 17.)

Pozorujme dále na tomto nemocném, jak prospěšno jest prodlévati ve společnosti lidí s živou vírou, lidí spravedlivých a rozšafných. Čeho bychom sami nedosáhli svou vírou a svými skutky, toho dosáhneme jejich zbožností a modlitbou. Sv. evangelista se nezmiňuje, že by byl ochrnlul sám prosil Krista Pána o uzdravení, a přece jej Kristus Pán uzdravil. Co jej k tomu pohulo? Pohula jej k tomu, jak praví sv. evangelium, víra těch, kteří jej přinesli. Tato ctnost jej tak velice dojala, že řekl ochrnlulému: »Doufej, synu, odpouštějí se tobě hříchové tvoji!«

Než jak podivná to slova! Místo nich bychom od Spasitele očekávali, že řekne nemocnému: »Vstaň a choď!« nebo něco podobného. Proč mu ale odpouští hřichy a nevrací mu tělesného zdraví? To má hluboký význam. Kristus Pán nás tím poučuje, že příčinou mnohých nemocí a neduhů tělesných bývají po většině hřichy. A teprve když ty byly odstraněny a duše uzdravena, může býti i tělu navraceno jeho zdraví.

Ale ještě jedna důležitá pravda se skrývá v těchto na pohled jednoduchých slovech: »Odpouštějí se tobě hříchové tvoji.« Tato slova nám ukazují, že ten, který je pronesl, má moc Boží. Neboť odpouštění hřichy náleží pravomoci Boží. Jestliže si tedy Kristus Pán přivlastňuje toto právo, je to proto, že jest v něm Bůh a že on jest roven Bohu. Že tento výklad je správný o tom svědčí mimo jiné i to, že těmto neslychaným slovům podkládali tentýž smysl i přítomní fariseové a zákoníci. Neboť způsobila mezi nimi pravé zděšení. Nebylo to jen překvapení, nýbrž bylo to i pohoršení. Mlčeli sice, ale jejich mlčení špatně zakrývalo rozhořčenost jejich myslí. »Jaké to rouhání«, pravili někteří z nich sami u sebe. »Kdož může odpouštěti hřichy, leč jedině Bůh!«

A co jim na to řekl Pán Ježíš? Upozornil je snad, že jejich úsudek není správný? Přiznal se snad, že se skutečně rouhal, když si připisoval moc odpouštěti hřichy? Ó nikoli! Ba naopak dotvrdil, že má skutečně tuto moc, ba dokázal jim, že jest i vše-vědoucí, že čte v jejich srdci jako v otevřené knize a že zná i jejich myšlení. »Vida Ježíš myšlení jejich,« praví sv. evangelista. A toto myšlení bylo hříšné; bylo to křivé podezřívání a opovážlivé posuzování; a poněvadž upíralo Kristu Pánu jeho moc, bylo zároveň i rouháním. Proto musilo býti dle zásluhy pokáráno, což se také stalo. »Proč myslíte zlé věcí v srdcích svých?« vytýkal jim Kristus Pán veřejně přede všemi přítomnými.

Nevidíte tu, drazí v Kr., že není dovoleno člověku, mysliti si co chce, že myšlenky nejsou volné, jak někteří za našich dnů bludně prohlašují? Nevidíte tu dále, jak snadno se může člověk dopustiti křivého podezřívání a opovážlivého posuzování, a jak snadno

může upadnouti do hříchů, z něhož jiné bez příčiny obviňuje? Nechtěte v tom následovati fariseů a zákoníků, pokrytců!

Aby je Kristus Pán ještě více usvědčil z jejich hříchů a aby jim ještě lépe ukázal, že má moc, kterou si připsoval, pokračoval: »Co je snáze říci tomuto ochrnutlému: »odpouštěj se tobě hříchové tvoji, aneb vstaň a chod?« Obojí je stejně těžké, obojí vyžaduje moci Boží. A proto »abyste věděli, že já tuto moc skutečně mám, dodává dále, že Syn člověka má moc na zemi odpouštět hříchů, tedy vstaň,« řekl, obrátiv se k ochrnutlému, »vezmi lože své a jdi do domu svého!« A sotva že Kristus Pán tato slova dořekl, vstal nemocný úplně zdrav, vzal lože, na němž ležel, a odešel, velebě Boha, do domu svého.

Byl to očividný zázrak, který hrůzou naplnil všechny přítomné zástupy, tak že velebili Boha, že dal takovou moc lidem, ale nechápali, že se v tomto uzdravení ukázalo Božství Ježíše Krista.

Nechť jsme býti podobni těmto lidem nechápavým, nýbrž věrme pevně, že Ježíš Kristus jest pravý Bůh, jak zjevně dokazuje tato zázračná událost. Zároveň si vezměme k srdci naučení, která nám v ní dává Božský náš Učitel. Vyhýbejme se společností lidí špatných a nešlechetných, a vyhledávejme jen společnosti lidí dobrých! Přičiňujme se dále vždycky, aby víra naše byla živá a vydávala hojné ovoce skutků milosrdenství a lásky k bližnímu. Zejména si ale dejme pozor, abychom nikdy svého bližního křivě nepodezřivali a opovážlivě neposuzovali. Amen.

Neděle devatenáctá po sv. Duchu.

Kdož ví, je-li nějaké peklo.

»Svážíce nohy i ruce, uvrzte jej do temnoty zevnitřní; tamť bude pláč a skřípění zubů.« (Mat. 22, 13.)

Oním místem, o němž Kristus Pán v dnešním podobenství mluví, že tam bude pláč a skřípění zubů, vyrozumívají svatí Otcové a učitelé církve peklo. Když však někdo v dnešní době o pekle se zmíní, ihned slyší námitku: »Kdož ví, je-li jaké peklo.« Promluvme tedy dnes, když nám sv. evangelium k tomu příležitost dává o této moderní námitce.

Poslyšme některé důvody, jež bývají uváděny proti existenci pekla, a zkoumejme je co do jejich opravdové vnitřní hodnoty.

1. Ještě se nikdo z pekla nevrátil! To má otřásti existenci pekla? kam vede takový argument? Co by člověk pak vše musel popřít! Tisíce opustili Evropu a nevrátili se zpět; Amerika je přijala. Neexistuje Amerika, protože oni tisícové se nenavrátili? Tisíce jich našlo v hlubinách moře svůj hrob. Nebyl propastí mořské, protože nevydalo moře mrtvol jejich? Z pekla vede delší cesta k nám, než sem z Ameriky, ono se nalézá hlouběji než propast mořská. »Mezi námi s Vámi, řekl Abraham k bohatci,

jest taková propast, že nikdo nemůže s nebe do pekla (platí též o zemi) a z pekla do nebe.« A co by to mělo za účel, kdyby Bůh učinil schůdnou cestu zaviřencům a oni by mohli přijít? Podali by důkaz o pekle? Nikterak: neboť co platilo tehda, platí do dneška: »Nevěří-li Mojžíšovi a prorokům, neuvěřili by ani, kdyby někdo z mrtvých vstal.« (Luk. 16.)

2. Tolik lidí upírá peklo! Zda jest jich mnoho, nechceme rozhodovati. Jistě věří více lidí, než upírá; a kdyby i větší polovice popírala; co dokazuje ono popírání?

Jsou to takoví lidé, kteří se nemají co obávatí pekla? kteří mravně bezúhonný život vedou, žijí spravedlivě a milosrdně? Kteří se modlí a jedním slovem mají čisté svědomí? Lidé se špatným svědomím nemají při této poradě místa a hlasu! Třeba je vymtliti, proto nejsou zachováni a svědectví jejich není nade vše podezřelí povznešeno. Kdož ví, zdali skutečně a do opravdy upírají peklo? Nejen ústy, nýbrž z plna a z celého srdce, s duchem a rozumem? Slovo pravdy dí: »přání jest otcem myšlenky.« Za to platí zvláště při nadpřirozených, při nadsmyslných poradách, jež blízkými jsou, a zcela osobními jsou. Což kdyby bylo peklo? Ale přec snad žádného nebude! Včerejší snad stává se dnes možností, a dnešní možnost bude slouti zítra jistotou! Kdo vidí do srdce? Kdo vyzkoumá jeho tajemství? Snad krvácí, zatím co ústa pronášejí rouhání a nutí se k úsměvu! Tak se to mělo s Voltairem, který se namáhal po celý život, aby našel silné důkazy proti existenci pekla, jich však nenašel, že jich nalezne se vzdal a pak otevřeně doznal: »Nepřivedl jsem toho k přesvědčení o neexistenci pekla, nad pochybnost jsem se nemohl pozvednouti!«

Když jest tomu tak za zdraví, jak tomu bude v nemoci na prahu smrti. Tu umlkají vášně, tu ustávají předsudky, tu vítězí bázeň nad posměchem. »Vidouce to, budou se kormoutiti bázni hroznou, a diviti se náhlosti nenadálého spasení spravedlivých, ftkajíce sami u sebe, želce a pro úzkost ducha lkajíce: Toť jsou ti, jižto nám byli někdy k posměchu a k potupě My blázni měli jsme život jejich za bláznovství . . . Zbloudili jsme tedy z cesty pravdy, a světlo spravedlnosti nesvítlo nám, a slunce pravdy nevzešlo nám! Znávili jsme se na cestě nepravosti a zhouby, a chodili jsme po cestách neschůdných, cesty pak Páně neznali jsme.« (Moudrost 5.)

3. »Ale kterak muže oheň trápití duši? Oheň jest tělesný; duch jest něco zcela jiného.« Nuž, jsou nímto ohně ještě jiná muka v pekle Oheň není ani to nejhorší. On se řadí teprv na třetím místě. Hroznější jest vyhnanství a ztracení. Člověk jest stvořen pro Boha. Nebe jest jeho cílem. Kdo cíle nedosáhne, zůstává mimo řád. Nepořádek jest rozháranost. Srdce s nebes vyhnaného jest rozhárané Skutečně v dalekém, věčném vyhnanství žije a tyje v neukonejšivé touze po svém sobě přiřčeném domově. Ale sotva chce se vzhopiti duše, aby opustila pusté, děsné vyhnanství, a spěla k domovu — bývá zpět sražena neviditelnou

rukou. Daří se jí jako ve snách, když obludy se dávají do nás: chceme pryč, pryč — a nemůžeme! Hrozný stav! A žádné pomoci, žádné útěchy!

K vyhnání druží se zatracení, jež pronesl Hospodin nad duši v okamžiku odsouzení. »Odejděte ode mne zlořečení.« Zatracení přichází od Boha Otce, jenž už není Otcem, — přichází od Boha Syna, jenž není už Vykupitel, od Ducha sv., jenž už není více dárce milosti. Duch Věčného jest zlořečení! Zlořečení proniká každou žilu, každou schopnost duše, proniká jí, jako voda pory houby, naplňuje ji jako vzduch prostor. Zatracení! Jaké to slovo! Bylo by muk dosti, kdyby jen vyhnání tví a zatracení obsahovalo. — Než jest to Všemohoucnosti boží nemožno, trestati duši ohněm? Bůh, jenž vše může co si neodporuje vnitřně, může též ohni síly dodati, aby duchovně působil, jako když tělo Ježíšovo, jako duch, proniklo zavřenými dveřmi, jako on roven duchu, ve způsobě chleba přítomen jest. Pod každou způsobou celý. Celý tudíž pod milliony způsob, jak se na zemi v tabernaculu skrývají.

A tělo nemá též v hrobě zůstat; když hřešilo, musí též trpěti. Pro ně jest na prvním místě ohně určen. Tato námitka proti trestu plameny jest jen zdánlivá; pravdy v sobě nemá.

4. Jestě se uvádí milosrdenství boží do boje proti existenci pekla. Milosrdenství Boží zjevuje se nekonečně ve vtělení k Slovu, v přehořkém umučení k smrti Páně, ve sv. svátostech, v odpuštění i v hodině smrti: spravedlnost nekonečně se jeví ve věčném zavržení.

Veškery výmluvy obrací se v nivec před zjevením Božím. »Máť vějičku v rukou a vyčistí humno své a shromáždí pšenici do stodoly své; ale plevy páliť bude ohněm neuhasitelným.« (Mat. V. 3, 13.)

»Pošleť Syn člověka anděly své, i vyberou z království jeho vše pohoršení, a ty kteří činí nepravost, a uvrhnou je do peci ohnivé, tamť bude pláč a skřípění zubů.« (Mat. 13, 40, 42)

Tot jest několik ukázek slov Božích. Tu není třeba mnoho dalších slov na důkaz existence pekla. Žijme tak, abychom jednou uslyšeli slova Páně: »Poďte vyvolení Otce mého, vládněte královstvím Vám připraveným od ustanovení světa.« (Mat. 25, 34.) Amen.

Dr. Ant. Ondroušek.

Na den sv. Václava, mučedníka a vévody českého.

»Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne.«
(Mat. 16, 24.)

Milý a radostný jest dnešní den pro každého věrného a upřímného Čecha. Vždyť slavíme památku muže, který se v naší zemi narodil a naším jazykem mluvil. Slavíme památku knížete, který lid svůj, naše předky, moudře a rozšafně spravoval a řídil a před nepřáteli chránil. Slavíme památku velikého světce, který mocnou

svoji u Boha přimluvou národ český tolikrát zachránil a z neštěstí vysvobodil. Proto nesčetné zástupy zbožného lidu putují dnes do matičky naší Prahy a ubírají se na královské Hradčany do chrámu svatovítského. A sotva vkročí do této velesvatyně, již oko jejich slzíc obrací se v pravo do kaple, ve které odpočívá tělo prvního světce národa českého. R. 935 skonal smrtí mučednickou, a hle, o 35 roků později, r. 970 staví již bratřec strýci na počest jeho chrám, an bratrovrah ještě na trůnu sedí. Neznám případu, aby se památka některého svatého tak brzo v národě slavila, jako se to stalo u sv. Václava.

Slovutný dějepisec Palacký píše o tom následovně: »Václav hned po smrti své od veškerého lidu za svatého mučedníka vyhlášen jest. Nebo dříve, než věk minul, ano dokud ještě bratrobijce na trůnu seděl, roznesla se pověst o zázracích u hrobu jeho zběhlých až do dalekých zemí. Ano, Čechové sami ctíli památku jeho co nejsvětěji; a úcty k němu v naší vlasti po celá století vždy přibývalo. Národ vyzýval ho jakožto dědice země české, jakožto předního přimlunce a orodovníka u Boha za všechny věrné Čechy. Knížata i panovníci kladli obraz jeho na peníze, pečeti a korouhve své; množství chrámů i oltářů postaveno jest na počest jeho jména po všech krajích; ano konečně vše, co národ náš jako své vlastní ve cti míti chtěl (jako víru, jazyk a korunu), to až podnes »svatováclavským« nazývati uvykl.»

A ptáte se, drazí, která cestou dosáhl u Boha takové odplaty a u lidu českého takové vážnosti náš svatý vévoda a vlastenec? Cestou utrpení a kříže.

Cestou křížovou kráčel náš patron sv. Václav,
cestou křížovou kráčel za ním i český národ.

P o j e d n á n í.

I. Ani knížecí, ani královská koruna není bez křížů. Vždyť kříž nesl kníže všech knížat, král všech králů — Ježíš Kristus. I sv. Václav měl své kříže.

První kříž dopadl na jeho bedra, když r. 921 zemřel mu otec, kníže Vratislav. Tenkrát bylo Václavovi teprve 18 let. V tom věku potřeboval právě nejvíce rady a pomoci otcovy, a ten mu odchází na věčnost. Vy, kteří jste již stáli u hrobu dobrého a starostlivého otce svého, víte nejlépe, jaký zármutek a boj jímá srdce člověka, když mu do lůna chladné země kladou otce.

Sotva že rána smrtí otcovou způsobená se poněkud zacelila, dolehl na Václava nový kříž. Po smrti otcově přilnul celou duší ku své zbožné vychovatelce a babičce, svatě Lidmile, u níž hledával rady ve všech důležitých věcech. Pro tuto jeho lásku k ní nenáviděla ji matka Václavova — Drabomíra. Žárlivá na vliv své tchyně u mladého knížete i na oblibu její v lidu, umínala si, že ji zahubí. Svatá stařena, nechtějíc jí překážeti, odstěhovala se na hrad Tetín, aby tam opodál světského bluku v soukromí Bohu

sloužila. Ale pánovitá Drahomíra i tam ji pronásledovala a najala dva vrahy, Tumana a Kovana, kteří Lidmilu večer v ložnici přepadli a jejím vlastním závojem ji zardousili. Představte si, jak nevýslovnou bolest způsobila něžnému srdci mladého Václava ukrutná smrt, jakou způsobila jeho svatě pěstounce vlastní matka!

Co křížů vložili na bedra Václavova jeho poddaní! Václav sám jako horlivý křesťan, svědomitý a o spásu svých poddaných dbalý panovník, všemožně o to usiloval a pracoval, aby vznešené a svaté učení Kristovo v Čechách se rozšířilo a v srdcích lidských kořeny pevně zapustilo. Ale jeho snaha potkávala se při tom s velikým odporem. Lid ještě nevzdělaný těžko se loučil s pohanstvím, v němž byl vychován a s nímž srostl. Zámožní nechtěli přijímati křesťanství proto, že zapovídalo mnohé hříšné zvyky a radovánky. A to sv. Václava velice rmoutilo a bolelo.

Velký kříž připravili mu tehdejší lechové a vladkyové. Nejenom že rozmařile a nekřesťansky žili, nepravosti páchali a v pohanských obyčejích si libovali, ale i pikle a úklady mu strojili. Někteří docela o zjevnou vzpouru se pokusili, aby panství svoje rozšířili. Tak hrdý vévoda Zlický (Libický) Radislav spolčoval se s cizím nepřitelem a volal do země vévodu bavorského Arnulfa, jehož pomocí rozšířil svoje panství tak, že asi dvě pětiny země české zaujímal. Tohoto hrdého a zrádného nepřitele pokoril kníže Václav, když u Žitoměře na rytířský souboj ho vyzval a nad ním zvítězil. Nepokojnému tomuto vévodovi brzo na to přispěl na pomoc příbuzný Arnulf, jenž přidal se k výbojnému králi německému Jindřichu I., když tento chtěl Čechy pod svou moc uvést. Roku 929 spojená vojska německá přitrhla až ku Praze a oblehla ji. Náš svatý kníže ocitl se tu ve strašných nesnázích. Maje vojsko slabší a nechtěje celou zemi českou vydati v tuhou porobu, začal s nepřitelem vyjednávat a uvolil se odváděti mu ročního poplatku 500 hřiven stříbra a 120 volů. Tak učinil hrozného souseda neškodným, odzbrojil i domácí protivníky a uhájil proti nim celistvosti země i knížecí moci své nad ní.

Poslední kříž připravil našemu sv. patronu vlastní bratr. Zbožný život sv. Václava nebyl po chuti pyšným a rozmařilým vladkám, kteří zbožnost jeho za slabost považovali, jeho samého nenáviděli a bratru jeho pochlebovatí začali, že prý by se mnohem lépe hodil za knížete než Václav. Takto rozněcovali u něho žádost po panství, podněcovali jej ku svádě s bratrem, slibující mu věrnou oddanost. Také mu namluvili, že kníže chce ho zabít. Pozval jej na slavnost posvěcení chrámu Páně sv. Kosmy a Damiana do Staré Boleslavi v neděli 27. září. Sv. Václav, nic zlého netuše, ochotně pozvání přijal, přijel s družinou svojí, byl přítomen službám božím a chtěl se hned potom vrátiti do Prahy. Ale Boleslav přistouпив k němu prosil, aby neodcházel, že se chystá hostina, aby tedy se jí účastnil a přenocoval. Kníže učinil bratru po vůli. Ač kdosi z družiny jeho jej varoval, že Boleslav ukládá mu o život, nepřiložil tomu víry a měl dobrou naději v Boha. I při hostině byl Václav dobré mysli. Když druhý den

časné ráno v pondělí 28. září zvonilo se na jitřní služby boží, spěchal sv. Václav ještě jednou do chrámu, aby se s ním rozloučil. Zatím najatí vrahové čekali na něho na chodbách smluvivše se, že Boleslav učiní první útok. Když se k nim Václav blížil a spatřil bratra, děkoval mu vlídně za včerejší pohostinství jeho. Ale v tu chvíli Boleslav vytasiv meč řek po hlavě bratrově volaje: »Tak tě chci dnes lépe častovati!« Václav zaraziv se zvolal: »Pro Bůh, co zamýšlíš? To ti Bůh odpust, bratře!« Jeden z pomocníkův Boleslavových přiběhl a sekl knížete do ruky. Václav utíkal do chrámu, ale spiklenci Česta a Týra dostihli ho ve dveřích, porazili k zemi a Hněvsa přiskočiv, probodli mu bok mečem. Na pokřik čeledi sběhli se Boleslavovi zbrojnoši a sekali ještě do mrtvého těla umučeného knížete, jímali panoše jeho a zavraždili ty, kteří se útekem nezachránili. Mučednická krev, která postříkala stěnu chrámovou, nemohla za dlouhý čas nijakým způsobem úplně býti setřena.

II. Drazí křesťané! Jako sv. Václav šel v tomto životě pozemským cestou utrpení, tak i celý národ český jde za svým knížetem po cestě křížové. Projděme v duchu dějiny a nalezneme málo let, ve kterých národ náš pokojně a klidně mohl pracovati na svém blahobytu a duševním pokroku. Většina let znamená jest v dějinách písmem krvavým. Z počátku byly to boje s nebezpečnými a nenasytnými sousedy o zachování hranic a celistvost území našeho, později nastaly bratrovražedné boje domácí o víru a náboženství, a po nich konečně přišly boje o jazyk a národnost.

Černé mraky stahovaly se jednou nad vlastní Čechie. Krásná a lahodná řeč naše byla všude odstrkována, bylo skoro hanbou mluvit česky. Zdálo se, že nám již odzvoní umíráčkem. Ale díky dobrotivému Bohu, nestalo se tak. Mračna se rozptýlila, obloha se vyjasnila, vzešly hvězdy, mužové nadšení povstali v národě a pýrem i slovem budili spící lid. Na venkově byli to zvláště vlastenečtí kněží a čeští učitelé, tito (dle Raise) zapadlí vlastenci, kteří svorně a nezištně konali úlohu křesťitelů. A ten dobrý lid začal se probouzeti, počal opět svou řeč a s ní svatováclavskou víru milovati, Čech počal opět cítiti, že jest Čechem, slavil radostné svoje vzkříšení, takže slovutný fysiolog a profesor univerzity pražské, MUDr. Jan Ev. Purkyně, mohl právem napsati tato slova:

Národ probudil se z omráčení,
žije, bdí, radostně prozpěvuje,
k sousedům se zná, je pozdravuje.
statných předků vzpomíná si slávu,
hlásaje se k víře, k vědám, k právu —
jaké je to blahé, krásné zření!
Nebešťané, radujte se s námi!

Svým přičiněním a důmyslem národ náš vyšinul se do popředí národů vzdělaných, kulturních, nepřestává se domáhati práv, jež mu vždy náležela, ale dlouho upírána byla.

Až tu najednou ze svého klidu vyrušen byl světovou válkou. Země sv. Václava jako bolestná matka již pátý rok pláče, protože z těla jejích synů proudem se fine drahocenná, vřelá krev a odnikud nepřichází lékař, jenž by otevřené žíly podvázal a strašlivý proud zastavil. Národ přináší nesmírné oběti na životech a statcích, ale ty se neuznávají. Nepřátelé chtějí nás decimovat, vyhladovět, vyhladit.

Přátelé drazí, nezemřeme vysílením? Nebudeme ve srážce velikých národů přitisknuti ke zdi a umačkáni? Nezmizí Čechové z počtu národů? — Na tyto děsivé otázky odpovídám: Nezhyneme, budeme-li následovati svého národního vůdce, sv. Václava, a uposlechnem-li jeho výzvy.

Svatý Václav nejprve k nám volá: Čechové, zachovejte si pravou a čistou víru v Boha a mějte zbožnost svých předků! Dobrý Bůh dal nám za pobyt zemi krásnou, bohatou, úrodnou. Nesmírné poklady ukryty jsou v lůně jejím. — Ale jak chovají se mnozí Čechové za to k Bohu, svému dobrodinci? Národ z velké části odvrátil se od Něho a opustil cestu spravedlnosti. Zbožnost namnoze vymizela, rozšířila se bezbožnost. Právem stěžovati si může Bůh na Čechy, jako kdysi na národ vyvolený: »Syny jsem vychoval a vyvýšil, oni pak pohrdli mnou« (Is. 1, 2.) Víra pravá, Kristova, se tupí, protestantské bludy se vychalují, zákony sv. evangelia se šlapou, nikdo nechce slyšet hlasu Kristova.

Čechové, děti sv. Václava, co myslíte, kam to povede? Nevíte, že »spravedlnost zvyšuje národy, ale hřích bídné činí národy«? (Přís. 14, 34.) »Běda národu hříšnému, běda lidu, obtížnému nepravostí!« (Is. 1, 4.) Nespoléhejte na své vzdělání, národní uvědomění, na banky, průmysl, zemědělství, vojsko. Běda člověku, který spoléhá na lidi a nedoufá v Hospodina (Žalm 117, 8) Proto vraťme se k víře, kterou sv. Václav tak horlivě v zemi rozšiřoval a která národ náš zachránila před osudem Slovanů polabských. (Palacký.)

Druhé napomenutí, které nám dává náš sv. patron, zní: Čechové, buďte svorní! — Vzpomeňte si, jak to u nás chodilo před válkou! Co tu bylo různých politických stran a strániček! Co samozvaných vůdců národních! Každý běžel jinou cestou, a všichni se potýkali na život a na smrt. Jeden druhého ostouzel, pranýřoval a zrádcoval. A jakoby nebylo dosti nesvornosti politické, musila se dostavit i nesvornost sociální. Města bojovala proti venkovu, venkov proti městům. Domkář sočil na rolníka, dělník na živnostníka a továrníka a naopak. A aby zmatek byl dokonalý a zkáza úplná, k nesvornosti politické a sociální přidala se ještě nesvornost kulturní a náboženská. Největší vlastenci byli vyhánáni z léce a štváni jako škodná jen proto, že byli katolíky. Přátelé! Nevyléčí nás z této nesvornosti ani nynější společné nebezpečí, kdy se jedná o naše bytí a nebytí? Nad hlavou nám hoří střecha. Budeme se pořád hašteřit a prát, místo abychom šli hasit požár a zachránili společný krov? Nevíte, co řekl Kristus Pán o kte-

rémši království? »Království proti sobě rozdělené pustne a dům na dům padne.« (Luk. 11, 17.) Chtěli byste, aby ta to boží výstřela s: splnila na království českém? Pohlédte na Rusko! Taková ohromná říše, a jak pustne! Nesvornost i největší věci se rozpadávají. Proto pojďte k sv. Václavu a poslechněme jeho výzvy, když volá: Čechové! Podejte si ruce! Paže k paži, hruď k hrudi, do řady, upřímně a svorně! Svornost jenom síly dá. Budeme-li svorni, Bůh nám požehná, náš malý dům vyrostne.

Konečně nám dává sv. Václav třetí napomenutí: Čechové, milujte se vespolek!

Drazí přátelé! Co by nám prospěla všechna naše národní a politická práva, kdyby nás polovina pomřela hladu? A není to možné? Ale netřeba zoufat! My ten hlad zastavíme, zaženeme. A čím? Horami? Řekami? Valy a náspy? Nikoli tak, ale křesťanskou láskou. Muví se tak mnoho o lásce k vlasti. Ale co je vlast? Jen půda? Roviny, hory a lesy? Vlast jsou především lidé tuto zem obývající, naši rodáci a pokrevenci, naši čeští mužové, ženy, dítky a starci. Láska k vlasti v jádře svém není nic jiného, nežli křesťanská láska k bližnímu láska k svým. Kdo nemá této lásky, není vlastencem. Kdo své rodáky tiskne podvodem a lichvou, kdo jim zdražuje životní potřeby, kdo jim ani za peníze neprodá chleba, ač by mohl, není vlastenec, ale škůdce vlasti a nepřítel.

Letos na jaře vydalo se heslo: »České srdce«, jehož účelem jest vzájemně se podporovat, z lásky jeden druhému pomáhat. Nuže, slyšte, jak se toto heslo provádí.

V ulici na Karlově padla hladem neznámá stařena. Donesli ji do všeobecné nemocnice, kde ubohá skonala. (»Čech« 8. srpna 1918.) Před válkou žila v Mladé Boleslavi rodina Rezkova. Řezek byl povolán na vojnu a padl. Žena se třemi dětmi byla poslána do jeho domovské obce Vrátkova u Čes. Brodu. Žili tam nuzně a byli konečně z bytu vystěhováni. Žena usadila se s dětmi pod širým nebem v lese. Žili z toho, co nejstarší děcko vyžebalo. Tyto dny mladší děcko zemřelo a tak přišla bída celé rodiny na veřejnost. Prostředí bohatých českých sedláků hynou ve žních čeští lidé hladu! (»Čech« 11. srpna 1918.) U Nové Vsi na Dobrušsku sbíral klásky v noci 32letý J. Fux. Rolník V. Rosskopf, který hlídal pole, stěhlil po něm a postřelil jej. Zraněný byl dopraven do plzeňské nemocnice. (»Čech« 10. srpna 1918.) V chudinci obce Hrádek – Nová Huť u Rokycan zemřela v pondělí 19. srpna hladem žetvačka Šustrová. Tuto zprávu přibíjí k posouzení veřejnosti »Brdský Kraj« a ptá se, kde zůstalo v tomto případě české srdce! (»Čech« 24. srpna 1918.) Na zahradu bohatého rolníka K. Poleny v Čepicích na Sušicku vnikla za noci Marie Forejtová, chudá to žena a matka sedmi nezaopatřených dětí. Žila v neskonale bídě a chtěla hladovým dětem přinést něco švestek. Ale sotva vkročila do zahrady a počala trhat švestky, byla prozrazena. Pronásledovaná žena schovala se v silničním kanále, kde setrvala přes opětovné výzvy, obávajíc se trýznění. A tu se stalo něco srašlivého. Statkář poručil vhodit do jednoho

otvoru kanálu náruč klestí, jež dal zapáliti. Sám se postavil s ostře nabitou ručnicí ke druhému otvoru kanálu. Nešťastná žena, vypuzena dýmem z hořícího klestí, běžící vylezla z kanálu, ale v téměř okamžiku zahřměla rána z ručnice a nebohá klesla k zemi, zasažena plným nábojem do hlavy. V několika okamžicích zemřela. (Čech 25. září 1918)

Snad vám, přátelé, stačí těchto několik ukázek křesťanské lásky a českého srdce. Vidíte, jak potřebné jest ono trojí napomenutí sv. Václava: Čechové, zachovejte víru v Boha, buďte svorní a mějte vzájemnou k sobě lásku. Doba jest vážná. Proto prosíme při dnešní oběti našeho národního světce a patrona, by nás neopouštěl, aby nedal zahynouti nám ni budoucím. Doufáme, že nám sv. Václav pomůže. Nezdá se vám, že již v čele blanických rytířů přichází na pomoc, že koník jeho již veseleji podkovami zvoní? Nezdá se vám, že utrpení světové války a s ní též utrpení naše blíží se ke konci, že budeme vytrženi z rukou nepřátel a dojdeme splnění svých přání? Dříve však, než se tak stane, neztrácejme myslí a budme vytrvalí. Čím více svět nás podezřívá a pronásleduje, tím pevněji přilneme ke své vlasti, tím účinněji pracujeme pro její hmotný i mravní prospěch, tím ochotněji přinášíme pro ni oběti. Neuzná-li nás a naše činy nepřítel, uzná je jistě spravedlivý Bůh. S vlasteneckým knězem a básníkem Jablonským volám k vám všechněm:

Čtěte svůj jazyk, zvyky své a práva,
dokažte skutkem, že jste Čechové —
a vlasti české opět vzejde sláva,
kterou se stkvěli naši předkové. — Amen.

Fr. Zeman.

Neděle dvacátá po sv. Duchu.

Ze všech přání, jež se v srdci lidském rodí a z úst lidských vycházejí, jest jistě nejupřímnějším a nejčastějším přání, jež vyjadřuje touhu po tělesném zdraví. »Dej nám Pán Bůh zdraví,« tato slova náš národní písně zachvívá i strunami srdce každého člověka zdravého i nemocného a zaznívají od časného rána až do pozdního večera, ano i za tmy noční v nejrůznějších řečích u všech národů po celém světě. Neboť nemoc jest opravdu nemilý a nevitáný host v kterékoli domácnosti, ať se vplíží do chatrce chudáka anebo zavítá do paláce velmože. A že se nemoc ani chudoby neštítí, ani bohatství neleká, toho důkazem jest mimo denní zkušenost událost dnešního evangelia.

Než jest nemoc tělesná opravdu tak zlý host, že se jí lidé tolik bojí? Nepřináší s sebou skutečně nic dobrého? Nikoliv. Tělesná nemoc působí mnohdy velmi mnoho dobrého pro duši, jen když ji snášíme s trpělivostí a odevzdaností do vůle boží. Abychom se o tom přesvědčili pozorujme dnes:

1. Co dobrého přinesla nemoc syna královskému úředníku, o němž je řeč v dnešním evangeliu;

2. co dobrého může z nemoci čerpati každý z nás, když se Všemohoucímu zalíbí, na nás ji někdy poslati.

I.

Co dobrého přinesla nemoc synova královskému úředníku? Když královský úředník, o němž nám vypravuje dnešní evangelium, viděl syna svého těžce nemocného, pohlížel na toto navštívení jako na holé neštěstí. Ale bylo tomu ve skutečnosti také tak? Jak výsledek ukázal, byla tato nemoc synova pro něho a celý jeho dům velikým požehnáním, velikým štěstím; neboť zavdala podnět k obrácení jeho i celé jeho rodiny a veškerého služebnictva na pravou víru. A to jest jistě nesmírným dobrodiním. Poslyšte, kterak se to stalo!

Zdrcený otec uslyšel, že Pán Ježíš přicházel z Judska do Galileje do Kany. Co neučinil? Přišel k němu, prose ho, aby sestoupil do Kafarnaá uzdravit jeho syna, který počal umírat. Ale zdá se, že Pán Ježíš hned zpočátku nevyslyšel jeho prosby. Věděl dobře, že nehledá v něm Messiasě, nýbrž pouze člověka, který činí zázraky a uzdravuje nemocné. A taková víra ho nepohnula. Nedbaje tedy z počátku zármutku prosícího otce, ale jako pravý Messias vždy hotov jsa, uzdravovati spíše duši než tělo, zvolal: »Jaká jest víra vaše? Neuzříte-li divův a zázraků, neuvěříte.« Tato výčitka zvětšila bolest otce, takže pravil: »Pane, pojď, prve než umře syn můj.« Tu konečně dal se Pán Ježíš pohnouti a řekl: »Jdi, vrať se do domu svého, syn tvůj je živ.« Pozorujte zde, jak nápadným způsobem přivedl Kristus Pán úředníka královského k úplné důvěře a dokonalé víře v sebe. Ujistil ho jen, že syn jeho je živ, a ten, prve než by se byl o tom přesvědčil, bez meškání a všelikého uvažování uvěřil, co Pán Ježíš pravil; měl víru, víru dokonalou a odešel.

Když pak byl na cestě blízko Kafarnaá, uzřel služebníky své, ani mu přicházejí vstříc, aby mu zvěstovali šťastnou novinu, že syn jeho je živ a zdrav. Tedy otázal se jich na hodinu, ve kterou se mu ulevilo. A oni mu řekli: »Včera v jednu hodinu odpoledne přestala mu zimnice.« Z toho poznal šťastný otec, že to byla táž hodina, kdy mu Pán Ježíš řekl: »Jdi, syn tvůj je živ!«

A k radosti z uzdravení syna přidružilo se ještě další dobrodíní a štěstí, totiž královský ten úředník uvěřil v Ježíše Krista i se svou manželkou, dětmi a služebnictvem. Co mu přineslo toto veliké štěstí? Nemoc jeho syna. Kdyby syn nebyl onemocněl, nebyl by hledal Pána a nebyl by se také obrátil, ale byl by umřel tak, jak až do té doby žil, totiž jako nevěřící. Tedy pravou víru přinesla nemoc syna královského úředníka do jeho domu.

II.

Co dobrého může z nemoci čerpati každý z nás, když ji Bůh někdy na nás dopustí? Mnoho, velmi mnoho dobrého, odpovídám.

a) Na prvním místě plyne pro nás z nemoci to veliké dobro, že si jí můžeme odpykati mnoho časných trestů za svoje hříchy. Žádný člověk není bez hříchu, jak nám dosvědčuje naše svědomí. Každý tedy zasluhuje býti trestán buď v očistci nebo dokonce v pekle. Hleďte ale, jak milostivě s námi nakládá náš milosrdný Bůh! Ve svátosti pokání nám odpouští viny našich hříchů a místo jiných trestů sesílá na nás mnohdy nemoc. Snášíme-li ji s opravdovou trpělivostí, spokojuje se tím a nežádá více; spravedlnosti jeho je tím učiněno zadost a tresty za naše hříchy jsou odpykány. Nemáme tedy dosti příčin, abychom Pánu Bohu za každou nemoc vzdávali tisíce díky? Co jest sebe těžší nemoc s bolestmi sebe většími proti mukám očistcovým?

»V jedné farnosti blízko nás,« tak vypravuje blah. Vianney, farář z Arsu, »byl chlapec, který ležel na své posteli celý odřený, tak nemocný a ubohý byl. Právil jsem mu: »Nebohé dítě moje, vystojíš mnoho...!« Odpověděl mi: »Nikoliv, pane faráři. Dnes necítím svého věrejšího neduhu, a zítra nebudu cítiti dnešní bolesti.« — »Chtěl bys se přece uzdraviti?« — »Nikoliv, býval jsem zlý, dokud jsem nebyl nemocen; mohl bych se zase takovým státi. Jsem rád tak, jak jsem.« — Jak velice uměl tento chlapec ze své nemoci těžiti ve svůj prospěch! Jak velice zahanbuje mnoho jeho dospělého!

b) Další užitek, který pro nás plyne z nemoci, jest, že se při ní můžeme cvičiti v mnohých ctnostech. Nemoc jest pro nás školou pravé moudrosti, zápasštěm křesťanské zmužilosti, čistícím ohněm všeliké ctnosti. Bůh ji na nás sesílá, aby nás zkoušel a napravil; aby nás přivedla k poznání naší slabosti a vytrhla nás ze všech klamů ohledně nás samých; aby v nás udusila veškeru lásku k pozemským věcem a ke smyslným radostem; aby potlačila naši zpupnost a zlomila sílu našeho největšího nepřítel, těla; aby nám připamatovala, že zde na zemi nežijeme na místě vyhnanství a že nebe jest naší pravou vlastí; aby nám konečně zjednala všechny výhody, kterých nabudeme, když je přijmeme jako dar z jeho ruky. Mnoho lidí by si nikdy nebylo vysoce vážilo Boha, nikdy by časnými věcmi nebylo velice opovrhovalo, sebe samých nikdy dokonale nepoznalo, kdyby jich k tomu nebyla přivedla nemoc. Mnoho lidí by nebylo opustilo hřích, a nikdy by se nebylo oddalo zbožnému životu, kdyby jich k tomu nebyla donutila nemoc. Mnoho lidí by se nebylo stalo svatými, kdyby byli zůstali zdraví.

Je známo, co učinila nemoc Ignáce z Loyoly, někdejšího vojáka. Kardinál Gibbons zaznamenal, co mu na sněmě vatikánském vypravoval arcibiskup Audu, ctihodný patriarcha Chaldejců, o svém obrácení. V mládí svým byl oddán radostem světským. Jednoho dne — za veselé vycházky — zahrnul do jednoho chaldejského kláštera, aby se tam občerstvil. Ale v tom, co branou vjížděl, utrhl se z oblouku balvan a srazil ho k zemi. Když se pak v klášteře uzdravoval, četl pilně nábožné knihy; naučení, jichž se mu dostávalo od mnichů, jakož i příkladný život jejich působily na

něho tak mocně, že opustil místo to jako horlivý katolík. Po té šel se studovati theologii a byl konečně až na patriarchu povýšen. Týž kardinál vypravuje, jak se vyjádřil před jedním jeho přítelem kaplan zastávající službu špitálního kněze v trestnické stanici Novo-Kaledonské, kamž bývají dováženi největší zločinci francouzští, že totiž téměř všichni z těch zločinců do nemocnice přijatých umírají smrtí kající. V jedné nemocnici naší diecese vrátilo se do lůna církve sv. za jeden rok přes 35 osob. Má tedy pravdu moudrý Sirach, když dí: «Nemoc těžká střízlivou činí duši.» Má tedy pravdu pohanský mudrc Seneka, když napsal: «Na lůžku uprostřed chorob nemá člověk méně příležitosti cvičiti se ve statečnosti než na bojišti. Neboť nejpodstatnější část statečnosti záleží spíše v trpělivém snášení než v srdnatém bojování.»

Proto važme si nemoci, kterou Bůh na nás sešle. Snad se tak stalo, aby nás odvrátil od našich bludných cest a uvedl nás na pravou cestu k našemu domovu; snad se tak stalo, aby nás přivedl k sobě.

c) Ale mimo vhodnou příležitost k mnohým ctnostem skýtá nám nemoc též vhodnou příležitost k získání četných a velkých zásluh pro nebe. Toho mnohý neví a proto si v nemoci stěžuje, říká: «Boží mne, že nemohu v tomto stavu choditi do kostela a přijímati nejsv. svátost oltářní, že se nemohu modliti, a že jsem jiným na obtíž.» Neslycháme často podobné stesky? Ale slyšte, jak případně je vyvrací sv. Alfons L'g. «Řekni mi,» praví, «proč pak chceš choditi do kostela a přijímati nejsv. svátost oltářní? To jest velmi dobré; ale jestliže se Pánu Bohu nelíbí abys chodil do kostela, abys požíval nejsv. chleba andělského, nýbrž abys ležel nemocen a trpěl, proč se nad tím rmoutíš?» Veliký učitel křesťanského ctnostného života Jan Avila psal jistému nemocnému knězi takto: «Příteli, nemysli, co bys činil, kdybys byl zdrav, nýbrž uvaž, jak velice se budeš líbiti Bohu, vezmeš-li s radostí svou nemoc na sebe. Žádáš-li si konati jen vůli boží, jak se o tobě domnívám, což na tom záleží, jsi-li nemocen nebo zdrav? Vždyť tato vůle boží, která tvoří celé naše dobro, se plní stejně ve všech věcech.» Sv. František Sal. napsal, že člověk slouží Bohu více, když trpí, než když pracuje. — Pravíš dále, že se nemůžeš v nemoci modliti. Proč pak bys se nemohl modliti? Připouštím, že nebudeš moci svého ducha namáhati rozjímáním; ale na obraz Ukřizovaného můžeš pohlížeti a bolesti, jež trpíš, můžeš mu obětovati. Je snad krásnější modlitba, než trpěti a odevzdati se do vůle boží, když při tom své bolesti spojuješ s bolestmi Ježíše Krista a Bohu se obětuješ? — Pravíš konečně že v tomto stavu nemůžeš jiným prospěti a že jsi jim jen na obtíž. Ale jako ty se podrobuješ vůli boží, tak musíš za to mlíti, že se jí podrobují i druhí, kteří vědí, že jim působíš obtíže ne vlastní vinou, nýbrž proto, že to Bůh tak chce. Toto tvé přání a nařikání nepochází z lásky k Bohu, nýbrž z tvé samotářky; neboť my bychom rádi sloužili Bohu, ale způsobem, který se zamlouvá nám, nikoliv ale, který se líbí Bohu. — Tak mluví sv. Alfons. Z jeho slov vyplývá,

že každou minutou v nemoci si můžeme zasloužiti nový vyšší stupeň věčné blaženosti, novou perlu pro korunu v nebesích.

To potvrzuje sv. Jan Zlatoústý. Praví, že Job slovy »jakž se Hospodinu líbilo, tak se stalo; buď jméno Hospodinovo pože-
hnáno« a podrobením se vůli boží ve svém utrpení a ve svých
nesnázích si nashromáždil více zásluh, než všemi dobrými skutky,
jež vykonal ve dnech štěstí a zdraví. Rovněž i ty si získáš více
zásluh a Bohu se budeš více líbiti, když se ve své nemoci úplně
podrobíš jeho sv. vůli, než kdybys ve dnech zdraví činil všechno,
co by ti jen možno bylo vykonati. Téhož náhledu je sv. Bona-
ventura. »Jest dokonalejší,« praví, »snášeti odporné věci s trpěli-
vostí, než přičiňovati se o dobré skutky.«

Dokladem toho je život sv. Lidviny. Třicet osm let byla tato
sv. panna trápena velmi bolestnou nemocí. Po 30 let nemohla
opustiti lůžko a nebyla ani s to, aby jen na okamžik položila
nohu na podlahu. Ač tedy nic nepracovala, přece dosáhla vyso-
kého stupně svatosti, protože svou nemoc snášela s tak velikou
pokorou a trpělivostí, že si každodenně zasloužila od Boha ně-
jakou zvláštní milost.

Když tedy nemoc nám skytá krásnou příležitost, odpykati
si zde na zemi tresty za hříchy, cvičiti se v ctnostech a získati
si zásluhy pro nebe, máme si tedy přáti, aby Bůh na nás nějakou
nemoc poslal? Neradím vám, abyste takové přání měli, nýbrž
abyste se v této věci zachovali jako sv. Gertruda.

Jak vypravuje její životopisec Blossius, zjevil se jí jednou náš
Spasitel a řekl jí, že jí ponechává úplně na vůli zdraví i nemoc,
aby si vybrala, co chce. »Neber, ó Pane, odpověděla, »docela
žádného ohledu na mou vůli, nýbrž dej, aby se na mne vyplnilo,
co jest k větší tvé cti.« Když pak Bůh na vás nějakou nemoc
sešle, hleďte pomoc u lékaře, ale zároveň se odevzdejte do svatě
vůle boží; nenáříkejte, ale trpělivě snášejte své bolesti, a modlete
se k Bohu, prosíce ho o trpělivost. Jen tak vám z nemoci vy-
tryskne prospěch. — Amen.

Poutní promluvy.

III.

Při příchodu na poutní místo.

»U tebe jest pramen života.«

(Žalm 35, 10.)

Draží poutníci! Sv. evangelista Jan vypravuje, že u Jerusalema
byl rybník »Betsaida« zvaný, který měl zvláštní moc uzdravující.
Anděl Páně sestupoval v určitý čas, pohnul vodou v rybníce,
a kdo nejdříve do vody vešel, byl uzdraven, ať trpěl nemocí ja-
koukoliv. Proto leželo tu u rybníka v podloubí plno nemocných,
slepých, kulhavých a schrádlých, kteří očekávali hnutí vody.

Rybárik tento milostný jest obrazem našeho poutního kostela, do něhož jsme právě vešli. Maria Panna postavila si tu svůj stánek a drží milostné vody ustavičně v pohybu. Ba, celé moře milostí jest zde, do něhož každé chvíle tisíce lidí může sestoupiti a zdraví nalézt.

My také dnes všichni vešli jsme do tohoto jezera milostí božích; kéž bychom všichni odnesli si odtud milost a uzdravení! Jakých milostí možno tu dosíci? Uvedu na mysl některé, jichž možno nám získati a zajisté také s pomocí boží získáme. Tyto milosti jsou: očistění od poskvrn duše, útěcha a povzbuzení, moc a síla, pomoc v různých záležitostech života.

1. Dostane se nám očisty ode všech i nejmenších poskvrn. Doma možno té milosti také ovšem dosíci; ale ztídká se jí dostává naší vlastní vinou. Doma schází obyčejně pravá horlivost; sevšední kostel domácí i kněz v něm, sevšední pobožnosti a slavnosti, celé okolí domácí činí vás chladnými a lhostejnými. Naše denní práce zaměstnávají duši naší a rozptylují naše myšlenky, a mnoho jiných věcí působí společně, aby zmenšily a nebo i přerušily milosti svátosti pokání.

Jinak se to má na poutním místě. Stále stupňovaná a více rostoucí důvěra v Rodičku boží zde přebývající, pohled na kostel ozdobený tolika upomínkami na prokázané zde milosti, množství poutníků zbožných z různých krajin uchvacuje naše smysly a srdce, uvádí do zcela zvláštní nálady a radosti, a šťastný ten stav není rušen myšlenkami na práce denní a všední. Zde je člověk také nakloněn hlouběji pohlédnutí do své duše a před očima milostné Matky, Panny Marie, objeví se hříchy naše v jasnějším světle, takže jich proto člověk také více lituje, z nich se zpovědníku cizímu, kterého nikdy neviděl a snad více nespátí, upřímněji vyzná a vzbudí opravdovější úmysl polepšiti se, a tak milostí svátosti pokání ho něji dochází nežli jindy.

Mimo to Bůh na poutním místě vzhledem na mnoho přetřepných námah a obtíží, jež všichni na pouti přestáli, na mnoho dobrovolných kajících skutků, jež vykonali, jest více nakloněn k hojným milostem nežli doma v pohodlném farním chrámu Páně.

2. Pout přináší nám také útěchu a povzbuzení ke všemu dobrému. Nevylčitelnou útěchou zajisté naplňuje každé srdce křesťana myšlenka na jednotu a všeobecnost naší sv. církve katolické. Jednoho Boha, jednu víru, jeden křest, jedny svaté svátosti, jednu svatou obět nabízí naše sv. církev všem svým dítkám u všech národů celého světa. Jaký to pocit radosti zmocní se každého katolického křesťana, když vidí, že je členem té velké rodiny, církve sv. I Těto jednoty církve však jednotlivec doma tak nepozoruje jako v cizině a zvláště na poutním místě. Zde klečí vedle sebe katolíci z různých končin před oltářem, uctívají téhož Boha, přijímají tytéž svátosti, účastní se téže nejsvětější oběti, mše svaté, a vyznávají všichni tutéž víru. Jaký to pocit útěchy a radosti proniká duši naší při myšlence: »I já jsem členem této veliké církve svaté!«

A jak se cítí povzbuzeným každý jednotlivec příkladem svých bratří z dalekých krajín, že sám je také hodným členem církve svaté.

A tak se vrací křesťan z pouti potěšen, poučen a povzbuzen jako květina po dlouho kýženém blahodárném dešti.

3. Zvláštní moci a síly nabývá dále křesťan věřící na poutním místě. Moc a sílu k víře, jež zde příkladem našich spolupoutníků nově jest roznícena; moc a sílu k provedení našich svatých úmyslů a setrvání v nich příkladem našich bratří zde.

Se zalíbením a radostí shlíží na nás s trůnu nebeského Bůh, na naše duchovní a mravní obrození, a dá nám k tomu také potřebné pomoci a síly; se zalíbením a radostí hledí na nás Maria Panna s nebe, kteří se k ní s plnou důvěrou utíkáme na jejím oblíbeném místě a plným rukama podělí nás dary ze svých pokladů milostí; se zalíbením a radostí pozorují nás svatí andělé strážní a patronové naši v našem roznícení a duševním občerstvení, a budou nás s horlivostí ještě větší chrániti a vésti, poněvadž mají zase novou naději, že se ochotně jejich vedení podrobíme.

A tak spojí se celé nebe při udílení nových milostí, v pomoci a podpoře pro naše zde vzbuzené úmysly a předsevzetí.

A při takové pomoci tolika milostmi vyzbrojení nebude více možno nám upadnouti do lenosti a ospalosti právě zde odložené.

4. Konečně můžeme zde dosáhnouti pomoci v různých našich osobních záležitostech. Jak bohatý je lidský život na trpkosti všeho druhu! Více bolesti než radosti je nám každému vyměřeno.

Zajisté každý přisvědčí slovům Písma sv.: »Všecky dny člověka jsou plny bolesti a bíd.« (Kaz. 2, 23) Každý z nás zná své vlastní bolesti; každý z nás má zajisté svou bolest, jež ho zvláště pobízela na toto poutní místo. Tyto zvláštní záležitosti doporučíme nebeské Matce, a buďte přesvědčeni, že sejme s vás tu bolest aneb aspoň ulehčí. A nehcete-li mi věřiti, pohleďte na stěny tohoto posvátného místa poutního; prohlédněte si stěny venku, a spatříte mnoho tabulek a nápisů, samých svědectví o vyprošené zde pomoci. A ze všech pocházejí tyto památky vděčnosti, z dob nejstarších i nejnovějších, tak že je možno slyšeti z úst omilostněných a vyslyšených poutníků potvrzení těch událostí. Předneseme-li každý řádným způsobem své vlastní záležitosti nebeské Matce, dostane se nám ještě té příležitosti a příčiny, abychom takovou památku vděčnosti ku cti a chvále Marie Panny mohli zavěsiti.

Dosti zatím, neboť nemožno vám dnes všechny milosti vyličiti, jakých se tu věřícím uděluje; uvedl jsem jen některé, a prosím, abyste se přičinili aspoň těchto získati.

Použijte krátké doby našeho pobytu horlivě a svědomitě; každá hodina může býti hodinou milosti.

A ty, nebeská Matko, Maria, u níž jest pramen života, shlédni na nás milostivě, kteří po dlouhé namáhavé cestě před

tebou klečíme; shlédni milostivě na nás a uděl, abychom očištění, potěšení, povzbuzení, posílnění a všech tísňi zbaveni mohli se zase vrátiti k svému domovu. Uděl nám těch milostí všem bez rozdílu, všichni jsme a chceme zůstati hodnými dítkami tvými, ó milostivá a přesladká Panno Maria. Amen.

Příklady.

Maria. Sestnáctiletý P. Abel chtěl si vzíti život den před pátkem bolestným pro křivé natčení, kterému otec jeho uvěřil. Ve svém zoufalství obrátil se k matce. Ta mu řekla: »Zítra jest bolestný pátek, jdi k sv. zpovědi. Snad Bůh obměkčí otce a dá nám všem s ním pokoj a klid.« Poslechl rady matčiny, šel ten den k sv. zpovědi a k sv. přijímání, poklekl před obrazem bolestné Panny Marie a obětoval jí od toho pátku život svůj. (P. Abel: Christus und sein Volk str. 25)

Opat Ungar ve Zlaté Koruně. Jednou snesla se nad Zlatou Korunou strašná bouře, která hrozila zničiti klášter a celou snad krajinu. Opat Ungar otevřel okno, poklekl, vztýčil obě ruce své ven z okna, prosil Rodičku boží kájovskou, aby odvrátila přímluvou svou nebezpečí od kláštera. Dlouho se modlil vroucně litanie lauretánské, ruce stále jako Josue vyzdviženy drže. Hle, krupobití a bouře přestala, a jasné slunko začalo zářiti nad klášteřem. (Fr. Wildmann: Zlatá koruna — Sborník historického kroužku 1900 str. 70, 71.)

Láska. Láska k Bohu a hrdinská, účinná láska ku bližnímu dle vzoru Ježíše Krista ovládala sv. Vincence de Paula (19./7.) tou měrou, že ho lid měl za bytost nadzemskou a za posla božího. (Ekert: Církev vítězná III. 238.)

Láska k Bohu. Sv. František Římský (15/6.) planul horoucí láskou k Bohu, a z této lásky horlil pro spasení duší lidských, neštítě se žádných obětí, aby odvracel lidi od hříchův a uvedl je na cestu svatých ctností. Kdo Boha upřímně miluje, zachovává přikázání jeho, varuje se hříchu a snaží se zameziti, aby lidé nehrěšili. Spasitel dí: »Milujete-li mne, přikázání má zachovávejte!« (Jan 14, 15.) Sv. Cyprian: »Kdo tebe, ó Bože, miluje, nezná hříchů.« Sv. František Saleský: »Kdo Boha miluje, snaží se způsobiti, aby ho lidé neuráželi, a nemůže-li to způsobiti, trápí se žalem, jakož dí Písmo: »Omdléval jsem pro hříšníky, kteří opouštějí zákon tvůj, Hospodine.« (Žalm 118, 53.) (Ekert: Církev vítězná II 583.)

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

REDAKCI VEDE

Msgr. FRANTIŠEK VANĚČEK.

KOMOŘÍ JEHO SVATOSTI, SÍDELNÍ KANOVNÍK VYŠEHRADSKÝ,

ZA PŘÍSPĚNÍ MNOHA ČELNÝCH SPOLUPRACOVNÍKŮ.

VYDÁVÁ

VÁCLAV KOTRBA.

Schváleno nejd. kníž. arcib. konsistoi v Praze a v Českých Budějovicích.

Zásilky literární račte zaslati redaktoru na Kr. Vyšehrad č. 81. — Rukopisy se nevracejí a za vrácení zodpovědnost se neběře. — Honorář se vyplácí čtvrtletně aneb až po dokončení práce. Po skončení ročníku třeba do čtvrt roku honorář reklamovati, kdyby nebyl včas zaslán, jinak by propadal. Adresa autora budiž při každé práci udána.

NOTANDA:

V době bující lichvy třeba mluviti o náhradě str. 324 a n. — Dr. Schmidt vyvrací báchorky o zvířecím stavu lidstva.

Číslo 1. ročníku XXIX. vyjde v listopadu.

V PRAZE 1921.

CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A NAKLADATELSTVÍ V. KOTRBA.

OBSAH.

Listy homiletické.

Strana

Slavnost posvěcení chrámu Páně. Chrám Páně místem světla. — Jan N. Josef Holý	321
Neděle dvacátá první po sv. Duchu. — V. Knettl	324
Neděle dvacátá druhá po sv. Duchu. — V. Knettl	328
Neděle dvacátá třetí po sv. Duchu. — V. Knettl	332
Neděle dvacátá čtvrtá po sv. Duchu. — V. Knettl	336
Na slavnost Všech Svatých. Křesťanská filosofie nad všechny filosofie. — Josef Kousal	340
Na slavnost věrných Dušiček. O zmrtvýchvstání a shledání na věčnosti. Václav Bartoš	342
Neděle dvacátá pátá po sv. Duchu. Zapři sebe sám . . . — Fr. Čech	345
Neděle dvacátá šestá po sv. Duchu. Království boží na zemi a na nebi. J. M. Váchal	348
Neděle poslední po sv. Duchu. Druhý příchod Pána Ježíše. — Fr. Čech	351
Poutní promluvy: IV. Při odchodu z místa poutního. — J. M. Váchal	355
Řeči příležitostné.	
Causa nostra laetitiae při přijímání do kongregace Mariánské	357
Literární oznamovatel	859

RÁDCE DUCHOVNÍ

Vychází v sešitech jednou za měsíc. —
Předplatné ročně 24 K. Přihlášky přijímá
**CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A
NAKLAD. V. KOTRBA V PRAZE-II. Č. 200.**

Nejlevnější knihou

obsahující

Život Pána našeho Ježíše Krista

jest

Evangelium podle sepsání sv. Matouše,

kteří dle Vulgaty se stálým ohledem na text původní (řecký) přeložil, úvodem a výklady opatřil Dr. Jan Lad. Škora, řádný profesor české fakulty theologické.

155 stran.

Objednávky vyřizuje:

Váz. K 2.—

**Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a naklad.
V. Kotrba, Praha II.-200.**

V nejbližší době vyjdou osvědčené katolické

KALENDÁŘE

na rok 1922.

Jsou to **velké vázané kalendáře à Kč 16.-** :

Rodina díl I. a II.

malé kalendáře à Kč 8.- :

María, Meč, Praha, Vlastenka, Vlastenecký
poutník — a Svatováclavský kalendář.

Bohatý poutavý obsah, četné ilustrace a pečlivá úprava, jakož i téměř
padesáté výročí pouti většiny z nich jsou nejlepším jich doporučením.

Laskavé objednávky stále přijímá

Administrace Cyrillo-Methodějské knihtiskárny a nakladatelství V. Kotrba,
Praha-II., 200.

!! Právě vyšlo !!

Pozoruhodná novinka církevní skladby.

Karel Douša:

MISA GLAGOLJSKAJA

pro 4hlasý mužský sbor.

Op. 21 a.

Partitura 16 Kč.

Hlasy à 3 Kč.

Objednávky vyřizuje

knihkupectví - V. KOTRBA - antikvariát

obchod hudebninami

Praha-II., Pširossova ulice číslo 198.

P. Františka Žáka, S. J.

Spisy homiletické :

- O Bohu a Jeho vlastnostech.** Kázání. (Homiletická knih XII.) 828 stran Kč. 19.—.
- Povzbuzení ku kajinosti.** Sedmero postních řečí. 53 str. Kč. 1'60.
- Promluvy.** Cyklus I.—III. chybí.
- Cyklus IV.: **Sv. Ludmila.** Šestero promluv. 59 stran Kč. 1'40.
- Cyklus V.: **Výklady perikop.** (Tento cyklus byl právě ukončen sešitem 9.—15.) 597 stran Kč. 27.—.
- Cyklus VI.: **O mši sv.** Část všeobecná. 90 stran Kč. 2'40.
- Cyklus VII.: **Církev a stát.** Časové promluvy. 65 str. Kč. 3'60
- Sedmero postních řečí o oběti mše svatě.** 57 stran Kč. 1'50
- Svatý Václav.** Dvanáct řečí. 126 stran Kč. 2'60.

Spisy náboženské :

- O modlitbě prosebné.** Studie. (Vzdělavací knihovna katol. sv. 42.) 109 stran Kč. 2'—.
- O nebi.** Populární pojednání o nebi s hlediska náboženského I. Jsoucnost nebe. II. Podstata nebe. III. Oslava těla. IV. Cesta k nebi. Díl I.—IV. ve dvou svazcích. Oba svazky 385 str. K 10.
- Adorační hodina** na podkladě hymnu **Adoro te devote** aneb **Pange lingua** (každá knížka má 15 stran) po Kč. —'20.
- Náboženství budoucnosti žádá náboženství?** 128 str. Kč. —'80.
- Odněmčme se!** Historické doklady o německém duchu církve protestantské a církvích této příbuzných. 30 stran Kč. —'80.
- Životy svatých veršem.** Každý s titulním obrázkem. 8°. 1. Svatá Anežka Římská (20 stran) 50 hal. 2. Bl. Anežka Česká (40 str.) 1 K. 3. Sv. Jiří (20 stran) 50 hal. 4. Sv. Vít (29 stran) 80 hal. 5. Sv. Anděla Merici (32 stran) 80 hal. 6. Sv. Ludmila (48 str.) K 1'20. 7. Sv. Stanislav Kostka (49 stran) K 1'20. 8. Sv. Václav (68 stran) K 1'80. 9. Blah. Zdislava (36 stran) K 1'—.
10. Blah. Milada (52 stran) K 1'40.

Zpěvy :

- Družinský zpěvníček** obsahuje 50 písní kostelních. Bez nápěvů 80 hal., s nápěvy K 4.
- Písničky k Božskému Srdci Páně.** 112 stran K 5.
- Dívčí povzdech k Panně Marii** pro 4 ženské hlasy s průvodem varhan. Hudbu složil V. J. Novotný. 4 strany K 1'20.
- Krásy Panny Marie.** Pět písní pro solový střední hlas s průvodem varhan. Hudbu složil Fr. Suchý. 19 stran K 4'—.
- Má hvězda.** Pro 4 ženské hlasy s průvodem varhan. 4 str. K 1'—.

Laskavé objednávky vyřizuje

knihkupectví V. KOTRBA, antikvariát
Praha-II., Pštrossova ulice číslo 198.

LISTY HOMILETICKÉ.

Posvěcení chrámu Páně.

Chrám Páně místem světla.

»Blahoslavení, kteří v domě Tvém,
Hospodine, na věky budou Tě chvá-
liti.« (Žalm 83, 5.)

Turisté, kteří cestují do cizích míst a krajin, navštěvují na svých cestách v první řadě kostely; i když je tam nevede vždy nábožnost, není to také jen zvědavost, nýbrž i tajemné vědomí velebnosti Boha, k jehož službě chrámy jsou určeny. Jak jest jisto, že srdce lidské v sobě nosí nevyhladitelnou touhu po božství, i když se často nepoznává a vlastní vinou se neukájí, tak jistě také cítí se puzeno k místu, kde věčný Bůh příbytek si vyvolil, i když mnozí tento vnitřní pud neuznávají a poznati nechtějí.

Úctyplným jest každému otcovský dům, v němž se zrodil, mládí prožil, první radosti a žalosti zažil; posvátným jest nám dům, v němž jsme několik let ve štěstí i v neštěstí strávili; posvátným jest nám místo, které jsme si k vykonávání svého povolání zvolili; ale mohou přijít doby, kdy chladně kráčíme i kolem těchto míst a dobrovolně opouštíme dům, který byl kdysi naším majetkem, v němž jsme dlouhá leta pracovali a trpěli. Ale i když srdce chladně kráčí kolem těchto míst, přece nemůže zůstat bez pohnutí při pohledu na chrám Páně. Tu nás něco nutká, abychom sem vstoupili, zde osvětlení vyhledávali, bychom zde volně si oddechli a uvolnili se od starostí denního života. Ano, chrám Páně nás k sobě zve, poněvadž jest místem světla.

I.

Světlo jest základní podmínkou všeho života a vzrůstu, po světle touží lidstvo ve všech dobách, a jako Bůh kdysi při počátku stvoření zvolal: »Budiž světlo,« tak svět stále volá: »Budiž světlo.« Když v temnotách smřšť vládne, když vše po světle touží

a volá, zajisté jest námaby hodno zkoumati, kde světlo najdeme. Proto vstupme do chrámu Páně, odkud nám věčné světlo svítí. Když zde osvětlení nenalezneme, jinde je marně hledáme, neboť v chrámu Páně nalezneme Krista, kterého sv. Jan (1, 9) nazývá světlem, které osvěcuje každého člověka, přicházejícího na tento svět, který se sám světlem nazývá a dří, kdo ho následuje, že nechodí v temnotách, nýbrž světlo života má. (Jan 8, 12.) Kristus, věčná pravda a moudrost, kteráž se nemůže klamati ani klamána býti, ten Kristus bydlí v našich chrámech, a právě proto jsou naše chrámy místy světla.

O všem můžeme moudrost a osvětlení hledati v posluchárnách učencův, kteří zde hlásají své vědomosti pracně získané, v obcování s nadanými lidmi, kteří přemýšlením a zkušeností mnohému se naučili, v knihách, které moudří mužové k našemu poučení sepsali; ale všechno to nás neuspokojí, všechno to jsou úryvky, kdežto v našich chrámech nejprvnější a nejvyšší učitel světlo své rozšiřuje a ve slově božím nám neomylnou pravdu hlásá.

Jest jisto, že člověk sám sobě zůstaven nedospěje tak daleko, aby svůj pravý cíl na zemi poznal a pochopil, nýbrž je tu třeba božského zjevení. Představte si člověka vyrostlého zcela samého v hustém lese, jemuž nikdo nemluvil o Bohu, o věčnosti, o jeho určení na zemi, a řekněte mi, zdali myslíte, že dojde ku poznání Boha a svého cíle sám o sobě, i kdyby byl všemi mohutnostmi duševními nadán? Po lidsku mluveno jest to nemožno; neboť když vidí, jak vše se rodí a hyne, když pozoruje změnu mezi životem a smrtí, bude nanejvýš myslet, že je zrozen jen k časnému požitku, aby pak přestal žít. O tom nás poučuje pohanství.

Jak daleko sahala věda v pohanství i v nejvzdělanějších dobách? Jak daleko zíral jeho pohled tehdy, kdy mínilo, že dospělo k vrcholu moudrosti? I když pohanství mělo tu a tam temné tušení o věčnosti, přece nemohlo nikdy s jistotou poznati pravý cíl člověka a podstatu boží. Proto jsou zásady mudrců a učenců pohanských tak rozdílny, proto dávají pravidelně jenom návod, jak bychom nejslavněji nebo nej příjemněji žili. Pohanství je v temnotách pohřbeno a jeho chrámy noci zastřeny. Tak se vede však i dnes všem těm, kteří chrámům našim se vyhýbají, všem nepřátelům slova božského. Kráčejí po zemi a nevědí, co chtějí a co mají; kolísají se sami sebou a mění svá mínění a náhledy skoro každý den; odvracejí myšlenky od Boha a věčnosti, aby se zabrali v zemi a její nečisté radosti; nedovedou si případy v životě vysvětliti a jednotu v něm nalézt; nechápou, proč se dobrým často špatně vede, nepravost pyšně ve zlatě a hedvábí si vykračuje; zkrátka, kolem nich je vždy temněji, jedno světlo za druhým zhasíná v jejich srdci, a tak žijí plni nespokojenosti a vnitřního rozporu neb odhazují veškeru víru, veškerý stud a veškerý náboženský cit, vrhají se do všeobecné záhuby a do všech nepravostí, by žili a umírali jako němá tvář. Hrozná temnota se jich zmocnila, protože se vyhýbali pravému světu. Kdyby byli

pilně chrám Páně navštěvovali, zde pravidelně slovo boží poslouchali, nebyl by jim život záhadou a temnotou.

Slovo boží nám ukazuje v první řadě cíl, k němuž dojít máme, nekonečně krásné nebe; ukazuje nám cestu, kterou k tomu cíli dospět můžeme, a prostředky, jimiž je jistě získati můžeme. Když však vím, kam jít, když znám cestu, kterou kráčet mám, nejsem již v pochybnostech a temnotách, tu jsem našel jasný den. Světlo, které se mi takto v chrámu Páně rozsvěcuje, vrhá také stín na denní práce a utrpení. Slovo boží nás navádí, jak máme ve svém povolání žít, bychom si nadpozemskou odplatu zasloužili, jak máme pozemská utrpení snášeti, abychom za ně věčné radosti zaměnili, a tak nabýváme v chrámu Páně správného názoru na život, poznáváme jeho cenu, vážíme si časných statků, pokud jsou nám nápomocny k dosažení věčné spásy, a snášíme utrpení s odevzdaností do vůle boží jako prostředky pokání za své hříchy.

Celý svět se nám tu ukazuje v krásném souladu, nenalézáme v něm, co by nás mohlo mást. Hříšník nalézá zde poučení o svém bídném stavu a horším ještě trestu, který ho očekává, neopustí-li od svých dosavadních cest; nalézá zde dále také prostředky, by se s Bohem smířil; spravedlivý se zde povzbuzuje k vytrvalosti a zdržuje se klamných rozkoší světských a lákadlů k nim nadějí ve věčnou blaženost po tomto pomíjlivém životě; chudý snáší spokojeně své bříbě, nedívá se závistivě na nadbytek souseda svého, neboť poznává ve svém Spasiteli muže, který neměl kam by hlavu položil, a nalézá útěchu v tom, když slyší o věčné odplatě, kterou každý dle své zásluby obdrží bez ohledu na osobu, důstojnost, věk a stav. Bohatý opět nabádá se, by měl soucit s chudým, neboť zde se poučuje, že jsme všichni bratry a že nejchudší před Bohem má právě takovou cenu jako vznešený, proto nemáme nikým pohrdati; užívá svého jmění rozumně a dělí se o ně s chudými, aby obdržel za to statky nepomíjící; nespolehá na své zlato a stříbro, na své domy a pole, poněvadž slyší, jak v krátké době o vše přijíti může a jak málo mu pomohou v posledních hodinách. Vidíte, jak vznešenou moudrost slyšíte zde v chrámu Páně ze slov sv. evangelia. Když zde slyšíte slova: »Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské« — jak hluboká a vznešená moudrost v nich je obsažena! Jakou útěchu obsahují pro člověka, který ve strádání se narodil, žije a umírá!

Za dnešních dob hlásá se osvěta, pořádají se osvětové přednášky a lid se násilně téměř odvrací od chrámu Páně, kde se přednáší pravá osvěta a moudrost. Tato moudrost nás osvětčuje na všech cestách, posiluje nás ve všech námáhách a pokušeních, chrání nás před poblouzením a hříchem, činí nás ctnostnými, mírnými, čistými, šlechetnými, ukazuje nám náš cíl a cesty k němu. Proto rádi sem do chrámu Páně spěchejme, neboť chrám Páně jest místem světla, osvěty a pravé moudrosti. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.

Neděle dvacátá první po sv. Duchu.

O náhradě.

»Zaplať, cos dlužen!« (Mat. 18, 28.)

»Zaplať, cos dlužen!« Tak asi nebo podobně mluvil král podle podobenství dnešního evangelia ke svému služebníku, jenž mu byl dlužen 10 tisíc hřiven. Ale když ho služebník prosil za poshovění, slibuje zároveň, že všechno zaplatí, smíloval se nad ním, nenaložil s ním podle tehdejšího práva a odpustil mu nad to velkomyslně celý jeho dluh. — »Zaplať, cos dlužen,« tak doslovně pravil tento dlužník, sotva že vyšel od krále, ke svému spoluslužebníku, žádaje od něho nepatrný dluh sto denárů. A když tak hned na místě učiniti nemohl, nedbal ani na jeho prosby ani na jeho sliby, nýbrž dal jej nemilosrdně zavřít do žaláře. Jaký trest jej stihl za tuto ukrutnost, jest vams dostatek známo ze sv. evangelia.

Jako tito dva ručitelé ke svým dlužníkům, tak volá i Bůh »zaplať, cos dlužen,« skrze svědomí do duše každému člověku, který neprávem drží cizí majetek, anebo který svému bližnímu nespravedlivě uškodil na jeho majetku. A tak mu připomíná povinnost, cizí statek navrátiti a učiněnou škodu nahraditi. Ale proto nám katechismus římský radí, abychom si ji dnes učinili předmětem svého rozjímání. Zachováme se tedy dle této rady a budeme o ní uvažovati. Uvidíme, že je to povinnost těžká a přísná:

1. která vyplývá ze zákona přirozeného, z Písma sv. a z výroků sv. Otců;

2. která se nedá zaměnit ani promlčetí;

3. které jen výmínečně může býti člověk sprostěn.

V těchto třech bodech budeme pozorovati tento důležitý předmět, z něhož si může každý vzít poučení, a proto očekávám, že mne vyslechnete s náležitou pozorností, když budu dále mluvit ve jménu Páně.

I.

Povinnost náhrady vyplývá ze zákona přirozeného, z Písma svatého a z výroků svatých otců.

Co má činiti, kdo drží cizí statek, a nebo svého bližního nespravedlivě na majetku poškodil? Má přísnou povinnost, cizí statek navrátiti a způsobenou škodu dle sil nahraditi. To vyplývá

a) ze zákona přirozeného, který napsal Bůh do srdce každého člověka. Zákon ten nám praví: »Co nechceš, aby ti jiní činili, nečiň ty jim!« Čeho si nikdo z nás nepřeje? Žádný z nás jistě si nepřeje, aby, když mu někdo něco vzal, nebo nějakou škodu na majetku způsobil, aby si zloděj ukradenou věc podržel a učiněnou škodu nechal bez náhrady. Toho si jistě nikdo z nás nepřeje, nýbrž naopak každý z nás jistě chce, aby mu odcizená věc byla navracena a učiněná škoda nahrazena. Podle této zásady se musíme i my chovati k svému bližnímu. Máme-li u sebe neprávem

jeho majetek, musíme mu jej navrátit; učinili-li jsme mu škodu, musíme mu ji nahraditi. Kdo tak nečiní, probřešuje se proti zákonu přirozenému a jedná hůře než pohan. Neboť pohané sice neznali zákona Mojžíšova ani zákona Kristova, ale přece na základě zákona přirozeného trestali i krádež jako ohavnou neřest a přidržovali zloděje k navracení ukradené věci a škůdce k náhradě učiněné škody.

Tato přísná povinnost plyne dále:

b) z písmá sv. Uvedu jen některá místa sem spadající. Co se navracení cizího majetku týče, praví se v II. Mojž. 22, 1. 7.: »Jestliže by kdo ukradl vola, neb ovci a zabil by je a prodal: pět volů za jednoho vola navrátí a čtyři ovce za jednu ovci. Jestliže by kdo poručil příteli peníze nebo nádobu k ostrhávání, a tomu, kdo přijal, byly by ukradeny; jestliže by nalezen byl zloděj, dvojnásobně navrátí.« Jak vidíte, zákon Mojžíšův nepředpisoval jen jednonásobné navracení ukradené věci, nýbrž dle okolností dvoj, čtyř ano i pateronásobné. Proto také Zacheus pravil Pánu po svém obrácení: »Oklamal-li jsem koho v čem, navrátím čtyřnásob.« (Lúk. 19, 8.) — Co se náhrady škody týče, čteme v zákoně Mojžíšově: »Učinil-li by kdo škodu na poli neb na vinici a pustil-li by hovado své, aby spáslo cizí: cožkoli nejlepšího bude mít na poli svém neb na vinici, za škodu, jak by se uvážila, nahradí. Jestliže by vyjda, oheň našel zrní a zachvátil by stohy obilí, neb stojící osení na poli, nahradí škodu ten, kdo by oheň zapálil. (2 Mojž. 22, 5.—6) Ústy proroka Ezechiele (33, 15.) praví Pán: »Jestliže by bezbožný navrátil základ, a vrátil by loupež, a chodil by v přikázáních života, aniž by co činil nespravedlivého: životem živ bude a nezemře.« Dle těchto slov závisí život a věčná spása, a tedy i odpuštění hříchů od navracení cizího majetku. Dokud hříšník této podmínky nesplní, očekává marně odpuštění hříchů a milost, a vše, co činí ke svému nesmíření s Bohem, jest bez užitku.

Tomu také učí:

c) všichni svatí otcové. Tak praví sv. Augustin: »Jestliže cizí věc, pro kterou byl spáchán hřích, může býti navracena a navracena není, nečiní se pokání, nýbrž předstírá se jen. Hřích není odpuštěn, dokud odcizená věc není dána zpět.« Podobně se vyjadřuje sv. Antonín: »Není nebezpečnějšího hříchů nad přivlastnění si cizího majetku; neboť ode všech ostatních hříchů může člověk dosáhnouti rozhořčení, jen když jich lituje; ale u tohoto hříchů musí dáti i náhradu. Neboť kdo jest v držení cizího majetku a může jej navrátiti a nečiní tak, nemůže dosáhnouti odpuštění, kdyby i všechny možné kající skutky chtěl konati. Ať se modlí, postí, almužny dává, to všechno mu nic neprosplívá.«

Jest ovšem pravda, že svazovací a rozumovací moc kněžská jest veliká; vztahují se na všechny hříchů. Ale povinnosti, cizí statek navrátiti a učiněnou škodu nahraditi, nemůže sprostiti kajícího žádný kněz, ani biskup, ani papež. Kdyby i na krásně některý zpovědník buď z nevědomosti nebo z nepozornosti udělil

rozhršení člověku, který se vzpečuje navrátiti cizí majetek a nahraditi učiněnou škodu, ač je mu to možno, takové rozhršení by v nebi ničeho neplatilo. Ani v době jubilea, kdy církev otvírá všechny poklady svých milostí a uděluje kněžím největší plnomocenství, nemůže býti nikdo sprostěn této povinnosti. Je-li kdo pro učiněný slib něco dlužen Bohu, může mu to mnohdy kněz z důležitých příčin odpustiti; ale žádná kněžská moc nemůže zrušiti povinnosti bližního odškodniti. A proč ne? Poněvadž kněz, jak praví sv. Tomáš Aq., jest plnomocníkem Božím a zastupuje ve zpovědnici místo Boží, a proto může to a tam odpustiti člověku, co je dlužen Bohu. Ale kněz není ve zpovědnici plnomocníkem svého bližního a nezastupuje také jeho místo; proto nemůže nikoho rozhršeti od povinnosti, aby navrátil cizí majetek a nahradil učiněnou škodu. Na takového hříšníka musí zvolati: »Navrať, co není tvé, a nahraď, co jsi poškodil!«

II.

Povinnost náhrady nemůže býti zaměněna ani promlčena. a) Nastává nyní otázka, zdali ten, jenž bližnímu něco odcizil, nebo škodu způsobil, místo aby cizí statek navrátil a učiněnou škodu nahradil, může konati dobré a kající skutky a tak se od této povinnosti jaksi vykoupiti? Je to možné? Není, odpovídám. Dejme tomu, že by někdo odcizil bližnímu 100 K, nebo mu učinil škodu v tomto obnosu. Kdyby místo náhrady se za to postil o chléb a vodě 10 let, nebo po celou tu dobu se modlil každodenně růženec, nebo bohaté almužny dával, to všecko by mu nic neprospělo. »Ano,« praví sv. Augustin, »kdybys i tolik slz prolil, kolik jich prolili a ještě prolejí všichni vyznavači dohromady, nenahradíš tím křivdy, nedosáhneš nikdy odpuštění.« Přes to přese všecko má povinnost těchto 100 K nahraditi nebo navrátiti. Předpokládám ovšem, že by je měl a nahraditi mohl a že by mu poškozený byl znám.

b) A což, může krádež a škoda býti promlčena, tak že by pak povinnost cizí statek navrátiti a učiněnou škodu nahraditi, odpadla? Ani promlčení není možné. Kdyby uplynulo 20, 30, 40 i více let od té doby, co byste někoho ošídili, okradli, nebo nějak na majetku poškodili, jste k náhradě a navrácení zavázáni právě tak přísně, jako by se tato nespravedlnost byla stala v tomto okamžiku. Kdybyste i na svou spáchanou nespravedlnost po dlouhý čas úplně zapomněli anebo schválně ji nedbali, zůstane přece zapísána v knize věčnosti. Až vás Bůh povolá před svou soudnou stolicí, bude vám i tento účet předložen, abyste jej vyrovnali. Nebudete-li moci tak učiniti, a bude-li značný, bude nad vámi vynesena rozsudek věčného zavržení.

III.

Povinnosti náhrady sprostuje jen nevědomost, nemožnost a odpuštění.

Jenom ve třech případech odpadá povinnost, cizí statek navrátiti a zaviněnou škodu nahraditi, když totiž o škodě bližnímu způsobené nevíme, když nám dále není možno, škodu krádeží nebo jiným způsobem učiněnou nahraditi, a když nám to konečně bylo od poškozeného odpuštěno.

a) Má-li kdo u sebe cizí statek a neví o tom, domnívaje se, že ho právem a spravedlivě nabyt, a způsobí-li komu škodu, nemaje o tom vědomosti, rozumí se samo sebou, že v tomto případě nemůže býti povinen, cizí statek navrátiti a způsobenou škodu nahraditi. Jakmile by však začal pochybovati, zdali některou věc právem drží, nastává mu přísná povinnost, tuto pochybnost odstraniti, pravdy se dopřít, úplnou jistotu si zjednat a dle potřeby i zpovědníka o radu se tázati. Kdyby však této pochybnosti ve své lehkomyšlnosti nedbal, ukázal by, že má velmi málo svědomitosti a vydal by svou věčnou spásu ve veliké nebezpečení.

b) Povinnost, cizí majetek navrátiti a způsobenou škodu nahraditi, odpadá dále, když není nikterak možno, jí dostáti. Dejme tomu, že by člověk, který si těžkou prací sotva vydělá na živobytí anebo do konce žebrati musí, měl nahraditi tisíc korun. To jest pro tohoto člověka holou nemožností. A proto není povinen, náhradu tu dáti. Ale při tom si dobře pamatuje, že kdo nemůže dáti náhradu, musí neustále míti aspoň vůli, náhradu dáti, a všemožně se o to přičiňovati, aby tuto svou vůli také ve skutek uvedl a buď úplně, nebo částečně nahradil. Komu by tato vůle, tento úmysl scházel, nemohl by dosáhnouti odpuštění hříchu. Tato nemožnost však musí býti opravdová a skutečná a ne snad jenom domnělá a předstíraná, má-li nás této povinnosti sprostiti. Mnoho lidí by mohlo dáti úplnou, nebo aspoň částečnou náhradu, kdyby jen upřímně chtěli; ale jejich lakota, přepych, pohodlí, převrácená láska k dětem jim překážejí ve splnění této povinnosti. Kéž by takoví křesťané uvážili dobře, že jdou vstříc věčnému zavržení, dají-li se od této povinnosti obrátiti jen zdánlivými důvody. Myslíte-li, že nemůžete dáti náhradu, radím vám, abyste ve zpovědnici odhalili knězi upřímně a dle pravdy svoje postavení a pak se dle jeho rozhodnutí řídili.

a) Konečně nejsme povinni, nahrazovati učiněnou škodu a navrátiti cizí statek, když nás toho poškozený sprostí, čili jinými slovy, když nám odpustí nebo daruje, co bychom mu měli dáti. K tomu však nepostačí, abychom jen tušili nebo se domnívali, že nám náhradu odpustí nebo daruje, nýbrž musíme to věděti určitě. Proto je třeba, abychom buď sami, nebo skrze prostředníka poškozeného poprosili, aby nám náš dluh odпустиł, a aby této naší prosbě také dobrovolně a zřejmě vyhověl.

Pamatujte si, drazí v Kristu, z dnešního kázání, že jest povinností každého, kdo neprávem drží cizí statek, jej navrátiti, a kdo nespravedlivě spáchal škodu na majetku bližního, ji nahraditi. Povinnost tu nám ukádá zákon přirozený psaný v našich srdcích, rovněž i zákon psaný v písmě sv., jakož i svatí otcové,

kterí mimo to prohlašují, že není odpuštění hříchu, kde není aspoň upřímné, opravdové vůle, tuto povinnost dle možnosti naplniti. Neboť přísná tato povinnost, jak jsme dále pozorovali, nemůže býti zaměněna sebe lepším skutkem a promlčena sebe delší řadou let. Jediné, co od ní osvobozuje, jest nevědomost a nemožnost se strany držitele a škůdce cizího majetku a odpuštění se strany poškozeného.

Pamatujte si ale též, co pronáší Duch sv. u proroka Habakuka (2, 6.) nad každým hříšníkem, který má na svědomí cizí majetek nebo škodu »Běda tomu,« praví, »kterýž množí věci ne své! dokud obtěžuje proti sobě husté bláto!« Tímto hustým blátem se nazývá nespravedlivé zadržování a poškození cizího majetku, poněvadž jest velmi těžko, z tohoto hříchu se vybroditi a vyprostiti. Mnohý se raději nechá dlouhá léta trápit nepokojným svědomím, raději snáší kletbu Boží, raději se vrhá do neuhasitelného ohně pekelného, než by nespravedlivý statek navrátil, než by učiněnou škodu nahradil. Proto nikdy nebudte žádostivi cizích věcí, nikdy si neprávem nepřivlastněte cizího statku, nikdy nečiňte bližnímu nespravedlivě škody na jeho majetku. Neboť snáze jest, tohoto hříchu se uchrániti vůbec, než jej pak odčiniti. Amen.

V. Knettl.

Neděle dvacátá druhá po sv. Duchu.

O náhradě.

»Dávejte, co jest císařovo, císaři, a co jest božího, Bohu!« (Mat. 22, 21.)

Touto odpovědí zmařil Kristus Pán podle dnešního evangelia úklady sobě nastrojené od spojených svých nepřátel fariseův a herodianů. Slova ta se vztahují v první řadě na povinnost, odváděti daně a poplatky moci světské a duchovní, v další pak řadě se mohou vztahovati i na povinnost, o níž jsme jednali minulou nedělí, na povinnost totiž, která ukládá každému, kdo neprávem drží cizí statek, aby jej navrátil, a každému, kdo nespravedlivě poškodil majetek bližního, aby učiněnou škodu, seč jest, dle svých sil nahradil. Povinnost ta, jak jsme viděli, vyplývá ze zákona přirozeného psaného v srdcích našich, dále ze zákona psaného v Písmě svatém, jakož i, z výroků sv. Otců, kteří mimo to tvrdí, že hřích odcizením nebo poškozením cizího majetku spáchaný nemůže býti odpuštěn, dokud této povinnosti nebylo učiněno zadost. Neboť povinnost ta, jak jsme dále viděli, je tak přísná, že nemůže býti ani sebe lepším skutkem nahrazena, ani sebe delší řadou let promlčena, a že od ní osvobozuje jenom nevědomost a úplná nemožnost náhrady se strany nespravedlivého držitele a škůdce cizího majetku a odpuštění se strany poškozeného nebo okradeného. Tyto pravdy byly již minulou nedělí na jisto postaveny.

Dnes pokročíme o něco dále a budeme pozorovati okolnosti, za kterých má býti tato povinnost naplněna. První z těchto čtyř okolností jest: kdo má cizí statek navrátiliti a zaviněnou škodu

nahradiť? Další jest: komu se má dáti tento cizí statek a tato povinná náhrada? Jiná opět jest: jak mnoho se musí navrátiti z cizího majetku a nahraditi z učiněné škody? Čtvrtá konečně jest: kdy se tak má státi?

Ale poněvadž pro krátkost času není možná pojednání dnes o všech těchto čtyřech okolnostech, omezíme se tedy pouze na dvě první, odkládající zbývající dvě na dobu pozdější. V dnešní promluvě tedy uslyšíte odpověď na tyto dvě důležité otázky:

1. Kdo má navrátiti cizí statek a nahraditi učiněnou škodu?

2. Komu se má dáti tento odcizený statek a povinná náhrada?

Poněvadž každému je třeba jasné znalosti této důležité věci, naději se, že dalším mým slovům věnujete úplnou pozornost:

I.

První otázka, na kterou si chceme dáti odpověď, zní: Kdo má navrátiti cizí statek a nahraditi učiněnou škodu? Na prvním místě je to povinností nespravedlivého držitele a škůdce cizího majetku a pak těch, kteří jako zákonití dědicové nastoupili v jejich práva a povinnosti; na druhém místě pak je to povinností těch, kteří činně nebo trpně brali podíl na tomto hříchu nespravedlnosti.

a) Na prvním místě jest povinen cizí majetek navrátiti a učiněnou škodu nahraditi nespravedlivý držitel nebo škůdce cizího majetku, neboť ten jest původcem nespravedlnosti na bližním spáchané a musí ji tedy odčiniti. Zemře-li však, aniž by své povinnosti učinil zadost, jsou povinni tak učiniti jeho dědicové. Jistý otec na př. ošidí svého bližního o 100 K a odejde pak na pravdu boží, nenahradiv této škody. Jeho tři děti zdědí po něm ce é jeho jmění a s ním zároveň i povinnost, škodu podvodem otcovým způsobenou nahraditi. Neboť jako musí dědicové vůbec zaplatiti dluhy po zůstaviteli zbylé, poněvadž dostali jeho jmění, právě tak musí děti a dědicové vůbec napravit podvody a nespravedlnosti svého otce a zůstavitele, protože po něm převzali jeho majetek. Zanedbají-li lehkomyšlně této povinnosti a nenahradí-li neodčinných škod zůstavitelových, budou s ním sdíleti stejný osud, zahynou stejně jako on, předpokládaje ovšem, že o tom vědí.

Na doklad toho vypravuje Petr Damianský tuto událost: Jistý hrabě uchwátí kostelu v Metách některé pozemky a zanechal je po své smrti svým dětem v dědictví. Nespravedlivý ten majetek přecházel pak z ruky do ruky až na desátého dědice. Tu jednou viděl jistý sv. muž dlouhý žebřík sahající až do pekla, po němž stupeň za stupněm sestupovali do pekla všichni nespravedliví držitelé, kteří přes všechny hrozby kněží okradeného kostela nikdy nechtěli navrátiti odcizený majetek.

Týž osud stihne, draží v Kristu, všechny děti a potomky, kteří vědí, že rodiče a předkové jejich neodčinní spáchaných nespravedlností a přece jich za ně nenapraví. Co z toho plyne pro nás pro všechny? Abychom byli svědomití, a jestliže jsme zdědili nespravedlivý majetek, abychom jej ihned navrátil, jinak nespa-

síme své duše. A co z toho plyne pro vás, rodičové? Abyste nikdy nebyli tak bláhoví a zaslepení, že byste se k vůli svým dětem dopouštěli ve svém jednání nesprávností a nespravedlností. Neboť tím byste uvrhli svou duši do věčné záhuby a svým dětem byste nikterak neprospěli, protože musí nespravedlivý majetek navrátiti a škodu nahraditi, nechtějí-li býti stejně s vámi zavrženi.

b) Nevrátí-li cizího majetku a nenahradí-li učiněné škody ani držitel a škůdce ani jejich dědicové, přechází tato povinnost v druhé řadě na ty, kteří na tomto cizím hříchu brali podíl, buďto že činně při něm spolupůsobili rozkazem, radou, přemlouváním, pomocí, anebo že se při něm trpně chovali a mu nezabránili, ač mu zabrániti měli a mohli.

Dejme tomu, že byste viděli člověka, který krade dříví v lese sousedově; šli byste však mimo něho, jako byste ho nepozorovali a nechali byste ho jeho krádež dokončiti, ač byste ji mohli překaziti buď zakřiknutím nebo jiným snadným způsobem. Jste povinni nahraditi ukradenou věc, kdyby ji zloděj sám nenahradil? Nejste. A proč? Protože ani stav, ani úřad ani služba vám neukládá za povinnost starati se o majetek sousedův. Hřešíte však proti lásce k bližnímu, která nás zavazuje, abychom od svého bližního odvrátili škodu, když tak můžeme učiniti bez zvláštního nebezpečství nebo obtíží.

Vykoná-li více lidí společně jednu krádež, jeden podvod, poškodí-li více osob společně cizí majetek, musí každý z nich nahraditi část, kterou bližnímu odcizil nebo poškodil. Nechtějí-li však někteří z nich svého dílu nahraditi, musí jej na sebe převzítí ostatní; ano jeden sám musí nahraditi všechno, když ostatní své povinnosti nedostáli.

Přecházíme nyní k otázce druhé :

II.

Komu se má dáti odcizený statek a povinná náhrada?

a) Odpověď jest jednoduchá: Odcizený statek se musí nahraditi tomu, kdo byl okraden, a učiněná škoda se musí nahraditi tomu, kdo byl na svém majetku poškozen. Není-li jich ale již na živu, má se tak státi jejich dějich dědicům, protože nastoupili v jejich práva. Někdo na př. ošidí svého souseda při jistém obchodě o 120 K. Tuto sumu musí nahraditi ošizenému sousedu a nikomu jinému. Ale dejme tomu, že soused ten jest již mrtev a že zanechal po sobě tři děti, z nichž jedno převzalo hospodářství a ostatní dvě se jinam přiženily anebo svobodny zůstaly. V tomto případě náleží těch 120 K. všem třem dětem společně, a každé z nich dostane 40 K. Nebylo by správné, doručiti těch 120 K. jedinému držiteli otcovského hospodářství, protože není samojeдинým dědicem otcovského jmění.

Zkrátka musíte si, drazí v Kristu, pamatovati, že má býti majetek navrácen a škoda nahrazena vždycky jen těm, jichž majetek byl nespravedlivě poškozen.

b) Mnozí se domnívají, že se mohou této povinnosti sprostí, když udílejí almužny, zakládají zbožná nadání, dávají sloužiti mše svaté atd. Ale jsou ve velikém omylu. »Res clamat ad dominum,« vše volá po svém pánu, praví právnické pravidlo. Chudí nebyli okradeni, zbožná nadání nebyla zkrácena, proto není třeba dávati náhradu jim. Ten neb onen člověk byl ošizen; tomu tedy musí býti dána náhrada. Kdo ošidí souseda o 10 K a dá za to 100 K almužny, nenapraví tím svého bezpráví, nýbrž má i na dále povinnost, navrátiti sousedu 10 K. »Kdo jiným bere jejich věci,« praví sv. Jan Zlatoústý, »není opravdu milosrdným, kdyby i ne-konečné poklady rozdal. Ukradl-li jsi jen jediný halíř, a rozdal-li jsi cent zlata na almužny, přece jsi tím onoho halíře ještě nenavrátil.«

Jen ve dvou případech smí povinná náhrada býti dána chudým nebo obrácena na zbožné, dobré účely. První případ jest, když se jedná o věc zcela nepatrnou a předání její vlastníkovu je spojeno s velikými obtížemi. Druhý případ jest, když vlastník jest docela neznámý anebo když je sice znám, ale zholá nemožno, mu jeho věc dodati. Jen v těchto dvou případech může býti cizí majetek vyna'ozen na almužny anebo na zbožné, dobré účely; neboť se za to má, že by si vlastník přál, aby s jeho věcí bylo tímto způsobem naloženo.

c) Komu ale má dáti náhradu, kdo při vykonávání své živnosti ošidil více lidí na váze, na ceně, na míře, nebo jiným způsobem, jako na př. hostinský, obchodník, řezník, pekař, mlynář atd., aniž by mohl zevrubně udati jednotlivé poškozené osoby a sumu, o kterou e podvedl. Ten udělá nejlépe, když své řádné odběratele nebo zákazníky, které může považovati za poškozené, tak dlouho odškodňuje, až jim přibližně navrátí všecken nespravedlivý majetek. Ošikodnění to se může státi tím způsobem, že ceny svých předmětů (zboží) poněkud sníží, anebo že dá poněkud větší míru nebo váhu. Nemůže-li spáchané bezpráví ani tímto způsobem napravit, nezbyvá mu nic jiného, než aby odcizený obnos odvedl těm obcím, jichž občany zvláště ošidil, anebo některému jinému dobrému účelu podle rozhodnutí svého zpo-vědníka.

Když krátce shrnete v jedno, co jste dnes slyšeli, budete si pamatovati toto: Na prvním místě jest povinen navrátiti cizí majetek jeho držitel, ať jej sám odcizil, nebo zdědil, nebo dostal, a učiněnou škodu jest povinen nahraditi, kdo ji způsobil. V druhé řadě pak, když tito první neučinili své povinnosti zadost, musí tak učiniti za ně ti, kteří na této nespravedlnosti na bližním spáchané brali podíl. Náhrada za odcizený statek nebo způsobenou škodu má se dáti tomu, kdo byl okraden, poškozen, anebo jeho dědicům. Jenom ve dvou případech může býti odcizený statek obrácen na podporu chudých a jiné zbožné a dobré účely.

Podle těchto zásad se hleďte zachovati. Nemyslím, že by mezi námi byl někdo, jenž by měl svědomí obtížené cizím statkem nebo bezprávím na majetku bližního spáchaným. Jestliže ale se

mýlím, a je-li mezi vámi jen jediný s tímto hříchem, s tímto hustým blátem na duši, jak praví Habakuk 2, 6., tu ho prosím, aby co nejdříve odcizený statek navrátil, škodu nahradil a duši svou ve sv. zpovědi očistil. Jen tak může pak doufat v odpuštění. Amen.

V. Knettl.

Neděle dvacátá třetí po sv. Duchu.

O náhradě.

»Mnoho chodí těch, o nichž... nyní s pláčem pravím, že jsou nepřáteli kříže Kristova, kteří myslí na věci pozemské.« (Filip. 3, 18—19.)

Již za časů sv. Pavla, jako za doby naší, žili lidé, kteří jen na pozemské věci mysleli, kteří jen o vezdejší statky se starali. Pamatovali jste si ale také, jaký soud o nich pronesl tento veliký apoštol národů? (Pravil o nich, že jsou nepřáteli kříže Kristova, a pravil to o nich s pláčem, protože mu bylo líto jejich duší, které přes všechna jeho napomínání spěly do jisté záhuby.

Když sv. Pavel tak přísně odsoudil přílišnou starost a péči o pozemské věci, co by byl teprve asi říkal o těch, kteří si neprávem přisvojují cizí statek, kteří nespravedlivě škodí bližnímu na jeho majetku? Než my známe jeho výrok o těchto nespravedlivých, víme; že o nich přímo tvrdí, že jsou vyloučeni z věčné blaženosti. »Nevíte-liž,« táže se v 1. Kor. 6, 9, »že nespravedliví království nebeského neobdrží?« A není výrok ten s dostatek odůvodněn?

Dnes pak podle příslibení budeme jednati o zbývajících dvou okolnostech náhrady a odpovíme si na otázku:

1. Jak mnoho se má z odcizeného statku navrátiti a z učiněné škody nahraditi?

2. Kdy se má tato povinná náhrada vykonati?

Očekávám s důvěrou, že jako minulá, tak i dnešní poučení vyslechnete se stejnou pozorností, až je budu dále rozvíňovati před vašimi očima k vašemu prospěchu a spáse.

I.

Abychom si mohli dáti správnou odpověď na první otázku, jak velika musí býti dána náhrada za odcizený majetek a učiněnou škodu, musíme napřed věděti, kdy nespravedlnost na cizím majetku bývá spáchána vědomě a zúmyslně ze zlé vůle, a kdy jen nevědomky proti vůli bez špatných úmyslů. Kdo si přivlastňuje nebo podržuje cizí majetek, o němž určitě ví, že není jeho vlastnictvím, anebo kdo působí škodu na majetku bližního, dobře věda, že k tomu nemá práva, o tom říkáme, že vědomě a úmyslně cizí majetek si přivlastňuje, podržuje nebo poškozují. Kdo naopak si něco přivlastní nebo podrží v dobrém mínění, že mu to náležel, anebo kdo někomu působí škodu jen pouhou náhodou nebo v domnění, že má k tomu plné právo, o tom říkáme, že nevědomky a proti vůli cizí statek si přivlastňuje, podržuje nebo poškozují.

Po tomto důležitém rozlišení těchto dvou případů si můžeme dáti správnou odpověď na první otázku, jak mnoho musí držitel a škůdce cizího majetku navrátiti a nahraditi.

1. Kdo vědomě a úmyslně si přivlastnil nespravedlivý majetek nebo jej podržuje, kdo svévolně a ze zlé vůle poškodil cizí statek, jest povinen dáti svému bližnímu úplně odškodnění, to znamená, musí jej uvést do téhož stavu, v jakém by byl, kdyby ono bezpráví na něm nebyl spáchal. Neboť nahraditi, jak praví sv. Tomáš Aq., znamená uvést bližního v držení toho, co mu náleží, a přivést jej, jak nejlépe možno, do takového stavu, v jakém by byl, kdyby o svůj majetek nebyl býval oloupen nebo na něm poškozen. Z toho následuje:

a) Na prvním místě musí býti navrácen nespravedlivě nabytý majetek, a není-li ho již, celá jeho cena.

b) Dále musí býti bližnímu odevzdán nebo nahrazen všechen užitek, který měl z cizího majetku nespravedlivý jeho držitel, aneb který by byl měl z odcizené věci její vlastník. Od toho se mohou ovšem odečísti nutné výlohy s vydržováním věci spojené, kterým by se ani její vlastník nebyl býval mohl vyhnouti.

c) Konečně musí býti nahrazena i celá škoda, která vzešla bližnímu odcizením nebo poškozením jeho majetku. Ukradl někdo záloženskou knihu; musí vrátiti nejen kapitál, ale i úroky a veškerou způsobenou škodu.

Z toho můžete, milí drazí, seznati, že statek vědomě neprávem nabytý a škoda svévolně ze zlomyslnosti způsobená musí býti často nahrazeny dvojnásobně, trojnásobně, čtveronásobně, ano i vícenásobně, aby spravedlnosti bylo učiněno úplně zadost. Za tou příčinou nespokojil se Zacheus jen s jednonásobnou náhradou spáchaných podvodů, nýbrž pravil: „Oklamal-li jsem koho, nahradím čtyřnásobně.“ (Luk. 19, 8.)

2. Snáze jest nahraditi, když ne vědomě a zúmyslně, nýbrž úplně bez viny nabyt cizího statku nebo uškodil bližnímu na jeho majetku. Tu platí pravidlo:

a) Kdo poctivým způsobem, na př. koupí, darováním, dědictvím nabyt cizího majetku, ten musí, jakmile se dozví, že je to cizí majetek mu nenáležící, navrátiti, co z něho ještě má a oč zbohatl.

b) Kdo však svému bližnímu způsobil škodu na jeho majetku nevědomky a proti své vůli, tedy bez veškeré viny, a neměl z toho nějaký užitek a prospěch, není povinen dáti náhradu za učiněnou škodu, leda jediné v tom případě, že by k tomu byl odsouzen soudním nálezem. Jistý kočí jede na př. do města, na cestě se mu splaší koně, rozbijí vůz a utekou. Jest kočí povinen tutu škodu hospodáři nahraditi? Není povinen tak učiniti. A proč? Protože na ni nenese žádné viny. Něco jiného by bylo, kdyby škoda ta byla zaviněna velkou nepozorností nebo nedbalostí. V tom případě by byla na straně škůdce vina, která by byla příčinou škody, a proto by měl i povinnost, škodu tu nahraditi.

Tím jest vyčerpána otázka první, týkající se velikosti náhrady. Zbývá nám ještě odpověděti na otázku druhou, která se týká času, kdy se má odcizený statek navrátiti a učiněná škoda nahraditi.

II.

Všeobecné pravidlo zní krátce: Odcizený majetek má býti navrácen a učiněná škoda nahrazena, jakmile je to možno.

a) Je-li to možno hned, má se tak státi bez odkladu. »Jako když držíš v ruce žhavý uhel,« pravil jistý učitel duchovního života, »nepostačí ti jen říci, chci jej zahoditi, nýbrž musíš jej hned odhoditi, protože jinak tě bude stále více páliť, a stále větší ránu ti působiti; právě tak nepostačí pouhý úmysl, nespravedlivě nabytý statek navrátiti, nýbrž třeba dáti skutečnou náhradu, co možná nejdříve.« Neboť tomu, kdo nevrací nespravedlivého majetku hned, jakmile může, schází upřímná vůle nahraditi; neboť co člověk chce vážně a upřímně, to koná, jakmile jen může. Mimo to čím déle se odkládá s navrácením odcizeného majetku a s náhradou učiněné škody, tím více se tato povinnost stěžuje. Neboť nespravedlivý držitel k cizímu majetku stále více lne a škoda blížícího statek stále více se zvětšuje. Proč také neustále odkládati s věcí, která se jednou státi musí a to pod ztrátou věčné blaženosti? Nestalo se již kolikrát, že mnohý neustále odkládal s touto povinností, až jej překvapila smrt a v jejím splnění mu zabránila? Vezměte si příklad ze Zachea, který pravil: Oklamal-li jsem koho, chci svým časem nahraditi, nýbrž: nahradím hned, a napravte nespravedlnosti raději ještě dnes než zítra.

Jak snadno by se vám mohlo věsti jako lichváři, o němž vypravuje kardinál Jan de Villa Abbatis! Lichvář ten byl za svého života vícekrát od kněze napomínán, aby se k Bohu obrátil a majetek lichvou nespravedlivě nabytý navrátil. Ale víte, co po každé odpovídal? »Dobrá, já to udělám, ale je na to ještě času dost.« Touž odpověď dával, když nebezpečně onemocněl, a když mu kněz opět připomínal povinnost činiti pokání a dáti náhradu. »Já to učiním, ale ještě není žádné nebezpečí.« To se opakovalo tak dlouho, až se již blížila smrt. Když pak v agonii opět přišel k sobě, vykřikl hlasem plným zoufalství: »Ó pokání, ó obrácení, kde jste?! Nyní již nemohu podle rozsudku spravedlivého soudce činiti pokání, protože jsem nechtěl, když jsem mohl.« A s těmi slovy vydechl duši.

b) Mnohý ale mi řekne: »Já při nejlepší vůli nemohu dáti náhrady hned.« Dobrá, odpovídám: nemůžeš-li tak učiniti hned, učin tak, jakmile budeš moci. Měj aspoň pevný úmysl a upřímnou vůli, že tak učiníš, jakmile ti bude možno. Mezi tím se ale všemožně přičiňuj, abys se dopracoval takového postavení, které by ti umožnilo, naplniti tuto povinnost. Zdvojnásobni svou píli v práci a zaměstnání, omezuj se ve všem, vystříhej se nepotřebných výdajů, jen aby ti něco zbylo a mohlš dáti povinnou náhradu. Ne-

můžeš-li nahraditi všechno najednou, učin tak aspoň po částkách, až všechno zapravíš.

Jiný mi opět řekne: »Já nemohu bližního za odcizený statek a učiněnou škodu úplně odškodniti; co si mám tedy počítí?« — Dej poškozenému bližnímu v náhradu aspoň tu částku, kterou je ti možno dáti. Budeš-li moci později, nahradíš pak zbývající.

Těm sloužij za vzor William Hall, řezník v Londýně. Muž ten se pro různá neštěstí tak hluboko zadlužil, že mu byl celý jeho majetek soudně prodán, ale bylo zaň strženo jen tolik, že se věřitelé musili spokojiti jen se 30 procenty ze sta. Poctivý ten muž pocítoval bolestně tuto zrátu, kterou jeho věřitelé utrpěli. Vzmuzil se však, najal si nový obchod a začal ve jménu Páně znova hospodařiti. Svou neuvinnou pílí sehnal brzy značný obnos, takže mu bylo možno dřívejší věřitele úplně odškodniti. Dal tedy r. 1784 do časopisů toto oznámení: Před 20 lety jsem přišel neštěstím do úpadku a mohl jsem svým věřitelům vyplatiti jen 30 procent. Od té doby mně však Bůh tak požehnal, že budu moci nyní své staré věřitele uspokojiti. Proto zvu všechny své věřitele na 1. července k obědu do hostince »u zlatého lva«, abych jim tam nahradil, k čemu mne sice nezavazují zákony, ale můj cit pro právo a spravedlnost.

c) Ale někteří, nechťce navrátiti odcizený majetek nebo nahraditi učiněnou škodu, zakrývají tento špatný úmysl svůj rozličnými výmluvami, říkájíce na př., že by se tím vydali v nebezpečensví hanby, potupy, týrání, ano snad dokonce i soudního stíhání a potrestání. Což musí sám osobně jíti k okradenému nebo poškozenému a otevřeně se mu přiznati? Což nemůže tak učiniti tajně? Což nemůže k tomu použití hodnověrných osob, ba i prostřednictvím samého zpovědníka?

To jsou, draží v Kristu, předpisy, jež musí vyplniti každý, kdo jest povinen odcizený statek navrátiti a učiněnou škodu nahraditi, aby tak učinil podle vůle boží a svou duši uchránil od záhuby.

Dnes, bohužel, mnoho lidí vlivem židovstva a jeho tisku si nedělá svědomí z nespravedlnosti a kráčí po široké cestě po zavržení, ale nenásledujte jich v tom! Příkladem vám buď starý Tobiáš. Manželka jeho chodila na každý den tkát plátno a jednou dostala ke své mzdě kozlátka a přinesla je domů. Když Tobiáš uslyšel jeho hlas, řekl: »Hleďte, ať není kradené; navratte je pánu jeho, neboť nesluší se nám ani jísti ani se dotýkati ničehož kradeného.« (Toc. 2, 21.) Tak jednej i ty! Neboť lepší jest maličko se spravedlností, než mnoho užítku s nepravostí.« (Přísloví 16, 8.) Co prospěje nespravedlivým všechen nespravedlivě nabytý majetek? Na tomto světě nemají z něho nic než výčitky svědomí, kletbu a neštěstí, a budou přece nuceni jej opustiti snad v době, kdy budou chtít co nejvíce ho užívatí. A na onom světě se budou musiti proto trápit ve věčném, neuhasňajícím ohni.

Jak nesčetné případy dokazují, dopracuje se člověk poctivý i s málem podivuhodného blahobytu, poněvadž mu Bůh žehná

nejrůznějším způsobem, jak praví žalmista Páně (36, 25): »Mlád jsem byl a sestaral jsem se: ale neviděl jsem spravedlivého, aby byl opuštěn, ani semene jeho, že by hledalo chleba.« Kdyby se ale slova ta při každém jednotlivci nesplnila, odškodní jej zcela jistě za všechno přetřásání dobré pokojné svědomí a věčná odplata všechno pomýšlení převyšující, jak vyplývá z těchto slov Davidových, jimiž končím: »Hospodine,« ptá se, »kdo bude přebývatí ve stánku tvém? Aneb kdo odpočívati na hoře svaté tvé?« A odpovídá: »Kdo chodí bez poskvrny a činí spravedlnost . . . kdo peněz svých nedává na lichvu a darů proti nevinnému nepřejímá. Kdo činí to, nebude pohnut na věky.« (Žalm 14.) Amen.

V. Knechtl.

Neděle dvacátá čtvrtá po sv. Duchu.

Odpuštění hříchů, které nikomu nepřinášejí škody, můžeme u Boha dosáhnouti, když jich skroušeně litujeme a upřímně se z nich zpovídáme. Ale k odpuštění hříchů, kterými se nejen Bůh uráží, nýbrž i bližnímu nějaká škoda působí buď na životě a zdraví, nebo na cti a dobrém jméně, anebo na majetku, nestačí jen lítost s předsevzetím a zpověď se zadostučiněním, nýbrž jest mimo to třeba, škodu hřichem takovým dle možnosti a sil nahraditi.

Abychom si však podobné hříchy ještě více zošklivili a povinnost náhrady tím více si usnadnili, odpovíme si dnes na otázku, co má uvážiti, kdo by pomýšlel vztáhnouti ruku po cizím majetku, nebo opomenouti povinnou náhradu? Jsou to hlavně tyto tři pravdy, jež si má hluboko do srdce vštípit:

1. že nám smrt všechno vyrve snad dříve než se nadějeme;
2. že cizí statek nepřináší štěstí a požehnání, nýbrž neštěstí, kletbu, úzkosti a neblahý konec;
3. že není nic nerozumnějšího, než pro pomíjející statky se připraviti lekomyslně o nebe a uvrhnouti duši do neuhasitelného ohně.

Tím jest vyjádřen obsah dnešní mé promluvy, na níž obrácím celou vaši pozornost.

I.

»Uloženo jest lidem jednou umřítí,« napsal sv. apoštol národů. (Žid, 9, 27.) Osud ten nemine nikoho, ani chudého, ani bohatého, ani spravedlivého, ani hříšníka. Neúprosně odnímá pak smrt člověku všechny pozemské statky a nenechává mu než rubáš a několik pídí půdy, aby v ní bylo uloženo tělo a rozpadlo se brzy v prach a popel.

Poslyšte, co učinil egyptský sultán Saladin, když již ležel na smrtelné posteli a jasně viděl marnost všech pozemských věcí. Aby svým poddaným dal užitečné naučení, poručil, aby na korouhevni žerď bylo zavěšeno prostěradlo, ve které měl býti zavínut po své smrti, a aby před tváří celého vojska bylo rozhlášeno: »Vizte, to je všechno, co si vezme s sebou Saladin, přemohitel východu!«

Tak musí se Saladinem zvolati každý z nás, a vůbec každý člověk.

A komu zanecháte nespravedlivý majetek, až po delší nebo kratší době smrt si pro vás přijde? Snad nevděčným dědicům, kteří snad toužebně čekají na vaši smrt, kteří váš trpce nastřádaný majetek lehkomyslně probýří, kteří se o váš osud na onom světě nebudou ani za mák starati. A k vůli těmto lidem byste chtěli svou nesmrtelnou duši ztratiti na věky? Uvažujte, draží v Kristu, často o těchto důležitých pravdách, abyste nikdy nevztáhli rukou po cizím majetku, anebo jej aspoň bez odkladu navrátili do posledního haléře!

Uvažujte dá'e, že

II.

nespravedlivý majetek nepřináší štěstí a požehnání, nýbrž jen neštěstí, úzkost a neblahý konec.

»Běda tomu,« praví Hospodin u proroka Habakuka 2, 9-10, »kterýž hromadí lakomství zlé domu svému, aby bylo na výsosti hnízdo jeho, a zproštěna se býti mni z ruky zlého. Myslí jsi k zahanbení domu svému.« »Kdo rozsévá nepravost,« praví na jiném místě Duch sv. (Přisl. 22, 8), »žítí bude zlé věci, a metla trestu jeho hotova jest.«

Že tyto a podobné výroky boží nejsou planými jen hrozbami, dokazují četné příklady z Písma sv. Král Achab vzal si do hlavy právě vinici Nabothovu, a poněvadž jí nemohl dostati po dobrém, vzal mu ji násilím. Ale vinice ta mu přišla příliš draho. Jeho bezbožná žena Jezabel, na jejíž radu si přisvojil vinici Nabothovu, byla vyhozena z okna paláce, zůstala ležeti s roztržštěnými údy a psi ji sežrali. (4. Král. 9) Všichni synové Achabovi — a bylo jich sedmdesát — byli jednoho dne stati. (4. Král. 10.)

Podobné příklady nám podávají dějiny všech věků. Pro krátkost času uvedu jen jeden příklad. Když Jindřich VIII., král anglický, odpadl od katolické církve, zabral pro sebe všechny církevní statky, jako až dosud všichni nevěrci a sektáři činí, oloupil kostely a kláštery o jejich poklady a důchody, strhl na sebe všechny desátky a sehnal tak obromné příjmy, že by i desátý díl byl stačil na vydržování celého královského dvoru. Ale ve třech až čtyřech letech bylo všechno to bohatství rozprášeno, jako když vítr rozvěje prach, a Jindřich schudl více než kterýkoli z jeho předchůdců. Aby této tísnivé nouzi jen poněkud ulevil, ukládal lidu nejtěžší břemena, vymáhal daně za daněmi, razil lehké peníze, hromadil nespravedlnost na nespravedlnost, ale všechno bylo marno; byl a zůstal chudý. Když pak již ležel na smrtelné posteli, pozval k sobě své přátele a dal jim na srozuměnou, že veškerou svou nespravedlností nic nevyzískal a zvolal pak pln zoufalství: »Přátelé, všechno jsme ztratili!«

Že nespravedlivý statek nepřináší štěstí a požehnání, o tom nás poučuje též zkušenost. Mnozí se dovedli obohatiti všelijakými nespravedlivými prostředky. Za cizí peníze si nastavěli krásných

domů, nakoupili značných pozemků, založili výnosných obchodů, takže se zdálo, jakoby po dlouhá léta se mohli těšiti z nejlepšího blahobytu. Ale nebylo tomu tak; hvězda jejich štěstí brzy zašla. Pro jejich nespravedlnost odepřel jim Bůh své požehnání, dopustil na ně rozličná neštěstí, takže poněmhu všechny vyzískané věci se rozpadly v trosky.

V českém městečku byl před lety tamnější zámožný měšťan v noci přepaden zakuklenými lupiči, z nichž jeden mu držel před očima revolver, aby se nebránil a o pomoc nevolal, druhí pak mu zatím uloupili velikou sumu peněz ve státních papírech. Jeden z těchto zlosynů byl poznán chycen, usvědčen, a poněvadž nechtěl ostatních prozraditi, byl sám uvězněn, tuším v Chebu. Mezi tím, co tento si odpýkával několikaletý trest, zmohl se v témž městečku nápadně rychle jistý kupec, který až do té doby své zboží jen v nůši na zádech nosil, na velkoobchodníka a rostl ve vážnosti. Tak uplynula léta. Než co se na konec stalo! Zmíněný velkoobchodník, jenž byl mezitím od místní školní rady zvolen za skoldozorce, přišel jednoho dne do školy a líčil dětem, jak je to krásné, když má člověk čisté svědomí a čisté ruce. Asi za hodinu potom byl vytažen z blízkého rybníka jako mrtvola, kde se sám utopil. A příčina jeho sebevraždy? Lidé si vypravovali, že mezi penězi, které sebevrah byl před krátkou dobou vyplatil věnem své dceři při výhodné svatbě, byl také státní papír s číslem, jež pocházelo ze zmíněné loupeže, a že se nemohl vykázáti, jak k němu přišel, a že právě v oněch dnech byl u něho viděn spoluúčastník loupeže, který byl po odbytém trestu z vězení propuštěn. Syn utopeného převzal po otci obchod, ale rychle klesal, až o všecko přišel. Žil pak na obci hůř než žebrák, jako poloviční blázen a mimo to byl stižen padoucnicí, až v jednom jejím záchvatu padl v obecním chorobinci obličejem na lůžko a zadusil se. Dvě děti, úplní sirotci, poněvadž jim před otcem i matka byla zemřela, byly odkázány na milosrdenství lidí a na obec. To jsou následky nespravedlivého majetku.

Ponejvíce se ale také stává, že spolu s nespravedlivým majetkem bývá ztracen i majetek spravedlivý. »Kdo krade cizí statek,« praví sv. Řehoř Naz., »ztratí i svůj vlastní. Cizí statek jest oheň, který se nejen sám rozplyne v dým, nýbrž i vlastní majetek s sebou odnese.« »Vyzískáš-li spradlivými prostředky,« praví sv. Vincenc Fer., »tisíc zlatých, a nalézá-li se mezi nimi jenom jediný zlatý nespravedlivý, zkazí ostatní spravedlivé, jako shnilé jablko nakazí a zničí všechna ostatní zdravá.« Odtud známé přísloví: »Jeden nespravedlivý krejcar vyháňá sto nespravedlivých.«

Jestliže tedy nespravedlivý majetek nikdy nemůžete učiniti člověka šťastným, jestliže mu naopak již na tomto světě přináší jen neštěstí, kletbu a zkázu, není to pro každého mocnou pobídkou, aby se vysítil na všeliké nespravedlnosti, anebo jestliže někdy bližního na jeho majetku zkrátil, aby mu bez odkladu nahradil všecko, co jest povinen?

Uvažte na konec, že

III.

není nic nerozumějšího, než pro pomljející statky se připraviti lebkomyslně o nebe a uvrhnouti svou duši do neuhasitelného ohně.

Když nespravedlivě odcizený nebo zadržený cizí statek nebo učiněná škoda obnáší značnou sumu, páchá se tím těžký hřích, a člověk takový, nedá-li náhrady povinné, bude vyloučen z nebe a na věky zavržen. »Zdaliž nevíte,« praví sv. apoštol národů (1. Kor. 6, 9), »že nespravedliví nebudou královstvím božím vládnouti?«

Jistý velmi bohatý muž, tak vypravuje sv. Alfons Liguori, který větší část svého jmění nabyl jen křiklavým bezprávím a nespravedlností, onemocněl na smrt. Ač věděl, že již je snět a zápal v jeho ranách, přece se ještě nechtěl dáti pohnouti k náhradě. Pokaždé, když o tom byla řeč, odpovídal: »Co by se pak stalo z mých dětí? Ty by byly ubohé.« Tato odpověď se donesla jednomu duchovnímu. »Kdyby mu někdo oznámil,« pravil kněz, »že mám jistý prostředek k vyhojení jeho sněti, dal by mne snad zavolati, a pak myslím, že bych jej pohnul k náhradě.« Pospíšili si tedy a donesli tuto zprávu nemocnému, který pak také dal duchovního poprositi, aby k němu co nejdříve přišel. Ten neotálel ani okamžik a byl velmi dobře přijat. »Prostředek ten,« pravil kněz nemocnému, »jest jednoduchý a nepůsobí vám také žádných bolestí; jenom že je drahý, velmi drahý.« »Kdyby stál i tisíc, ba pět tisíc zlatých, není příliš drahý,« odpověděi nemocný; »v čem pak záleží?« »Celý prostředek záleží v tom,« pravil kněz, »aby na místa sněti zachvácená bylo nalito trochu tuku ze živého a zdravého člověka. Není třeba mnoho. Nalezne-li se někdo, jenž by si chtěl dáti na čtvrt hodinky pálení ruku za pět tisíc zlatých, to postačí.« »Ach, bojím se velice,« vzdychal nemocný, »že se k tomu nikdo neodhodlá.« »Neklesejte na mysli,« pravil kněz, »nevíte, jak jsou vaše děti oddány otci, který jim zanechá tak veliké jmění. Dejte zavolati svého nejstaršího syna; má vás rád, ať jest vaším dědicem! Řekněte mu: Ty můžeš zachrániti svému otci život, chceš-li si nechati pálení ruku, abys mne zahojil.« Všichni tři synové byli zavoláni; jednomu po druhém byla učiněna zmíněná nabídka, ale všichni tři ji odmítli. Tu se kněz obrátil k nemocnému a pravil mu vážně: »Nechápu, že pro děti, které se nechtějí nechati ani čtvrt hodinky pálení ohněm pozemským, aby vám zachránily život, že pro takové děti chcete ztratiti tělo i duši, abyste se věčně páli v ohni pekelném. Jaký to nerozum, ba jaké to šílenství!« »Máte pravdu,« pravil nemocný, »vy jste mi otevřeli oči. Zavolejte notáře; zatím, prosím vás, mne vyzpovídejte!« Za pomoci kněze pak se snažil, jak mohl, napraviti spáchaná bezpráví a nespravedlnosti, nedbaje, co z jeho dětí se stane. Přijal pak sv. svátosti a zemřel, jak se dá očekávati, šťastnou smrtí.

Drazí v Kristu! Jestliže vám svědomí vyčítá nějakou nespravedlnost, učinite bez odkladu, co učinil tento bohatý muž ještě na smrtelné posteli.

V budoucnosti pakhleďte, abyste se nikdy v ničem neprovinili proti sedmému přikázání božímu, nýbrž činite, co vám za povinnost ukládá: Dávejte každému, co jeho jest! Jednejte poctivě: při koupi a prodeji, při obstarávání své živnosti, při konání prací svého povolání, při placení svých dělníků, zkrátka při veškerém obchodním styku s bližním. Kdyby však někdy na vás přišlo pokušení, spáchat nějakou nespravedlnost, vzpomeňte si na slova Kristova: »Co prospěje člověku, byt celý svět získal, ná duši však škodu trpěl.« (Mat. 16, 26.) Amen.

V. Kněttl.

Na den Věch Svatých.

Křestanská filosofie nad všechny filosofie.

»A klaněli se Bohu řkouce: Amen!
Dobrořečení a jasnost a moudrost
a dikučinění, čest a moc a síla Bohu
našemu na věky věků. Amen.« (Zjev.
sv. J. K. 7, 12.)

Jeden článek naší víry zní: »Věřím v svatých obcování«. Kdo jsou svatí? — Především oni spravedliví muži a ženy, které na světě kdy žili, po cestě přikázání božích chodili a cíle svého, t. j. věčné blaženosti dosáhli. Ti skví se jako hvězdy větší neb menší velikosti na obloze, kde slunce ježíše Krista a luny jasné, již je Matka Boží a jsou nám tím patrnější, čím blíže nám stojí buď jako příslušníci našeho národa, neb jako přednější místo v církvi kdysi zaujímající osoby. K obcování svatých všech náleží i ty duše, jež sice se t. č. v mukách očišcových nalézají, ale dřívě neb později odtud do slávy boží též vzati budou; nejsou posud svatými, ale svatými se stanou a o poměru jejich k nám živým bude v bezpochyby zítřejší kazatel vykládati. Svatými my věřící na zemi posud sice nejsme, ale svatými po křtu sv. jsme byli a svatými se bezpochyby mnozí z nás stanou a naše obcování se svatými v nebi v tom záleží, že my je ctíme, o životě jejich rádi čítáme a rozjímáme a oni se za nás, jako přátele boží přimlouvají. Oni byli slabými, křehkostem, vášní a náruživostem podrobeni lidé, jako my žili v týchž poměrech, pokušeních a příležitostech ale oni v tom boji obstáli a jako vítězi z něho vyšli a proto dostalo se jim odměny, která je údělem každé poctivé práce, každého přičinění, každého sebezapření a přemáhání a nám jsou vzory, či ideály pro naše konání a náš život na této zemi.

Nedávno jsem mluvil s jednou uvědomělou katoličkou o nynějších proudech časových, z nichž jde hlava kolem a v nichž se pomalu nikdo nevyzná. Lidstvo hledá Boha, kterého ve svém dětství znalo a kterého bez obtíží by opět našlo, kdyby si jen nelenilo a vzalo do ruky jednoduchou knížku, která jmenuje se katechismus. »K čemu se honiti za pravdou,« pravila ta paní, »když jako katolíci jsme jí tak blízci, k tomu nepotřebujeme ani filo-

sofie, ani theosofie, ani spiritismu, naše náboženství má ty nejkrásnější mravní zásady, které ještě nikdo nepřekonal a nehlubší, spolu pak nejjednodušší pravdy, o nichž nikdo pochybovati nemusí, protože rozumu neodporují. Je-li pak co krásnějšího nad učení: »miluj bližního svého jako sebe samého; milujte nepřátele své, dobře číňte těm, kdo vám ublížili, jakou měrou mšfiti budete, takou bude vám odměněna, znej člověče sebe sama, zapři se, vezmi a trpělivě nes kříž svůj, následuj Krista!« »Tak jest«. přisvědčil jsem oné paní, »víte však proč lidé tyto vznešené zásady nechtějí přijmouti? Ne že by se jim nelíbily, rozumu odporovaly, ale že je nechtějí v životě prováděti, že nechtějí dle nich žítí«.

Kdyby nikdo tohoto ideálu jak živ nedosáhl, tu by ovšem mohli říci, že je to něco, co se provéstí nedá, co zůstane vždy jen ideálem, ale život dle mravouky křesťanské zaříditi se dá a tisícové mužů i žen všech věků, každého stavu a stáří jsou toho důkazem. Pán Kristus podal ovšem svým životem nejprvnější příklad pravého křesťana, ale za ním šli tisícové a milionové, kteří stkví se dnes jako drahé kameny v koruně boží. Je to tak něco těžkého, znáti a sice znáti sebe? K tomu není přece třeba více, než milovati pravdu a býti pravdivým především k sobě. Kdybychom sebe znali, znali bychom své slabosti a vady a nebyli bychom pyšní na své přednosti, protože nejsou naší zásluhou, ale darem Božím. Pač by netrpěli bližní naší nesnášenlivostí, naší pýchou, naším sebevědomím. A čeho je třeba k tomu, bychom bližního milovali, jako sebe, i nepřátelům odpouštěli, zlym za zlé neopláceli, než znáti a často si překládati zásadu: »co nechceš, aby ti jiní činili, nečini jim!« Toho kdyby lidé dbali, nebylo třeba trestních zákonůků, soudců advokátů, vojáků, četníků, kriminálů a nebylo třeba ani nynějšího hrozného krveprolití.

Nebo škodí někomu, zapírá-li se, t. j. bdí-li nad sebou samým, svými vášněmi a náruživostmi, žije-li střídě, mravně a odpírá-li si požitků života, třeba mu je poměry dovolovaly? Jak živ žádný nelitoval, že se ve všech směrech krotil, ale téměř každý pykal, jestli pustil úzdu svým pochotím, protože ze sta případů jistě devadesát je takových, kde lidé sami jsou na svém neštěstí, jež je potkává, vinní a sotva deset náleží k těm, kde neštěstí přichází nezaviněně od Boha pro naše vyzkoušení. A nésti statečně, t. j. s důvěrou v Boha, kříž svůj, není to křesťanské hrdinství, které, kdyby nic jiného nepůsobilo, než že duši lidskou utěšuje, ovšem, co nás potkává, že ví Bůh, který nesloží na bedra naše více, než uneseme, který dopouští, ale neopouští, nezasluhovalo by již k vůli tomu obdivu a následování? Každý z nás má svůj kříž, a každý jej neumí nésti; pod křížem se nesmí vzdychati, reptati, naříkati, on se musí statečně, silně pozvednouti na ramena a bez nářku nésti, nikoli vléci. K tomu netřeba ničeho jiného, než vůli svou, t. i. to kratší příčat dřevo, pokládati vodorovně k delšímu, které představuje vůli a přikázání boží; stavíme-li vůli svou napříč vůli Boží, máme z toho vždycky kříž.

Následuj Mě! Vizte ty tisíce znamenitých, v roucha bílá oděných postav před obličejem Beránka! Co udělali na světě tak ohromného, co vykvnali světoborného? — Nic, než že rozuměli slovům Páně: Kdo chce za Mnou přijíti, zapí sebe sama, vezmi kříž svůj a následuj Mě. Životy svatých uvádějí na tisíce jmen, ale jsou lidé, že nevěří životopisům těm, ba nevěří, že tito svatí všickni vůbec žili. Bude-li jim však jmenovati jména osob nedávno žijících, jako bl. Don Bosco, Sv. Vincenc, sv. Frant. Sales., Petr Kanisius, neb na Annu Tajzi (vyslov Tajži) naši souvěkovyni, ženu chudou, matku mnoha dětí, kterou navštěvovali muži o radu prosíce, kterouž Benedikt XV. za svatou prohlásil. Jan Hofbauer, nebo poukážeme li je na nemocnice, sirotč nce, chudobince, ústavy slepců, bluchoněmých, zanedbaných, na anděly sklánějící se nad ložemi těžce raněných, snad přece uvěří, že jsou, byli a budou v katol. církvi lidé svatí, kteří nežili sobě, ale Kristu a lepší věčnosti. Za těmi jděme v životě a připravíme si nebe na věčnosti a snad i nebe na tomto světě, jež je údělem čistého svědomí Amen.

Jos. Kousal.

Na den věrných Dušiček.

O zmrtvýchvstání a shledání na věčnosti.

»Amen, amen pravím vám, že přichází hodina, a nyní jest, kdyžto mrtví uslyší hlas Syna božího, a kteří uslyší, živi budou.« (Jan 5, 25.)

Na hřbitov vede nás dnes církev svatá. Oživlo dnes to posvátné pole mrtvých, hroby ozářeny světlem a ozdobeny květinami. Nejedno srdce zaláká při vzpomínce na ty, kteří nás opustili. Než trpělivost, drazí křesťané! Co smrt rozdělila, opět spojí! Také my zemřeme, a naše těla budou v hrobích odpočívati. Ale nezůstanou tam věčně, opět vstanou k životu novému. »Amen, amen pravím vám, že přichází hodina, a nyní jest, kdyžto mrtví uslyší hlas Syna božího, a kteří uslyší, živi budou.« Toť pravda vážná, ale i blaživá. Promluvíme dnes o ní, a to:

I. o zmrtvýchvstání,

II. o shledání na věčnosti.

I.

Při smrti odloučí se duše od těla. Duše jde na soud boží, tělo navrátí se do země, ze které vzato jest, a rozpadne se v prach. Ale nezůstane v hrobě na věky; v den poslední utvoří Bůh opět z prachu tělo a spojí je s duší. Tělo a duše budou pak na věky spojeny. A e je možno, aby tělo, které snad před 100 nebo 1000 léty v prach se rozpadlo, opět povstalo? Zjistě, neboť u Boha není nic nemožného. Bůh, jenž stvořil svět, dovede z prachu utvořiti tělo. Otázka jest jen: Chce to Pán Bůh učiniti? Víme, že chce naše těla vzkřísiti? Ano, to víme jistojistě, neboť Písmo

svaté na četných místech nás o pravdě té poučuje. »Vím, že Vykupitel můj živ jest,« těšil se již zbožný Job, »a že v poslední den ze země vstanu a zase oblečen budu kůží svou, a v těle svým uzřím Boha svého.« (Job. 19, 25—26.) A sám Spasitel praví: »Přichází hodina, v kteroužto všichni, kteříž v hrobích jsou, uslyší hlas Syna božího; i půjdou, kteříž dobře činili, na vzkříšení života, kteří pak zle činili, na vzkříšení soudu.« (Jan 5, 28—29.)

Tedy jistě vstaneme z mrtvých; naše tělo v hrobě nezůstane, ale spojí se s duší, nebť Bůh to pravil, a slovo boží — věčná pravda.

»Ale proč pak Bůh také tělo vzkřísí?« otáže se snad někdo, »což nestačí, že duše věčně žije?« Na to odpovídám: Nestačí, neboť bez vzkříšení těla nebylo by naše vykoupení úplné. Pán Ježíš přišel na svět, aby nás zbavil následku hříchu. Smrt jest však následek hříchu, a to dvojí: smrt duše a smrt těla. Svou smrtí na kříži vykoupil nás Ježíš Kristus od smrti duše, od věčného zavržení, a tak zvítězil nad hříchem. Poněvadž však všichni i po vykoupění jsme podrobeni smrti těla, mohlo by se zdát, že Ježíš Kristus hříchu úplně nepřemohl, a že jeho vítězství nad hříchem a smrtí jest jen částečné. Ale není tomu tak. Vítězství Kristovo nad hříchem a smrtí bude dokonáno vzkříšením těl, neboť bude jím odstraněn následek hříchu — smrt a lidé budou i dle těla nesmrtelní. Na úplné vítězství Kristovo nad smrtí, jež se ukáže na konci světa, poukazuje sv. apoštol slovy: »Když toto smrtelné obleče nesmrtelnost, tehdy se naplní řeč, kteráž napsána jest: Pohlacena jest smrt u vítězství. Kde jest, ó smrti, vítězství tvé? Kde jest, ó smrti, osten tvůj?« (I. Kor. 15, 54—55.)

Konečně i spravedlnost boží toho žádá, aby tělo naše bylo vzkříšeno. Jestli tělo co nejtěsněji spojeno s duší a spolupůsobí při všem, cokoliv konáme dobrého nebo zlého. Proto náleží i tělu podíl na odměně nebo trestu.

Z toho patrno, že nebudou míti všichni těla stejná. Pravdu tu dokládá sv. Pavel slovy: »Všichni zajisté vstaneme, ale ne všichni budeme proměněni.« (I. Kor. 15, 51.) Tělo bude vypadati podle toho, jaká byla při smrti duše. Čím krásnější byla duše, tím krásnější bude při vzkříšení i tělo.

Křestane drahý! Chceš-li na věčnosti s oslaveným a krásným tělem povstati, tož pečuj, abys zde na zemi měl krásnou duši! Nebo jaká zde duše — takové jednou tělo.

Co se mnozí nastarají, aby byli krásní aneb aspoň krásnými se zdáli, a přece krása pozemská povadne, jak polní tráva. Ale jest krása, která trvá na věky. Jest to krása ctnosti. Katolíku milný, o tuto krásu pečuj! Zasaď do duše své ctnost čistoty, zbožnosti, trpělivosti a budeš mít na věčnosti krásnou duši i krásné tělo.

II.

Přísluví praví: Rovný rovného si hledá. Tak tomu bude i po smrti. Duše hříšná shledá se s dušemi hříšnými, duše svatá s du-

šesti svatými. Krásným obrazem tohoto shledání jsou zjevování se Pána Ježíše po zmrtvých-vstání. Panna Maria, zbožné ženy a sv. Jan byli přítomni smrti Kristově, viděli Jeho bezduché, umučením zohavené tělo. A přece, když třetího dne z mrtvých vstal a ukázal se jim v těle oslaveném, poznali Spasitele, poznali jeho milou tvář a láskyplný hlas a pocítili při tom neskonalou blaženost. Podobně i spravedliví v těle oslaveném se jednou shledají a poznají. Toho žádá již naše srdce. Drazí posluchači! Snad každý z vás stál u lože nemocné osoby vám drahé. Jak zabušilo srdce zděšením, když poznali jste, že smrt se hlásí! Doufali jste v uzdravení, modlili se vroucně za zachránění otce, matky, bratra, sestry, přítele. Ale nemoc se nelepšila, horšila se každým dnem, až smrt chladnou rukou uloupila, co vám bylo tak drahé. Dokud mrtvola byla v domě, nezdála se vám ta ztráta přece tak hroznou. Ale když rakev z domu vynášeli, když spatřili jste úzký tmavý hrob a viděli rakev klesat do země, vytryskl hojný proud bolných slz z oka vašeho. Já tážu se vás, co vám dodávalo útěchy ve vašem bolu? Myšlenka: Já jej uvidím, opět uvidím, my se shledáme! Ano, tak mluví naše srdce! Touha po shledání žije v srdci všech a tuto touhu nevštípil Bůh do srdce našeho, aby nás oklamal.

Co praví nám srdce, potvrzuje i církev. Modlíte se mnohokrát do roka o svátcích svatých, aby nám Pán Bůh dopřál té milosti, abychom se s tím neb oním svatým, s tou neb onou světicí v nebi shledali — to znamená, abychom je viděli, poznali.

Milí posluchači! Četl jsem kdysi, jak voják byl smrtelně raněn na bojišti a umírá v náruči svého soudruha. Vzkazuje po něm naposledy pozdravit své známé, všechny je vypočítává, jenom rodičům nemá říkat o jeho smrti, protože by je to rmoutilo: »Otec i matka pod zemí už tuším budou tlít — však bylo též líto mi, jim žalost způsobit; — než, jestli kdo z nich ještě živ — rci, že jsem zdrav a pamětliv — že jsme se v pochod dali — aby mne nečekali«. (Lermontov). Nejmilejší, kolik vašich bratří a dětí odpočívá na dalekých bojištích! Vy jste je měli rádi — snad vás někdy doma i zarmoutili. — ale vím, největší zármutek vám způsobili tím, že zemřeli. »Oni se v pochod dali, byste jich nečekali«. Tak praví básník, ale já pravím vám ve jménu Páně: Čekajte jich — opět se s nimi shledáte! Proto neplačte přespříliš, jako ti, kteří naděje nemají (I. Thes. 4, 12.) — shledáte se s nimi na věčnosti, žijte však tak, abyste se toho shledání stali hodnými.

* * *

Učení, které jsem vám, drazí posluchači, dnes vykládal, jest vážné, ale i útěchuplné. Jednou vstaneme z mrtvých. Těla naše vypadati budou podle toho, jaká byla při smrti naše duše. Starejme se tedy především o to, abychom zde na zemi měli krásnou duši, a vstaneme jednou i s krásným tělem.

Na věčnosti se shledáme. Pravda ta, nejmilejší, budiž nám útěchou při smrti našich miláčků! — Dnes mnozí z vás, posluchači moji, hluboký cítí bol při vzpomínce, že nemohou ani ozdo-

biti, ani osvětliti hroby svých drahých, kteří na dalekých bojištích odpočívají. Něčím však přece se jim můžete zavděčiti : modlitbou, obětí mše sv., každým dobrým skutkem. Tím pomůžete nejen duším v očistci, nýbrž i sobě. Zjednáte si z nich dobré přátele a pomocníky.

A proto rádi

na dušičky vzpomínejme,
z očistce jim pomáhějme,
budou na nás vzpomínat
až my budem umírat.

Václav Bartoš.

Neděle dvacátá pátá po sv. Duchu.

Zapři sebe sám...

»Podobno jest království nebeské zrnu
horčičnému.« (Mat 13, 31.)

Zrno horčičné, semeno téměř nejmenší když vzroste, bývá větší nežli všechny ostatní byliny, bývá jako strom. Kvas jest částka také jen malá, ale nakvasí třeba tři měrice mouky. Právě tak může z malého a nepatrného začátku něco velikého a důležitého pojití; a to ve věci dobré i zlé. Proto i maličkostí třeba si všimati. Vždyť mnohé věci, které se nám zdají maličkostmi, vždycky maličkostmi nezůstávají, nýbrž věci velké, ať dobré, ať zlé se z nich odí a rostou.

Jiskra je zajisté malá věc, padne-li však do sena nebo do slámy, je původem často velikého požáru. Tříska je zajisté malá věc, ale vrazí-li si ji někde za nehet, způsobí bolest hroznou. Včela je malé zvířátko a její žihadlo ještě menší, ale píchne-li žihadlem, zanechá nemilou, bolestnou památku. Málo je toho, co včela najednou do úlu přinese, ale pilností a vytrvalostí až ku podivu toho přibývá. Z mnoha kapek stává se potůček, mnoho potůčků dělá řeku.

Římský císař Kalligula, zdálo se, že bude nejmoudřejším vládařem, že bude dobrotivým, šlechetným, spravedlivým. Ale mylné myšlení. Jeden letopisec praví: Co jsem až doposud psal o císaři Kalligulovi, učinil jsem jakožto o dobře vládnoucím panovníku; ale co nyní následuje, jako o tváři nerozumné mluveno býti má. A proč? Poněvadž panovník ten ve své nadutosti pokročil z počátků nepatrných tak daleko, že městu Římu svého koně ustanovil za starostu! — Císař Nero, když měl někomu ortel smrti podepsati, plakával a říkal: Kéž bych byl raději ani psáti neuměl. — A kam pak dospěl během času, když se byl oddal ukrutnostem, učiniv jediný krok z pravé cesty? Letopisec o několik roků později o něm napsal, že nebylo, není a nebude člověka na světě ukrutnějšího, než byl císař Nero.

Cestovatelé ve vysokých horách — ať z pouhé zábavy či z povinností — obouvají zvláštní obuv, hole opatřují ostrými broty,

poněvadž v horách těch není žádných cest, nýbrž pouhé stezky, postačitelné stěží pro jednoho chodce. A musí kráčet velmi opatrně; jediný chybný krok a člověk se řítí do hluboké propasti. Není-li život náš také takovou stezkou úzkou, vinoucí se nejrozmanitějšími poměry? A byť by člověk sebe spravedlivější, jen jediný chybný krok a potom bývá nezřídká po veškeré spravedlnosti a ctnosti, těžko se zachytiti a uchrániti před pádem. Kdo všedních hříchů a poklesků obyčejných si nevšímá, lehce může cestou života klesnouti těžce.

Kdo to byl, jehož moudrost stala se až příslovečnou, který život lidský znal ze všech stránek, z těch nejtemnějších i těch nejjasnějších. Král Šalamoun. A přece jeho život soukromý ukazuje velmi smutné zjevy. Poklesnuv jednou a nevšímaje si toho, nořil se dále a hlouběji v hříších proti jednomu z nejdůležitějších desatera přikázání. A přece o jeho létech dřívějších praví Písmo svaté: »Šalamoun pak miloval Pána Boha chodě v přikázáních otce svého Davida.« (Třebízský: Pravdu k životu I.)

Za dávných časů povstala otázka mezi mudrci řeckými, co prý je nejtěžší na světě. Hádáno sem a tam, jeden pravil to, jiný ono, že jest nejtěžší; konečně vystoupil jeden z nich a pravil: »Mám za to, že nic těžšího není, než aby člověk poctivý a hodný zůstal mezi darebnými hodným a poctivým.« A dali mu za pravdu. Ještě nikdo neslyšel, že by ovce prašivá se mezi zdravými ovci uzdravila. Od shnilého jablka nakazí se množství jablek zdravé, ale jablko shnilé mezi zdravými nikdy neozdraví a tak málo kdy zlý člověk se polepší mezi dobrými, ale poctivý mezi zlými spíše se pokazí.

Nejsme-li dosti opatrní na své myšlenky a na své žádosti, na každé slovo, nebude srdce naše dlouho čisto. Kdyby byl Jidáš svou žádost po penězích mírnil, byl by Ježíše nezradil. Kdyby sv. Petr byl každé slovo, které mluvil, si náležitě rozvážil, nebyl by se dopustil křivé přisahy. Nikdo se nestane pojednou velkým hříšníkem, aniž se stane pojednou velkým svatým. Myšlenka plodí žádost, žádost plodí náchyllost, náchyllost plodí zvyk, zvyk plodí náruživost, náruživost plodí hříchy.

Pohané báje o mořských pannách zv. Sirenách, které líbezným zpěvem svým plavce vábily a je z pravé cesty do vodních vírů sváděly. Neštěstím bylo pro ty, kteří se na pozor neměli, dali se okouzlití zpěvem a následovali zvuku jeho; octnuvše se ve víru, zahynuli. Právě tak zavádějí žádosti a zlé náklonnosti. Ony s takovou líbezností vábí člověka, že člověk pluje v rozkoších, s cesty ctnosti se uchýlí, na Boha, duši a věčnost zapomíná. Konečně pak, když zlé žádosti zcela ho zasleply, stane se jejich otrokem, jim toliko slouží, jim jen hovoří.

Mluve na př. opilci co chceme, vyličujeme náruživost jeho jako ohavnou neřest: piják přece nalezne v ní svou rozkoš a nikterak se nedá od ní odvrátiti. Marne prosí manželka, marne prosí dívky. Když vystřízlivěl, žlobí se sám na sebe, ale co nevidět ubírá se do místa hříchu, pustiv z mysli veškeru starost

o rodinu, jedná dle své hanebné náklonnosti. Stal se otrokem nepravosti, které byl přivykl.

Jako prudký víchř celé stavení skrz na skrz provívá, tak nečistota sr ce i mysl člověka proniká, že dnem i nocí na nic jiného nemyslí, po něčem jiném netouží, nežli jak a kde by se hřích dopouštěl. Modlitba ho netěší; proto bez ní léhá, bez ní vstává. Ke sv. zповědi nejde, boje se, aby se nemusel odřici své zamilované žádosti. Hlasu svědomí nedbá. »I necbrátí,« dí prorok Isaiáš, »neobrátí svých myšlenek k Bohu, protože v něm přebývá duch chlipnosti, který jako žravý oheň všecko dobré ze srdce vykořeňuje.« Vykořeňuje panickou stydlivost, křesťanskou opatrnost, spokojenost a bázeň boží.

Totéž platí o mstě, nepřátelství, hněvu, závisti, pýše, lakomství a jiných hříchích. Proto dí sv. Pavel: »Duchem chudte a žádosti těla nevykonáte (odpírejte jim), abyste ne hned, co byste chtěli, to učinili. Zjevní jsou skutkové těla, jenž jsou smilstvo, nečistota atd. Kdož takové věci činí, království božího dědictví nedojdou. Kteří pak jsou Kristovi, ti své tělo ukřižovali s žádostmi jeho.« (Gal. 5, 16—24.)

Svatou jest povinností každého křesťana, aby zlým žádostem z počátku hned odpíral, aby jich přemáhal, neb od toho závisí dobré zde bojování a vítězství naše. Veliký jest ten, který nepřátely své v bitvě přemohl, ale mnohem větší hrdina jest ten, který zlé žádosti své zkrotil, aby nad ním nepanovaly. Sv. Jan Zlatoustý soudí o králi Davidovi, že větší skutek učinil nepomstiv se Saulovi, nežli porážkou Goliáše, protože v prvním případě sebe samého přemohl. Císař Bedřich dobyt v Uhrách slavného vítězství nad nepřáteli, pravil: »Veliké dílo jsme dokonali, nezbyvá ničeho více, než abychom nyní i my sami sebe zapřeli, bychom všelikou lakotu a mstivost v úzdu pojali a tak vítězství pravé lásky slavili.« Sv. František Sal. od přirozenosti nakloněn byl ke hněvu; neustále však tuto zlou svoji náklonnost potlačoval, až konečně s pomocí boží dosáhl vzorné tichosti, jež nejen ve spisech jeho, nýbrž i všem jeho jednání sejevila.

Vše člověk může provést s pomocí milosti boží, jen když má pevnou vůli. Praví Spasitel: »Chce-li kdo přijíti za mnou, zapři sám sebe a bež kříž svůj na každý den« (Luk. 9), t. j. přemáhej zlé žádosti své, odpírej jim statečně, abys nad hříchem zvítězil a dosáhl cíle svého. Povolání naše jest zde bojovati pro spasení své tak, abychom dle víry křesťanské ctnostně a nábožně živi byli, dobrými skutky se zdobili a v milosti boží na věčnost odcházeli. K tomu cíli dává nám sv. Pavel napomenutí: »Odvvržmež skutky temnosti a oblecme se v oděnění světla. Jako ve dne poctivě chodme, ne v hodováních a opilstvích, ne v smilstvu a nestydatostech, ne v sváru a závisti, ale oblecť se v Pána Ježíše Krista a péče o tělo nemívejte podle žádosti jeho.« (Řím. 13, 12.) Kdo žádostem těla povoluje, ten není služebníkem Kristovým, nýbrž je otrokem svých žádostí. Takový podoben lodi na širém moři, která nemá ředitele. Lodí pluje tam, kam ji vichřové ženou.

A jako silný vítr rozžatou svíci najednou zhasne a tmu způsobuje: podobně zlá žádost zhasíná v člověku světlo rozumu, takže člověk ten neví ani co číní, nepochopí ani posoudit co slušné a co neslušné, co pravé a co nepravé. Zvolal král Šalamoun, který byl zlým žádostem dlouho novél: »Onrzel mne život můj, vida všecky věci zlé býti pod sluncem a že jest všechno marnost a trápení ducha.« (Eccl. 2, 7.)

Blaze tomu, kdo hned z počátku všeliké zlé žádosti odpíral a nikdy hříšným chťičům svým nepovolil. Takový člověk neví, co je nepokoj svědomí, co je bouře v nitru duše hříšné. Takovéno doprovází spokojená a tichá mysl na všech jeho cestách, neboť milost boží jest při něm.

Dle slov sv. Bernarda ukrotí člověk zuřivého lva, proč by neukrotil své náruživosti a nepřemohl své zlé žádosti, zvláště když v milosti boží podpory nachází? Sv. Petr z Alkantary říkával: »Mé tělo buď rádo, v tomto životě nedám ti pokoje, ode mne nemáš ničeho k očekávání než muka a trápení; až jedenkrát e budeme v nebi, tam budeš mít odpčinutí bez konce.«

Nejmilejší! Ve všech skutečích a počínáních svých hleďme ne k počátku, nýbrž k možným výsledkům. A tak stůjme i v křehkostech svých, aby Bůh vida slabost naší, obdařil nás vytrvalostí v dobrém, jehož výsledek jest život věčný, sláva a radost věčná. Amen.

Fr. Čech.

Neděle dvacátá šestá po sv. Duchu.

Království boží na zemi a na nebi.

»Podobno jest království boží zrna hořčičnému a kvasu.« (Mat. 13.)

Velmi často mluvil Pán Ježíš o království nebeském. V dnešním evangeliu porovnává je se zrnem hořčičným a kvasem a má na mysli svou církev, ústav spásy na zemi, království pravdy a milosti, jeho vzrůst vnitřní a zevní. Jindy opět mluví o království nebeském, o pravém nebi, přibytku Boha a měšťanů. O církvi i o nebi užívá slova království nebeského, poněvadž obě jsou si velice podobny; království boží na zemi, církev sv., jest štolou pro království Boží na nebi; u obou nalézáme světlo a pravdu, pokoj útěchu a radost, a spojení s Bohem, jak v dnešní promluvě ukáží.

1. V nebi i církvi je světlo a pravda.

Písmo sv. nazývá nebe říší světla a peklo říší tmy. Bůh přebývá ve světle nepřístupném. V nebi poznávají nebešťané vše, co jim bylo dříve záhadným, všechnu pravdu. Toto nebeské světlo přinesl nám božský Spasitel, uložil ve své církvi, kterou nazval Královstvím nebeským, Královstvím božím na zemi, a Duch sv. z toho světla osvětluje mysl všeho lidstva, zvláště nás křesťanů, pokud můžeme snést. Církev sv. světlo nebeské, pravdu učení Kristova podává po všech končinách země.

Vše, co nalézáme ve světě, všechny vědy, jež se nesnášejí se světlem nebeským, zjevenou pravdou Boží, jest bludem, nepravdou, temnotou. Já jsem světlo světa, pravil božský Spasitel; kdo mne následuje, nechodí v temnotách. Já jsem cesta, pravda a život. Přišlo světlo na svět, praví sv. Jan evangelista, osvěcující každého člověka.

Sv. Klement, papež píše o sobě: »Když jsem byl ještě po-
hanem, lačněl a žíznil jsem po spravedlnosti a pravdě, po ničem
netoužil jako po světle a cnosti. A hlad a žízeň ukojeny, když
přišel sv. Barnabáš a kázal o pravdách nebeských.«

Hrabě Stolberg, protestant a učenec německý, dlouhá léta
se modlil a hledal pravdu až ji našel v katolické církvi, v níž
také s křížem v ruce svatě skončil.

Sv. Ignác z Loyoly jako voják raněn byl ve válce; když ležel
v nemocnici z dlouhé chvíle četl životy svatých. Uchvácen ne-
beským světlem opustil dřívější život lehkomyšlnosti a hříchu,
posvětil se Bohu, pravdě a ctnostem křesťanským; stal se velikánem,
jemuž nikdo nemůže odepřít vši úcty a obdivu.

Co dnes tisíce zbloudilých vrací se ku zřídlu pravdy a milosti.

2. V nebi v církvi vládne pokoj, útěcha a radost. Nebe je
především míš, královstvím pokoje. Zde umikají všechny vášně
lidské; není tu pláče a nářku; není tu zármutku a bolesti. Setře
Bůh všelikou slzu s očí jejich. »Ani oko lidské nikdy nevidělo,
ucho lidské nikdy neslyšelo, na srdce lidské nikdy nevstoupilo co
Bůh připravil těm, kteří ho milují.« (Zjev. 21.) Pokoj, útěchu,
radost přinesl Božský Spasitel na svět a uložil v církvi své, krá-
lovství Božím, aby vydávala věřícím.

Sv. Ambrož vypravuje o biskupu vercelském, sv. Eusebiovi,
který byl od nepřátel vypovězen a mnoho jiných s ním. Ličí osud
jejich a jak si vedli v neštěstí. Kamkoli přišli, bylo pro ně místem
rozkoše; nic jim nescházelo, poněvadž byli na víru bohatí. Byli
chudí a jiné obohacovali milostmi. Byli souzeni posty, vězením,
nesnázemi všeho druhu, a přece nebyli usouzeni; v slabosti na-
bývali síly. Nic jich nelákalo k prožívání radostí světských, neboť
žízeň po spravedlnosti sytila je. Palčivost vedra neožehla jich,
protože naděje věčných milostí je občerstvovala. Nepodlehli tře-
skuté zimě, neboť duch zbožnosti rozechřival je. Nebáli se vazeb
a okovů, protože je Kristus zbavil vazeb hříchu. Nelekali se smrti,
neboť byli přesvědčeni, že s Kristem opět vstanou z mrtvých k ži-
votu novému, lepšímu, nejvyšší blaženému. — Sv. Hilaria přepadli
v bytě lupiči. »Co bys učinil, kdyby tě přepadli vrahové?«
Sv. Hilar odpověděl: »Kdo ničeho nemá, nemusí se vrahů báti.«
»Ale my tě můžeme zavraždit«, řekl druhý! »Ovšem«, odpověděl
sv. Hilar, »kdo má však dobré svědomí, nebojí se ani smrti.«
A lupiči padli před ním, odprosili, slíbili, že nebudou více loupit
a vraždit, ale radovati se budou po náležitém pokání z pokoje,
kterého dává jen dobré svědomí, život křesťanský. Sv. Jan Zlat.
píše v listu k Cyriakovi: Když jsem měl býti od cisařovny Eudisie
vyhnán z města, nezalekl jsem se toho, ale těšil se takto: Chce-li

mne císařovna vyhnati, ať vyžene; Hospod nova jest všecka země i plnost její. Chce-li mne sekati, ať seká; Isaiáš totéž trpěl. Chce-li mne do moře uvrći, ať uvrhne; vzpomenu si na Jonáše. Chce-li mne hodit do ohně, nelekám se; totéž zakusili tři mladíci; chce-li mne předhoditi dravé zvěři, vzpomenu si na Daniele, do jámy lvi vhozeného. Chce-li mne zkamenovati, ať kamenuje; budu mít sv. Štěpána za společníka. Chce-li mi stlíti hlavu ať setne; bude mi sv. Jan Křt. vzorem. Chce-li mi vzíti majetek, ať vezme; nahý jsem vyšel z života matky své, nahý zase odtud odejde. Sv. apoštol mně připomíná, že kdybych se chtěl líbit lidem nebyl bych služebníkem Kristovým.

Sv. František Seraf. trpěl jednou nesmírnou bolestí hlavy a při tom pokoušen, že bolest už je nesnesitelnou, aby reptal a se rouhal. Najednou zaslechl hlas: Františku, kdyby země byla samo zlato, celé moře drahocenným balsámem, všechny kopce a hory byly drabokamy, netrpěl bys rád, abys těch pokladů získal? A František odpověděl: Pane nejsem hoden takových pokladů. A hlas pokračoval: Věď, že život věčný jest onen poklad, který jsem ti přichystal a bolesti jež trpíš, jsou toho rukojemstvím. Od té chvíle trpěl František bolesti s větší ještě ochotou. Sv. Alžběta, uslyševši, že manžel její Ludvík na cestě křížáckých tažení zemřel modlila se takto: Ty víš, Pane, že jsem milovala muže nade všechny rozkoše světa. Že se ti však zalíbilo vzíti mi jej, jsem spokojena s vůlí tvou, že kdybych mohla jediným vlasem hlavy své proti tvé vůli vzkřísiti, nechtěla bych to učiniti.

Sv. František z Regis v utrpení se pokaždé velice radoval, považuje je za zvláštní důkaz lásky boží. O kéž bych mohl ještě více trpěti! Život bez utrpení byl by nesnesitelný, kdybych pro Krista nemohl trpěti; vždyť utrpení je má největší útěcha na tomto světě. To je království boží na zemi pokoj, útěcha a radost i v největším utrpení a neštěstí.

3. Jak v nebeském království na nebi tak i nebeském na zemi jest spojení s Bohem. V nebi spatříme Boha tvátí v tvář a obcovati s ním bude možno ustavičně. Jako v pekle je největším trestem zbaven býti obcování s Bohem, tak v nebi je to největším vyznamenáním býti v ustavičném spojení s Bohem.

Ale už zde na světě dostalo se nám tolik štěstí na křtu sv., a obnovuje se ve sv. pokání a sv. přijímání; stáváme se dítkami nebeského Otce, bratry a sestrami Kristovými, chrámy Ducha sv., svatostánky Ježíše Svátostného, sv. přijímáním co nejúžeji s ním spojení. Proto sv. Tomáš Aqu. říkal, že sv. přijímání jest pramenem vši sladkosti, všeho štěstí a pokoje. V Drážďanech navštívil vysoký hodnostář církevní stafenku, která dlouhá léta strávila v těžké nemoci, jsouc na údech zkroucena, že nemohla se pohnouti. Matko, vás musí Bůh ozvláště milovat, že tak těžkým křížem vás navštěvuje, pravil hodnostář. Ach bože, děkuji jim za útěchu duchovní otče; ano, veliký kříž, veliká bolest, ale také veliká radost, odpověděla stafena. A což, táže se duchovní, ne-

prosila jste ještě nikdy Pána Boha, aby, je-li to jeho vůle, bolestem vašim aspoň ulevil?

I děj se vůle boží, odpovídá stařena. Už je tomu 17 let, co mne bolesti neopouštějí, tak jsem jim uvykla, že si myslím, že ani jinak býti nemůže, a že Otec nebeský už to jinak mítí nechce. A Otec nebeský je tak dobrotivý, postaví-li někoho pod kříž, dá mu jistě milosti, aby tu státi nebo ležeti mohl. Ta moje bolest už mne má ráda a já mám ráda ji, a tak to chodí pořád dobře. Snad si odbydu zde očistec; lépe je trpěti zde než po smrti. — Milá matko, praví kněz, jak vídím, dává vám Bůh skutečně velkých milostí; musíte mu za ně poděkovat. — Však to také učiním, odpovídá stařena, modlím se stále: Ty můj tatíčku nebeský, já jsem dítě tvoje, a Ty otec můj, a více nemám třeba k svému upokojení. Že mne opravdu miluje, to mi říkájí bolesti, které tak ráda z celého srdce snáším. — Co ji sřlilo v tak hrozném neštěstí, odkud ta spokojenost? Přijímala častěji svátostného Krista, spojená s Bohem žila v nebi více než na zemi. To je pokoj, který nám tu zanechal božský Spasitel, a jehož svět dáti nemůže.

Budme pravými a horlivými členy církve katolické, království nebeského na zemi, a budeme žítí ve světle nebeských pravd, v pokoji, útěchách a radostech, o nichž svět nemá tušení, a jichž také nechápe, budeme v ustávičném spojení s Bohem a smrt bude jednou pouhým přechodem z království božího na zemi do království božího na nebi, kde budeme všech těchto slastí požívati v míře nejvyšší na věky. Amen.

V. M. Váchal.

Neděle poslední po sv. Duchu.

Druhý příchod Pána Ježíše.

Dnešní sv. evangelium dělí se na dva díly. Díl první jedná o vyvrácení města Jerusalema, díl druhý o konci světa. Kristus Pán vylučuje nám obě události hrůznými slovy. O vyvrácení Jerusalema praví: »že bude tehda soužení veliké, jakého nebylo od počátku světa až dosaváde, aniž kdy bude« — a o konci světa praví: »že tehda kvěleti budou všechna pokolení země až užlí Syna člověka, an přichází v oblacích s mocí velikou a velebností soudit živých i mrtvých«. A aby učedníci jeho mu věřili, že se to stane, doložil: »Nebe a země pominou, ale slova má nepominou«.

Jisto tedy a neomylně, že na konec světa opět přijde Pán Ježíš, kdy nebe a země pomine a veškeren obor viditelného světa v předešlé nic se obrátí.

Mnoho sice zjevil Bůh pokolení lidskému z bohatého pokladu svých tajemství, nejprve skrze patriarchy a proroky a posléze zkrze svého jednorozeného Syna — než den druhého příchodu Krista a s ním související konec světa zakryl před okem lidským.

•O tom dni a hodině žádný neví, ani andělé nebeští, jedině sám Otec; ale jako bylo za dnů Noe, tak bude i příchod Syna člověka. Nebo za dnů před potopou jedli a pili, ženili se a vdávali se až do toho dne, v kterém Noe všel do korábu a nezvěděli, až přišla potopa a zachvátila všechny, tak bude i příchod Syna člověka. (Mat. 24. 36)

Než právě v tomto zatajení času konce světa a příchodu Páně, dobrota, moudrost a prozřetelnost Otce nebeského se jeví. Jak nešťastné bylo by pokolení lidské, kdyby konec světa a příchod Kristův byl znám. Kdyby známo bylo, že ta hodina daleka ještě jest, spoléhal by člověk jistě na to, Boha, víry, cnosti, zákonů božích, věčnosti by nedbal a svým vášním a prostopášností úzdu popustil. Naopak, kdyby věděli lidé, že příchod Páně je přede dveřmi, ustali by v pracích, přičinlivosti, starostlivosti, umírali by strachem v očekávání těch věcí, které přijdou na veškeren svět a byli by bídni a nešťastní. Vždyť zvěst o neštěstí a ztráta naděje, této kotvy lidského života, vrhá člověka v zoufalství. Ne-očekávaná radost svým překvapením dvojnásobně blaží a netušená žalost aspoň před svým příchodem nás nekormoutí. Osud náš je v rukou dobrotivého a nejvyšší moudrého Otce, vševědoucího a přemocného Pána, bez jehož vůle ani vlas s hlavy člověka nespadá, který dopouští ale neopouští a po úzkých a trnitých cestách do ráje radosti uvádí.

Jak přijde Pán Ježíš na svět? Nenadále a rychle. •Jako blesk vychází od východu slunce a ukazuje se až na západ, tak bude i příchod Syna člověka. (Mat. 24. 17.) Nebude tehda mítí člověk času k přípravě na věčnost, k očistění srdce svého, aby Pána uvítal a pod střechem srdce svého přijal. Proto tedy sám Kristus Pán učedníky své k ustavičné bedlivé přípravě k druhému svému příchodu vybízeli, k opatrnosti, bdění, k modlitbám. •Bděte, neb nevíte, v kterou hodinu Pán váš přijde. Z toho pak pozorujte, že kdyby věděl hospodář, kterého času zloděj přijde, bděl by z jistě a nedopustil by podkopati domu svého; proto i vy buďte připraveni, neb v hodinu, které se nenadějete, syn člověka přijde. (Mat. 24. 42.) •Bdětež tedy každého času se modlíte, abyste hodni byli ujíti toho všeho, co přijíti má a státi před Synem člověka. (Luk. 21. 34.)

Proto, nejmilejší, rychlý a nenadálý příchod Páně vždy před očima mějme a tak jako by dnes ještě neb zítra přijíti měl, žijme, práce povolání svého jako lidé a křesťané svědomitě plníme, nad čistotou srdce svého bděme, každého hříchu bedlivě se varujce a jestliže jsme zbřešili, s polepšením neodkládejme. S mocí velikou a velebností přijde Pán. •Tento Ježíš, který vzat jest od vás do nebe, tak přijde, jak jste ho viděli jdoucího do nebe. Jak vstupoval na nebe Pán Ježíš? Jest vyzdvižen a oblak přijal jej do očí jejich. (Skut. 1. 9) V osvětleném tedy oblace na nebe vstoupil a v světlém oblace se zase objeví, když podruhé přijde a to s mocí velikou a velebností. •Neboť tehda, totiž na konec světa, řekl sám Syn Boží, uzří Syna člověka, an se béře

v oblaci s mocí velikou a velebností«. Miláček Páně ve svém Zjevení o druhém tomto příchodu Kristově napsal: »Aj hěbe se s oblaky a uzří jej všeliké oko, i ti, kteří ho bodli«. (1. 7.) Jaký rozdíl mezi prvním a druhým Krista Pána příchodem! Ponejprv objevil se na zemi jako člověk nám ve všem podoben, jako slabé dítě spatřil světlo vezdejšího žití, podruhé ale objeví se na obloze nebeské jako Bůh, mocný a silný Pán nebe a země. Ponejprv přišel v nízkosti a chudobě, v tmavém narodiv se chlévě, po druhé ale přijde ve veliké slávě v blesku jasného oblaku.

Jestliže Bůh k prvnímu příchodu Syna svého po tak dlouhá léta syny lidské připravoval, tím zajisté větší přípravy k příchodu druhému zapotřebí. Jak připravuje se věrný lid ku přijetí svého panovníka, když návštěvu mu ohlásil? Cesty spravuje, nejlepší oděv si chystá, město okrašluje, lampy k svícení připravuje a p. Tak i my »připravujeme cestu Páně, přímé čiňme stezky jeho, každé údolí budiž vyplněno a každá hora a pahrbek budiž poníženo« — neboť i nás sv. Jan Kř. k pokání tím více vybízí, čím více se druhý Ježíše příchod od prvního liší a slávou a velebností nad něj vyniká; i my svatební roucho cnosti a spravedlnosti ku přijetí nebeského krále již nyní sobě připravujeme a lampy čisté a neporušené víry, naplněné olejem dobrých a bohumilých skutků, vždy pohotově máme.

Poprvé na tento svět přišel Syn boží, aby pokolení lidské vykoupil. Proč podruhé přijde? Přijde, aby pokolení lidské soudil a božskou spravedlnost celému světu zjevil. »Když pak přijde Syn člověka ve velebnosti své a všichni andělé s ním«, dí neomylná pravda Pán Ježíš, »tehdy se posadí na trůnu v velebnosti své a shromáždění budou před ním všichni národové; i rozdělí je, jako pastýř odděluje ovce od kozlů a postaví ovce na pravici své, kozly pak na levici. Tehdy dí král těm, kteří na pravici jeho budou: Odejděte ode mne zlořečení do ohně věčného, který je přípravou ďáblům a andělům jeho«. (Mat. 25. 31.) Apoštol Páně sv. Juda ve svém listu píše: »Aj přichází Pán se svatými tisíci svými, aby učinil soud proti všem a trestal všechny bezbožné ze všech skutků bezbožnosti jejich«. (14, 15.) »Odplata má se mnou jest, abych odplatil jednomu každému podle skutků jeho«. (Zjev. 22. 12.) Pravda o příchodu Ježíše k všeobecnému soudu jest již v apoštolském vyznání víry obsažena, na důkaz, že již v prvotinách církve byla ode všech věřena. »Vstoupil na nebesa, sedí na pravici Boha Otce všemohoucího, odtud přijde soudit živých i mrtvých«, zní šestý a sedmý článek apošt. vyznání víry.

Potřeba všeobecného soudu nutná k všestrannému objevení spravedlnosti božské. Na světě cnost a nepravost nebývají vždy od lidí uznány a spravedlivě posouzeny. Cnost nebývá slušně odměněna, nepravost dle zásluhy potrestána. Cnostný dosti často bývá za hříšného pokládán a bezbožný za spravedlivého; cnostnému zle se daří, an bezbožný blahobytem oplývá. A jak mnoho dobrého i zlého skryto zůstává v životě vezdejší! Když ale přijde Ježíš po druhé, »osvítí skryté věci temnosti a zjeví rady srdcí

a tehda bude míti chválu jeden každý od Boha (I. Kor. 4. 5.); tehda »vyvede jako světlo spravedlnost lidskou a soud jako poslední světlo«. (Žalm 36. 6.) Na soudu soukromém duše toliko zasloužené odměny dochází — přece však i tělo mělo podíl na všem, co dobrého neb zlého člověk vykonal a proto též buď odplaty neb trestu zasluhuje. Když ale podruhé na svět přijde, »všichni musíme se ukázati před soudnou stolicí Kristovou, aby přijal jeden každý jak činil buďto dobré, nebo zlé«. (2. Kor. 5. 10.) Stkvíti se bude spravedlnost božská v lesku posledního světla, v den druhého Krista Pána příchodu.

Přijde po druhé Kristus, aby byl před celým světem oslaven, za Syna božského a světa Vykupitele prohlášen. Byl sice Ježíš za dnů pozemského svého pobytu četnými zázraky oslaven, po dvakráte hlasem nebes za Syna božského vyhlášen a od svých učedníků za Mesiáše uznán. Než největší část odrodilých synů israelských jej nepoznala, jemu se protivila, jej tupila a za hříšného měla. Všem ostatním tehdejšími národům, pohanským a milionům před narozením Páně zemřelým židům a pohanům jeho nejsvětější jméno ani k sluchu nepřišlo. Za dnů našich ctí se sice a velebi nejsvětější jméno Ježíš po celém světě, mnoho milionů věří v Ježíše Krista a za Syna božského a Vykupitele jej uznává. Nicméně však stává ještě posud nevěřících, rouhačů a v bludech pohřbených veliké množství. A těm všem božství, velebnost, důstojnost, moc a sláva Ježíše Krista v den druhého jeho příchodu se objeví, takže přesvědčí se o tom, čemu nechtěli věřiti a co jim bláznovstvím zdálo se býti. V tom smyslu také Kristus Pán řekl: »Aniž zajisté Otec soudí koho, ale veškeren soud dal Synu, aby všichni ctili Syna, jako ctí Otce.« (Jan 5, 22.) Toto povýšení a oslavení Ježíše Krista popisuje miláček Páně ve svém Zjevení: »Potom jsem viděl zástup veliký, kterého žádný přecisti nemohl, ze všech všech národů a pokolení, lidí i jazyků, ani stojí před trůnem a před obličejem Beránka, jsouce oblečeni v bílá roucha a palmy v rukou jejich a volali hlasem velikým: »Spasení Bohu našemu, který sedí na trůnu, a Beránkovi.« (7, 9—10.) Proto také Pán Ježíš, jsa tázan od nejvyššího kněze, zdali je Kristus, Syn boží, na slávu druhého příchodu svého se odvoláváje pravil: »Ty jsi řekl, ale pravím vám, od tohoto času užíté Syna člověka sedícího na pravici moci boží a přicházejícího v oblacích nebeských.« (Mat. 26, 64) A když jedenkrát zvolal Pán Ježíš: »Otče, oslaviž jméno své« — slyšán hlas s nebe: »Oslavil jsem a opět oslavím.« (Jan 12, 28) Zdali slova »opět oslavím« nenaznačují slávu, kterou Otec nebeský Ježíše v den druhého příchodu před obličejem všech lidí oslaví a o kterou jej také prosil Ježíš: »Já jsem oslavil tebe na zemi, dílo jsem dokončil, které jsi mi dal, abych činil; a nyní oslaviž mne, ty Otče u sebe samého slávou, kterou jsem měl u tebe, prve nežli svět byl.« (Em. Doležal: Káz. svát.)

Nejmilejší! Kéž tento druhý příchod Spasitele našeho jest nám k radosti. Kéž tam dojdeme, kam Spasitel náš před obličejem učedníků svých vstoupil. Ovšem, to na nás záleží. Kam

jdeme, víme, i cestu víme. Kráčíme ve šlépějích Kristových, pracujeme bedlivě ve svém povolání, budme svědomiti ve službě boží, budme milosrdnými k bližnímu, uctíváme denně Rodičku boží — varujeme se hříchu. Tak splní se na nás slova Spasitele našeho: »Slouží-li mi kdo, následuj mne, a kde jsem já, tu i služebník můj bude.« (Jan 12, 26.) »V domě Otce mého jsou přibytkové mnozí... jdu, abych vám připravil místo... a vezmu vás k sobě, abyste kde jsem já, i vy byli.« (Jan 14, 2.) Amen.

Fr. Čech.

Poutní promluvy.

IV.

Při odchodu z místa poutního.

»Šii tedy s hory Hospodinovy a archa úmluvy Hospodinovy je předcházela.«
(4. Mojž 10, 33.)

Drazí poutníci! Není nic pod sluncem stálého, ale všechno má svůj konec. »Všecko má svůj čas,« praví Písmo sv., »a svým během vyměřeným jdou všechny věci pod nebem.« (Kaz. 3, 1.) Rychleji však než kdo si přeje ubíhají dny požitku a spějí ku konci svému; jsou jako vlny dravého proudu, sotvaže jednu rukou chceme zachytiti, uniká a více ji nespátíme, nevrátí se více. A tak sotva že jsme zachytili někdy nějakého dne radosti a požitku, už nám mizí a nevrátí se více. Toho pocítujeme i my zvláště v této chvíli. Hodiny duševního požitku na tomto milostném místě poutním, na něž jsme se již dávno těšili, uplynuly, a my se připravujeme rozloučiti se s tímto posvátným místem. A jistě bolestný pocit zmocňuje se našich srdcí, zvláště těch, kteří již málo či žádné naděje nemají, že by toto svaté místo ještě jednou spatřili. Víme, že jistě v každém srdci z vás ozývá se přání: »Kéž bych tu mohl zůstat po celý svůj život, aneb aspoň mohl toto posvátné místo vzíti s sebou do svého domova, kdyby jen to bylo možné.« Moji drazí, milostné místo toto vzíti si nemůžeme sebou, ale něco si můžeme odnésti domů, aspoň obraz jeho, a před ním v mnohých chvílích obnoviti a oživití všechny požitky, jichž jsme zde okusili. Obraz milostného místa vezmeme sebou a sice pro oči dvojnásobné, pro oči vnitřní, duchovní, a pro oči zevní, tělesné.

Ukáží vám, jak možno tak učiniti ve jménu Ježíše a jeho božské Matky.

1. Srdce člověka jest jako tabulka, na níž dá se mnoho napsati písmem, jež nikdo nemůže smazati. Jako živé stojí před očima našimi vnitřními mnohé zemřelé osoby nám tak drabé, rodiče a přátelé.

Jak čerstvou a novou jest mnohá radost, kterou jsme zakusili, mnohá událost, kterou jsme prožili, často ještě dlouhý čas

před očima našima, jakoby se teprve před nedávnem byla přihodila! Tak může člověk osoby a události učiniti svým doživotním majetkem, a kdykoli duše je prosta pozemských starostí, opět na osoby ty patřiti, opět události ty znovu prožiti. A nemohlo by tak býti také při milostech a požitech, jichž jsme na tomto posvátném místě okusili? Nemohli bychom i my učiniti tyto svým životním majetkem, jehož nám ani zloděj ani lupič vzíti nemůže? Ano, je to možno, a stane se tak, poslechnete li rady, kterou vám nyní udělím.

a) Především pohledněte ještě jednou, než odejdete odtud, na posvátný obraz přesvaté Rodičky boží, Panny Marie; zadívejte se na obraz důkladně, aby vám více ze srdce nevytizel a navždy v srdci utkvěl.

Podívejte se na vše kolem toho obrazu, na oltář, na němž obraz se nalézá, na ozdoby, jimiž jest okrášlen. Pohledte na kostel, v němž se nalozáme, na jeho stavbu, jeho obrazy a záslibné tabulky, jimiž jsou stěny ozdobeny. A pak zavřete svých očí a zkoušejte, zdali obraz toho všeho řádně utkvěl ve vaší duši a vaší paměti.

b) Pak se rozhlédněte tělesným zrakem na své okolí, na všechny poutníky, kteří s vámi z téhož místa putovali sem ku zřídlu milostí a nyní zase vracejí se s vámi ku svým domácím. Pohledte také na všechny ostatní poutníky, jichž ani neznáte, kteří z dalekých krajín přišli, jinou řečí mluví, jiné zvyky mají a jiné kroje; jak tu klečí a brzy zase stojí a v nelíbené zbožnosti upřeně hledí zrakem a srdcem k milostnému obrazu a přání svá přednášejí.

A když i tento obraz utkvěl ve vašich srdcích,

c) zadívejte se do srdcí vlastních a uvažte účinky, jež přineslo vám toto posvátné místo poutní. Pozorujte čistotu duší, jež získali jste v rybníce Betsaidě, ve vodách sv. pokání. Pozorujte sílu své víry, kterou jste získali tolika příklady hrolivé víry poutníků kolem vás; nezvratnou naději a nezměrnou důvěru k Bohu a jeho božské Matce, rozvícenou tolika viditelnými důkazy vyžádané pomoci; pozorujte žár své lásky, hluboké polnutí svých srdcí žasnoucí údivem nad tolikerou vnitřní útěchou; zkrátka uvažte o všech svatých pocitech, myšlenkách a úmyslech, kterých se vám zde tak hojně dostalo. A toto vše co nejpevněji zakotví v srdcích vašich, ten obraz toho všeho vezmete sebou domů, a tak přinesete vlastně sebou celé poutní posvátné místo.

A jak budete míti doma pokojné chvíle, můžete jíti do chrámu Páně, aneb není-li možno právě, uzavřít se do tiché komůrky, zavřít oči tělesné a otevřít duchovní a postaviti před ně pevně zakotvený obraz v srdcích vašich; pak budete viděti tento poutní chrám s jeho milostným obrazem, se vši ozdobou, celé své nynější okolí, a můžete vyvolati v sobě živě tytéž myšlenky, tytéž pocity, obnoviti tytéž úmysly, opakovati tytéž modlitby a vzdechy, jaké jste zde právě pronášeli. A buďte ujištěni, Maria Panna, jejíž milované místo jste si odtud odnesli, abyste mu byli stále na blízku, bude s vámi a rozdávati tytéž milosti, jakých jste okusili

zde na místě poutním. A tak v pravdě nemůžete si vzít sebou odtud nic většího a vzácnějšího, nežli celé posvátné poutní místo naznačeným způsobem.

d) A budete-li mít obraz milostného místa pro své vnitřní zraky, vezmete sebou i obraz jeho pro oči tělesné. Prodávají se tu obrazy umělci provedené, a ty si zavěste doma na místo, abyste měli je stále na očích. A obraz ten přinese vám jistě mnohý a veliký užitek.

aa) Při návalu starostí o věci časné, kdy mohli byste snadno zapomenouti na milosti dnešní, obraz na stěně živě vás na vše upomene.

bb) Bude vás stále vybízeti, abyste nikdy nezapoměli vzdávat povinné díky Rodičce boží za všechny dosažené milosti.

cc) Bude ve vás probouzeti touhu podívat se ještě jednou na posvátné místo poutní, a není-li to více možno, bude vás povzbuzovat, abyste obraz tohoto místa hluboko v duši zakotvený před oči duševní častěji stavěli a spasitelné požítky duše obnovili. Tak bude ten obraz zdobící tvůj přibýtek ustavičnou vzpomínkou na svatě zde strávené chvíle, a mocně k tomu bude přispívati, aby toto posvátné místo bylo vaším doživotním majetkem.

Takto budete mítí zajisté vzácnou památku na toto svaté místo ve svém domově, posvátné místo samo, se všemi zde dosaženými milostmi. Pozdvihněte tedy ještě jednou se mnou oči svých a srdcí k nebeské Matce a volejte se mnou: »Přesvatá Matičko boží, Maria, přijmi od nás všech nejupřímnější díky za všechny milosti, jichž se nám zde na tvoji přímělu dostalo. Jak sladko jest nyní v srdcích našich; jak lehce dýcháme, když složeno s duše naší těžké břímě hříchů, jak radostně vracíme se opět ku svým domovům. A kromě toho neseme si ještě útěchu nevýslovnou: nemusíme se loučiti s tvým posvátným místem, odnášíme si je domů v srdci hluboko uložené. Kdykoli v klidné chvíli budeme duchovně pohlížeti na tento obraz, zavítej k nám, přemilostná Panno Maria, se všemi milostmi, a zvláště až poslední hodinka našeho života se přiblíží, kdy máme vykonati poslední pout do věčnosti, ujmi se nás a uveď k nebeskému trůnu svému po pravici svého božského Syna, Ježíše Krista. Amen.

V. M. Váchal.

Řeči příležitostné.

Causa nostrae leatitiae při přijímání do kongregace Mariánské.

Pohled na Vás naplňuje radostí. Řada mladých jinochů jde pod prapor Panny Marie, kterou nazýváme tak často: přičinou naší radosti. K tak radostné události musím Vám především blahopřáti, neboť jste na prahu vzácné školy, do níž nemohou býti přijati slabší: jste ve škole Marie Panny, v níž nabudete počet-

ných radostí, za níž musíte býti Bohu, Marii Panně a kongregaci vděční. Zapsali jste jména svá Marii P. Má 17letá činnost mezi katol. Tovaryši mne naučila znáti mnoho mladých řemeslníků ze školy P. Marie a musím jim vydati svědectví, že byli vždy nejlepšími Tovaryši, vítaní pracovníci v dílně, milí společníci v zábavě a čilí pracovníci spolku. Tak bude zajisté i s Vámi jinoši studující, ježto ze svobodné vůle své dali jste srdce svá do školy P. M., která ukládá jen lehká a sladká jha, za to tím početnější. Do této rytířské školy mladých duší vstoupilo tolik šlechtných mladých duší, že by je bylo i nemožno jen povrchně vyčísti . . . Jakou radost má, kdo byl přijat na znamenitou školu! Tam jste přijati Vy. Máte se učit od Pána po příkladě M. P.: sebe zapřít, kříž vzít, a Krista Pána následovati. V tom jest spása veškerý výchovy. Když byl Řím v úpadku pro špatná učení filosofická, ti nejlepší mezi nimi vydali zásadu záchrany výchovy, kterou nazvali aeducatio strenua, jejíž program byl: uč se poslouchat, uč se namáhat, uč se přemáhat. Jsou to na oko jiná slova, ale tatáž pravda, jak jest vyslovena synem božím. V přítomné době totéž přesné vychování blásá v Německu prof. Paulsen: školu poslušnosti, práce a zapření. Mladá duše si představuje tuto nutnou školu těžší než jest. Proto gratulovati jest těm mladým duším, které svobodně a s láskou duše své daly do mateřské školy P. M., jež je povede k Pánu.

Druhá radost z gratulace jest pro Vás, vzácní posluchači, kteří jste milovníci vašich miláčků, rodičové drazí. Můžete mnoho dáti dítkám svým, ale nad výchovu křesťanskou jim vznešenější a trvalejší statek dáti nemůžete. Vaše snaha a poctivá vůle potkala se s výsledkem: dítky vidí ideál svůj v ideálu Božím, jak slibný to začátek. Kéž jej dovrší milost boží, Vaše láska a péče kongregace mariánské.

Konečně radovati se jest i kongregaci, že nové a nové členy získává. Kladu důraz na radost, kterou máme mít. Má to svůj důvod: jest předně celé sv. evangelium jen radostné poselství, a proto třeba tak s radostí se dívat, ale stále to proti světu opakovat, že křesťanský duch jest radost, která převyšuje veškerou jinou radost, jíž nejsou schopni, kdo na se křesťanské jho Páně s radostí nevezmou. Matku Páně nazýváme příčinou naší radosti, a zajisté jest ona radost vznešenou už pro svou prostotu od hříchu a svou důstojnost mateřství božího. Tu radost ve službě boží se musíte učit od Matky Páně. Tak jako nám Pán vždy jest pobídkou k radosti — svými slovy: nestrachuj se srdce vaše, nermuťte se, které jsou to řeči, jež vedete a jste smutni — znělo nám v pondělí velikonoční z evangelia. Ano radost má býti vaším průvodcem, ježto jste v škole Mariánské, v škole Kristově. Svět odstraňuje mnohé mladé duše od služby boží, že jim mylně aneb zlomyslně předstírá, jakoby život zbožný záležel ve smutku. To jest dábelský klam. Pána a Spasitele našeho si musíme představit plného něžné lásky a svaté radosti. To jest duch křesťanský. — K tomu chci několik příkladů dáti, aby radost vaše byla doko-

nalá. V staré církvi se čítával spis Pastor Herma. Slyšte také z něho úryvek: »Zhošť se truchlivosti a neurážej Ducha sv., jenž v tobě přebývá. Oblec se v radostivost, jenž vezdy u Boha přebývá a líbezna jest jemu a rozvesel se v ní. Veselý činí dobře, dobře myslí a zármutkem pohrdá. Člověk truchlivý zle činí.« Tak se čítalo v církvi již v 2. století. Angličan Ruskin líčí mnichy egyptské jako duše plné duchovních radostí, jakých jen málo duší na světě požívá. Tak i vy buďte: jste dítky té, která se radostí naší nazývá. Sv. Athanáš píše život sv. Antonína Velikého a říká, že jej lidé poznávali podle veselé tváře. Sv. Bernardin byl tak v mládí vesel, že říkávali soudruhové jeho, kde jest Bernardin není dlouhá chvíle, a jak o něm píše Aeneáš Silvius zachoval si radostného ducha až do smrti. Smutným byl jen, když se stalo veřejné pohoršení. Pius X. abych s ním skončil, byl jako chudý hoch vždy vesel a jako ředitel semináře znám, že v jeho společnosti bylo nejradostnější. Kéž také vy okusíte těch radostí, které ukrýl Bůh těm, kteří ho milují. Však tato radost musí býti námahou v povinnosti a utužena zapíráním a přemáháním sebe. Krok první jste učinili, ostatní ať následují.

Literární oznamovatel.

Ecclesia Orans sluje sbírka spisů vydávaná opatem Ildefonsem Herwagennem (u Herdera, Freiburg). První svazek jest dílko Guardiniho o duchu liturgie. Sbírka jest mluvčím nového proudu duševního, který chce krásu liturgie naší k apoštolátu církevního využiti. Musíme doznati, že pole toto bylo u nás málo obděláváno, ano vzbudí podiv, řekneme-li, že anglikáni měli o naši liturgii díla znamenitá a že stopovali archeologii křesťanskou s větší pozorností než sami katolíci. Z neznalosti liturgických krás pochází tak mnohé moderní poblouzení, jehož jsme svědky. Spis jest apoštolem krás liturgických modliteb a liturgického slohu. Liturgie katolická jest vábivým bodem pro jinověrce, pokud věří. Povznesení smyslu pro liturgii jest také kusem pastorece a apologetiky.

Fr. Vaněček, kanovník.

Petrus Canisius (Herder, Freiburg). Spis dokazuje pravdu, že jest výborná biografie pro pochopení doby, lepší než suchá historie. Monografie o autorovi našich katechismů (v komisi Otty Bransbergera) jest toho vzácným dokladem. Pro nás Čechy má kniha tu zajímavost, že líčí počátky Klementina v Čechách v době, která naší jest velice podobna. Na straně 73. uvádí autor také výrok světcův právě při projednávání nedostatku duchovních v Čechách: »Raději žádného faráře než špatného.« Četba spisu jímá nás a dává tolik jisker nových, že čtenář začne si vážiti katechismu a přípravy k němu jako díla reformního prvního řádu. Spis líčí děje týkající se nás a našich okolních zemí a podává nejen jeden příklad pro homiletiku.

Fr. Vaněček, kanovník.

Dr. Vilém Schmidt. Redaktor »Anthropos« dr. Schmidt jest pokorný mnich missionář ze St. Gabriel, rodák z Westfálska, jenž základy své znalosti jazykové položil v misijní společnosti Sacri Verbi Divini, která ve všech dlech světa evangelisuje a při tom pěstuje nejrozmanitější vědy. Vilém Schmidt, syn učitelův, zvolil si jazykozpyt a stal se moderním mezzofantim, zejména znalostí svou jazyků asijských a austrálských. Poznatky své ukládal v Anthropos, jež i knižně uveřejňoval. Výzkumy tohoto vědce charakterisuje univ. prof. ze Frýburku dr. Oehl jako vysoce důležité pro křesťanství. V trojím směru jsou poznatky Schmidtovy směrodatné. Spoustou dokladů vědeckých dokazuje, že veškerý řeč ukazuje k jedině řeči, z níž povstaly. Dle jeho mínění jest na ostrově Tasmanii zachována poměrně nejstarší řeč. Druhým vzácným poznatkem jest, že odpravuje nadobro báchorky o zvířecím stavu člověka, z něhož se evolucí vybavil. Třetím vědeckým faktem jest, že není národa bez náboženství a že nebylo, ano že původním náboženstvím byl monotheismus, z něhož se vyvíjel polytheismus. Primitivní rasy znají čistý monotheismus, jako na př. rasy Pygmy, ano ony vynikají vysokou mravní filosofií a praktickým jednoženstvím. Poznatky Schmidtovy jsou smrtí jepičných fantasií o původním stavu lidstva, a jsou kusem drahocenným pro apologii naší.

Kalendářová literatura jest pro pastorační velikou pomůckou, kterou nemá žádný kněz zanedbávati, nýbrž pečovati, aby do každé rodiny se dostal katolický kalendář. Veliké oblibě se těší Kotrbovy kalendáře, jak dokazuje jich každoroční čilý a rychlý rozprodej. Jest to dokladem, že redakce kalendářů Kotrbových umí podati lidu, co lid žádá, ale spolu mu dá to, co katolickému lidu jest třeba. Veliká snůška katolických kalendářů Kotrbových jest hojným výběrem pro kupce, ale vždy jest snůškou katolické agitace a uvědomování. Neopomíjeme užiti kalendářové literatury pro pastorační. Kotrbovy kalendáře jsou zaručená katolická četba.

